

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202029

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K349.547 Vol X Accession No. K4486

V34N
Author ఎన్. సుబ్బారావు

Title గౌరవాల ప్రాణి 1948

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥರತ್ನಮಾಲಾ

ನಂ. ೨೯

ಶ್ರೀನೇಡನ್ಯಾಸರಿಂದ ರಚಿತನಾದ

ನಾರದೀಯ ಮಹಾಪುರಾಣ

(ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥಾನುವಾದ ವಿವರಣೆಗಳ ಸಹಿತ)

ಭಾಗ—೧೦

ಉತ್ತರಭಾಗ

(೬೧—೮೨ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು)

ಪಂಡಿತಶ್ರೀರೋಮಣಿ,
ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್, ಪಂಡಿತರತ್ನಂ, ವಿದ್ವನ್ಮಣಿ,
ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರಂ ನಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ.
ಅನುವಾದಕ.

ಮೈಸೂರು
ಶ್ರೀಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಪ್ರೆಸ್
೧೯೪೮

ಪುರಾಣ

ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿರುವಂತೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸ್ಕಂಧದ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ೪೮-೪೯ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಗ, ವಿಸರ್ಗ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಮಹಾಪುರಾಣವೆನಿಸುವುದು. ಈ ನಾರದೀಯಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇವೆಯೆಂದು ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿನ ೮೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಪರಿಶೀಲಿಸುವವರಿಗೆ ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು.

ಈ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧವಿದ್ಯೆಗಳ ತತ್ವಗಳು, ಭಕ್ತಿನೀತಿಮಾರ್ಗಗಳೂ ಕೂಡ ಸರಳೋದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸಿದರೆ ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಲಭಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆತಿದುರ್ಲಭವಾದ, ದುಃಖಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಸುಖಾನುಭವವೆಂಬ ಮೋಕ್ಷವೂ ಕೂಡ ಕರಗತವಾಗುವುದು.

ಆಧುನಿಕಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕವಲ್ಲದ, ಅನುಪಾದೇಯವಾದ ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪಬಂದಾಗ “ ಪುರಾಣದಮಾತು ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲ ; ಅದು ಅನುಪಾದೇಯವು ಮುಂತಾಗಿ ಅವರು ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸರಿಯೆ ? ಪುರಾಣವು ಹಾಗೆ ಅನಾದರಣೀಯವೆ ? ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದವರಾರೂ ಇಂತಹ ಅನುಚಿತಪ್ರಸಂಗವನ್ನೊಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಪರಿಕರವಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಭಿಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪುರಾಣಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಪುರಾಣದ ಮಹತ್ವವು ಮನಗಾಣುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ

ಪುರಾಣವು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರಾಣದ ಭಾಷೆ, ರೀತಿ ಮುಂತಾದುವು ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಭಾಷಾವಿವೇಕವೆಂಬ ಪುರಾತನಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಗುಹ್ಯ, ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿಭಾಷೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ಮೂರು ಪ್ರಧಾನಭಾಷೆಗಳು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೂ ಗುಹ್ಯಗುಹ್ಯ, ಗುಹ್ಯದರ್ಶನ, ಗುಹ್ಯಸಮಾಧಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೂರುವಿಧವು; ಹೀಗೆಯೇ ಪರಸ್ಪರಸಂಕಲನದಿಂದ ವಿಭಕ್ತವಾಗಿ ಎಂಬತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಗಳಿವೆಯೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ:—

ಗುಹ್ಯದರ್ಶನಭಾಷೇ ಚ ಭಾಷಾ ಚೈವ ಸಮಾಧಿಕಾ |
 ತಿಸ್ರಸ್ತು ಮೂಲಭಾಷಾಃ ಸ್ಯುರೇಕೈಕಾ ತು ತ್ರಿಧಾ ಪುನಃ |
 ಗುಹ್ಯದರ್ಶನಸಂಜ್ಞಾ ತು ಗುಹ್ಯಗುಹ್ಯಾ ತಥಾಪರಾ |
 ಏವಮಾದಿಕ್ರಮೇಣೈವ ತ್ವೇಕಾಶೀತಿವಿಭೇದಿತಾಃ ||

—ಭಾಷಾವಿವೇಕ

ಪುರಾಣವು ಗುಹ್ಯ, ದರ್ಶನ, ಸಮಾಧಿಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧರೀತಿ, ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ವೇದವ್ಯಾಸರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ, ರೀತಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ತತ್ವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ಹೊರತು ಪುರಾಣದ ನೈಜವಾದ ಅರ್ಥವು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನರಿಯದೇ ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡತೊಡಗಿದರೆ ಅನರ್ಥವಾಗುವುದೆಂದು ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ:—

ತ್ರಿಭಾಷಾಂ ಯೋ ನ ಜಾನಾತಿ ರೀತೀನಾಂ ಶತಮೇವ ಚ |
 ವ್ಯತ್ಯಾಸಾದೀೞ ಸಪ್ತಭೇದಾನ್ವೇದಾದ್ಯೞ್ಥಂ ತು ಯೋ ವದೇತ್ |
 ಸ ಯಾತಿ ನಿರಯಂ ಘೋರಮನೃಥಾಜ್ಞಾನಸಂಭವಂ ||

ಈಗ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದಿರುವ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಕವಾದ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಗಟೆಗಳು, ಅಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಿಯಂ (Idiom) ಮುಂತಾದ ನುಡಿಗುಟ್ಟುಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಒಗಟೆ, ಇಡಿಯಂ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ತೋರುವ ಅರ್ಥವು ಸಮಂಜಸವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸಂಕೇತವನ್ನರಿತವರಿಗೇ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ

ಅರ್ಥವು ಕೆಲನೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ, ಅದು ಯಾವಭಾಷೆ
 ರೀತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಅದರ ಗುಟ್ಟನ್ನು ರಿ
 ತರಿ ಸಮಂಜಸವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಪುರಾಣವೆಂಬ ಹೆಸರಿ
 ನಿಂದಲೇ ಅದು ಪ್ರಾಚೀನವೆಂದು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಾಚೀನ
 ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪುರಾಣ
 ದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಭಾಷೆಂೀತಿಗಳನ್ನರಿತು ಅದರ ನೈಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು
 ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಗೌರವವೇ ಹೆಚ್ಚಿ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆ
 ಯುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನಾದರಣೆಯು ಎಂದಿಗೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಹ
 ಪರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಧನವಾದ ತತ್ವಗಳ ಭಾಂಡಾಗಾರವೇ ಪುರಾಣವು. ಇದು
 ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನವೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ:—

ಖತಚ್ಚುತ್ವಾ ರಹಃ ಸೂತ್ರೋ ರಾಜಾನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ |

ಶ್ರೂಯತಾಂ ಯತ್ಪುರಾಣೈಶ್ಚ ಪುರಾಣೇಷು ಮಯಾ ಶ್ರುತಂ "

“ ಸುಮಂತ್ರನು ದಶರಥರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತ
 ವನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆಯೇ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ತಿಳಿದಿರುವೆನು ” ಎಂಬುದಾಗಿ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಗದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅದ
 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಪುರಾಣಗಳಿದ್ದವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ;
 ಅನಾದಿಸಿದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವೇದ, ಶತಪಥಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ,
 ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು, ತೈತ್ತಿರೀಯಾರಣ್ಯಕ ಮುಂತಾದ ವೇದಗಳು, ಮಹಾ
 ಭಾಷ್ಯ, ಆಶ್ವಲಾಯನಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ, ಆಪಸ್ತಂಬಧರ್ಮಸೂತ್ರ, ಮನುಸಂಹಿತೆ
 ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತ ಮುಂತಾದ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ
 ಪುರಾಣಪ್ರಸಂಗವು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಪುರಾಣವು ನೂರುಕೋಟಿಗ್ರಂಥಪರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳುದಾಗಿದ್ದಿತು. ಶ್ರೀವೇದ
 ವ್ಯಾಸರು ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಅಂತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿನ ಕಲಿಯುಗದ ಜನರ
 ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯು ಅಲ್ಪವಾಗುವುದನ್ನರಿತು, ಅಂತಹವರಿಗೂ ತತ್ವಜ್ಞಾನವುಂಟಾ
 ಗಲೆಂಬ ಉದಾರಭಾವದಿಂದ ಬಹುವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪುರಾಣವನ್ನು ನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ
 ಗ್ರಂಥ (ಗ್ರಂಥ= ಮೂವತ್ತೆರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು) ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹದಿ

ನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಆ ಹದಿನೆಂಟುಪುರಾಣಗಳ ಹೆಸರು, ಗ್ರಂಥಸಂಖ್ಯೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಇವುಗಳನ್ನು ಈ ಪುರಾಣದ ಏಳನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ೯೨-೧೦೯ ಈ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಗ, ಪ್ರತಿಸರ್ಗ ಮುಂತಾದ ಪುರಾಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಕಥೆಯೂ ಒಂದೊಂದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿಯೂ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಲ್ಪದ ಸೃಷ್ಟಿ ನೈಖರಿಯನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಪುರಾಣವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಮದರಿಂದ ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಕಂಡುಬರುವುದು ಸಹಜವೇ ಸರಿ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪುರಾಣಗಳ ಗುರಿಯೂ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಿಷಯವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದು. ಆದರೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿರುವುದು ಸಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾದ ಸತ್ಪರಜಸ್ವೋಗುಣಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಕಲನೆಯಿಂದ ಹದಿನೆಂಟು ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಗುಣ ಮಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅದರದರ ಪ್ರಭಾವವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಸಹಜವಾದುದು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರವರಿಗೆ ಅಂತಹ ಕರ್ಮ, ದೇವತೆ, ಆಹಾರ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಾಧಕವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಹದಿನೆಂಟು ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರುವರು. ಈ ವಿಭಾಗದ ವಿವರಣೆಯು ಪದ್ಮಪುರಾಣ ಉತ್ತರಖಂಡದ ೨೬೩ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತೋಪಾದೇಯವೂ, ಸಾತ್ವಿಕವೂ ಆದ ಈ ಮಹಾಪುರಾಣವು ಇಪ್ಪತ್ತೈದುಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಈ ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಪುಟದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕಾನುವಾದಸಹಿತವಾಗಿ ಈ ಪುರಾಣಪ್ರಕಟನೆಯು ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಭಾಗದ (೬೧-೮೨) ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ.

ಶಿಕ್ಷಾದಿ ಆರು ವೇದಾಂಗಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಮಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ಇವುಗಳ ನೋಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಜ್ಞಾನ ಶರೀರಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ದಯೆಪಾಲಿಸಿ, ಈ ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿರುವ ಭಗವಂತನ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರದಂತಿರುವ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿ ಸಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಳುವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಜಿ.ಸಿ.ಬಿ., ಜಿ.ಸಿ. ಎಸ್.ಐ., ರವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮಹಾಪ್ರಭು ಗಳಿಗೆ ಪುರಾಣದೇವತೆಯು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಸತ್ಸಂತಾನಾದಿ ಸಕಲಸಂಪತ್ತು ಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲೆಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು,
ಸರ್ವಧಾರಿ ಸಂ|| ಮಾರ್ಗಶಿರ ಪೂರ್ಣಿಮಾ,

ಪಂಡಿತಶ್ರೀಮಣ, ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್,
ಪಂಡಿತರತ್ನಂ, ವಿದ್ವನ್ನಣ,
ಡಿ. ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ
ಅನುವಾದಕ.

16-12-1948

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ

ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಶ್ರೀ ಪುರುಷೋತ್ತಮಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಬಲರಾಮ,
ಕೃಷ್ಣ, ಸುಭದ್ರೆಯರ ಸ್ತೋತ್ರ.
ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯ ಫಲವರ್ಣನೆ.

1-21

ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆ.

ಅಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ತೀರ್ಥವಿಧಾನ.

22-35

ಅರವತ್ತುಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿನ ತ್ರಿವೇಣೀಸಂಗಮಸ್ನಾನವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅದರ
ಮಹಿಮೆ.

ನಾಥನುಸಾದಿ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗಮ ಸ್ನಾನದ
ಫಲಾದಿಗಳು.

ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ತೀರ್ಥಗಳ ವಿವರಣೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸ
ಬೇಕಾದ ವಿಧಾನ, ಫಲ ಮುಂತಾದುವು.

36-72

ಅರವತ್ತುನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆ

ಅದರ ವಿಸ್ತಾರ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಾಪರ್ತ ಮುಂತಾದ ಪವಿತ್ರ
ಸ್ಥಳಗಳು, ಅವುಗಳ ಪರಿಮಿತಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ
ವಿಧಾನ, ಫಲ ಮುಂತಾದುವು.

73-80

೨ರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವನಗಳು, ನದಿಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳು, ದೇವಾಲಯಗಳು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸ್ನಾನ, ಪೂಜೆ, ದಾನ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಶೇಷ ಫಲವಿವರಣೆ.

81-109

೨ರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಹರಿದ್ವಾರ ಮಹಿಮೆ

ದಕ್ಷಪ್ರಜೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞದ ವಿವರಣೆ.
ಸತೀದೇವಿಯು ಪತಿಸಿದೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಾರದೆ ದಕ್ಷಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದೇಹತ್ಯಾಗ.
ವೀರಭದ್ರನ ಅವತಾರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಯಜ್ಞನಾಶನ.
ಗಂಗಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿರುವ ಜಹ್ನುತೀರ್ಥಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಹಿಮಾವರ್ಣನೆ.

110-121

೨ರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದ ಮಹಿಮೆ

ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ಮೂರ್ತಿದೇವಿಯಲ್ಲಿ ನರನಾರಾಯಣರ ಅವತಾರ ಕಥನೆ.
ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗಂಧಮಾದನಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತ ನೆಲೆಸಿರುವುದು.
ಅಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮುಂತಾದುವು.
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳು ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಿಂದ ವೈಶಾಖಮಾಸದ ವರೆಗೆ ಆರುತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಸ್ವತಃ ಅಲ್ಲಿರುವ ನಾರಾಯಣ ದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದೇ ನೊದಲಾದ ಮಹಿಮೆಗಳು.

122-138

ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕಾಮೋದಾದೇವಿಯ ಮಹಿಮೆ

ಕಾಮೋದಾದೇವಿಯ ಅವತಾರ ಪ್ರಸಂಗ.

ದೇವತೆಗಳು ಕಾಮೋದೆಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕಾಮೋ
ದಾದೇವಿಯ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಆ ದೇವಿಯ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ
ಹರಿಯು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿವರಣೆ.

139-144

ಅರವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಕಾಮಾಕ್ಷಾದೇವಿಯ ಮಹಿಮೆ

ಕಾಮಾಕ್ಷೆಯು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿ, ತನ್ನನ್ನು ಸೇವಿಸು
ವವರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅನುಗ್ರಹದ ವಿವರ.

ಸಿದ್ಧನಾಥನ ಚರಿತ್ರೆ.

ವಿಪ್ರಪುತ್ರನಾದ ಅವನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ವಿನಾಶ
ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಬೆಳೆದು ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಿದ್ಧನಾಥ
ನೆನಿಸಿದ ವಿವರ.

145-152

ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ.

ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರದ ಪರಿಮಾಣ, ಅಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳ ವಿವರಣೆ.

ಆಯಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜಾವಿಧಾನ, ಫಲ
ಕಥನೆ.

153-173

ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪುಷ್ಕರಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ.

ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು.

ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದರ ಫಲ.

ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ

ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯ ಸೌಮಾಂತರಗಳು.

ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿರುವ ಸರೋವರಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ತೀರ್ಥಗಳ ವಿವರಣೆ.

ಆಯಾ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನದಾಪಫಲಗಳ ವಿವರಣೆ. 174-184

ನಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಗೌತಮಾಶ್ರಮ ಮಹಿಮೆ

ವೀರಶ್ವಾಮಿನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಗೌತಮರು ತಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆ

ಸಿದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನೋದಕಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು, ಗಂಗೆಯನ್ನು

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗ, ಅವಳು ಗೋದಾವರಿಯಾದ ವಿವರಣೆ.

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆದು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿ

ಸಿದ ಗೌತಮರ ಮಹಿಮೆ.

ಗೌತಮರಿಗೊಲಿದ ಶಿವನು ನೆಲೆಸಿದ ತ್ರ್ಯಂಬಕಾಚಲದ ಮಹಿಮೆ.

ಗೋದಾವರಿಯು ಪ್ರವಹಿಸುವ ಪಂಚವಟೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆ. 185-192

ನಪ್ಪತ್ತುಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪುಂಡರೀಕಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮೆ

ಜೈಮಿನಿಗಳು ಪುಂಡರೀಕಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿನ ಸರೋವರ

ದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಮರಳುಲಿಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಿದಾಗ

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಶಿವನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವರದ ವಿವರ.

ಶಿವನು ಮಾಡಿದ ತಾಂಡವನರ್ತನದ ವೈಭವ.

ಆಗ ಜೈಮಿನಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಶಿವಸ್ತುತಿ.

ಶಿವನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿದ ಕಾರುಣ್ಯ.

ಜೈಮಿನಿಕೃತ ಶಿವಸ್ತುತಿಯ ಶ್ರವಣಪಠನೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಫಲಕಥನೆ.

ಶಿವನು ತಾಂಡವನೃತ್ಯಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಫಲ

ಕಥನೆ.

193-232

ಎಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಗೋಕರ್ಣ ಮಹಿಮೆ

ಗೋಕರ್ಣವಿರುವ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಮಾಣಗಳ ವಿವರಣೆ.
ಮುಷಿಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪರಶುರಾಮ
ದೇವರಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದಾಗ ಅವರು ತೋರಿಸಿದ ಸಾಹಸ.

ವರುಣನು ಪರಶುರಾಮರಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ತನ್ನ ಜಲವನ್ನು
ಹಿಂದಕ್ಕೊತ್ತಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರವು ಕಾಣಿಸಿ
ದಾಗ ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರನನ್ನು ಮುನಿಗಳು ಪೂಜಿಸಿ ಫಲವನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ವಿವರಣೆ.

ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆ, ಅಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳ ಸ್ನಾನ, ಶಿವನ
ದರ್ಶನಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲಕಥನೆ.

233-241

ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲ ಮಹಿಮೆ

ನಾರಾಯಣನು ರಾಮನಾಗಿಯೂ, ಶೇಷನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾಗಿಯೂ
ಅವತರಿಸಿದರೆಂದಾರಂಭಿಸಿ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ರಾಮಾಯಣದ ಸಂಗ್ರಹ
ಕಥನೆ.

ಧರ್ಮರಾಜನು ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡು
ವಾಗ ಮಾಡಿದ ನಿಯಮ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ದುರ್ವಾಸರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೆಣರಿ ಆ ನಿಯಮವು
ನ್ನುಲ್ಲಂಘಿಸಿ, ರಾಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ
ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ ವಿವರಣೆ.

ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದವರೊಡನೆ ರಾಮನು ಪರಂಧಾಮ
ಪ್ರಯಾಣ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಆ ಪರ್ವತದ ದರ್ಶನ,
ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ನಾನಾಧಿಗಳು ಇವುಗಳ ಫಲಕಥನೆ.

242-258

ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಸೇತು ಮಹಿಮೆ

ಸೇತುದರ್ಶನ ಮತ್ತು ರಾಮೇಶ್ವರ ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಫಲ
ಕಥನೆ.

ಅಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮತ್ತು ಆಯಾ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಫಲ
ಕಥನೆ.

259-263

ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ

ನರ್ಮದಾನದಿಯ ಉಭಯ ತೀರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ತೀರ್ಥಗಳ
ಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರಣೆ.

ಓಂಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳ ಕಥನೆ.

ನರ್ಮದೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಫಲಕಥನೆ.

ನರ್ಮದಾಮಹಿಮೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದಾಗುವ ಫಲ
ಗಳ ವಿವರ.

264-271

ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಅವಂತಿಯ ಮಹಿಮೆ

ಅವಂತೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳ ಹೆಸರು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ
ಸ್ನಾನದಾನಾದಿಗಳ ಫಲಕಥನೆ.

272-281

ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮಥುರಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ

ನಾರಾಯಣನು ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಪೂತನೆ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದರ ಅತ್ಯಂತ
ಸಂಗ್ರಹ ನಿರೂಪಣೆ.

ಮಥುರಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಆಯಾ
ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಾದಿಗಳ ಫಲಕಥನೆ.

282-293

ಎಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ವೃಂದಾವನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ

ನಾರದರಿಗೆ ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕಾರವಿವರಣೆ.

ನಾರದರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಮಾಧವಿಯು ಅವರನ್ನು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದರಂತೆ ನಾರದರು ನೀರಿ
ನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಎದ್ದಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯಳಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಗಮ
ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತಿರುಗಿ ಪುರುಷರಾದ ಕಥೆ.

ಕುಬ್ಜೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಆದರಿಸುವ, ಗೋಪಬಾಲರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿ
ಸುವ, ರಾಧೆಯಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವೈಭವ
ವರ್ಣನೆ.

ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಕುಂಡ ಮುಂತಾದ ಕುಂಡಗಳ
ಮಹಿಮಾವರ್ಣನೆ.

ಗೋವರ್ಧನನೆಂಬ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಾಡಿದ ಅನುಗ್ರಹದ
ಕಥೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕೊಳಲು ಧ್ವನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನು
ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿದ ವಿವರ.

ವೃಂದಾವನ ಮಹಿಮಾಶ್ರವಣಪಠನೆಗಳ ಫಲಕಥನೆ.

294-320

ಎಂಬತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ವಸುವು ಮೋಹಿನಿಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ
ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಕಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ
ತಿಳಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು
ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದ ವಿವರ.

ಕೃಷ್ಣದರ್ಶನವೂಡಿದ ವಸುವಿನ ಬಳಿಗೆ ನಾರದರು ಬಂದು ಶಿವ
 ಭೀಮಸುರಭಿಯು ತಿಳಿಸಿದ, ಭವಿಷ್ಯವಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನು
 ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ ವಿಷಯ.

321-331

ಎಂಬತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮೋಹಿನಿಯು ಮಾಡಿದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ವರ್ಣನೆ.
 ಮೋಹಿನಿಯು ಕೊನೆಗೆ ಕಾಳಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪ
 ದಿಂದ ಇದ್ದು ವ್ರತಗಳು ದೂಷ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಬಗೆ.
 ಶ್ರೀ ನಾರದೀಯಪುರಾಣವು ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬಂದ ಕ್ರಮ.
 ಪುರಾಣಶ್ರವಣ ಪಠನೆಯಿಂದಾಗುವ ಫಲಕಥನೆ.
 ಋಷ್ಯಾದಿಗಳ ನಮನಕ್ರಮದಿಂದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ
 ಮಹಿಮಾಪೂರ್ವಕ ನಮಸ್ಕಾರ ಕಥನೆ.
 ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಕೇಳಿದ ಸೂತ ಶೌನಕಾದಿಗಳ ಧನ್ಯ
 ವಾದಗಳು.

332-344

ಜಯ ಜಯ ಜಲಧಿತಯನ ಜಯ ಜಯ ವೇದಧರ |

ಜಯ ಜಯ ವಿಶ್ವಮೂರ್ತೇ ಜಯ ಚಕ್ರಧರ || ೪ ||

ಜಯ ಜಯ ಭೂತನಾಥ ಜಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜಯ ಜಯ |

ಜಯ ಜಯ ಸೂರ್ಯನೇತ್ರ ಜಯ ದೇವ ವರಾಹ || ೫ ||

ಜಯ ಜಯ ಕೈಟಭಾರೇ ಜಯ ಜಯ ದೇವನರ |

ಜಯ ಜಯ ಕೂರ್ಮರೂಪ ಜಯ ಯಜ್ಞವರ || ೬ ||

ಜಯ ಜಯ ಕಮಲನಾಭ ಜಯ ಶೈಲಧರ |

ಜಯ ಜಯ ಯೋಗೇಶ ಜಯ ವೇಗಧರ || ೭ ||

ಜಯ ಜಯ ವಿಶ್ವಮೂರ್ತೇ ಜಯ ಚಕ್ರಧರ |

ಜಯ ಜಯ ಭೂತನಾಥ ಜಯ ಧರಣೀಧರ || ೮ ||

೪. ಸಾಗರಶಾಯಿಯೇ! ನಿನಗೆ ಜಯ! ಯೋಗೇಶ್ವರ! ನಿನಗೆ ಜಯಜಯ! ವೇದಪಾಲಕ! ನಿನಗೆ ಜಯ! ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿಯೇ! ನಿನಗೆ ಜಯಜಯ! ಚಕ್ರಧರನೇ! ಜಯಶೀಲನಾಗು!

೫. ಭೂತನಾಥ! ಜಯಜಯ! ಶ್ರೀನಿವಾಸ! ನಿನಗೆ ಜಯ! ಯೋಗಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನಗೆ ಜಯ! ಸೂರ್ಯನೇ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಉಳ್ಳವನೇ! ನಿನಗೆ ಜಯ ಜಯ! ವರಾಹದೇವ! ಜಯಶೀಲನಾಗು!

೬-೮. ಕೈಟಭವೈರಿಯೇ! ಜಯಜಯ! ವೇದಸ್ತುತ್ಯ! ಜಯಜಯ! ಕೂರ್ಮರೂಪಿಯೇ! ಜಯಜಯ! ಯಜ್ಞವರನೇ! ಜಯಶೀಲನಾಗು! ಕಮಲನಾಭ! ಜಯಜಯ! ಶೈಲಧಾರೀ! ಜಯಜಯ! ಯೋಗಪ್ರವರ್ತಕ! ಜಯಜಯ! ವೇಗಧಾರೀ! ಜಯಶೀಲನಾಗು! ಧರಣೀಧರ! ಜಯ ಶೀಲನಾಗು!

ಜಯ ಜಯ ಶೇಷಶಾಯಿನ್ದ್ರಯ ಪೀತನಾಸ |
ಜಯ ಜಯ ಧರ್ಮಕಾಂತ ಜಯ ಜಯ ಮತಿನಿನಾಸ || ೯ ||

ಜಯ ಜಯ ಗಹನಗೇಹನಿನಾಸ |
ಜಯ ಜಯ ಯೋಗಿಗಮ್ಯ ಜಯ ಜಯ ರಮಾನಿನಾಸ || ೧೦ ||

ಜಯ ಜಯ ನೇದಗಮ್ಯ ಜಯ ಶಾಂತಿಕರ |
ಜಯ ಜಯ ಯೋಗಿಚಿಂತ್ಯ ಜಯ ಪುಷ್ಪಿಕರ || ೧೧ ||

ಜಯ ಜಯ ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತೇ ಜಯ ಕಮಲಾಕರ |
ಜಯ ಜಯ ಭಾವವೇದ್ಯ ಜಯ ಮುಕ್ತಿಕರ || ೧೨ ||

ಜಯ ವಿಮಲದೇಹ ಜಯ ಸತ್ವನಿಲಯ |
ಜಯ ಜಯ ಗುಣಸಮೂಹ ಜಯ ಜಯ ಯಜ್ಞಕರ || ೧೩ ||

೯. ಶೇಷಶಾಯಿಯೇ ! ಜಯಜಯ ! ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯೇ ! ಜಯ
ಜಯ ! ಧರ್ಮಕಾಂತ ! ಜಯಜಯ ! ಮತಿನಿನಾಸ ! ಜಯಜಯ !

೧೦. ಗಹನಗೇಹನಿನಾಸ ! ಜಯಜಯ ! ಯೋಗಿಗಮ್ಯ ! ಜಯ
ಜಯ ! ರಮಾನಿನಾಸ ! ಜಯಜಯ ?

೧೧. ನೇದವೇದ್ಯ ! ಜಯಜಯ ! ಶಾಂತಿಕಾರಕ ! ಜಯ ! ಯೋಗಿ
ಧೈಯ ! ಜಯಜಯ ! ಪುಷ್ಪಿಕಾರಕ ! ಜಯಶೀಲನಾಗು !

೧೨. ಜ್ಞಾನಮೂರುತಿಯೇ ! ಜಯಜಯ ! ಕಮಲಾಕರ ! ಜಯ !
ಭಾವವೇದ್ಯ ! ಜಯಜಯ ! ಮೋಕ್ಷಕಾರಕ ! ಜಯಶೀಲನಾಗು !

೧೩. ನಿರ್ಮಲವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳವನೇ ! ಜಯ ! ಸತ್ವಾಧಾರ ! ಜಯ
ಜಯ ! ಗುಣಸಮೂಹಸ್ವರೂಪ ! ಯಜ್ಞಕಾರಕ ! ಜಯಜಯ !

ಜಯ ಜಯ ಗುಣವಿಹೀನ ಜಯ ಜಯ ಮೋಕ್ಷಕರ !

ಜಯ ಜಯ ಭೂರಿಹಿರಣ್ಯ ಜಯ ಜಯ ಕಾಂತಿಯುತ || ೧೪ ||

ಜಯ ಲೋಕಶರಣ ಜಯ ಜಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೇ !

ಜಯ ಪಂಕಜಾಕ್ಷ ಜಯ ಜಯ ಸೃಷ್ಟಿಕರ || ೧೫ ||

ಜಯ ಯೋಗಯುತ ಜಯಾತಸೀಕುಸುಮಶ್ಯಾಮದೇಹ !

ಜಯ ಜಯ ಸಮುದ್ರಾಪಿಷ್ಠದೇಹ ಜಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪಂಕಜಭೋಗದೇಹ||

ಜಯ ಜಯ ಭಕ್ತಿಭಾವನ ಲೋಕಗೇಯ ಜಯ !

ಲೋಕಕಾಂತ ಜಯ ಪರಮಶಾಂತ || ೧೬ ||

ಜಯ ಜಯ ಪರಮಸಾರ ಜಯ ಚಕ್ರಧರ !

ಜಯ ಭೋಗಿಯುತ ಜಯ ನೀಲಾಂಬರ || ೧೭ ||

೧೪. ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧಗುಣವಿಹೀನ ! ಜಯಜಯ ! ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ !
ಜಯಜಯ ! ಭೂಹಿರಣ್ಯ ! ಜಯಜಯ ! ಕಾಂತಿಸಂಪನ್ನ ! ಜಯಜಯ !

೧೫. ಲೋಕರಕ್ಷಕ ! ಜಯಜಯ ! ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೇ ! ಜಯಜಯ !
ಪದ್ಮಾಕ್ಷ ! ಜಯ ! ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ! ಜಯಜಯ !

೧೬. ಯೋಗಸಂಪನ್ನ ! ಜಯಶೀಲನಾಗು ! ಅಗಸೆಯಹೂವಿನಂತೆ
ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೇ ! ನಿನಗೆ ಜಯ ! ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ
ದೇಹವುಳ್ಳವನೇ ! ನಿನಗೆ ಜಯಜಯ ! ಲಕ್ಷ್ಮೀಪದ್ಮಭೋಗದೇಹ ! ನಿನಗೆ
ಜಯ !

೧೭. ಭಕ್ತಿಭಾವನ ! ಜಯಜಯ ! ಲೋಕಸ್ತುತ್ಯ ! ಜಯ ! ಲೋಕ
ನಾಥ ! ಜಯ ! ಪರಮಶಾಂತ ! ಜಯ !

೧೮. ಪರಮಸಾರ ! ಜಯಜಯ ! ಚಕ್ರಪಾಣಿಯೇ ! ಜಯಜಯ !
ಭೋಗಿಯುತ ! ಜಯಜಯ ! ನೀಲಾಂಬರ ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ !

ಜಯ ಸಾಂಖ್ಯನುತ ಜಯ ಕಲುಷಹರ |

ಜಯ ಕೃಷ್ಣ ಜಗನ್ನಾಥ ಜಯ ಸಂಕರ್ಷಣಾನುಜ || ೧೯ ||

ಜಯ ಜಯ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಕ್ಷ ಜಯ ವಾಂಭಿತಫಲಪ್ರದ |

ಜಯ ಮಾಲಾವೃತೋರಸ್ಕ ಜಯ ಚಕ್ರಗದಾಧರ || ೨೦ ||

ಜಯ ಪದ್ಮಾಲಯಾಕಾಂತ ಜಯ ವಿಷ್ಣೋ ನಮೋಸ್ತು ತೇ |

ಏವಂ ಸ್ತುತ್ವಾ ತದಾ ದೇವಾಃ ಶಕ್ರಾದ್ಯಾ ಹೃಷ್ಯಮಾನಸಾಃ || ೨೧ ||

ಸಿದ್ಧಚಾರಣಗಂಧರ್ವಾ ಯೇ ಚಾನೈ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿನಃ |

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ತುತ್ವಾ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತದ್ಗತೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ || ೨೨ ||

ಕೃಷ್ಣಂ ರಾಮಂ ಸುಭದ್ರಾಂ ಚ ಯಾಂತಿ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ನಿವೇಶನಂ |

ಕಪಿಲಾಶತದಾನೇನ ಯತ್ಪಲಂ ಪುಷ್ಕರೇ ಸ್ಮೃತಂ || ೨೩ ||

೧೯. ಜ್ಞಾನಿವಂದ್ಯ! ಜಯ! ದೋಷಪರಿಹಾರಕ! ಜಯ! ಕೃಷ್ಣ! ಜಯ! ಜನನ್ನಾಥ! ಜಯ! ಬಲರಾಮಾನುಜ! ಜಯ!

೨೦. ಪತ್ಮದಳಾಯತನೇತ್ರ! ಜಯಜಯ! ಇಷ್ಟಾರ್ಥದಾಯಕ! ಜಯಜಯ! ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವವನೇ! ಜಯಶೀಲನಾಗು! ಚಕ್ರಗದಾಧಾರಿಯೇ! ಜಯಶೀಲನಾಗು!

೨೧-೨೩. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ! ಜಯಶೀಲನಾಗು! ವಿಷ್ಣುವೇ! ನೀನು ಜಯಶೀಲನಾಗು! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆನು! ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಹರ್ಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ಇಂದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳು, ಸಿದ್ಧ, ಚಾರಣ, ಗಂಧರ್ವ, ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳಾದ ಇತರರೂ ಸಹಕೃಷ್ಣ, ರಾಮ, ಸುಭದ್ರೆಯರನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ಸ್ತುತಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

೨೩-೨೪. ಪುಷ್ಕರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೂರು ಕಪಿಲಗೋವುಗಳನ್ನು

ತತ್ಪಲಂ ಕೃಷ್ಣಮಾಲೋಕ್ಯ ಮಂಚಿಸ್ಕಂ ಸಹಲಾಯುಧಂ |

ಕನ್ಯಾಶತಪ್ರದಾನೇನ ಯತ್ಪಲಂ ಸಮುದಾಹೃತಂ

|| ೨೪ ||

ತತ್ಪಲಂ ಕೃಷ್ಣಮಾಲೋಕ್ಯ ಮಂಚಿಸ್ಕಂ ಲಭತೇ ನರಃ |

ಶತನಿಷ್ಕಸುವರ್ಣೇನ ಭೂಮಿದಾನೇನ ಯತ್ಪಲಂ

|| ೨೫ ||

ತತ್ಪಲಂ ಚಾನ್ನದಾನೇನ ಸರ್ವಾತಿಥ್ಯೇನ ಯತ್ಪಲಂ |

ವೃಷೋತ್ಸರ್ಗೇಣ ವಿಧಿವದ್ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ತೋಯಪ್ರದಾನತಃ

|| ೨೬ ||

ತಿಲಥೇನುಪ್ರದಾನೇನ ಗಜಾಶ್ವರಥದಾನತಃ |

ಚಾಂದ್ರಾಯಣೇನ ಚೀರ್ಣೇನ ತಥಾ ಮಾಸೋಪವಾಸತಃ

|| ೨೭ ||

ಯತ್ಪಲಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥೇಷು ವ್ರತೈರ್ದಾಸೈಶ್ಚ ಯತ್ಪಲಂ |

ಸಸುಭದ್ರಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ ತಲ್ಲಭೇದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಂಚಿಗಾ

|| ೨೮ ||

ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವು ಮಂಚದಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ, ಬಲರಾಮ ಸಹಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಲಭಿಸುವುದು.

೨೪-೨೫. ಒಂದು ನೂರು ಕನ್ಯಾದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಮಂಚಸ್ಥಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಪಡೆಯುವನು.

೨೬-೨೮. ನೂರು ನಿಷ್ಕ ಸುವರ್ಣಸಹಿತನಾದ ಭೂದಾನ, ಅನ್ನದಾನ, ಸರ್ವಾತಿಥ್ಯಮಾಡುವುದು, ವಿಧಿವತ್ತಾದ ವೃಷೋತ್ಸರ್ಗ, ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಕದಾನ, ಎಳ್ಳಿನಗೋದಾನ, ಗಜ, ಅಶ್ವ, ರಥಗಳದಾನ, ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ, ಮಾಸೋಪವಾಸ, ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುವ ವ್ರತದಾನಗಳು ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವು ಮಂಚಸ್ಥಿತರಾದ ಸುಭದ್ರಾ, ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರ ದರ್ಶನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಲಭಿಸುವುದು.

ತಸ್ಮಾನ್ನರೋಛನಾ ನಾರೀ ಪಶ್ಯೇತಾಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ |

ಸ್ನಾನಶೇಷೇಣ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ತೋಯೇನ ಯದಿ ಮೋಹಿನಿ || ೨೯ ||

ವಂಧ್ಯಾ ಮೃತಪ್ರಜಾ ನಾಸಿ ದುರ್ಭಗಾ ಗ್ರಹಪೀಡಿತಾಃ |

ರಾಕ್ಷಸಾದ್ಯೈರ್ಗೃಹೀತಾ ನಾ ತಥಾ ರೋಗೈಶ್ಚ ಸಂಹತಾಃ || ೩೦ ||

ಸದ್ಯಸ್ತಾಃ ಶುದ್ಧಿಮಾಯಾಂತಿ ವಿಧಿನಾ ಹ್ಯಭಿಷೇಚಿತಾಃ |

ಪ್ರಾಪ್ತುಂವಂತೀಸ್ಸಿತಾಃ ಕಾಮಾನ್ಯಾನ್ಯಾನ್ವಾಂಛಂತಿ ಸುಪ್ರಭೇ || ೩೧ ||

ಪುಣ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ತೋಯಾನಿ ಸಂತೃನ್ಯಾನಿ ಧರಾತಲೇ |

ಶಾನಿ ಸ್ನಾತಾವಶೇಷಸ್ಯ ಕಲಾಂ ನಾರ್ಹಂತಿ ಮೋಡಶೀಂ || ೩೨ ||

ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ನಾನಾವಶೇಷೇಣ ಜಲೇನ ಜಲಶಾಯಿನಃ |

ಅಭ್ಯುಷೇತ್ಸರ್ವಗಾತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದೇನ ಚ || ೩೩ ||

೨೯-೩೧. ಮೋಹಿನೀ! ಮಹಾಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆಯಾದಕಾರಣ ಪುರುಷ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾದರೂ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಂಜೆ, ಮಕ್ಕಳುಸತ್ತವಳು, ದುರ್ಭಗಳು, ಗ್ರಹಪೀಡಿತರು, ರಾಕ್ಷಸಾದಿಗಳಿಂದ ಗ್ರಸ್ತರು, ರೋಗಗಳಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವವರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿದ ತೀರ್ಥದಿಂದ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಶುದ್ಧರಾಗುವರು. ಒಳ್ಳೆಯ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ಮೋಹಿನೀ! ಅಂತಹವರು ಬಯಸುವ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುವು.

೩೨. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳ ಉದಕಗಳೂ ಕೃಷ್ಣಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿದ ತೀರ್ಥದ ಸದಿನಾರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಂದಲರ್ಹವಲ್ಲ.

೩೩. ಆದಕಾರಣ ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದವಾದ, ಜಲಶಾಯಿ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಷೇಕೋದಕದಿಂದ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಸ್ನಾತಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ಯೇ ಕೃಷ್ಣಂ ವ್ರಜಂತಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಂ |

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿಭಿಃ ಸಾಸೈರ್ಮುಚ್ಯಂತೇ ತೇ ನ ಸಂಶಯಃ || ೩೪ ||

ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಯತ್ಫಲಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತ್ರಿಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಯಾ ಭುವಃ |

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನರೋ ಲಭೇತ್ ಕೃಷ್ಣಂ ತತ್ಫಲಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಂ || ೩೫ ||

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಫಲಂ ಯತ್ತು ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸಮುದಾಹೃತಂ |

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಾಂತಂ ಲಭೇತ್ ಕೃಷ್ಣಂ ತತ್ಫಲಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಂ || ೩೬ ||

ಗಂಗಾದ್ವಾರೇ ಚ ಕುಬ್ಜಾಮ್ರೇ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇರ್ಕಪರ್ವಣಿ |

ಪುಷ್ಕರಾದಿಷು ಚಾನೈಷು ಯತ್ಫಲಂ ಸ್ನಾನತಃ ಸ್ಮೃತಂ || ೩೭ ||

೩೪. ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣ ನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳೂ ಸಹ ಹೋಗುವುವು; ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೩೫. ಮೂರಾವರ್ತಿ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ಫಲವು ಬರುತ್ತದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ಫಲವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಡೆಯುವನು.

೩೬. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಫಲವು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬರುವುದು.

೩೭-೩೮. ಗಂಗಾದ್ವಾರ, ಕುಬ್ಜಾಮ್ರ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಪುಷ್ಕರಾದಿಗಳು, ಇನ್ನೂ ಇತರ ತೀರ್ಥಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರಪರ್ವತಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಲಭಿಸುವುದು.

ತತ್ಪಲಂ ದಕ್ಷಿಣಾಸ್ಯಂ ತು ಕೃಷ್ಣಂ ಯಾಂತಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಚ |

ಅಥ ಕಿಂ ಬಹುನೋಕ್ತೇನ ಯತ್ಪಲಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಃ || ೩೮ ||

ನೇದಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣೇಷು ಭಾರತೇ ಸಂಹಿತಾದಿಷು |

ತತ್ಪಲಂ ನೀಕ್ಷ್ಯ ದಕ್ಷಾಸ್ಯಾ ಸಭದ್ರಾ ಬಲಕೇಶನಾ || ೩೯ ||

ಗುಂಡಿಚಾಮಂಡಸಂ ಯಾಂತಂ ಯೇ ಸತ್ಯಂತಿ ರಥೇ ಸ್ಥಿತಂ |

ಸಭದ್ರಂ ಸಬಲಂ ಕೃಷ್ಣಂ ತೇ ಯಾಂತಿ ಭವನಂ ಹರೇಃ || ೪೦ ||

ಗುಂಡಿಚಾಯಾನಸಮಯೇ ಫಾಲ್ಗುನ್ಯಾಂ ವಿಷುನೇ ತಥಾ |

ಸಕ್ಯದ್ಯಾತ್ರಾಂ ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ || ೪೧ ||

ಯಾವತೀಃ ಕುರುತೇ ಮರ್ತ್ಯೋ ಯಾತ್ರಾಃ ಶ್ರೀಪುರುಷೋತ್ತಮೇ |

ತಾವತ್ಕಲ್ಪಂ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ವಸೇದಿತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ || ೪೨ ||

೩೮-೩೯. ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳದುದರಿಂದೇನು? ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣ, ಭಾರತ, ಸಂಹಿತೆ, ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಫಲವೆಲ್ಲವೂ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖರಾದ ಸುಭದ್ರಾ, ಬಲರಾವ, ಕೃಷ್ಣರ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಲಭಿಸುವುದು.

೪೦. ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಗುಂಡಿಚಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುಭದ್ರೆ ಬಲರಾಮ ಸಹಿತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವವರು ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

೪೧. ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನ, ವಿಷುವ ಪುಣ್ಯಕಾಲ, ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಚಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣ, ಬಲರಾಮ, ಸುಭದ್ರೆಯರು ವಿಜಯವಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ಬಾರಿ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೪೨. ಮನುಷ್ಯನು ಎಷ್ಟುಬಾರಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವನೋ ಅಷ್ಟು ಕಲ್ಪಗಳಕಾಲ ವಿಷ್ಣುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಾಸಿಸುವನು. ಇದು ಖಂಡಿತ,

ಯಾತ್ರಾ ದ್ವಾದಶ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ಯದಾ ಸ್ಯುವಿಧಿನಂದಿನಿ |

ತದಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಕುರ್ವೀತ ವಿಧಿನಾ ಪಾಪನಾಶಿನೀಂ || ೪೩ ||

ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸಿ ಸಿತೇ ಪಕ್ಷೇ ಹ್ಯೇಕಾದಶ್ಯಾಂ ಸಮಾಹಿತಃ |

ಗತ್ವಾ ಜಲಾಶಯಂ ಪುಣ್ಯಮಾಚಮ್ಯ ಪ್ರಯತಃ ಶುಚಿಃ || ೪೪ ||

ಅವಾಹ್ಯ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾನಿ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ನಾರಾಯಣಂ ತಥಾ |

ತತಃ ಸ್ನಾನಂ ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ವಿಧಿಬೋಧಿತವರ್ತ್ಮನಾ || ೪೫ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಮ್ಯಕ್ತತೋ ದೇವಾನೃಷೀಂಶ್ಚಾಪಿ ಪಿತೃನ್ಸರ್ವಕಾಃ |

ಸಂತರ್ಪಯೇತ್ತಥಾನ್ಯಾಂಶ್ಚ ನಾಮಮಂತ್ರಾಂಸ್ತಥೋಚ್ಚರನ್ || ೪೬ ||

ಉತ್ತೀರ್ಯ ನಾಸಸೀ ಧಾತೇ ನಿರ್ಮಲೇ ಪರಿಧಾಯ ಚ |

ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವಿಧಾನೇನ ತಥೋಪಸ್ಥಾಯ ಭಾಸ್ಕರಂ || ೪೭ ||

೪೩. ವಿಧಿಕುಮಾರಿಯೇ! ಹನ್ನೆರಡುಬಾರಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ (ಉದ್ಯಾಸನೆ) ಯನ್ನು ವಿಧನತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

೪೪-೪೫. ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆಚಮನಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧನು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಆಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅವಾಹನಮಾಡಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನಂತರ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು.

೪೬. ಸ್ನಾನಾನಂತರ ದೇವ, ಮುಷಿ, ಸ್ವಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೂ ಸಹ ನಾಮಮಂತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು.

೪೭-೪೮. ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಕಶ್ಮಲಬಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಒಗೆದ ನಿರ್ಮಲವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಟ್ಟು, ವಿಧವತ್ತಾಗಿ ಜಲಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಸೂರ್ಯನಿಗಾಗಿ ಉಪಸ್ಥಾನಮಾಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನೂರರಿಂಟು

ನೇದಮಾತರಮಾವರ್ತ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಮಸ್ತೋತ್ತರಂ ಶತಂ |

ಸೌರಮಂತ್ರಾಂಸ್ತಥಾ ಚಾನ್ಯಾಂಸ್ತ್ರಿಃ ಪರೀತ್ಯ ನಮೇದ್ರವಿಂ || ೪೮ ||

ನೇದೋಕ್ತಂ ತ್ರಿಷು ವರ್ಣೇಷು ಸ್ನಾನಂ ಚಪ್ಯಮುದಾಹೃತಂ || ೪೯ ||

ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಯೋರ್ವರಾರೋಹೇ ನೇದೋಕ್ತವಿಧಿವರ್ಜಿತಂ |

ತತೋ ವ್ರಜೇನ್ಮಂದಿರಸ್ಥಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಶ್ರೀಪುರುಷೋತ್ತಮಂ || ೫೦ ||

ಪ್ರಜ್ಞಾಲ್ಯ ಹಸ್ತಾ ಪಾದೌ ಚ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಯಥಾವಿಧಿ |

ಘೃತೇನ ಸ್ನಾಪಯೇದ್ಧೇವಂ ಕ್ಷೀರೇಣ ತದನಂತರಂ || ೫೧ ||

ಮಧುಗಂಧೋದಕೇನಾಪಿ ತೀರ್ಥಚಂದನವಾರಿಣಾ |

ತತೋ ವಸ್ತ್ರಯುಗಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ತಂ ಪರಿಧಾಪಯೇತ್ || ೫೨ ||

ಬಾರಿ ಜಪಿಸಿ ಸೌರಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಇತರಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮೂರುಬಾರಿ ಹೇಳಿ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಬೇಕು.

೪೯-೫೦. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಎಂಬ ತ್ರಿವರ್ಣದವರು ನೇದೋಕ್ತ ವಿಧಾನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ನಾನಜಪಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರರು ನೇದೋಕ್ತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಚರಿಸಬಾರದು. ಅನಂತರ ಮಂದಿರಸ್ಥನಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಬಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೋಗಬೇಕು.

೫೧-೫೨. ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಧಾನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆಚಮನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಕ್ಷೀರ, ಬಳಕ ಮಧು, ಗಂಧೋದಕ, ಚಂದನಮಿಶ್ರ ತೀರ್ಥಜಲ ಇವುಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ನಂತರ ಉತ್ತಮವಾದ ಎರಡು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಬೇಕು.

ಚಂದನಾಗರುಕರ್ಪೂರ್ಣೈಃ ಕುಂಕುಮೇನ ವಿಲೇಪಯೇತ್ |
ಪೂಜಯೇತ್ಪರಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸದ್ಭಕ್ತೃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ || ೫೩ ||

ಸಂಪೂಜ್ಯೈವಂ ಜಗನ್ನಾಥಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಂ ಹರಿಂ |
ಧೂಪಂ ಚಾಗರುಸಂಯುಕ್ತಂ ದೇಹೇ ದೇವಸ್ಯ ಚಾಗ್ರತಃ || ೫೪ ||

ಗುಗ್ಗುಲಂ ಚ ಸುನಿಷ್ಠಾತಂ ದೇಹೇದ್ಭೃತಸಮನ್ವಿತಂ |
ದೀಪಂ ಪ್ರಜ್ವಾಲಯೇದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಘೃತೇನ ವೈ || ೫೫ ||

ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚ ದೀಪಕಾ ದದ್ಯಾದ್ವಿದ್ಯಾದಶೈವ ಸಮಾಹಿತಃ |
ಗೋಘೃತೇನ ತು ದೇವೇಶಿ ತಿಲತ್ಪಲೇನ ವಾ ಪುನಃ || ೫೬ ||

ನೈವೇದ್ಯಂ ಪಾಯಸಾಪೂಪಶಷ್ಟುಲೀವೇಷ್ಟುಕಾನಿ ಚ |
ಮೋದಕಂ ಕಾಣಿಕಂ ಚಾನ್ಯತ್ ಫಲಾನಿ ಚ ನಿವೇದಯೇತ್ || ೫೭ ||

೫೩. ಚಂದನ, ಅಗರು, ಕರ್ದೂರ, ಕುಂಕುಮ ಇವುಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಲೇಪನೆಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಉಚ್ಚಸ್ವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪದ್ಮಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪುರುಷೋತ್ತಮನಿಗರ್ಪಿಸಬೇಕು.

೫೪. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದ, ಜಗನ್ನಿ ಯಾಮಕನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ದೇವಗೃಹದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮುಂದೆ ಅಗರು ಸಂಯುಕ್ತವಾದ ಧೂಪವನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕು.

೫೫. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಗುಗ್ಗುಲವನ್ನೂ ಸಹ ಘೃತಸಹಿತವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಧೂಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತುಪ್ಪದ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು.

೫೬. ದೇವೇಶಿ ! ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪ ಅಥವಾ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯಿಂದ ಇತರ ಹನ್ನೆರಡು ದೀಪಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರೈಕಾಗ್ರದಿಂದ ಹರಿಗರ್ಪಿಸಬೇಕು.

೫೭. ಪಾಯಸ, ಅಪೂಪ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಮುಚ್ಚೋರೆ, ಕಡಬು, ಕಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಫಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹರಿಗೆ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಏವಂ ಪಂಚೋಪಚಾರೇಣ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ |

ಓಂ ನಮಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯೇತಿ ಜಪೇದಪೂಜ್ಯೋತ್ತರಂ ಶತಂ || ೫೮ ||

ತತಃ ಪ್ರಸಾದಯೇದ್ಧೇವಂ ದಂಡವತ್ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಚ |

ತತೋರ್ಚಯೇದ್ಗುರುಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪುಷ್ಪವಸ್ತ್ರಾನುಲೇಪನೈಃ || ೫೯ ||

ನಾನಯೋರಂತರಂ ಯಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ಯತೇ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |

ದೇವಸ್ಯೋಪರಿ ಕುರ್ವೀತ ಮಂಡಪಂ ಸುಸಮಾಹಿತಃ || ೬೦ ||

ನಾನಾಪುಷ್ಪೈಃ ಸುವಿತದಂ ವಿಚಿತ್ರಂ ಮಂಡಲಂ ಪುರಃ |

ಕೃತ್ವಾವಧಾರಣಂ ಪಶ್ಚಾಜ್ಜಾಗರಂ ಕಾರಯೇನ್ನಿತಿ || ೬೧ ||

ಕಥಾಂ ಚ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಗೀತಿಕಾಂ ಚಾಪಿ ಕಾರಯೇತ್ |

ಧ್ಯಾಯೇತ್ ಪಠೇತ್ ಸ್ತುವನ್ನೇವಂ ಪ್ರಣಯೇದ್ರಜನೀಂ ಬುಧಃ || ೬೨ ||

೫೮. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಚೋಪಚಾರ ಎಂದರೆ ವಸ್ತ್ರ, ಗಂಧ, ಧೂಪ, ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಪೂಜೆ ಮಾಡಿದನೇನೆ “ ಓಂ ನಮಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ ” ಎಂಬುದಾಗಿ ನೂರೆಂಟುಬಾರಿ ಜಪಿಸಬೇಕು.

೫೯. ಅನಂತರ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸುವಾದಿಸಬೇಕು. ತರುವಾಯ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪುಷ್ಪ, ವಸ್ತ್ರ, ಗಂಧ ಇವುಗಳಿಂದ ಗುರುಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

೬೦-೬೧. ವಿಧಿಕುಮಾರಿಯೇ ! ದೇವಗುರುಗಳಿಗೆ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ದೇವರಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಪಾಡದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತದಿಂದ ನಾನಾವಿಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಂಟಪವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ದೇವರಮುಂದೆ ಚಿತ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಲನ್ನಿಟ್ಟು ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ತೂಗುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

೬೨. ಪಂಡಿತನು ವಾಸುದೇವನ ಕಥೆ, ಗಾನ ಇವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ, ದೇವರ ಧ್ಯಾನ, ಸ್ತೋತ್ರಪಠನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು.

ತತಃ ಪ್ರಭಾತೇ ವಿಮಲೇ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ದ್ವಾದಶೈವ ತು |

ನಿಮಂತ್ರಯೇದ್ವೈತಸ್ಯಾತಾಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ವೇದಪಾರಗಾಃ || ೬೩ ||

ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಜ್ಞಾಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾನ್ಸಂಯತೇಂದ್ರಿಯಾಃ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಧಾನೇನ ಧೌತವಾಸಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ || ೬೪ ||

ಸ್ನಾಪಯೇತ್ಸೂರ್ವವದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ತತ್ರಸ್ಥಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ |

ಗಂಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈಸ್ತು ಪಹಾರ್ಯೈರ್ನೈವೇದ್ಯೈರ್ದೀಪಕೈಸ್ತಥಾ || ೬೫ ||

ಉಪಚಾರೈರ್ಬಹುವಿಧೈಃ ಪ್ರಣಿಪಾತೈಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೈಃ |

ಜಾಪ್ಯಸ್ತುತಿನಮಸ್ಕಾರೈರ್ಗೀತವಾದ್ಯೈರ್ಮನೋಹರೈಃ || ೬೬ ||

ಸಂಪೂಜ್ಯೈವಂ ಜಗನ್ನಾಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಪೂಜಯೇತ್ತತಃ |

ದ್ವಾದಶೈವ ತು ಗಾಸ್ತೇಭ್ಯೋ ದತ್ವಾ ಕನಕಮೇವ ಚ || ೬೭ ||

೬೩-೬೪. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ದ್ವಾದಶಿಯದಿನದಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ ವ್ರತ ಮಾಡಿದ, ವೇದಪಾರಂಗತರಾದ, ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ, ಶ್ರೋತ್ರಿಯರು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಅದ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅಹ್ವಾನಮಾಡಬೇಕು.

೬೪-೬೫. ತಾನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ವಿಹಿತರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಡಿಯನ್ನು ಟ್ಟು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷೋತ್ತಮನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೬೫-೬೭. ಅನಂತರ ಗಂಧ, ಹೂವು, ಉಪಹಾರ, ನೈವೇದ್ಯ, ದೀಪ ಮುಂತಾದ ಬಹುವಿಧೋಪಚಾರಗಳು, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ, ನಮಸ್ಕಾರ, ಮಂತ್ರಜಪ, ಸ್ತೋತ್ರಪಠನ, ಗಾನ, ಮನೋಹರ ವಾದ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಜಗನ್ನಾಥನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಭತ್ತೋಪಾನದ್ಯುಗಂ ಚಾರ್ಪ್ಯ ಕಾಂಸ್ಯಪಾತ್ರಂ ಚ ಭಕ್ತಿತಃ |
 ತತಸ್ತಾನೋಜಯೇದ್ವಿಪ್ರಾನ್ಯೋಜ್ಯಂ ಪಾಯಸಪೂರ್ವಕಂ || ೬೮ ||
 ಪಕ್ವಾನ್ನಂ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಂ ಚ ಸಗುಡಂ ಶರ್ಕರಾನ್ವಿತಂ |
 ತತೋ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸುಸಂತ್ಯಸ್ತಾನ್ಪ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸುಸ್ಥಮಾನಸಾನ್ || ೬೯ ||
 ದ್ವಾದಶೈವೋದಕುಂಭಾಂಶ್ಚ ಗ್ರಾಹಯೇತ್ಪಾನ್ಸಮೋದಕಾನ್ |
 ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಚ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ವಿಷ್ಟುತುಲ್ಯಾನ್ವಿರಿಂಚಿಜೇ || ೭೦ ||
 ಸುವರ್ಣವಸ್ತ್ರಗೋಧಾನ್ಯೈರ್ವೈಶ್ಯಾನ್ಯೈರ್ವೈರ್ಬುಧಃ |
 ಸಂಪೂಜ್ಯ ತಾನ್ಮಮಸೃತ್ಯ ಇಮಂ ಮಂತ್ರಮುದೀರಯೇತ್ || ೭೧ ||
 ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಜಗನ್ನಾಥಃ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಃ |
 ಅನಾದಿನಿಧನೋ ದೇವಃ ಪ್ರಿಯಶಾಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ || ೭೨ ||

೬೮-೬೯. ತರುವಾಯ ಆ ಹನ್ನೆರಡು ಮಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಹನ್ನೆರಡು ಗೋವುಗಳು, ಸುವರ್ಣ, ಭತ್ತ, ಪಾದರಕ್ಷೆ, ಕಂಚಿನಪಾತ್ರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದರ್ಪಿಸಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪಾಯಸ ಮುಂತಾದ ಭೋಜ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೬೯-೭೦. ಪಕ್ವಾನ್ನ, ಭಕ್ಷ್ಯ, ಭೋಜ್ಯ, ಬೆಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಭೋಜನಮಾಡಿ ತೃಪ್ತರಾಗಿ ಸ್ವಸ್ಥ ಚಿತ್ತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮೋದಕಸಹಿತವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಉದಕುಂಭಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಡನೆ ಕೊಡಬೇಕು.

೭೦-೭೧. ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಕೇ ! ಜ್ಞಾನಿಯು ಸುವರ್ಣ, ವಸ್ತ್ರ, ಗೋವು, ಧಾನ್ಯ, ಇತರಪದಾರ್ಥಗಳು ಇವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವುಗ್ರಹಪಾತ್ರರಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

೭೨. ಮಂತ್ರಾರ್ಥಃ—ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನು, ಜಗದೊಡೆಯನು, ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪಾಣಿಯು, ಅದ್ವೈತಶೂನ್ಯನೂ ಆದ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ದೇವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಲಿ !

ಇತ್ಯುಚ್ಚಾರ್ಯ ತತೋ ವಿಪ್ರಾಂಸ್ತ್ರಿಃ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಸಾದರಂ |
ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಾಚಾರ್ಯಾಂಸ್ತಾನ್ನಿಸರ್ಜಯೇತ್ || ೭೩ ||

ತತಸ್ತಾನ್ಪಾಹ್ಮಣಾನ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ವಾ ಸೀಮಾಂತಮನುವ್ರಜೇತ್ |
ಅನುವ್ರಜ್ಯ ತು ತಾನ್ನಿಪ್ರಾನ್ಮಮಸೃತ್ಯ ನಿವರ್ತ್ಯ ಚ || ೭೪ ||

ಬಾಂಧವೈಃ ಸ್ವಜನ್ಮೈರ್ಯುಕ್ತಸ್ತತೋ ಭುಂಜೀತ ವಾಗ್ಗತಃ |
ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ ನರಃ ಸಮ್ಯಜ್ನಾರೀ ವಾ ಲಭತೇ ಫಲಂ || ೭೫ ||

ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರಸ್ಯ ರಾಜಸೂಯಶತಸ್ಯ ಚ |
ಅತೀತಂ ಶತಮುದ್ಧೃತ್ಯ ಪುರುಷಾಣಾಂ ನರೋತ್ತಮಃ || ೭೬ ||

ಭವಿಷ್ಯಂ ಚ ಶತಂ ದೇವಿ ದಿವ್ಯರೂಪಧರೋವ್ಯಯಃ |
ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಃ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಭೂಷಿತಃ || ೭೭ ||

೭೩. ಈರೀತಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮೂರುಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ
ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯರಸಹಿತವಾಗಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

೭೪-೭೫. ತರುವಾಯ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ
ಮನೆಯ ಎಲ್ಲೆಯವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಬಂಧು
ಗಳು ಮುಂತಾದ ಸ್ವಜನರೊಡನೆ ಮಾನದಿಂದ ಊಟಮಾಡಬೇಕು.

೭೫-೭೬. ಪುರುಷ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾದರೂ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ
ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಗಳ ಮತ್ತು ನೂರು ರಾಜಸೂಯಯಾಗಗಳ ಫಲವನ್ನು
ಪಡೆಯುವರು.

೭೬-೮೦. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ನರೋತ್ತಮನು ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ
ನೂರುನೂರು ಕುಲಗಳನ್ನದ್ಧರಿಸಿ, ಹ್ರಾಸವಿಲ್ಲದ ಮನೋಹರ ರೂಪವನ್ನು
ಧರಿಸಿ, ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನನು, ಸಕಲಾಭರಣ ಭೂಷಿತನು, ಸಕಲೇಷ್ಟಗಳನ್ನಾ

ಸರ್ವ ಕಾಮಸಮೃದ್ಧಾತ್ಮಾ ಗುಣರೂಪವಯೋನ್ವಿತಃ |
ಸ್ತೂಯಮಾನೋಽಥ ಗಂಧರ್ವೈರಪ್ಸರೋಭಿಃ ಸಮಂತತಃ || ೭೮ ||

ವಿಮಾನೇನಾರ್ಕವರ್ಣೇನ ಕಾಮಗೇನ ಸ್ಥಿರೇಣ ಚ |
ಪತಾಕಾಧ್ವಜಯುಕ್ತೇನ ಶತಸೂರ್ಯಪ್ರಭೇಣ ಚ || ೭೯ ||

ಉದ್ಯೋತಯಂದಿತಃ ಸರ್ವಾ ಆಕಾಶೇ ವಿಕಿತಕ್ಲಮಃ |
ಯುನಾ ಮಹಾಬಲೋ ಧೀಮಾನ್ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ || ೮೦ ||

ತತ್ರ ಕಲ್ಪಶತಂ ಯಾವದ್ಭುಂಕ್ತೇ ಭೋಗಾನ್ಯಥೇಸ್ವಿತಾಃ |
ಸ್ತುತೋ ಮುನಿವರೈರ್ದೇವಿ ತಿಷ್ಠೇಚ್ಛೇ ವಿಕಿತಜ್ವರಃ || ೮೧ ||

ಯಥಾ ದೇವೋ ಜಗನ್ನಾಥಃ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಃ |
ತಥಾಸೌ ಮುದಿತೋ ದೇವಿ ಧೃತ್ವಾ ರೂಪಂ ಚತುರ್ಭುಜಂ || ೮೨ ||

ಹೊಂದಿ ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿರುವವನು, ಗುಣ, ಸೌಂದರ್ಯ, ವಯಸ್ಸು ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವವನು, ಸುತ್ತಲೂ ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಕಾಮಚಾರಿಯು ಸ್ಥಿರವು, ಪತಾಕೆ, ಧ್ವಜಗಳುಳ್ಳದು, ನೂರಾರು ಸೂರ್ಯರ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದೂ ಆಗಿರುವ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಯುವಕನು, ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನೂ ಆದ ಆ ಜ್ಞಾನಿಯು ಆಯಾಸ ವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೮೧. ದೇವಿಯೇ ! ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಕ್ಲೇಶವಿಲ್ಲದೆ ನೂರುಕಲ್ಪಗಳು ಮುಗಿ ಯುವವರೆಗೂ ಯಥೇಷ್ಟಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ, ಶ್ರೇಷ್ಠಮುನಿಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನು.

೮೨-೮೩. ದೇವಿಯೇ ! ಜಗನ್ನಾಥದೇವನು ಹೇಗೆ ಶಂಖಚಕ್ರ ಗದಾ ಪಾಣಿಯಾಗಿ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವನೋ ಅಂತಹ ನಾಲ್ಕು ಭುಜಗಳುಳ್ಳ,

ಭುಕ್ತ್ವಾ ತತ್ರ ವರ್ಷಾ ಭೋಗಾನ್ಪ್ರೀಡಿತಾಃ ಸುಚಿರಂ ಸತಿ |

ತದಂತೇ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಮಾಯಾತ್ಯಖಿಲಕಾಮದಂ

|| ೮೩ ||

ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರೈಶ್ಚಾಪಿ ಶೋಭಿತಂ ಸುರಕಿನ್ನರೈಃ |

ಕಾಲಂ ನವತಿಕಲ್ಪಂ ತು ತತ್ರ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸುಖಂ ನರಃ

|| ೮೪ ||

ರುದ್ರಲೋಕಂ ಸಮಾಯಾತಿ ಸುಖದಂ ಸೇವಿತಂ ನರೈಃ |

ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರೈರ್ಯಕ್ಷೈರ್ಭೂಷಿತಂ ದೈತ್ಯದಾನವೈಃ

|| ೮೫ ||

ಅಶೀತಿಕಲ್ಪಕಾಲಂ ತು ತತ್ರ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸುಖಂ ನರಃ |

ತದಂತೇ ಯಾತಿ ಗೋಲೋಕಂ ಸರ್ವಭೋಗಸಮನ್ವಿತಂ

|| ೮೬ ||

ಸುರಸಿದ್ಧಾಪ್ನೋರೋಭಿಶ್ಚ ಶೋಭಿತಂ ಸುಮನೋಹರಂ |

ತತ್ರ ಸಪ್ತತಿಕಲ್ಪಂ ತು ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಾನಭೀಷ್ಣಿತಾಃ

|| ೮೭ ||

ಉತ್ತಮರೂಪವನ್ನೇ ಇವನೂ ಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಭೋಗಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ ಬಹುವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥದಾಯಕವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಕ್ಕೆ ಬರುವನು.

೮೪-೮೫. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಸದನವು ಸಿದ್ಧ, ವಿದ್ಯಾಧರರಿಂದಲೂ, ದೇವಕಿನ್ನರರಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ಮನುಷ್ಯನು ತೊಂಬತ್ತು ಕಲ್ಪಗಳು ಭೋಗವಟ್ಟು, ಸುಖಪ್ರದವು, ಸಿದ್ಧ, ವಿದ್ಯಾಧರ, ಯಕ್ಷ, ದೈತ್ಯ, ದಾನವ ಇವರಿಂದ ಭೂಷಿತವೂ ಆಗಿರುವ ರುದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೮೬-೮೭. ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂಬತ್ತು ಕಲ್ಪಗಳಕಾಲ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಿ ಅನೇಕ ಸಕಲಭೋಗಯುಕ್ತವು, ದೇವತೆ, ಸಿದ್ಧ, ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರು, ಇವರಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾದ ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೮೭-೮೮. ಅಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಕಲ್ಪಗಳು ಇಷ್ಟಭೋಗಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ

ಪಶ್ಚಾದಾಯಾತಿ ನೈ ಲೋಕಂ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಮನುತ್ತಮಂ |

ಷಷ್ಠಿಕಲ್ಪಂ ಸುಖಂ ತತ್ರ ಭುಕ್ತ್ವಾ ನಾನಾವಿಧಂ ಮುದಾ || ೮೮ ||

ತದಂತೇ ಶಕ್ರಭವನಂ ನಾನಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಸಮಾವ್ರಜೇತ್ |

ಅಗತ್ಯ ತತ್ರ ಸಂಜಾತತ್ಕಲ್ಪಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸುಖಂ ನರಃ || ೮೯ ||

ತದಂತೇ ಸೂರ್ಯಭವನಂ ನಾನಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಸಮಾವ್ರಜೇತ್ |

ತತ್ರ ಭುಕ್ತ್ವಾ ವರಾನ್ಮೋಗಾಂಸ್ತ್ರೀಶತ್ಕಲ್ಪಂ ಯಥೇಷ್ಟಿತಾ || ೯೦ ||

ತಸ್ಮಾದ್ಗಚ್ಛತಿ ತಂ ಲೋಕಂ ಶಶಾಂಕಸ್ಯ ವಿರಿಂಚಿಜೇ |

ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ ಸೋಮೋಸೌ ಸರ್ವದೇವೈರಲಂಕೃತಃ || ೯೧ ||

ತತ್ರ ವಿಂಶತಿಕಲ್ಪಂ ತು ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಂ ಸುದುರ್ಲಭಂ |

ಅದಿತ್ಯಸ್ಯ ತತೋ ಲೋಕಮಾಯಾತಿ ಸುರಪೂಜಿತಂ || ೯೨ ||

ಅನಂತರ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ಕಲ್ಪಗಳು ನಾನಾವಿಧಸುಖವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭೋಗಿಸುವನು.

೮೯. ಅದಾದಮೇಲೆ ಅನೇಕವಿಧಾಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತನಾದ ಇಂದ್ರ ಭವನಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನಂತರ ಮನುಷ್ಯನು ಐವತ್ತು ಕಲ್ಪಗಳಕಾಲ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು.

೯೦. ಅದು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಅನೇಕಾಶ್ವರ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಭೋಗಗಳನ್ನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂವತ್ತು ಕಲ್ಪಗಳ ವರೆಗೆ ಅನುಭವಿಸುವನು.

೯೧. ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಳೇ ! ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಕಲದೇವತೆಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ, ಚಂದ್ರನಿರುವ, ಶಶಾಂಕಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೯೨. ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾದ ಭೋಗವನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಲ್ಪಗಳ ಕಾಲ ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರ ದೇವಪೂಜಿತನಾದ ಅದಿತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

ತತ್ರ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಶುಭಾನ್ಯೋಗಾನ್ದಶಕಲ್ಪಂ ಸುನಿರ್ವೃತಃ |
ತಸ್ಮಾದಾಯಾತಿ ಭವಸಂ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಸುದುರ್ಲಭಂ || ೯೩ ||

ತತ್ರ ಭೋಗಾನ್ಮಮಸ್ತಾಂಶ್ಚ ಕಲ್ಪಮೇಕಂ ಯಥಾಸುಖಂ |
ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚಾಯಾತಿ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಃ || ೯೪ ||

ಚಕ್ರವರ್ತೀ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಗುಣೈಸ್ಸರ್ವೈರಲಂಕೃತಃ |
ಕೃತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಂ ತು ಧರ್ಮೋನ ಯಜ್ಞೈರಿಷ್ಟ್ವಾ ಸದಕ್ಷಿಣೈಃ || ೯೫ ||

ತದಂತೇ ಯೋಗಿನಾಂ ಲೋಕಂ ಗತ್ವಾ ಮೋಕ್ಷಸ್ತದಂ ಶಿವಂ |
ತತ್ರ ಭುಕ್ತ್ವಾ ವರಾನ್ಯೋಗಾನ್ಯಾವದಾಭೂತಸಂಸ್ಥವಂ || ೯೬ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಪುನರಿಹಾಯಾತೋ ಜಾಯತೇ ಯೋಗಿನಾಂ ಕುಲೇ || ೯೭ ||

೯೩. ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಕಲ್ಪಗಳವರೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಶುಭಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಪಡೆಯಲಶಕ್ಯವಾದ ಗಂಧರ್ವಭವನಕ್ಕೆ ಬರುವನು.

೯೪. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಪಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

೯೫. ಆಗ ಅವನು ಮಹಾಸರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ, ಸಕಲ ಸುಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನು.

೯೬. ಆ ಜನ್ಮವು ಕಳೆದನಂತರ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವು, ಮಂಗಳಪ್ರದವೂ ಆದ ಯೋಗಿಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯಪರ್ಮಂತವಾಗಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು.

೯೭-೯೮. ಸಾಧ್ವಿಯೇ ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನಃ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಉತ್ತಮವು, ಮಂಗಳಕರವು, ದುರ್ಲಭವು, ಸಜ್ಜನಸಂಮತವೂ ಆದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ

ಪ್ರವರೇ ವೈಷ್ಣವೇ ಭದ್ರೇ ದುರ್ಲಭೇ ಸಾಧುಸಂಮತೇ |

ಚತುರ್ವೇದೀ ವಿಪ್ರವರೋ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಪರಃ ಸತಿ || ೯೮ ||

ವೈಷ್ಣವಂ ಯೋಗಮಾಸಾಧ್ಯ ಕೈವಲ್ಯಂ ನೋಕ್ಷಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೯೯ ||

ಏವಂ ಯಾತ್ರಾಫಲಂ ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಶ್ರೀಪುರುಷೋತ್ತಮೇ |

ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಂ ನೃಣಾಂ ಕಿಮನ್ಯಚ್ಛ್ರುತುಮಿಚ್ಛಸಿ || ೧೦೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ನೋಹಿನೀವಸು

ಸಂವಾದೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮಕ್ಷೇತ್ರ

ಯಾತ್ರಾಫಲವರ್ಣನಂ ನಾಮ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಯೋಗಿಗಳ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮೇದಪಾರಂಗತನು, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಪರನೂ ಆದ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

೯೯-೧೦೦. ಅಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ವೋಕ್ಷ ಕೈವಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿನಗೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮಯಾತ್ರೆಯ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು. ಈ ಫಲಶ್ರವಣವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಭೋಗಮೋಕ್ಷ ದಾಯಕವು. ನೋಹಿನೀ ! ನೀನು ಇನ್ನೇನನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುವೆ ?

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದೊಳು ನೋಹಿನೀ ವಸು

ಸಂವಾದದೊಳು ಪುರುಷೋತ್ತಮಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರೆಯ ಫಲ

ವರ್ಣನೆಯೆಂಬ ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತು ಭೂಪಾಲ ಮೋಹಿನೀ ವಿಧಿನಂದಿನೀ |
ಪುರುಷೋತ್ತಮಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕಂ || ೧ ||

ಪುನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ತಂ ವಿಪ್ರಂ ವಸುಂ ಸ್ವಸ್ಯ ಪುರೋಹಿತಂ |
ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚ
ಶ್ರುತಮತ್ಯಬ್ಧತಂ ವಿಪ್ರ ಪುರುಷೋತ್ತಮಸಂಭವಂ || ೨ ||

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಚಾಧುನಾ ಬ್ರೂಹಿ ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯಾಪಿ ಸುವ್ರತ |
ತೀರ್ಥರಾಜಃ ಪ್ರಯಾಗಾಖ್ಯಃ ಶ್ರುತಃ ಪೂರ್ವಂ ಮಯಾ ಗುರೋ || ೩ ||

ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೨. ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು—ಭೂಪತಿಯೇ ! ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರಿಯಾದ ಮೋಹಿನಿಯು ಭೋಗಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾದ ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತನಾದ ವಸುವೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

೨-೩. ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು—ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ! ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಾದಿಗಳ ಅದ್ಭುತಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಿದೆನು. ಈಗ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳು. ಸುವ್ರತನೇ ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಯಾಗವೆಂಬ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆನು.

ತನ್ನಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಖ್ಯಾಹಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾವಿಧಾನಯುಕ್ |
ಸಾಮಾನ್ಯಾನಾಂ ವಿಶೇಷಾಣಾಂ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಗಮನೇ ದ್ವಿಜ || ೪ ||

ಯತ್ಕರ್ತವ್ಯಂ ಚ ವಿಧಿನಾ ನೈಭಿರ್ಧರ್ಮಪರಾಯಣೈಃ |
ತಚ್ಚುತ್ಸಾ ಸ ದ್ವಿಜೋ ರಾಜನ್ಮೋಹಿನ್ಯಾ ಭಾಷಿತಂ ವಚಿಃ || ೫ ||
ಸಾಮಾನ್ಯವಿಧಿಪೂರ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಯಾಗಾಖ್ಯಾನಮಬ್ರವೀತ್ |

ವಸುರುವಾಚಿ

ಶೃಣು ಭದ್ರೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೀರ್ಥಾಭಿಗಮನೇ ವಿಧಿಂ || ೬ ||

ಯಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮನುಜೋ ಯಥೋಕ್ತಂ ಫಲಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ತೀರ್ಥಾಭಿಗಮನಂ ಪುಣ್ಯಂ ಯಜ್ಞೈರಸಿ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ || ೭ ||

ಅನುಪೋಷ್ಯ ತ್ರಿರಾತ್ರಾಣಿ ತೀರ್ಥಾನ್ಯಪೈಭಿಗಮ್ಯ ಚ |
ಅದೆತ್ಸಾ ಕಾಂಚನಂ ಗಾಶ್ವ ದರಿದ್ರೋ ಜಾಯತೇ ನರಃ || ೮ ||

೪-೫. ದ್ವಿಜನೇ ! ಆ ಪ್ರಯಾಗದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾ ವಿಧಾನ ಸಹಿತವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳು. ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಾಸಕ್ತರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಅದರ ವಿಧಾನವಾದರೂ ಯಾವುದು ?

೫-೬. ರಾಜನೇ ! ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಗಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು.

೬-೭. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು:—ಭದ್ರೇ ! ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ವಿಧಾನ ವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು; ಕೇಳು. ಆ ವಿಧಾನವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ವಿಹಿತಫಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆಯುವನು. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯು ಪುಣ್ಯ ಕರವಾದುದು. ಅದು ಯಜ್ಞಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದುದು.

೮. ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯೂ ಮೂರು ದಿವಸಗಳು ಉಪವಾಸಮಾಡ ದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಹಿರಣ್ಯ, ಗೋದಾನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಬಡವನಾಗುವನು.

ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಾದಿಭಿಯಂಜ್ಞೈರಿಷ್ಟ್ವಾ ವಿಪುಲದಕ್ಷಿಣೈಃ |

ನ ತತ್ಪಲಮನಾಪ್ನೋತಿ ತೀರ್ಥಾಭಿಗಮನೇನ ಯತ್ || ೯ ||

ಅಜ್ಞಾನೇನಾಪಿ ಯಸ್ಯೇಹ ತೀರ್ಥಾಭಿಗಮನಂ ಭವೇತ್ |

ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಃ ಸ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೧೦ ||

ಸ್ಥಾನಂ ಚ ಲಭತೇ ನಿತ್ಯಂ ಧನಧಾನ್ಯಸಮಾಕುಲಂ |

ಐಶ್ವರ್ಯಜ್ಞಾನಸಂಪೂರ್ಣಃ ಸದಾ ಭವತಿ ಭೋಗನಾತ್ || ೧೧ ||

ತಾರಿತಾಃ ಪಿತರಸ್ತೇನ ನರಕಾತ್ಪ್ರಸಿತಾಮಹಾಃ |

ಯಸ್ಯ ಹಸ್ತಾ ಚ ಸಾದಾ ಚ ಮನಶ್ಚೈವ ಸುಸಂಯತಂ || ೧೨ ||

ವಿದ್ಯಾ ತಪಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಸ ತೀರ್ಥಫಲಮಶ್ನುತೇ |

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಾದಸಾವೃತ್ತಃ ಸಂತುಷ್ಟೋ ಯೇನ ಕೇನಚಿತ್ || ೧೩ ||

೯. ಬಹುದಕ್ಷಿಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ ಮುಂತಾದ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಲಾರನು.

೧೦. ತಿಳಿಯದೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ ಸಹ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭೋಗಿಸುವನು.

೧೧-೧೨. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅವನು ಧನಧಾನ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಭೋಗಿಯಾಗುವನು. ಮತ್ತು ಅವನು ಪ್ರಸಿತಾಮಹ ಮುಂತಾದ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವನು.

೧೨-೧೩. ಹಸ್ತ, ಪಾದ, ಮನಸ್ಸು ಇವುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯೆ, ತಪಸ್ಸು, ಕೀರ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದವನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ಅಹಂಕಾರವಿಮುಕ್ತಶ್ಚ ಸ ತೀರ್ಥಫಲಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಅಕಲ್ಮಕೋ ನಿರಾರಂಭೋ ಲಘ್ವಾಹಾರೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ || ೧೪ ||

ವಿಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಸಂಗೈಸ್ತು ಸ ತೀರ್ಥಫಲಭಾಗ್ಯವೇತ್ |

ತೀರ್ಥಾನ್ಯನುಸರನ್ಧೀರಃ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಃ ಸಮಾಹಿತಃ || ೧೫ ||

ಕೃತಪಾಪೋ ವಿಶುದ್ಧೇತ್ತು ಕಿಂ ಪುನಃ ಶುದ್ಧಕರ್ಮಕೃತ್ |

ಅಶ್ರದ್ಧಧಾನಃ ಪಾಪಾರ್ತೋ ನಾಸ್ತಿ ಕೋಽಚ್ಛಿನ್ನಸಂಶಯಃ || ೧೬ ||

ಹೇತುನಿಷ್ಕಶ್ಚ ಪಂಚೈತೇ ನ ತೀರ್ಥಫಲಭಾಗಿನಃ |

ನೃಣಾಂ ಪಾಪಕೃತಾಂ ತೀರ್ಥೇ ಪಾಪಸ್ಯ ಶಮನಂ ಭವೇತ್ || ೧೭ ||

೧೪-೧೪. ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಜಂಭವಿಲ್ಲದೆ, ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮ ರಹಿತನಾಗಿ, ಲಘುವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಪ್ರತಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ದೈವಲಬ್ಧದಿಂದಲೇ ಸಂತೋಷಿಸುವವನು ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಯ ಫಲಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

೧೫. ಸಕಲಸಂಗಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡುವ, ಆಸ್ತಿ ಕನು, ಸಮಾಧಾನಮನಸ್ಸಿನೂ ಆಗಿರುವ ಧೀರನು ತೀರ್ಥಫಲಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

೧೬-೧೭. ಪಾಪಮಾಡಿದವನೂ ಸಹ ತೀರ್ಥಸೇವನೆಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧ ನಾಗುವನು. ಅಂದಬಳಿಕ ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಸತ್ಕರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸುವವನು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನು ! ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದವನು, ಪಾಪದಿಂದ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗಿರುವವನು, ನಾಸ್ತಿಕನು, ತತ್ತ್ವಸಂಶಯವುಳ್ಳವನು ಮತ್ತು ಹೈತುಕನಾಗಿ ಎಂದರೆ ಕುಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವಾದಮಾಡುತ್ತಾ ವೇದವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನು ಎಂಬೀ ಐದುಜನರು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರೂ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರರು. ಪಾಪ ಮಾಡಿದ ಜನರ ಪಾಪವು ತೀರ್ಥಸೇವನೆಯಿಂದ ಹೋಗುವುದು.

ತೀರ್ಥಾನಿ ಚ ಯಥೋಕ್ತೇನ ವಿಧಿನಾ ಸಂಚರಂತಿ ಯೇ |

ಸರ್ವದ್ವಂದ್ವಸಹಾ ಧೀರಾಸ್ತೇ ಸರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ || ೧೮ ||

ಗಂಗಾದಿತೀರ್ಥೇಷು ವಸಂತಿ ಮತ್ಸ್ಯಾ

ದೇವಾಲಯೇ ಪಕ್ಷಿಗಣಾಶ್ಚ ಸಂತಿ |

ಭಾವೋಜ್ಞಿತಾಸ್ತೇ ನ ಫಲಂ ಲಭಂತೇ

ತೀರ್ಥಾಚ್ಚ ದೇವಾಯತನಾಚ್ಚ ಮುಖ್ಯಾತ್ || ೧೯ ||

ಭಾವಂ ತತೋ ಹೃತ್ಕಮಲೇ ನಿಧಾಯ

ತೀರ್ಥಾನಿ ಸೇವೇತ ಸಮಾಹಿತಾತ್ಮಾ |

ಯಾ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ಕಥಿತಾ ಮುನೀಂದ್ರೈಃ

ಕೃತಾ ಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಹ್ಯನುಮೋದಿತಾ ಚ || ೨೦ ||

೧೮. ಉತ್ತವಿಧಾನಾನುಸಾರವಾಗಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಮಾಡುವ, ಸುಖ ದುಃಖಾದಿ ದ್ವಂದ್ವಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾದ ಧೀರಜನರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

೧೯. ಗಂಗೆ ಮುಂತಾದ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಸಮೂಹಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ವಿಹಿತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕ ಭಕ್ತಿರಹಿತಗಳಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ತೀರ್ಥ ದೇವಾಲಯ ಸೇವನೆಗಳ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

೨೦-೨೧. ಆದಕಾರಣ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟು ಸಮಾಧಾನಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ವತಃ ಮಾಡಿ, ಇತರರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಅನುಮೋದಿಸಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಗುರುಕುಲವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಅಲ್ಪವ್ಯಯ ಅಥವಾ ಸರ್ವಸ್ವವ್ಯಯದಿಂದ

ತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವಿಧಿವತ್ಕರೋತಿ
ಸುಸಂಯತೋ ಗುರುಣಾ ಸಂನಿಯುಕ್ತಃ |

ಸರ್ವಸ್ವನಾಶೇಷ್ಯಥ ವಾಲ್ಮಪಕ್ಷೇ
ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಗ್ರತ ಏವ ಕೃತ್ವಾ

|| ೨೦ ||

ಯಜ್ಞಾಧಿಕಾರೇಷ್ಯಥನಾ ನಿವೃತ್ತೇ
ವಿಪ್ರಸ್ತು ತೀರ್ಥಾನಿ ಪರಿಭ್ರಮೇಚ್ಛ |
ತೀರ್ಥೇಷ್ವಲಂ ಯಜ್ಞಫಲಂ ಹಿ ಯಸ್ಮಾತ್
ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮುನೀಂದ್ರೈರಮಲಸ್ವಭಾವೈಃ

|| ೨೧ ||

ಯಸ್ಯೇಷ್ಟಿಯಜ್ಞೇಷ್ಯಧಿಕಾರಿತಾಸ್ತಿ
ವರಂ ಗೃಹಂ ಗೃಹಧರ್ಮಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ |
ಏವಂ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಸಂಸ್ಥಿತಸ್ಯ
ತೀರ್ಥೇ ಗತಿಃ ಪೂರ್ವತರೈರ್ನಿಷಿದ್ಧಾ |
ಸರ್ವಾಣಿ ತೀರ್ಥಾನ್ಯಪಿ ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರ
ತುಲ್ಯಾನಿ ನೈವೇತಿ ವದಂತಿ ಕೇಚಿತ್

|| ೨೨ ||

ಲಾದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ
ಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು.

೨೧. ನಿರ್ದೋಷಸ್ವಭಾವೋಪೇತರಾದ ಮುನೀಂದ್ರರು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ
ಯಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಜ್ಞಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ
ಯಜ್ಞಾಧಿಕಾರವಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು.

೨೨. “ ಇಷ್ಟಿಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವರು ಗೃಹಸ್ಥ
ಧರ್ಮಗಳನ್ನಾಚರಿಸುವುದೇ ಉತ್ತಮವು. ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಕ್ಕೆ
ಸಮವಾಗಲಾರವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯು
ಪೂರ್ವೀಕರಿಂದ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ” ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಯೋ ಯಃ ಕಶ್ಚಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂ ಶು ಗಚ್ಛೇತ್

ಸುಸಂಯತಃ ಸ ಚ ಪೂರ್ವಂ ಗೃಹೇಷು |

ಕೃತೋಪನಾಸಃ ಶುಚಿರಪ್ರಮತ್ತಃ

ಸಂಪೂಜಯೇದ್ಭಕ್ತಿನಮ್ರೋ ಗಣೇಶಂ

|| ೨೪ ||

ದೇರ್ನಾ ಸಿತ್ತ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚೈವ ಸಾಧೂಃ

ಧೀಮಾನ್ಸಿಪ್ರೋ ನಿತ್ಯಶಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯತ್ನಾತ್ |

ಪ್ರತ್ಯಾಗಶಶ್ಚಾಪಿ ಪುನಸ್ತಥೈವ

ದೇರ್ನಾ ಸಿತ್ತ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪೂಜಯೇಚ್ಛೇ

|| ೨೫ ||

ಏವಂ ಕುರ್ವತಸ್ತಸ್ಯ ತೀರ್ಥಾದ್ಯದುಕ್ತಂ

ಫಲಂ ತತ್ಸಾನ್ನಾತ್ರ ಸಂದೇಹಲೇಶಃ

|| ೨೬ ||

ಗಚ್ಛೇನ್ನೇಶಾಂತರಂ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕುರ್ವಾತ್ಸರ್ಪಿಷಾ |

ಯಾತ್ರಾರ್ಥಮಿತಿ ತತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪ್ರನೇಶೇ ಚ ನ ಸಂಶಯಃ

|| ೨೭ ||

೨೪-೨೫. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಆಲಸ್ಯಾದಿ ಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಗಣೇಶ, ದೇವತೆ, ಸಿತ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಾಧು ಇವರನ್ನು ಹಣದಿಂದಲೂ, ದೇಹಪ್ರಯಾಸದಿಂದಲೂ, ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಮೇಲೂ ದೇವ, ಸಿತ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವರನ್ನು ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಪುನಃ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು.

೨೬. ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾಫಲವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬರುವುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೨೭. ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನು ಯಾತ್ರಾರ್ಥವಾಗಿ ಘೃತಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತೀರ್ಥಪ್ರನೇಶಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಅದೇರೀತಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಯಾಗೇ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಪಿತೃಮಾತೃವಿಯೋಗತಃ |

ಕಚಾನಾಂ ವಸನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಪಥಾ ನ ವಿಕಚೋ ಭವೇತ್ || ೨೮ ||

ಉದ್ಯತಶ್ಚೇದುಸಾಗಂತುಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಧಾನತಃ |

ವಿಧಾಯ ಕಾರ್ಷಟೀನೇಷಂ ಕೃತ್ವಾ ಗ್ರಾಮಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ || ೨೯ ||

ತತೋ ಗ್ರಾಮಾಂತರಂ ಗತ್ವಾ ಶ್ರಾದ್ಧಶೇಷಸ್ಯ ಭೋಜನಂ |

ತತಃ ಪ್ರತಿದಿನಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಪ್ರತಿಗ್ರಹವಿವರ್ಜಿತಃ || ೩೦ ||

ಪದೇಪದೇಶ್ವಮೇಧಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಫಲಂ ಗಚ್ಛತೋ ಗಯಾಂ |

ಬಲೀವರ್ಧಸಮಾರೂಢಸ್ತೀರ್ಥಂ ಯೋ ಯಾತಿ ಸುವ್ರತೇ || ೩೧ ||

ನರಕೇ ವಸತೇ ಘೋರೇ ಗನಾಂ ಕ್ರೋಧೋ ಹಿ ದಾರುಣಃ |

ಸಲಿಲಂ ಚ ನ ಗೃಣ್ಣಂತಿ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ || ೩೨ ||

೨೮. ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ, ಮಾತಾಪಿತೃವಿಯೋಗಕಾಲ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡ ಲನ್ನೂ ತೆಗೆಸಬಾರದು.

೨೯-೩೦. ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದಾಗ ವಿಧಾನೋಕ್ತಪ್ರಕಾರ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿ ರಹಸ್ಯವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗ್ರಾಮಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಬೇರೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಶೇಷವನ್ನು ಭೋಜನಮಾಡಬೇಕು. ತರುವಾಯ ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಬೇಕು.

೩೧-೩೨. ಹೀಗೆ ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಫಲವು ದೊರೆಯುವುದು. ಸುವ್ರತೇ! ಎತ್ತಿನಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನು ಭಯಂಕರ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ಗೋವುಗಳ ಕೋಪವು ಭಯಂಕರವಾದುದು. ಅರಿತಿ ಮಾಡುಪ ಮಾನವನ ಪಿತೃಗಳು ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ನೀರನ್ನೂ ಸಹ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಐಶ್ವರ್ಯಾಲ್ಲೋಭಮೋಹಾದ್ವಾ ಗಚ್ಛೇದ್ಯಾನೇನ ಯೋ ನರಃ |

ನಿಷ್ಕಲಂ ತಸ್ಯ ತತ್ತೀರ್ಥಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯಾನಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೩೩ ||

ಗೋಯಾನೇ ಗೋವಧಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಹಯಯಾನೇ ತು ನಿಷ್ಕಲಂ |

ನರಯಾನೇ ತದರ್ಥಂ ಸ್ಯಾತ್ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ತಚ್ಚ ಚತುರ್ಗುಣಂ || ೩೪ ||

ವರ್ಷಾತಸಾಧಿಕೇ ಭತ್ತೀ ದಂಡೀ ಶರ್ಕರಕಂಠಿಕೇ |

ಶರೀರತ್ಪಾಣಿಕಾಮೋಸೌ ಸೋಪಾನತ್ಯಃ ಸದಾ ವ್ರಜೇತ್ || ೩೫ ||

ತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಷಂಗೇಣ ಸ್ನಾನಂ ತೀರ್ಥೇ ಸಮಾಚರತ್ |

ಸ್ನಾನಜಂ ಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಫಲಂ ನ ತು || ೩೬ ||

೩೩. ಐಶ್ವರ್ಯ ಅಥವಾ ಲೋಭಮೋಹಗಳಿಂದಲಾದರೂ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನ ಯಾತ್ರೆಯು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು. ಆದಕಾರಣ ಯಾತ್ರಿಕನು ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಾರದು.

೩೪. ಗೋವಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರೆ ಗೋವನ್ನು ಕೊಂದಂತೆಯೂ, ಅಶ್ವವಾಹನದಿಂದ ಹೋದರೆ ಆ ಯಾತ್ರೆಯು ನಿಷ್ಫಲವೂ ಆಗುವುದು. ಮನುಷ್ಯವಾಹನವನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅರ್ಧಫಲವೂ ಕಾಲ್ಪಡಗಿ ಯಿಂದ ಯಾತ್ರಿವರಾದರೆ ವಿಹಿತಫಲದ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಫಲವೂ ಬರುವುದು ಎಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೩೫. ಯಾತ್ರಿಕನು ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು, ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭತ್ತಿ, ದಂಡ ಇವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಮುಳ್ಳಿನ ಬಾಧೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಶರೀರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾದರಕ್ಷೆ (ಚಪ್ಪಲಿ) ಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಂಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

೩೬. ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥವು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಅಗ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸ್ನಾನಫಲಮಾತ್ರವೇ ದೊರೆಯುವುದು ; ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಫಲವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಷೋಡಶಾಂಶಂ ಸ ಲಭತೇ ಯಃ ಪರಾರ್ಥೇನ ಗಚ್ಛತಿ |
 ಅರ್ಥಂ ತೀರ್ಥಫಲಂ ತಸ್ಯ ಯಃ ಪ್ರಸಂಗೇನ ಗಚ್ಛತಿ || ೩೭ ||
 ತೀರ್ಥೇಷು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನೈವ ಪರೀಕ್ಷೇತ ಕದಾಚನ |
 ಆತ್ರಾರ್ಥಿನಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಭೋಜ್ಯಂ ತಂ ಮನುರಬ್ರವೀತ್ || ೩೮ ||
 ಸಕ್ತುಭಿಃ ಪಿಂಡದಾನಂ ಚ ಸಂಯೋಗೈಃ ಸಾಯಸೇನ ವಾ |
 ಬದರಾಮಲಕೈರ್ವಾಪಿ ಪಿಣ್ಯಾಕೈರ್ವಾ ಸುಲೋಚನೇ || ೩೯ ||
 ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತು ತತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಮರ್ಚಾನಾಹನವರ್ಜಿತಂ |
 ಶ್ವಧ್ವಾಂಕ್ಷಗೃಧ್ರಸಾಪಿನಾಂ ನೈವ ದೃಷ್ಟಿಹತಂ ಚ ಯತ್ || ೪೦ ||
 ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತು ತೈರ್ಥಿಕಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪಿತೃಣಾಂ ತೃಪ್ತಿಕಾರಕಂ |
 ಅಕಾಲೇಷ್ಯಥವಾ ಕಾಲೇ ತೀರ್ಥಶ್ರಾದ್ಧಂ ತಥಾ ನರೈಃ || ೪೧ ||

೩೭. ಇತರರಿಗಾಗಿ ಯಾತ್ರೆಯಾಡುವವನು ವಿಹಿತಫಲದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದುವನು. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಹೋಗುವವನಿಗೆ ಅರ್ಥ ಫಲ ಬರುವುದು.

೩೮. ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅರ್ಥಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನುವು ಹೇಳಿರುವನು.

೩೯. ಸುಲೋಚನೇ! ಅಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟು, ಯವಪಾಯಸ, ಬದರ, ಅಮಲಕ ಅಥವಾ ಹಿಂಡಿ ಇವುಗಳಲ್ಲವುದಾದರೊಂದರಿಂದ ಪಿಂಡಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

೪೦. ಅಲ್ಲಿ ನಾಯಿ, ಕಾಗೆ, ಹದ್ದು, ಪಾಪಿಷ್ಠ ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಅರ್ಚನೆ ಆವಾಹನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಬೇಕು.

೪೧. ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅದಕಾರಣ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಕಾಲವಾದರೂ ಅಥವಾ ಸಕಾಲವಾದರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು.

ಸ್ರಾಪ್ತೈರೇವ ಸದಾ ತತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪಿತೃತರ್ಪಣಂ |

ವಿಲಿಂಬೋ ನೈವ ಕರ್ತವ್ಯೋ ನೈವ ವಿಘ್ನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೪೨ ||

ಸ್ರತಿಕ್ಲೃತಿಂ ಕುಶಮಯೀಂ ತೀರ್ಥವಾರಿಣಿ ಮಜ್ಜಯೇತ್ |

ಯಮುದ್ಧಿಶ್ಯ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ಸೋಷ್ಯಮಾಂಶಂ ಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೪೩ ||

ಕುಶೋಸಿ ಕುಶಪುತ್ರೋಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮಿತಃ ಪುರಾ |

ತ್ವಯಿ ಸ್ನಾತೇ ತು ಸ ಸ್ನಾತೋ ಯಸ್ಯೇದಂ ಗ್ರಂಥಿಬಂಧನಂ || ೪೪ ||

ಮುಂಡನಂ ಚೋಪವಾಸಶ್ಚ ಸರ್ವತೀರ್ಥೇಷ್ವಯಂ ವಿಧಿಃ |

ವರ್ಷಯಿತ್ವಾ ಗಯಾಂ ಗಂಗಾಂ ವಿಶಾಲಾಂ ವಿರಜಾಂ ತಥಾ || ೪೫ ||

೪೨. ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಪಿತೃ ತರ್ಪಣಮಾಡಬೇಕು, ಸಾವಕಾಶಮಾಡಬಾರದು. ವಿಘ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡ ಬಾರದು.

೪೩. ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ! ದರ್ಭೆಯಿಂದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೀರ್ಥೋದಕದಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುವನೋ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಂಟನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಫಲವು ಬರುವುದು.

೪೪. ಕುಶಪುತ್ರನಾದ ನೀನು ಈ ದರ್ಭೆಯಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿತನಾಗಿರುವೆ. ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತನು. ಕುಶರೂಪಿಯಾದ ನೀನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಈ ದರ್ಭೆಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿತನಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

೪೫. ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷೌರ ಮತ್ತು ಉಪವಾಸಗಳು ಏಕಿತನಾಗಿವೆ. ಗಯೆ, ಗಂಗೆ, ವಿಶಾಲಾ, ವಿರಜಾ ಎಂಬೀ ಷ್ವೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕ್ಷೌರೋಪವಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಭೌಮಾನಾಮಥ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಪುಣ್ಯತೈ ಕಾರಣಂ ಶೃಣು |
ಯಥಾ ಶರೀರಸ್ಯೋದ್ದೇಶಾಃ ಕೇಚಿನ್ಮುಖ್ಯತಮಾಃ ಸ್ತುತಾಃ || ೪೬ ||
ಪ್ರಭಾವಾದದ್ಭುತಾದ್ಭುಮೇಃ ಸಲಿಸ್ಯ ಚ ತೇಜಸಃ |
ಪರಿಗ್ರಹಾನ್ಮುನೀನಾಂ ಚ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಪುಣ್ಯತಾ ಸ್ತುತಾ || ೪೭ ||
ಗಂಗಾಂ ಸಂಸ್ರಾಪ್ಯ ಯೋ ದೇವಿ ಮುಂಡನಂ ನೈವ ಕಾರಯೇತ್ |
ವೃಥಾ ತಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಸರ್ವಾ ತೀರ್ಥದ್ರೋಹೀ ಭವೇತ್ತಥಾ || ೪೮ ||
ಗಂಗಾಯಾಂ ಭಾಸ್ವರಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮುಂಡನಂ ಯೋ ನ ಕಾರಯೇತ್ |
ಸ ಕೋಟಿಕುಲಸಂಯುಕ್ತ ಅಕಲ್ಪಂ ರೌರವಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೪೯ ||
ಗಂಗಾಂ ಸ್ರಾಪ್ಯ ಸರಿಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಕಲ್ಪಾಂತಂ ಪಾಪಸಂಚಿಯಾಃ |
ಕೇಶಾನಾಶ್ರಿತ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತಾನ್ವರಿವರ್ಜಯೇತ್ || ೫೦ ||

೪೬-೪೭. ಭೂಲೋಕದ ತೀರ್ಥಗಳು ಪುಣ್ಯಕರವಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು :—ಶರೀರದ ಕೆಲವು ಅವಯವಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಭೂಮಿ, ನೀರು, ತೇಜಸ್ಸು ಇವುಗಳ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಮುನಿಗಳ ಪರಿಗ್ರಹಗಳಿಂದ ತೀರ್ಥಗಳು ಪುಣ್ಯಕರವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

೪೮. ದೇವಿಯೇ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿಯೂ ಮುಂಡನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವವನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವೆಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು. ಅವನು ತೀರ್ಥದ್ರೋಹಿಯಾಗುವನು.

೪೯. ಗಂಗಾ ಭಾಸ್ವರಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿರಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವವನು ಕೋಟಿಕುಲಸಹಿತವಾಗಿ ಕಲ್ಪಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ರೌರವವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೫೦. ಪಾಪಸಮೂಹಗಳು ಕಲ್ಪಾಂತದವರೆಗೂ ಕೇಶಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠನದಿಯಾದ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಕ್ಷಿರಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಶ್ರಯವಾದ ಕೂದಲು ತನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಾಪಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವ.

ಯಾವಂತಿ ನಖಲೋಮಾನಿ ಗಂಗಾತೋಯೇ ಸತಂತಿ ವೈ |

ಶಾವದ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೫೧ ||

ಪ್ರಯಾಗವ್ಯತಿರೇಕೇ ತು ಗಂಗಾಯಾಂ ಮುಂಡನಂ ನ ಹಿ |

ಯೋನ್ಯಥಾ ಕುರುತೇ ನೋಹಾತ್ಮ ಮಹಾರೌರವಂ ವಿಶೇತ್ || ೫೨ ||

ಸ ಜೀವತ್ಪಿತೃಕೋ ಯಸ್ತು ತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಧಾನವಿತ್ |

ಕ್ಷೌರಂ ಸಮಾಚರೇನ್ನೈವ ಶ್ಮಶ್ರುಣಾಂ ವಸನಂ ಸತಿ || ೫೩ ||

ಗಯಾದಾವಹಿ ದೇವೇಶಿ ಶ್ಮಶ್ರುಣಾಂ ವಸನಂ ವಿನಾ |

ನ ಕ್ಷೌರಂ ಮುನಿಭಿಃ ಸರ್ವೈರ್ನಿಷಿದ್ಧಂ ಚೇತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ || ೫೪ ||

೫೧. ಯಾವನ ಉಗುರು ಮತ್ತು ಕೂದಲುಗಳು ಗಂಗೋದಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೀಳುತ್ತವೆಯೋ ಅಷ್ಟುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯರಿಸಲ್ಪಡುವನು.

೫೨. ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರವು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಇತರಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರವು ವಿಹಿತವಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವವನು ಮಹಾ ರೌರವವೆಂಬ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೫೩. ಸಾಧ್ವಿಯೇ ! ವಿಧಾನಜ್ಞನು ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಜೀವತ್ಪಿತೃಕನಾದರೂ ಕ್ಷೌರಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವನು ಮಿಸೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೋಳಿಸಬಾರದು.

೫೪. ದೇವೇಶಿ ! ಗಯೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಶ್ಮಶ್ರು ವಸನ ವಿನಹ ಕ್ಷೌರವನ್ನು ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಿಷೇಧಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಸಶ್ಶಶ್ಚ ಕೇಶವಸನಂ ಮುಂಡನಂ ತದ್ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ |

ನ ಕ್ಷೌರಂ ಮುಂಡನಂ ಸುಭ್ರು ಕೀರ್ತಿತಂ ವೇದವೇದಿಭಿಃ || ೫೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುನೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಪ್ರಯಾಗರಾಜಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ತೀರ್ಥವಿಧಿರ್ನಾಮು

ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೫೫. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಶ್ಶಶ್ಚ, ಕೇಶ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಬೋಳಿಸುವುದೇ ಮುಂಡನವು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವರು. ಕ್ಷೌರಮಾತ್ರವೇ ಮುಂಡನವಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೇದವೇತ್ಯಗಳು ಹೇಳಿರುವರು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯ ಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ನೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದೊಳು ಪ್ರಯಾಗರಾಜ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ

ತೀರ್ಥವಿಧಾನವೆಂಬ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಮುಗಿದುದು.

ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವಸುರುನಾಚಿ

ಶೃಣು ನೋಹಿನಿ ವಪ್ಸ್ಯಾಮಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನೇದಸಂಮತಂ |

ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯ ವಿಧಾನೇನ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯತ್ರ ವಿಶುದ್ಧ್ಯತಿ

|| ೧ ||

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸಮಾ ಗಂಗಾ ಯತ್ರ ತತ್ರಾವಗಾಹಿತಾ |

ತಸ್ಮಾದ್ಭರಗುಣಾ ಯತ್ರ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ವಿಂಧ್ಯೇನ ಸಂಗತಾ

|| ೨ ||

ತಸ್ಮಾಚ್ಚಿತಗುಣಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಕಾಶ್ಯಾಮುತ್ತರನಾಹಿನೀ |

ಕಾಶ್ಯಾಃ ಶತಗುಣಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಗಂಗಾ ಯತ್ರಾರ್ಕಜಾನ್ವಿತಾ

|| ೩ ||

ಅರವತ್ತುಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :—ನೋಹಿನೀ! ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂತಹ ನೇದಸಂಮತವಾದ ಪ್ರಯಾಗ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

೨. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಯಾತ್ರೇಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಫಲವು ಬರುವುದು. ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆಯು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಫಲ ಕೊಡುವುದು.

೩. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆಯು ವಿಂಧ್ಯಗಂಗೆಗಿಂತಲೂ ನೂರರಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದು. ಗಂಗಾ ಯಮುನಾ ಸಂಗಮವು ಕಾಶಿಗಿಂತಲೂ ನೂರರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಗುಣವುಳ್ಳದು.

ಸಹಸ್ರಗುಣಿತಾ ಸಾಸಿ ಭವೇತ್ಪಶ್ಚಿಮವಾಹಿನೀ |

ಸಾ ದೇವಿ ದರ್ಶನಾದೇವ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾದಿಹಾರಿನೀ

|| ೪ ||

ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖೀ ಗಂಗಾ ಕಾಲಿಂದ್ಯಾ ಸಹ ಸಂಗತಾ |

ಹಂತಿ ಕಲ್ಪಶತಂ ಪಾಪಂ ಸಾ ಮಾಘೇ ದೇವಿ ದುರ್ಲಭಾ

|| ೫ ||

ಅಮೃತಂ ಕಥ್ಯತೇ ಭವ್ಯೇ ಸಾ ವೇಣೀ ಭುವಿ ಸಂಗತಾ |

ಯಸ್ಯಾಂ ಮಾಘೇ ಮುಹೂರ್ತಂ ತು ದೇವಾನಾಮಸಿ ದುರ್ಲಭಂ || ೬ ||

ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪುರ್ಯಃ ಪುಣ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಸತಿ |

ಸ್ನಾತುಮಾಯಾಂತಿ ತಾ ವೇಣ್ಯಾಂ ಮಾಘೇ ಮಕರಭಾಸ್ಕರೇ

|| ೭ ||

೪. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಶ್ಚಿಮವಾಹಿನಿಯಾದುದು ಸಾವಿರಪಾಲು ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದು. ದೇವಿ! ಅದು ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮುಂತಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು.

೫. ದೇವಿಯೇ! ಯಮುನಾನದಿಯ ಸಂಗಮವಾದ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖ ಗಂಗೆಯು ನೂರುಕಲ್ಪಗಳ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ನದಿಯ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳು ಲಭಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.

೬. ಭದ್ರೇ! ತ್ರಿವೇಣೀಸಂಗಮಸ್ಥಾನವು ಅಮೃತವೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ದುರ್ಲಭ.

೭. ಸಾಧ್ವಿಯೇ! ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣವು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥ, ಪುಣ್ಯಪುರಿ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎಂದರೆ ಇವುಗಳ ಅಭಿಮಾನದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ಬರುವರು.

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ಮಹಾದೇವಾ ರುದ್ರಾದಿತ್ಯಮರುದ್ಧಣಾಃ |

ಗಂಧರ್ವಾ ಲೋಕಪಾಲಾಶ್ಚ ಯಕ್ಷಕಿನ್ನರಗುಹ್ಯಕಾಃ

|| ೮ ||

ಅಣಿಮಾದಿಗುಣೋಪೇತಾ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ತತ್ಪದರ್ಶಿನಃ |

ಬ್ರಹ್ಮಾಣೇ ಸಾರ್ವತೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಶಚೀ ಮೇಧಾದಿತಿ ರತಿಃ

|| ೯ ||

ಸರ್ವಾಸ್ತಾ ದೇವಸತ್ತ್ವೈಶ್ಚ ತಥಾ ನಾಗಾಂಗನಾಃ ಶುಭೀ |

ಘೃತಾಚೀ ಮೇನಕಾ ರಂಭಾಸ್ಯೂರ್ವಶೀ ಚ ತಿಲೋತ್ತಮಾ

|| ೧೦ ||

ಗಣಾಶ್ಚಾಸ್ತೇರಸಾಂ ಸರ್ವೇ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ಗಣಾಸ್ತಥಾ |

ಸ್ನಾತುಮಾಯಾಂತಿ ತೇ ಸರ್ವೇ ಮಾಘೇ ವೇಣಾಂ ವಿರಂಚಿಜೇ || ೧೧ ||

ಕೃತೇ ಯುಗೇ ಸ್ವರೂಪೇಣ ಕಲಾ ಪ್ರಚ್ಛಿನ್ನರೂಪಿಣಃ |

ಸರ್ವತೀರ್ಥಾನಿ ಕೃಷ್ಣಾಣಿ ಪಾಪಿನಾಂ ಸಂಗದೋಷತಃ

|| ೧೨ ||

೮-೧೧. ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರಿಯೇ ! ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹಾದೇವ, ರುದ್ರ, ಆದಿತ್ಯ, ಮರುದ್ಧಣ, ಗಂಧರ್ವ, ಲೋಕಪಾಲಕ, ಯಕ್ಷ, ಕಿನ್ನರ, ಗುಹ್ಯಕ, ಅಣಿಮಾದಿ ವಿಭೂತಿಗಳುಳ್ಳ ಇತರ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಸರಸ್ವತೀ, ಪಾರ್ವತೀ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶಚೀ, ಮೇಧಾ, ಅದಿತಿ, ರತಿ, ಸಕಲದೇವಪತ್ನಿಯರು, ನಾಗಾಂಗನೆಯರು, ಘೃತಾಚೀ, ಮೇನಕಾ, ರಂಭೆ, ಉರ್ದಶೀ, ತಿಲೋತ್ತಮೆ ಮುಂತಾದ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀ ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಕಲ ಪಿತೃಗಣಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವರು.

೧೨-೧೩. ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳೂ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಹಜರೂಪದಿಂದಿರುವುವು. ಅವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ಪಾಪಿಗಳ ಸಂಗದೋಷದಿಂದ ಕವ್ವಾಗುವುವು. ಅವೇ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಗಮಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಿಳ್ಳಗಾಗುವುವು.

ಭವಂತಿ ಶುಕ್ಲವರ್ಣಾನಿ ಪ್ರಯಾಗೇ ಮಾಘಮಜ್ಞ ಸಾತ್ |

ಮಕರಸ್ಥೇ ರನೌ ಮಾಘೇ ಗೋವಿಂದಾಚ್ಯುತ ಮಾಧವ || ೧೩ ||

ಸ್ನಾನೇನ ಮೇ ದೇವಸಘೋ ಯಥೋಕ್ತಫಲದೋ ಭವ |

ಇಮಂ ಮಂತ್ರಂ ಸಮುಚ್ಚಾರ್ಯ ಸ್ನಾನಾನ್ಮಾನಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ || ೧೪ ||

ವಾಸುದೇವಂ ಹರಿಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಾಧವಂ ಚ ಸ್ಮರೇತ್ಪುನಃ |

ತಪ್ತೇನ ವಾರಿಣಾ ಸ್ನಾನಂ ಯದಿಹ ಕ್ರಿಯತೇ ನರೈಃ || ೧೫ ||

ಷಷ್ಠ್ಯಬ್ದೇನ ಫಲಂ ತದ್ಧಿ ಮಕರಸ್ಥೇ ದಿನಾಕರೇ |

ಬಹಿಃ ಸ್ನಾನಂ ತು ವಾಸ್ಯಾದೌ ದ್ವಾದಶಾಬ್ದಫಲಂ ಸ್ಮೃತಂ || ೧೬ ||

ತಡಾಗೇ ದ್ವಿಗುಣಂ ತದ್ಧಿ ನದ್ಯಾದೌ ತಚ್ಚ ತುರ್ಗುಣಂ |

ದಶಘಾ ದೇವಖಾತೇ ಚ ಮಹಾನದ್ಯಾಂ ಚ ತಚ್ಚತಂ || ೧೭ ||

೧೩-೧೫. “ ಗೋವಿಂದ! ಅಚ್ಯುತ! ಮಾಧವ! ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣವು ಬಂದಿರುವ ಈ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನದಿಂದ ನನಗೆ ದೇವಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಿಹಿತಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವವನಾಗು ” ಎಂಬೀ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಮೇಲಿನ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೌನವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ವಾಸುದೇವ, ಹರಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಧವ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪುನಃ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

೧೫-೧೬. ಮನುಷ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದಸ್ನಾನವು ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಪ್ರದವಾಗುವುದು. ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರೋವರ ಮುಂತಾದ ಬಾಹ್ಯೋದಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನವು ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷಗಳ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

೧೭-೧೯. ಆ ಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಎರಡರಷ್ಟುಫಲವೂ, ನದೀ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಫಲವೂ, ದೇವಖಾತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಹತ್ತುಪಾಲು ಫಲವೂ, ಮಹಾನದಿ

ಚತುರ್ಗುಣಶತಂ ತಚ್ಚೈ ಮಹಾನದ್ಯೋಸ್ತು ಸಂಗಮೇ |

ಸಹಸ್ರೈಗುಣಿತಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ಪಲಂ ಮಕರೇ ರವಾ

|| ೧೮ ||

ಗಂಗಾಯಾಂ ಸ್ನಾನಮಾಶ್ರೇಣ ಪ್ರಯಾಗೇ ತತ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ |

ಗಂಗಾಂ ಯೇ ಜಾವಗಾಹಂತಿ ಮಾಘೇ ಮಾಸಿ ಸುಲೋಚನೇ

|| ೧೯ ||

ಚತುರ್ಯುಗಸಹಸ್ರಂ ತೇ ನ ಪತಂತಿ ಸುರಾಲಯಾತ್ |

ತತೇನೈಗುಣಿತಂ ಮಾಘೇ ಸಹಸ್ರಂ ವಿಧಿನಂದಿನಿ

|| ೨೦ ||

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮೃಷಿಭಿಃ ಸ್ನಾನಂ ಗಂಗಾಯಾಮುನಸಂಗಮೇ |

ಸಾಪ್ತಾಹೈರ್ಭುವಿ ಭಾರಸ್ಯ ದಾಹಾಯೇಮಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ

|| ೨೧ ||

ಪ್ರಯಾಗಂ ವಿದಧೇ ದೇವಿ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ |

ಸಕ್ಷನಾಸಕ್ಷನಮಿದಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಸಿತಾಸಿತಜಲಂ ಕಿಲ

|| ೨೨ ||

ಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ನೂರುಭಾಗ ಹೆಚ್ಚುಫಲವೂ, ಮಹಾನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ನಾನೂರರಷ್ಟುಫಲವೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಭಾಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಫಲವೆಲ್ಲವೂ ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

೧೯-೨೦. ಸುಲೋಚನೇ! ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಮಾಡುವವರು ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳೂ ಸಾವಿರಬಾರಿ ತಿರುಗುವವರೆಗೂ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ಅಷ್ಟುಕಾಲ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದು ಸುಖಪಡುವರು.

೨೦-೨೧. ವಿಧಿನಂದನೇ! ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಲಕ್ಷಭಾಗ ಹೆಚ್ಚುಫಲವು ಗಂಗಾಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸಂಕ್ರಮಣಸ್ನಾನದಿಂದ ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ಋಷಿಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವರು.

೨೧-೨೨. ದೇವೀ! ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಪಾಪರಾಶಿಗಳಿಂದಂಟಾಗಿರುವ ಭೂಭಾರವನ್ನು ದಹಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿರುವ ಈ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದನು.

ಪಾಪರೂಪಪಶೂನಾಂ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾ ನಿರ್ಮಿತಂ ಪುರಾ |

ಸಿತಾಸಿತಾ ತು ಯಾ ಧಾರಾ ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ವಿವರ್ಭಿತಾ || ೨೩ ||

ತಂ ಮಾರ್ಗಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಾ ಸರ್ವಜ್ಞ ವೈ |

ಜ್ಞಾನದೋ ಮಾನಸೇ ಮಾಘೋ ನ ತು ಮೋಕ್ಷಫಲಪ್ರದಃ || ೨೪ ||

ಹಿಮವತ್ಪ್ರೃಷ್ಠ ತೀರ್ಥೇಷು ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶನಃ |

ನೇದವಿದ್ವಿರ್ವಿವಿಧಿಷ್ಟ ಇಂದ್ರಲೋಕಪ್ರದೋ ಹಿ ಸಃ || ೨೫ ||

ಸರ್ವಮಾಸೋತ್ತಮೋ ಮಾಘೋ ಮೋಕ್ಷದೋ ಬದರೀವನೇ

ಪಾಪಹಾ ದುಃಖಹಾರೀ ಚ ಸರ್ವಕಾಮಫಲಪ್ರದಃ || ೨೬ ||

ರುದ್ರಲೋಕಪ್ರದೋ ಮಾಘೋ ನಾರ್ಮದೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ |

ಸಾರಸ್ವತೇಽಘವಿಧ್ವಂಸೀ ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಪ್ರದಃ || ೨೭ ||

೨೩-೨೩. ಸ್ನಾನಾರ್ಹವಾದ ಬಿಳಿಯನೀರುಳ್ಳ ಗಂಗೆ, ಸ್ನಾನಾರ್ಹವಾದ ಕಪ್ಪುಜಲವುಳ್ಳ ಯಮುನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ದದಲ್ಲಿ ಪಾಪವೆಂಬ ಪಶುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿರುವನು.

೨೩-೨೪. ಸರಸ್ವತೀನದಿಯಿಂದ ವಿಭಕ್ತವಾಗಿರುವ ಸಿತಾಸಿತಧಾರೆಯೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನು. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾನಸರೋವರಸೇವನೆಯು ಜ್ಞಾನದಾಯಕವು ಮೋಕ್ಷಪ್ರದವಲ್ಲ.

೨೫. ಹಿಮವತ್ಪ್ರವೃತ್ತದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಲಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆಂದು ನೇದಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವರು. ಅದು ಇಂದ್ರಲೋಕದಾಯಕವು.

೨೬. ಮಾಘಮಾಸವು ಮಾಸಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮವು. ಆಗ ಬದರಿ ಕಾಶ್ಯಮವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವುದು. ಪಾಪದುಃಖಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುವು. ಹೆಚ್ಚೇನು ! ಸಕಲೇಷ್ಟಫಲಗಳೂ ಲಭಿಸುವುವು.

೨೭. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾನದಿಯ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳು ರುದ್ರಲೋಕದಾಯಕಗಳೆಂದು ಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಸರಸ್ವತೀನದಿಯ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳು ಪಾಪನಾಶಕ ಮತ್ತು ಸಕಲಲೋಕ ಸುಖದಾಯಕಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿಶಾಲಫಲದೋ ಮಾಘೋ ವಿಶಾಲಾಯಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ |

ಪಾಪೇಂಧನದವಾಗ್ನಿಶ್ಚ ಗರ್ಭವಾಸವಿನಾಶನಃ |

ವಿಷ್ಣುಲೋಕಾಯ ಮೋಕ್ಷಾಯ ಜಾಹ್ನುವೀ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ || ೨೮ ||

ಸರಯೂರ್ಗಂಡಕೀ ಸಿಂಧುಶ್ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ಚ ಕೌಶಿಕೀ |

ತಾಪೀ ಗೋದಾವರೀ ಭೀಮಾ ಪಯೋಷ್ಣೀ ಕೃಷ್ಣವೇಣಿಕಾ || ೨೯ ||

ಕಾವೇರೀ ತುಂಗಭದ್ರಾ ಚ ಯಾಸ್ತಥಾನ್ಯಾಃ ಸಮುದ್ರಗಾಃ |

ತಾಸು ಸ್ನಾಯೀ ನರೋ ಯಾತಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ವಿಕಲ್ಮಷಃ || ೩೦ ||

ನೈಮಿಷೇ ವಿಷ್ಣುಸಾರೂಪ್ಯಂ ಪುಷ್ಕರೇ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಂತಿಕಂ |

ಅಖಂಡಲಸ್ಯ ಲೋಕೋ ಹಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಚ ಮಾಘತಃ || ೩೧ ||

ಮಾಘೋ ದೇವಹ್ರದೇ ದೇವಿ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಫಲಪ್ರದಃ |

ಪ್ರಭಾಸೇ ಮಕರಾದಿತ್ಯೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ರುದ್ರಗಣೋ ಭವೇತ್ || ೩೨ ||

೨೮. ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸವು ಬಹುಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಪಾಪವೆಂಬ ಕಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ಗರ್ಭವಾಸವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಗಂಗೆಯು ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವುದು.

೨೯-೩೦. ಸರಯೂ, ಗಂಡಕೀ, ಸಿಂಧು, ಚಂದ್ರಭಾಗಾ, ಕೌಶಿಕೀ, ತಾಪೀ, ಗೋದಾವರೀ, ಭೀಮರಥೀ, ಪಯೋಷ್ಣೀ, ಕೃಷ್ಣವೇಣೀ, ಕಾವೇರೀ, ತುಂಗಭದ್ರೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮುದ್ರಗಾಮಿನದಿಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೩೧. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ನೈಮಿಷಕ್ಷೇತ್ರಸೇವನೆಯು ವಿಷ್ಣುಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನೂ, ಪುಷ್ಕರಕ್ಷೇತ್ರಸೇವನೆಯು ಬ್ರಹ್ಮಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನೂ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವು ಇಂದ್ರಲೋಕವನ್ನೂ ಕೊಡುವುದು.

೩೨. ದೇವೀ! ದೇವಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸವು ಯೋಗಸಿದ್ಧಿ ಫಲದಾಯಕವು. ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ರುದ್ರಗಣದಲ್ಲಿ ಸೇರುವನು.

ದೇವಕ್ಕಾಂ ದೇವತಾದೇಹೋ ನರೋ ಭವತಿ ಮಾಘತಃ |

ಮಾಘಸ್ನಾನೇನ ವಿಧಿಜೇ ಗೋಮತ್ಯಾಂ ನ ಪುನರ್ಭವಃ || ೩೩ ||

ಹೇಮಕೂಟೇ ಮಹಾಕಾಲೇ ಓಂಕಾರೇ ಹ್ಯಸರೇ ತಥಾ |

ನೀಲಕಂಠಾರ್ಬುದೇ ಮಾಘೋ ರುದ್ರಲೋಕಪ್ರದೋ ಮತಃ || ೩೪ ||

ಸರ್ವಾಸಾಂ ಸರಿತಾಂ ದೇವಿ ಸಂಪೂರೋ ಮಾಕರೇ ರವೌ |

ಸ್ನಾನೇನ ಸರ್ವಕಾಮಾನಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯೈ ಜ್ಞೇಯೋ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ || ೩೫ ||

ಮಾಘಸ್ತು ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಧನ್ಯೈಃ ಪ್ರಯಾಗೇ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |

ಅಪುನರ್ಭವದಂ ತತ್ರ ಸಿತಾಸಿತಜಲಂ ಯತಃ || ೩೬ ||

೩೩. ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ದೇವತೆಯ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ದೇವಕಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು. ಎಂದರೆ ಅಂತಹ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವ. ವಿಧಿಕುಮಾರೀ! ಗೋಮತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಬರದಂತಾಗುವುದು.

೩೪. ಹೇಮಕೂಟ, ಮಹಾಕಾಲ, ಓಂಕಾರ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಘಸ್ನಾನದಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಬರದಂತಾಗುವುದು. ನೀಲಕಂಠಾರ್ಬುದದಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸವು ರುದ್ರಲೋಕದಾಯಕವು.

೩೫ ದೇವೀ! ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಕಲನದಿಗಳ ಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾನದಿಗಳೂ ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಾಧಕಗಳಾಗುವವೆಂದು ವಿವೇಚನೆಶೀಲರು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೩೬. ವಿಧಿನಂದನೇ! ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನಾದಿಗಳು ಧನ್ಯರಿಗೆ ಲಭಿಸುವುವು. ಅಲ್ಲಿ ಸಿತಾಸಿತಜಲ ಸಂಗಮವಾಗುವುದರಿಂದ ಅದು ಪುನರ್ಜನ್ಮಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷಕೊಡುವುದು.

ಗಾಯಂತ್ರಿ ದೇವಾಃ ಸತತಂ ದಿವಿಷ್ಠಾಃ

ಮಾಘಃ ಪ್ರಯಾಗೇ ಕಿಲ ನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ |

ಸ್ನಾತಾ ನರಾ ಯತ್ರ ನ ಗರ್ಭವೇದನಾಂ

ಪಶ್ಯಂತಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಚ ವಿಷ್ಣುಸನ್ನಿಧೌ

|| ೩೭ ||

ತೀರ್ಥೈರ್ವ್ರತೈರ್ದಾನತಪೋಭಿರಧ್ವರೈಃ

ಸಾರ್ಧಂ ನಿಧಾತ್ರಾ ತುಲಯಾ ಧೃತಂ ಪುರಾ |

ಮಾಘಃ ಪ್ರಯಾಗಶ್ಚ ತಯೋರ್ದ್ವಯೋರಭೂ

ನ್ಮಾಘೋ ಗರೀಯಾಂಶ್ಚ ತುರಾನನಾತ್ಮಜೇ

|| ೩೮ ||

ವಾತಾಂಬುಪರ್ಣಾಶನದೇಹಶೋಷಣೈ

ಸ್ತಪೋಭಿರುಗೈಶ್ಚಿರಕಾಲಸಂಜಿತ್ಯೈಃ |

ಯೋಗೈಶ್ಚ ಸಂಯಾಂತಿ ನರಾಸ್ತು ಯಾಂ ಗತಿಂ

ಸ್ನಾನಾತ್ರಯಾಗಸ್ಯ ಹಿ ಯಾಂತಿ ತಾಂ ಗತಿಂ

|| ೩೯ ||

೩೭. ದ್ಯುಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಮಾಘಮಾಸವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರು ಗರ್ಭವೇದನೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ವಿಷ್ಣುಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವರು.

೩೮. ಚತುರ್ಮುಖಮಾರಿಯೇ ! ಪೂರ್ದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ತಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತೀರ್ಥ, ವ್ರತ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಯಜ್ಞ ಇವುಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಘಪ್ರಯಾಗಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟು ತೂಕಮಾಡಿದನು. ಅವೆರಡರಲ್ಲಿ ಮಾಘಪ್ರಯಾಗಗಳೇ ಗುರುವಾದವು.

೩೯. ಮನುಷ್ಯರು ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಮಾಡುವ ದೇಹಶೋಷಣೆ, ಬಹುಕಾಲಮಾಡಿದ ಕಠಿನ ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಯೋಗಗಳಿಂದ ಹೊಂದುವ ಸಹೃದಿಯನ್ನು ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಡೆಯುವರು.

ಸ್ನಾತಾ ಹಿ ಯೇ ಮಾಕರಭಾಸ್ಕರೋಡಯೇ
ತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಯಾಗೇ ಸುರಸಿಂಧುಸಂಗಮೇ |
ತೇಷಾಂ ಗೃಹದ್ವಾರಮಲಂ ಕರೋತಿ
ಭೃಂಗಾವಲೀ ಕುಂಜರಕರ್ಣತಾಡಿತಾ

|| ೪೦ ||

ಯೋ ರಾಜಸೂಯಾಖ್ಯಸಮಾಧ್ವರಸ್ಯ
ಸ್ನಾನಾತ್ಫಲಂ ಸಂಪ್ರದದಾತಿ ಜಾಖಿಲಂ |
ಸಾಪಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಿಹತ್ಯ ಲೀಲಯಾ
ನೂನಂ ಪ್ರಯಾಗಃ ಸ ಕಥಂ ನ ವರ್ಣ್ಯತೇ

|| ೪೧ ||

ಚತುರ್ವೇದಿಷು ಯತ್ಪುಣ್ಯಂ ಸತ್ಯನಾದಿಷು ಚೈವ ಹಿ |
ಸ್ನಾತ ಏವ ತದಾಪ್ನೋತಿ ಗಂಗಾಕಾಲಿಂದಿಸಂಗಮೇ

|| ೪೨ ||

ತತ್ರಾಭಿಷೇಕಂ ಕುರ್ನೀತ ಸಂಗಮೇ ಶಂಸಿತವ್ರತಃ |
ತುಲ್ಯಂ ಫಲಮನಾಪ್ನೋತಿ ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಯೋಃ

|| ೪೩ ||

೪೦. ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿನ ತ್ರಿವೇಣೀಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಆನೆಗಳ ಕರ್ಣತಾಡಿತವಾದ ಭ್ರಮರಸಂಕ್ರಿಯು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತದೆ.

೪೧. ಸ್ನಾನಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿ ಅಥವಾ ಯಾವನಾಗಿ ರಾಜಸೂಯವೆಂಬ ಮಹಾಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊಡುವಂತಹ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸದಿರುವುದು ಹೇಗೆ ?

೪೨. ನಾಲ್ಕುವೇದಗಳನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದವನು, ಸತ್ಯನಾದಿಯೂ ಸಹ ಎಷ್ಟುಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವರೋ ಗಂಗಾ ಯಮುನಾಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಅಷ್ಟುಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೪೩. ಆ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸುವವನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವವನು ರಾಜಸೂಯ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಪಂಚಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯ ತು ಮಂಡಲಂ |

ಪ್ರವೇಶಾದಸ್ಯ ಭೂಮೌ ತು ಅಶ್ವಮೇಧಃ ಪದೇ ಪದೇ || ೪೪ ||

ಶ್ರೀಣಿ ಕುಂಡಾನಿ ಸುಭಗೇ ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ತು ಜಾಹ್ನವೀ |

ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯ ಪ್ರವೇಶೇನ ಪಾಪಂ ನಶ್ಯತಿ ತತ್ಕ್ಷಣಾತ್ || ೪೫ ||

ಮಾಸಮೇಕಂ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರಯಾಗೇ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ |

ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟಂ ಸ್ವಯಂಭುವಾ || ೪೬ ||

ಶುಚಿಸ್ತು ಪ್ರಯತೋ ಭೂತ್ವಾಹಿಂಸಕಃ ಶ್ರದ್ಧಯಾನ್ನಿತಃ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಗಚ್ಛೇಚ್ಛ ಪರಮಂ ಪದಂ || ೪೭ ||

ನೈಮಿಷಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಚೈವ ಗೋತೀರ್ಥಂ ಸಿಂಧುಸಾಗರಂ |

ಗಯಾ ಚ ಧೇನುಕಂ ಚೈವ ಗಂಗಾಸಾಗರಸಂಗಮಃ || ೪೮ ||

೪೪. ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರದೇಶವು ಐದು ಗಾವುದ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳದಾಗಿದೆ. ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞಫಲ ಬರುವುದು.

೪೫. ಸುಂದರೇ ! ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕುಂಡಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯಿದೆ. ಪ್ರಯಾಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಕೂಡಲೇ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

೪೬. ಮನುಷ್ಯನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲಪಾಪಗಳೂ ಹೋಗುವುವು ಇದನ್ನು ಚತು ರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನು ನೋಡಿರುವನು.

೪೭. ಶುಚಿಯು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು. ಅಹಿಂಸಾಪರನು, ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ವನೂ ಆಗಿ ಶ್ರವೇಣೀಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲಪಾಪಗಳೂ ಹೋಗು ವುವು. ಅವನು ಪರಮಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೪೮-೫೦. ನೈಮಿಷ, ಪುಷ್ಕರ, ಗೋತೀರ್ಥ, ಸಿಂಧುಸಾಗರ, ಗಯಾ, ಧೇನುಕ, ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮ ಇವಲ್ಲದೆ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಬಹು ಬೆಟ್ಟಗಳು,

ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಯೇ ಚ ಪುಷ್ಪಾಃ ಶಿಲೋಚ್ಚಯಾಃ |

ದಶ ತೀರ್ಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ತ್ರಿಂಶತ್ಕೋಟೈಸ್ತಥಾ ಪರಾಃ || ೪೯ ||

ಪ್ರಯಾಗೇ ಸಂಸ್ಥಿತಾ ನಿತ್ಯಮೇಧಮಾನಾ ಮನೀಷಿಣಃ |

ಶ್ರೀಣಿ ಯಾನ್ಯಗ್ನಿಕುಂಡಾನಿ ಶೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ತು ಜಾಹ್ನವೀ || ೫೦ ||

ಪ್ರಯಾಗಾದ್ಧಿ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಾ ಸರ್ವತೀರ್ಥಪುರಸ್ಕೃತಾ |

ತಪನಸ್ಯ ಸುತಾ ದೇವೀ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಾ || ೫೧ ||

ಯಮುನಾ ಗಂಗಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಸಂಗತಾ ಲೋಕಪಾವನೀ |

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯತ್ಪರಂ ಸ್ತುತಂ || ೫೨ ||

ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯ ತು ತೀರ್ಥಸ್ಯ ಕಲಾಂ ನಾರ್ಹಂತಿ ಪೋಡಶೀಂ |

ತಿಸ್ರಃ ಕೋಟ್ಯೋರ್ಧ್ವಕೋಟೀ ಚ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ವಾಯುರಬ್ರವೀತ್ ||

ಹತ್ತುಸಾವಿರ ತೀರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ಮೂವತ್ತುಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಸಹ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುವರು.

೫೦-೫೧. ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾನದಿಯು ಪ್ರಯಾಗದಿಂದ ಹೊರಟು ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳಿಂದಲೂ ಪುರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವುದು. ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿಯಾದ ಯಮುನಾದೇವಿಯು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಖ್ಯಾತಳಾಗಿರುವಳು.

೫೨. ಯಮುನೆಯು ಗಂಗೆಯೊಡನೆಕೂಡಿ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಪವಿತ್ರಮಾಡುವುದು. ಗಂಗಾ ಯಮುನಾನದಿಗಳ ಮಧ್ಯ ಭಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೫೩. ಮೂರುವರೆಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಸಹ ಪ್ರಯಾಗತೀರ್ಥದ ಹದಿನಾರನೆಯ ಒಂದುಭಾಗದಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಾರವು ಎಂದು ವಾಯು ದೇವನು ಹೇಳಿರುವನು.

ದಿವಿ ಭುವ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ಜಾಹ್ನವ್ಯಾಂ ತಾನಿ ಸಂತಿ ಚ |
 ಪ್ರಯಾಗಂ ಸಮಧಿಷ್ಠಾಯ ಕಂಬಲಾಶ್ಚತರಾವೃಭೌ || ೫೪ ||
 ಭೋಗವತ್ಯಥನಾ ಚೈಷಾ ದೇವೀ ವೇದ್ಯಾ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ |
 ತತ್ರ ವೇದಾಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಮೂರ್ತೀಮಂತಃ ಸಮಾಸ್ಥಿತಾಃ || ೫೫ ||
 ಪ್ರಜಾಪತಿಮುಪಾಸಂತೇ ಋಷಯಶ್ಚ ತಪೋಧನಾಃ |
 ಯಜಂತಿ ಕೃತುಭಿರ್ದೇವಾಸ್ತಥಾ ಚಕ್ರಧರಾಃ ಸತಿ || ೫೬ ||
 ತತಃ ಪುಣ್ಯತನೋ ನಾಸ್ತಿ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸುಂದರಿ |
 ಪ್ರಭಾವಾತ್ಸರ್ವತೀರ್ಥೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಭಾವತ್ಯಧಿಕಾ ತಥಾ || ೫೭ ||
 ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಯಾಗಂ ಪರಮಂ ಪದಂ |
 ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಸಾಪೇಭ್ಯಃ ಶಶಾಂಕ ಇವ ರಾಹುಣಾ || ೫೮ ||

೫೪. ದ್ಯುಲೋಕ, ಭೂಲೋಕ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿವೆ. ಕಂಬಲ, ಅಶ್ವತರ ಎಂಬೆರಡು ನಾಗಗಳು ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುವು.

೫೫. ಅಥವಾ ಈ ಭೋಗವತೀದೇವಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಪ್ರಜಾಪತಿಗೇ ವೇದ್ಯವು. ಇತರರು ಅದನ್ನು ಅರಿಯಲಾರರು. ಅಲ್ಲಿ ವೇದ, ಯಜ್ಞ ಇವುಗಳು ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೫೬. ಸಾಧ್ವಿಯೇ! ಅಲ್ಲಿ ತಪೋಧನರಾದ ಋಷಿಗಳು ಪ್ರಜಾಪತಿಯನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಚಕ್ರಪಾಣಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳು ಯಜ್ಞ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

೫೭. ಸುಂದರೀ! ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯಕರತೀರ್ಥವು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳದು ಪ್ರಭಾವತಿಯು.

೫೮. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಸ್ಥಾನವಾದ ಪ್ರಯಾಗತೀರ್ಥವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ದರೆ ಚಂದ್ರನು ರಾಹುಮುಕ್ತನಾದಂತೆ ಸಕಲಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ವಿನೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ತತೋ ಗತ್ವಾ ಪ್ರಯಾಗಂ ತು ಸರ್ವದೇವಾಭಿರಕ್ಷಿತಂ |
 ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವಸನ್ಮಾಸಂ ಪಿತೃ ದೇವಾಂಶ್ಚ ತರ್ಪಯೇ || ೫೯ ||

ಈಸ್ವಿತಾಂಲ್ಲಭತೇ ಕಾಮಾನ್ಯತ್ರ ತತ್ರಾಭಿಸಂಗತಃ |
 ಸಿತಾಸಿತೇ ತು ಯೋ ಮಜ್ಜೇದಪಿ ಪಾಪಶತಾವೃತಃ || ೬೦ ||

ಮಕರಸ್ಥೇ ರವೌ ಮಾಘೇ ನ ಸ ಭೂಪಸ್ತು ಗರ್ಭಗಃ |
 ದುರ್ಜಯಾ ವೈಷ್ಣವೀ ಮಾಯಾ ದೇವೈರಪಿ ಸುದುಸ್ತ್ಯಜಾ || ೬೧ ||

ಪ್ರಯಾಗೇ ದಹ್ಯತೇ ಸಾ ತು ಮಾಘೇ ಮಾಸಿ ವಿರಂಚಿಜೇ |
 ತೇಷು ತೇಷು ಚ ಲೋಕೇಷು ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಾನನೇಕಶಃ || ೬೨ ||

೫೯-೬೦. ಅನಂತರ ಸಕಲದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಜೆನ್ನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಪಿತೃ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತರ್ಪಣಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳುಕಾಲ ವಾಸಮಾಡುವವನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೬೦-೬೧. ಸಿತಾಸಿತ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ನೂರಾರುಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನಾದರೂ ಅವನು ಪುನಃ ಗರ್ಭವಾಸಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೬೧-೬೨. ವಿರಂಚಿಜಾತೇ ! ವಿಷ್ಣುವಾಯೆಯು ಜಯಿಸಲಶಕ್ಯವು. ಅದನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಶಕ್ಯವು. ಅಂತಹ ವಾಯೆಯನ್ನು ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೬೨-೬೩. ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರು ಆಯಾಯಾಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭೋಗಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ ತರುವಾಯ ಚಕ್ರಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗುವರು.

ಪಶ್ಚಾ ಚ್ಚಕ್ರಿಣಿ ಲೀಯಂತೇ ಪ್ರಯಾಗೇ ಮಾಘಮಜ್ಜಿನಃ |

ಉಪಸ್ಪೃಶತಿ ಯೋ ಮಾಘೇ ಮಕರಾರ್ಕೇ ಸಿತಾಸಿತೇ || ೬೩ ||

ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯಾಂ ನೋ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತೋಸಿ ನೇತ್ಯಲಂ |

ರಾಜಸೂಯಸಹಸ್ರಶ್ಚ ವಾಜಪೇಯಶತಸ್ಯ ಚ |

ಫಲಂ ಸಿತಾಸಿತೇ ಮಾಘೇ ಸ್ನಾತಾನಾಂ ಭವತಿ ಧ್ರುವಂ || ೬೪ ||

ಅಕಲ್ಪಜನ್ಮಭಿಃ ಸಾಪಂ ಸಂಚಿತಂ ಮನುಜೈಸ್ತು ಯತ್ |

ತದ್ಭವೇದ್ಭಸ್ಮಸಾನ್ಮಾಘೇ ಸ್ನಾತಾನಾಂ ತು ಸಿತಾಸಿತೇ || ೬೫ ||

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋಶ್ಚೈವ ಸಂಗಮೋ ಲೋಕವಿಖ್ಯತಃ |

ಸ ಏವ ಕಾಮಿಕಂ ತೀರ್ಥಂ ತತ್ರ ಸ್ನಾನೇನ ಭಕ್ತಿತಃ || ೬೬ ||

ಯಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಚ ಯಃ ಕಾಮಸ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಭವೇದ್ಧಿ ಸಃ |

ಭೋಗಕಾಮಸ್ಯ ಭೋಗಾಃ ಸ್ಯುಃ ಸ್ಯಾದ್ರಾಜ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಕಾಮಿನಃ || ೬೭ ||

೬೩-೬೪. ಮಾಘಮಾಸ ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿತಾಸಿತಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಪುಣ್ಯದ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರ ಗುಪ್ತನೂ ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾರನು.

ಸಿತಾಸಿತದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಒಂದುಸಾವಿರ ರಾಜಸೂಯ ಮತ್ತು ನೂರು ವಾಜಪೇಯಯಾಗಗಳ ಫಲವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಲಭಿಸುವುದು.

೬೫. ಮನುಷ್ಯನು ಕಲ್ಪಾದಿಯಿಂದ ಬಂದ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಸಿತಾಸಿತಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುವುದು.

೬೬-೬೭. ಗಂಗಾ ಯಮುನಾನದಿಗಳ ಸಂಗಮವು ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತ ವಾದುದು. ಅದೇ ಕಾಮಿಕತೀರ್ಥವು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರುಯಾರು ಯಾವಯಾವ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡುವರೋ ಅವರವರಿಗೆ ಆಯಾಯಾ ಕಾಮವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು.

ಭೋಗಕಾಮನಿಗೆ ಭೋಗಗಳೂ, ರಾಜ್ಯ ಕಾಮಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವೂ ಲಭಿಸುವುದು.

ಸ್ವರ್ಗಃ ಸ್ಯಾತ್ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯಾನ್ಮೋಕ್ಷಕಾಮಿನಃ |

ಕಾಮಪ್ರದಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಯಾನಿ ಕಾನಿ ಚ || ೬೮ ||

ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸೇವಂತೇ ಪ್ರಯಾಗಂ ಮಕರೇ ರನೌ |

ಹರಿದ್ವಾರೇ ಪ್ರಯಾಗೇ ಚ ಗಂಗಾಸಾಗರಸಂಗಮೇ || ೬೯ ||

ಸ್ನಾತ್ವೈವ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿಷ್ಣೋಃ ಶಿವಸ್ಯ ಚ ಪುರಂ ವ್ರಜೇತ್ |

ಸಿತಾಸಿತೇ ತು ಯತ್ ಸ್ನಾನಂ ಮಾಘಮಾಸೇ ಸುಲೋಚನೇ || ೭೦ ||

ನಾದತ್ತೇ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಕೋಟಿತತ್ಪರಸಿ |

ಸತ್ಯವಾದೀ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ಹ್ಯಹಿಂಸಾಂ ಪರಮಾಂ ಶ್ರಿತಃ || ೭೧ ||

ಧರ್ಮಾನುಸಾರೀ ತತ್ಪಜ್ಞೋ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಿತೇ ರತಃ |

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಸ್ನಾತೋ ಮುಚ್ಯೇತ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ || ೭೨ ||

೬೮-೬೯. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಯಸಿದವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವೂ, ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೂ ದೊರೆಯುವುದು ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಇಷ್ಟಾರ್ಥದಾಯಕವಾದ ತೀರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಕರಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುವು.

೬೯-೭೦. ಹರಿದ್ವಾರ, ಪ್ರಯಾಗ, ಗಂಗಾಸಮುದ್ರಗಳ ಸಂಗಮ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಇವರುಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೭೦-೭೧. ಸುಲೋಚನೇ ! ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸಿತಾಸಿತ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನವು ನೂರಾರು ಕೋಟಿ ಕಲ್ಪಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದದಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

೭೧-೭೨. ಸತ್ಯವಾದಿಯು, ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನು, ಉತ್ತಮ ಅಹಿಂಸಾವ್ರತವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿರುವವನು, ಧರ್ಮಾನುಸಾರಿಯು, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯು, ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಪಕಾರಮಾಡುವುದರಲ್ಲಾಸಕ್ತನೂ ಆದ ಮನುಷ್ಯನು ಗಂಗಾಯಮುನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನಾಗಿ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಮನಸಾ ಚಿಂತಿತಾ ಕಾಮಾಂಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪುಷ್ಕಲಾ |

ಕ್ಷುಣ್ಣಭಾರಸಹಸ್ರೇಣ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ರವಿಗೃಹೇ

|| ೭೩ ||

ಯತ್ಫಲಂ ಲಭತೇ ಮಾಘೇ ತ್ರೈಹಸ್ನಾನೇನ ಯತ್ಫಲಂ |

ನಾಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರೇಣ ತತ್ಫಲಂ ಲಭತೇ ಸತಿ

|| ೭೪ ||

ತ್ರೈಹಸ್ನಾನಫಲಂ ಮಾಘೇ ಪುರಾ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನೀ |

ರಾಕ್ಷಸಾಯ ದದೌ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತೇನ ಮುಕ್ತಃ ಸ ಪಾಪಕೃತ್

|| ೭೫ ||

ತ್ರೈಹಾತ್ವಾಪಕ್ಷಯೋ ಜಾತಃ ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಭಿದ್ಧಿಃ |

ಸ್ನಾತೇನ ಯದಭೂತ್ಪುಣ್ಯಂ ತೇನ ದೇವತ್ವಮಾಗತಾ

|| ೭೬ ||

ರನುಮಾಣಾ ತು ಕೈಲಾಸೇ ಗಿರಿಜಾಯಾಃ ಪ್ರಿಯಾ ಸಖೀ |

ಜಾತಿಸ್ಮರಾ ತಥಾ ಜಾತಾ ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದತಃ

|| ೭೭ ||

೭೩-೭೪. ಅಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನದ ಕಾಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪುಷ್ಕಲವಾಗಿ ಹೊಂದುವನು. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೌರಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಸುನರ್ಣಭಾರಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವಫಲ ಮತ್ತು ಮೂರು ದಿವಸಗಳು ಮಾಘ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಾಗುವ ಫಲ ಇವು ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಮಾಡಿದರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೭೫. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನಿಯು ಮೂರುದಿನ ಮಾಘಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದರಿಂದ ಆ ಪಾಪ ಕಾರಿಯು ಮುಕ್ತನಾದನು.

೭೬. ಮೂರುದಿನಗಳ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಯಿತು. ಇವು ಶ್ರೇಳುದಿನಗಳು ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನದಿಂದಂಟಾದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ದೇವತ್ವ ವುಂಟಾಯಿತು.

೭೭. ಹೀಗೆ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಜಾದೇವಿಯ ಪ್ರಿಯಸಖಿಯಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ಪ್ರಯಾಗಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಜನ್ಮಾಂತರಸ್ತರಣಿಯುಳ್ಳವಳಾದಳು.

ಅವಂತೀವಿಷಯೇ ರಾಜಾ ವಾಸರಾಜೋಽಭವತ್ಪುರಾ |
ಸರ್ವದಾತೀರ್ಥಮಾಸಾದ್ಯ ರಾಜಸೂಯಂ ಚಕಾರ ಸಃ || ೭೮ ||

ಅಶ್ವೈಃ ಪೋಡಶಭಿಸ್ತತ್ರ ಸ್ವರ್ಣಯೂಪವಿರಾಜಿತೈಃ |
ಸ್ವರ್ಣಭೂಷಣಭೂಷಾಢ್ಯೈರೇಜೇ ಸೋಪಿ ಯಥಾ ವಿಧಿ || ೭೯ ||

ಪ್ರದದೌ ಧಾನ್ಯರಾಶಿಂ ಚ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವತೋಪಮಂ |
ಶ್ರದ್ಧಾವಾನ್ ದೇವತಾಭಕ್ತೋ ಗೋಪ್ರದತ್ವ ಸುವರ್ಣದಃ || ೮೦ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭದ್ರಕೋ ನಾನು ಮೂರ್ಖೋ ಹೀನಕುಲಸ್ತಥಾ |
ಕೃಷೀವಲೋಽಧಮಾಚಾರಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತಃ || ೮೧ ||

ಸೀರಕರ್ಮಸಮುದ್ವಿಗ್ನೋ ಬಂಧುಭಿಶ್ಚ ಸ ವಂಚಿತಃ |
ಇತಸ್ತತಃ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ನಿರ್ಗತೋಽದೃಷ್ಟಪೀಡಿತಃ || ೮೨ ||

೭೮. ಅವಂತೀದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಾಸರಾಜನೆಂಬ ದೊರೆಯಿದ್ದನು. ಅವನು ಸರ್ವದಾನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಜಸೂಯಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೭೯. ಅಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಬಂಗಾರದ ಯೂಪಸ್ತಂಭಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನವಾದ, ಬಂಗಾರದ ಅಭರಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ಹದಿನಾರು ಕುದುರೆಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿದ್ದನು.

೮೦. ಶ್ರದ್ಧಾವಂತನು, ದೇವತಾಭಕ್ತನು, ಗೋಹಿರಣ್ಯದಾತನೂ ಆದ ಅವನು ಪರ್ಮತಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಧಾನ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದನು.

೮೧-೮೨. ಮೂರ್ಖನು, ಹೀನಕುಲದಲ್ಲಿ ಹಟ್ಟಿದವನು, ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಧರ್ಮವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿರುವವನು, ಸಕಲಧರ್ಮಬಹಿಷ್ಕೃತನು, ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು, ಬಂಧುಗಳ ನೋಸಕ್ಕೀಡಾಗಿರುವವನೂ

ದೈವತೋ ಜ್ಞಾನಮಾಶ್ರಿತೈ ಪ್ರಯಾಗಂ ಸಮುಪಾಗತಃ |

ಮಹಾವಾಘೀಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಸ್ನಾ ತತ್ರ ದಿನತ್ರಯಂ

|| ೮೩ ||

ಅನಘಃ ಸ್ನಾನಮಾತ್ರೇಣ ಸಮಭೂತ್ವ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ |

ಪ್ರಯಾಗಾಚ್ಚ ಲಿತಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯಯಾ ಯಸ್ಮಾತ್ಸಮಾಗತಃ

|| ೮೪ ||

ಸ ರಾಜಾ ಸೋಪಿ ವೈ ವಿಪ್ರೋ ವಿಪನ್ನಾವೇಕದಾ ತದಾ |

ತಯೋರ್ಗೃತಃ ಸಮಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ

|| ೮೫ ||

ಶೇಷೋ ರೂಪಂ ಬಲಂ ಸ್ತ್ರೀಣಂ ದೇವಯಾನಂ ವಿಭೂಷಣಂ |

ಮಾಲಾ ಚ ಪಾರಿಜಾತಸ್ಯ ನೃತ್ಯಂ ಗೀತಂ ಸಮಂ ತಯೋಃ

|| ೮೬ ||

ಇತಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಕಥಮುಚ್ಯತೇ |

ಮಾಘಃ ಸಿತಾಸಿತೇ ಭದ್ರೇ ರಾಜಸೂಯಸನೋ ನ ಚ

|| ೮೭ ||

ಆದ ಭದ್ರಕನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಪ್ರಾರಬ್ಧಪೀಡೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಜ್ಞಾನಬಂದು ಪ್ರಯಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾವಾಘೀಪರ್ವಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆಗ ಮೂರುದಿನಗಳು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದನು

೮೪. ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಾಪರಹಿತನಾದನು. ಅನಂತರ ಅವನು ಪ್ರಯಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಅವನಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೮೫. ಆ ರಾಜನು ಮತ್ತು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವರಿಬ್ಬರು ಮೃತರಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಇಂದ್ರನನ್ನಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಗತಿಯು ಸಮನಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿತು.

೮೬. ಶೇಷಸ್ತ್ರಿಯಾದ ರೂಪ, ಬಲ, ದೇವಯಾನ, ಸ್ತ್ರೀ, ಅಲಂಕಾರ, ಪಾರಿಜಾತ ಹೂವಿನಮಾಲಿಕೆ, ನರ್ತನ, ಗಾನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದಿತು

೮೭. ಈರೀತಿ ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ ಭದ್ರೇ! ಗಂಗಾ ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಾಘಸ್ನಾನವು ರಾಜಸೂಯ ಸಮಾನವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ ?

ಧನುರ್ವಿಂಶತ್ತಿವಿಸ್ತೀರ್ಣೇ ಸಿತನೀಲಾಂಬುಸಂಗಮೇ |
ಮಾಘಾದಪುನರಾವೃತ್ತೀ ರಾಜಸೂಯಾತ್ಪನ್ನಭವೇತ್ || ೮೮ ||

ಕಂಬಲಾಶ್ವತರೌ ನಾಗೌ ವಿಪುಲೇ ಯಮುನಾತಟೇ |
ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಸೀತ್ವಾ ಚ ಸರ್ವಸಾಪ್ಯೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ || ೮೯ ||

ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಚ ಸಂಸ್ಥಾನೇ ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ಧೀಮತಃ |
ನರಸ್ತಾರಯತೇ ಪುಂಸೋ ದಶಪೂರ್ವಾನ್ದಶಾವರಾಃ || ೯೦ ||

ಕೂಪಂ ಚೈವ ತು ತತ್ರಾಸ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನೇತಿ ವಿಶ್ರುತಂ |
ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪಿತೃನ್ನೇರ್ವಾ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ಯತಮಾನಸಃ || ೯೧ ||

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚಿತಕ್ರೋಧಸ್ತ್ರಿರಾತ್ರಂ ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ |
ಸರ್ವಸಾಪವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಸೋಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೯೨ ||

೮೮. ಇಪ್ಪತ್ತು ಧನಸ್ಸುಗಳಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಗಂಗಾ ಯಮುನಾ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಮಾಘಸ್ನಾನದಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಬರದಂತಾಗುವುದು. ರಾಜಸೂಯದಿಂದಲಾದರೋ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಬರುವುದು.

೮೯. ಕಂಬಲ, ಅಶ್ವತರವೆಂಬ ನಾಗಗಳು ವಿಶಾಲವಾದ ಯಮುನಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುವು.

೯೦. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಹಿಂದುಮುಂದಿನ ಹತ್ತುಕುಲಗಳನ್ನಧರಿಸುವನು.

೯೧-೯೨. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಕೂಪವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಿತೃ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಮಾಡಿ, ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿ ಮೂರುದಿನಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಉತ್ತರೇಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ನಾದ್ಭಾಗೀರಘ್ಯಾಶ್ಚ ಪೂರ್ವತಃ |

ಹಂಸಪ್ರತಪನಂ ನಾಮ ತೀರ್ಥಂ ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಂ || ೯೩ ||

ಅಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ತತ್ರ ಸ್ನಾನಮಾಶ್ರೇಣ ಲಭ್ಯತೇ |

ಯಾವಚ್ಚಂದ್ರಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ತಾವತ್ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ || ೯೪ ||

ತತೋ ಭೋಗವತ್ತೀಂ ಗತ್ವಾ ವಾಸುಕೇರುತ್ತರೇಣ ಚ |

ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕಂ ನಾಮ ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಪರಮಂ ಸ್ಮೃತಂ || ೯೫ ||

ತತ್ರ ಕೃತ್ವಾಭಿಷೇಕಂ ತು ವಾಜಿಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ಧನಾಢ್ಯೋ ರೂಪರ್ನಾ ದಕ್ಷೋ ದಾತಾ ಭವತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಃ || ೯೬ ||

ಚಿತುರ್ವೇದಿಷು ಯತ್ಪುಣ್ಯಂ ಸತ್ಯವಾದಿಷು ಯತ್ಫಲಂ |

ಅಹಿಂಸಾಯಾಂ ತು ಯೋ ಧರ್ಮೋ ಗಮನಾತ್ಸತ್ಯ ತತ್ಫಲಂ || ೯೭ ||

೯೩. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ, ಭಾಗೀರಥಿಗೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಂಸ ಪ್ರತಪನನೆಂಬ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತವಾದ ತೀರ್ಥವಿದೆ.

೯೪. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞದ ಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಿರುವವರೆಗೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು.

೯೫. ಅನಂತರ ಭೋಗವತ್ತಿಗೆ ಹೋದರೆ ವಾಸುಕಿಯ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕವೆಂಬ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವು ದೊರೆಯುವುದು.

೯೬. ಅಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಫಲವು ಬರುವುದು. ಅವನು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನು, ಸುಂದರನು, ಸಮರ್ಥನು, ದಾತನು ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಆಗುವನು.

೯೭. ನಾಲ್ಕುವೇದಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಸತ್ಯವಚನ, ಅಹಿಂಸಾವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ ಇವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಲಭಿಸುವುದು.

ಪಾಯತೇಶ್ಚೋತ್ತರೇ ಕೂಲೇ ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯ ತು ದಕ್ಷಿಣೇ |
ಋಣವೋಚನಕಂ ನಾಮ ತೀರ್ಥಂ ತು ಪರಮಂ ಸ್ಮೃತಂ || ೯೮ ||

ಏಕರಾತ್ರೋಷಿತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಋಣೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ |
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಹ್ಯಮರಶ್ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್ || ೯೯ ||

ತ್ರಿಕಾಲಮೇಕಸ್ನಾಯೀ ಚಾಹಾರಮುಕ್ತಿಂ ಯ ಆಚರೇತ್ |
ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಪಾಪಾತ್ಪು ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈಃ ಸ ಶುದ್ಧೃತಿ || ೧೦೦ ||

ಕೀರ್ತನಾಲ್ಲಭತೇ ಪುಣ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯತಿ |
ಅವಗಾಹ್ಯ ಚ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಪುನಾತ್ಯಾಸಪ್ತಮಂ ಕುಲಂ || ೧೦೧ ||

ಮಕರಸ್ಥೇ ರವಾ ಮಾಘೇ ನ ಸ್ನಾತ್ಯನುದಿನೇ ರವಾ |
ಕಥಂ ಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯೇತ ಕಥಂ ವಾ ತ್ರಿದಿವಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೧೦೨ ||

೯೮. ಪಾಯತಿಯ ಉತ್ತರತೀರ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಗಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಾಗಿ ದಲ್ಲಿ ಋಣವೋಚನವೆಂಬ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವಿದೆಯೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೯೯. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದುದಿನ ಇರುವವನು ಸಕಲಋಣಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೇವತಾಪುರುಷನಾಗುವನು.

೧೦೦. ತ್ರಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಅಲಿದ್ದರೆ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತನದಿಂದಂಟಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವನು.

೧೦೧. ಆ ತೀರ್ಥಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ ಪುಣ್ಯಲಾಭವೂ, ದರ್ಶನದಿಂದ ಮಂಗಳಾವಾಪ್ತಿಯೂ, ಸ್ನಾನಪಾನಗಳಿಂದ ಏಳುಕುಲಗಳವರೆಗಿನ ಪಿತೃಗಳ ಉದ್ಧಾರವೂ ಆಗುವುದು.

೧೦೨. ಮಾಘನಾಸದಲ್ಲಿ ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿನಸ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡದಿರುವವನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತನಾದಾನು ? ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗುವಬಗೆ ಏಂತು ?

ಪ್ರಯಾಗೇ ವಪನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ನಯಾಯಾಂ ಪಿಂಡಪಾತನಂ |

ದಾನಂ ದದ್ಯಾತ್ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ವಾರಾಣಸ್ಯಾಂ ತನುಂ ತ್ಯಜೇತ್ || ೧೦೩ ||

ಕಿಂ ಗಯಾಪಿಂಡದಾನೇನ ಕಾಶ್ಯಾಂ ನಾ ಮರಣೇನ ಕಿಂ |

ಕಿಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಾನೇನ ಪ್ರಯಾಗೇ ಮುಂಡನಂ ಯದಿ || ೧೦೪ ||

ಸಂವತ್ಸರಂ ದ್ವಿಮಾಸೋನಂ ಪುನಸ್ತೀರ್ಥಂ ವ್ರಜೇದ್ಯದಿ |

ಮುಂಡನಂ ನೋಪವಾಸಂ ಚ ತತೋ ಯತ್ನೇನ ಕಾರಯೇತ್ || ೧೦೫ ||

ಪ್ರಯಾಗಪ್ರಾಪ್ತನಾರೀಣಾಂ ಮುಂಡನಂ ತ್ರೇವಮೀರಯೇತ್ |

ಸರ್ವಾನ್ವೇಶಾಃ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯ ಭೇದಯೇದಂಗುಲದ್ವಯಂ || ೧೦೬ ||

೧೦೩. ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಂಡ ಪ್ರದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ದೇಹ ತ್ಯಾಗಮಾಡಬೇಕು

೧೦೪. ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಂಡನಮಾಡಿಸಿದಮೇಲೆ ಗಯಾಪಿಂಡದಾನ, ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮರಣ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನ ಇವುಗಳು ಮಾಡುವುದರಿಂದೇನು? ಎಂದರೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರಕರಣವು ಪ್ರಶಸ್ತವು. ಅದನ್ನಾಚರಿಸದಿದ್ದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು. ಆದಕಾರಣ ಪ್ರಯಾಗ ಮುಂಡನವನ್ನು ಬಿಡದೇ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಭಾವ.

೧೦೫. ಒಂದುಬಾರಿ ಪ್ರಯಾಗಯಾತ್ರಿ ಮಾಡಿದಬಳಿಕ ಹತ್ತುತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಪುನಃ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆಹೋದರೆ ಮುಂಡನೋಪವಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಹತ್ತುತಿಂಗಳು ಕಳೆದತರುವಾಯ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಂಡನಾದಿಗಳನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು

೧೦೬. ಪ್ರಯಾಗಕ್ಕೆಹೋದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವರ ಕೂದಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಂಗುಲದಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಮುಂಡನಕ್ರಮವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಕೇಶಮೂಲಾನ್ಯುಪಾಶ್ರಿತೈ ಸರ್ವಪಾಪಾನಿ ದೇಹಿನಾಂ |
 ತಿಷ್ಠಂತಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನೇನ ತಸ್ಮಾತ್ತಾನ್ಯತ್ರ ವಾಸಯೇತ್ || ೧೦೭ ||

ಅಮಾರ್ಕಪಾತಶ್ರವಣೈರ್ಯುಕ್ತಾ ಚೇತ್ಸಪ್ತಮಾಘಯೋಃ |
 ಅರ್ಥೋದಯಃ ಸ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸೂರ್ಯಪರ್ವಶತಾಧಿಕಃ || ೧೦೮ ||

ಕಿಂಚಿನ್ನ್ಯಾನೇ ತು ವಿಧಿಜೇ ಮಹೋದಯ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ |
 ಅರುಣೋದಯವೇಲಾಯಾಂ ಶುಕ್ಲಾ ಮಾಘಸ್ಯ ಸಪ್ತಮೀ || ೧೦೯ ||

ಪ್ರಯಾಗೇ ಯದಿ ಲಭ್ಯೇತ ಸಹಸ್ರಾರ್ಕಗ್ರಹೈಃ ಸಮಾ |
 ಅಯನೇ ಕೋಟಿಪುಣ್ಯಂ ಸ್ಯಾಲ್ಲಕ್ಷಂ ತು ವಿಷವೇ ಫಲಂ || ೧೧೦ ||

ಷಡಶೀತ್ಯಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ತು ತಥಾ ವಿಷ್ಣುಪದೀಪು ಚ |
 ದಾನಂ ಪ್ರಯಾಗೇ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯಥಾವಿಭವಿಸ್ತರಂ || ೧೧೧ ||

೧೦೭. ಸಕಲಪಾಪಗಳೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೇಶಮೂಲವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆದಕಾರಣ ಆ ಕೇಶಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರಮಾಡಿಸಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನದಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೧೦೮. ಪುಷ್ಯ ಅಥವಾ ಮಾಘಮಾಸಗಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸೋಮವಾರ, ವೃತ್ತೀಪಾತ, ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರ ಇವುಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಅರ್ಥೋದಯ ಸರ್ವಕಾಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅದು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ನೂರುಪಾಲು ಹೆಚ್ಚು ಗುಣವುಳ್ಳದು.

೧೦೯-೧೧೧. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕರವೈಕಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಇಲ್ಲದೆ ಉಳಿದವುಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿದ ಅಂತಹ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯು ಮಹೋದಯ ಪುಣ್ಯಕಾಲವೆನಿಸುವುದು.

ಪ್ರಯಾಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಘಶುಕ್ಲ ಸಪ್ತಮಿಯು ಅರುಣೋದಯಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿದರೆ ಅದು ಸಹಸ್ರಾರ್ಕ ಗ್ರಹಣಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗುವುದು.

ಅಯನಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿಪುಣ್ಯವೂ, ವಿಷುವ ಪುಣ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಅಧಿಕಫಲವೂ, ಷಡಶೀತಿ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುಪದಿಪುಣ್ಯಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಅಧಿಕಫಲವೂ ಬರುವುದು. ಆಗ ತನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

ತೇನ ತೀರ್ಥಫಲಂ ಚೈವ ವರ್ಧತೇ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |

ಗಂಗಾಯಾಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಯಸ್ತು ಗಾಂ ನೈ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ || ೧೧೩ ||

ಸುವರ್ಣಂ ಮಣಿಮುಕ್ತಾಂ ವಾ ಯದಿ ವಾನ್ಯಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂ |

ಪಾಟಲಾಂ ಕಸಿಲಾಂ ಭದ್ರೇ ಯಸ್ತು ತತ್ರ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ || ೧೧೪ ||

ಸ್ವರ್ಣಶೃಂಗೀಂ ರೌಪ್ಯಮುರಾಂ ಚೈಲಕಂಠೀಂ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ |

ಸವತ್ಸಂ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಂ ಸಾಧುಂ ಗ್ರಾಹಯುಕ್ತಾ ಯಥಾವಿಧಿ || ೧೧೫ ||

ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಂ ಶಾಂತಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ವೇದಕಾರಗಂ |

ಸಾ ಚ ಗೌಸ್ತಸ್ಯ ದಾತವ್ಯಾ ಗಂಗಾಯಾಮುನಸಂಗಮೇ || ೧೧೬ ||

ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ |

ಯಾವಂತೋ ರೋಮಕೂಪಾಃ ಸ್ಯುಸ್ತಸ್ಯ ಗೋರ್ವತ್ಸಕಸ್ಯ ಚ || ೧೧೭ ||

೧೧೩. ವಿಧಿನಂದನೇ! ಗಂಗಾ ಯಮುನಾ ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾತ್ರಿಕನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಗಯಾತ್ರೆಯ ಫಲವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು.

೧೧೪. ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ, ಮಣಿ, ಮುತ್ತು ಅಥವಾ ಇತರ ದಾನಗಳು, ಪಾಟಲ ಇಲ್ಲವೇ ಕಸಿಲಗೋವು ಇವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೂ ಫಲಾಧಿಕೃತವುಂಟಾಗುವುದು.

೧೧೫-೧೧೭. ಕೊಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದಾಭರಣ, ಗೊರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಅಲಂಕಾರ, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಚೈಲಕಂಠೀ ಇವುಗಳಿಂದಲಂಕರಿಸಿದ, ಹಾಲು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ, ಗೋವನ್ನು ಕರುಸಹಿತವಾಗಿ ಶುಕ್ಲವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯು, ಶಾಂತಿ ಸಂಪನ್ನನು, ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನರಿತವನು, ವೇದಪಾರಂಗತನು, ಸಾಧುವೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನಿಗೆ ಗಂಗಾ ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ವಸ್ತುಗಳೂ ಮತ್ತು ನಾನಾವಿಧವಾದ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಸಹ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

ತಾವದ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
ಯತ್ರಾಸೌ ಲಭತೇ ಜನ್ಮ ಸಾ ಗೌಸ್ತತ್ರಾಭಿಜಾಯತೇ || ೧೧೭ ||

ನ ಚ ಪಶ್ಯಂತಿ ನರಕಂ ದಾತಾರಸ್ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ |
ಉತ್ತರಾಂಶ್ಚ ಕುರೂತ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನೋದಂತೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ || ೧೧೮ ||

ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರೇಭ್ಯೋ ದದ್ಯಾದೇಕಾಂ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ |
ಪುತ್ರಾನ್ದಾರಾಂಸ್ತಥಾ ಭೃತ್ಯಾ ಗೌರೇಕಾ ಪ್ರತಿ ತಾರಯೇತ್ || ೧೧೯ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೇಷು ದಾನೇಷು ಗೋದಾನಂ ತು ವಿಶಿಷ್ಯತೇ |
ದುರ್ಗಮೇ ವಿಷಮೇ ಘೋರೇ ಮಹಾಸಾತಕಸಂಕ್ರಮೇ || ೧೨೦ ||

ಗೌರೇನ ರಕ್ಷಾಂ ಕುರುತೇ ತಸ್ಮಾದ್ಧೇಯಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೇ |
ತೀರ್ಥೇ ನ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ ಪುಣ್ಯೇಷ್ವಾಯತನೇಷು ಚ || ೧೨೧ ||

೧೧೭-೧೧೮. ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಗೋವು ಮತ್ತು ಅದರ ಕರುಗಳಲ್ಲಿ ರೋಮಕೂಪಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟುಸಾವಿರ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ದಾತನು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು. ದಾತನು ಜನ್ಮಹೊಂದಿದ ಉತ್ತಮಸ್ಥಾನ ದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಗೋವು ಹುಟ್ಟುವುದು.

೧೧೮. ಹೀಗೆ ಗೋದಾನಮಾಡಿದವರು ನರಕವನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರುಮಾಡಿದ ಆ ಕರ್ಮದಿಂದ ಉತ್ತರಕುರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅನಂತ ಕಾಲ ಸುಖಪಡುವರು.

೧೧೯. ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಹಾಲುಕರಿಯುವ, ಉತ್ತಗುಣಸಂಪನ್ನವಾದ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅದು ದಾತನನ್ನು ಪುತ್ರ, ಪತ್ನೀ ಭೃತ್ಯರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸುವುದು.

೧೨೦-೧೨೧. ಅದಕಾರಣ ಸಕಲದಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋದಾನವು ಉತ್ತಮವು. ಅನುಭವಿಸಲಶಕ್ಯವು, ವಿಷಮವು, ಭಯಂಕರವೂ ಅದ ಮಹಾ

ನಿಮಿತ್ತೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಹ್ಯಪ್ರಮತ್ತೋ ಭವೇದ್ವಿಜಃ |

ಸ್ವಕಾರ್ಯೇ ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇ ವಾ ದೇವತಾಭ್ಯರ್ಚನೇಪಿ ವಾ || ೧೨೨ ||

ವಿಫಲಂ ತಸ್ಯ ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಯಾವತ್ತದ್ಧನಮಶ್ನುತೇ |

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಯಸ್ತು ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ || ೧೨೩ ||

ನ ಸ ಪಶ್ಯತಿ ಘೋರಂ ತು ನರಕಂ ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ |

ಉತ್ತರಾಂಸ್ತು ಕುರುಕ್ಷ ಗತ್ವಾ ಮೋದತೇ ಕಾಲಮಕ್ಷಯಂ || ೧೨೪ ||

ಪುತ್ರಾನ್ದಾರಾಂಶ್ಚ ಲಭತೇ ಧಾರ್ಮಿಕಾನೂಪಸಂಯುತಾಃ || ೧೨೫ ||

ಶತಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |

ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಸ್ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಾದಗ್ನಿಹೋತ್ರೀ ಭವೇನ್ನರಃ || ೧೨೬ ||

ಪಾತಕವು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಗೋದಾನವೇ ರಕ್ಷಿಸುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನಿಗೆ ಗೋದಾನಮಾಡಬೇಕು. ತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

೧೨೨-೧೨೩. ದ್ವಿಜನು ಎಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಒದಗಿದರೂ ಗರ್ವಪಡಬಾರದು. ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ದಾನತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹಣದಿಂದಮಾಡುವ ಸ್ವಕಾರ್ಯ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯ, ದೇವಪೂಜೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು.

೧೨೩-೧೨೪. ಗಂಗಾ ಯಮುನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾದಾನಮಾಡುವವನು ಆ ದಾನದಿಂದ ಘೋರನರಕವನ್ನು ನೋಡದೆಯೇ ದಾಟುವನು. ಅವನು ಉತ್ತರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಕ್ಷಯಕಾಲ ಸುಖಪಡುವನು.

೧೨೫. ಮತ್ತು ಅವನು ಧಾರ್ಮಿಕರು, ಸುರೂಪರೂ ಆದ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿಯರನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೧೨೬. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಅನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿಯಾಗುವನು.

ಭುಕ್ತ್ವಾ ತು ವಿಪುರ್ಲಾ ಭೋಗಾಂಸ್ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಲಭತೇ ಪುನಃ |
ಆಪ್ರಯಾಗಾತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಾನ್ಮತ್ಪರೋ ವಾಸುಕೇಹ್ರದಾತ್ || ೧೨೭ ||

ಕಂಬಲಾಶ್ವತರೌ ನಾಗೌ ನಾಗಾನಬಹುಮೂಲಕಾತ್ |
ಏತತ್ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಂ || ೧೨೮ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದಿವಂ ಯಾಂತಿ ಯೇ ಮೃತಾಸ್ತೇಽಪುನರ್ಭವಾಃ |
ನ ನೇದವಚನಾಚ್ಛೇವ ನ ಲೋಕವಚನಾದಪಿ || ೧೨೯ ||

ಮತಿರುಕ್ರಮಣೀಯಾ ಹಿ ಪ್ರಯಾಗಮರಣಂ ಪ್ರತಿ |
ದಶತೀರ್ಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪಷ್ಠಿಕೋಟೈಸ್ತಥಾ ಪರಾಃ || ೧೩೦ ||

೧೨೭. ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಭೋಗಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ ಪುನಃ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಪ್ರಯಾಗ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ವಾಸುಕಿಹ್ರದ ಇವುಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಜಾಪತಿಕ್ಷೇತ್ರವು.

೧೨೮-೧೨೯. ಕಂಬಲ, ಅಶ್ವತರರೆಂಬ ನಾಗಗಳಿರುವ ಯಮುನಾತೀರ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಪ್ರಜಾಪತಿಕ್ಷೇತ್ರವು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೃತರಾದವರಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೧೨೯-೧೩೦. ನೇದವಚನದಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾವ ಮಹಾಪುರುಷನ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಪ್ರಯಾಗ ಮರಣವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಾರದು.

ಎಂದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಪ್ರಯಾಗಮರಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಅದು ಬಹು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಏನುಹೇಳಿದರೂ ನಂಬಬಾರದು ಎಂದು ಭಾವ.

೧೩೦-೧೩೧. ವಿಧಿನಂದನೇ ! ಹತ್ತುಸಾವಿರ ತೀರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ಅರವತ್ತು ಕೋಟಿ ಉತ್ತಮದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಆ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುವರೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ತತ್ತ್ವವ ತೇಷಾಂ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಕೀರ್ತಿತಂ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |

ಯೋ ಗತಿಯೋಗಯುಕ್ತಸ್ಯ ಸತ್ಪಥಸ್ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ || ೧೩೧ ||

ಸಾ ಗತಿಸ್ತ್ವಜತಃ ಪ್ರಾಣಾಃ ಗಂಗಾಯಮುನಸಂಗಮೇ |

ವಿಧಿತೋ ಯದಿ ವಾ ದೀನಃ ಕೃದ್ಭೋ ವಾಪಿ ಭವೇನ್ನರಃ || ೧೩೨ ||

ಗಂಗಾಯಮುನಮಾಸಾದ್ಯ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾಣಾಃ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ |

ಖೀಪ್ತಕಾಂಚನವರ್ಣಾಭ್ಯರ್ವಿಮಾನ್ಯೈಃ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಭಿಃ || ೧೩೩ ||

ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮೋದತಿ ಮಾನವಃ |

ಈಪ್ಸಿತಾಂಲ್ಲಭತೇ ಕಾಮಾನ್ವದಂತೀತಿ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ || ೧೩೪ ||

ಗೀತವಾದಿತ್ರನಿರ್ಘೋಷೈಃ ಪ್ರಸುಪ್ತಃ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧ್ಯತೇ |

ಯಾವನ್ನ ಸ್ಮರತೇ ಜನ್ಮ ತಾವತ್ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ || ೧೩೫ ||

೧೩೧-೧೩೨. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದವನು, ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವವನೂ ಆದ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಲಭಿಸುವ ಸದ್ಗತಿಯು ಗಂಗಾ ಯಮುನೆಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವವರಿಗೆ ಲಭಿಸುವುದು.

೧೩೨-೧೩೪. ಐಶ್ವರ್ಯವಂತ, ಬಡವ, ಕ್ರೋಧವುಳ್ಳವನು ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಗಂಗಾ ಯಮುನೆಗಳ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ದೇದೀಪ್ಯಮಾನನಾದ ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣದಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುವ, ಸೂರ್ಯ ನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಂಧರ್ವ ಮತ್ತು ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಿಸುವನು. ಅವನ ಮನೋಭೀಷ್ಠ ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುವೆಂದು ಮುನೀಶ್ವರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೧೩೫. ಮಲಗಿದವನು ಗಾನವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವನು. ಅವನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೋರದಿರುವವರೆಗೂ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು.

ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಾತ್ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಃ ಕ್ಷೀಣಕರ್ಮಾತ್ ಚಾಗತಃ |

ಹಿರಣ್ಯರತ್ನಸಂಪೂರ್ಣೇ ಸಮೃದ್ಧೇ ಜಾಯತೇ ಕುಲೇ || ೧೩೬ ||

ತದೇವ ಸ್ಮರತಸ್ತತ್ರ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ |

ವಟಮೂಲಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾಣಾ ಪರಿತ್ಯಜೇತ್ || ೧೩೭ ||

ಸರ್ವಲೋಕಾನತಿಕ್ರಮ್ಯ ರುದ್ರಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ |

ತತ್ರ ತೇ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಾಸ್ತಪಂತೇ ರುದ್ರಮಾಶ್ರಿತಾಃ || ೧೩೮ ||

ನಿರ್ಗಚ್ಛಂತಿ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ವಟಮೂಲೇ ಸ ದಹ್ಯತೇ |

ಹರಿಶ್ಚ ಭಗವಾಂಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಜಾಪತಿಪುರಸ್ಕತಃ || ೧೩೯ ||

ಆಸ್ತೇ ತತ್ರ ವಟೇ ದೇವಿ ಸಾದಾಂಗುಷ್ಠಂ ಧಯಂಚ್ಛತುಃ |

ಉರ್ವತೀಪುಲಿನೇ ರಮ್ಯೇ ವಿಪುಲೇ ಹಂಸಪಾಂಡುರೇ || ೧೪೦ ||

೧೩೬. ತನ್ನ ಪುಣ್ಯವು ಸವೆದನಂತರ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸುವರ್ಣರತ್ನಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

೧೩೭-೧೩೯. ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ವಟಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವವನು ಸಕಲಲೋಕಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿಕೊಂಡು ರುದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ಅಲ್ಲಿ ರುದ್ರನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಆ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು ತಪಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವರು. ಸಕಲಜಗತ್ತೂ ವಟಮೂಲದಲ್ಲಿ ದಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೧೩೯-೧೪೦. ದೇವಿಯೇ! ಅಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಹರಿಯು ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪುರಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಶಿಶುರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬಿಟ್ಟನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ವಟಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವನು.

೧೪೦-೧೪೧ ಮನೋಹರವು, ವಿಶಾಲವು, ಹಂಸದಂತೆ ಪಾಂಡುರಬಣ್ಣವುಳ್ಳದೂ ಆದ ಊರ್ವತೀ ಪುಲಿನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವವನಿಗೆ ಬರುವ ಫಲನನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ಭುಕ್ತಾ ತು ವಿಪುಲಾ ಭೋಗಾಂಸ್ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಲಭತೇ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಭೂತಾಂ
 ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರೋ ನಿತ್ಯಂ ಸಂತುಷ್ಟಃ ಸಂಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ಸಂಪೂರ್ಣಾತ್ಮನಃ
 ಏಕಕಾಲಂ ತು ಭುಂಜಾನೋ ಮಾಸಂ ಯೋಗಪತಿರ್ಭವೇತ್ |
 ಸುಪರ್ಣಾಲಂಕೃತಾನ್ತಾಃ ತು ನಾರೀಣಾಂ ಲಭತೇ ಶತಂ ಮಾಸಾನ್ಮುಖಾಃ
 ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಾಸಮುದ್ರಾಯಾಂ ಮಹಾಭೋಗಪತಿರ್ಭವೇತ್ |
 ಧನಧಾನ್ಯಸಮಾಯುಕ್ತೋ ದಾತಾ ಭವತಿ ಶಿಶ್ಯಶ್ಚಾರ್ಯಮಿಹ
 ಸ ಭುಕ್ತಾ ವಿಪುಲಾ ಭೋಗಾಂಸ್ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಸ್ಮರತೇ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಭೂತಾಂ
 ಕೋಟೀರ್ಥಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯಯಸ್ತು ಪ್ರಾಣಾಃ ಸರಿತ್ಯಜೇತ್ |
 ಕೋಟಿವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಂತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮನೀಷತೇ |
 ತತ್ತತ್ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಹಾಕತ್ಯ ಫಲಕಪ್ರಾಣನೋತ್ಪಮಾಃ || ೧೫ ||
 ಸುವರ್ಣಮಣಿಮುಕ್ತಾಗ್ರೇ ಕುಲೇ ಜಾಯೇತ ರೂಪವಾಃ |

ಆಕಾಶೋ ವಾ ಸಕಾಶೋ ವಾ ಗಂಗಾಯಾಂ ಯೋ ವಿಪದ್ಯತೇ || ೧೬ ||

ಅಥ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಂ ಮಹಾಭೋಗಪತಿರ್ಭವೇತ್ |

೧೪೬-೧೪೭. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಭೋಗಗಳನ್ನು ನುಭವಿಸಿದಮೇಲೆ ಪುನಃ ಆ
 ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯು, ನಿಯಮಯುಕ್ತನು,
 ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಆಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಒಪ್ಪತ್ತು ಟಿಮಾಡುವವನಾಗಿ ಯೋಗ
 ಪತ್ನಿಯಾಗುವನು. ಮತ್ತು ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳಿಂದಲಿಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೂರು
 ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೪೮. ಸಮುದ್ರಾಂತವಾದ ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಭೋಗಪತಿಯಾಗು
 ವನು. ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಧಾನಮಾಡುವವನಾಗುವನು.
 ೧೪೯-೧೫೦. ಅವನು ವಿಪುಲಭೋಗಗಳನ್ನು ನುಭವಿಸಿ ಪುನಃ ಆ ತೀರ್ಥ
 ವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವನು. ಕೋಟೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವವನು.
 ಕೋಟಿಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವನು. ಅವನ
 ಪುಣ್ಯವು ಸವೆದಬಳಿಕ ಆ ನೋತ್ಪಮನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸುವರ್ಣ
 ಮಣಿ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಂದರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

ಶಕ್ರಸ್ಯ ಲಭತೇ ಸ್ವರ್ಗಂ ನರಕಂ ತು ನ ಪಶ್ಯತಿ |

ಹಂಸಸಾರಸಯುಕ್ತೇನ ವಿಮಾನೇನ ಸ ಗಚ್ಛತಿ

|| ೧೫೨ ||

ಅಪ್ಸರೋಗಣಸಂಕೀರ್ಣೇ ಸುಪ್ತೋಸೌ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯತೇ |

ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಹಾಯಾತಃ ಕ್ಷೀಣಕರ್ಮಾ ವಿರಿಂಚಿಜೇ

|| ೧೫೩ ||

ಯೋಗಿನಾಂ ಶ್ರೀಮತಾಂ ಚಾಪಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾ ಲಭತೇ ಜನಿಂ |

ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮುಧ್ಯೇ ಕರೀಷಾಗ್ನಿಂ ತು ಧಾರಯೇತ್ || ೧೫೪ ||

ಅಹೀನಾಂಗೋ ಹ್ಯರೋಗಶ್ಚ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಸಮನ್ವಿತಃ |

ಯಾವಂತಿ ಲೋಮಕೂಪಾಸಿ ತಸ್ಯ ಗಾತ್ರೇ ತು ಧೀಮತಃ

|| ೧೫೫ ||

ತಾವದ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |

ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಾತ್ಪರಿಭ್ರಮ್ಯೋ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಪತಿರ್ಭವೇತ್

|| ೧೫೬ ||

೧೫೧-೧೫೨. ನಿಷ್ಕಾಮ ಅಥವಾ ಸಕಾಮನಾದರೂ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದವನು ಇಂದ್ರನ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನೇ ಹೊಂದುವನು. ನರಕವನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಹಂಸಸಾರಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣವಾಡುವನು.

೧೫೩-೧೫೪. ಅವನು ಸುಪ್ತನಾಗಿ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹದಿಂದ ತುಂಬಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವನು. ಅವನ ಪುಣ್ಯವು ಕ್ಷಯಿಸಿದನಂತರ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ಯೋಗಿಗಳ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

೧೫೪-೧೫೫. ಗಂಗಾ ಯಮುನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆರಣಿಯ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಅವನು ಅಂಗಹೀನನಾಗಬೇಡು, ರೋಗವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನೂ ಆಗಿ ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ರೋಮಕೂಪಗಳಷ್ಟು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು.

ಅನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಾಧಿಪತಿಯಾಗುವನು. ಆಗ ವಿಪುಲಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಪುನಃ ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ತೊಂದುವನು.

ಭುಕ್ತ್ವಾ ತು ವಿಪುರ್ವಾ ಭೋಗಾಂಸ್ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಲಭ್ಯತೇ ಪುನಃ |
ಯಸ್ತು ದೇಹಂ ನಿಶ್ಯತ್ಯ ಸ್ವಂ ಶಕುನಿಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಾಚ್ಛತಿ || ೧೫೭ ||

ಸ ವರ್ಷಶತಸಾಹಸ್ರಂ ಸೋಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
ತತಸ್ತಸ್ಮಾದಿಹಾಗತ್ಯ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಃ || ೧೫೮ ||

ಗುಣವಾನೊಪಸಂಪನ್ನೋ ವಿದ್ಯಾವಾ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಯುಚಿಃ |
ಭುಕ್ತ್ವಾ ತು ವಿಪುರ್ವಾ ಭೋಗಾಂಸ್ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಪುನರಾವ್ರಜೇತ್ || ೧೫೯ ||

ಪಂಚಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣೇ ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯ ತು ಮಂಡಲೇ |
ವಿಪನ್ನೋ ಯತ್ರ ಕುತ್ರಾಪ್ಯನಾಶಕಂ ವ್ರತಮಾಸ್ಥಿತಃ || ೧೬೦ ||

ವ್ಯತೀರ್ತಾ ಪುರುಷಾ ಸಪ್ತ ಭಾವಿನಸ್ತು ಚತುರ್ದಶ |
ನರಸ್ತಾರಯತೇ ಸರ್ವಾನಾತ್ಮಾನಂ ಚ ಸಮುದ್ಧರೇತ್ || ೧೬೧ ||

೧೫೭-೧೫೯. ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವವನು
ಒಂದು ಲಕ್ಷವರ್ಷಕಾಲ ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವನು.

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಧಾರ್ಮಿಕನು, ಗುಣವಂತನು,
ರೂಪಸಂಪನ್ನನು ವಿದ್ಯಾವಂತನು, ಹಿತವಾದ ವಾಗತನಾಕುವನು, ಪರಿಶದ್ಧನೂ
ಆದ ರಾಜನಾಗುವನು. ಆಗಲೂ ವಿಪುಲಭೋಗಗಳನ್ನು ಭವಿಷ್ಯ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ
ಪುನಃ ಬರುವನು.

೧೬೦-೧೬೧. ಐದುಗಾವುದ ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರಯಾಗಮಂಡಲದ ಸರ
ಹದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಅನಶನವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಎಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದರೂ ಅವನು ತನ್ನ
ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಏಳು ತಲೆಗಳನ್ನೂ, ಮುಂದಿನ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಲೆಗಳನ್ನೂ
ಉದ್ಧರಿಸಿ ತನ್ನನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಅಗ್ನಿ ತೀರ್ಥಕ್ಷಮಿತಿಶ್ಚಾತ್ಮಕಂ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಯಮುನಾತಟಲಕ್ಷಣಂ ತೀರ್ಥಕ್ಷಮಂ ಪಶ್ಚಿಮೋ ಧರ್ಮಶಾಖಾಸ್ಯು ತೀರ್ಥಕ್ಷಮಂ ತು ನರಕಂ ಪಶ್ಚಿಮಂ || ೧೬೨ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದಿವಂ ಯಾಂತ್ರಿ ಯೇ ಮೃತಾಸ್ತೇಪುನರ್ಭವಾಃ || ೧೬೩ ||
ಯಮುನೋತ್ತರಕೂಲೇ ತು ಪಾಪಶ್ಚಾನಿ ಬಹುನೃಪಿ || ೧೬೪ ||

ತೀರ್ಥಾನಿ ಸಂತಿ ವಿಧಿಜೇ ಸೇವಿತಾನಿ ಮುನೀಶ್ವರೈಃ |
ತೇಷು ಸ್ನಾತಾ ದಿವಂ ಯಾಂತ್ರಿ ಯೇ ಮೃತಾಸ್ತೇಪುನರ್ಭವಾಃ || ೧೬೫ ||

ಗಂಗಾ ಚ ಯಮುನಾ ಚೈವ ಉಭೇ ತುಲ್ಯಫಲೇ ಸ್ಮೃತೇ |
ಕೇವಲಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಭಾವೇನ ಗಂಗಾ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜ್ಯತೇ || ೧೬೬ ||

ಯಸ್ಮಿ ಸರ್ವಾಣಿ ರತ್ನಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಹೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತ |
ತೇನ ದತ್ತೇನ ದೇವೇಶಿ ಯೋಗೋ ಲಭ್ಯತ ವಾ ನ ವಾ || ೧೬೭ ||

೧೬೨. ಯಮುನಾನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣತೀರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ತೀರ್ಥವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ತೀರ್ಥವೂ, ಪಶ್ಚಿಮತೀರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜತೀರ್ಥವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ತೀರ್ಥವೂ ಇವೆ.

೧೬೩-೧೬೪. ಬ್ರಹ್ಮಜಾತೇ! ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯರು ಪುನರ್ಭವ ಹೋಗುವರು. ಅವರಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ. ಯಮುನಾನದಿಯ ಉತ್ತರತೀರದಲ್ಲಿ ಪಾಪನಾಶಕವು, ಮುನೀಶ್ವರರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ಅದ ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತವರು ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

೧೬೫. ಗಂಗೆ ಯಮುನೆ ಇವೆರಡೂ ಸಮಾನವಾದ ಫಲ ಕೊಡತಕ್ಕವುಗಳೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಗಂಗೆಯು ಯಮುನೆಗಿಂತಲೂ ಹಿರಿಯಳಾದ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಪೂಜೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುವಳು.

೧೬೬. ದೇವೇಶೀ! ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರಿಗೆ ಸಕಲರತ್ನಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡು

ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಗುಣಸಂಪನ್ನಸ್ತತ್ರೀರ್ಥಂ ಲಭತೇ ಪುನಃ |

ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಯಾಗಜಂ || ೧೭೧ ||

ಸುಖದಂ ವೋಕ್ಷದಂ ಸಾರಂ ಕಿಮನ್ಯಚ್ಛೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ || ೧೭೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದೇ ಪ್ರಯಾಗಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಪ್ರಯಾಗಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೧೭೧-೧೭೨. ನೋಹಿನೀ! ಸುಖಪ್ರದವು, ವೋಕ್ಷದಾಯಕವು, ಉತ್ತಮವೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಯಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ತೀರ್ಥಾದಿಗಳು ಇವುಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಇನ್ನೇನನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುವೆ?

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯ ಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯಲ್ಲಿ

ಅರವತ್ತುಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಮುಗಿದುದು.

ಚತುಷ್ಟಸ್ಥಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸ್ವಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚ

ವಸೋ ಕೃಪಾಲೋ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತ್ವಯಾ ಬಹುವಿದಾ ಮಮ |

ತೀರ್ಥರಾಜಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಯಾಗಸ್ಯ ನಿರೂಪಿತಂ || ೧ ||

ಯತ್ಸರ್ವತೀರ್ಥಮುಖ್ಯೇಷು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಶುಭಾವಹಂ |

ಸಾವನಂ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ಣ್ವ ಸಾಂಪ್ರತಂ || ೨ ||

ವಸುರುವಾಚ

ಶೃಣು ಮೋಹಿನಿ ವಶ್ಯಾಮಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸುಪುಣ್ಯದಂ |

ಯತ್ರ ಗತ್ವಾ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರ್ವಸಾಪ್ತಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ || ೩ ||

ಅರವತ್ತುನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು :—ಧರ್ಮಜ್ಞನು, ಕೃಪಾಳುವೂ ಆದ ವಸುವೇ! ಬಹುಜ್ಞನಾದ ನೀನು ನನಗೆ ತೀರ್ಥೋತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಯಾಗದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವೆ.

೨. ಈಗ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗಳಕರವು ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪವಿತ್ರಮಾಡುವುದೂ ಆಗಿರುವ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

೩. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :—ಮೋಹಿನೀ! ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವಂತಹ, ಬಹುಪುಣ್ಯದಾಯಕವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ತತ್ರ ತೀರ್ಥಾನ್ಯನೇಕಾನಿ ಸೇವಿತಾನಿ ಮುನೀಶ್ವರೈಃ |

ತಾನ್ಯಹಂ ತೇಭಿಧಾಸ್ತಾಮಿ ಶಣ್ಮುಖಾಂ ಮುಕ್ತಿದಾನ್ ಚ || ೪ ||

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಂ ಗಯಾಶ್ರಾದ್ಧಂ ಗೋಗ್ರಹೇ ಮರಣಂ ತಥಾ |

ವಾಸಃ ಪುಂಸಾಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮುಕ್ತಿರುಕ್ತಾ ಚತುರ್ವಿಧಾ || ೫ ||

ಸರಸ್ವತೀದೃಷದ್ವತ್ಯೋರ್ದೇವವದ್ವಿಷ್ಣೋರ್ಮುಕ್ತದಂತರಂ |

ತಂ ದೇವಸೇವಿತಂ ದೇಶಂ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ್ತಂ ಪ್ರತಿಕ್ಷತೇ || ೬ ||

ದೊರಸ್ಥೋಸಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಚ ಪುನಾಮ್ಯಹಂ |

ಏವಂ ಯಃ | ಸತತಂ ಬ್ರಹ್ಮಯಾತ್ರಾ ಸೋಸಿ ಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ || ೭ ||

೪. ಆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಅನೇಕತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಮೋಹಿನೀ ! ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರಾಕರಿಸಿ ನಾಶಕ ಶಿವಸೇವೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೆಂದವನು ಈ ಶಿವಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೆಂದವನು.

೫. ಪುರುಷರ ಮುಕ್ತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ, ಗಯಾಶ್ರಾದ್ಧ, ಗೋಗ್ರಹ ದಲ್ಲಿ ಮರಣ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪುನಃ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧನವು; ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಸಾಕಾರತತ್ವಿಯೂ ಉಳಿದುವು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿಯೂ ಸಾಧನಗಳೆಂದು ಭಾವ.

ಸರಸ್ವತೀ ದೃಷದ್ವತ್ಯೋರ್ದೇವವದ್ವಿಷ್ಣೋರ್ಮುಕ್ತದಂತರಂ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಶವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾವರ್ತವೆನ್ನಬಹುದು.

ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಗಯಾಶ್ರಾದ್ಧ, ಮೊದಲನೆಯದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ, ಗಯಾಶ್ರಾದ್ಧ, ಗಣನೆಯುಳ್ಳವರು ಪುನಃ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಾಗಿ, ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಾಗಿ.

ತತ್ರ ವೈ ಯೋ! ವಸೇದ್ವೀರಜಸರಸ್ವತ್ಯಾ ಪ್ತುತೋ ಸ್ಥಿತಃ | ರುಹಿಣಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಃ |
| ತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಮುಪಯುಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ | ಪ್ರಾಂತ್ಯಃ | ೫೫ ||

ದೇವತಾ ಯಸಯಃ ಸಿಂಹಾಂತಸೇವತೇ ಸ್ಯುತಜ್ಞಾನಿಲಂಕರಿಸಿಂಹ | ರುಹಿ
ತಸ್ಯ | ಸಂಸೇವನಾದ್ವೇದ್ವಿಬ್ರಹ್ಮಜಮತ್ಯುತಃ | ಸಂಶಯಃ | ಪ್ರಾಂತ್ಯಃ | ೫೫ ||

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಸೇವತೇಥಾನ್ವಿಕಂಕಣಂ | ರುಹಿಣೀಕಾಶ್ವತ್ಥಿ
ತನ್ಮೇ ವಿಸ್ತರತೋ ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಾಮಹಂ ಶರಣಂ ಗತಾ || ೧೦ ||

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಸೇವತೇಥಾನ್ವಿಕಂಕಣಂ | ರುಹಿಣೀಕಾಶ್ವತ್ಥಿ
ತನ್ಮೇ ವಿಸ್ತರತೋ ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಾಮಹಂ ಶರಣಂ ಗತಾ || ೧೦ ||

ಶೃಣು ಭದ್ರೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಮಹಾಫಲಂ |
ಯಥಾ ಜಾತಂ ಸೃಣ್ವಾಂ ಸಾಸದ್ವನಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಿಯಂ || ೧೧ ||

೮. ಆ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಭರಪಾಗಿ ನೆಲೆಸುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವಾಗುವುದು, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೯. ದೇವೀ! ದೇವತೆಗಳೆ, ಪುರುಷರು, ಅದ್ವೈತದೊಡನೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ
ವನ್ನು ಸೇವಿಸುವರು. ಆದರ ಸೇವನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು
ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

೧೦. ಮೋಹಿನಿಯ ಹೇಳಿದಳು:—ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವು
ಶರಣಾಗತಳಾಗಿರುವೆನು. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಕಲತೀರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ
ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಹೇಳು.

೧೧. ಭದ್ರೇ! ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವು ಮಹಾಫಲಂ
ಯಥಾ ಜಾತಂ ಸೃಣ್ವಾಂ ಸಾಸದ್ವನಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಿಯಂ || ೧೧ ||

ಅದ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಸರಃ ಪುಣ್ಯಂ ತತ್ರ ಸ್ಥಾನೇ ಸಮುದ್ಗತಂ |

ತತೋ ರಾಮಹೃದೋ ಜಾತಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ತತಃ ಪರಂ || ೧೭ ||

ಸರಃ ಸಂನಿಹಿತಂ ತಚ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮಿತಂ ಪುರಾ |

ಅಭ್ಯಾಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ನೇದೀ ದಿಶಮಂತರತಃ ಸ್ಥಿತಾ || ೧೮ ||

ಬ್ರಹ್ಮಣಾತ್ರ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಸೃಷ್ಟಿಕಾಮೋನ ಮೋಹಿನಿ |

ಸ್ಥಿತಿಕಾಮೋನ ಹರಿಣಾ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಚ ಚಕ್ರಿಣಾ || ೧೯ ||

ಸರಃ ಪ್ರವೇಶಾತ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ಥಾನುತ್ಸಂ ಶಂಭುನಾಪಿ ಚ |

ಹಿತುರ್ವಧಾಚ್ಚ ತಪ್ತೇನ ಪರಶುರಾಮೇಣ ಭಾಮಿನಿ || ೨೦ ||

೧೭. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸರೋವರವು ಮೊದಲನೆಯ ದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ರಾಮಹೃದವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದಾದ ತರುವಾಯ ಉತ್ತಮವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಹುಟ್ಟಿತು.

೧೮. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಸರಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯದೇಶವು ಬ್ರಹ್ಮನ ವೇದಿಕೆಯು.

೧೯. ಮೋಹಿನೀ ! ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವನು. ಜಗತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹರಿಯೂ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವನು.

೨೦-೨೧. ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಶಂಭುವು ಸ್ಥಾನುಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಎಂದರೆ ಸಂಹಾರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನೆಂದು ಭಾವ. ಭಾಮಿನೀ ! ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿಯನ್ನು ಹತ್ಯೆಯುಂಟುಮಾಡಿದುದರಿಂದ ದುಃಖಿತನಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ಆ ಹತ್ಯೆಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ರಕ್ತದಿಂದ ಹೃದ(ಮಾಡುವು) ಗಳನ್ನು

ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಪ್ರತ್ಯವಧಾದ್ಯೇ ಚ ರಕ್ತಹೃದಾಃ ಕೃತಾಃ |

ತದ್ರಕ್ತೇನ ತು ಸಂತರ್ಪ್ಯ ಕೃತವಾಂಸ್ತತ್ರ ನೈ ತಪಃ

|| ೧೬ ||

ರಾಮತೀರ್ಥಂ ತತಃ ಖ್ಯಾತಂ ಸಂಜಾತಂ ಪಾಪನಾಶನಂ |

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯೇನ ಮುನಿನಾ ಸಂತಪ್ತಂ ಪರಮಂ ತಪಃ

|| ೧೭ ||

ಯತ್ರ ತತ್ರ ಸಮಾಯಾತಾ ಪ್ಲಕ್ಷಜಾತಾ ಸರಸ್ವತೀ |

ಸಾ ಸಭಾಜ್ಯಾ ಸ್ತುತಾ ತೇನ ಮುನಿನಾ ಧಾರ್ಮಿಕೇಣ ಹ

|| ೧೮ ||

ಸರಃ ಸಂನಿಹಿತಂ ಪ್ಲಾವ್ಯಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ದಿಶಂ |

ಕುರುಣಾ ತು ತತಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಯಾವತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸಮಂತತಃ

|| ೧೯ ||

ಪಂಚಯೋಜನವಿಸ್ತಾರಂ ದಯಾಸತ್ಯಕ್ಷಮೋದ್ಗಮಂ |

ಸ್ಯಮಂತಪಂಚಕಂ ತಾವತ್ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮುದಾಹೃತಂ

|| ೨೦ ||

ಮಾಡಿದನು. ಆ ರಕ್ತದಿಂದಲೇ ತರ್ಪಣಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೧೬. ಆದಕಾರಣ ಅದು ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ರಾಮತೀರ್ಥ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೧೮. ಪ್ಲಕ್ಷುದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವೆಡೆ ಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುನಿಯು ಪೂಜಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿರುವನು.

೧೯-೨೦. ಅವನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಅನಂತರ ಕುರುರಾಜನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸುತ್ತಲೂ ದಯೆ, ಸತ್ಯ, ಕ್ಷಮೆ ಇವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಐದುಗಾವುದ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತನು. ಹೀಗೆ ಉತ್ತ ಐದುಗಾವುದಪ್ರದೇಶವೂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಅತ್ರ ಸ್ವಾತಾ ನರಾ ದೇವಿ-ಲಕ್ಷಂತ್ಯೇ ಪುಣ್ಯಮಪ್ಪಯ್ಯಂ-
 ಪ್ಪಾತಾ ನಿಮಾನಮಾರುಪ್ಪು-ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ-ಮೃಜ್ಯಂತಿ-ಚ-
 ಉಪನಾಸತ್ವ ದಾನಂ-ಹೋವೋ-ಜಪ್ಯಂ-ಸುರಾಚೀತಂ-
 ಅಪ್ಪಯ್ಯಂತಂ ಪ್ರಯತ್ನಾತ್ಯೇವ-ನಾತ್ರ-ಕಾರ್ಯಾ-ನಿಚಾರಣಾ-
 ಬ್ರಹ್ಮವೇದ್ಯಾಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ-ರಪೀ-ಮೃತಾಸ್ತೇ-ಪುನಃಪತ್ಯಾ-
 ಗ್ರಹನಪ್ರತಾರಾಣಾಂ ಕಾರಣೇನ-ಸತನಾಥ್ಯಂ-
 ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮೃತಾಃ-ಪುನಃ-ಭೂಮಿ-ಸತನಂ-ಭವೇ-
 ದೇವತೀಗದ್-ಗೃಹವಾಸ-ಪ್ರಸಾದೇ-ವಸೋ-ಪ್ಯ-
 ಯತ್ರ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಥಿತಾ ದೇವಿ-ರೂಪಾ-ಸುಮತಸ್ತ-
 ತಸ್ಯ-ಪ್ರೇತಸ್ಯ-ರಕ್ಷಾ-ಪ್ರಾಪ್ತ-ಪ್ರಾಪ್ತ-ಪ್ರಾಪ್ತ-
 ೨೩.

೨೩. ಅತ್ರೇವೇ-ಇಲ್ಲಿ-ಶ್ವಾನಮಾಡಿ-ಜನರು-ಅತ್ರಯಪುಣ್ಯವನ್ನು-
 ಹೊಂದುವರು. ಮೃತರಾದವರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

೨೪. ಅಲ್ಲಿ-ಮಾಡಿ-ಉಪನಾಸ, ದಾನ, ಹೋಮ, ಜಪ, ದೇವರ-
 ಪೂಜೆ-ಇವೆಲ್ಲವೂ-ಅತ್ರಯವಾಗುವವು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ-ಸಂದೇಹಪಡಬಾರದು.

೨೫. ಬ್ರಹ್ಮವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ-ಮತ್ತು-ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ-ಮೃತರಾದವರು-
 ಪುನಃ-ಪುನಃ-ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ, ತಾರೆ-ಇವುಗಳಿಗೂ-ಸಹ-
 ಕಾರ್ಯ-ಕಾಲವಾದಮೇಲೆ-ಆದರ-ಸ್ಥಾನದಿಂದ-ಬೀಳುವ-ಭಯವು-
 ೨೬.

೨೬. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ-ಮೃತರಾದವರಿಗಾದರೂ-ಪುನಃ-ಪುನಃ-
 ವಾಗುವುದೆಂಬ-ಭಯವೇ-ಇಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳು, ಮುನಿಗಳು, ಸಿದ್ಧರು, ಗಂಧರ್ವರು-
 ಇವರೆಲ್ಲರೂ-ಅತ್ರಯವರನ್ನು-ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂದು-ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವರು.

೨೭. ಅದೇ-ಯಾವಾಗಲೂ-ಸರಸ್ವತಿಯು-ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ-
 ರು-ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು-ಮಾಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ-ನಿಷ್ಣು-
 ಇವರನ್ನು-ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವನು.

ಯೆಪ್ಪು: ಸುಚಂದ್ರ! ದೊಡ್ಡದೊಳ್ ಪೂಜಿಸುತು ಶರಣುಕೊಳ್ ಕಳೆದೊಂ ಪಡಗದ
ವಿದ್ಯಾಧರ: ಸುಕೇಶಿಲ್ಲಾಚಿ ಶಾಸ್ತ್ರಸಾಧನಾ ಪಿತೃಕಾಂತಿಭೀತಿಯಲೊಂ ೨೫ ಅನುಭ
ಸಂಭೃತ್ಯ ಸ್ತೇಷ್ಯಸಾಹಸ್ಯರ್ಥನುಬಾರ್ಣಧರೈ: ಸದಾ |

ರಕ್ಷಣಿತಿಚ್ಚಕ್ಷುರಾಪ್ತೇ ಶ್ರೀಮದಾರಾಧನಾಶಿಲಾಚ್ಚ ಸಾಸಿನೋ ಯಾದಿವಂದಾ || ೨೬ ||

ರಂತುಕಂ ತು ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪ್ತಾನುಯತ್ಯಾ ಪುನಃ ಪುನಃ |

ತತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರಸ್ವತಾಂ ಯಕ್ಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ || ೨೭ ||

ಪುಷ್ಪಂ ಧೂಪಂ ಚ ನೈವೇದ್ಯಂ ಕೃತ್ವೈತದ್ವಾಕ್ಯಮುಚ್ಚರೇತ್ |

ತಪ ಪ್ರಸಾದಾದ್ಯೇಕ್ಷೇಂದ್ರ ವನಾನಿ ಸರಿತಪ್ತಧಾ || ೨೮ ||

ಭ್ರಮತೋ ಮಮ ತೀರ್ಥಾನಿ ಮಾ ವಿಘ್ನಂ ಜಾಯತಾಂ ನಮಃ |

ಇತಿ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಯಕ್ಷೇಶಂ ಯಾತ್ರಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ಸಮಾಚರೇತ್ || ೩೦ ||

ಶ್ರೀಮದಾರಾಧನಾಶಿಲಾಚ್ಚ ಸಾಸಿನೋ ಯಾದಿವಂದಾ || ೨೬ ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಂ

೨೬. ಶೋಭನೇ! ಜಿಲ್ಲೆಯಪ್ಪ ಸುಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯವಾಸುಕಿ, ಶಂಬು
ಕರ್ಣ, ವಿದ್ಯಾಧರ, ಸುಕೇಶಿಲ್ಲಾಚಿ ಶಾಸ್ತ್ರಸಾಧನಾ ಪಿತೃಕಾಂತಿಭೀತಿಯಲೊಂ
ಸಲಪಟ್ಟಿರುವರು.

೨೭. ಅವರು ಧನುರ್ಬಾರ್ಣಧಾರಿಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಭೃತ್ಯ
ರೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಬಿಡದಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತಿರುವರು.

೨೮-೩೦. ರಂತುಕಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು
ಬೇಡಿ ಬಳಿಕ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಯಕ್ಷನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ನಮ
ಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನು ಪೀಸಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

“ಯಕ್ಷೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನದೀ, ವನ, ತೀರ್ಥ, ಇವುಗಳ
ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನನಗೆ ವಿಘ್ನಬಾರದಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು, ನಿನಗೆ ನಮ
ಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆನು” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಯಕ್ಷೇಶನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು
ಜಿನ್ನಾಗಿ ಯಾತ್ರಾವಿಧಾನವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು.

ವನಾನಾಂ ಚಾಪಿ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಸರಿತಾಮಹಿ ಮೋಹಿನಿ |

ಯೋ ನರಃ ಕುರುತೇ ಯಾತ್ರಾಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಪುಣ್ಯದಾಂ || ೩೧ ||

ನ ತಸ್ಯ ನ್ಯೂನತಾ ಕಾಚಿದಿದ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ || ೩೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರಮಾಣಾದಿನಿರೂಪಣಂ

ನಾಮ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೩೧-೩೨ ಮೋಹಿನೀ! ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವನ, ತೀರ್ಥ, ನದಿ ಇವುಗಳ ಪುಣ್ಯಕರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈ ಲೋಕಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕುಂದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದೊಳು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಪ್ರಮಾಣಾದಿಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯೆಂಬ ಅರವತ್ತು

ಸಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಮುಗಿದುದು.

ಪಂಚಷಷ್ಟಿ ತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮೋಹಿನೈವಾಚೆ

ವನಾನಿ ಕಾನಿ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ತತ್ರ ಸಂತಿ ಶುಭಾವಹಾಃ |

ಸರಿತೆಶ್ಚ ಕ್ರಮಾದ್ಯಾತ್ರಾಂ ವದೇ ಮೇ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿದಾಂ

|| ೧ ||

ಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಸಂತ್ಯಕ್ತ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಸುಪುಣ್ಯದೇ |

ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಗತಿದಸ್ತ್ವಂ ಗುರುರ್ಯತಃ

|| ೨ ||

ವಸುರವಾಚೆ

ಶೃಣು ಮೋಹಿನಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಪುಣ್ಯದಂ |

ಯಾತ್ರಾವಿಧಾನಂ ಯತ್ಪತ್ನಾ ಲಭತೇ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ

|| ೩ ||

ಅರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು :—ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ! ಆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ವನಗಳು ಮತ್ತು ಮಂಗಳಕರ ನದಿಗಳೂ ಇವೆ? ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿದಾಯಕವಾದ ಅವುಗಳ ಯಾತ್ರೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

೨. ವಸುವೇ ! ನೀನೇ ನನಗೆ ಗತಿಪ್ರದನಾದ ಗುರುವಾಗಿರುವೆ ಯಾದಕಾರಣ ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯದಾಯಕವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳನ್ನೂ ನನಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳು ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

೩. ವಸುವು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :—ಮೋಹಿನೀ ! ಯಾವ ವಿಧಾನದಿಂದ ಯಾತ್ರೆಯಾದಿದರೆ ಉತ್ತಮಗತಿಯು ಲಭಿಸುವುದೋ, ಅಂತಹ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯಾತ್ರಾವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ವನಾನಿ ಸಪ್ತ ಸಂತೀಹ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಮಧ್ಯತಃ |

ತೇಷಾಂ ನಾಮಾನಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುಣ್ಯದಾನಾಂ ನೃಣಾಮಿಹ

|| ೪ ||

ಕಾಮ್ಯಕಂ ಚ ವನಂ ಪುಣ್ಯಂ ತಥಾದಿತಿವನಂ ಮಹತ್ |

ವ್ಯಾಸಸ್ಯ ಚ ವನಂ ಪುಣ್ಯಂ ಫಲಕೀವನಮೇವ ಚ

|| ೫ ||

ತಥಾ ಸೂರ್ಯವನಂ ಚಾತ್ರ ಪುಣ್ಯಂ ಮಧುವನಂ ಚ ವೈ |

ಸೀತಾವನಂ ತಥಾಖ್ಯಾತಂ ನೃಣಾಂ ಕಲ್ಮಷನಾಶನಂ

|| ೬ ||

ವನಾನ್ಯೇತಾನಿ ಸಪ್ತಾತ್ರ ತೇಷು ತೀರ್ಥಾನ್ಯನೇಕತಃ |

ಸರಸ್ವತೀ ನದೀ ಪುಣ್ಯಾ ತಥಾ ವೈತರಣೀ ನದೀ

|| ೭ ||

ಗಂಗಾ ಮಂದಾಕಿನೀ ಪುಣ್ಯಾ ತಥೈವಾನ್ಯಾ ಮಧುಸ್ತವಾ |

ದೃಷದ್ವತೀ ಕೌಶಿಕೀ ಚ ಪುಣ್ಯಾ ಹೈರಣ್ಯತೀ ನದೀ

|| ೮ ||

ವರ್ಷಕಾಲವಹಾಶ್ವೈತಾ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಸರಸ್ವತೀಂ |

ಏತಾಸಾಮುದಕಂ ಪುಣ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗೇ ಪಾನೇ ಸಮಾಪ್ನುತೌ

|| ೯ ||

೪. ಈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಳು ವನಗಳಿವೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪುಣ್ಯ ದಾಯಕಗಳಾದ ಆ ವನಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

೫-೬. ಕಾಮ್ಯಕವನ, ಅದಿತಿವನ, ವ್ಯಾಸವನ, ಫಲಕೀವನ, ಸೂರ್ಯ ವನ, ಸೀತಾವನ ಮತ್ತು ಮಧುವನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಏಳುವನಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಗಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವು ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಕರವೂ ಆಗಿವೆ.

೭-೮. ಈ ಏಳು ವನಗಳಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀ, ವೈತರಣೀ, ಗಂಗಾ, ಮಂದಾ ಕಿನೀ, ಮಧುಸ್ತವಾ, ದೃಷದ್ವತೀ, ಕೌಶಿಕೀ. ಹೈರಣ್ಯತೀ ನಾಮಕಗಳಾದ ಪುಣ್ಯ ನದಿಗಳೆಂಬ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

೯. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯ ಹೊರತು ಉಳಿದ ನದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ವರ್ಷಾರ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹರಿಯುವುವು. ಇವುಗಳ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದರಿಂದಲೂ,

ರಜಸ್ವಲಾತ್ಮಂ ನೈತಾಸಾಂ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರಭಾವತಃ |

ರಂತುಕಂ ಪುರಮಾಸಾಧ್ಯ ದ್ವಾರಪಾಲಂ ಮಹಾಬಲಂ || ೧೦ ||

ಯಕ್ಷಂ ಸಮುಭಿನಾದ್ಯಾಥ ತತ್ರ ಯಾತ್ರಾಂ ಸಮಾರಭೇತ್ |

ತತೋ ಗಚ್ಛೇನ್ನರಃ ಪುಣ್ಯಂ ಭದ್ರೇದಿತಿವನಂ ಮಹತ್ || ೧೧ ||

ಅದಿತ್ಯಾ ಯತ್ರ ಪುತ್ರಾರ್ಥಂ ಸಮ್ಯಕ್ಕ್ಷೇಣಂ ಮಹತ್ತಪಃ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ದೇವಮಾತರಮಂಗನಾ || ೧೨ ||

ಸೂತೇ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾಶೂರಂ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಯುತಂ |

ತತೋ ಗಚ್ಛೇದ್ವರಾರೋಹೇ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸ್ಥಾನಮನುತ್ತಮಂ || ೧೩ ||

ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಸಹ ಪುಣ್ಯಬರುತ್ತದೆ

೧೦-೧೩. ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ನದಿಗಳಿಗೆ ಇತರ ನದಿಗಳಂತೆ ರಜಸ್ವಲಾದೋಷವಿಲ್ಲ. ಯಾತ್ರಿಕನು ಮೊದಲು ರಂತುಕಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನು, ದ್ವಾರಪಾಲಕನೂ ಆದ ಯಕ್ಷನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅನಂತರ ಯಾತ್ರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ತರುವಾಯ ಆ ಮನುಷ್ಯನು, ಅದಿತಿಯು ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ದೊಡ್ಡ ಅದಿತಿವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೧೨-೧೩. ಸ್ತ್ರೀಯು ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನನು, ಮಹಾಶೂರನೂ ಆದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯುವಳು

೧೩-೧೪. ವರಾರೋಹೇ ! ತರುವಾಯ ಹರಿಯು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವ ವಿಮಲ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾದ, ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ವಿಷ್ಣುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ವಿಮಲಂ ನಾಮ ವಿಖ್ಯಾತಂ ಯತ್ರ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ಹರಿಃ |

ವಿಮಲೇ ತು ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವಿಮಲೇಶ್ವರಂ || ೧೪ ||

ವಿಮಲಃ ಸ ಲಭೇಲ್ಲೋಕಂ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಚಕ್ರಿಣಃ |

ಹರಿಂ ಚ ಬಲದೇವಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾಸನಮಾಸ್ಥಿತಾ || ೧೫ ||

ಮುಚ್ಯತೇ ಕಿಲ್ಪಿಷಾತ್ಸದ್ಯೋ ನೋಹಿನೈಶ್ಚ ನ ಸಂತಯಃ |

ತತಃ ಸಾರಿಪ್ಲವಂ ಗಚ್ಛೇತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ನಿಶ್ರುತಂ || ೧೬ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಪೀತ್ವಾ ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವೇದಪಾರಗಂ |

ಸಂತೋಷ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾದ್ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೧೭ ||

ತತ್ರಾಸ್ತಿ ಸಂಗನೋ ಭದ್ರೇ ಕೌಶಿಕ್ಯಾಃ ಪಾಪನಾಶನಃ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಿಯಸಂಗಮಂ || ೧೮ ||

೧೪-೧೫. ವಿಮಲತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ವಿಮಲೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರೆ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಚಕ್ರಪಾಣಿಯಾದ ದೇವದೇವನ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೫-೧೬. ಮೋಹಿನೀ! ಒಂದೇ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಹರಿ ಮತ್ತು ಬಲದೇವಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗುವುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ತರುವಾಯ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಪಾರಿಪ್ಲವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೧೭. ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಆಚಮನಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ, ವೇದಪಾರಂಗತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಫಲವು ಬರುವುದು.

೧೮. ಭದ್ರೇ! ಅಲ್ಲಿ ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಕೌಶಿಕೀನದಿಯ ಸಂಗಮವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ತತಸ್ತು ಸೃಧಿನೀತೀರ್ಥಮಾಸಾದ್ಯೈ ಹ್ಯಂತಿಮಾಸ್ತರಃ |

ಸ್ನಾತೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗೇ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ || ೧೯ ||

ಧರಣ್ಯಾಮಪರಾಧಾ ಯೇ ಕೃತಾಃ ಸ್ಯುಃ ಪುರುಷೇಣ ವೈ |

ತಾರ್ಕ ಸರ್ವಾರ್ಕ ಕ್ಷಮತೇ ದೇವೀ ತತ್ರ ಸ್ನಾತಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ || ೨೦ ||

ತತೋ ದಕ್ಷಾಶ್ರಮೇ ಪುಣ್ಯೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಕ್ಷೇಶ್ವರಂ ಶಿವಂ |

ಅಶ್ವಮೇಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ || ೨೧ ||

ತತಃ ಶಾಲಕಿನೀಂ ಗಚ್ಛೇತ್ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |

ಹರಿಂ ಹರೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ ವಾಂಛಿತಾರ್ಥಸ್ಯ ಲಬ್ಧಯೇ || ೨೨ ||

ನಾಗತೀರ್ಥಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ವಿಧಾನವಿತ್ |

ಸರ್ಪಶ್ಚಾಸ್ಯ ದಧಿ ಪ್ರಾಸ್ಯ ನಾಗೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯಭಯಂ ಲಭೇತ್ || ೨೩ ||

೧೯. ಧನ್ಯೇ! ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯನು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಸೃಧಿನೀ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೦. ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ದೇವಿಯು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವಳು.

೨೧. ಬಳಿಕ ಮಾನವನು ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ದಕ್ಷಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದಕ್ಷೇಶ್ವರನಾಮಕನಾದ ಶಿವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೨೨. ಆಮೇಲೆ ಶಾಲಕಿನೀತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಈಶ್ವರ ಸಹಿತನಾದ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದು.

೨೩. ಅನಂತರ ನಾಗತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿಧಾನೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಘೃತ ದಧಿಪ್ರಾಶನಮಾಡಿದರೆ ನಾಗಗಳಿಂದ ಅಭಯವು ಲಭಿಸುವುದು.

ತತಃ ಸಾಯಮುಸಾವೃತ್ಯ ರಂತುಕಂ ದ್ವಾರಪಾಲಕಂ |

ಏಕರಾತ್ರೋಷಿತಸ್ತತ್ರ ಪೂಜಯೇತ್ತಂ ಪರೇಹನಿ || ೨೪ ||

ಗಂಧಾದ್ಭೈರುಪಚಾರ್ಯಸ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸ್ಪ್ರಚ್ಛ್ಯ ಭೋಜಯೇತ್ |

ತತಃ ಪಂಚನದಂ ಗಚ್ಛೇತ್ತೀರ್ಥಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಶ್ರುತಂ || ೨೫ ||

ಪಂಚನಾದಾಃ ಕೃತಾ ಯತ್ರ ಹರೇಣಾಸುರಭೀಷಣಾಃ |

ತೇನ ಪಂಚನದಂ ನಾಮ ಸರ್ವಸಾತಕನಾಶನಂ || ೨೬ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾನೇನ ದಾನೇನ ನಿರ್ಭಯೋ ಜಾಯತೇ ನರಃ |

ಕೋಟೀರ್ಥಂ ತತೋ ಗಚ್ಛೇದ್ಯತ್ರ ರುದ್ರೇಣ ಮೋಹಿನೀ || ೨೭ ||

ಕೋಟೀರ್ಥಾನ್ಯುಸಾಹೃತ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿತಾನಿ ಮಹಾತ್ಮನಾ |

ತತ್ರ ತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೈಷ್ಟ್ಯಾ ಕೋಟೀಶ್ವರಂ ಹರಂ || ೨೮ ||

೨೪. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಂತುಕಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಒಂದುರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾರನೆಯದಿನ ಅಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಾರಪಾಲಕನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೨೫. ಪೂಜೆಯಾದಬಳಿಕ ಗಂಧ ಮುಂತಾದ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪಂಚನದವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೨೬. ಈಶ್ವರನು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಐದು ನಾದಗಳನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಪಂಚನದ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.

೨೭-೨೮. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಭಯಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು. ಮೋಹಿನೀ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೋಟೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ರುದ್ರನು ಕೋಟೀರ್ಥಗಳನ್ನು ತಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವನು.

ಪಂಚಯಜ್ಞಭವಂ ಪುಣ್ಯಂ ತತ್ರೈಭ್ಯತ್ಯಾಪ್ನುಯಾತ್ ಸದಾ |
 ತತ್ರೈವ ವಾಮನೋ ದೇವೈಃ ಸರ್ವೈರ್ದೇವಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ || ೨೯ ||
 ತಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ |
 ತತೋಶ್ವತೀರ್ಥಮಾಸಾದ್ಯ ಶ್ರದ್ಧಾವಾನ್ ನಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ || ೩೦ ||
 ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ಯಶಸ್ವೀ ಚ ರೂಪವಾಂಶ್ಚ ನರೋ ಭವೇತ್ |
 ತತೋ ವಾರಾಹತೀರ್ಥಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಷ್ಣುಪ್ರಕಲ್ಪಿತಂ || ೩೧ ||
 ಅಪ್ನುತ್ಯ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ತತ್ರ ನರಃ ಸದ್ಗತಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
 ತತೋ ವ್ರಜೇತ್ತೋಮತೀರ್ಥಂ ಯತ್ರ ಸೋಮೋ ವರಾನನೇ || ೩೨ ||
 ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಹ್ಯರೋಗೋಭೂತ್ತತ್ರ ಸ್ನಾನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |
 ದತ್ತಾ ಚ ತತ್ರ ಗಾನೋಕಾಂ ರಾಜಸೂಯಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೩೩ ||

೨೮-೨೯. ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಕೋಟೀಶ್ವರ
 ದೇವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಆಗಿನಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಂಚಯಜ್ಞಗಳನ್ನು
 ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೯-೩೦. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲದೇವತೆಗಳೂ ವಾಮನದೇವನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ
 ಮಾಡಿರುವರು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಆ ವಾಮನದೇವನನ್ನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರೆ
 ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೩೦-೩೧. ಅಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ
 ನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಶಸ್ವಿಯು, ರೂಪವಂತನೂ
 ಆಗುವನು.

೩೧-೩೨. ಬಳಿಕ ವಿಷ್ಣುನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಾರಾಹತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆ
 ಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗುವುದು.

೩೨-೩೩. ವರಾನನೇ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಸೋಮನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ರೋಗ
 ವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸ್ಥಳವಾದ ಸೋಮತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ
 ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಒಂದು ಗೋದಾನಮಾಡಿದರೆ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ
 ಫಲವು ಬರುವುದು.

ಭೂತೇಶ್ವರಂ ಚ ತತ್ತ್ವವ ಜ್ಞಾಲಾಮಾಲೇಶ್ವರಂ ತಥಾ |

ತಾಂಡಲಿಂಗಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನ ಭೂಯೋ ಭವಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೩೪ ||

ಏಕಹಂಸೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಗೋಸಹಸ್ರಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ಕೃತಶಾಚೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪುಂಡರೀಕಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೩೫ ||

ತತೋ ಮುಂಜವಟಂ ನಾಮ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಶೂಲಿನಃ |

ಸಮುಷ್ಯ ಚ ನಿಶಾಮೇಕಾಂ ಪ್ರಾಚ್ಯೇಶಂ ಗಣಪೋ ಭವೇತ್ || ೩೬ ||

ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಯಕ್ಷಿಣೀಂ ತತ್ರ ದ್ವಾರಸ್ಥಾ ಮುಪವಾಸಕೃತ್ |

ಸ್ನಾತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯಾ ಶಯೇದ್ವಿಪ್ರಾನ್ಮಹಾಸಾತಕಶಾಂತಯೇ || ೩೭ ||

೩೪. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಭೂತೇಶ್ವರ, ಜ್ಞಾಲಾಮಾಲೇಶ್ವರ, ತಾಂಡವಲಿಂಗ ಇವುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತನಾಗುವನೆಂದು ಭಾವ.

೩೫. ಏಕಹಂಸತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಗೋದಾನಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಕೃತಶಾಚತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಪುಂಡರೀಕಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೩೬. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಶೂಲಪಾಣಿಯಾದ ಈಶ್ವರದೇವನ ಮುಂಜವಟ ವೆಂಬ ವೃಕ್ಷಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದುರಾತ್ರಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಗಣಾಧಿಪತಿಯಾಗುವನು.

೩೭. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಯಕ್ಷಿಣಿಯನ್ನು ಪೂಜಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಮಹಾಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮುಪಾವೃತ್ಯ ಪುಷ್ಕರಂ ಚ ತತೋ ವ್ರಜೇತ್ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪಿತ್ರ್ವಾ ಪ್ರಾಚ್ಯೈ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ನರೋ ಭವೇತ್ || ೩೮ ||

ಕನ್ಯಾದಾನಂ ಚ ಯಸ್ತತ್ರ ಕಾರ್ತಿಕ್ಯಾಂ ನೈ ಸಮಾಚರೇತ್ |

ಪ್ರಸನ್ನಾ ದೇವತಾಸ್ತಸ್ಯ ಯಚ್ಛಾಂತ್ಯಭಿಮತಂ ಫಲಂ || ೩೯ ||

ಕಪಿಲಶ್ಚ ಮಹಾಯಕ್ಷೋ ದ್ವಾರಪಾಲೋತ್ರ ಸಂಸ್ಥಿತಃ |

ಕರೋತಿ ಪಾಸಿನಾಂ ವಿಘ್ನಂ ದುರ್ಗತಿಂ ಚ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ || ೪೦ ||

ಪತ್ನೀ ತಸ್ಯ ಮಹಾಭಾಗಾ ನಾನ್ಮೋಲೂಖಲಮೇಖಲಾ |

ಅಹತ್ಯ ದುಂದುಭಿಂ ಸಾ ತು ಭ್ರಮತೇ ನಿತ್ಯಮೇವ ಹಿ || ೪೧ ||

ವಾರಯೇತ್ಪಾಸಿನಃ ಸ್ನಾನಾತ್ತಥಾ ಸುಕೃತಿನೋ ನಯೇತ್ |

ತತೋ ರಾಮಹೃದಂ ಗಚ್ಛೇತ್ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ವಿಧಾನತಃ || ೪೨ ||

೩೮. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಬಂದು ಪುಷ್ಕರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನರ್ಚಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುವನು.

೩೯. ಆ ವ್ರೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಮೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಇಷ್ಟಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವರು.

೪೦. ಅಲ್ಲಿ ಕಪಿಲನೆಂಬ ಮಹಾಯಕ್ಷನು ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವನು. ಅವನು ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನತಂದೊಡ್ಡಿ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವನು.

೪೧. ಧನ್ಯಳಾದ ಉಲೂಖಲಮೇಖಲೆಯೆಂಬ ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ನಗಾರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಳು.

೪೨-೪೩. ಅವಳು ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನಮಾಡದಂತೆ ತಡೆಯುವಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಪುಣ್ಯವಂತರಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಪಡಿಸುವಳು. ತರುವಾಯ ರಾಮಹೃದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಿಧಾನೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ದೇವತೆ

ದೇವಾನಿತ್ಯಾನ್ಯಸೀನಿಷ್ಟಾ ಭುಕ್ತಿಂ ಮುಕ್ತಿಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ರಾಮಮುಖ್ಯಚೈ ಸಚ್ಚಿದ್ಧಃ ಸ್ವರ್ಣಂ ದತ್ತಾ ಧನೀ ಭವೇತ್ || ೪೩ ||

ವಂಶಮೂಲಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸ್ವಂ ವಂಶಮುದ್ಧರೇತ್ |

ಕಾಯಶೋಧನಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಶುದ್ಧದೇಹೋ ಹರಿಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೪೪ ||

ಲೋಕೋದ್ಧಾರಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಜನಾರ್ದನಂ |

ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಶಾಶ್ವತಂ ಲೋಕಂ ಯತ್ರ ವಿಷ್ಣುಃ ಸನಾತನಃ || ೪೫ ||

ಶ್ರೀತೀರ್ಥಂ ಚ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶಾಲಗ್ರಾಮಮನುತ್ತಮಂ |

ಸ್ನಾತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಹರಿಂ ನಿತ್ಯಂ ಪಶ್ಯತಿ ಸ್ವಾಂತಿಕೇ ಸ್ಥಿತಂ || ೪೬ ||

ಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಋಷಿಗಳು ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಅಲ್ಲಿರುವ ರಾಮದೇವನನ್ನು ಸಮಾಚೀನಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಸುವರ್ಣದಾನಮಾಡಿದರೆ ಧನಿಕನಾಗುವನು.

೪೪. ಅಲ್ಲಿಂದ ವಂಶಮೂಲತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ವಂಶೋದ್ಧಾರವಾಗುವುದು. ಕಾಯಶೋಧನಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದವನು ಹರಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೪೫. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸನಾತನನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಶಾಶ್ವತಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೪೬. ಅಲ್ಲಿಂದ ಶ್ರೀತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸರೋತ್ತಮವಾದ ಶಾಲಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಹರಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುವನು.

కపిలామృదమాసాద్య్ సూక్ష్మాభ్యుత్థో సురాన్వితృత్ |

సదస్రకపిలాపుణ్యం లభతే నాత్ర సంశయః

|| ౪౭ ||

కపిలం తత్ర విశ్వేశం సమభ్యుత్థో విధానతః |

దేవ్యైశ్చ సత్ప్రత్యో భద్రే సాక్షాత్ప్రవేశదం లభేత్

|| ౪౮ ||

సూర్యతీర్థే తత్యో భానుం సోపవాసః సమర్చయేత్ |

అగ్నిశ్చోమస్య యజ్ఞస్య ఫలం లబ్ధ్వా వ్రజేద్దీపం

|| ౪౯ ||

శృణ్వీవివరద్వారి స్థిత్యో గణపతిః స్వయం |

తం దృష్ట్వాథ సమభ్యుత్థో యజ్ఞస్య ఫలవాప్నుయోత్ || ౫౦ ||

౪౭. కపిలామృదమే కపిల సూర్యనమాది దేవసత్వగళ పూజీ
మాడిదరీ సావిర కపిలగోదానమాడిద పుణ్యపు బరువుదు. ఈ విషయ
దల్లి సందేహవిల్ల.

౪౮. భద్రే ! అల్లిరువ కపిలనామకనాద విశ్వేశ్వరనన్న విధా
నోక్తప్రకారవాగి భక్తియింద పూజిసిదరీ అవన్న దేవతేగళింద సత్కరి
సల్పట్టు సాక్షాత్ప్రవేశాననన్న హొందువన్న.

౪౯. అల్లింద హొరటు సూర్యతీర్థదల్లి సూర్యనమాది టుపవాస
దింద అల్లిరువ సూర్యనన్న పూజిసిదరీ అగ్నిశ్చోమస్య ఫలనన్న హొంది
దేవలొకకే హొగువన్న.

౫౦. జతుమూఖును యజ్ఞమాడువాగ దానకాగి పాతాల
లొకదింద గొలుగుగళన్న శృణ్వీగే తంద శృణ్వీవివరద ద్వారదల్లి గణ
పతియు సాక్షాత్కాగి నేలసిరువన్న. ఆ గణపతియన్న దర్శనమాది
పూజిసిదరీ అవన్న యజ్ఞఫలనన్న హొందువన్న.

ಕಾಮೇಶ್ವರಸ್ಯ ತೀರ್ಥೇ ತು ಸ್ನಾತ್ವಾ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸಮನ್ವಿತಃ |
ಸರ್ವಸ್ಯಾಧಿವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಶಾಶ್ವತಂ || ೫೧ ||

ಸ್ನಾತಸ್ಯ ಮಾತೃತೀರ್ಥೇ ತು ಶ್ರದ್ಧಯಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ತಸ್ಯ ತು |
ಆಸಪ್ತಮಂ ಕುಲಂ ದೇವಿ ವರ್ಧತೇ ಶ್ರೀರನುತ್ತಮಾ || ೫೨ ||

ತತಃ ಸೀತಾವನಂ ಗಚ್ಛೇತ್ತತ್ರ ತೀರ್ಥಂ ಮಹಚ್ಛುಭೇ |
ಪುನಾತಿ ದರ್ಶನಾದೇವ ಪುರುಷಾನೇಕವಿಂಶತಿಂ || ೫೩ ||

ಕೇಶಾನಭ್ಯುಕ್ಷ್ಯ ನೈ ತತ್ರ ಪೂತೋ ಭವತಿ ಪಾಪತಃ |
ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕಂ ತತ್ರ ತೀರ್ಥಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಶ್ರುತಂ || ೫೪ ||

೫೧. ಕಾಮೇಶ್ವರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲ ವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನೂ ವಾಸಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಾಶ್ವತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೫೨. ದೇವೀ! ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಾತೃತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನ ಏಳು ಕುಲಗಳು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮಸಂಪತ್ತೂ ದೊರೆಯುವುದು.

೫೩. ಶೋಭನೇ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಸೀತಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾತೀರ್ಥವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅದು ಅವನವಂಶದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ತಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಮಾಡುವುದು.

೫೩-೫೪. ಆ ತೀರ್ಥೋದಕದಿಂದ ತಲೆಯಕೂದಲನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕವೆಂಬ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ತೀರ್ಥವಿದೆ.

೫೪-೫೫. ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು. ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರೀ! ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ

ದರ್ಶನಾತ್ಮಸ್ಯ ತೀರ್ಥಸ್ಯ ಮುಕ್ತೋ ಭವತಿ ಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ |
ಮಾನುಷಾಹ್ವಂ ತತಸ್ತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ || ೫೫ ||

ಯದೀಚ್ಛೇನ್ಮಾನುಷಂ ಜನ್ಮ ಪುನಶ್ಚ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |
ಮಾನುಷಾಚ್ಛೇ ತತಸ್ತೀರ್ಥಾತ್ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರೇ ಮಹಾನದೀ || ೫೬ ||

ಆಪಗಾ ನಾನು ವಿಖ್ಯಾತಾ ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿಧಾನತಃ |
ಶ್ಯಾಮಾಕಂ ಪಯಸಾ ಸಿದ್ಧಂ ಭೋಜಯೇದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ || ೫೭ ||

ತಸ್ಯ ಪಾಪಂ ಕ್ಷಯಂ ಯಾತಿ ಪಿತ್ವಾಣಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧತೋ ಗತಿಃ |
ನಭಸ್ಯೇ ಮಾಸಿ ಕೃಷ್ಣೇ ತು ಪಿತ್ಯಪಕ್ಷೇ ಮಹಾಲಯೇ || ೫೮ ||

ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಪಿಂಡದೋ ಮುಕ್ತಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಬ್ರಾಹ್ಮೋದುಂಬರಕಂ ಗಚ್ಛೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸ್ಥಾನಕಂ ತತಃ || ೫೯ ||

ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾನುಷವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು.

೫೫-೫೮. ಆ ಮಾನುಷತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹರಿದಾರಿದೂರದಲ್ಲಿ ಆಪಗಾ
ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ನದಿಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹಾಲಿ
ನಿಂದ ಸಾಮೆಯ ಪಾಯಸವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ಭೋಜನ
ಮಾಡಿಸುವವನ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಪಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದರೆ
ಅವರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗುವುದು.

೫೮-೫೯. ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವಾದ ಪಿತ್ಯಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದಶಿಯ
ದಿನವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಯಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಮಾಡಿದರೆ
ಅವನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ತತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಕುಂಡೇಷು ಸ್ನಾತಃ ಸೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ವೃದ್ಧಕೇದಾರಕೇ ತೀರ್ಥೇ ಸ್ಥಾನುಂ ದಂಡಿಸಮನ್ವಿತಂ || ೬೦ ||

ಸಮರ್ಚ್ಯ ಯತ್ರ ಚಾಪ್ನೋತಿ ನರೋಂತರ್ಧಾನಮಿಚ್ಛಯಾ |

ಕಲಶ್ಯಾಂ ಚ ತತೋ ಗಚ್ಛೇದ್ಯತ್ರ ದೇವೀ ಸ್ವಯಂ ಸ್ಥಿತಾ || ೬೧ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾಸ್ಯಾಮುಂಛಿಕಾಂ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ತರೇತ್ಸಂಸಾರಸಾಗರಂ |

ಸರಕೇ ಕೃಷ್ಣಭೂತಾಯಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ || ೬೨ ||

ಶೈವಂ ಪದಮಾಪ್ನೋತಿ ನರಃ ಶ್ರದ್ಧಾಸಮನ್ವಿತಃ |

ತಿಸ್ರಃ ಕೋಟ್ಯಸ್ತು ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಸರಕೇ ಸಂತಿ ಭಾಮಿನಿ || ೬೩ ||

೫೯-೬೦. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮನ ನೆಲೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮೋದುಂಬರವೆಂಬ
ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ
ದವನು ಸೋಮಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೬೦-೬೧. ಅಲ್ಲಿಂದ ವೃದ್ಧಕೇದಾರವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮನು
ಷ್ಯನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದಂಡಿಯಿಂದಕೂಡಿರುವ ರುದ್ರದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ
ಅವನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂತರ್ಧಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೬೧-೬೨. ಅನಂತರ ದೇವಿಯು ಸ್ವತಃ ಸನ್ನಿಹಿತಳಾಗಿರುವ ಕಲಶೀ
ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದುರ್ಗಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು
ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವನು.

೬೨-೬೩. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರಕವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಚತು
ರ್ದಶಿಯ ದಿವಸ ಶ್ರದ್ಧಾಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಹೇಶ್ವರದೇವನ ದರ್ಶನಮಾಡಿದ ಮನು
ಷ್ಯನು ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಸುಂದರಿಯೇ! ಆ ಸರಕಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ
ನೂರುಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

ರುದ್ರಕೋಟಿಸ್ತಥಾ ಕೂಪೇ ಸರೋಮಧ್ಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ |
ತಸ್ಮಿನ್ ಸರಸಿ ಯಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ರುದ್ರಕೋಟಿಂ ಸ್ಮರೇನ್ನರಃ || ೬೪ ||

ಪೂಜಿತಾ ರುದ್ರಕೋಟಿಸ್ತು ತೇನ ಸ್ಯಾನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ |
ಇಡಾಸ್ವದಂ ಚ ತತ್ರೈವ ತೀರ್ಥಂ ಪಾಪಪ್ರಣಾಶನಂ || ೬೫ ||

ಯಸ್ಮಿನ್ಮುಕ್ತಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ದರ್ಶನಾದೇವ ಮಾನವಃ |
ತತ್ರಸ್ಥಾನಾರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಚ ದೇವಾನ್ಪಿತೃಗಣಾನಸಿ || ೬೬ ||

ನ ದುರ್ಗತಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ಮನಸಾ ಚಿಂತಿತಂ ಲಭೇತ್ |
ಕೇದಾರಂ ಚ ಮಹಾತೀರ್ಥಂ ಸರ್ವಕಲ್ಮಷನಾಶನಂ || ೬೭ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಪುರುಷಃ ಸರ್ವದಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ |
ಅನ್ಯ ಜನ್ಮೋತಿ ವಿಖ್ಯಾತಂ ಸರಕಸ್ಯ ತು ಪೂರ್ವತಃ || ೬೮ ||

೬೪-೬೫. ಆ ಸರೋವರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಕೋಟಿಯು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಆ ಸರೋವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ರುದ್ರಕೋಟಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಕೋಟಿರುದ್ರರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಫಲಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೬೫-೬೬. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಪವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವಂತಹ ಇಡಾಸ್ವದ ವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮಾನವನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೬೬-೬೭. ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ದುರ್ಗತಿಗೀಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮನೋಭೀಷ್ಠ ವೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು.

೬೭-೬೮. ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲದೋಷಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವಂತಹ ಕೇದಾರ ವೆಂಬ ಮಹಾತೀರ್ಥವಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಸಕಲ ದಾಸಗಳ ಫಲವೂ ಲಭಿಸುವುದು.

ಸರೋ ಮಹತ್ಸ್ಯಚೈಜಲಂ ದೇವಾ ಹರಿಹರೌ ಯತಃ |

ವಿಷ್ಣುಶ್ಚತುರ್ಭುಜಸ್ತತ್ರ ಲಿಂಗಾಕಾರಃ ಶಿವಃ ಸ್ಥಿತಃ || ೭೯ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ತಾ ದೈಷ್ಟ್ಯಾ ಸ್ತುತ್ವಾ ಮೋಕ್ಷಂ ಲಭೇನ್ನರಃ |

ನಾಗಹೃದೇ ತತೋ ಗತ್ವಾ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚೈತ್ರೇ ಸಿತಾಠತಕೇ || ೮೦ ||

ಶ್ರಾದ್ಧದೋ ಮುಕ್ತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಯಮಲೋಕಂ ನ ಸತ್ಯತಿ |

ತತಸ್ತ್ರಿವಿಷ್ಣುಪಂ ಗಚ್ಛೇತ್ತೀರ್ಥಂ ದೇವನಿಷೇವಿತಂ || ೮೧ ||

ಯತ್ರ ವೈತರಣೀ ಪುಣ್ಯಾ ನದೀ ಪಾಪಪ್ರಮೋಚನೀ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಚ ಶೂಲಪಾಣಿಂ ವೃಷಧ್ವಜಂ || ೮೨ ||

ಸರ್ವಪಾಪನಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಗಚ್ಛೇತ್ಯೇವ ಪರಾಂ ಗತಿಂ |

ರಸಾವರ್ತೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಿದ್ಧಿಮಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಾಂ || ೮೩ ||

೮೮-೮೦. ಸರಕತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲೋದಕದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಅನ್ಯಜನ್ಮವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ದೊಡ್ಡ ಸರೋವರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಭುಜನಾದ ವಿಷ್ಣುವೂ, ಲಿಂಗರೂಪಿಯಾದ ಶಿವನೂ ಇರುವರು. ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಆ ದೇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೮೦-೮೧. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ನಾಗಹೃದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಯುಗಲೋಕದ ದರ್ಶನವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡದೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ತರುವಾಯ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತ್ರಿವಿಷ್ಟವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೮೨-೮೩. ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ವೈತರಣೀ ಎಂಬ ನದಿಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವೃಷಧ್ವಜನಾದ ಶೂಲಪಾಣಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯನು ರಸಾವರ್ತವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಚೈತ್ರಸ್ಯ ಸಿತಭೂತಾಯಾಂ ಸ್ನಾನಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಲೇಪಕೇ |
ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಶಿವಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸರ್ವಸಾಪ್ತೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ || ೨೪ ||

ತತೋ ಗಚ್ಛೇನ್ನರೋ ದೇವಿ ಫಲಕೀವನಮುತ್ತಮಂ |
ಯತ್ರ ದೇವಾಃ ಸಗಂಧರ್ವಾಸ್ತಸ್ಯಂತೇ ಪರಮಂ ತಪಃ || ೨೫ ||

ತತ್ರ ನದ್ಯಾಂ ದೃಷದ್ವತ್ಯಾಂ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಧಾನತಃ |
ದೇರ್ವಾ ಪಿತ್ಯಾಂಸ್ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಹೃಗ್ನಿಷ್ಠೋವಾತಿರಾತ್ರಭಾಕ್ || ೨೬ ||

ದರ್ಶೇ ತಥಾ ವಿಧುದಿನೇ ತತ್ರ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕರೋತಿ ಯಃ |
ಗಯಾಶ್ರಾದ್ಧಸಮಂ ತತ್ರ ಲಭತೇ ಫಲಮುತ್ತಮಂ || ೨೭ ||

ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಫಲಮರಣ್ಯಸ್ಯ ಸ್ಮರಣಂ ಪಿತೃತ್ಯಪ್ತಿದಂ |
ಪಾಣಿಘಾತೇ ತತಸ್ತೀರ್ಥೇ ಪಿತ್ಯಾನ್ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ಮಾನವಃ || ೨೮ ||

೨೪. ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿನ ವಿಲೇಪಕತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲವಾಹಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

೨೫. ದೇವೀ ! ಅನಂತರ ದೇವತೆಗಳು ಗಂಧರ್ವರು ಉತ್ತಮತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಫಲಕೀವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೨೬. ಯಾತ್ರಿಕನು ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೃಷದ್ವತೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಹಿತ ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ಅಗ್ನಿಷ್ಠೋಮ ಮತ್ತು ಅತಿರಾತ್ರಯಾಗಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೭. ಅಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಿಮಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಗಯಾಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಉತ್ತಮಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೮-೨೯. ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಫಲಕೀವನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವನು ದಿಂದಿಲೂ ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುವರು. ತರುವಾಯ ಪಾಣಿಖಾತವೆಂಬ

ರಾಜಸೂಯಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾಂಖ್ಯಂ ಯೋಗಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ತತಸ್ತು ಮಿಶ್ರಕೇ ತೀರ್ಥೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮತ್ಯೋಗೇ ವಿಧಾನತಃ || ೭೯ ||

ಸರ್ವತೀರ್ಥಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಲಭತೇ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ |

ತತೋ ವ್ಯಾಸವನೇ ಗತ್ವಾ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತೀರ್ಥೇ ಮನೋಜವೇ || ೮೦ ||

ಮನೀಷಿಣಂ ನಿಭುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನಸಾ ಚಿಂತಿತಂ ಲಭೇತ್ |

ಗತ್ವಾ ಮಧುವನಂ ಚೈವ ದೇವ್ಯಾಸ್ತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಶುಚಿಃ || ೮೧ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೇವಾನೃಷೀನಿಷ್ಪಾಸ್ತು ಲಭತೇ ಸಿದ್ಧಿಮುತ್ತಮಾಂ |

ಕೌಶಿಕೀಸಂಗಮೇ ತೀರ್ಥೇ ದೃಷದ್ವತ್ಯಾಂ ನರಃ ಪುಣ್ಯತಃ || ೮೨ ||

ನಿಯತೋ ನಿಯತಾಹಾರಃ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ |

ತತೋ ವ್ಯಾಸಸ್ಥಲೀಂ ಗಚ್ಛೇದ್ಯತ್ರ ವ್ಯಾಸೇನ ಧೀಮತಾ || ೮೩ ||

ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೭೯-೮೦. ಆಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನು ಮಿಶ್ರಕತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಕಲತೀರ್ಥಫಲಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಉತ್ತಮ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೮೦-೮೧. ಅಲ್ಲಿಂದ ವ್ಯಾಸವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮನೋಜವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮನೀಷಿಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳು ಲಭಿಸುವುವು.

೮೧-೮೨. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಧುವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವೀತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ದೇವಮುಷಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೮೨-೮೩. ದೃಷದ್ವತೀನದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೌಶಿಕೀಸಂಗಮತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಆಹಾರನಿಯಮವನ್ನಾಚರಿಸಿದರೆ ಸಕಲಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಭೂತೇನ ದೇಹತ್ಯಾಗೋ ನಿನಿಶ್ಚಿತಃ |
ಪುನರುತ್ಥಾಪಿತೋ ದೇವೈಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ನ ಶೋಕಭಾಕ್ || ೮೪ ||

ಕಿಂದುಶೂಕೂಪಮಾಸಾದ್ಯ ತಿಲಪ್ರಸ್ಥಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯ ಚ |
ಗಚ್ಛೇದ್ಧಿ ಪರಮಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ಮೃತೋ ಮುಕ್ತಿಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೮೫ ||

ಅಹ್ನಂ ಚ ಮುದಿತಂ ಚೈವ ದ್ವೇ ತೀರ್ಥೇ ಭುನಿ ವಿಶ್ರುತೇ |
ತಯೋಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಧಾನೇನ ನತ್ವಾ ಕೋಟೀಶ್ವರಂ ಶಿವಂ || ೮೬ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಃ ಕೋಟಿಯಜ್ಞಫಲಂ ಲಭೇತ್ |
ತತೋ ವಾಮನಕಂ ಗಚ್ಛೇತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಂ || ೮೭ ||

ಯತ್ರ ವಾಮನಜನ್ಮಾಭೂದ್ಬಲೇರ್ಯಜ್ಞಜಿಹೀರ್ಷಯಾ |
ತತ್ರ ವಿಷ್ಣುಪದೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಚ ವಾಮನಂ || ೮೮ ||

೮೪-೮೪. ಅಲ್ಲಿಂದ ವ್ಯಾಸಸ್ಥಲೀ ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅದು ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಬಳಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ವ್ಯಾಸಮುನಿಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಪುನಃ ಉಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರವು. ಅದರಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ದುಃಖಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

೮೫. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಿಂದುಶೂಕೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಂದು ಬಳ್ಳ ಎಳ್ಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಪರಮಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೃತನಾದರೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೮೬-೮೭. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಹ್ನ, ಮುದಿತ ಎಂಬ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಎರಡು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕೋಟೀಶ್ವರನೆಂಬ ರುದ್ರದೇವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಶ್ರದ್ಧಾವಂತನಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವವನು ಕೋಟಿಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೮೮-೮೯. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಾಮನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ

ಸರ್ವಸಾಪವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಶ್ರಮಂ ಚ ತತ್ತ್ವವ ಸರ್ವಸಾತಕನಾಶನಂ

|| ೮೯ ||

ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ಶುಕ್ಲೈಕಾದಶ್ಯಾಂ ಸೋಪವಾಸಃ ಪರೀಹನಿ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ನಿಧಾನೇನ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವಂ ಲಭತೇ ನೃಷು

|| ೯೦ ||

ಶ್ರಾದ್ಧೇ ತತ್ರ ಕೃತೇ ದೇವಿ ಪಿತೃಣಾಮತಿಶುಷ್ವಿದಂ |

ತತ್ತ್ವವ ಕೋಟೀರ್ಥಂ ಚ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಂ

|| ೯೧ ||

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಕೋಟೀಯಜ್ಞಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ತತ್ರ ಕೋಟೀಶ್ವರಂ ನಾಮ ದೇವದೇವಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ

|| ೯೨ ||

ಸುವಸಲುನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವು ನಾಮನಾವತಾರಮಾಡಿದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ್ಣು ಪದ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಾಮನದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ಹೋಗಿ ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು.

೮೯-೯೦. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವಂತಹ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಶ್ರಮವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದ ಶುಕ್ಲೈಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಮಾರನೆಯದಿನ ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುವನು.

೯೧. ದೇವೀ! ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೋಟೀರ್ಥವಿದೆ.

೯೨-೯೩. ಮನುಷ್ಯನು ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಕೋಟಿ ಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವು ಬರುವುದು. ಅಲ್ಲಿರುವ ದೇವದೇವನಾದ ಕೋಟೀಶ್ವರನೆಂಬ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಗಣಾಧಿ

ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಾನೇನ ಗಾಣಾಪತ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಸೂರ್ಯತೀರ್ಥಂ ಚ ತತ್ತ್ವೈವ ಸ್ನಾತ್ವಾತ್ರ ರನಿಲೋಕಭಾಕ್ || ೯೩ ||

ಕುಲೋತ್ತಾರಣಕೇ ತೀರ್ಥೇ ಗತ್ವಾ ಸ್ನಾನಂ ಸಮಾಚರನ್ |
ಉದ್ಭೃತ್ಯ ಸ್ವಕುಲಂ ಸ್ವರ್ಗೇ ಕಲ್ಪಾಂತಂ ನಿವಸೇತ್ತತಃ || ೯೪ ||

ಪವನಸ್ಯ ಹೃದೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ |
ವಿಮುಕ್ತಃ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಶೈವಂ ಪದಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೯೫ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಹನುಮತ್ತೀರ್ಥೇ ನರೋ ಮುಕ್ತಿನವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಶಾಲಹೋತ್ರಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೀಸ್ತೀರ್ಥೇ ಸ್ನಾತ್ವಾಘವರ್ಜಿತಃ || ೯೬ ||

ಶ್ರೀಕುಂಭಾಖ್ಯೇ ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸ್ತೀರ್ಥೇ ಸ್ನಾತ್ವಾಥ ಯಜ್ಞಭಾಕ್ |
ಸ್ನಾತಶ್ಚ ನೈಮಿಷೇ ಕುಂಡೇ ನೈಮಿಷಸ್ನಾನಪುಣ್ಯಭಾಕ್ || ೯೭ ||

ಪತಿಯಾಗುವನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಸೂರ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೯೪. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಕುಲೋತ್ತಾರಣ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ತನ್ನನಂಶವನ್ನೇ ಉದ್ಭಾರಮಾಡಿ ಕಲ್ಪಾವಸಾನದವರೆಗೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವನು.

೯೫. ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪವನಹೃದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಹೇಶ್ವರದೇವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶೈವಪದವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೯೬. ಹನುಮತ್ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಶಾಲಹೋತ್ರನೆಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

೯೭. ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕುಂಭವೆಂಬ ಸರಸ್ವತೀ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಜ್ಞಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು. ನೈಮಿಷಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ನೈಮಿಷತೀರ್ಥಸ್ನಾನದ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

ಸ್ನಾತ್ವಾ ವೇದವತೀತೀರ್ಥೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸತೀತ್ವಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
 ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಲಭತೇ ನರಃ || ೯೮ ||
 ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪರಮಂ ಸ್ಥಾನಂ ಯತ್ರ ಗತ್ವಾ ನ ಶೋಚತಿ |
 ಸೋಮತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೯೯ ||
 ಸಪ್ತಸಾರಸ್ವತಂ ತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಮುಕ್ತಿಭಾಕ್ |
 ಯತ್ರ ಸಪ್ತ ಸರಸ್ವತೈಃ ಸಮ್ಯಗೈಕ್ಯಂ ಸಮಾಗತಾಃ || ೧೦೦ ||
 ಸುಪ್ರಭಾ ಕಾಂಚನಾಕ್ಷೀ ಚ ವಿಶಾಲಾ ಚ ಮನೋಹರೀ |
 ಸುನಂದಾ ಚ ಸುವೇಣುಶ್ಚ ಸಪ್ತಮೀ ವಿಮಲೋದಕಾ || ೧೦೧ ||
 ತಥೈವಾಶನಸೇ ತೀರ್ಥೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯೇತ ಪಾತಕೈಃ |
 ಕಪಾಲಮೋಚನೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಹಾಸಿ ವಿಶುದ್ಧತಿ || ೧೦೨ ||

೯೮. ನಾರಿಯು ವೇದವತೀತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಾಧ್ವೀ
 ಮಣಿಯಾಗುವಳು. ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ವನುಷ್ಯನು ಬ್ರಹ್ಮ
 ತೀಜಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೯೯. ಅಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ದುಃಖಪರಿ
 ಹಾರವಾಗುವುದು. ಸೋಮತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ
 ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು.

೧೦೦. ಆಮೇಲೆ ಸಪ್ತಸಾರಸ್ವತವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡು
 ವವನು ಮೋಕ್ಷಭಾಗಿಯಾಗುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಏಳು ಸರಸ್ವತೀನದಿಗಳೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ
 ಸೇರಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

೧೦೧. ಸುಪ್ರಭಾ, ಕಾಂಚನಾಕ್ಷೀ, ವಿಶಾಲಾ, ಮನೋಹರೀ, ಸುನಂದಾ,
 ಸುವೇಣು ಮತ್ತು ವಿಮಲೋದಕಾ ಎಂಬೀ ಏಳು ನದಿಗಳೇ ಸಪ್ತಸರಸ್ವತಿಗ
 ಳೆನಿಸುವುವು.

೧೦೨. ಅಂತೆಯೇ ಉಶನಸತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನು
 ಷ್ಯನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವನು. ಕಪಾಲಮೋಚನ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ
 ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಮಾಡಿದವನಾದರೂ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವನು.

ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರೇ ನರಃ ಸ್ನಾತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಸಮುವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ತತಃ ಪೃಥೂದಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಭವಬಂಧನಾತ್ || ೧೦ ||

ಅವಕೀರ್ಣೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಫಲಂ ಲಭೇತ್ |
ಮಧುಸ್ರಾವೇ ಯಥಾ ಯಾತೇ ಸ್ನಾತೋ ಮುಚ್ಯೇತ ಪಾತಕೈಃ || ೧೦೪ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ತೀರ್ಥೇ ಚ ವಾಸಿಷ್ಠೇ ವಾಸಿಷ್ಠಂ ಲೋಕಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಅರುಣಾಸಂಗಮೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತ್ರೀರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ನರಃ || ೧೦೫ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಕ್ತಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ |
ಸಮುದ್ರಾಸ್ತತ್ರ ಚತ್ವಾರಸ್ತೇಷು ಸ್ನಾತೋ ನರಃ ಶುಭೇ || ೧೦೬ ||

ಗೋಸಹಸ್ರಫಲಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
ಸೋಮತೀರ್ಥಂ ಚ ತತ್ರಾನ್ಯತ್ಸ್ಮಿನ್ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಮೋಹಿನಿ || ೧೦೭ ||

೧೦೩. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆಮೇಲೆ ಪೃಥೂದಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಂಸಾರಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

೧೦೪. ಮನುಷ್ಯನು ಅವಕೀರ್ಣತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಮಧುಸ್ರಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು.

೧೦೫-೧೦೬. ವಸಿಷ್ಠತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ವಾಸಿಷ್ಠ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಖಪಡುವನು. ಅರುಣಾಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮೂರುದಿನ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಪಡಬಾರದು.

೧೦೭-೧೦೮. ಮಂಗಳರೂಪಿಯಾದ ಮೋಹಿನಿಯೇ! ಅಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾವಿರ ಗೋದಾನಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವನು.

ಚೈತ್ರೇ ಪಕ್ಷಾಂ ಚ ಶುಕ್ಲಾಯಾಂ ಶ್ರಾವಣಂ ಕೃತ್ಯೋದ್ಧರೇತ್ಪಿತ್ಯೇಕ |
 ಅಥ ಸಂಚವಟೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯೋಗಮೂರ್ತಿಧರಂ ಶಿವಂ || ೧೦೮ ||
 ಸಮಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಾನೇನ ದೈವತೈಃ ಸಹ ಮೋದತೇ |
 ಕುರುತೀರ್ಥೇ ತತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೦೯ ||
 ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರೇ ಪುನೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
 ಸ್ನಾತೋ ಹೃನರಕೇ ತೀರ್ಥೇ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ || ೧೧೦ ||
 ತತೋ ಗಚ್ಛೇನ್ನರೋ ದೇವಿ ಕಾಮ್ಯಕಂ ವನಮುತ್ತಮಂ |
 ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾತ್ರಸ್ತು ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಸಂಶಯೈಃ || ೧೧೧ ||
 ಅಥಾದಿತ್ಯವನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದರ್ಶನಾದೇವ ಮುಕ್ತಿಭಾಕ್ |
 ಸ್ನಾನಂ ರವಿನೇ ಕೃತ್ವಾ ತತ್ರ ವಾಂಛಿತಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೧೨ ||

೧೦೮-೧೦೯. ಮೋಹಿನೀ ! ಅಲ್ಲಿ ಸೋಮತೀರ್ಥವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಷಷ್ಠಿಯ ದಿವಸ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವನು.

೧೦೮-೧೦೯. ಆಮೇಲೆ ಪಂಚವಟೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಯೋಗ ಶರೀರಧಾರಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನು ವಿಧಿಸತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ಘೋಷಪಡುವನು. ಅನಂತರ ಕುರುತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಸಕಲಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು.

೧೧೦. ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಂದಿಸುವನು. ಅನರಕತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲದೋಷಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

೧೧೧. ದೇವಿಯೇ ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾಮ್ಯಕವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

೧೧೨. ಅನಂತರ ಆದಿತ್ಯವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಭಾನುವಾರದದಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಯಜ್ಞೋಪವೀತಿಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಥಮುಪಲಭಾಗ್ನೇತ್ |

ತತಶ್ಚ ತುಃಪ್ರವಾಹಾಪ್ರೇ ತೀರ್ಥೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋತ್ತಮಃ || ೧೧೩ ||

ಸರ್ವತೀರ್ಥಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮೋವತೇ ದಿವಿ ದೇವತಾ |

ಸ್ನಾತಸ್ತೀರ್ಥೇ ನಿಹಾರೇ ತು ಸರ್ವಸೌಖ್ಯಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೧೪ ||

ದುರ್ಗಾತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನ ದುರ್ಗತಿಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ತತಃ ಸರಸ್ವತೀಕೂಪೇ ಪಿತೃತೀರ್ಥಪರಾಹ್ವಯೇ || ೧೧೫ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ದೇವಾದೀಂಲ್ಲಭತೇ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರಾಚೀನಸರಸ್ವತ್ಯಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಧಾನತಃ || ೧೧೬ ||

೧೧೩-೧೧೪. ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ವಿಹಿತಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ದೇವೀ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಚತುಃಪ್ರವಾಹವೆಂಬ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಪುರುಷವರ್ಮನು ಸಕಲತೀರ್ಥಸ್ನಾನಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೇವತೆಯಂತೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡುವನು. ವಿಸಾರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಸಕಲಸೌಖ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು.

೧೧೫-೧೧೬. ದುರ್ಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದಿಗೂ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಿತೃತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ಸರಸ್ವತೀಕೂಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವ, ಋಷಿ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೧೬-೧೧೭. ಪೂರೈದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಧಾನೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಡೆದು ದೇಹಾವಸಾನವಾದಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಯಾಗುವನು.

ದುರ್ಲಭಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಕಾಮಂ ದೇಹಾಂತೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಲಭೇತ್ |
ಶುಕ್ರತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಶ್ರಾದ್ಧದಃ ಪ್ರೋದ್ಧರೇತ್ಪಿತೃನ್ || ೧೧೭ ||

ಅಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ನಾ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಚೈತ್ರೇ ಕೃಷ್ಣೇ ವಿಶೇಷತಃ |
ಸೋಪನಾಸೋ ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥೇ ಮುಕ್ತಿಭಾಜ್ಯಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ || ೧೧೮ ||

ಸ್ಥಾನುತೀರ್ಥೇ ತತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಥಾನುವಟಂ ನರಃ |
ಮುಚ್ಯತೇ ಸಾತಕೃಘೋರೈರಿತಿ ಸ್ತ್ರಾಹ ಪಿತಾಮಹಃ || ೧೧೯ ||

ದರ್ಶನಾತ್ ಸ್ಥಾನುಲಿಂಗಸ್ಯ ಯಾತ್ರಾ ಪೂರ್ಣಾ ಪ್ರೇಜಾಯತೇ |
ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ದೇವೇಶಿ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಮಯೋದಿತಂ || ೧೨೦ ||

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸಮಂ ತೀರ್ಥಂ ನ ಭೂತಂ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ |
ತತ್ರ ದ್ವಾದಶ ಯಾತ್ರಾಸ್ತು ಕೃತ್ವಾ ಭೂಯೋ ನ ಜನ್ಮಭಾಕ್ || ೧೨೧ ||

ಬಳಿಕ ಶುಕ್ಲತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಪಿತೃಗಳ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದು.

೧೧೮. ಅನಂತರ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಅಷ್ಟಮಿ ಅಥವಾ ಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉಪನಾಸನಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೧೧೯. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಸ್ಥಾನುತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸ್ಥಾನು ವಟವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಘೋರವಾದ ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿರುವನು.

೧೨೦. ದೇವೇಶೀ! ಸ್ಥಾನುಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು. ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯ! ಸತ್ಯ!

೧೨೧. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮವಾದತೀರ್ಥವು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಹನ್ನೆರಡು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನೇ ಪಡೆಯದೆ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು,

ಪೂರ್ತಮಿಷ್ಟಂ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಹುತಂ ದತ್ತಂ ವಿಧಾನತಃ |

ತತ್ರ ಸ್ಯಾದಕ್ಷಯಂ ಸರ್ವಮಿತಿ ನೇದವಿದೋ ವಿದುಃ || ೧೨೨ ||

ಮನ್ನಾದೌ ಚ ಯುಗಾದೌ ಚ ಗೃಹಣೇ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಯೋಃ |

ಮಹಾಪಾತೇ ಚ ಸಂಕ್ರಾಂತೌ ಪುಣ್ಯೇ ಚಾಪ್ಯನ್ಯವಾಸರೇ || ೧೨೩ ||

ಸ್ನಾತಸ್ತತ್ರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಫಲಾನಂತ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಕಲಿಜಾನಾಂ ತು ಪಾಪಾನಾಂ ಪಾವನಾಯ ಮಹಾತ್ಮನಾ || ೧೨೪ ||

ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಕಲ್ಪಿತಂ ತೀರ್ಥಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸುಖಾವಹಂ |

ಯೇ ಇಮಾಂ ಕೀರ್ತಯೇತ್ಪುಣ್ಯಾಂ ಕಥಾಂ ಪಾಪಪ್ರಣಾಶಿನೀಂ || ೧೨೫ ||

೧೨೨. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿಮಾಡುವ ತಟಾಕ ನಿರ್ಮಾಣ, ಯಾಗ, ತಪಸ್ಸು, ಹೋಮ, ದಾನ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷಯಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆಂದು ನೇದತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿದಿರುವರು.

೧೨೩-೧೨೪. ಮನ್ನಾದಿ, ಯುಗಾದಿ, ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಗೃಹಣಗಳು, ಮಹಾಪಾತ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಇತರ ಪುಣ್ಯದಿನ ಈ ಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಅನಂತಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೧೨೪-೧೨೫. ಕಲಿಮಹಿಮೆಯಿಂದುದ್ಭವಿಸುವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸುಖಕರವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವೆಂಬ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವನು.

೧೨೫-೧೨೬. ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರವಣಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ನನ್ನ ಸಹ ಪುಷ್ಪಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

ಶೃಣುಯಾದ್ವಾ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸೋಪಿ ಸಾಪ್ಯಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ |

ಧ್ಯುಧ್ಯದ್ವದಾತಿ ಯಸ್ತತ್ರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ರವಿಗ್ರಹೇ || ೧೨೬ ||

ತತ್ತದೇವ ಸದಾಭ್ಯೋತಿ ನರೋ ಜನ್ಮನಿ ಜನ್ಮನಿ |

ಋಥ ಕಿಂ ಬಹುನೋಕ್ತೇನ ವಿಧಿಜೇ ಶೃಣು ನಿಶ್ಚಿತಂ || ೧೨೭ ||

ಸೇನೇತ್ಯವ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಯದೀಚ್ಛೇದ್ಭವನೋಕ್ಷಣಂ |

ಏತದೇವ ಮಹತ್ಪುಣ್ಯಮೇತದೇವ ಮಹತ್ತಪಃ || ೧೨೮ ||

ಏತದೇವ ಮಹತ್ ಜ್ಞಾನಂ ಯದ್ವ್ರಜೇತ್ ಸ್ಥಾಣುತೀರ್ಥಕಂ |

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸಮಂ ತೀರ್ಥಂ ನಾನ್ಯದ್ಭುವಿ ಶುಭಾವಹಂ || ೧೨೯ ||

೧೨೬-೧೨೭. ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಪರ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವನೋ ಆ ಯಾವಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಂದುವನು.

೧೨೭-೧೨೮. ವಿಧಿಜಾತೇ ! ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಿದುದರಿಂದೇನು ? ಸಂಸಾರ ಭಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಪದವಿಯನ್ನು ಬಯಸುವುದಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಇದು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ರಹಸ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿ. ಈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸೇನೆಯೇ ಮಹಾಪುಣ್ಯಕರವು. ಇದೇ ಮಹಾತಪಸ್ಸು.

೧೨೯-೧೩೦. ಸ್ಥಾಣುತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅವಶ್ಯಜ್ಞಾತವ್ಯವಾದ ವಿಷಯವು. ಸದಾಚಾರಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮರಾಚಾರಿಯಾಗಲಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಚಾರೋ ನಾಪ್ಯನಾಚಾರೋ ಯತ್ರ ಮುಕ್ತಿಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಯತ್ಪ್ರಜ್ಞೋಹಂ ತ್ವಯಾನುಭೇ || ೧೩೦ ||

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸರ್ವಪಾಪನಿಕ್ವಂತನಂ |

ಪುಣ್ಯದಂ ಮೋಕ್ಷದಂ ಚೈವ ಕಿಮನ್ಯಚ್ಛ್ರೇತುಮಿಚ್ಛಸಿ || ೧೩೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾವರ್ಣನಂ ನಾಮ

ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೩೦-೧೩೧. ಪಾಪರಹಿತಳಾದ ಮೋಹಿನೀ! ನೀನು ಕೇಳಿದ, ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಕೊಡುವಂ ತಹ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು ; ಇನ್ನೇನನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುವೆ ?

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದೊಳು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ

ಯಾತ್ರಿಗಳ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಷಟ್ ಸಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಗಂಗಾದ್ವಾರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚ

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಶ್ರುತಂ ಪಾಪಹರಂ ಮಹತ್ |

ತ್ವತ್ತೋ ದ್ವಿಜವರಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಂ ನೃಣಾಂ

|| ೧ ||

ಗಂಗಾದ್ವಾರಂ ಪುರಾಖ್ಯಾತಂ ತೀರ್ಥಂ ಪುಣ್ಯಾವಹಂ ಗುರೋ |

ತತ್ಸಮಾಖ್ಯಾಹಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಶ್ರೋತ್ರಂ ನಾಂಭಸಿ ಮೇ ಗುರೋ

|| ೨ ||

ವಸುರುವಾಚ

ಶೃಣು ಭದ್ರೇ ಶ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪಾಪನಾಶನಂ |

ಗಂಗಾದ್ವಾರಸ್ಯ ತೇ ಪುಣ್ಯಂ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಪಠತಾಂ ಶುಭಂ

|| ೩ ||

ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ದ್ವಿಜವರೈ! ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಕಲಸಿದ್ಧಿದಾಯಕವು, ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವೂ ಆದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಹಾತಮತೆಯನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದೆನು.

೨. ಗುರುವೇ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಗಂಗಾದ್ವಾರವೆಂಬ ತೀರ್ಥವು ಪುಣ್ಯದಾಯಕವೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿರುವೆಯಷ್ಟೆ! ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಂಟಾಗಿದೆಯಾದಕಾರಣ ಆ ತೀರ್ಥದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

೩. ಭದ್ರೇ! ಶ್ರವಣಪಠನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ, ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಗಂಗಾದ್ವಾರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು, ಎಂದು ವಸುವು ಹೇಳುವನು :—

ಯತ್ರ ಭೂಮಿನುನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಭಗೀರಥರಥಾನುಗಾ |

ಶ್ರೀಗಂಗಾಲಕನಂದಾಖ್ಯಾ ನರ್ಗಾ ಭಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಶಃ

|| ೪ ||

ಯತ್ರಾಯಜತ ಯಜ್ಞೇಶಂ ಪುರಾ ದಕ್ಷಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ |

ತತ್ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪುಣ್ಯದಂ ನೃಣಾಂ ಸರ್ವಸಾತಕನಾಶನಂ

|| ೫ ||

ಯಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞೇ ಸಮಾಹೂತಾ ದೇವಾ ಇಂದ್ರಪುರೋಗಮಾಃ |

ಸ್ವೈಃ ಸ್ವೈರ್ಗಣೈಃ ಸಮಾಯಾತಾ ಯಜ್ಞಭಾಗಜಿಘೃಕ್ಷಯಾ

|| ೬ ||

ತತ್ರ ದೇವರ್ಷಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯೋಮಲಾಃ |

ಶಿಷ್ಯಪ್ರತಿಷ್ಯೈಃ ಸಹಿತಾಸ್ತಥಾ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಶುಭೇ

|| ೭ ||

ಸರ್ವೇ ನಿಮಂತ್ರಿತಾಸ್ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ |

ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸೋ ಯಕ್ಷಾಃ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರೋರಗಾಃ

|| ೮ ||

ಅಲಕನಂದಾನಾಮಕಳಾದ ಗಂಗೆಯು ಸಾವಿರಾರುಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಕೊಂಡು ಭಗೀರಥರಾಜನ ರಥವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸ್ಥಳವೇ ಗಂಗಾದ್ವಾರವು.

೫. ಅಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಪ್ರಜೇಶ್ವರನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರುವನು. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾಗಿದೆ.

೬. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದಕ್ಷಪ್ರಜೇಶ್ವರನ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

೭. ಭದ್ರೇ! ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ ಸಹ ಶಿಷ್ಯಪ್ರತಿಷ್ಠರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬಂದರು.

೮-೯. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದನು. ಗಂಧರ್ವರು, ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರು, ಯಕ್ಷರು, ಸಿದ್ಧರು, ವಿದ್ಯಾಧರರು, ಸರ್ಪಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪಿನಾಕಧಾರಿಯಾದ ರುದ್ರದೇವನೊಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಸ್ರಾಸ್ತಾ ಯಜ್ಞ ಸದನಮೃತೇ ಶರ್ವಂ ಪಿನಾಕಿನಂ |

ತತಸ್ತು ಗಚ್ಛತಾಂ ತೇಷಾಂ ಸಪ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಮಾನಿನಾಂ

|| ೯ ||

ದಕ್ಷಯಜ್ಞೋತ್ಸವಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ವರ್ಣಯತಾಂ ಸತೀ |

ಶ್ರುತ್ವಾ ಸೋತ್ಯಾ ಮಹಾದೇವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ಭಾಮಿನೀ || ೧೦ ||

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಭಗವಾನಾಹ ನ ಶ್ರೇಯೋ ಗಮನಂ ತತಃ |

ಅಥ ದೇವಮನಾದೃತ್ಯ ಭಾವಿನೋರ್ಥಸ್ಯ ಗೌರವಾತ್

|| ೧೧ ||

ಜಗಾಮೈಕಾಕಿನೀ ಭದ್ರೇ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪಿತೃಮಖೋತ್ಸವಂ |

ತತಃ ಸಾ ತತ್ರ ಸಂಸ್ರಾಸ್ತಾ ನ ಕೇನಾಪಿ ಸಭಾಜಿತಾ

|| ೧೨ ||

ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತತ್ಯಾಜ ತನ್ವಂಗೀ ಶಜ್ಜತಂ ಕ್ಷೇತ್ರಮುತ್ತಮಂ |

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತೀರ್ಥೇ ತು ಯೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತರ್ಪಯಂತಿ ಸುರ್ವಾ ಪಿತೃಃ || ೧೩ ||

೯-೧೦ ಅವರವರ ಪತ್ನಿ ಸಹಿತರಾಗಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ದಕ್ಷಯಜ್ಞೋತ್ಸವವನ್ನು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕುರಿತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರ ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸತೀದೇವಿಯು ತಾನೂ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಔತ್ಸುಕ್ಯದಿಂದ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು.

೧೧-೧೨. ಪತ್ನಿಯ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಗವಂತನು ಹೋಗುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲವೆಂದು ಸತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಭದ್ರೇ! ಆದರೂ ಸತೀದೇವಿಯು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಮಹಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ಮಹಾದೇವರ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸದೆ ತಂದೆಯು ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಹೊರಟು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಿಲ್ಲ.

೧೩-೧೪. ಹೀಗೆ ತನಗಾಹ ಅವಮಾನದಿಂದ ಸತೀದೇವಿಯು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಳು. ಆ ಸ್ಥಾನವು ಉತ್ತಮಕ್ಷೇತ್ರವಾಯಿತು. ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ದೇವಪಿತೃತರ್ಪಣ ಮಾಡುವವರು ದೇವಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾಗಿ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗುವರು.

ತೇ ಸ್ಯುದೇವ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯತಮಾ ಭೋಗಮೋಕ್ಷೈಕಭಾಗಿನಃ |

ಯೇನೈಸಿ ತತ್ರ ಸ್ವಾಕ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ಯಜಂತ್ಯನಶನಾದಿಭಿಃ || ೧೪ ||

ತೇಸಿ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಾಪ್ನುವಂತಿ ಪುನರ್ಜನಿಂ |

ಅಥ ತನ್ನಾರದಾಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ನೀಲಲೋಹಿತಃ || ೧೫ ||

ಮರಣಂ ಸ್ವಪ್ರಿಯಾಯಾಸ್ತು ವೀರಭದ್ರಂ ವಿನಿರ್ಮಮೇ |

ಸ ಸರ್ವೇಃ ಪ್ರಮಥೈರ್ಯುಕ್ತಸ್ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಸಮನಾಶಯತ್ || ೧೬ ||

ಪುನರ್ವಿಧೇಃ ಪ್ರಾರ್ಥನಯಾ ಮೀಡ್ವಾಕ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರಸಾದಿತಃ |

ಸಂದಧೇ ಚ ಪುನರ್ಯಜ್ಞಂ ವಿಕೃತಂ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಿತಂ || ೧೭ ||

ತತಸ್ತತ್ತೀರ್ಥಮತುಲಂ ಸರ್ವಸಾತಕನಾಶನಂ |

ಜಾತಂ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ನುತಃ ಸೋಮೋ ಮುಕ್ತೋ ಯಕ್ಷ್ಮಗ್ರಹಾದಭೂತ್ ||

೧೪-೧೫. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಶನಾದಿವ್ರತಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವ ಇತರರೂ ಸಹ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿವನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಳ್ಳುವರು.

೧೬-೧೭. ನೀಲಲೋಹಿತನಾದ ಭಗವಂತನು ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯ ಮರಣವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾರದರಿಂದ ತಿಳಿದು ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅವನು ಸಕಲ ಪ್ರಮಥಗಣಗಳ ಸಹಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ದಕ್ಷಯಜ್ಞವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದನು.

೧೮. ಆಗ ವಿಧಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಲು ಕೂಡಲೇ ಈಶ್ವರನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ವಿಕೃತವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪುನಃಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದನು.

೧೯. ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಆ ತೀರ್ಥವು ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವಂಹತೆ ಅಸದ್ಭವವಾದ ತೀರ್ಥವಾಯಿತು. ಸೋಮನು ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕ್ಷಯರೋಗಬಾಧೆಯಿಂದ ಪಾರಾದನು.

ತತ್ರ ಯೋ ವಿಧಿವತ್ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯಂ ಯಂ ಕಾಮಂ ವಿಚಿಂತಯೇತ್ |
ತಂ ತಮಾಪ್ನೋತಿ ವಿಧಿಜೇ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ || ೧೯ ||

ಯತ್ರ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಗವಾನ್ಪಿಷ್ಣರವ್ಯಯಃ |
ಸ್ತುತೋ ದಕ್ಷೇಣ ದೇವೈಶ್ಚ ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಹರಿಸಂಜ್ಞಿತಂ || ೨೦ ||

ತತ್ರ ಯೋ ವಿಧಿವನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ್ನಾಯಾದ್ಧರಿಪದೇ ಸತಿ |
ಸ ವಿಷ್ಣೋರ್ವಲ್ಲಭೋ ಭೂಯಾದ್ಭಕ್ತಿಮುಕ್ತೈಕಭಾಜನಂ || ೨೧ ||

ಅತಃ ಪೂರ್ವದಿಶಿ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ತ್ರಿಗಂಗಂ ನಾಮ ವಿಶ್ರುತಂ |
ಯತ್ರ ತ್ರಿಪಥಗಾ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭೂತೈಶ್ಚ ಸಕಲೈರ್ಜನೈಃ || ೨೨ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾಥ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಮಾನವಾನ್ |
ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರದ್ಧಾಯುತೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ಮೋದತೇ ದಿವಿ ದೇವವತ್ || ೨೩ ||

೧೯. ವಿಧಿಜಾತೇ! ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ನೆನೆದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೆಲ್ಲವೂ ನೆರವೇರುವುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಪಡಬಾರದು.

೨೦. ಅಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಯಜ್ಞ ನಿಯಮಕನಾದ, ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣುಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವರು ಆ ತೀರ್ಥವು ಹರಿನಾಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

೨೧. ಆ ಹರಿತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ವಿಷ್ಣುದೇವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

೨೨. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರೈಕೆಯಾಗಿ ತ್ರಿಗಂಗೆಯೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರವು ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು ಸಕಲಜನಗಳಿಗೂ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ.

೨೩. ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವ, ಋಷಿ, ಪಿತೃ, ಮಾನವರನ್ನು ತರ್ಪಣಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವತೆಯಂತೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಂದಿಸುವನು.

ಶ್ರೀರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ |

ಅಥ ಯಸ್ತತ್ರ ಗಾಂ ದದ್ಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವೇದಪಾರಗೇ || ೨೪ ||

ಸ ಕದಾಚಿನ್ನ ಪಶ್ಯೇತ್ತು ದೇವಿ ವೈತರಣೀಂ ಯಮಂ |

ಅತ್ರ ಜಪ್ತಂ ಹುತಂ ದತ್ತಂ ಸರ್ವಮಾನಂತ್ಯಮಶ್ನುತೇ || ೨೫ ||

ಅತ್ರೈವ ಜಹ್ನುತೀರ್ಥಂ ಚ ಯತ್ರ ವೈ ಜಹ್ನುನಾ ಪುರಾ |

ರಾಜರ್ಷಿಣಾ ನಿಪೀತಾಭೂದ್ಗಂಡಸೀಕೃತ್ಯ ಸಾ ನದೀ || ೨೬ ||

ಪ್ರಸಾದಿತೇನ ಸಾ ತೇನ ಮುಕ್ತಾ ಕರ್ಣಾದ್ವಿನಿರ್ಗತಾ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮಹಾಭಾಗೇ ಯೋ ನರಃ ಶ್ರದ್ಧಯಾನ್ವಿತಃ || ೨೭ ||

ಸೋಪವಾಸಃ ಸಮಭ್ಯರ್ಚೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವೇದಪಾರಗಂ |

ಭೋಜಯೇತ್ಪರಮಾನ್ನೇನ ಸ್ವರ್ಗೇ ಕಲ್ಪಂ ವಸೇತ್ಸ ತು || ೨೮ ||

೨೪-೨೫. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರುದಿನ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಕಲಪಾಪಗಳ ವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ವೇದಪಾರಂಗತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಗೋದಾನಮಾಡಿದವನು ಯಾವಾಗಲೂ ವೈತರಣಿ ಮತ್ತು ಯಮರನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಜಪ, ಹೋಮ, ದಾನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅನಂತ ಫಲದಾಯಕವಾಗುವುದು.

೨೬-೨೮. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜನ್ತುವೆಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನದಿಯ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಾನಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರ ಭಗೀರಥನು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಆ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಕರ್ಣದ್ವಾರದಿಂದ ಆ ನದಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆಬಿಟ್ಟಿರುವನು. ಅದು ಜಹ್ನುತೀರ್ಥವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಧನ್ಯೇ! ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉಪವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಪರಮಾನ್ನಭೋಜನಮಾಡಿಸಿದರೆ ಅವನು ಕಲ್ಪಪರ్యಂತವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವನು.

ಅಥ ಪಶ್ಚಾದ್ಧಿಶಿ ಗತಂ ಕೋಟೀತೀರ್ಥಂ ಸುಪೂಜ್ಯಮೇ |

ಯತ್ರ ಕೋಟಿಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಭವೇತ್ಪೋಷೀಶದರ್ಶನಾತ್ || ೨೯ ||

ಉಪ್ಯೈಕಾಂ ರಜನೀಂ ತತ್ರ ಪುಂಡರೀಕಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ತಥ್ಯವೋತ್ತರದಿಗ್ಭಾಗೇ ಸಪ್ತಗಂಗೇತಿ ವಿಶ್ವತಂ || ೩೦ ||

ತೀರ್ಥಂ ಪರಮಕಂ ದೇವಿ ಸರ್ವಸಾತಕನಾಶನಂ |

ಯತ್ರಾಶ್ರಮಾಶ್ಚ ಪುಣ್ಯಾ ನೈ ಸಪ್ತರ್ಷೀಣಾಂ ಮಹಾಮತೇ || ೩೧ ||

ತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ತು ಸ್ಪರ್ಥಕ್ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂತಪ್ಯ ದೇವತಾಃ |

ಪಿತ್ಯಂಶ್ಚ ಲಭತೇ ಮರ್ತ್ಯೇ ಋಷಿಲೋಕಂ ಸನಾತನಂ || ೩೨ ||

ಭಗೀರಥೇನ ನೈ ರಾಜ್ಞಾ ಯದಾನೀತಾ ಸುರಾಸಗಾ |

ತದಾ ಸಾ ಪ್ರೀತಯೇ ತೇಷಾಂ ಸಪ್ತಧಾರಾಗತಾಭವತ್ || ೩೩ ||

೨೯. ಸುಂದರಾಂಗೀ! ಜನ್ಮತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕೋಟೀಶ್ವರ ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಕೋಟಿಭಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನಪುಣ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ.

೩೦-೩೧. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದುರಾತ್ರಿ ವಾಸಮಾಡಿದರೆ ಇಂದ್ರಲೋಕವು ಲಭಿಸುವುದು. ದೇವೀ! ಹಾಗೆಯೇ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಕಲವಾಸಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವಂತಹ ಸಪ್ತಗಂಗಾ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮವಿದೆ.

೩೨. ಆ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವ ಪಿತೃಗಳ ತರ್ಪಣವನ್ನಾಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸನಾತನವಾದ ಋಷಿಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೩೩-೩೪. ಭಗೀರಥರಾಜನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ದೇವಗಂಗೆಯನ್ನು ತಂದಾಗ ಆ ಗಂಗೆಯು ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಈಳು ಭಾಗವಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಆಗಿನಿಂದ ಆ ತೀರ್ಥವು ಸಪ್ತಗಂಗೆಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಸಪ್ತಗಂಗಂ ತತಸ್ತೀರ್ಥಂ ಭೂಮಿ ವಿಖ್ಯಾತವಶಾತಮಂ ।

ಸ ಅವರ್ತಂ ತತಃ ಸ್ತ್ರಾಪ್ಯ ಸಂತಪ್ಯಾ ಮರಪೂರ್ವಕಾಃ || ೩೪ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೇವೇಂದ್ರಭವನೇ ಮೋಡತೇ ಯುಗಮೇವ ಚ ।

ತತೋ ಭದ್ರೇ ಸಮಾಸಾಸ್ಯ ಕಪಿಲಾಹ್ವದಮುತ್ತಮಂ || ೩೫ ||

ಭೇನುಂ ಪತ್ಯಾ ದ್ವಿಜಾಗತ್ಯಯ ಗೋಸಹಸ್ರಫಲಂ ಖಭೇತ್ ।

ಅತ್ರೈವ ಸಾಗರಾಣಸ್ಯ ತೀರ್ಥಂ ಸರಮಪಾವನಂ || ೩೬ ||

ಅತ್ರಾಭಿಷೇಕಂ ಯಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಸೋಽಭಯಂ ಸರ್ಪತೋ ಖಭೇತ್ ।

ತತೋ ಲಲಿತಕಂ ಸ್ತ್ರಾಪ್ಯ ಶಂತನೋಸ್ತೀರ್ಥಮುತ್ತಮಂ || ೩೭ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂತಪ್ಯಾ ವಿಧಿವತ್ ಸ್ವರಾದೀಂಶ್ಚತೇ ಗತೀ ।

ಯತ್ರ ಶಂತನುನಾ ಲಬ್ಧ್ವ ಗಂಗಾ ಮಾನುಷ್ಯಮಾಗತಾ || ೩೮ ||

೩೪-೩೫. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರ್ತತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವಾದಿಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಕೊಡುವವನು ದೇವೇಂದ್ರಭವನದಲ್ಲಿ ಯುಗಪರ್ಯಂತ ವಾಗಿ ಸುಖಪಡುವನು.

೩೫-೩೬. ಭದ್ರೇ! ಅಮೇಲೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಪಿಲಹೃದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದ್ವಿಜವರ್ಯನಿಗೆ ಗೋದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಾವಿರ ಗೋದಾನಗಳ ಫಲವು ಬರುವುದು.

೩೬-೩೭. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸರಮಪಾವನವಾದ ನಾಗರಾಜತೀರ್ಥವಿಷ್ಣೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸರ್ಪಭೀತಿಯು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

೩೭-೩೮. ಅಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಲಲಿತಕವೆಂಬ ಶಂತನುತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಉತ್ತಮಲೋಕಗಳು ಬಿಡುಪುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶಂತನುಜಿತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಗಂಗೆಯು ಮನುಷ್ಯರೂಪದಿಂದ ಬೊರೆತಳು.

ತತ್ತ್ವವ ತತ್ತ್ವಜೇ ದೇಹಂ ವಸೂಃ ಸೂಕ್ತಾನುವತ್ಸರಂ |

ತದ್ವೇಹೋ ನೈವತತ್ತ್ವತ್ರ ತತ್ತ್ವಾಭೂದ್ವೀಷ್ಟಜನ್ಮ ಚ || ೩೯ ||

ತತ್ರ ಯಃ ಸ್ನಾತಿ ಮನುಜೋ ಭಕ್ಷಯೇದೌಷಧಿಂ ಚ ತಾಂ |

ಸ ನ ದುರ್ಗತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಗಂಗಾದೇವೀಪ್ರಸಾದತಃ || ೪೦ ||

ಭೀಮಸ್ಥಲಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಃ ಸ್ನಾಯಾತ್ ಸುಕೃತೀ ನರಃ |

ಭೋಗಾ ಭುಕ್ತೇಹ ದೇಹಾಂತೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೪೧ ||

ಏತಾನ್ಯುದ್ದೇಶತೋ ದೇವಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಗದಿತಾನಿ ತೇ |

ಅನ್ಯಾಃ ವೈ ಮಹಾಭಾಗೇ ಸಂತಿ ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಶಃ || ೪೨ ||

ಯಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ನರಃ ಸ್ನಾಯಾತ್ಕುಂಭಗೇಚ್ಛೇಜಗೇ ರಮಾ |

ಸ ತು ಸ್ಯಾದ್ವಾಕ್ಪತಿಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಭಾಕರ ಇನಾಪರಃ || ೪೩ ||

೩೯. ಅಕೆಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಸುವಸುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಿ ಆಗಲೇ ಅವರನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿದಳು. ಭೀಷ್ಮಜನ್ಮವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು.

೪೦. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಓಷಧಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮನುಷ್ಯನು ಗಂಗಾ ದೇವಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು ; ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

೪೧. ಅನಂತರ ಭೀಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪುಣ್ಯವಂತನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ಭೋಗಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ ಮೃತನಾದಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೪೨. ದೇವೀ ! ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಧನ್ಯೇ ! ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಸಾವಿರಾರು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

೪೩. ರವಿಯು ಕುಂಭಗತನಾಗಿರುವಾಗ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಭಾಕರನಂತೆ ವಾಕ್ಪತಿಯಾಗುವನು.

ಅಥ ಯೋತೇ ಪ್ರಯೋಗಾದಿಪುಣ್ಯತೀರ್ಥೇ ಪೃಥೂದಕೇ |

ಅಥ ಯೋ ನಾರುಣೇ ಯೋಗೇ ಮಹಾನಾರುಣಕೇ ತಥಾ || ೪೪ ||

ಮಹಾಮಹಾನಾರುಣೇ ಚ ಸ್ನಾಯಾತ್ಮತ್ರ ನಿಧಾನತಃ |

ಸಂಪೂಜ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ಲಭೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪದಂ || ೪೫ ||

ಸಂಕ್ರಾಂತೌ ನಾಸ್ಯಮಾಯಾಂ ವಾ ವೃತೀಪಾತೇ ಯುಗಾದಿಕೇ |

ಪುಣ್ಯೇಹನಿ ತಥಾನ್ಯದ್ವೈ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ವಾ ನಮಾಚರೇತ್ || ೪೬ ||

ತತ್ತು ಕೋಟಿಗುಣಂ ಭೂಯಾತ್ಪತ್ಯಮೇತನ್ಮಯೋದಿತಂ |

ಗಂಗಾದ್ವಾರಂ ಸ್ಮರೇದ್ಯೋ ವೈ ದೂರಸಂಸ್ಥೋಪಿ ವಾನವಃ || ೪೭ ||

ಸದ್ಗತಿಂ ಸಮನಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ಮರನ್ನಂತೇ ಯಥಾ ಹರಿಂ |

ಯಂ ಯಂ ದೇವಂ ಹರಿದ್ವಾರೇ ಪೂಜಯೇತ್ಪ್ರಯತೋ ನರಃ || ೪೮ ||

೪೪-೪೫. ಅನಂತರ ಹೊರಟು ಪ್ರಯಾಗಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ, ಪೃಥೂದಕ, ನಾರುಣ, ಮಹಾನಾರುಣ, ಮಹಾಮಹಾನಾರುಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಮ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಾನೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೪೬-೪೭. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ವೃತೀಪಾತ, ಯುಗಾದಿ ಮುಂ ತಾದ ಪುಣ್ಯದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಲ್ಪದಾನಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಕೋಟಿಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಫಲಕೊಡುವುದು. ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಈ ವಿಷಯವು ಸತ್ಯವಾದುದು.

೪೭-೪೮. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯನೂ ಸಹ ಗಂಗಾದ್ವಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿ ಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವನು ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದವನಂತೆ ಸದ್ಗತಿ ಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೪೮-೪೯. ಹರಿದ್ವಾರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವನೋ ಅಯಾಗೂ ದೇವನು ಪ್ರಸನ್ನ ನಾಗಿ ಅವನ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವನು.

ಸ ಸ ದೇವಃ ಸುಪ್ರಸೆನ್ನಃ ಪೂರಯೇತ್ಸನ್ನೋರಥಾಃ |

ಖತಹೇವ ತಪಸ್ವಾನಮೇತದೇವ ಜಪಸ್ಥಲಂ || ೪೯ ||

ಖತದೇವ ಹುತಸ್ವಾನಂ ಯುಕ್ತಂ ಗಂಗಾ ಭುವಂ ಗತಾ |

ಉತ್ತಮ ನಿಯತೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ಗಂಗಾನಾಮಸಹಸ್ರಕಂ || ೫೦ ||

ತ್ರಿಕಾಲಂ ಪಠತಿ ಸ್ವಾಸ್ತಾ ನೋಕ್ಷಯಾಂ ಸಂತತಂ ಲಭೇತ್ |

ಗಂಗಾಪ್ಸಾರೇ ಪುರಾಣಂ ತು ಶೃಣುಯಾನ್ಯಸ್ತು ಭಕ್ತಿತಃ || ೫೧ ||

ನಿಯಮೇನ ಮಹಾಭಾಗೇ ಸ ಯಾತಿ ಪದಮನ್ಯಯಂ |

ಹರಿವ್ಯಾರಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಯಃ ಶೃಣೋತಿ ನರೋತ್ತಮಃ || ೫೨ ||

ಪಠೇದ್ವಾ ಭಕ್ತಿಸದಯುಕ್ತಃ ಸೋಪಿ ಸ್ನಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ಪೇಷಿ ತಿಷ್ಠತಿ ಯದ್ಗೋಹೇ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಲಿಖಿತಂ ತ್ವಿದಂ || ೫೩ ||

೪೯-೫೦. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಗಂಗೆಯು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ತಪಸ್ಸು, ಜಪ, ಹೋಮ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸ್ಥಳವು. ಇಂತಹ ಉತ್ತಮವಾದುದು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

೫೦-೫೧. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಜೀತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಗಂಗಾಸಹಸ್ರನಾಮವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮೂರುಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಠನಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಈತನು ಆಶ್ವಯಸಂತತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೫೧-೫೨. ಧನ್ಯೇ! ಗಂಗಾವ್ಯಾರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುರಾಣಶ್ರವಣ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ತಪದೇ ಶಾಶ್ವತಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೫೨-೫೩. ಹರಿದ್ವಾರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯುತನಾಗಿ ಶ್ರವಣ ಪಠಪಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮನೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೫೩-೫೪. ನೋಡಿಫೀದೇವಿಯೇ! ಈ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಲಿಖಿತವುಸ್ತುಕ

ತದ್ಗೃಹೇ ಸರ್ಪಚೋರಾಗ್ನಿಗ್ರಹರಾಜಭಯಂ ನ ಹಿ |

ವರ್ಧಂತೇ ಸಂಪದಃ ಸರ್ವಾ ನಿಷ್ಕು ದೇವಪ್ರಸಾದತಃ

|| ೫೪ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀ

ಸಂಪಾದೇ ಹರಿದ್ವಾರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾನು

ಷಟ್‌ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಗಂಗಾದ್ವಾರ (ಹರಿದ್ವಾರ) ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

ವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಪ, ಕಳ್ಳಕಾಕರರು, ಗ್ರಹ, ರಾಜ ಇವರುಗಳ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ; ನಿಷ್ಕುದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ಮೋಹಿನೀ

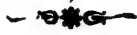
ಸಂಪಾದದೊಳು ಹರಿದ್ವಾರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೆಂಬ

ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಮುಗಿದುದು.

ಸಪ್ತ ಸಷ್ಟಿತಮೋಃಧ್ಯಾಯಃ

ಬದರೀಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚೆ

ಅಹೋ ದ್ವಿಜವರಾಖ್ಯಾತಂ ಗಂಗಾದ್ವಾರಸಮುದ್ಭವಂ |
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಧುನಾ ಬ್ರೂಹಿ ಬದರ್ಯಾಃ ಪಾಪನಾಶನಂ || ೧ ||

ವಸುರುವಾಚೆ

ಶೃಣು ಭದ್ರೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಬದರೀಭವಂ !
ಯಚ್ಚೈತ್ಯಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಜಂತುರ್ಜನ್ಮಸಂಸಾರಬಂಧನಾತ್ || ೨ ||

ಬದರ್ಯಾಖ್ಯಂ ಹರೀಃ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸರ್ವಪಾತಕನಾಶನಂ |
ಮುಕ್ತಿದಂ ಭವಭೀತಾನಾಂ ಕಲಿದೋಷಹರಂ ನೃಣಾಂ || ೩ ||

ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಅಶ್ವರೈ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಾದ ವಸುವೇ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹರಿದ್ವಾರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಧನ್ಯಳಾದೆನು. ಈಗ ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಬದರೀಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ಹೇಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

೨. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು:—ಭದ್ರೇ! ಬದರೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ಆ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಯು ಸಂಸಾರಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವನು.

೩. ಬದರೀ ಎಂಬುದು ಹರಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರವು. ಅದು ಸಕಲಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದೂ, ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವೂ, ಸಂಸಾರದಿಂದ ಭೀತರಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲಿದೋಷವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದೂ ಆಗಿದೆ.

ಯತ್ರ ನಾರಾಯಣೋ ದೇವೋ ನರಕ್ಷ ಭಗವಾನ್ಯಸಿಃ |
ಧರ್ಮಾಸ್ತೋತ್ಯಾಂ ಲಬ್ಧ ಜನೀ ಯಯತುರ್ಗಂಧಮಾದನಂ || ೪ ||

ಯತ್ರಾಸ್ತಿ ಬದರೀವೃಕ್ಷೋ ಬಹುಗಂಧಫಲಾನ್ವಿತಃ |
ತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ಥಾನೇ ಮಹಾಭಾಗ ಆಕಲ್ಪಾದಾಸ್ತಿ ತೌ ತಪಃ || ೫ ||

ನಾರದಾಧ್ಯೈರ್ಮುನಿವರೈಃ ಕಲಾಪಗ್ರಾಮವಾಸಿಭಿಃ |
ಸಿದ್ಧಸಂಘೈಃ ಪರಿವೃತೋ ಲೋಕಾನಾಂ ಸ್ಥಿತಯೇ ಸ್ಥಿತೌ || ೬ ||

ಯತ್ರಾಗ್ನಿತೀರ್ಥಂ ವಿಖ್ಯಾತಂ ವರ್ತತೇ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿದಂ |
ಮಹಾಪಾತಕಿನಸ್ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಶುದ್ಧ್ಯಂತಿ ಪಾತಕಾತ್ || ೭ ||

ದುರ್ವರ್ಣಂ ಹಾಟಕಂ ಯದ್ವದಗ್ನಾ ಧ್ಮಾತಂ ವಿಶುದ್ಧ್ಯಂತಿ |
ತಥಾಗ್ನಿತೀರ್ಥ ಆಪ್ಲುತ್ಯ ದೇಹೀ ಪಾಪೈರ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ || ೮ ||

೪. ಅಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣದೇವನು ಮತ್ತು ನರನೆಂಬ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಋಷಿಯೂ ಸಹ ಧರ್ಮದೇವನಿಂದ ಮೂರ್ತಿದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿಭವಿಸಿ ಗಂಧಮಾದನಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

೫-೬. ಮಹಾಭಾಗೇ! ಬಹು ರಸವತ್ತಾದ ಫಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಬದರೀವೃಕ್ಷವಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಲ್ಪಾರಂಭದಿಂದಲೂ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಾಪಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳಾದ ನಾರದಾದಿಮುನಿವರರು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ಲೋಕರಕ್ಷಕರಾಗಿರುವರು.

೭. ಅಲ್ಲಿ ಸಕಲಸಿದ್ಧಿದಾಯಕವಾದ ಅಗ್ನಿತೀರ್ಥವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳೂ ಸಹ ಶುದ್ಧರಾಗುವರು.

೮. ಸರಿಯಾದ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ ಬಂಗಾರವು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟಿಹಾಕುವುದರಿಂದ ಶುದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಅಗ್ನಿತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.

ಹೋಮಂ ಜಪಂ ತಥಾಸ್ಯಾನ್ವಾ ಯತ್ಕರೋತಿ ತಪಸ್ವಿಯಾಃ |

ವೈಶತೇಯಶಿಲಾ ಚಾಸ್ಯಾ ತಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಶುಭಾವಹಾ

|| ೧೪ ||

ಯತ್ರ ತಪ್ತಂ ತಪಸ್ವೀವ್ರಂ ಗರುಡೇನ ಮಹಾತ್ಮವಾಃ |

ಶ್ರಿಂಶದ್ವಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹರಿಡರ್ತನಕಾಮ್ಯಯಾ

|| ೧೫ ||

ತತಃ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾಃ ದಿದೌ ತಸ್ಮೈ ವರಂ ಶುಭೇ |

ಅಜೀಯೋ ದೈತ್ಯಸಂಘಾಸಾಂ ನಾಗಾಸಾಂ ಚ ವಿಭೀಷಣಾಃ

|| ೧೬ ||

ವಾಹನಂ ಭವ ಮೇ ವತ್ಸ ಪ್ರಸನ್ನೋಹಂ ತವೋಪರಿ |

ತ್ವನ್ನಾಮ್ನೇಯಂ ಶಿಲಾಖ್ಯಾತಿಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ ಮಹೀತತೇ

|| ೧೭ ||

ದರ್ಶನಾತ್ಪುಣ್ಯದಾ ನೈಷಾಂ ಯತ್ರ ತಪ್ತಂ ತ್ವಯಾ ತಪಃ |

ಅತ್ರ ಮುಖ್ಯತಮೇ ಗಂಗಾತೀರ್ಥೇ ಮೃತ್ತೀತಿಕಾಮ್ಯಯಾ

|| ೧೮ ||

ಪೂರೈಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ದೇವತಾಜೆ, ಹೋಮ, ಜಪ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮವೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗುವುವು.

೧೪-೧೫. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಕರವಾದ ವೈಶತೇಯಶಿಲೆಯೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಗರುಡನು ಹರಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೧೬-೨೦. ಶೋಭನಾಂಗೀ! ಆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಭಗವಂತನು ಅವನಿಗೆ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ವರಕೊಟ್ಟನು. ಏತ್ಸ! ನೀನಿಗೆ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವೆನು ನೀನು ದೈತ್ಯರಾರಿಂದಲೂ ಜಯಿಸಲಶಕ್ತನು, ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರನೂ ಆಗಿ ನನಗೆ ವಾಹನವಾಗಿರು! ಈ ಶಿಲೆಯು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಲಿ. ನೀನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳವಾದ ಈ ಶಿಲೆಯ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪುಣ್ಯವು ಬರಲಿ! ಇಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗಂಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಸ್ನಾನ

ಅವಿರಸ್ತು ಮಹಾಭಾಗ ಪುಣ್ಯದಾ ಸ್ನಾನಕಾರಿಣಾಂ |

ಪಂಚಗಂಗೆ ತು ಯಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೇವಾದೀಂಸ್ತರ್ಪಯಿಷ್ಯತಿ || ೧೯ ||

ನ ತಸ್ಯ ಪುನರಾವೃತ್ತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾತ್ಸನಾತನಾತ್ |

ಏವಂ ದತ್ತಾ ವರಂ ವಿಷ್ಣುರ್ಬಭೂನಾಂತರ್ಹಿತಸ್ತದಾ || ೨೦ ||

ಗರುಡೋಽಪ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ವಿಷ್ಣೋರ್ನಾಹನತ್ವಮುಸಾಗತಃ |

ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಜಾತಂ ಪಾಪವಿನಾಶನಂ || ೨೧ ||

ಪುಣ್ಯದಂ ನೈ ಸ್ಮರೇಜ್ಞಾಪಿ ನೈನತೇಯಗತಿಪ್ರದಂ |

ಅಥಾನ್ಯಾ ತು ಶಿಲಾ ತತ್ರ ನಾರಾಹೀತಿ ಶುಭಾವಹಾ || ೨೨ ||

ಯತ್ರೋದ್ಧೃತ್ಯ ಮಹೀಂ ದೇವೋ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಂ ನಿಸಾತ್ಯ ಚ |

ಶಿಲಾರೂಪೇಣ ಚಾಕ್ರಮ್ಯ ಸ್ಥಿತಃ ಪಾಪವಿನಾಶನಃ || ೨೩ ||

ಮಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ಇದು ಪುಣ್ಯದಾಯಕವಾಗಲಿ. ಪಂಚಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ದೇವಾದಿಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಕೊಡುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸನಾತನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನಃ ಹಿಂತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿಷ್ಣುವು ಅಂತರ್ಧಾನಹೊಂದಿದನು.

೨೧. ಗರುಡನೂ ಸಹ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವನಿಗೆ ವಾಹನವಾದನು. ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಆ ತೀರ್ಥವು ಪಾಪನಾಶಕವಾಯಿತು.

೨೨. ಗರುಡನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಪುಣ್ಯವು ಬರುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಗಳಕರವಾದ ನಾರಾಹೀ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಶಿಲೆಯಿದೆ.

೨೩. ಅಲ್ಲಿ ಪಾಪವಿಮೋಚಕನಾದ ನಾರಾಯಣದೇವನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಕೊಂದು ಶಿಲಾರೂಪದಿಂದ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವನು.

ತತ್ರ ಯೋ ಮನುಜೋ ಗತ್ವಾ ಗಂಗಾಂಭಸ್ಯಮಲೇ ಪ್ಲುತಃ |

ಪೂಜಯೇತ್ಯಾಂ ಶಿಲಾಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ನ ದುರ್ಗತಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೨೪ ||

ಅಥಾನ್ಯಾ ನಾರಸಿಂಹಾಖ್ಯಾ ಶಿಲಾ ತತ್ರ ಸುರೇಶ್ವರೀ |

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಂ ಹತ್ವಾ ಸ್ಥಿತೋ ಯತ್ರ ಬಭೂವಹ || ೨೫ ||

ತತಃ ಸುರರ್ಷಿಭಿಃ ಸರ್ವೈಃ ಕ್ರೋಧಸ್ತಸ್ಯ ನಿವಾರಿತಃ |

ಪ್ರಾರ್ಥಿತಶ್ಚ ವಿಶಾಲಾಯಾಂ ಸ್ಥಾತುಂ ತತ್ರ ಸದೈವ ಹಿ || ೨೬ ||

ಚತುರ್ಭುಜಸ್ತಥಾ ತತ್ರ ಶಿಲಾರೂಪಮುಸಾಗತಃ |

ಜಲಕ್ರೀಡಾಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ವರ್ತತೇ ತೋಯಮಧ್ಯಗಃ || ೨೭ ||

ತತ್ರ ಯಃ ಸ್ನಾತಿ ಮನುಜೋ ನೃಹರೇಃ ಪೂಜಯೇಚ್ಛಿಲಾಂ |

ಸ ಲಭೇದ್ವೈಷ್ಣವಂ ಧಾಮ ಪುನರಾವೃತ್ತಿದುರ್ಲಭಂ || ೨೮ ||

೨೪- ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗಂಗೋದಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಎಂದಿಗೂ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರನು.

೨೫-೨೬. ಸುರೇಶ್ವರೀ ! ಅಲ್ಲಿಯೇ ನರಸಿಂಹವೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಶಿಲೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ದೇವನು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ರೌದ್ರಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿದಾಗ ದೇವರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿ ಅವನ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಶಾಂತಿ ಗೊಳಿಸಿ ಆ ದೇವನನ್ನು ವಿಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರುವರು.

೨೭. ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಚತುರ್ಭುಜನಾದ ದೇವನು ಶಿಲಾರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜಲಕ್ರೀಡಾಪರನಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನೀರಿನ ಮಧ್ಯ ದಲ್ಲಿರುವನು.

೨೮. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ನರಹರಿಯ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪುನರಾವೃತ್ತಿರಹಿತವಾದ ವೈಷ್ಣವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ಸಂಚಮೀಂ ತು ಶಿಲಾಂ ದೇವಿ ವಹ್ನಿಕುಂಡತಟಸ್ಥಿತಾಂ |
ನರಸಾರಾಯಣಾಖ್ಯಾಂ ಚ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ಸಾಂಪ್ರತಂ || ೨೯ ||

ಕೃತೇ ಯುಗೇ ತು ಸರ್ವೇಷಾಂ ನರಸಾರಾಯಣೋ ಹರಿಃ |
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ವಸತೇ ತತ್ರ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕಃ || ೩೦ ||

ತ್ರೇತಾಯಾಂ ಮುನಿಭಿದೇವೈರ್ಯೋಗಿಭಿದ್ಯೌಶ್ವತೇ ಶುಭೇ |
ನಾನ್ಯೈಃ ಸಮಾಸ್ಥಿತೋ ಯೋಗಂ ಲೋಕಸ್ಥಿತಿನಿಧಾಯಕಃ || ೩೧ ||

ದ್ವಾಪರೇ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತೇ ಜ್ಞಾನಯೋಗೇನ ದೃಶ್ಯತೇ |
ನಾನೈಷಾಪಾಯೇನ ಕೇನಾಪಿ ತಿಷ್ಠೇ ದರ್ಶನತಾಂ ಗತಃ || ೩೨ ||

ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ದೇವಾ ಋಷಯಶ್ಚ ತಪೋಧನಾಃ |
ಸ್ತುತ್ವಾ ವಾಗ್ವಿವಿಚಿತ್ರಾಭಿದೇವಂ ಪ್ರಾಸಾದಯುಃ ಹರಿಂ || ೩೩ ||

೨೯. ದೇವೀ ! ಅಗ್ನಿಕುಂಡದ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ನರಸಾರಾಯಣ ನಾಮಕ ವಾದ ಐದನೆಯ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುವೆನು ; ಕೇಳು.

೩೦. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ನರಸಾರಾಯಣ ನಾಮಕನಾದ ಹರಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ವಾಗಿದ್ದನು.

೩೧. ಶೋಭನೇ ! ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ಹರಿಯು ಮುನಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಯೋಗಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೃಗ್ಗೋಚರನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಇತರರಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗದೆ ಲೋಕಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಯೋಗವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ್ದನು.

೩೨. ದ್ವಾಪರಯುಗವು ಬಂದಮೇಲೆ ಹಿಮಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಗೆಮಾತ್ರ ಗೋಚರನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೇರಾವ ಉಪಾಯದಿಂದಲೂ ಕಾಣ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

೩೩. ಶರುವಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು, ತಪೋಧನರಾದ ಋಷಿಗಳೂ ಸಹ ವಿಚಿತ್ರಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನೀಕರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ತತೋಽಶರೀರಣೀ ಪಾಣೀ ಸ್ವಾಹ ಶಾಸ್ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಾಃ |

ಕಲಾ ಸ ದರ್ಶನಂ ಯಾಮಿ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿವರ್ಜಿತೇ

|| ೩೪ ||

ಯದಿ ವೋ ದರ್ಶನೇ ಶ್ರದ್ಧಾ ಮಂಡಸಸ್ಯ ಸುರೇಶ್ವರಾಃ |

ಗೃಹ್ಣೀಥ್ವಂ ಮಾಮುಕೀಂ ಮೂರ್ತಿಂ ಶೈಲೀಂ ನಾರದಕುಂಡಗಾಂ || ೩೫ ||

ತತಸ್ತಾಂ ಗಿರಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯಾ ಹೃಷ್ಯಮಾನಸಾಃ |

ನಿಷ್ಕಾಸ್ಯ ಶೈಲೀಂ ತಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಮೂರ್ತಿಂ ನಾರದಕುಂಡಗಾಂ || ೩೬ ||

ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸುರಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಧಾಮ ಯಯುಸ್ತತಃ |

ಹೃಶಾಖೇ ಮಾಸಿ ತೇ ದೇವಾ ಗಚ್ಛಂತಿ ನಿಜಮಂದಿರಂ || ೩೭ ||

ಕಾರ್ತಿಕೇ ತು ಸಮಾಗತ್ಯ ಪುನರರ್ಚಾಂ ಚರಂತಿ ಚ |

ತತೋ ವೈಶಾಖಮಾರಭ್ಯ ಮಾನವಾ ಹಿಮಸಂಕ್ಷಯಾತ್ || ೩೮ ||

೩೪-೩೫. ಅನೇಲೆ ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿವೇಶತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು " ಸುರೇಶ್ವರರೇ ! ಸಕಲಧರ್ಮವರ್ಜಿತವಾದ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆ ಋದ್ಧರೆ ನಾರದಕುಂಡದಲ್ಲಿರುವ, ಶಿಲಾಮಯವಾದ ಸನ್ನಿವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತೆಗೆದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿರಿ " ಎಂದು ನುಡಿಯಿತು.

೩೬-೩೭. ಅನಂತರ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಸಂತುಷ್ಟ ಚಿತ್ತರಾಗಿ ನಾರದಕುಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ, ಶಿಲಾಮಯವಾದ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆ ದೇವತೆಗಳು ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

೩೮-೩೯. ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪುನಃ ಆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಆದಕಾರಣ ಪಾಸಕೃತ್ಯ ಮಾಡದಿರುವ ಪುಣ್ಯವಂಶರಾದ ಮಾನವರು ಹಿಮವು ಹೋದನೇಲೆ ವೈಶಾಖಮಾಸದಿಂದ

ಲಭಂತೇ ದರ್ಶನಂ ಪುಣ್ಯಾಃ ಪಾಪಕರ್ಮವಿವರ್ಜಿತಾಃ |
ಷಣ್ಮಾಸಂ ದೈವತೈಃ ಪೂಜ್ಯಾ ಷಣ್ಮಾಸಂ ಮಾನವೈಸ್ತಥಾ || ೩೯ ||

ಏವಂ ವ್ಯವಸ್ಥಯಾ ಮೂರ್ತಿಸ್ತತ್ಪ್ರಭೃತ್ಯಾ ವಿರಾಸ ಸಾ |
ಯಃ ಶೈಲೀಂ ಪ್ರತಿಮಾಂ ನಿಷ್ಕೋಃ ಪೂಜಯೇದ್ಭಕ್ತಿಭಾವತಃ || ೪೦ ||

ನೈವೇದ್ಯಂ ಭಕ್ಷಯೇಜ್ಞಾಪಿ ಸ ಮುಕ್ತಿಂ ಲಭತೇ ಧ್ರುವಂ |
ಏತಾಃ ಪಂಚಶಿಲಾಃ ಪುಣ್ಯಾ ವಿಶಾಲಾಯಾಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ || ೪೧ ||

ಆಸಾಂ ಮಧ್ಯೇ ತು ನೈವೇದ್ಯಂ ದೇವಾನಾಂ ದುರ್ಲಭಂ ಹರೇಃ |
ಕಿಂ ಪುನರ್ಮಾನುಷಾದೀನಾಂ ಭಕ್ಷಿತಂ ನೋಕ್ಷಸಾಧನಂ || ೪೨ ||

ಬದರ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಣುನೈವೇದ್ಯಂ ಸಿಕ್ಕಮಾತ್ರಂ ಚ ಭಕ್ಷಿತಂ |
ಶೋಧಯೇದ್ಧೇಹಗಂ ಪಾಪಂ ದೀಪ್ತಗ್ನಿರಿವ ಕಾಂಚನಂ || ೪೩ ||

ಆರು ತಿಂಗಳುಕಾಲ ಆ ದೇವರ ದರ್ಶನಮಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ಆ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿ ಯನ್ನು ಹಿಮವಿರುವ ಆರುತಿಂಗಳು ದೇವತೆಗಳೂ, ಹಿಮವಿಲ್ಲದ ಆರುತಿಂಗಳು ಮನುಷ್ಯರೂ ಪೂಜಿಸುವರು.

೪೦-೪೧. ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಈ ರೀತಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಆ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಭಾವ ದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಆ ದೇವನಿಗೆ ನಿವೇದಿತವಾದುದನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು ಖಂಡಿತವಾ ಗಿಯೂ ನೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಪುಣ್ಯಕರನಾದ ಈ ಐದು ಶಿಲೆಗಳು ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿವೆ.

೪೨. ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ನೈವೇದ್ಯವು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಾನವರು ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ನೋಕ್ಷಸಾಧನವೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದೇನು !

೪೩. ಬದರೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಅಗಳ ನ್ನಾದರೂ ತಿಂದರೆ ಅದು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಶೋಧಿಸು ವಂತೆ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಶುದ್ಧಮಾಡುವುದು.

ಕಪಾಲಮೋಚನಂ ಹೈತತ್ತೀರ್ಥಂ ಪಾಪವಿನೋಧನಂ |

ಯನ್ಮಥೈ ತು ಶಿಲಾಃ ಪಂಚ ಸಂತಿ ಪಾಪವಿನೋಚಿಕಾಃ || ೪೪ ||

ಅಥಾಪರಂ ಮಹತ್ತೀರ್ಥಮತ್ತೈವ ಶೃಣು ಮೋಹಿನಿ |

ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ವೇದಾನಾಂ ಪಾರಗೋ ಭವೇತ್ ||

ಸುಪ್ತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಕ್ತ್ರಾನ್ನಿರ್ಗತಾನಸುರೋ ಹರತ್ |

ವೇದಾ ಹಯಶಿರಾ ನಾಮ ದೇವಾದೀನಾಂ ಭಯಾವಹಃ || ೪೫ ||

ತತಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಪ್ರಕಟೋಭವತ್ |

ಮತ್ಸ್ಯರೂಪೇಣ ತಂ ಹತ್ವಾ ವೇದಾ ಪ್ರತ್ಯರ್ಪಯದ್ವಿಧೇಃ || ೪೬ ||

ತಚ್ಚ ತೀರ್ಥಂ ಮಹತ್ಪುಣ್ಯಂ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪ್ರಕಾಶಕಂ |

ತೈಮಿಂಗಿಲಂ ಮಹಾಭಾಗೇ ದರ್ಶನಾತ್ಪಾಪನಾಶನಂ || ೪೭ ||

೪೪. ಪಾಪವಿನೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಐದು ಶಿಲೆಗಳೂ, ಮಥ್ಯದ ಲ್ಲಿರುವ ಕಪಾಲ ಮೋಚನವೆಂಬ ಈ ತೀರ್ಥವೂ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುವು.

೪೫. ಮೋಹಿನೀ ! ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ವೇದಪಾರಂಗತನಾಗುವನು.

೪೬. ದೇವಾದಿಗಳಿಗೂ ಭಯಂಕರನಾದ ಹಯಶಿರಸ್ಸೆಂಬ ಅಸುರನು ಮಲಗಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಟ ವೇದಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

೪೭. ತರುವಾಯ ಬ್ರಹ್ಮನು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿ ಅವನು ಮತ್ಸ್ಯರೂಪನಾದ ಮಹಿಷ ಅಹಯಶಿರಸ್ಸೆಂಬ ಅಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ದೇದಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು.

೪೮. ಧನ್ಯೇ ! ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಕಾಶಕವಾದ ಆ ತೀರ್ಥವೇ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ತೈಮಿಂಗಿಲವೆಂಬುದು. ಅದನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಾಪಗಳು ಹೋಗುವುವು.

ಹಯಗ್ರೀವಸ್ವರೂಪೇಣ ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಣುರವ್ಯಯಃ |

ಪುನಶ್ಚ ಹತ್ವಾ ಮತ್ತಾ ಸ್ವಾಮಸುತೌ ಮುಧುಕೈಟಭಾ

|| ೪೯ ||

ವೇದಾಪಹಾರಿಣೌ ಭೂಯೋ ವೇದಾನ್ಯೈ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಹೃದಾತ್ |

ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಸರ್ವಪಾಪಘ್ನಂ ಸ್ನಾನಮಾಶ್ರೇಣಿ ವೈಧಿ

|| ೫೦ ||

ಮಾಶ್ಲೇಚಾಪಿ ಹಯಗ್ರೀವೇ ವೇದಾಸ್ತೇ ದ್ರವರೂಪಿಣಃ |

ಪತಾಂತೇ ಸರ್ವಪಾ ಭದ್ರೇ ತಜ್ಜಲಂ ಪಾಪನಾಶನಂ

|| ೫೧ ||

ತೀರ್ಥಮಿಂದ್ರಪದಂ ತತ್ರ ವಿಖ್ಯಾತಂ ವಕ್ಷ್ಯೋಣೋಗಂ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನದೀ ದೇವಿ ಪಪ್ರಮೃಂದ್ರಪುವಾಪ್ನುಯಾತ್

|| ೫೨ ||

ಮಾನಸೋದ್ಭೇದಕಂ ಚಾನ್ಯತ್ತತ್ರ ತೀರ್ಥಂ ಮನೋರಮಂ |

ಭಿಷತ್ತಿ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿ ಭಿನತ್ಯಪಿಲಸಂಶಯಂ

|| ೫೩ ||

೪೯-೫೦. ವೃದ್ಧಿಹ್ರಾಸವಿವರ್ಜಿತನಾದ ವಿಷ್ಣುಭಗವಂತನು ಪುನಃ ಹಯಗ್ರೀವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಮತ್ತರಾಗಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದ ಮುಧುಕೈಟಭರೆಂಬ ಅಸುರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಪುನಃ ವೇದಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರಿಯೇ! ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಕಲಪಾಪಗಳೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುವು.

೫೧. ಮತ್ಸ್ಯತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಹಯಗ್ರೀವತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಆ ವೇದಗಳು ದ್ರವರೂಪದಿಂದ ಯಾನಾಗಲೂ ಇರುತ್ತವೆಯಾದಕಾರಣ ಭದ್ರೇ! ಅದರ ನೀರು ಪಾಪಪರಿಹಾರಮಾಡುತ್ತದೆ.

೫೨. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಗ್ನೇಯಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರತೀರ್ಥವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಇಂದ್ರಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೫೩-೫೪. ಅಲ್ಲಿ ಮಾನಸೋದ್ಭೇದಕವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಮನೋಹರ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅದು ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಸಕಲಸಂಶಯಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವುದು. ಮತ್ತು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವುದು.

ದರತ್ಯಂದತ್ ಸಕಲಾಃ ಪಾಸನೋದ್ವೇದಕಂ ತತಃ |

ಕಾಮಾಕಾಮಾಭಿಭರಿ ಚಾನ್ಯತ್ತೀರ್ಥಂ ತತ್ರ ವರಾನನೇ |

|| ೫೪ ||

ಕಾಮಪ್ರದಂ ಕಾಮಪಶಾಮಕಾಮಾನಾಂ ತು ಮೋಕ್ಷದಠ |

ತತಃ ಪಶ್ಚಿಮತೋ ಭದ್ರೇ ವಸುಧಾರೇತಿ ತೀರ್ಥಕಂ

|| ೫೫ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಅಭತೇ ನಾಂಭಿತಂ ಭಲಂ |

ಅತ್ರ ಪುಣ್ಯವತೋ ಯಾಂತಿ ದೃಶ್ಯತೇ ಜಲಸುಧ್ಯಗಂ

|| ೫೬ ||

ಯದ್ವಿಷ್ಣುಃ ಪುನರ್ಜಂತುರ್ಗರ್ಭವಾಸಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ |

ತತೋ ನೈರ್ಮಿತಿದಿಗ್ಭಾಗೇ ಪಂಚಧಾರಾಃ ಪತಂತ್ಯಧಃ

|| ೫೭ ||

ಪ್ರಭಾಸಪುಷ್ಕರಗಯಾನೈಮಿಷಾರಣ್ಯಸಂಜ್ಞಾಕಾಃ |

ಕಾಸು ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪೃಥಗ್ಜ್ಯೋತಿಸ್ತತ್ತೀರ್ಥಫಲಂ ಲಭೇತ್

|| ೫೮ ||

೫೪-೫೫. ವರಾನನೇ ! ಅಲ್ಲಿ ಕಾಮಾಕಾಮಾನಾಮಕವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅದು ಕಾಮಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನೂ, ನಿಷ್ಕಾಮಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

೫೫-೫೬. ಭದ್ರೇ ! ಅದರ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಸುಧಾರಾ ಎಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ್ದೇ ಅದರ ಮನುಷ್ಯನು ಬಯಸಿದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಪುಣ್ಯವಂತನಾದ ಯಾತ್ರಿಕನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ದರ್ಶನಮಾಡಿದಪ್ರಾಣಿಯು ಪುನಃ ಗರ್ಭವಾಸಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೫೭-೫೮. ಅದರ ನೈಋತ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಧಾರೆಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಭಾಸ, ಪುಷ್ಕರ, ಗಯಾ, ನೈಮಿಷ, ಅರಣ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಆ ಪಂಚ ಧಾರೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಅಯಮೇವ ತೀರ್ಥಫಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ತತೋನ್ಯದ್ವಿಮಲಂ ತೀರ್ಥಂ ಸೋಮಕುಂಡಾಪರಾಹ್ನಯಂ |

ಯತ್ರ ತಪ್ತಂ ತಪಸ್ವೀವ್ರಂ ಸೋಮಖೇಟಾದ್ಯಧೀಶ್ವರೈಃ

|| ೫೯ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭದ್ರೇ ಗತದೋಷಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ |

ತತ್ರಾನ್ಯದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಂ ತೀರ್ಥಂ ಪಾಪಹರಂ ಪರಂ

|| ೬೦ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯತ್ರ ನರೋ ಭೂತ್ವಾ ತೇಜಸಾ ಭಾಸ್ವರೋಪಮಃ |

ಚತುಃಸ್ನಾತೋಪರಂ ತತ್ರ ತೀರ್ಥಂ ತತ್ರಾಪ್ತು ತೋ ನರಃ

|| ೬೧ ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಲಭತೇ ಯಂ ಯಮಿಚ್ಛತಿ |

ಅಥ ಸಪ್ತಪದಂ ನಾಮ ತೀರ್ಥಂ ತತ್ರ ಮನೋಹರಂ

|| ೬೨ ||

ದರ್ಶನಾದ್ಯಸ್ಯ ತೀರ್ಥಸ್ಯ ಪಾತಕಾನಿ ಮಹಾಂತ್ಯಹಿ |

ನಶ್ಯಂತಿ ನಿಯತಂ ತಸ್ಯ ಕಿಂ ಪುನಃ ಸ್ನಾನತಃ ಸತಿ

|| ೬೩ ||

೫೯-೬೦. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸೋಮಕುಂಡ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸೋಮಖೇಟಾದ್ಯಧೀಶ್ವರರು ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಭದ್ರೇ! ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.

೬೦-೬೧. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವಾದ, ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಪೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೬೧-೬೨. ಅಲ್ಲಿ ಚತುಃಸ್ನಾತವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಇವುಗಳು ಲಭಿಸುವುವು.

೬೨-೬೩. ಆಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಪ್ತಪದವೆಂಬ ಮನೋಹರ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಸಾಧ್ವೀ! ಆ ತೀರ್ಥದ ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಮಹಾಪಾತಕಗಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಾಶವಾಗುವುವು. ಅಂದಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಹಾಪಾಪಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನು!

ಶ್ರೀಷು ಲೋಕೇಷು ಕುಂಡಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಮಹೇಶ್ವರಾಃ |

ಪ್ರಸಿದ್ಧಶಾಸ್ತ್ರ ಮರಣಾನ್ಮರಃ ಸತ್ಯಸದಂ ಲಭೇತ್ || ೬೪ ||

ನರನಾರಾಯಣಾನಾಸೇ ತೀರ್ಥಮಸ್ತೃಪರಂ ಶುಭೇ |

ಉರ್ವಶೀಕುಂಡನಾಮಾತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ರೂಪಮನೋಹರಃ || ೬೫ ||

ನಾರಾಯಣಪ್ರಿಯೋತ್ಕರ್ಥಂ ಭವೇದ್ವಿಶ್ವವಶಂಕರಃ |

ತತೋ ದಕ್ಷಿಣದಿಗ್ಭಾಗೇ ತೀರ್ಥಮಸ್ತ್ರಾಭಿಧಂ ಪರಂ || ೬೬ ||

ನರನಾರಾಯಣಾ ಯತ್ರ ಶಸ್ತ್ರಂ ನ ಸ್ಯ ತಪಃಸ್ಥಿತಾ |

ಆಯುಧಾನಿ ತು ದಿನ್ಯಾನಿ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಕಾನಿ ಚ || ೬೭ ||

ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಮಹಾಭಾಗೇ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಕೃತಭರ್ಯತಃ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ನ ಶತ್ರೋರ್ಭಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೬೮ ||

೬೪. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರರು ಕುಂಡ ದಿಂದಲೇ ಹೊರಟಿರುವರು. ಅಂತಹ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮೃತನಾದರೆ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೬೫-೬೬. ಶೋಭನೇ! ಈ ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉರ್ದಶೀ ಕುಂಡವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಮನೋಹರರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಾಗುವನು.

೬೬-೬೮. ಅದರ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರನಾಮಕವಾದ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ನರನಾರಾಯಣರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ತಪೋನಿಷ್ಠರಾದರು. ಧನ್ಯೇ! ಅಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿರುವ ನರನಾರಾಯಣರ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯವಾದ ಶಂಖ ಚಕ್ರಾದ್ಯಾಯುಧಗಳ ದರ್ಶನವು ಸುಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸುವುದು. ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಶತ್ರುಭಯ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

ಮೇರುತೀರ್ಥಂ ಚ ತತ್ರಾಸ್ತಿ ಯತ್ರೈ ವ್ಯಕ್ತ್ಯಾ ಧನುರ್ಧರಂ |

ಸ್ನಾತೃ ಚ ಲಭತೇ ಸೋನಿ ತುಭೇ ಸರ್ವಾ ಮನೋರಥಾಃ || ೨೪ ||

ಲೋಕಪಾಲಾದ್ಯಯಂ ನಾಮ ತತ್ರಾಸ್ಯ ತೀರ್ಥಮುಕ್ತಮುಂ |

ಲೋಕಪಾಲೈಸ್ತ ಸಸ್ತಸ್ತಂ ಯತ್ರ ತತ್ರಾಪ್ನುತೋ ನೌಕಃ || ೨೫ ||

ಸರ್ವತೀರ್ಥಾಪ್ನುತಫಲಂ ಲಭತೇ ದೇವಿ ಪಾನೇಷಃ |

ಹಿಂಜೀಸಾಹತ್ಯ ಹರಿಣಾ ಯತಸ್ತೀರ್ಥಂ ವಿನಿರ್ವಿತಂ || ೨೬ ||

ದಂಡಪುಷ್ಕರಣೀತ್ಯೇತತ್ತತೋ ಲೋಕಸಸೌಖ್ಯದಂ |

ಭಾಗೀರಥೀ ಯತ್ರ ಯೋಗಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಹ್ಯಲಕನಂದಯಾ || ೨೭ ||

ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಸರ್ವತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪುಣ್ಯೇ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮೇ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತೃ ಪಿತೃಣಾ ದೇವಾ ಸಂತಸ್ಯಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಭಕ್ತಿತಃ || ೨೮ ||

೨೪. ಶೋಭನಾಂಗಿಯೇ! ಅಲ್ಲಿ ಮೇರುತೀರ್ಥವೆಂಬೊಂದು ತೀರ್ಥ
ಹೀಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಧನುರ್ಧಾರಿಯಾದ ದೇವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ
ಅವನಿಗೆ ಸಕಲ ಮನೋರಥಗಳೂ ಲಭಿಸುವುವು.

೨೫-೨೬. ಅಲ್ಲಿ ಲೋಕಪಾಲನಾಮಕವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಉತ್ತಮ
ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅದು ಲೋಕಪಾಲಕರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳವು. ದೇವೀ!
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು.

೨೭-೨೮. ಹರಿಯು ದಂಡದಿಂದ ಹೊಡೆದು ತೀರ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ
ಮಾಡಿರುವ ಕಾರಣ ಆ ತೀರ್ಥವು ದಂಡಪುಷ್ಕರಿಣೀ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು.
ಅದು ಲೋಕಪಾಲಕರಿಗೆ ಸೌಖ್ಯದಾಯಕವು.

೨೯-೩೦. ಭಾಗೀರಥಿಯು ಅಲಕನಂದೆಯೊಡನೆ ಸಮಾಗಮಹೊಂದಿ
ಉಪ ತೀರ್ಥವು ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಅಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಿತೃದೇವತಾರ್ಪಣಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಿದ್ದೇ ಅದರ

ಲಭತೇ ನೈಷ್ಠಕಂ ಧಾಮ ಸರ್ವದೇವನಮಸ್ತುತಃ |

ಸಂಗಮಾದ್ವಿಹೀ ಭಾಗೇ ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರಂ ಶುಭಾಪನೇ || ೭೪ ||

ತತ್ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸಾವನಂ ಪುವೈ ಸರ್ವತೀರ್ಥೋತ್ತಮೋತ್ತಮಃ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭದ್ರೇ ಸಾಧ್ಯಸನ್ನಿಧಿಭಾಗ್ಯವೇಶ || ೭೫ ||

ಉರ್ವತೀಸಂಗಮಂ ತೀರ್ಥಂ ಸರ್ವಪಾಪಹರಂ ನೃಣಾಂ |

ಕರ್ತೂದ್ಧರಾಹ್ವಯಂ ಚಾನ್ಯದ್ಧರಿಭಕ್ತ್ಯೈಕಸಾಧನಂ || ೭೬ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾವರ್ತಾಹ್ವಯಂ ತೀರ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೈಕಕಾರಣಂ |

ಗಂಗಾಶ್ರಿತಾನಿ ಚೈತಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಕಥಿತಾನಿ ತೇ || ೭೭ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ಕಾತ್ಸರ್ಯತೋ ವಕ್ತುಂ ತತ್ರಸ್ಥಾನಿ ನ ವೈ ಪ್ರಭುಃ |

ಯ ಇದಂ ಶೃಣುಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಾ ಸಮಾಹಿತಃ || ೭೮ ||

ಅವನು ಸಕಲದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೭೪-೭೫. ಶುಭಾಪನೇ! ಆ ಸಂಗಮದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಕಲತೀರ್ಥೋತ್ತಮೋತ್ತಮವು ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರವು. ಇಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆನು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಧ್ಯಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೭೬. ಉರ್ದ್ವತೀಸಂಗಮವೆಂಬ ತೀರ್ಥವು ಮನುಷ್ಯರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಲ್ಲಾ ಪರಿಹರಿಸುವುದು. ಕರ್ಮೋದ್ಧರವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅದು ಹರಿ ಭಕ್ತಿಗೆ ಉತ್ತಮಸಾಧನವು.

೭೭-೭೮. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ್ತವೆಂಬ ತೀರ್ಥವು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವು. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಸಹ ಅಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ.

ಸರ್ವಪಾಪವಿನ್ನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಸೋಪಿ ವಿಷ್ಣುಪದಂ ಲಭೇತ್ |
ಮಾಸಮಾತ್ರಂ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಯೋತ್ರ ತಿಷ್ಠೇದ್ಧೃತವ್ರತಃ || ೭೯ ||

ಸ ಸಾಕ್ಷಾದೇವ ಪಶ್ಯೇತ್ತು ನರನಾರಾಯಣಂ ಹರಿಂ |
ಯತ್ಪ್ರೀತಲಿಖಿತಂ ದೇವಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಬದರೀಭವಂ |
ವರ್ಧಂತೇ ಸಂಪದಸ್ಸರ್ವಾಸ್ತತ್ರ ವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದತಃ || ೮೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ
ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮ
ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ
ಇತಿ ಬದರಿಕಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೭೮-೭೯. ಈ ಬದರೀ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತದಿಂದ
ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರವಣಮಾಡುವವನು, ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳುವವನೂ ಸಹ ಸಕಲ
ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೭೯-೮೦. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ವ್ರತಧಾರಿಯಾಗಿ ಭಕ್ತಿ
ಯಿಂದ ವಾಸಮಾಡುವವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನರನಾರಾಯಣ ನಾಮಕನಾದ ಹರಿ
ಯನ್ನು ನೋಡುವನು.

೮೦. ದೇವೀ! ಲಿಖಿತವಾದ ಈ ಬದರೀ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯ ಪುಸ್ತಕ
ವಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಕಲವಿಧಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಅಭಿ
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುವು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದದೊಳು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೆಂಬ
ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
ಮುಗಿದುದು.

ಅಷ್ಟಾಷ್ಟಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಕಾನೋದಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ನೋಹಿನೈವಾಚೆ

ಕಾನೋದಾಯಾಸ್ತು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಬ್ರೂಹಿ ನೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ |
ಯಚ್ಛ್ವಾತಾಹಂ ತವ ಮುಖಾತ್ಪ್ರಸನ್ನಾ ಸ್ಯಾಂ ಕೃತಾರ್ಥವತ್ || ೧ ||

ವಸುರುನಾಚೆ

ಶೃಣು ದೇವಿ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕಾನೋದಾಖ್ಯಾನಕಂ ಶುಭಂ |
ಯಚ್ಛ್ವಾತಾ ಸರ್ವಸಾಪೇಭ್ಯೋ ಮುಚ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ || ೨ ||

ಕಾನೋದಾಖ್ಯಂ ಪುರಂ ದೇವಿ ಗಂಗಾತೀರೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ |
ಕಾನೋದಾ ಯತ್ರ ವರ್ತಂತೇ ಸಾರ್ಥಂ ದೇವೈರ್ಹರಿಪ್ರಿಯಾಃ || ೩ ||

ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾ ! ಕಾನೋದಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು. ಅದನ್ನು ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ ಕೃತಾರ್ಥಳಾಗಿ ನಾನು ಶಾಂತಚಿತ್ತಳಾಗುವೆನು ಎಂಬುದಾಗಿ ನೋಹಿನಿಯು ವಸುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

೨. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :—ದೇವೀ ! ಮಂಗಳಕರವಾದ ಕಾನೋ ದೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು, ಕೇಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೩. ದೇವೀ ! ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಕಾನೋದಾ ಎಂಬ ಪುರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಪ್ರಿಯರಾದ ಕಾನೋದಾ ನಾಮಕರಾದ ದೇವಿಯರು ದೇವತೆಗಳ ಸಹಿತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವರು.

ಯದಾ ಸುರಾಸುರೈರ್ದೇವಿ ಮಥಿತಃ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಃ |

ಕಾಮೋದಾ ಸಾ ತದೋತ್ಪನ್ನಾ ಕನ್ಯಾಃ ಚತುಷ್ಟಯಂ || ೪ ||

ಕನ್ಯಾ ರಮಾಖ್ಯಾ ಪ್ರಥಮಾ ದ್ವಿತೀಯಂ ವಾರುಣೀ ಸ್ತೃತಾ |

ಕಾಮೋದಾಖ್ಯಾ ತೃತೀಯಾ ತು ಚತುರ್ಥೀ ತು ವರಾಭಿಧಾ || ೫ ||

ತತ್ರ ಕನ್ಯಾತ್ರಯಂ ಸ್ರಾಪ್ತಂ ವಿಷ್ಣುನಾ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುನಾ |

ವಾರುಣೀತ್ವಸುರೈರ್ನೀತಾ ವಿಷ್ಣು ದೇವಾಜ್ಞಯಾ ಸತಿ || ೬ ||

ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತು ವಿಷ್ಣೋರ್ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲೇ ಸ್ಥಿತಾ |

ಬಭೂವ ವಿಷ್ಣುಃ ಪತ್ನೀ ಸಾ ಸಪತ್ನೀರಹಿತಾ ಶುಭೇ || ೭ ||

ಭವಿಷ್ಯಕಾರ್ಯಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ದೇವಾ ವಿಷ್ಣುಸಮಾಜ್ಞಯಾ |

ಕಾಮೋದಾಖ್ಯೇ ಪುರೇ ದೇವೀಂ ಕಾಮೋದಾಂ ಪೂಜಯಂತಿ ಹಿ || ೮ ||

೪. ದೇವಿಯೇ! ದೇವಾಸುರರು ಕ್ಷೀರಸಾಗರವನ್ನು ಮಥನಮಾಡಿ ದಾಗ ಕಾಮೋದಾ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕನ್ಯಾರತ್ನಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದುವು.

೫. ಅವರಲ್ಲಿ ರಮಾ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯೇ ಮೊದಲನೆಯವಳು. ವಾರುಣಿಯು ಎರಡನೆಯವಳು. ಕಾಮೋದೆಯು ಮೂರನೆಯವಳು. ವರಾ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯು ನಾಲ್ಕನೆಯವಳು.

೬. ಸಾಧ್ವಿಯೇ! ಆ ಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಮೂವರನ್ನು ಆಶಿಷಮರ್ಥನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಐಷ್ಣುದೇವನ ಆಪ್ತನೆಯಪ್ರಕಾರ ವಾರುಣಿಯು ಅಸುರರಿಂದ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಳು.

೭. ಮಂಗಳಕರಳೇ! ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವಳು. ಆ ದೇವಿಯು ಸಪತ್ನೀರಹಿತಳಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಪತ್ನಿಯಾದಳು.

೮. ಮುಂದಾಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ದೇವತೆಗಳು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಪ್ತನೆಯಪ್ರಕಾರ ಕಾಮೋದಾ ನಾಮಕವಾದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಾಮೋದಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಸಾ ತತ್ರ ವರ್ತತೇ ನಿತ್ಯಂ ವಿಷ್ಣು ಸಂಯೋಜಕಾಮೃಯಾಃ |
ಭಾರ್ಯಾಶ್ಚಂ ಭಾವತಃ ಸ್ತ್ರಾಪ್ತಾ ವಿಷ್ಣು ಧ್ಯಾನವರಾಯಣಾ || ೯ ||

ಸ ತತ್ರ ಭಾವಗಮ್ಯೋ ವೈ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಗತೋ ಮುರ್ಧಾಃ |
ಅನೆಯಾಪಿ ತಯಾ ನಿತ್ಯಂ ವರ್ತತೇ ತತ್ಸಮೀಪತಃ || ೧೦ ||

ಸ ದೇವೈರ್ವಾಸುರೈರ್ದೇವಿ ಮುನಿಭಿರ್ಮಾನವೈಸ್ತೃಘಾಃ |
ಅಅಹ್ಮೈದೇಹೋ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ವರ್ತತೇ ಧ್ಯಾನಗೋಚರಃ || ೧೧ ||

ಧ್ಯಾನೇನೈವ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ದೇವಾಶ್ಚ ಮುನಯೋ ವಿಭುಃ |
ಕಾಮೋದಾ ಸಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಯದಾ ಹಸತಿ ಮೋಹಿನಿ || ೧೨ ||

ಹರ್ಷೇಣ ತು ಸಮಾವಿಷ್ಟಾ ತದಾಶ್ರುಣಿ ಪತಂತಿ ಚ |
ಅನಂದಾಶ್ರುಣಿ ಗೌಡಾಯಾಂ ಪತಿತಾನಿ ಸುರೇಶ್ವರಿ || ೧೩ ||

೯. ಆ ದೇವಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಷ್ಣು ಸಮಾಗಮವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಾ
ವಿಷ್ಣು ಧ್ಯಾನತತ್ಪರಳಾಗಿ ಭಾರ್ಯೆಯೆಂದು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

೧೦. ಭಾವಗಮ್ಯನು, ಸರ್ವಗತನೂ ಆದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಈ ಕಾಮೋ
ದಾದೇವಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವದಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೧. ದೇವಿಯೇ! ಧ್ಯಾನಗೋಚರನಾದ ಆ ವಿಷ್ಣುವು ದೇವತೆಗಳು,
ಆಸುರರು, ಮುನಿಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಂತೆಯೇ
ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿರುವನು.

೧೨-೧೩. ದೇವತೆಗಳೂ, ಮುನಿಗಳೂ ಸಹ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನ
ದಿಂದಲೇ ನೋಡುವರು. ಮೋಹಿನೀ! ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾದ ಕಾಮೋ
ದಾದೇವಿಯು ನಕ್ಕಾಗ ಸಂತೋಷಪೂರ್ಣಳಾದ ಆ ದೇವಿಯ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ
ಅನಂದಭಾಷ್ಪಗಳು ಸುರಿಯುವುವು.

೧೩-೧೪. ಸುರೇಶ್ವರಿಯೇ! ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಆ ಅನಂದಭಾಷ್ಪಗಳು

ಕಾನೋದಾಖ್ಯಾನಿ ಪದ್ಮಾನಿ ತಾನಿ ತತ್ರ ಭವಂತಿ ಚ |

ಪೀತಾನಿ ಚ ಸುಗಂಧೀನಿ ಮಹಾನೋಹಪ್ರದಾನಿ ಚ || ೧೪ ||

ಯಸ್ತು ಭಾಗ್ಯವಶಾಲ್ಪದ್ಭಾ ತಾನಿ ತೈಃ ಪೂಜಯೇಚ್ಛಿವಂ |

ಸ ಲಭೇದ್ವಾಂಭಿತಾನ್ಮಾನಾನ್ಮಾನ್ಯಾ ಪಾರಮೇಶ್ವರೀ || ೧೫ ||

ದುಃಖಜಾನಿ ತಥಾಶ್ರುಣಿ ಕದಂಚಿತ್ಪ್ರಸತಂತಿ ಹಿ |

ತೇಭ್ಯಶ್ಚ ತಾನಿ ಪದ್ಮಾನಿ ವಿಗಂಧೀನ್ಯುದ್ಭವಂತಿ ಚ || ೧೬ ||

ತೈಸ್ತು ಯಃ ಪೂಜಯೇದ್ಧೇವಂ ಶಂಕರಂ ಲೋಕಶಂಕರಂ |

ಸ ಯುಜ್ಯೇತಾಪಿಲ್ಯದ್ರುಃಖೈಃ ಪೂರ್ವಪಾಶೈರ್ವಿನೋಹಿತಃ || ೧೭ ||

ಗಂಗಾದ್ವಾರಾದುಪರಿ ಚ ದಶಯೋಜನಕೇ ಸ್ಥಿತಂ |

ಕಾನೋದಂ ತತ್ರ ವರ್ಷಕಂ ಯೋ ಜಪೇದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರಂ || ೧೮ ||

ಅಲ್ಲಿ ಕಾನೋದವೆಂಬ ಪದ್ಮಗಳಾಗುವುವು. ಅವು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳವುಗಳು, ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುವೂ ಆಗಿ ಮಹಾನಂದದಾಯಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೧೪. ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಆ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವುಗಳಿಂದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ.

೧೬. ಅಂತೆಯೇ ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾನೋದಾದೇವಿಯು ದುಃಖದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುವಳು. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಆ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ದುರ್ಗಂಧವುಳ್ಳ ಪದ್ಮಗಳು ಹುಟ್ಟುವುವು.

೧೭. ಅವುಗಳಿಂದ ಲೋಕಸುಖಕರನಾದ ಶಂಕರದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಸಕಲಪಾಪಗಳಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವನು.

೧೮-೧೯. ಗಂಗಾದ್ವಾರದಿಂದ ಮುಂದೆ ಹತ್ತುಗಾವುದ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾನೋದಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿ

ವರ್ಷಾಂತೇ ಚೈತ್ರಮಾಸಸ್ಯ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |
ವಾಸಂತೀಂ ಚ ಶ್ರಿಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾಹಸೋದ್ಧರ್ಷತಃ ಸದಾ || ೧೯ ||

ತಾನಿ ಪದ್ಮಾನಿ ಸ ಲಭೇನ್ನಾನ್ಯದಾ ಕೋಪಿ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ |
ತತ್ರ ಯಃ ಸ್ನಾತಿ ಮನುಜೋ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಪರಾಯಣಃ || ೨೦ ||

ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಪುರಂ ಚ ಕಾಮೋದಂ ಸ ಭವೇದ್ವಿಷ್ಣು ವಲ್ಲಭಃ |
ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ಸ ಲಭೇನ್ನಾತ್ರ ಸಂತಯಃ || ೨೧ ||

ಯೋ ದ್ವಾದಶಸಮಾಸ್ತತ್ರ ತಿಷ್ಠೇಜ್ಞಪರಾಯಣಃ |
ಸ ಲಭೇದ್ಧರ್ಶನಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾನೋದಾಯಾಃ ಶುಭಾನನೇ || ೨೨ ||

ಯಂ ಯಂ ಚಿಂತಯತೇ ಕಾಮಂ ತತ್ರ ತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಶುಚಿಃ |
ಸ್ನಾನಮಾತ್ರೇಣ ಲಭತೇ ತಂ ತನ್ಮೃಹಿಕಮಂಗನೇ || ೨೩ ||

ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಮಾಸ ದ್ವಾದಶಿಯದಿನ ವಸಂತಕಾಲದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸುವ ಸಾಹಸಶಾಲಿಗೆ ಆ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುವುವು.

೨೦-೨೧. ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವನಿಗೂ ಹೇಗೂ ಅವು ಸಿಕ್ಕಲಾರವು.
ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ ನಿರತನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕಾಮೋದಪುರವನ್ನು
ಧ್ಯಾನಿಸುವವನು ವಿಷ್ಣುಪ್ರಿಯನಾಗುವನು. ಅವನು ದೇವತೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ
ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ತಾನೂ ಶ್ರೇಯೋಭಾಗಿಯಾಗುವನು. ಈ ವಿಷಯ
ದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೨೨. ಶುಭಾನನೇ ! ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಜಪಮಾ
ಡುತ್ತಾ ವಾಸಿಸುವವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ಕಾಮೋದಾದೇವಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆ
ಯುವನು.

೨೩. ಅಂಗನೇ ! ಮನುಷ್ಯನು ಶೌಚಾಚಮನಾದಿಗಳಿಂದ ಶುಚಿಯಾಗಿ
ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅವನು ನೆನೆದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆ
ಲ್ಲವೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಲಭಿಸುವುವು.

ಏತದ್ವಿ ಪರಮಂ ತೀರ್ಥೇ ಲಭ್ಯಂ ಭಾಗ್ಯವಶಾದ್ಭವೇತ್ |

ಹಿಮಾತ್ಮಯಾದಗಂ ಭದ್ರೇ ದುರ್ಗಮಂ ವಿಕಟಸ್ಥಲಂ

|| ೨೬ ||

ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಕಾನೋದಾಖ್ಯಾನಕಂ ತುಭಂ |

ಯಃ ತ್ಯಜೋತಿ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸೋಪಿ ಸಾಪ್ತಃ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೇ || ೨೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುನೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಕಾನೋದಾಖ್ಯಾನಂ ನಾಮಾಪ್ಯಪ್ಪಶ್ಯತೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಕಾನೋದಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೨೬. ಭದ್ರೇ ! ಈ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವು ಪುಣ್ಯಾತಶಯದಿಂದಲೇ ಲಭಿಸಬೇಕು. ಅದು ಹಿಮವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೋಗಲಶಕ್ಯವಾದ ವಿಕಟಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.

೨೭. ನೋಹಿನೀ ! ಮಂಗಳಕರವಾದ ಈ ಕಾನೋದೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು ಇದನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರವಣಮಾಡುವ ಮನಃಷ್ಯನೂ ಸಹ ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ನೋಹಿನೀ

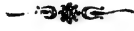
ಸಂವಾದದೊಳು ಕಾನೋದಾಖ್ಯಾನವೆಂಬ

ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಮುಗಿದುದು.

ಏಕೋನಸಪ್ತ ತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಸಿದ್ಧಿನಾಥಚರಿತ್ರಸಹಿತಂ ಕಾಮಾಕ್ಷಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚ

ಶ್ರುತಂ ಕಾಮೋದಕಾಖ್ಯಾನಂ ಪಾಪಘ್ನಂ ಪುಣ್ಯದಂ ನೃಣಾಂ |
ಸಾಂಪ್ರತಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಾಮಾಕ್ಷಾಯಾಃ ಫಲಂ ದ್ವಿಜ || ೧ ||

ವಸುರುವಾಚ

ಕಾಮಾಕ್ಷಾ ಪರಮಾ ದೇವೀ ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಸಂಸ್ಥಿತಾ |
ಸಾಗರಾನೂಪತಟಗಾ ಕಲೌಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾ ನೃಣಾಂ || ೨ ||

ಯಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಕಾಮಾಕ್ಷಾಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ನಿಯತಾಶನಃ |
ತಿಷ್ಠೇದೇಕಾಂ ನಿಶಾಂ ಭದ್ರೇ ಸ ಪಶ್ಯೇತ್ತ್ವಾಂ ದೃಢಾಸನಃ || ೩ ||

ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ದ್ವಿಜನೇ! ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾಮೋದೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ಕಾಮಾಕ್ಷೆಯ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುವೆನು ಎಂದು ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

೨. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :—ಕಾಮಾಕ್ಷಾ ಎಂಬ ಉತ್ತಮದೇವಿಯು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರತೀರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಳು. ಆ ದೇವಿಯು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಳು.

೩. ಭದ್ರೇ! ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಸ್ಥಿರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಹಾರ ನಿಯಮದಿಂದ ಕಾಮಾಕ್ಷಾದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದುರಾತ್ರಿ ಪಾಸಿಸುವವನು ಆ ದೇವಿಯ ದರ್ಶನವಾಡುವನು.

ಸಾ ದೇವೀ ಭೀಮರೂಪೇಣ ಯಾತಿ ಸಂದರ್ಶನಂ ನೃಣಾಂ |

ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ಚಲೇದ್ಯೋ ವೈ ಸ ಸಿದ್ಧಿಂ ವಾಂಛಿತಾಂ ಲಭೇತ್ ||೪||

ಯಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುರೇಶಾನೀಂ ಕಾಮಾಕ್ಷಾಂ ಭೀಮರೂಪಿಣೀಂ |

ಅಸನಾಚ್ಛಲತೇ ಸದ್ಯಃ ಸ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಭವೇದ್ಧ್ರುವಂ || ೫ ||

ತತ್ರಾಸ್ತೇ ಸಾರ್ವತೀಪುತ್ರಃ ಸಿದ್ಧನಾಥೋ ವರಾನನೇ |

ಉಗ್ರೇ ತಪಸಿ ಲೋಕೈಃ ಸ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯತೇ ನ ಕದಾಚನ || ೬ ||

ಕೃತತ್ರೇತಾದ್ವಾಪರೇಷು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ದೃಶ್ಯತೇಽಖಿಲೈಃ |

ಕಲಾವಂತರ್ಹಿತಸ್ತಿಸ್ತೇದ್ಯಾವತ್ಪಾದಃ ಕಲೇರ್ವಜೇತ್ || ೭ ||

ಕಲೇಃ ಸಾದೇ ಗತೇ ಚೈಕಸ್ಮಿನ್ ಘೋರೇ ಚ ಧರಾತಲೇ |

ಸ ವೈ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾಧಯೇದಖಿಲಂ ಜನಂ || ೮ ||

೪. ಆ ದೇವಿಯು ಭಯಂಕರರೂಪದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ದರ್ಶನಕೊಡುವಳು. ಆ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದ ದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನಸ್ಸು ಚಲಿಸದಿರುವವನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೫. ಭಯಂಕರ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಸುರೇಶ್ವರಿಯಾದ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ ದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೇ ಆಸನದಿಂದ ಚಲಿಸುವವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ವಿಕ್ಷೇಪಹೊಂದುವನು.

೬. ವರಾನನೇ! ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಮಗನಾದ ಸಿದ್ಧನಾಥನು ಅಲ್ಲಿ ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜನರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

೭. ಅವನು ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ ಮತ್ತು ದ್ವಾಪರಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದವು ಕಳೆಯುವವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿರುವನು.

೮. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದುಪಾದವು ಕಳೆದಮೇಲೆ ಘೋರವಾದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಸಿದ್ಧನಾಥನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತಜನರಿಗೂ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನಂಟುಮಾಡುವನು.

ಮೋಹನಾದ್ಯೈರುಪಾಯೈಸ್ತು ಮ್ಲೇಚ್ಛಪ್ರಾಯಾಂಜನಾಂಸ್ತದಾ |
ಕೃತ್ವಾ ವಶೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ಗಮಯೇದ್ವಿಪದಂ ಕಲೇಃ || ೯ ||

ಯಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಸಿದ್ಧೇಶಂ ಭಕ್ತಿಭಾವಸಮನ್ವಿತಃ |
ಚಿಂತಯೇದ್ವರ್ಷಮಾತ್ರಂ ತು ಕಾಮಾಕ್ಷಾಂ ನಿತ್ಯದಾರ್ಚಯತ್ || ೧೦ ||

ಸ ಲಭೇದ್ವರ್ಷನಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ದರ್ಶನಾಂತೇ ಸಮಾಹಿತಃ |
ಸೂಚಿತಾಂ ತೇನ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸಿದ್ಧೋ ಭವೇದ್ಭುವಿ || ೧೧ ||

ವಿಚರೇತ್ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಕಾಮನಾಃ ಪೂರಯತ್ ಶುಭೇ |
ತ್ರಿಲೋಕ್ಯಾಂ ಯಾನಿ ವಸ್ತುನಿ ತಾನಿ ಸಂಕರ್ಷಯೇದ್ವರಾತ್ || ೧೨ ||

ಸ ಮತ್ಸ್ಯನಾಥಃ ಕಿಲ ತತ್ರ ಸಂಸ್ಥೋ
ವಿಜ್ಞಾನಪಾರಂಗಮ ಏವ ಭದ್ರೇ |
ಚಚಾರ ಲೋಕಾಭಿಮತಂ ವಿತನ್ಯಂ
ಸ್ತಪೋತಿಘೋರಂ ನ ಚ ಯಾತಿ ದೃಷ್ಟಿಂ || ೧೩ ||

೯. ಆಗ ಮ್ಲೇಚ್ಛಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಸಿದ್ಧನಾಥನು ಮೋಹನಾದ್ಯುಪಾಯಗಳಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಲಿಯುಗದ ಎರಡನೆಯಪಾದವನ್ನು ಕಳಿಸುವನು.

೧೦-೧೧. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭಕ್ತಿಭಾವಯುತನಾಗಿ ಕಾಮಾಕ್ಷಾದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಒಂದುವರ್ಷ ಸಿದ್ಧೇಶನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವವನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನಾಥನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನೋಡುವನು. ಅಮೇಲೆ ಅವನಿಂದ ಸೂಚಿತವಾದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಿ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿವಂತನಾಗಿರುವನು.

೧೨. ಮಂಗಳಕರಳೇ! ಅವನು ಎಲ್ಲಾಜನಗಳ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಅವನು ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವರಬಲದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿಸುವನು.

೧೩. ಭದ್ರೆ! ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿಜ್ಞಾನಪಾರಂಗತನಾದ ಆ ಮತ್ಸ್ಯನಾಥನು ಜನರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅವನು ಯಾರದೃಷ್ಟಿಗೂ ಗೋಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಯುಗಾನ್ಯನೇಕಾನಿ ಪುರಾ ಭ್ರಮಿತ್ವಾ
ಲೋಕಾಃ ಸಮಗ್ರಾನಹತೇಷ್ಟಗತ್ಯಾ |
ತಪಃಸ್ಥಿತೋದ್ಯಾಸ್ತಿ ಮಹಾನುಭಾವೋ
ನ ಕಾಲವೇಗೇನ ಶುಭೇಽಭಿಭೂತಃ

|| ೧೪ ||

ಗಂಡಾಂತಜಾತಸ್ತು ಪುರಾ ಭವೇಭೂ
ದ್ವಿಜಸ್ಯ ಕಸ್ಯಾಪಿ ಸುತಃ ಸುಭದ್ರೇ |
ಸ ಚಾತಮಾತ್ರಃ ಕಿಲ ಪುಷ್ಕರಾಖ್ಯೇ
ದ್ವಿಪೇಸ್ಯ ಪಿತ್ರಾ ಹ್ಯುದಧೌ ವಿಸೃಷ್ಟಃ

|| ೧೫ ||

ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಮಾತ್ರಂ ಕಿಲ ತತ್ರ ಬಾಲಂ
ಮತ್ಸ್ಯೋಗ್ರಸೀತ್ಕೋಪಿ ವಿಧೇರ್ನಿರ್ಯೋಗಾತ್ |
ತತ್ರ ಸ್ಥಿತೋನೇಕಯುಗಾನಿ ಸೋಭೂತ್
ಕಾಲಸ್ಯ ಗತ್ಯಾ ಹ್ಯಜರಾಮರಾಂಗಃ

|| ೧೬ ||

೧೪. ಅವನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯುಗಗಳಕಾಲ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಈಗ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮಹಾನುಭಾವನು. ಅವನು ಕಾಲವೇಗದಿಂದ ಶುಭ ಹಾನಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

೧೫. ಸುಭದ್ರೇ ! ಅವನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗನಾಗಿ ಪುಷ್ಕರದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಹುಟ್ಟಿಕೂಡಲೇ ಅವನ ತಂದೆಯು ಅವನನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

೧೬. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಕೂಡಲೇ ವಿಧಿಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಮೇರೆಗೆ ಒಂದು ವಿನಾ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ನುಂಗಿತು. ಅನೇಕ ಯುಗಗಳವರೆಗೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ದೈವಗತಿಯಿಂದ ಜರಾಮರಣ್ಯರಹಿತನಾದನು.

ತತಃ ಕದಾಚಿತ್ತಿಯಯಾ ಪ್ರದಿಷ್ಟೋ
ಮಹೇಶ್ವರಃ ಸಾರ್ಥಮಗಪ್ರಸೂತ್ಯಾ |
ತತ್ಪೋಪದೇಶಾಯ ಜಗಾಮ ಭದ್ರೇ
ಸ ಲೋಕಲೋಕಾಚಲಮಪ್ರನೇಯಃ

|| ೧೭ ||

ತತ್ಸಾಮ್ಯಶೃಂಗೇ ಮಣಿಭಿಃ ಪ್ರದೀಪ್ತೇ
ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಪ್ರಣಾರ್ಥಂ ಹರಿಮಗ್ನಚೇತಾಃ |
ದೇವೀಮುಮಾಂ ಸಂಪ್ರತಿಬೋಧ್ಯ ಶಕ್ತ್ಯಾ
ತಾಲತ್ರಯೇಣಾಸ್ಯಭಿಭೂಯ ಸತ್ತ್ವಾ

|| ೧೮ ||

ಉನಾಚ ತತ್ತ್ವಂ ಸುರಹಸ್ಯಭೂತಂ
ಯದ್ವಾದಶಾರ್ಣಾರ್ಥನಿಜಸ್ವರೂಪಂ |
ತತಸ್ತು ಸಾ ಶೈಲಸುತಾ ಮಹೇಶಂ
ಮಾರಾಂತಕಂ ಯಾವದಭಿಪ್ರಣಮ್ಯ

|| ೧೯ ||

೧೭. ಭದ್ರೇ! ಆಮೇಲೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯಿಂದ ತತ್ಪೋಪದೇಶಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾಗಿ ಅಪ್ಪ ಮೇಯನಾದ ಮಹೇಶ್ವರನು ಪರ್ಮತಪುತ್ರಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಲೋಕಾಲೋಕಪರ್ಮತಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೧೮-೧೯. ಮಣಿಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಸೌಮ್ಯವಾದ ಆ ಪರ್ಮತ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಷಣಕಾಲ ಹರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಸ್ಸನ್ನು ನಟ್ಟು, ಈ ಉಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಸಂಭೋಧಿಸಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಮೂರು ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದಲೂ ಭೂತೋಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಿ ಅತ್ಯಂತ ರಹಸ್ಯವಾದ, ದ್ವಾದಶಾರ್ಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಾರ್ಥವಾದ ನಿಜಸ್ವರೂಪತತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಅಜ್ಞಾಯ ತತ್ತ್ವಂ ಸಮವಸ್ಥಿತಾಭೂ

ತ್ತಾವತ್ಸ ಮತ್ಸ್ಯಸ್ತು ಮಹಾರ್ಣವಸ್ಥಃ |

ದೃತಂ ಸಮುಪ್ಪುತ್ಯ ಜಗಾಮ ಶೃಂಗಂ

ಯೋ ವಿಪ್ರಬಾಲೋ ಹ್ಯುದರೇಸ್ಯ ಸಂಸ್ಥಃ

|| ೨೦ ||

(ತತ್ತತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧೋಽಖಿಲಬಂಧಮುಕ್ತಃ)

ನಿರ್ಗಮ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯೋದರತಃ ಶುಭಾಸ್ಯೇ

ನಮಃ ಪ್ರಚಕ್ರೇ ಭವಯೋಃ ಪುರಸ್ತಾತ್ |

ವಿಜ್ಞಾತತತ್ತ್ವೋಪಿ ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಥಂ

ಪ್ರಪಚ್ಛ ತದ್ಗರ್ಭಪತೇರ್ನಿದಾನಂ

|| ೨೧ ||

ಸ ವರ್ಣಯಾಮಾಸ ಯಥಾರ್ಥಮೇವ

ತಯೋಃ ಪುನಃ ಸರ್ವಮಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತಂ |

ಅಕರ್ಣ್ಯ ತದ್ವೃತ್ತಮನುಪ್ರಸನ್ನಃ

ಸೋಮಾಮಹೇಶೋನುಮತಿಂ ಚ ಕೃತ್ವಾ

|| ೨೨ ||

೧೯.೨೧. ಆಗ ಪಾರ್ವತಿಯು ಮಾರಾಂತಕನಾದ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಮತ್ಸ್ಯವು ಬಹುಬೇಗ ಹಾರಿ ಪರ್ವತಶಿಖರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅದರ ಉದರ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬಾಲಕನು ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಕಲ ಬಂಧಗಳಿಂದಲೂ ವಿಮೋಚನೆಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮೀನಿನಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆಬಂದು ಇದಿರಿ ಗಿದ್ದ ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಮಹೇಶ್ವರನು ಅದರ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾದರೂ ಈ ರೀತಿಯಾದ ಗರ್ಭಪತನದ ಮೂಲವೇನೆಂದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬಾಲಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

೨೨. ಅವನು ಆ ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಪಾರ್ವತೀಯುತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ತಂ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಯುತಂ ಶುಭಾಂಗೇ
 ಸೋತ್ಸಂಗ ಆಸ್ಥಾಸ್ಯ ಚುಚುಂಬ ವಕ್ತ್ರಂ |
 ಸುತೋ ಮಮಾಯಂ ಕಿಲ ಮತ್ಸ್ಯನಾಥೋ
 ವಿಜ್ಞಾತಸತ್ಪೋಖಿಲಸಿದ್ಧನಾಥಃ

|| ೨೩ ||

ನಿಜೇಚ್ಛಯಾ ಸಂಪ್ರತಿ ಯಾತು ಲೋಕಾಃ
 ಕೀರ್ತಿಂ ವಿತನ್ಯ ಸುಖಮಾವಯೋಶ್ಚ |
 ತತಃ ಪ್ರಭೃತ್ಯೇಷ ಸುತೋಂಬಿಕಾಯಾ
 ಲೋಕಾಃ ಸಮಗ್ರಾಃ ಪ್ರವಿಹೃತ್ಯ ಕಾಮಂ

|| ೨೪ ||

ತತ್ಸಿದ್ಧಸೀತಂ ಸಮನಾಸ್ಯ ತತ್ರ
 ತಪಸ್ಯುಸಾದಿಷ್ಟ ಇವಾಸ್ಥಿತೋಸ್ತಿ |
 ತಂ ಸಿದ್ಧನಾಥಂ ಮನಸಾ ವಿಚಿಂತ್ಯ
 ನರೋ ಭವೇತ್ಸಿದ್ಧಸಮಸ್ತಕಾಮಃ

|| ೨೫ ||

೨೩-೨೪. ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನು ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಿ “ ಈ ಮತ್ಸ್ಯನಾಥನು ನನ್ನ ಮಗನಷ್ಟೆ ! ಇವನು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯು, ಸಮಸ್ತಸಿದ್ಧಿಗೂ ಒಡೆಯನೂ ಆಗಿ (ಸಿದ್ಧನಾಥನೆನಿಸಿ) ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹರಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವನಾಗಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲಿ ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

೨೪-೨೬. ಅಗಿನಿಂದಲೂ ಈ ಅಂಬಿಕಾಸುತನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಆ ಸಿದ್ಧಸೀತನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಲ್ಲಿ ತಪೋನಿಷ್ಠನಾಗಿರುವನು. ಅಂತಹ ಸಿದ್ಧನಾಥನನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದುವನು. ಮತ್ತು ಅವನು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾಗಿ ತನ್ನ ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯಬಲದಿಂದ ಪಂಡಿತಸಮೂಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸುವನು.

ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿದ್ಯಾಂ ನಿಜವಾಕ್ಯಬಾಹೋ

ನಿಮಜ್ಜಯೇತ್ಸಂದಿತವರ್ಗಜಾತಂ |

ಏತಾಂ ಕಥಾಂ ತಸ್ಯ ಜಗತ್ಪವಿತ್ರಾಂ

ಶೃಣೋತಿ ಯಃ ಕರ್ಣಪಥಪ್ರಯಾತಾಂ

|| ೨೬ ||

ಸ ಚಾಭಿಕಾಮಂ ಸಮುವಾಸ್ಯಂ ಭೂಮಾ

ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರಯಾತ್ಯೇವ ಸುರಾರ್ಚಿತಾಂಘ್ರಿಃ |

ಏತನ್ಮಯಾ ತೇ ಕಥಿತಂ ಸುನೇತ್ರೇ

ಶ್ರೀಸಿದ್ಧನಾಥಸ್ಯ ಚರಿತ್ರಯುಕ್ತಂ

|| ೨೭ ||

ಕಾಮಾಕ್ಷಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಘಘ್ನಮಾದ್ಯಂ

ಭೂಯೋಽಪಿ ಕಿಂತೇ ಪ್ರವದಾಮಿ ಭದ್ರೇ

|| ೨೮ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಸಿದ್ಧನಾಥಚರಿತ್ರಯುಕ್ತಂ ಕಾಮಾಕ್ಷಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ

ನಾನ್ಯೈಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಸಿದ್ಧನಾಥಚರಿತ್ರಸಹಿತಂ ಕಾಮಾಕ್ಷಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೨೬-೨೭. ಲೋಕಪಾವನವಾದ ಸಿದ್ಧನಾಥನ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಿವಿ ಗಿಸಿಟ್ಟು ಕೇಳುವವನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದಿ ದೀರ್ಘತೆಗಳಿಂದಲೂ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವನು.

೨೭-೨೮. ಮನೋಹರನಯನವುಳ್ಳ ಮೋಹಿನೀ! ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಂತಹ ಕಾಮಾಕ್ಷಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧನಾಥನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಭದ್ರೇ! ನಿನಗೆ ಇನ್ನಾವುದನ್ನು ಹೇಳಲಿ?

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದೊಳು ಸಿದ್ಧನಾಥಚರಿತ್ರೆಯ ಸಹಿತವಾದ ಕಾಮಾಕ್ಷಾ

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೆಂಬ ಅರವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಸಸ್ತುತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಪ್ರಭಾಸಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸ್ವಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯನಾಚೆ

ಪ್ರಭಾಸಸ್ಯ ತು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವದ ಮೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ |
ಯಚ್ಚುತ್ಸಾಹಂ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ಧನ್ಯಾಸ್ಯಾಂ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದತಃ

|| ೧ ||

ವಸುರುನಾಚೆ

ಶೃಣು ದೇವಿ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಭಾಸಾಖ್ಯಂ ಸುಪುಣ್ಯದಂ |
ತೀರ್ಥಂ ಪಾಪಹರಂ ನೃಣಾಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕಂ

|| ೨ ||

ಯಸ್ಮಿನ್ನಸಂಖ್ಯತೀರ್ಥಾನಿ ವಿದ್ಯಂತೇ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |
ಸೋಮೇಶೋ ಯತ್ರ ವಿಶ್ವೇಶೋ ಭಗವಾನ್ ಗಿರಿಜಾಪತಿಃ

|| ೩ ||

ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧. ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಧನ್ಯಳಾಗುವೆನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

೨. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :—ದೇವೀ! ಸೇವಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಭೋಗಮೋಕ್ಷದಾಯಕವೂ ಅದ ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

೩. ವಿಧಿಕುಮಾರಯೇ! ಈ ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಜಗದೀಶನೂ, ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿಯೂ ಅದ ಭಗವಾನ್ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರಭಾಸಕೇ ತೀರ್ಥೇ ಸೋಮನಾಥಂ ಪ್ರಪೂಜ್ಯ ಚ |
ನರೋ ಮುಕ್ತಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ಸತ್ಯನೇತನ್ಮಯೋದಿತಂ || ೪ ||

ಯೋಜನಾನಾಂ ದಶ ದ್ವೇ ಚ ಪ್ರಭಾಸಪರಿಮಂಡಲಂ |
ಮಧ್ಯೇಸ್ಯ ಪೀಠಿಕಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಪಂಚಯೋಜನವಿಸ್ತೃತಾ || ೫ ||

ಗೋಚರ್ಮಮಾತ್ರಂ ತನ್ಮಧ್ಯೇ ತೀರ್ಥಂ ಕೈಲಾಸತೋಧಿಕಂ |
ಅರ್ಕಸ್ಥಲಂ ತತ್ರ ಪುಣ್ಯಂ ತೀರ್ಥಮನ್ಯತ್ಸುಶೋಭನಂ || ೬ ||

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾದಿಲಿಂಗಾನಿ ಯತ್ರ ಸಂತಿ ಸಹಸ್ರಶಃ |
ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ಪಿತೃದೇವತಾಃ || ೭ ||

ಲಿಂಗಾನಿ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಚ ಯಾತಿ ರುದ್ರಸಲೋಕತಾಂ |
ಅಗ್ನಿತೀರ್ಥಂ ತಥಾನ್ಯಚ್ಚ ಸಾಗರಸ್ಯ ತಟೇ ಸ್ಥಿತಂ || ೮ ||

೪. ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸೋಮನಾಥ ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಈ ವಿಷಯವು ಸತ್ಯವಾದುದು.

೫. ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರದ ಸುತ್ತಳತೆಯು ಹನ್ನೆರಡುಗಾವುದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಐದು ಗಾವುದ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶವು ಪೀಠಿಕಾ ಎಂದು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

೬. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಚರ್ಮದಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವು ಕೈಲಾಸ ಕ್ಷೇತ್ರದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಅರ್ಕಸ್ಥಳವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವಿದೆ.

೭-೮. ಅಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಸಾವಿರಾರು ಲಿಂಗಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ರುದ್ರಸಾಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ದೇವಿ ವಹ್ನಿಲೋಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ತತ್ರ ದೇವಂ ಕಪರ್ದೀಶಂ ಸೋಪನಾಸಃ ಪ್ರಪೂಜ್ಯ ಚ || ೯ ||

ಶಿವಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಾನಿಹೇಸ್ವಿತಾಃ |

ಕೇದಾರೇಶಂ ತತೋ ಗತ್ವಾ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಾನತಃ || ೧೦ ||

ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಸಮವಾಪ್ನೋತಿ ವಿಮಾನೇನ ಸುರಾರ್ಚಿತಃ |

ಭೀಮೇಶಂ ಭೈರವೇಶಂ ಚ ಚಂಡೀಶಂ ಭಾಸ್ಕರೇಶ್ವರಂ || ೧೧ ||

ಅಂಗಾರೇಶಂ ಚ ಗುರ್ವೀಶಂ ಸೋಮೇಶಂ ಭೃಗುಜೇಶ್ವರಂ |

ಶನಿರಾಹುತಿಪೀಶಾಂಶ್ಚ ಕ್ರಮಾದ್ಗಚ್ಛೇಚ್ಛ ತುದರ್ಶ || ೧೨ ||

೮-೯. ದೇವೀ! ಸಮುದ್ರತೀರದ ಅಗ್ನಿ ತೀರ್ಥವೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಅಗ್ನಿಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೯-೧೦. ಅಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಕಪರ್ದೀಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಯಸಿದ ಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿ, ನಂತರ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೦-೧೧. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೇದಾರೇಶಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಈಶ್ವರನನ್ನು ವಿಧವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ವಿಮಾನಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು.

೧೧-೧೨. ಅನಂತರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಭೀಮೇಶ, ಭೈರವೇಶ, ಚಂಡೀಶ, ಭಾಸ್ಕರೇಶ್ವರ, ಅಂಗಾರೇಶ, ಗುರ್ವೀಶ, ಸೋಮೇಶ, ಭುಜಗೇಶ್ವರ, ಶನಿ, ರಾಹು ಕೇತು ಮತ್ತು ಈಶ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು, ಹಿಂದಿನ ಕಪರ್ದೀಶ, ಕೇದಾರೇಶಗಳೆರಡರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾಲ್ಕು ದೇವತೆಗಳ ದರ್ಶನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ಪೃಹೈಶ್ಚೈಶ್ವರೇಷಾಂ ಪೂಜಾಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಧಾನವಿತ್ |

ಶಿವಸಾಲೋಕ್ಯಮಾಪ್ನೋತಿ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹೇ ಪ್ಲವಃ || ೧೩ ||

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಾದಿಸಂಚಾನ್ಯಲಿಂಗಾನಿ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |

ಸಮಚ್ಯುತ ಲಭತೇ ಸಿದ್ಧಿನ್ಮುಹಿಕಾಮುಷ್ಠಿಕೀಂ ನರಃ || ೧೪ ||

ವರಾರೋಹಾಮಜಾಪಾಲಾಂ ಮಂಗಲಾಂ ಲಲಿತೇಶ್ವರೀಂ |

ಸಂಪೂಜ್ಯ ಕ್ರಮತಶ್ಚೈಶಾಂ ವಿಸಾವೋ ಜಾಯತೇ ನರಃ || ೧೫ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರಂ ವಾಡವೇಶಂ ಮರ್ಘೀಶಂ ಕಾಮಕೇಶ್ವರಂ |

ಸಮಚ್ಯುತ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷಾಲ್ಲೋಕೇಶತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೧೬ ||

ಗೌರೀತಪೋವನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಗೌರೀಶವರುಣೇಶ್ವರೌ |

ಉಷೇಶ್ವರಂ ಚ ಸಂಪೂಜ್ಯ ನರಃ ಸ್ವರ್ಗತಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೭ ||

೧೩. ವಿಧಾನಜ್ಞನು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶಿವಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೧೪. ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರೀ ! ಇವಲ್ಲದೇ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಐದು ಲಿಂಗಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೋಕ ಇವರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೧೫. ವರಾರೋಹಾ, ಅಜಾಪಾಲಾ, ಮಂಗಲಾ ಮತ್ತು ಲಲಿತೇಶ್ವರೀ ಎಂಬೀ ದೇವಿಯರನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.

೧೬. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ, ವಾಡವೇಶ, ಮರ್ಘೀಶ, ಕಾಮಕೇಶ್ವರ ಇವರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಡೆಯನಾಗುವನು.

೧೭. ಗೌರೀತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗೌರೀಶ, ವರುಣೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಉಷೇಶ್ವರರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

ಗಣೇಶಂ ಚ ಕುಮಾರೇಶಂ ಖಾಕಕೇಶಕುಲೇಶ್ವರೌ |

ಉತ್ತಂಕೇಶಂ ಚ ವಹ್ನೀಶಂ ಗೌತಮಂ ದೈತ್ಯಸೂದನಂ

|| ೧೪ ||

ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಾನೇನ ನ ನರೋ ದುರ್ಗತಿಂ ವ್ರಜೇತ್ |

ಚಕ್ರತೀರ್ಥಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಧಾನತಃ

|| ೧೯ ||

ಗೌರೀದೇವೀಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನರೋಭಿಲಷಿತಂ ಲಭೇತ್ |

ಸಂನಿಹತ್ಯಾಹ್ವಯಂ ತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತತ್ರ ವರಾನನೇ

|| ೨೦ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ದೇವಾದೀಂ ಸಂನಿಹತ್ಯಾಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ಅಥೈಕಾದಶಲಿಂಗಾನಿ ಭೂತೇಶಾದೀನಿ ಯೋರ್ಚಯೇತ್

|| ೨೧ ||

ಸ ಲಭ್ಯೋಹ ವರಾ ಭೋಗಾನಂತೇ ರುದ್ರಪದಂ ವ್ರಜೇತ್ |

ಆದಿನಾರಾಯಣಂ ದೇವಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನರೋತ್ತಮಃ

|| ೨೨ ||

೧೪-೧೯. ಗಣೇಶ, ಕುಮಾರೇಶ, ಖಾಕಕೇಶ, ಕುಲೇಶ್ವರ, ಉತ್ತಂಕೇಶ, ವಹ್ನೀಶ ಮತ್ತು ದೈತ್ಯಸಂಹಾರಕನಾದ ಗೌತಮ ಇವರನ್ನು ವಿಧಾನೋತ್ತರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೧೯-೨೦. ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಕ್ರತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಕ್ರಮದಿಂದ ಗೌರೀದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೦-೨೧. ಆಮೇಲೆ ಸನ್ನಿಹತ್ಯ ಎಂಬ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವಾದಿಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಂನಿಹತ್ಯಾ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೧-೨೨. ದೇವಿಯೇ! ಅನಂತರ ಭೂತೇಶ ಮುಂತಾದ ಹನ್ನೊಂದು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಭೋಗಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ರುದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

ಮೋಕ್ಷಭಾಗೀ ಭವೇದ್ದೇವಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ |

ತತಶ್ಚ ಕ್ರಧರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪೂಜಯೇದ್ಯೋ ವಿಧಾನತಃ || ೨೩ ||

ಸ ತು ಶತ್ರುಂ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಭೋಗಾನುಚ್ಛಾದಂ ಪುನಃ ||

ಸಂವಾದಿತ್ಯಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿಯಮಪೂರ್ವಕಂ || ೨೪ ||

ನೀರೋಗೋ ಧನಧಾನ್ಯಾಢ್ಯೋ ಜಾಯತೇ ಮಾನವೋ ಭುವಿ |

ತತಸ್ತು ಮನುಜಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದೇವೀಂ ಕಂಟಕಶೋಧಿನೀಂ || ೨೫ ||

ಮಹಿಷಘ್ನೀಂ ಚ ಸಂಪೂಜ್ಯ ನಿರ್ಭಯೋ ಜಾಯತೇ ನರಃ |

ಕಪಾಲೀಶಂ ಚ ಕೋಟೀಶಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನರೋತ್ತಮಃ || ೨೬ ||

ಸುಸೌಭಾಗ್ಯೋ ಭವೇದೇವಂ ಮಧ್ಯಯಾತ್ರಾಂ ಸಮಾಪಯೇತ್ |

ಬಾಲಬ್ರಹ್ಮಾಭಿಧಂ ಸಶ್ಚಾತ್ಮಾಪ್ಯ ಮರ್ತ್ಯೋ ನರೇಶ್ವರಿ || ೨೭ ||

೨೨-೨೩. ದೇವೀ! ಆದಿನಾರಾಯಣದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಪಡಬಾರದು.

೨೩-೨೪. ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಕ್ರಧರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಹಿತಕ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸುವವನು ಶತ್ರುವನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಉತ್ತಮಾಧಮ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು.

೨೪-೨೫. ಅನಂತರ ಸಂವಾದಿತ್ಯತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯಸಂಪನ್ನನು, ನೀರೋಗನೂ ಆಗುವನು.

೨೫-೨೬. ತರುವಾಯ ಮನುಷ್ಯನು ಮಹಿಷಾಸುರಸಂಹಾರಕಳಾದ ಕಂಟಕಶೋಧಿನೀದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಭಯರಹಿತನಾಗುವನು.

೨೬-೨೭. ಕಪಾಲೀಶ ಮತ್ತು ಕೋಟೀಶರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮನು ಅತ್ಯಂತ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುವನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾತ್ರಿಕನು ಯಾತ್ರೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಜಾಯತೇ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತೀಶಃ ಸರ್ವದೇವಪ್ರಪೂಜಿತಃ |

ನರಕೇಶಂ ತತಃ ಸ್ರಾಪ್ಯ ಸಂವರ್ತೇಶಂ ನಿಧೀಶ್ವರಂ

|| ೨೮ ||

ಬಲಭದ್ರೇಶ್ವರಂ ಸ್ರಾಚ್ಯ ಜಾಯತೇ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿನಾಥ |

ಗಂಗಾಗಣಪತಿಂ ಸ್ರಾಪ್ಯ ಸಮಭ್ಯಚ್ಯ ನಿಧಾನತಃ

|| ೨೯ ||

ಲಭತೇ ವಾಂಛಿತಾನ್ನಾಮಾನಿಹ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ |

ತತೋ ಜಾಂಬವತೀಂ ಸ್ರಾಪ್ಯ ನದೀಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಮಾಹಿತಃ

|| ೩೦ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸುರಾದೀನಭ್ಯಚ್ಯ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ಭವೇನ್ನರಃ |

ಪಾಂಡುಕೂಪೇ ತತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪಾಂಡನೇಶ್ವರಮರ್ಚಯೇತ್

|| ೩೧ ||

೨೭-೨೮. ನರೇಶ್ವರಿಯೇ ! ಅನಂತರ ಬಾಲಬ್ರಹ್ಮನಾಮಕವಾದ
ಪ್ರೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದು ಬಳಿಕ ಮೋಕ್ಷಭಾಗಿ
ಯಾಗುವನು.

೨೮-೨೯. ಅಮೇಲೆ ನರಕೇಶ್ವರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಂವರ್ತೇಶ,
ನಿಧೀಶ್ವರ ಮತ್ತು ಬಲಭದ್ರೇಶ್ವರರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಭೋಗಮೋಕ್ಷ
ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೨೯-೩೦. ಅಲ್ಲಿಂದ ಗಂಗಾಗಣಪತಿಪ್ರೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಸ್ವಾಮಿ
ಯನ್ನು ವಿಧಾನೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೋಕ
ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೩೦-೩೧. ತರುವಾಯ ಜಾಂಬವತೀನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಜಿಹೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ದೇವಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನು
ಷ್ಯನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುವನು.

ಸ ನರಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಯಾತಿ ಕ್ರೀಡತೇ ನಂದನಾದಿಷು |
ಶತಮೇಧಂ ಲಕ್ಷಮೇಧಂ ಕೋಟಿಮೇಧಮನುಕ್ರಮಾತ್ || ೩೨ ||

ಲಿಂಗತ್ರಯಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಮೋದತೇ ದಿವಿ ದೇವವತ್ |
ದುರ್ವಾಸಾದಿತ್ಯಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಚ ವಿಧಾನತಃ || ೩೩ ||

ಅಶ್ವಮೇಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಸಂಶಯಂ |
ಯಾದವಸ್ಥಲಮಾಸಾದ್ಯ ವರ್ಷೇಶಂ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯಮಾನವಃ || ೩೪ ||

ಲಭತೇ ನಾಂಭಿತಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ದೇವರಾಜೇನ ಸತ್ಪತಃ |
ಹಿರಣ್ಯಾಸಂಗಮೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದದ್ಯಾದ್ಧೇಮರಥಂ ದ್ವಿಜೇ || ೩೫ ||

೩೧-೩೨. ಅನಂತರ ಪಾಂಡುಕೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಾಂಡವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಂದನ ಮುಂತಾದ ವನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವನು.

೩೨-೩೩. ಮೂರುಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶತಮೇಧ, ಲಕ್ಷಮೇಧ, ಕೋಟಿಮೇಧ ಇವುಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಯಂತೆ ಅನಂದಿಸುವನು.

೩೩-೩೪. ದುರ್ವಾಸಾದಿತ್ಯನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ವಿಹಿತರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞದ ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೩೪-೩೫. ಯಾದವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವರ್ಷೇಶನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವರಾಜನಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು ಮತ್ತು ಬಯಸಿದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೩೫-೩೬. ಹಿರಣ್ಯಾಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸುವರ್ಣರಥವನ್ನು ಶಿವಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದಾನಮಾಡುವವನು ಅಕ್ಷಯ

ಶಿವಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಯೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ಲೋಕಾನಪ್ರಯಾಂಲ್ಲಭೇತ್ |
ಮಕರಾರ್ಕಂ ತತಃ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸೂರ್ಯಲೋಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೩೭ ||

ಮಕರಾದಿತ್ಯಪಾರ್ಶ್ವೇ ತು ಬಲಕೃಷ್ಣಾ ಸುಭದ್ರಕಾಂ |
ದೈಷ್ಟ್ಯ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಧಿನಾ ಕೃಷ್ಣಸಾಯುಜ್ಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೩೮ ||

ಕುಮಾರಿಕಾಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಾನತಃ |
ಲಭತೇ ನಾಂಛಿತಾನ್ತಾಮಾಂಜಯೇಚ್ಛಕ್ರಂ ನ ಸಂತಯಃ || ೩೯ ||

ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ತಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರಂ ಚ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸ್ತುಟೇ ಸ್ಥಿತಂ || ೪೦ ||

ಸರ್ವಪಾಪವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |
ಪಿಂಗಲಾಖ್ಯಾಂ ನದೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ಸುರಾದಿಕಾರ್ || ೪೦ ||

ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಅನಂತರ ಮಕರಾರ್ಕನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಸೂರ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೩೭. ಮಕರಾದಿತ್ಯನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಬಲರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಸುಭದ್ರೆಯರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಕೃಷ್ಣಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೩೮. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕುಮಾರಿಕಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾತ್ರಿಕನು ಬಯಸಿದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಡೆದು ಇಂದ್ರನನ್ನಾಜಯಿಸುವಂತಹ ವೀರೈವಂತನಾಗುವನು. ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೩೯-೪೦. ಆಮೇಲೆ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೂ ಸಂಭವಿಸುವುವು. ಅನಂತರ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುವನು.

ಸಂತಪ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕೃತ್ಯೈರ್ನೇಹ ಭೂಯೋಭಿಜಾಯತೇ |
ಸಂಗಮೇಶಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನ ನರೋ ದುರ್ಗತಿಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೪೧ ||

ಸಂಪ್ರಾಚ್ಯ ಶಂಕರಾದಿತ್ಯಂ ಘಟೇಶಂ ಚ ಮಹೇಶ್ವರಂ |
ಮಾನವಃ ಸಕಲಾನ್ಯಾಮಾ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ || ೪೨ ||

ಋಷಿತಿರ್ಥಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿಯತಮಾನಸಃ |
ಋಷೀಂಸ್ತತ್ರ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವತಿರ್ಥಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೪೩ ||

ನಂದಾದಿತ್ಯಂ ತತಃ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವರೋಗತಃ |
ತ್ರಿತಕೂಪಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯಾತಿ ದಿವಂ ನರಃ || ೪೪ ||

೪೦-೪೧. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂಗಲಾ ಎಂಬ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವಾದಿಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗಮೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂದಿಗೂ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗಲಾರನು.

೪೨. ಶಂಕರಾದಿತ್ಯ, ಘಟೇಶ, ಮಹೇಶ್ವರ ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೪೩. ಅನಂತರ ಋಷಿತಿರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮನೋ ನಿಯಮದಿಂದ ಅಲ್ಲಿರುವ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳ ಫಲವೂ ಬರುವುದು.

೪೪. ಬಳಿಕ ನಂದಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಸಕಲ ರೋಗ ಗಳೂ ಹೋಗುವುವು. ಆಮೇಲೆ ತ್ರಿತಕೂಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

ಶಶೋಪಾನೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೇವಾಃ ಪಶ್ಯತಿ ಮೋಹಿನಿ |
ವಾಂಛಿತಾಂಶ್ಚ ಲಭೇತ್ಕಾಮಾಃ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಮಯೋದಿತಂ || ೪೫ ||

ಪರ್ಣಾದಿತ್ಯಂ ನರೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೀರೋಗೋ ಭೋಗವಾ ಭವೇತ್ |
ತತೋ ನ್ಯಂಕುಮತೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ವಿಧಾನತಃ || ೪೬ ||

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಂ ಸಮಚ್ಯುತತ್ರ ಅಣಿಮಾದಿಕಸಿದ್ಧಿಭಾಕ್ |
ವಾರಾಹಸ್ವಾಮಿನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಭವಸಾಗರಾತ್ || ೪೭ ||

ಭಾಯಾಲಿಂಗಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾತಕೈಃ |
ಗುಲ್ಫಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನರೋಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಚಾಂದ್ರಾಯಣಫಲಂ ಲಭೇತ್ ||

ದೇವೀಂ ಕನಕನಂದಾಂ ಚ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನರಃ ಸತಿ |
ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ದೇಹಾಂತೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಲಭೇತ್ || ೪೯ ||

೪೫. ಮೋಹಿನೀ ! ಮನುಷ್ಯನು ಶಶೋಪಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ದೇವತೆಗಳ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಬಯಸಿದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಭಿಸುವುದು. ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಸತ್ಯ ! ಸತ್ಯ !

೪೬-೪೭. ಮನುಷ್ಯನು ಪರ್ಣಾದಿತ್ಯನ ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ನೀರೋಗಿಯಾಗಿ ಭೋಗಪಡುವನು. ಅನಂತರ ನ್ಯಂಕುಮತೀತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಅಣಿಮಾದಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾರಾಹಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವನು.

೪೮. ಭಾಯಾಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ಹೋಗುವುವು. ಮನುಷ್ಯನು ಗುಲ್ಫವನ್ನು ನೋಡಿಪೂಜಿಸಿದರೆ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ವ್ರತದ ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೪೯. ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ಮೋಹಿನೀ ! ಕನಕನಂದಾದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲೇಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

ಕುಂತೀಶ್ವರಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾತಕೈಃ |
ಗಂಗೇಶ್ವರಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಗಂಗಾಯಾಂ ಮನುಜಃ ಪುನಃ || ೫೦ ||

ತ್ರಿವಿಧೇಭ್ಯೋಸಿ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮುಚ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ |
ಚಮಸೋದ್ಭೇದಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪಿಂಡದಾನಂ ಕರೋತಿ ಯಃ || ೫೧ ||

ಗಯಾಕೋಟಿಗುಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಸ ಲಭೇನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ |
ತತಸ್ತು ವಿಧಿಜೇ ಗತ್ವಾ ವಿದುರಾಶ್ರಮಮುತ್ತಮಂ || ೫೨ ||

ಲಿಂಗಂ ತ್ರಿಭುವನೇಶಂ ಚ ಸಂಪೂಜ್ಯಾತ್ರ ಸುಖೀಭವೇತ್ |
ಮಂಕಣೇಶ್ವರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಲಭತೇ ಸದ್ಗತಿಂ ನರಃ || ೫೩ ||

ತ್ವೈಪುರಂ ಚ ತ್ರಿಲಿಂಗಂ ತು ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ |
ಷಂಡತೀರ್ಥಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಣಪ್ರದೋ ನರಃ || ೫೪ ||

೫೦-೫೧. ಕುಂತೀಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ಹೋಗುವುವು. 'ಗಂಗೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಮೂರುವಿಧ (ವಾಚಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಕಾಯಿಕ) ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

೫೧-೫೨. ಚಮಸೋದ್ಭೇದಕತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವವನು ಗಯಾಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

೫೨-೫೩. ವಿಧಿಜಾತೇ! ಅಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿದುರಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖಿಯಾಗುವನು. ಮಂಕಣೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೫೪-೫೫. ತ್ರಿಪುರಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಪಾಪಗಳು ಹೋಗುವುವು. ಅನಂತರ ಷಂಡತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ

ಸರ್ವಪಾಪವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಶೈವಂ ಪದಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ |
 ಸೂರ್ಯಸ್ರಾಚ್ಯಾಂ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಸಾಸ್ತಾ ಭೋಗವಾನ್ಪ್ರವೇತ್ ||೫೩||
 ತ್ರಿಲೋಚನೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ರುದ್ರಲೋಕಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ |
 ದೇವಿಕಾಯಾಮುಮಾನಾಥಂ ಸಮರ್ಚ್ಯ ಮನುಜೋತ್ತಮಃ || ೫೪ ||
 ಲಭತೇ ವಾಂಛಿತಾನ್ತಾಮಾ ದೇಹಾಂತೇ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |
 ಭೂದ್ವಾರಂ ತು ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಲಭತೇ ವಾಂಛಿತಂ ಫಲಂ || ೫೫ ||
 ಶೂಲಸ್ಥಾನೇ ತು ವಾಲ್ಮೀಕಿಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಕವಿಭವೇತ್ |
 ಚೈವನಾರ್ಕಂ ತತಃ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಿಮಾನ್ || ೫೬ ||
 ಸವನೇಶೀಂ ಚ ಮಾತೃಂಡಂ ಶಿವಸ್ಯಾನುಚರೋ ಭವೇತ್ |
 ಪ್ರಜಾಪಾಲೇಶಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಧನಧಾನ್ಯಾನ್ನಿತೋ ಭವೇತ್ || ೫೭ ||

ಸುವರ್ಣದಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು
 ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಗಿ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಬಳಿಕ ಸೂರ್ಯಪ್ರಾಚಿ
 ಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು
 ಭೋಗಿಯಾಗುವನು.

೫೩-೫೪, ತ್ರಿಲೋಚನತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ರುದ್ರಲೋಕ
 ವಾಸವು ಲಭಿಸುವುದು. ದೇವಿಕಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಮಾಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ
 ಮನುಷ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಯಸಿದ ಕಾಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿ
 ಅನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಭೂದ್ವಾರವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಇಷ್ಟ
 ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೫೫. ಶೂಲಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮುನಿಯನ್ನು
 ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಕವಿಯಾಗುವನು. ಆಮೇಲೆ ಚೈವನಾರ್ಕನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ
 ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗುವುವು.

೫೬. ಸವನೇಶ ಮತ್ತು ಮಾತೃಂಡರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಶಿವಭೃತ್ಯ
 ನಾಗುವನು. ಪ್ರಜಾಪತೀಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿ
 ಯುಂಟಾಗುವುದು.

ಬಾಲಾರ್ಕಪೂಜಕೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ವಿದ್ಯಾವಾ ಧನವಾ ಭವೇತ್ |

ಕುಬೇರಸ್ಥಾನಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿಧಿಂ ಸ್ತ್ರಾಪ್ನೋತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ || ೬೦ ||

ಋಷಿತೋಯನದೀಂ ಸ್ತ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ನರಃ ಶುಚಿಃ |

ದತ್ತಾ ಸುವರ್ಣಂ ವಿಸ್ತ್ರಾಯ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾತಕೈಃ || ೬೧ ||

ಸಂಗೋಲೇಶ್ವರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ರುದ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ |

ನಾರದಾದಿತ್ಯಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನವಾ ಭವೇತ್ || ೬೨ ||

ತತೋ ನಾರಾಯಣಂ ಸ್ತ್ರಾರ್ಚ್ಯ ಮುಕ್ತಿಭಾಗೀ ನರೋ ಭವೇತ್ |

ತಪ್ತಕುಂಡೋದಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮೂಲಚಂಡೀಶಮರ್ಚಯೇತ್ || ೬೩ ||

ಸರ್ವಪಾಪವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ವಾಂಛಿತಾರ್ಥಂ ಲಭೇನ್ನರಃ |

ವಿನಾಯಕಂ ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಕಾನುತಂ || ೬೪ ||

೬೦. ಬಾಲಾರ್ಕನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ವಿದ್ಯಾವಂತನು, ಧನವಂತನೂ ಆಗುವನು. ಬಳಿಕ ಕುಬೇರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೬೧. ಅಲ್ಲಿಂದ ಋಷಿತೋಯ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸುವರ್ಣದಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳೂ ಹೋಗುವುವು.

೬೨. ಸಂಗೋಲೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ರುದ್ರಲೋಕವು ಲಭಿಸುವುದು. ನಾರದಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವನು.

೬೩-೬೪. ಬಳಿಕ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ತಪ್ತಕುಂಡದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೂಲ ಚಂಡೀಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನೀಗಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಇಷ್ಟವು ಲಭಿಸುವುದು.

ಕಲಂಬೇಶ್ವರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿಮಾಃ |

ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿಪೂಜಾತೋ ಗೋಮಾನ್ಯೈ ಧನವಾನ್ಯವಿಃ || ೬೫ ||

ಬಕುಲಸ್ವಾಮಿನೋಭ್ಯರ್ಚಾ ನೃಣಾಂ ಸ್ವರ್ಗತಿದಾಯಿನೀ |

ಸಂಪೂಜ್ಯ ಮಾರುತಾಂ ದೇವೀಂ ಸರ್ವಕಾಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೬೬ ||

ಕ್ಷೇಮಾದಿತ್ಯಾರ್ಚನಾನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಕ್ಷೇಮೀ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಸತ್ಯಭಾಕ್ |

ಉನ್ನತಾಖ್ಯಂ ವಿಘ್ನರಾಜಂ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ವಿಘ್ನೋರ್ನ ಹನ್ಯತೇ || ೬೭ ||

ಜಲಸ್ವಾಮೀ ಕಾಲಮೇಘಃ ಪೂಜಿತೌ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿದೌ |

ರುಕ್ಮಿಣೀ ಪೂಜಿತಾ ದೇವೀ ವಾಂಛಿತಾರ್ಥಪ್ರದಾ ನೃಣಾಂ || ೬೮ ||

ದುರ್ವಾಸೇಶಂ ಚ ಪಿಂಗೇಶಂ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ಸಾಪ್ತೇರ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ |

ಭದ್ರಾಯಾಃ ಸಂಗಮೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯತಿ || ೬೯ ||

೬೫. ಕಲಂಬೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವನು. ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಗೋಮಂತನು, ಧನವಂತನು, ಕವಿಯೂ ಆಗುವನು.

೬೬. ಬಕುಲಸ್ವಾಮಿಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅದು ಸ್ವರ್ಗಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಮಾರುತಾದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಯಸಿದ ಫಲವೆಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯುವುದು.

೬೭. ಕ್ಷೇಮಾದಿತ್ಯಸ್ವಾಮಿಯ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಕ್ಷೇಮವಂತನಾಗಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಉನ್ನತ ಎಂಬ ವಿಘ್ನರಾಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ವಿಘ್ನಗಳಿಂದ ತಡೆಯಾಗದೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದು.

೬೮. ಜಲಸ್ವಾಮಿ, ಕಾಲಮೇಘ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸಕಲಸಿದ್ಧಿದಾಯಕರು. ರುಕ್ಮಿಣಿದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

೬೯. ದುರ್ವಾಸೇಶ, ಪಿಂಗೇಶ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು. ಭದ್ರಾಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣುವನು.

ಶಂಖಾವರ್ತೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರ್ವಸಿದ್ಧೀಶ್ವರೋ ಭವೇತ್ |
 ಮೋಕ್ಷತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಭವೇನ್ಮುಕ್ತೋ ಭವಾರ್ಣವಾತ್ || ೨೦ ||
 ಗೋಷ್ಪದಸ್ನಾನಮಾತ್ರೇಣ ಸರ್ವಸೌಖ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
 ನಾರಾಯಣಗೃಹೇ ಗತ್ವಾ ನರೋ ಭೂಯೋ ನ ಶೋಚತಿ || ೨೧ ||
 ಜಾಲೇಶ್ವರಾರ್ಚನಾತ್ಪುಂಸಾಂ ಸಿದ್ಧಯಃ ಸ್ತುರಭೀಷ್ಠಿಕಾಃ |
 ಸ್ನಾತೋ ಹುಂಕಾರಕೂಪೇ ತು ಗರ್ಭವಾಸಂ ನ ಚಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೨೨ ||
 ತಥಾ ಚಂಡೀಶಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವತೀರ್ಥಫಲಂ ಲಭೇತ್ |
 ವಿಘ್ನೇಶಮಾಶಾಪುರಗಂ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ವಿಘ್ನಂ ನ ಚಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೨೩ ||
 ಕಲಾಕುಂಡಾಪ್ಲತೋ ಮತೀರ್ಥೇ ಮುಕ್ತಿಭಾಗೀ ನ ಸಂಶಯಃ |
 ಕಪಿಲೇಶಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಕಪಿಲಾಯೂಢಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೨೪ ||

೨೦- ಮನುಷ್ಯನು ಶಂಖಾವರ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧೀಶ್ವರನಾಗುವನು. ಮೋಕ್ಷತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಂಸಾರಸಾಗರದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

೨೧. ಗೋಷ್ಪದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಕಲಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ನಾರಾಯಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಪುನಃ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೨೨. ಜಾಲೇಶ್ವರಪೂಜೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೊರೆಯುವವು. ಹುಂಕಾರಕೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಪುನಃ ಗರ್ಭವಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

೨೩. ಚಂಡೀಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳ ಫಲವೂ ಲಭಿಸುವುದು. ಆಶಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ವಿಘ್ನಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

೨೪. ಕಲಾಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವನು, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಕಪಿಲೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಕಪಿಲಗೋದಾನದ ಫಲವು ಬರುವುದು.

జరద్గనేశ్వరం శ్రాశ్శ్యో జరసా నాభిభూయతే ।

సలేశ్వరాశ్శకలం భూగిల శశ్శోటేతాశ్శకలం ధని ॥ ౨౧ ॥

హాటకేశ్వరపూజాతః పూయంతే సర్వకామనాః ।

నారదేశాశ్శకలం భక్తిం లభేద్విష్ణో శ్చ శంకరే ॥ ౨౨ ॥

స్వర్గాద్యో జాయతేభ్యశ్శ్యో దేవిలం మంత్రవిభూషణాం ।

దుర్గశ్శకలం గణపతిం పూజయిత్వా సుఖి భవేత్ ॥ ౨౩ ॥

ధనధాన్యాయితో భూయాత్పూజయన్శారవేశ్వరిలం ।

సుపణ్ణేలం భీరవిలం శ్చ పూజయిత్వా సుఖి భవేత్ ॥ ౨౪ ॥

భిక్షుతీర్థే నరః శ్శాత్వా ముశ్యతే సర్వశిల్పిష్యః ।

శర్దమాలే నరః శ్శాత్వా పాతక్యేవిప్రయజ్యతే ॥ ౨౫ ॥

౨౧. జరద్గనేశ్వరనన్న పూజిసువుదరింద మువ్వుబారదంతా గువుదు- సకలేశ్వరాశ్శకలం భూగిల, శశ్శోటేతాశ్శకలం ధన వంతనల ఆగువరు.

౨౨. హాటకేశ్వరపూజేయింద కామనేగళ్లెవూ పూర్వీసువువు. నారదేశాశ్శకలం విష్ణు మత్తు శంకరరల్లి భక్తియన్ను హొందువను.

౨౩. మంత్రవిభూషణాదేవియన్ను పూజిసిదరే స్వర్గకృ హొగు వుదక్కర్దనాగువను. దుర్గశ్శకలం గణపతియన్ను పూజిసిదరే సుఖి యాగువను.

౨౪. శారవేశ్వరియన్ను పూజిసువవను ధనధాన్యపరిపూర్ణనా గువను. సుపణ్ణేలం మత్తు భీరవిదేవియరన్ను పూజిసిదరే సుఖి యాగువను.

౨౫- మనుష్యను భిక్షుతీర్థదల్లి శ్శానమాడువుదరింద శకల పాపగళిందలూ ముక్తనాగువను. శర్దమూలతీర్థదల్లి శ్శానమా డువ మనుష్యను పాతకగళిన్ను శశ్శేదుకొళ్ళువను.

ಗುಪ್ತಸೋಮೇಶ್ವರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ಭೂಯೋರ್ಹತಿ ಶೋಚಿತುಂ |

ಬಹುಸ್ವರ್ಣೇಶ್ವರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಸಮನಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೮೦ ||

ಶೃಂಗೇಶ್ವರಾರ್ಚಕೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ನ ದುಃಖೈರಭಿಭೂಯತೇ |

ತೀರ್ಥೇ ನಾರಾಯಣೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಕ್ತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ || ೮೧ ||

ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ದೀರ್ಘಾಯುರ್ಜಾಯತೇ ನರಃ |

ತಥಾ ಕೋಟೀಹ್ರದೇ ಸ್ನಾತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಕೋಟೀಶ್ವರಂ ಸುಖೀ || ೮೨ ||

ಸಿದ್ಧಸ್ಥಾನೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ಲಿಂಗಾನಿ ಪೂಜಯೇತ್ |

ಅಸಂಖ್ಯಾತಾನಿ ಯೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ ಸಿದ್ಧೋ ಜಾಯತೇ ಭುವಿ || ೮೩ ||

ದಾಮೋದರಗೃಹಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಖಮಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಂ |

ವಸ್ತ್ರಾಪಥಂ ಪ್ರಭಾಸಸ್ಯ ನಾಭಿಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಿತಂ ಶುಭೇ || ೮೪ ||

೮೦. ಗುಪ್ತ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪುನಃ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಸ್ವರ್ಣೇಶ್ವರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೮೧. ಶೃಂಗೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ದುಃಖಗಳಿ ಗೀಡಾಗಲಾರನು. ನಾರಾಯಣತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೮೨. ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಮಂತನಾಗುವನು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೋಟೀಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕೋಟೀಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸುಖಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

೮೩. ಸಿದ್ಧಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಲಿಂಗ ಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನಾಗುವನು.

೮೪-೮೫. ದಾಮೋದರಗೃಹದರ್ಶನದಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸುಖ ವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಮಂಗಳಾಂಗಿಯೇ! ನಾಭಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭಾಸ

ತತ್ರಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಭವಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭವೇದ್ಭವಸಮಃ ಸ್ವಯಂ |
 ದಾಮೋದರೇ ಸ್ವರ್ಣರೇಖಾ ಬ್ರಹ್ಮಕುಂಡಂ ಚ ರೈವತೇ || ೮೫ ||
 ಕುಂಠೀಶ ಉಜಯಂತೇ ತು ಭೀಮೇಶಶ್ಚ ಮಹಾಪ್ರಭಃ |
 ಮೃಗೀಕುಂಡಂ ಚ ಸರ್ವಸ್ವಂ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ವಸತ್ರಾಪಥೇ ಸ್ತೃತಂ || ೮೬ ||
 ಏತೇಷು ಕ್ರಮಶಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೇವಾನಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಯತ್ನತಃ |
 ಪಿತೃಣ್ಯ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ತೋಯೇನ ಸರ್ವತೀರ್ಥಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೮೭ ||
 ದುನ್ನಾಬಿಲೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಭುಕ್ತಭೋಗೋ ದಿವಂ ವ್ರಜೇತ್ |
 ಭೋಗೇಶ್ವರಂ ತತೋಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೮೮ ||
 ಗಿರೌ ರೈವತಕೇ ದೇವಿ ಸಂತಿ ತೀರ್ಥಾನ್ಯನೇಕಶಃ |
 ತೇಷು ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಮಹೇಶ್ವರಾಃ || ೮೯ ||

ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಸತ್ರಾಪಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಸಾಕ್ಷಾದೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮನಾಗುವನು.

೮೫-೮೬. ದಾಮೋದರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣರೇಖೆಯು, ರೈವತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಕುಂಡವು, ಉಜ್ಜಯಂತದಲ್ಲಿ ಕುಂಠೀಶ ಮತ್ತು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಭೀಮೇಶ ಇವರು ಮತ್ತು ವಸತ್ರಾಪಥಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೃಗೀಕುಂಡವೂ ಸಹ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜೀವಾಳವೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೮೭. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಈ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪಿತೃಗಳ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಜಲತರ್ಪಣಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳ ಫಲವೂ ಲಭಿಸುವುದು.

೮೮. ದುನ್ನಾಬಿಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಖಪಡುವನು. ಅನಂತರ ಭೋಗೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಫಲವು ಬರುವುದು.

೮೯-೯೦. ದೇವೀ! ರೈವತಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರ ಮತ್ತು

ಇಂದ್ರಾದಿಲೋಕಸಾರ್ವಾ ಪ್ರಾಚ್ಯೈ ಭುಕ್ತಿಂ ಮುಕ್ತಿಂ ಚ ವಿಂದತಿ |

ಏತಾನ್ಯುದ್ಧೇಶತಸ್ತೀರ್ಥಾನ್ಯುಕ್ತಾನಿ ತವ ಸುಂದರಿ || ೯೦ ||

ಅವಾಂತರಾಣ್ಯನಂತಾನಿ ತಾನಿ ವಕ್ತುಂ ನ ಶಕ್ಯತೇ |

ಏಕೈಕಸ್ಯಾಪಿ ತೀರ್ಥಸ್ಯ ಸಂತಿ ವಿಸ್ತಾರತಃ ಕಥಾಃ || ೯೧ ||

ಅತಃ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗದಿತಂ ಮಯಾ ಪುಣ್ಯಂ ಪ್ರಭಾಸಜಂ |

ನ ಪ್ರಭಾಸಸಮಂ ತೀರ್ಥಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ನೋಹಿನಿ || ೯೨ ||

ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋಪಿ ಮನುಜಃ ಸ್ವರ್ಗಿಣಾ ಸ್ಪರ್ಧತೇ ಶುಭೇ |

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಭಾಸಸ್ಯ ಲಿಖಿತಂ ವರ್ತತೇ ಗೃಹೇ || ೯೩ ||

ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲಕರು ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಭೋಗಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೯೦-೯೧. ಸುಂದರಾಂಗಿಯೇ! ಈ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಅವಾಂತರ (ಅದರೊಳಗಡಗಿರುವ) ತೀರ್ಥಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ತೀರ್ಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಥೆಗಳಿವೆ.

೯೨. ನೋಹಿನೀ! ಆದಕಾರಣ ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವೆನು. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಭಾಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ತೀರ್ಥವು ದೊರೆಯಲಾರದು.

೯೩-೯೪. ಆ ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸುಖಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವನು ಪ್ರಭಾಸಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಪುಸ್ತಕವಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಭೂತ, ಚೋರ, ಸರ್ಪ, ಶತ್ರು ಇವರ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಯತ್ರ ತತ್ರ ನ ಭೀತಿಃ ಸ್ಯಾದ್ಭೂತಚೋರಾಹಿಶತ್ರುಜಾ |

ಯಃ ಶೃಣೋತಿ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಾ ಸಮಾಹಿತಃ || ೯೪ ||

ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸೋಪಿ ಸದ್ಗತಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೯೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮ ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೯೪-೯೫. ಇಂತಹ ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ
ಚಿತ್ತನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳುವವನು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಶ್ರವಣಮಾಡಿಸು
ವವನೂ ಸಹ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದೊಳು ವಸುಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾಸತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೆಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ನಿಕಸಪ್ತ ತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮೋಹಿನೈವಾಚೆ

ಶ್ರುತಂ ಪ್ರಭಾಸಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾತಿಪುಣ್ಯದಂ |

ಅಥುನಾ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪುಷ್ಕರೋದ್ಭವಂ || ೧ ||

ಯದಾದ್ಯಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾನಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಪಾಪನಾಶನಂ |

ಮತ್ಪಿತುರ್ಯಜ್ಞಸದನಂ ತನ್ಮಮಾಖ್ಯಾಹಿ ವಿಸ್ತರಾತ್ || ೨ ||

ವಸುರುವಾಚೆ

ಶೃಣು ಭದ್ರೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನರಾಣಾಂ ಕಾಮದಂ ಸದಾ |

ಪುಣ್ಯಂ ಪುಷ್ಕರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಬಹುತೀರ್ಥಸಮನ್ವಿತಂ || ೩ ||

ನಿಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ.

೧. ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು :- ದ್ವಿಜವರ್ಯನಾದ ವಸುವೇ ! ಬಹು ಪುಣ್ಯದಾಯಕವಾದ ಪ್ರಭಾಸಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದೆನು. ಈಗ ಪುಷ್ಕರತೀರ್ಥದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುವೆನು.

೨. ಅದು ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೂ ಮೊದಲನೆಯದು, ಪವಿತ್ರವು, ಪಾಪ ನಾಶಕವು ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಯಜ್ಞಮಾಡಿದ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಆಗಿದೆ. ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನನಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

೩. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :- ಭದ್ರೇ ! ಯಾವಾಗಲೂ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪ್ರದವು, ಪುಣ್ಯಕರವು, ಬಹುತೀರ್ಥಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವುದೂ ಆಗಿರುವ ಪುಷ್ಕರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

ವಿಷ್ಣುನಾ ಸಹಿತಾ ದೇವಾ ಯತ್ರೇಂದ್ರಾದ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ |
ಗಜವಕ್ತ್ರಃ ಕುಮಾರಶ್ಚ ರೇವತಶ್ಚ ದಿನಾಕರಃ

|| ೪ ||

ಶಿವದೂತೀ ತಥಾ ದೇವೀ ಶ್ವೇತ್ರಶ್ವೇತಮಂಕರೀ ಸದಾ |
ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ತು ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯೇ ಯಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ನಿರುದ್ಯಮೀ

|| ೫ ||

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಜಂ ಪುಣ್ಯಂ ಸ ಲಭೇನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ |
ನಾತಃ ಪರತರಂ ಕಿಂಚಿತ್ ಶ್ವೇತ್ರಮಸ್ತೀಹ ಭೂತಲೇ

|| ೬ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸೇವ್ಯಮೇತನ್ನರೋತ್ತಮೈಃ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಪತ್ನಿಯಾ ನೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾ ನಾ ಶ್ವೇತ್ರವಾಸಿನಃ

|| ೭ ||

ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಬ್ರಹ್ಮಭಕ್ತಾ ಭೂತಾನುಗ್ರಹಕಾರಿಣಃ |

ತೇ ಯಾಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಲೋಕಂ ಯತ್ರ ಗಚ್ಛಂತಿ ಯೋಗಿನಃ || ೮ ||

೪-೫. ಆ ಶ್ವೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು, ಗಜಮುಖನು, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯು, ರೇವತ, ಶಿವದೂತಿ, ಶ್ವೇತ್ರಶ್ವೇತಗಳಾದ ದೇವಿ ಇವರು ಗಳೊಡನೆ ವಿಷ್ಣುವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವನು.

೫-೬. ಹಿರಿಯದಾದ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ವಾಸವಾಡುವವನೂ ಸಹ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದಿಂದ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಈ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೬-೭. ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಯಾವ ಶ್ವೇತ್ರವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ನರೋತ್ತಮರು ಸಕಲ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಈ ಶ್ವೇತ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು.

೭-೮. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರ ಇವರು ಸರ್ವವಿಧದಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮಭಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಉಪಕಾರಮಾಡುತ್ತ ಈ ಶ್ವೇತ್ರವಾಸಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಅವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು,

ಯೋ ನರಃ ಸರ್ವತೀರ್ಥೇಷು ಯತ್ಪಲಂ ಲಭತೇ ಪುನಃ |
ತತ್ಸರ್ವಂ ಸ ಲಭೇನ್ಮರ್ತ್ಯೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಕುಂಡೇ ಸಕೃತ್ಪುನಃ || ೯ ||

ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಯತ್ರ ಪ್ರಾಚೀ ಸರಸ್ವತೀ |
ಮತಿಃ ಸ್ಮೃತೀರ್ಧಯಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಮೇಧಾ ಬುದ್ಧಿಸಮಾಹ್ವಯಾ || ೧೦ ||

ತತ್ರಸ್ಥಂ ತಜ್ಜಲಂ ಪೇಯಂ ಯೇ ಪಶ್ಯಂತಿ ತಟೇ ಸ್ಥಿತಃ |
ತೇಪೃಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವ್ರಜಂತಿ ಕಂ || ೧೧ ||

ತ್ರಿಣಿ ಶೃಂಗಾಣಿ ಶುಭ್ರಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ ಪ್ರಸ್ತವಣಾನಿ ಚ |
ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಧ್ಯಕನಿಷ್ಠಾನಿ ತ್ರೀಣಿ ತತ್ರ ಸರಾಂಸಿ ಚ || ೧೨ ||

ತತ್ರಾನ್ಯತ್ಪುನಹತ್ತೀರ್ಥಂ ನಂದಾ ನಾಮ ಸರಸ್ವತೀ |
ಯತ್ರ ಪಶ್ಚಿಮದಿಶ್ಯಾಸ್ತೇ ಸರಸೋ ಯೋಜನೇ ಸತಿ || ೧೩ ||

೯. ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಗಳಿಸುವ ಪುಣ್ಯಫಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಗಳಿಸುವನು.

೧೦. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯು ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವಾಗ ಚುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ದಯಾ, ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಮೇಧೆ, ಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

೧೧. ಅದರ ದಡದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಜಲವನ್ನು ನೋಡುವವರೂ ಸಹ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞದ ಫಲಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

೧೨. ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ಶಿಖರಗಳು, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮೂರು ಝರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಮಧ್ಯ, ಕನಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಮೂರು ಸರೋವರಗಳೂ ಸಹ ಇವೆ.

೧೩. ಸಾಧ್ವೀ! ಸರೋವರದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆ ಒಂದು ಗಾವುದದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀನದಿಯು ನಂದಾ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾತೀರ್ಥವಾಗಿದೆ.

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಧಾನೇನ ಗಾಂ ಚ ದತ್ವಾ ಪಯಸ್ವಿನೀಂ |

ವಿಸ್ತಾಯ ನೇದವಿದುಷೇ ವ್ರಜೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷಯಂ ನರಃ || ೧೪ ||

ಕೋಟೀರ್ಥಂ ತಥಾಶ್ರಾಸ್ತಿ ಯತ್ರರ್ಷಿಕೋಟಿರಾಗತಾ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದ್ವಿಜಾಃ ಸ್ವಾರ್ಥೈ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾತಕೈಃ || ೧೫ ||

ಅಗಸ್ತ್ಯಾಶ್ರಮಮಾಸಾಢ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಕುಂಭಜಂ |

ದೀರ್ಘಾಯುರ್ಜಾಯತೇ ಭೋಗೀ ದೇಹಾಂತೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಲಭೇತ್ ||

ಸಪ್ತರ್ಷೀಣಾಂ ತಥಾ ಸ್ವಾಹ್ಯ ತತ್ರಾಶ್ರಮಮನನ್ಯಧೀಃ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಭಕ್ತ್ಯಾ ತಾಂಲ್ಲಭತೇ ತತ್ಸಲೋಕತಾಂ || ೧೬ ||

ಮನೂನಾಮಾಶ್ರಮೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪೂಜಾಮಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವತಃ |

ಗಂಗಾವಿನಿರ್ಗಮೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೧೭ ||

೧೪. ಅಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಗೋವನ್ನು ನೇದವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೧೫. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಟಿ ಋಷಿಗಳು ಬಂದು ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುವ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥವೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುವುದು.

೧೬. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಗಸ್ತ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಂತನು, ಭೋಗಿಯೂ ಆಗಿ ಮೃತ ನಾದಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೧೭. ಆಮೇಲೆ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಆ ಋಷಿ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೮. ಮನುಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಗಂಗಾವಿನಿರ್ಗಮಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ

ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ತು ಪುಷ್ಕರೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಗಾಂ ಚ ದತ್ವಾ ದ್ವಿಜಾತಯೇ |
ಭುಕ್ತ್ವೇಹ ಭೋಗಾನಪಿರ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೧೯ ||

ಮಧ್ಯಮೇ ಪುಷ್ಕರೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಮಹೀಂ ದದತ್ |
ವಿಷ್ಣುಲೋಕಮನಾಪ್ನೋತಿ ವಿಮಾನವರಮಾಸ್ಥಿತಃ || ೨೦ ||

ಕನಿಷ್ಠೇ ತು ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದತ್ವಾ ವಿಪ್ರಾಯ ಕಾಂಚನಂ |
ಸರ್ವಾನ್ಯಮಾನನಾಪ್ಯಾಂತೇ ರುದ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೨೧ ||

ತತೋ ವಿಷ್ಣುಪದೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದತ್ವಾ ಕಿಂಚಿದ್ವಿಜಾತಯೇ |
ಲಭತೇ ಸಕಲಾನ್ಯಾಮಾ ವಿಷ್ಣೋಶ್ಚೈವ ಪ್ರಸಾದತಃ || ೨೨ ||

ನಾಗತೀರ್ಥೇ ತತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಾಗಾನಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಮಾನವಃ |
ದತ್ವಾ ದಾನಂ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯೋ ನೋದತೇ ತ್ರಿದಿನೇ ಯುಗಂ || ೨೩ ||

೧೯. ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಗೋದಾನ ಮಾಡುವವನು ಇಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಗಿಸುವನು.

೨೦. ಮಧ್ಯಮಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಗೋದಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಉತ್ತಮವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೨೧. ಕನಿಷ್ಠಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸುವರ್ಣದಾನ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಗೆ ರುದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವನು.

೨೨. ಅನಂತರ ವಿಷ್ಣುಪದತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವುಂಟಾಗಿ ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು.

೨೩. ಆಮೇಲೆ ನಾಗತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ನಾಗಗಳನ್ನರ್ಚಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಒಂದು ಯುಗಕಾಲ ಸುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುವನು.

ಪಿಶಾಚತೀರ್ಥಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದತ್ವಾ ವಿಸ್ತಾಯ ಭೋಜನಂ |

ನ ಕದಾಚಿತ್ಪಿಶಾಚತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತ್ರಿದಿವಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೨೪ ||

ಶಿವದೂತೀಹ್ರದೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ಶಂಭುಂ ಸಮರ್ಚ್ಯ ಚ |

ವಿಸ್ತೌ ಸಂಭೋಜ್ಯ ಮಿಷ್ವಾನ್ನಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೨೫ ||

ಆಕಾಶಪುಷ್ಕರೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮಂತ್ರಯೋಗಫಲಪ್ರದೇ |

ನರೋ ಮುಕ್ತಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ತವೋದಿತಂ || ೨೬ ||

ಆಪೋಹಿಷ್ವಾದಿಭಿರ್ಮಂತ್ರೈರಾಕಾಶಸ್ಥಂ ವಿಚಿಂತ್ಯ ತತ್ |

ಸ್ನಾಯಾದ್ಯಃ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯೇ ಸ ಲಭೇಚ್ಛಾಶ್ವತಂ ಪದಂ || ೨೭ ||

ಆಗ್ನೇಯಂ ತು ಯದಾ ಮುಕ್ತಂ ಕಾರ್ತಿಕ್ಯಾಂ ಭವತಿ ಕ್ವಚಿತ್ |

ಮಹತೀ ಸಾ ತಿಥಿಸ್ತತ್ರ ಸ್ನಾನಮಾಕಾಶಪುಷ್ಕರೇ || ೨೮ ||

೨೪. ಪಿಶಾಚತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಿಶಾಚಜನ್ಮ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೨೫. ಶಿವದೂತೀಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಶಂಭುಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡುವನು.

೨೬. ಮಂತ್ರ, ಯೋಗ ಇವುಗಳ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹ ಆಕಾಶ ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವುದು ಸತ್ಯ ! ಸತ್ಯ !

೨೭. “ ಆಪೋಹಿಷ್ವಾ ” ಮುಂತಾದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಕಾಶಸ್ಥಿತವಾದ ಅದನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ಶಾಶ್ವತಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೮. ಕಾರ್ತಿಕಶುಕ್ಲ ಪೂರ್ಣಮಾದಿನ ಅಗ್ನಿದೇವತಾಕವಾದ ನಕ್ಷತ್ರ (ಕೃತ್ತಿಕಾ) ವು ಬಂದಾಗ ಆ ತಿಥಿಯು ಮಹಾಪರ್ವಕಾಲವಾಗುವುದು. ಆ ಪುಣ್ಯ

ಯಾಮೃತ್ಸರ್ವಯೋಗೇ ಕಾರ್ತಿಕಾಂ ಮಧ್ಯಮೇ ಸ್ನಾನಕೃತ್ನರಃ |

ತತ್ಫಲಂ ಸಮನಾಪ್ನೋತಿ ಯನ್ನಭಃಪುಷ್ಕರೋದ್ಭವಂ || ೨೯ ||

ಪ್ರಜಾಪತ್ಯರ್ಷಯುಕ್ತಾಯಾಂ ಕಾರ್ತಿಕಾಂ ತು ಕನಿಷ್ಠಕೇ |

ಸ್ನಾತಸ್ತತ್ಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಯದ್ವಿಯತ್ಪುಷ್ಕರೋದ್ಭವಂ || ೩೦ ||

ನಂದಾ ಚಾರ್ಕೇ ಗುರೌ ಸೋಮೇ ಯಾಮೃತೇ ವಹ್ನಾ ವಿಧೌ ಕ್ರಮಾತ್ |

ಯದಾ ನಭಃಪುಷ್ಕರೋತ್ಥಂ ತದಾ ಸ್ಯಾತ್ಸಕಲಂ ಫಲಂ || ೩೧ ||

ವಿಶಾಖಾಯಾಂ ಯದಾ ಭಾನುಃ ಕೃತ್ತಿಕಾಯಾಂ ಚ ಚಂದ್ರಮಾಃ |

ತಸ್ಮಾ ನಭಃಪುಷ್ಕರಾಖ್ಯೇ ಯೋಗೇ ಸ್ನಾತೋ ದಿವಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೩೨ ||

೨೯. ಕಾರ್ತಿಕ ಪೂರ್ಣಮಾದಿನ ಯಾಮೃತನಕ್ಷತ್ರಯೋಗವು ಬಂದಾಗ ಮಧ್ಯಮ ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಅಕಾಶಪುಷ್ಕರ ಸ್ನಾನಫಲ ವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೩೦. ಪ್ರಜಾಪತಿದೇವತಾಕನಕ್ಷತ್ರಯುಕ್ತನಾದ ಕಾರ್ತಿಕ ಪೂರ್ಣಮೆ ಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನೂ ಸಹ ಅಕಾಶಪುಷ್ಕರ ಸ್ನಾನಫಲ ವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೩೧- ಭಾನು, ಗುರು, ಸೋಮ ಈ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಯಾಮೃತ ಆಗ್ನೇಯ, ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ನಂದಾತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಅಕಾಶಪುಷ್ಕರಸ್ನಾನಾದಿಗಳ ಫಲವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರುವುದು.

೩೨. ವಿಶಾಖಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ರವಿಯು, ಕೃತ್ತಿಕಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನೂ ಇರುವಾಗ ನಭಃಪುಷ್ಕರವೆಂಬ ಯೋಗವು ಸಂಭವಿಸುವುದು. ಆ ಯೋಗಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

ಅಂತರಿಕ್ಷಾವೃತ್ತೇಕ್ಷಿಸ್ತಿಸ್ತೀರ್ಥೇ ವೈತಾಮಹೇ ಶುಭೇ |

ಕುಪ್ತಾಂತಿ ಯೇ ನರಾಃ ಸ್ನಾನಂ ತೇಷಾಂ ಲೋಕಾ ಮಹೋದಯಾಃ ||

ಸಂಚಸ್ತ್ರೋತಃಸರಸ್ವತ್ಯಾಂ ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯಕೇ ಸತಿ |

ಕೃತಾನಿ ಮುನಿಭಿಃ ಸಿದ್ಧೈಸ್ತೀರ್ಥಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ || ೩೪ ||

ತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಧರ್ಮಹೇತುಃ ಸರಸ್ವತೀ |

ಹಾಟಕಪ್ರತಿಗೌರೀಣಾಂ ದಾನಂ ತೇಷು ಮಹಾಫಲಂ || ೩೫ ||

ಧಾನ್ಯಾನ್ಯಪಿ ತಿಲಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಯೋತ್ರ ದದ್ಯಾದ್ವಿಜೋತ್ತಮೇ |

ಸ ನರೋ ಲಭತೇ ಭೋಗಾನಿಹಾಮುತ್ರ ಪರಾಂ ಗತಿಂ || ೩೬ ||

ಸಂಗೇ ಗಂಗಾಸರಸ್ವತೋರ್ಯಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪೂಜಯೇದ್ವಿಜಾಃ |

ಸ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಗತಿಂ ಚಾಗ್ರಾಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಾನಿಹೇಪ್ಸಿತಾಃ || ೩೭ ||

೩೩. ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ, ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದಿಳಿದು ಬಂದಿರುವ, ಮಂಗಳಕರವಾದ ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಹಾಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಲೋಕಗಳು ಲಭಿಸುವುವು.

೩೪. ಸಾಧ್ವಿಯೇ ! ಪುಷ್ಕರಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಚಸ್ತ್ರೋತಸ್ಸೇಂಬ ಸರಸ್ವತಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಮುನಿಗಳು ತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಆಯತನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

೩೫. ಆ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸರಸ್ವತಿಯೇ ಧರ್ಮಸಾಧನವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ, ಭೂಮಿ, ಗೋವು ಇವುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಮಹಾಫಲವು ಬರುವುದು.

೩೬. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನಿಗೆ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ತಿಲಗಳನ್ನು ದಾಹಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು.

೩೭. ಗಂಗಾಸರಸ್ವತೀನದಿಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ತಾನು ಬಯಸಿದ ಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಅವಿಯೋಗಾಭಿಧಾಯಾಂ ತು ವಾಸ್ತ್ಯಾಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರಃ ಸುಧೀಃ |
ಪಿಂಡಂ ದತ್ತಾ ವಿಧಾನೇನ ಪಿತೃನ್ನಯತಿ ವೈ ದಿವಂ || ೩೮ ||

ತಥಾ ಸೌಭಾಗ್ಯಕೂಪೇ ತು ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂತಪ್ಯ ಪೂರ್ವಜಾಃ |
ಸದ್ಗತಿಂ ಲಭತೇ ಮರ್ತ್ಯೋಃ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಚಾತುಲಂ ಭುವಿ || ೩೯ ||

ಮರ್ಯಾದಾಪರ್ವತೌ ದ್ವೌ ತು ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮಚ್ಯುತೇ |
ವಾಂಛಿತಾಂಛಭತೇ ಲೋಕಾಃ ಸಾಂಗಯಾತ್ರಾಫಲಂ ತಥಾ || ೪೦ ||

ಅಜಗಂಧಂ ಶಿವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಾನತಃ |
ಲಭತೇ ವಾಂಛಿತಾನ್ತಾಮಾನಿಹ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ || ೪೧ ||

ಸರಸೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಭಾಗೇ ಸಾವಿತ್ರೀಂ ಪರ್ವತೋಪರಿ |
ಸಂಸ್ಥಿತಾಂ ಯಃ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯತ್ಸೋಪಿ ವೇದಸ್ಯ ತತ್ಪವಿತ್ || ೪೨ ||

೩೮. ಅವಿಯೋಗವೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ವಿಧಾನೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವನು.

೩೯. ಹಾಗೆಯೇ ಸೌಭಾಗ್ಯಕೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಕೊಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಸದೃಶವಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅನಂತರ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೪೦. ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮರ್ಯಾದಾ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಅವನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ತಾನು ಬಯಸಿದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಮತ್ತು ಅವನ ಯಾತ್ರೆಯು ಸಫಲವಾಗುವುದು.

೪೧. ಅಜಗಂಧಶಿವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳು ಲಭಿಸಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅವನ ಕಾಮಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುವು.

೪೨. ಆ ಸರೋವರದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿರುವ ಸಾವಿತ್ರೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನೂ ಸಹ ವೇದತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವನು.

ವಾರಾಹಸ್ಯ ನೈಸಿಂಹಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚ ಹರೇಸ್ತಥಾ |

ಶಿವಸ್ಯ ಚಾಪಿ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಸೋಮಸ್ಯ ಚ ಗುಹಸ್ಯ ಚ || ೪೩ ||

ಪಾರ್ವತ್ಯಾ ಜ್ವಲನಸ್ಯಾಪಿ ತತ್ರ ತೀರ್ಥಾನಿ ನೋಹಿನಿ |

ಸೃಘ್ನೇಷು ಮಹಾಭಾಗೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಮಾಹಿತಃ || ೪೪ ||

ದಾನಂ ಚ ದತ್ತಾ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ಲಭತೇ ಗ್ರಾಮುತ್ಸುಮಾಂ |

ಪುಷ್ಕರೇ ದುರ್ಲಭಂ ಸ್ನಾನಂ ಪುಷ್ಕರೇ ದುರ್ಲಭಂ ತಪಃ || ೪೫ ||

ಪುಷ್ಕರೇ ದುರ್ಲಭಂ ದಾನಂ ಪುಷ್ಕರೇ ದುರ್ಲಭಾ ಸ್ಥಿತಿಃ |

ತತಯೋಜನಸಂಸ್ಥೋಪಿ ಸ್ನಾನಕಾಲೇ ತು ಯೋ ನರಃ || ೪೬ ||

ಪುಷ್ಕರಂ ಚಿಂತಯೇದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ತತ್ಸ್ನಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ |

ಮಂಕಣಾದ್ಯಾಸ್ತಪಃಸಿದ್ಧಾಃ ಸೇವಂತೇ ಪುಷ್ಕರಂ ಮುದಾ || ೪೭ ||

೪೩-೪೫. ವಾರಾಹ, ನರಸಿಂಹ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಹರಿ, ಶಿವ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಗುರು, ಪಾರ್ವತೀ ಮತ್ತು ಆಗ್ನಿ ಈ ದೇವತೆಗಳ ತೀರ್ಥಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿವೆ. ಮೋಹಿನೀ! ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೪೫-೪೭. ಪುಷ್ಕರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ತಪಸ್ಸು, ದಾನ ಮತ್ತು ವಾಸ ಇವೆಲ್ಲವೂ ದುರ್ಲಭವು. ನೂರು ಗಾವುದ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಕರವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಅವನು ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೪೭-೪೮. ತಪಸ್ಸಿದ್ದಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಂಕಣ ಮುಂತಾದ ಮುನಿಗಳು ಅನಂದದಿಂದ ಪುಷ್ಕರತೀರ್ಥವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದೆಡೆಗೆ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಹೋದದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವನೂ ಸಹ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ಯತ್ರ ತತ್ರ ಗತೋ ಭಾಗ್ಯಾತ್ಯಾಮಿತಾಂ ಸಿದ್ಧಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಪುಷ್ಕರೇತಿ ಚ ನಾಮಾಸಿ ಯೇನೋಕ್ತಂ ನಿಧಿನಂದಿನಿ || ೪೬ ||

ಪುಷ್ಕರಸ್ತಾನಜಂ ಪುಣ್ಯಂ ಲಭೇತ್ ಸೋಪಿ ನ ಸಂಶಯಃ |

ಋಷಿ ಶೃಣೋತಿ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪುಷ್ಕರಸ್ಯ ಚ || ೪೭ ||

ಸೋಪಿ ಸ್ನಾನಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮೋದತೇ ದಿವಿ ದೇವನತ್ || ೫೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಪುಷ್ಕರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮೈಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಪುಷ್ಕರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೪೬-೪೭. ಬ್ರಹ್ಮನಂದನೇ ! ಪುಷ್ಕರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವವನೂ ಸಹ ಪುಷ್ಕರಸ್ನಾನದಿಂದಂಟಾಗುವ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೪೭-೫೦. ಈ ತೆರನಾದ ಪುಷ್ಕರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳುವ ಮನುಷ್ಯನೂ ಸಹ ಸ್ನಾನಫಲವನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಯಂತೆ ಸುಖಪಡುವನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸುಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದೊಳು ಪುಷ್ಕರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೆಂಬ

ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಮುಗಿದುದು.

ದ್ವಾಸಪ್ತ ತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

— ಅಷ್ಟಕ —

ಗೌತಮಾಶ್ರಮಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚ

ಶ್ರುತಂ ಪುಷ್ಕಗಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವಸೋ ಪಾಪಪ್ರಜಾತನಂ |
ಗೌತಮಾಶ್ರಮಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಧುನಾ ಕೀರ್ತಯ ಪ್ರಭೋ

|| ೧ ||

ವಸುರುವಾಚ

ಶೃಣು ದೇವಿ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಗೌತಮಾಶ್ರಮಮುತ್ತಮಂ |
ಯತ್ರ ಗತ್ವಾ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ನ ಭೂಯೋರ್ಹತಿ ಯಾತನಾಃ || ೨ ||

ಗೌತಮಸ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಪುಣ್ಯಂ ದೇವರ್ಷಿಗಣಸೇವಿತಂ |
ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಶಮನಂ ಸರ್ವೋಪದ್ರವಶಾಂತಿದಂ

|| ೩ ||

ನಿಪ್ಪತ್ತಿರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ವಸುವೇ! ಪಾಪಸರಿಹಾರಕವಾದ ಪುಷ್ಕರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. ಸ್ವಾಮಿ! ಈಗ ಗೌತಮಾಶ್ರಮ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

೨. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು : — ದೇವಿ ! ಉತ್ತಮವಾದ ಗೌತಮಾಶ್ರಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ; ಕೇಳು. ಆ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮನುಷ್ಯನು ಪುನಃ ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೩-೪. ಪುಣ್ಯಕರವಾದ, ದೇವತೆ ಮತ್ತು ಮುಷಿಗಣಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಸಕಲ ಪಾಪಸರಿಹಾರಕವಾದ, ಸಕಲೋಪದ್ರವಗಳನ್ನೂ ಶಮನಮಾ

ಸೇವತೇ ದ್ವಾದಶಾಬ್ದಂ ಯೋ ಭಕ್ತಿಭಾವಸಮಸ್ಥಿತಃ |

ಸ ಶೈವಂ ಲಭತೇ ಧಾಮ ಯತ್ರ ಗತ್ವಾ ನ ಶೋಚತಿ || ೪ ||

ಮಾಯಾದೇವೀಸುತೋ ಯತ್ರ ತಪಸ್ಯುಗ್ರೇ ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ |

ತತ್ರ ಗೋದಾವರೀ ಗಂಗಾ ಸರ್ವಸಾತಕನಾಶಿನೀ || ೫ ||

ತಪಸ್ಯತೋ ಮುನೇಶ್ವಸ್ಯ ದ್ವಾದಶಾಬ್ದಮವರ್ಷಣಂ |

ಬಭೂವ ಘೋರಂ ವಿಧಿಜೇ ಸರ್ವಸತ್ಯಕ್ಷಯಂಕರಂ || ೬ ||

ತಸ್ಮಿನ್ನುಗ್ರೇ ತು ದುರ್ಭಿಕ್ಷೇ ಹ್ವುತ್‌ಕ್ಷಾಮಾ ಮುನಯೋಽಖಿಲಾಃ |

ನಾನಾದೇಶೇಭ್ಯ ಆಯಾತಾ ಗೌತಮಸ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಶುಭೇ || ೭ ||

ಚಕ್ರವಿಜ್ಞಾಪನಂ ತಸ್ಯ ಗೌತಮಸ್ಯ ತಪಸ್ಯತಃ |

ದೇಹಿ ನೋ ಭೋಜನಂ ಯೇನ ಪ್ರಾಣಾಸ್ತಿಷ್ಯಂತಿ ವರ್ಷಸು || ೮ ||

ಡುವ ಗೌತಮಾಶ್ರಮವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಭಕ್ತಿಭಾವಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸೇವಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಶೋಕಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಶೈವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೫. ಅಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನು ಘೋರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವನು. 'ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲ ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ವೃದ್ಧಗಂಗೆಯೆನಿಸಿದ ಗೋದಾವರೀ ನದಿಯಿದೆ.

೬. ವಿಧಿಜಾತೇ! ಆ ಗೌತಮಮುನಿಯು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವಂತಹ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಭಯಂ ರವಾದ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯು ಸಂಭವಿಸಿತು.

೭. ಶೋಭನೇ! ಅಂತಹ ಘೋರಕ್ಷಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ನಾನಾದೇಶಗಳಿಂದ ಗೌತಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

೮. ಅಲ್ಲಿ ತಪೋನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಗೌತಮರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ "ಹಸಿವಿನಿಂದ ನಮ್ಮಪ್ರಾಣಗಳು ಹೋಗವಂತಿವೆ. ಪ್ರಾಣವುಳಿದಿರಲಿಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಷ್ಟು ನಮಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು" ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಏವಂ ವಿಜ್ಞಾಪಿತಸ್ತೈಸ್ತು ಮುನಿಭಿರ್ಗೌತಮೋ ಮುನಿಃ |
ಜಾತಾನುಕಂಪಸ್ತುನಾಹ ವಿಶ್ವಸ್ತಾಂಸ್ತಪಸೋ ಬಲಾತ್ || ೯ ||

ಗೌತಮ ಉನಾಚಿ

ಶಿಷ್ಯಧ್ವಂ ಮುನಯಃ ಸರ್ವೇ ಮಮಾಶ್ರಮಸಮೀಪತಃ |
ಭೋಜನಂ ವಃ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯಾವದ್ಬುರ್ಭಿಕ್ಷಮಾದೃತಾಃ || ೧೦ ||

ವಿಶ್ವಾಸೈವಮೃಷೀಕ ಸರ್ವಾಕ ಗೌತಮಸ್ತಪಸೋ ಬಲಾತ್ |
ದಧ್ಯಾ ಪ್ರಸನ್ನಮನಸಾ ಗಂಗಾಂ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಿನೀಂ || ೧೧ ||

ಸ್ಮೃತಮಾತ್ರಾ ತು ಸಾ ದೇವೀ ತತ್ರೋದ್ಭೂತಾ ಧರಾತಲಾತ್ |
ತಾಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುನಿರ್ಗಂಗಾಂ ಸಂಸ್ಥಾಪಿತಧರಾತಲಾಂ || ೧೨ ||

೯. ಮುನಿಗಳು ಆ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಗೌತಮರು ಅವರಲ್ಲಿ ದಯೆಮಾಡಿದವರಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನಂಬಿ ಬಂದ ಆ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು.

೧೦. ಮುನಿಗಳಿರಾ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿರಿ! ಈ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು ಹೋಗುವವರೆಗೂ ನಿಮಗೆ ಆದರದಿಂದ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆನು !

೧೧. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗೌತಮಮುನಿಯು ಸಕಲಋಷಿಗಳನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಪ್ರಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕವಾದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದನು.

೧೨-೧೩. ಗೌತಮಮುನಿಯು ಸ್ಮರಿಸಿದಕೂಡಲೇ ಆ ಗಂಗಾದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದಳು. ಮುನಿಯು ಹೀಗೆ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಹರಿಯಲಾಂಭಿಸದ ಆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಜ

ಏವಂ ಪ್ರಭಾವಃ ಸ ಮುನಿಗೌತಮಸ್ತತ್ರ ಮೋಹಿನಿ |
ತಪಸ್ತೇಸೇ ಬಹುತಿಥಂ ಕಾಲಂ ನಿಯಮಿತೇಂದ್ರಿಯಃ || ೧೮ ||

ತತಸ್ತತ್ತಪಸಾ ತುಷ್ಟೋ ಭಗವಾನಂಬಿಕಾಪತಿಃ |
ಸಗಣೋ ದರ್ಶನಂ ಯೋತೋ ವರಂ ಬ್ರೂಹೀತ್ಯುವಾಚ ಹ || ೧೯ ||

ತತೋ ಮುನಿವರೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವದೇವಮುಮಾಪತಿಂ |
ತ್ಯಂಬಕಂ ಸ ನಮಶ್ಚಕ್ರೇ ನಿಸತ್ಯ ಭುವಿ ತತ್ಪುರಃ || ೨೦ ||

ತತ ಉತ್ಥಾಯ ಸಹಸಾ ಕೃತಾಂಜಲಿರುಪಸ್ಥಿತಃ |
ಪ್ರೋವಾಚ ದೇಹಿ ಮೇ ಭಕ್ತಿಂ ಪಾದಯೋಸ್ತವ ನಿಸ್ಯದಾ || ೨೧ ||

ಮಮಾಶ್ರಮಸಮೀಪೇತ್ರ ಪರ್ವತೋಪರಿ ಶಂಕರ |
ತ್ವಾಮೇವಂ ಸಂಸ್ಥಿತಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯೇಷ ಏವ ವರೋ ಮಮ || ೨೨ ||

೧೮. ಮೋಹಿನೀ! ಈವಿಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಆ ಗೌತಮಮುನಿಯು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೯. ಬಳಿಕ ಆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅಂಬಿಕಾಪತಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಪರಿವಾರಗಣಸಹಿತವಾಗಿ ಬಂದು ಗೌತಮಮುನಿಗೆ ದರ್ಶನಕೊಟ್ಟು “ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವೆನು ವರವನ್ನು ಕೇಳು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೨೦. ತರುವಾಯ ಮುನಿವರನು ದೇವದೇವನು, ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯು ಆದ ತ್ರ್ಯಂಬಕದೇವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಇದಿರಿಗೆ ನೆಲದಮೇಲೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು.

೨೧. ಬಳಿಕ ಮೇಲಕ್ಕೇದ್ದು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತು “ದೇವಾ! ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದನು.

೨೨. ಶಂಕರಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪರ್ವತದಮೇಲೆ ಈಗ ನೀನಿರುವರೂಪದಿಂದಲೇ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಬೇಕು. ಇದೇ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ವರವು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪಾರ್ವತೀನಾಥೋ ಭಕ್ತಾನಾಂ ವಾಂಛಿತಸ್ತದಃ |

ತತ್ರ ದತ್ತಾ ಸ್ವಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರೀತಂ ಚಕಾರ ತಂ || ೨೩ ||

ತೇನ ರೂಪೇಣ ತತ್ವೈವ ನೈವಸತ್ತ್ವೈಂಬಕಃ ಸತಿ |

ಸ ಗಿರಿಸ್ತ್ವೈಂಬಕಾಖ್ಯಸ್ತು ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ || ೨೪ ||

ಯೇ ತು ಗೋದಾವರೀಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಕ್ತಿಯುತಾ ನರಾಃ |

ಸ್ನಾನಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಸುಭಗೇ ತೇ ಸ್ಯುರ್ಮುಕ್ತಾ ಭವಾರ್ಣವಾತ್ || ೨೫ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಗೋದಾವರೀತೋಯೇ ತ್ರೈಂಬಕಂ ಯೇ ಗಿರಿಸ್ಥಿತಂ |

ಉಪಚಾರೈಃ ಪೂಜಯಂತಿ ತೇ ಸ್ಯುಃ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಹೇಶ್ವರಾಃ || ೨೬ ||

ತ್ವೈಂಬಕಸ್ಯ ತು ವಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಂಕ್ಷೇಪಾದ್ವರ್ಣಿತಂ ಮಯಾ |

ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ನಿಶ್ಚರಾದ್ವಕ್ತುಂ ತವ ತಾತಃ ಕ್ಷಮೋ ನ ಹಿ || ೨೭ ||

೨೩. ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥದಾಯಕನಾದ ಪಾರ್ವತೀನಾಥನು ಮುನಿವರನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಆ ಪರ್ಮತದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು.

೨೪. ಸಾಧ್ವಿಯೇ ! ತ್ರೈಂಬಕೇಶ್ವರನು ಆ ರೂಪದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಆಗಿನಿಂದ ಆ ಪರ್ಮತವು ತ್ರೈಂಬಕಾದ್ರಿ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

೨೫. ಸುಂದರೀ ! ಗೋದಾವರಿ ಮತ್ತು ಗಂಗಾನದಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರು ಸಂಸಾರಸಾಗರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.

೨೬. ಗೋದಾವರೀ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪರ್ಮತದ ಮೇಲಿರುವ ತ್ರೈಂಬಕಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಹೇಶ್ವರನ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೨೭. ಮೋಹಿನೀ ! ತ್ರೈಂಬಕನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಅವನ ಮಹಿಮೆಯು ಅಪಾರವಾದುದು. ಅದನ್ನು ನಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ನಿಷ್ಕತಂದೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಸಹ ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ.

ತತೋ ಗೋದಾವರೀ ಯಾವತ್ಸಾಕ್ಷಾದ್ವರ್ತನಶಾಂ ಗತಾ |

ಶಾವದಸ್ಯಾಶ್ರಮಾಃ ಪುಣ್ಯಾಸ್ತತ್ರ ಸಂತಿ ಹ್ಯನೇಕಶಃ

|| ೨೮ ||

ತೇಷು ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿಧಾನೇನ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ಪಿತೃದೇವತಾಃ |

ನರೋಭಿಲಷಿತಾನ್ಶಾಮಾಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾನ್ಶಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ

|| ೨೯ ||

ಪ್ರಕಾಶಾ ತು ಕ್ವಚಿದ್ಭದ್ರೇ ಕ್ವಚಿದ್ಗುಪ್ತಾ ತತಃ ಪರಂ |

ಸ್ಲಾವಯಾಮಾಸ ಧರಣೀಂ ಪುಣ್ಯಾ ಗೋದಾವರೀ ನದೀ

|| ೩೦ ||

ಯತ್ರ ಪ್ರಕಟಶಾಂ ಯಾತಾ ನೃಣಾಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಮಹೇಶ್ವರಿ |

ತತ್ರ ತೀರ್ಥಂ ಮಹತ್ಪುಣ್ಯಂ ಸ್ನಾನಮಾತ್ರಾದಘಾಸಹಂ

|| ೩೧ ||

ತತಃ ಪಂಚವಟೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾ ದೇವೀ ನಿಯತವ್ರತಾ |

ಸುಪ್ರಕಾಶಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಲೋಕಾನಾಂ ಗತಿದಾಯಿನೀ

|| ೩೨ ||

೨೮. ಅಲ್ಲಿಂದ ಗೋದಾವರಿಯು ಕಾಣಿಸುವವರೆಗೂ ಅನೇಕ ಆಶ್ರಮಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರಗಳು.

೨೯. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು. ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೩೦. ಮಂಗಳಾಂಗಿಮೇ ! ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಗೋದಾವರೀನದಿಯು ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿಯೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿಯೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾನನಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

೩೧. ಮಹೇಶ್ವರಿಯೇ ! ಗೋದಾವರೀನದಿಯು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಸ್ಥಳವು ಮಹಾಪುಣ್ಯಕರವಾದ ತೀರ್ಥವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು.

೩೨. ಆ ಗೋದಾವರೀದೇವಿಯು ಪಂಚವಟೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲಾ ಸದ್ಗತಿದಾಯಕವಾಗಿರುವಳು.

ಗೋದಾವರ್ಯಾಂ ಸಂಚವಟ್ಯಾಂ ಯಃ ಸ್ನಾಯಾನ್ನಿಯತವ್ರತಃ |

ಸಃ ಸತಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಕಾಮಾನಭೀಷ್ಟಾಃ ವಿಧಿನಂದಿನಿ || ೩೩ ||

ಯದಾ ಶ್ರೀತಾಯುಗೇ ರಾಮಃ ಸಂಚವಟ್ಯಾಮುಪಾಗತಃ |

ಸಭಾರ್ಯಸ್ಸಾನುಜಸ್ತುತ್ರ ವಸಸ್ಪುಣ್ಯತರಾಂ ವ್ಯಧಾತ್ || ೩೪ ||

ಇತ್ಯೇತತ್ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಗೌತಮಾಶ್ರಮಜಂ ಶುಭೇ |

ಕೃಣ್ವಿತಾಂ ಸಠತಾಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪಾಪಘ್ನಂ ವಾಂಛಿತಸ್ರದಂ || ೩೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದೇ ಗೌತಮಾಶ್ರಮಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಗೌತಮತಪಶ್ಚರ್ಯಾ
ಪ್ರಭಾವವರ್ಣನಂ ನಾಮ ದ್ವಾಸಪ್ತತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೩೩. ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರಿಯೇ ! ಪಂಚವಟೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೋದಾವರೀ
ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವ್ರತಪರನಾಗುವ ಮನುಷ್ಯನು ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ಫಲ
ಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು.

೩೪. ಶ್ರೀತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಪತ್ನಿಯಾದ ಸೀತಾಡೇವಿ,
ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಇವರೊಡನೆ ಪಂಚವಟೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ
ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತಪುಣ್ಯಕರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

೩೫. ಶೋಭನೇ ! ಗೌತಮಾಶ್ರಮ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪೂ
ರ್ಣವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಇದನ್ನು ಶ್ರವಣ, ಪಠನೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ
ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ಇಷ್ಟಾರ್ಥದಾಯ
ಕವೂ ಆಗಿದೆ!

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ಮೋಹಿನೀ ಸಂವಾದ

ದೊಳು ಗೌತಮಾಶ್ರಮ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಗೌತಮ

ಮುನಿಯ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವವರ್ಣನೆಯೆಂಬ

ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

ಮುಗಿದುದು.

ತ್ರಿಸಸ್ತುತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

—೧೩೩—

ಅಥ ತ್ರೈಂಬಕಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸ್ವಾರಭ್ಯತೇ
ಮೋಹಿನ್ಯವಾಚಿ

ಶ್ರುತಂ ಗುರೋ ತ್ವಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪುಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಚ ಗೌತಮಂ |
ತ್ರೈಂಬಕಸ್ಯ ಚ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಗೋದಾಪಂಚವಟೀಭವಂ || ೧ ||

ಅಥುನಾ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪುಂಡರೀಕಪುರೋದ್ಭವಂ |
ಯಥಾ ತತ್ರ ಮಹಾದೇವಸ್ತಾಂಡವಂ ನೃತ್ಯಮಾಚರತ್ || ೨ ||

ತಥಾ ವದ ಮಹಿದೇವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಪುಣ್ಯತರಂ ಮಮ |
ವಸುರಾವಾಚಿ
ಭಕ್ತವಶ್ಯೋ ಮಹಾದೇವಃ ಸದ್ಯೋ ವರದ ಏವ ಚ || ೩ ||

ನಿಷ್ಪತ್ತುಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೨. ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು :—ಗುರುಗಳೇ ! ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಗೌತಮಾಶ್ರಮ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. ಗೋದಾಪಂಚವಟೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಪುಂಡರೀಕಪುರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಈಗ ಕೇಳಬಯಸುವೆನು.

೨-೩. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ! ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನು ತಾಂಡವನೃತ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಚರಿಸಿದನು ? ಅದನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರವು. ಅದನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು.

೩-೪. ವಸುಪು ಹೇಳಿದನು :—ಭಕ್ತಪರಾರ್ಥಿನನು, ಸ್ತಿಪ್ತವಶದಾಡು ಕೂಡ ಅದ ಮಹಾದೇವನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗುವನು. ಮತ್ತು ಅಜನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ನರ್ತನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡುವನು.

ಪ್ರಾಕಟ್ಯಂ ಯಾತಿ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಕರೋತಿ ಚ ತದಿಚ್ಛಯಾ |

ಏಕದಾ ಜೈಮಿನಿರ್ನಾಮ್ನಾ ವ್ಯಾಸಶಿಷ್ಯೋ ಮುನೀಶ್ವರಃ |

|| ೪ ||

ಅಗ್ನಿಕೇಶಾದಿಭಿಃ ಶಿಷ್ಯೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ತೀರ್ಥಾನ್ಯಟನ್ನಗಾತ್ |

ಪುಂಡರೀಕಪುರಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧೇವರಾಜಪುರೋಪಮಂ |

|| ೫ ||

ಸರ್ವತೋಲಂಕೃತಂ ಶ್ರೀಮತ್ಸರ್ವಾರ್ತುಕುಸುಮದ್ರವ್ಯೈಃ |

ಶೋಭಿತಂ ತೀತಲಚ್ಛಾಯೈಃ ಶುಭ್ರವಾರಿಜಲಾಶಯೈಃ |

|| ೬ ||

ನಾನಾವಯಃಕುಲಾಕೀರ್ಣೈಃ ಸುರಮೈಃ ಕಮಲಾಕರೈಃ |

ನಾರೀಭರಸ್ಪರೋಭಿಶ್ಚ ನೈಭಿರ್ವಿದ್ಯಾಧರದ್ಯುಭಿಃ |

|| ೭ ||

ವಿಲಸದ್ಭವನೈಃ ಶುಭ್ರೈರ್ವಿಮಾನಮಿವ ರಾಜತೇ |

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೋಭಾಂ ಮುನಿಸ್ತಸ್ಯ ಪುರಸ್ಯ ಪ್ರೀತಿಮಾನಭೂತ್ |

|| ೮ ||

೪-೫. ವೇದವ್ಯಾಸರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಜೈಮಿನಿಯೆಂಬ ಮುನೀಶ್ವರನು ಒಂದು ದಿನ ಅಗ್ನಿಕೇಶ ಮುಂತಾದ ಶಿಷ್ಯರ ಸಹಿತನಾಗಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿಗಾಗಿ ಹೊರಟು ಸಾಕ್ಷಾದಿಂದ್ರಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಪುಂಡರೀಕಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

೬. ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಎಲ್ಲಾ ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವ ಪುಷ್ಪ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮತ್ತು ತೀತಲವಾದ ನೆರಳು, ನಿರ್ಮಲೋದ ಕವುಳ್ಳ ಸರೋವರ ಇವುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

೭-೮. ಆ ಸರೋವರಗಳು ನಾನಾವಿಧ ಪಕ್ಷಿಸಂಘಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರು, ವಿದ್ಯಾಧರರಂತೆ ವಿರಾಜಮಾನರಾದ ಪುರುಷರು ಇವರಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಶುಭ್ರವಿಮಾನದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಂದಿರಗಳು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಜೈಮಿನಿಮುನಿಯು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು.

ಭೃಶಂ ನ ಚ ಮನಶ್ಚಕ್ರೇ ಸ್ನಾತುಂ ತತ್ರ ಸರೋವರೇ |
ಸ್ನಿಗ್ಧಭಾಯೈದ್ರುಮೈರ್ಯುಕ್ತೇ ನಾನಾಪುಷ್ಪಸುಗಂಧಿತೇ || ೯ ||

ವಿಶ್ರಮ್ಯ ತರುಳಾಯಾಥ್ಯೇ ತಟೇ ತಸ್ಯ ಕ್ಷಣಂ ಮುನಿಃ |
ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿತ್ಯಾಃ ಕ್ರಿಯಾಶ್ಚಕ್ರೇ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃತರ್ಪಣಂ || ೧೦ ||

ನಿರ್ಮಾಯ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಲಿಂಗಂ ವಿವಿಧೈರುಪಚಾರಕೈಃ |
ಪೂಜಯಾಮಾಸ ವಿಧಿವತ್ಪಾದ್ಯಾಘ್ನಾಘ್ನೈರನಾಕುಲಃ || ೧೧ ||

ಗಂಧೈರ್ಧೂಪೈಸ್ತಥಾ ದೀಪೈರ್ನೈವೇದ್ಯೈರ್ವಿವಿಧೈರಪಿ |
ಪುಷ್ಪೈಃ ಸುಗಂಧಿಭಿಃ ಪ್ರಾಚ್ಯೈಃ ಸ್ಥಿತೋ ಯಾವದಭೂನ್ಮುನಿಃ || ೧೨ ||

ಶಾವತ್ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಮುಪಾಗತಃ |
ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಚ ಮೃಲ್ಲಿಂಗೇ ನಾನಾರತ್ನಪ್ರಭೋದ್ಗಮೇ || ೧೩ ||

೯. ಆದರೆ ಮುನಿಯು ದಟ್ಟವಾದ ಛಾಯೆಯುಳ್ಳ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ನಾನಾವಿಧ ಪುಷ್ಪಗಳ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

೧೦. ವೃಕ್ಷಗಳ ನೆಳಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಸರೋವರದ ದಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮುನಿಯು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಳಿಕ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಿದನು.

೧೧. ಬಳಿಕ ಪಾರ್ಥಿವ ಲಿಂಗವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪಾದ್ಯ, ಅಘೈ ಮುಂತಾದ ನಾನಾವಿಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು.

೧೨-೧೩. ಗಂಧ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ನಾನಾವಿಧ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಮುನಿಯು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವಷ್ಟು ರಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವಂತನು ನಾನಾರತ್ನ ಪ್ರಭೆಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದ, ಆ ಮಣ್ಣಿನ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮುನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿದನು.

ತತಃ ಸ ಜೈಮಿನಿರ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾಕ್ಷಾಬ್ದೇವಮುಮಾಪತಿತಿ !

ಸೌಕಾತ ದಂಡವದ್ಭೂಮೌ ಪುನರುತ್ಥಾಯ ಸಾಂಬಲಿಃ

|| ೧೪ ||

ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಸನ್ನಾತಿಹರಂ ಹರಾರ್ಥಾಗಂ ಹರಂ ವಿಭುಂ |

ಜೈಮಿನಿರುನಾಚಿ

ಧನ್ಯೋಸ್ತಿ ಕೃತಕೃತ್ಯೋಸ್ತಿ ದೇವದೇವ ಜಗತ್ಪತೇ

|| ೧೫ ||

ಯಸ್ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಭಿರ್ಧೇಯಃ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮದ್ವೃಷ್ಟಿಗೋಚರಃ |

ತತಃ ಪ್ರಸನ್ನಃ ಸ ವಿಭುರ್ಗಿರೀಶೋಸ್ಯ ನಿಜಂ ಕರಂ

|| ೧೬ ||

ಶಿರಸ್ಯಾಧಾಯಾಗದತ್ತಂ ಬ್ರೂಹಿ ಪುತ್ರ ಕಿಮಿಚ್ಛಸಿ |

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ವಚನಂ ಶಂಭೋರ್ಜೈಮಿನಿಃ ಪ್ರತ್ಯುನಾಚಿ ಹ

|| ೧೭ ||

ದೇವಂ ಸಾಂಬಂ ಸವಿಘ್ನೇಶಂ ಸಕುಮಾರಂ ವಿಲೋಕಯೇ |

ತತಃ ಸಾಂಬಃ ಸಪುತ್ರೋಸ್ಯ ಶಂಕರೋ ದರ್ಶನಂ ಗತಃ

|| ೧೮ ||

೧೪-೧೫. ಆ ಜೈಮಿನಿಯು ಸಾಕ್ಷಾದುಮಾಪತಿಯಾದ ಈಶ್ವರದೇವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಾಕ್ಷಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಎದ್ದು ಪುನಃ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಶರಣಾಗತರ ಮನೋವೃಥೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಅರ್ಥನಾಶೀಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದನು.

೧೫-೧೬. ಜೈಮಿನಿಯು ಹೇಳಿದನು :— ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ದೇವದೇವನೇ! ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದ ಧೈಯನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೋಚರಿಸಿರುವೆ! ಇದರಿಂದ ನಾನು ಧನ್ಯನು, ಕೃತಕೃತ್ಯನೂ ಆಗಿರುವೆನು!

೧೬, ೧೭. ಅನಂತರ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಗಿರೀಶಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಜೈಮಿನಿಯ ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು “ಕುಮಾರ! ನೀನು ಏನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆ? ಹೇಳು” ಎಂದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜೈಮಿನಿಯು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು.

೧೮. ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಅಂಬಿಕೆ, ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ, ಕುಮಾರ ಇವರ ಸಹಿತನಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವೆನು ಎಂದು ಜೈಮಿನಿಯು ಹೇಳಲು ಕೂಡಲೇ ಶಂಕರನು ಅಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಪುತ್ರರಿಂದ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ದರ್ಶನಕೊಟ್ಟನು.

ಪುನಃ ಪ್ರಾದ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ಬ್ರೂಹಿ ಪುತ್ರ ಕಿಮಿಚ್ಛಸಿ |

ಅಥಾಸ್ಯ ಜೈಮಿನಿವೀಕ್ಷ್ಯಂ ಕೃಸಾಲುತ್ವ ಜಗದ್ಗುರೋಃ

|| ೧೯ ||

ಸ್ಮಯಿಸ್ನಾಹ ಸಮೀಕ್ಷೇ ತ್ವಾಂ ತಾಂಡವಂ ನಟನಂ ಗತಂ |

ಅಥ ತದ್ವಾಂಛಿತಂ ಕರ್ತುಂ ಭಗವಾನಂಬಿಕಾಪತಿಃ

|| ೨೦ ||

ಸಸ್ಮಾರ ಪ್ರಮಥಾ ಸರ್ವಾನ್ನಾ ನಾಕ್ರೀಡಾಬಿಶಾರದಾ |

ಸ್ಮೃತಮಾತ್ರಾಸ್ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ನಂದಿಭೃಂಗಿಪುರೋಗಮಾಃ

|| ೨೧ ||

ಸಮಾಜಗ್ಮುಃ ಪ್ರಜಲ್ಪಂತಃ ಕೌತೂಹಲಸಮನ್ವಿತಾಃ |

ಸನಿಘ್ನೇಶಕುಮಾರಾಂಬಂ ತೇ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ವಾಗ್ಯತಾಃ |

ತಸ್ಯುಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯೋ ದೇವದೇವಸ್ಯಾಜ್ಞಾಸಮೀಕ್ಷಕಾಃ

|| ೨೨ ||

೧೯. ಬಳಿಕ ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತನಾದ ಈಶ್ವರನು “ವುತ್ರಾ ! ನೀನು ಇನ್ನೇ ಏನನ್ನು ಬಯಸುವೆ? ಹೇಳು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಪುನಃ ಕೇಳಲು ಜಗದ್ಗುರುವಾದ ಈ ದೇವನ ದಯಾಳುತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಾತಿಶಯದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ ಸ್ವಾಮಿಾ ! ತಾಂಡವನರ್ತನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವೆನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

೨೦-೨೧. ಅನಂತರ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ಮುನಿಯ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನೀಡೇರಿಸಲು ನಾನಾವಿಧ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾದ ಪ್ರಮಥಗಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ಮರಿಸಿದನು.

೨೧-೨೨. ಸ್ಮರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಕುತೂಹಲಯುಕ್ತರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಈಶ್ವರನಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ, ಕುಮಾರ ಮತ್ತು ಅಂಬಿಕಾದೇವಿಯರಿಂದ ಸಹಿತನಾದ ದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದು ದೇವದೇವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವವರಾಗಿ ಕೂಡಲೇ ನಿಂತರು.

ತತೋ ಹರೋ ಹರಾಜ್ಞಯಾ ವಿಧಾಯ ರೂಪಮದ್ಭುತಂ

ಪ್ರಸರ್ತುಮದ್ಯತೋ ಬಭೌ ವಿಚಿತ್ರವೇಷಭೂಷಣಃ |

ವಿಲೋಲನಾಗವಲ್ಲರೀದ್ವಕಪ್ತ ಈಷದುತ್ಸಿತಾ-

ಸನೋ ಲಲಾಟಶೋಭಿತೇಂದುಲೇಖ ಊರ್ಧ್ವದೋರ್ಧ್ವಜಃ || ೨೩ ||

ಸುದೃಗ್ನಿಲಿಪ್ತಭಸ್ಮದೇಹರುಗ್ನಿ ತೇಂದುಚಂದ್ರಿಕೋ

ಜಟಾಕಲಾಪನಿಸ್ಸರತ್ನರಾಪಗಾದ್ರ್ಯವಿಗ್ರಹಃ |

ಲಲಾಟಲೋಚನೋಜ್ವಲತ್ವಶಾನುತಪ್ತಶೀತಗುಃ

ಸ್ರವತ್ಸಧಾನುಜೀವಿತೈಣಭೂಪಕೃತ್ತಿಹುಂಕೃತಃ || ೨೪ ||

ಕುಮಾರವಾಹಕೇಕಿ ಚಂಚುಕೃಷ್ಣನಾಗಪುಂಕೃತೋ

ಗಲತ್ಸಧಾನುಜೀವದಬ್ಜಯೋನಿತುಂಡತುಂಕೃತಃ |

ಘಣಿಪ್ರಭೀತವಿಘ್ನರಾಜವಾಹನಾಖುಚುಂಕೃತೋ

ಮೃಗೇಂದ್ರನಾಗಭೀಷಿತಾಪ್ತತನ್ಮಹೋಕ್ಷಭಾಂಕೃತಃ || ೨೫ ||

೨೩. ತರುವಾಯ ಹರನು ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅದ್ಭುತರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನರ್ತನಮಾಡಲುದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವೇಷ ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಪಗಳೆಂಬ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ನ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಕಂಕಳುಗಳುಳ್ಳವನು, ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವನು, ಹಣೆಯಮೇಲೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರಕಳೆಯುಳ್ಳವನು ಮತ್ತು ಎತ್ತಿದ ಬಾಹುಗಳೆಂಬ ಧ್ವಜಗಳುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

೨೪. ಅಲಂಕೃತನಾದ ಈಶ್ವರನು ಸಮೀಚೀನವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ ದೇಹ ಇವುಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಂತಿದ್ದನು. ಜಟೆಯ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ದೇವಗಂಗೆಯಿಂದ ಅವನ ಶರೀರವು ನೆನೆದಿದ್ದಿತು. ಅವನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನು ತಪಿಸುವಂತಿದ್ದನು. ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸುಧೆಯಿಂದ ಉಜ್ಜೀವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಸಾರ ಮೃಗದ ಚರ್ಮವು ಹುಂಕಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು

೨೫. ಆಗ ಕುಮಾರವಾಹನವಾದ ನವಿಲಿನ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಗವು ಪುಂಕಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಸುಧೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡು

ಮುರು: ಸದಾಂಬುಜಪ್ರಸಾತಕಂಪಿತಾವನೀತಲಃ

ಪ್ರಕೃಷ್ಟನಾಡ್ಯಹೃಷ್ಟಗಾತ್ರರೋಮರಾಜಿಕಂಟಕಃ |

ಸುರಾಸುರೇಂದ್ರಮೌಲಿರತ್ನಭಾಸಿತಾಂಘ್ರಿಸಂಕಜೋ

ಗಣೇಶಕಾರ್ತಿಕೇಯಶೈಲಪುತ್ರವೀಕ್ಷಿತಾನನಃ

|| ೨೬ ||

ಪ್ರವೃದ್ಧಹರ್ಷಭಕ್ತವೃಂದಸಮ್ಯಗುಕ್ತಸಂಜಯಃ

ಪ್ರವೃತ್ತತಾಂಡವೈರ್ವಿಭುರ್ಬಭೌ ದಿಶೋವಭಾಸಯಃ

|| ೨೭ ||

ಅಥಾನಂದಾರ್ಣವೇ ಮಗ್ನೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃತ್ಯಂ ಮಹೇಶಿತುಃ |

ಜೈಮಿನಿರ್ವೇದಸಾದೇನ ಸ್ತವೇನಾಸ್ತೌತ್ಸಮಾಹಿತಃ

|| ೨೮ ||

ಶ್ರೀರುವ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖವು ತುಂಕಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸರ್ಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಗೊಂಡ, ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನ ವಾಹನವಾದ ಇಲಿಯು ಚುಂಕಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸಿಂಹನಾದದಿಂದ ಭಯಪಟ್ಟ ಮಹಾ ವೃಷಭವು “ ಭಾಂ ” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಿತು.

೨೬. ಭೂಪ್ರದೇಶವು ಈಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲಸಂಘರ್ಷಣದಿಂದ ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಉತ್ತಮವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಾತಿಶಯದಿಂದ ರೋಮಾಂಚವುಂಟಾಗಿ ಮೈಮೇಲಿನ ರೋಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಪಾದಕಮಲವು ಸುರಾಸುರಶ್ರೇಷ್ಠರ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನಗಳ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ಗಣೇಶ, ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ, ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೨೭. ಭಕ್ತಜನಸಮೂಹವು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹುವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು “ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಜಯಜಯ ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನರ್ತನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿಯು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ವಿರಾಜಮಾನನಾದನು.

೨೮. ಈ ವಿಧವಾದ, ಮಹೇಶ್ವರನ ನರ್ತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಜೈಮಿನಿಯು ಅನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿ ವೇದಪಾದಶ್ಲೋತ್ರದಿಂದ ದೇವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

ವಿರಿಂಚಿವಿಷ್ಣುಗಿರಿಶಪ್ರಣತಾಂಘ್ರಿಸರೋರುಹೇ |

ಜಗತ್ಸೂತೇ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ದೇವಿ ಕಾಂಸಿಲ್ಪವಾಸಿನಿ

|| ೨೯ ||

ವಿಘ್ನೇಶವಿಧಿಮಾರ್ತಂಡಚಂದ್ರೇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರವಂದಿತಃ |

ನಮೋ ಗಣಪತೇ ತುಭ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತೇ

|| ೩೦ ||

ಉಮಾಕೋಮಲಹಸ್ತಾಬ್ಜಸಂಭಾವಿತಲಲಾಟಕಂ |

ಹಿರಣ್ಯಕುಂಡಲಂ ವಂದೇ ಕುಮಾರಂ ಪುಷ್ಕರಸ್ರಜಂ

|| ೩೧ ||

ಶಿವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದುರ್ದರ್ಶಂ ನರಃ ಕಸ್ತೋತುಮರ್ಹತಿ |

ವರ್ಷನಾತ್ರೇ ಸ್ತುತಿರ್ಮೇ ಸಾ ಚಾಭ್ರಾದ್ವೈಷ್ಟಿರಿವಾಜನಿ

|| ೩೨ ||

೨೯. ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಈಶ್ವರ ಎಂಬ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದ ವಂದಿತವಾದ ಪಾದಕಮಲವುಳ್ಳ, ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ, ಕಾಂಸಿಲ್ಪವಾಸಿನಿಯಾದ ದೇವಿಯೇ ! ನಿನ್ನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೩೦. ವಿಘ್ನೇಶ, ವಿಧಿ, ಮಾರ್ತಂಡ, ಚಂದ್ರ, ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಉಪೇಂದ್ರರಿಂದ ವಂದಿತನಾದ, ಗಣನಾಥನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಪತಿಯೇ ! ನಿನ್ನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೩೧. ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಕೋಮಲವಾದ ಹಸ್ತಕಮಲ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿತೆಂದೆ ಹೇಳಿಯುಳ್ಳ, ಬಂಗಾರದ ಕಡಕು, ಪುಷ್ಕರಮಾಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನಮಿಸುವೆನು !

೩೨. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನುತಾನೇ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿಯಾನು ? ಸ್ವಾಮಿ ! ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವು ಮೇಳೆದಿಂದ ಮೆಳೆಗರಿಯುವಂತೆ ನನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಟಿತು. !

ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಸಾಂಖ್ಯಾಯ ನಮಃ ಶರ್ವಕಾಯ ಪುಂಘವೇ |

ನಮೋ ನಟಾಯ ರುದ್ರಾಯ ಸದಸಸ್ವತಯೇ ನಮಃ |

|| ೩೩ ||

ಪಾದಭಿನ್ನಾಯ ಲೋಕಾಯ ಮಾಲಿಭಿನ್ನಾಂಡಭಿತ್ತಯೇ |

ಭುಜಭ್ರಾಂತದಿಗಂತಾಯ ಭೂತಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ |

|| ೩೪ ||

ಕ್ಷಣಿಕ್ಷ್ಣು ಪುರಯುಗ್ಮಾಯ ವಿಲಸತ್ಪತ್ತಿವಾಸಸೇ |

ಘಣೇಂದ್ರನೇಖಲಾಯಾಸ್ತು ಪಶೂನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ |

|| ೩೫ ||

ಕಾಲಕಾಲಾಯ ಸೋಮಾಯ ಯೋಗಿನೇ ಶೂಲಪಾಣಿನೇ |

ಅಸ್ಥಿಭೂಷಾಯ ಶುದ್ಧಾಯ ಜಗತಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ |

|| ೩೬ ||

೩೩. ಅಂಬಿಕಾದೇವಿಯ ಸಹಿತನಾದ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಶರ್ಮ, ಶಂಭು ಎಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರುದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಸದಸಸ್ವತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

೩೪. ಪಾದದಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲೋಕಗಳುಳ್ಳ, ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಡಭಿತ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಭುಜಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಿಗಂತಗಳುಳ್ಳ, ಭೂತಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

೩೫. ಎರಡುಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಾಭರಿಣೀಕನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿರುವ, ಶ್ರೇಷ್ಠಸರ್ಪವನ್ನೊ ಉಡೆದಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಶುಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

೩೬. ಕಾಲನಿಗೂ ಕಾಲಸ್ವರೂಪನು, ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರನು, ಯೋಗಿಯು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು, ಮೂಳೆಗುಮ್ಮ ಅಭರಣವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವವನು, ಪರಿಶುದ್ಧನು ಅದ ಜಗದೊಡೆಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

ಪಾತ್ರೇ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತೋ ನೇತ್ರೇ ಸರ್ವದಿವಾಕಸಾಂ |

ಗೋತ್ರಾಣಾಂ ಪತಯೇ ತುಭ್ಯಂ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ || ೩೭ ||

ಶಂಕರಾಯ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಂಗಳಾಯ ನಮೋನಮಃ |

ಧನಾನಾಂ ಪತಯೇ ತುಭ್ಯಮನ್ನಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ || ೩೮ ||

ಆತ್ಮಾಧಿಪತಯೇ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ಮೀಡುಷ್ಟಮಾಯ ತೇ |

ಅಷ್ಟಾಂಗಾಯಾತಿಹೃದ್ಯಾಯ ಕ್ಲಿಷ್ಟಭಕ್ತೇಷ್ಟದಾಯಿನೇ || ೩೯ ||

ಇಷ್ಟಿಘ್ನಾಯ ಸುತುಷ್ಟಾಯ ಪುಷ್ಟಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ |

ಪಂಚಭೂತಾಧಿಪತಯೇ ಕಾಲಾಧಿಪತಯೇ ನಮಃ || ೪೦ ||

ನಮ ಆತ್ಮಾಧಿಪತಯೇ ದಿಶಾಂ ಚ ಪತಯೇ ನಮಃ |

ವಿಶ್ವಕರ್ತ್ರೇ ಮಹೇಶಾಯ ವಿಶ್ವಭರ್ತ್ರೇ ಪಿನಾಕಿನೇ || ೪೧ ||

೩೭. ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಪಾಲಕನು, ಸಕಲದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಾಲಕನು, ಗೋತ್ರಪತಿಯು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲಕನೂ ಆದ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೩೮. ಶಂಕರನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ಮಂಗಳರೂಪಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ನಮಸ್ಕಾರ ! ಸ್ವಾಮಿ ! ಧನಪತಿ ಮತ್ತು ಅನ್ನಪತಿಯೂ ಆದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೩೯. ಆತ್ಮಾಧಿಪತಿಯು, ಸ್ತುತ್ಯಂತಮನು, ಅಷ್ಟಾಂಗಸಹಿತನು, ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರನು, ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥದಾಯಕನೂ ಆದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೪೦. ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ, ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರನಾದ ಪುಷ್ಪಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ಪೃಥಿವೀ, ಜಲ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಆಕಾಶ ಎಂಬ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಗಧಿಪತಿಯು, ಕಾಲನಿಯಾಮಕನೂ ಆದ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೪೧. ಆತ್ಮಾಧಿಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ದಿಕ್ಪಾಲಕನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ಜಗತ್ಕರ್ತನು, ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನು, ಪಿನಾಕಿಯೂ ಆದ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ವಿಶ್ವಹರ್ತ್ವೇಗ್ನಿನೇತ್ರಾಯೈ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯೈ ನಮಃ |

ಈಶಾನ ತೇ ತತ್ಪರುಷ ನಮೋಘೋರಾಯ ತೇ ಸದಾ || ೪೨ ||

ನಾಮದೇವ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಸದ್ಯೋಜಾತಾಯೈ ನಮಃ |

ಭೂತಿಭೂಷಾಯ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಭೀತಿಭಂಗಪ್ರದಾಯಿನೇ || ೪೩ ||

ನಮೋ ಭವಾಯ ಭರ್ಗಾಯ ನಮೋ ಭದ್ರಾಯ ಮೀಡುಷೇ |

ಸಹಸ್ರಾಂಬಾಯ ಸಾಂಬಾಯ ಸಹಸ್ರಾಭೀಷನೇ ನಮಃ || ೪೪ ||

ನಮಃ ಸಹಸ್ರಬಾಹನೇ ತುಭ್ಯಂ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಾಯ ಮೀಡುಷೇ |

ಸುಕಪೋಲಾಯ ಸೋಮಾಯ ಸುಲಲಾಟಾಯ ಸುಭ್ರುವೇ || ೪೫ ||

ಸುದೇಹಾಯ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಸುಮೃಡೀಕಾಯ ಮೀಡುಷೇ |

ಭವಕ್ಲೇಶನಿಮಿತ್ತೋರುಭಯಭೇದಕೃತೇ ಸದಾ || ೪೬ ||

೪೨. ಜಗತ್ಸಂಹಾರಕನು, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯುಳ್ಳವನೂ ಅದ ವಿಶ್ವರೂಪನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ತತ್ಪರುಷ ಮತ್ತು ಅಘೋರರೂಪನೂ ಅದ ಈಶಾನನೇ! ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಮಿಸುವೆನು !

೪೩. ನಾಮದೇವಾ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭಯಪರಿಹಾರಕನು, ಐಶ್ವರ್ಯದಾಯಕನೂ ಅದ ಸದ್ಯೋಜಾತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೪೪. ಭರ್ಗನು, ಮಂಗಳಕರನು, ಭಕ್ತೇಷ್ಟದಾಯಕನೂ ಅದ ಭವಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಬಹು ಅಂಬಿಕೆಗಳುಳ್ಳವನು, ಅರ್ಥನಾರೀಶ್ವರನು, ಬಹು ಜನರಿಗಭಿಲಷಿತನೂ ಅದ ದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೪೫. ಬಹುತೇಳುಗಳು ಮತ್ತು ಬಹುಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಅಭೀಷ್ಟದಾತನಾದ, ಕೋಮಲ ಕೆನ್ನೆಗಳುಳ್ಳ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹಣೆಯುಳ್ಳ, ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಹುಬ್ಬುಗಳುಳ್ಳ, ಪಾರ್ವತೀಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೪೬. ಸುಂದರದೇಹವುಳ್ಳವನು, ಸುಮೃಡೀಕನು, ಇಷ್ಟದಾತನು, ಸಂಸಾರದುಃಖದಿಂದುಂಟಾದ ಮಹಾಭಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವವನೂ ಅಗಿರುವ ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಮಿಸುವೆನು !

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಮಪಾಠಾಲಯ ಸಹವಾಸಾಯ ಮೀಘೋಷೇ |

ಜಲೋಹಂ ದೇವವಾಸಂದೇಸಂಮೋಹಂ ಲಾಸ್ಯಸುಂದರಂ || ೪೩ ||

ಸಮಸ್ತಜಗತಾಂ ಸಕಲಂ ಸದಸಸ್ಪತ್ತಿಮದ್ಭುತಂ |

ಸುಕುಂಭಂ ಸುಂದರಂ ಪ್ಲೇಮಂ ರಕ್ಷೋಭೂತಕ್ಷತಿಕ್ಷಮಂ || ೪೪ ||

ಯಜ್ಞಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸಮಾಮೀಶಮಕ್ಷರಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಭುಂ |

ಅರ್ಥಾಲಕಮವಸ್ತ್ರಾರ್ಥಮಸ್ಫುಟೈಲದಲಸ್ರಜಂ || ೪೫ ||

ಅರ್ಧಪುಂಲಕ್ಷಣಂ ವಂದೇ ಪುರುಷಂ ಕೃಷ್ಣಪಿಂಗಲಂ |

ಸಕೃತ್ಪ್ರಣತಸಂಸಾರಮಹಾಸಾಗರತಾರಕಂ || ೪೬ ||

೪೩. ಭಕ್ತಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವವನು, ಅಭೀಷ್ಟದಾಯಕನೂ ಆದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಆನಂದಪೂರ್ಣನು, ನಾಟ್ಯಸುಂದರನೂ ಇದ ಭೇಷವನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು.

೪೪. ಸಕಲಲೋಕಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನು, ಸದಸಸ್ಪತ್ತಿಯು, ವಿಚಿತ್ರಚರಿತನು, ಮನೋಹರ ಜಂಘೆಯುಳ್ಳವನು, ಸುಂದರನು, ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯು, ರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು ಭೂತಗಣಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಸಮರ್ಥನೂ ಆಗಿರುವ ದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು!

೪೫. ಯಕ್ಷಶ್ರೇಷ್ಠನು, ನಾಶರಹಿತನು, ಉತ್ತಮನು, ಸ್ವಾಮಿಯು, ಮುಂಗುರುಳುಳ್ಳವನು, ವಸ್ತ್ರರಹಿತವಾದ ಅರ್ಧಶರೀರವುಳ್ಳವನು, ಕಪುಲದಳದ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನೂ ಆದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಮಿಸುವೆನು!

೪೬. ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಪಿಂಗಳವರ್ಣವುಳ್ಳವನು, ಶರೀರದ ಅರ್ಧಭಾಗದಲ್ಲಿ ತುರುಹಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳವನು, ಒಂದಾವರ್ತಿ ತನ್ನನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿದವನನ್ನೂ ಸಹ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸುವವನೂ ಆದ ಭೇಷವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು!

ಪ್ರಣಮಾಮಿ ತಮೀಶಾಸಂ ಜಗತಸ್ತುಷ್ಠಪ್ರಸೃತಿಃ |

ಭೂತಾಶಂ ಜಗತಾಮೀಶಂ ದಾತಾಶಂ ಸರ್ವಸಂಪದಾಂ

|| ೫೦ ||

ನೇತಾರಂ ಮರುತಾಂ ವಂದೇ ಜೇತಾರಮಪರಾಜಿತಂ |

ತಂ ತ್ವಾಮಂತಕನೇತಾರಂ ವಂದೇ ಮಂದಾಕಿನೀಧರಂ

|| ೫೧ ||

ದಧಾತಿ ವಿದಧದ್ಯೋಮಾಮಿಮಾನಿ ತ್ರೀಣಿ ವಿಷ್ವಪಂ |

ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಸರ್ವಗಂ ಸರ್ವಂ ಕಪಿಂ ವಂದೇ ತಮೀಶ್ವರಂ

|| ೫೨ ||

ಉತಕೃತ್ಯ ಯಜುಷಾ ಸಾರ್ಥಮ್ಪೂಜಿತಃ ಸಾಮಾನಿ ಜಜ್ಞಿಥೇಃ |

ಭವಂತಂ ಸುದ್ಧೃಶಂ ವಂದೇ ಭೂತಭವ್ಯಾ ಭವಂತಿ ಚ

|| ೫೪ ||

೫೦. ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನು, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು, ಜಗದೊಡೆಯನು, ಜಗನ್ನಿಯಾ ಮಕನು, ಸಕಲಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವವನೂ ಆಗಿರುವ ಈಶಾನದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ !

೫೧. ಮರತ್ತುಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನು, ಜಯಶೀಲನು, ಪರಾಜಯ ವನ್ನು ಹೊಂದದಿರುವವನೂ ಆದ ದೇವನನ್ನು ನಮಿಸುವೆನು ! ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶಗಂಗೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು, ಯಮನಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನೂ ಆದ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ !

೫೨. ನನ್ನನ್ನೂ ಈ ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವವನು, ದೇವತೋಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು, ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನು, ಪೂರ್ಣನು, ಕವಿಯೂ ಆದ ಆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೫೪. ಋಗ್ಯಜುರ್ವೇದಸಾಮವೇದಗಳು ಯಾರಿಂದ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿದುವೋ, ಭೂತಭವಿಷ್ಯಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಯಾರು ಕಾರಣನೋ ಅಂತಹ ಸುಲೋಚನನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವೆನು !

ತೈಜಂತೀತರಕರ್ಮಾಣಿ ಯೋ ವಿಶ್ವಾನಿ ವಿಪಶ್ಯತಿ |

ಹರಂ ಸುರನಿಯಂತಾರಂ ಹರಂತಮಹಮಾನತಃ

|| ೫೫ ||

ಯದಾಜ್ಞಯಾ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ಯ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಥಿತಃ |

ತಂ ನಮಾಮಿ ಮಹಾದೇವಂ ಯನ್ನಿ ಯೋಗಾದಿದಂ ಜಗತ್

|| ೫೬ ||

ಕಲ್ಪಾದೌ ಭಗವಾನ್ ಧಾತಾ ಯಥಾಪೂರ್ವಮಕಲ್ಪಯತ್ |

ಈಶ್ವರಂ ತಮಹಂ ದೇವಂ ಯಸ್ಯ ಲಿಂಗಮಹರ್ನಿಶಂ

|| ೫೭ ||

ಯಜಂತೇ ಸಹ ಭಾರ್ಯಾಭಿರಿಂದ್ರಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಮರುದ್ಗಣಾಃ |

ನಮಾಮಿ ತಮಿಮಂ ರುದ್ರಂ ಯಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸಕೃತ್ಪುರಾ

|| ೫೮ ||

ಅವಾಪುಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ದೇವಾಸಃ ಪೂಷಣಾದಯಃ |

ತಂ ವಂದೇ ದೇವಮೀಶಾನಂ ಯಂ ಶಿವಂ ಹೃದಯಾಂಬುಜೇ

|| ೫೯ ||

೫೫. ಜಗತ್ತು ನಿರ್ದಾಶ್ವಾರವಾಗಿರುವಾಗಲೂ ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವವನು, ಸುರನಿಯಾಮಕನು, ಪಾಪಪರಿಹಾರಕನೂ ಆದ ಹರದೇವನನ್ನು ನಾನು ನಮಿಸುವೆನು !

೫೬-೫೭, ನಾರಾಯಣನು ಯಾರ ಅಪ್ಪಣೆಯಮೇರೆಗೆ ಸಕಲ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವನೋ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಕಲ್ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವನೋ ಅಂತಹ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೫೭-೫೮. ಇಂದ್ರಜ್ಯೇಷ್ಠರಾದ ಮರುದ್ಗಣಗಳು, ತಮ್ಮ ಭಾರ್ಯೆಯರ ಸಹಿತರಾಗಿ ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ !

೫೮-೫೯. ಪೂಷಣ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದುಬಾರಿ ಯಾವ ರುದ್ರದೇವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೋ ಅಂತಹ ದೇವನನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ !

ಸತತಂ ತಪಸಾ ಶಾಂತಾಃ ಸಜ್ಜನಾ ಯಮುಪಾಸತೇ |
ತದಸ್ಮೈ ಸತತಂ ಕುರ್ನೋ ನಮಃ ಕಮಲಕಾಂತಯೇ || ೬೦ ||

ಉಮಾಕುಚಪಟೋರಸ್ತ ಯಾ ತೇ ರುದ್ರ ಶಿವಾ ತನೂಃ |
ನಮಸ್ತೇ ರುದ್ರಭಾವಾಯ ನಮಸ್ತೇ ರುದ್ರಕೇಲಯೇ || ೬೧ ||

ನಮಸ್ತೇ ರುದ್ರಶಾಂತೈ ಚ ನಮಸ್ತೇ ರುದ್ರಮನ್ಯವೇ |
ವೇದಾಶ್ವರಥನಿಷ್ಕಾಭ್ಯಾಂ ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ || ೬೨ ||

ಬಾಣಕಾರ್ಮುಕಯುಕ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಮುತ ತೇ ನಮಃ |
ನಮಸ್ತೇ ವಾಸುಕಿಜ್ಯಾಯ ವಿಸ್ವಿರಾಯ ಚ ಶಂಕರ || ೬೩ ||

೫೯-೬೦. ಶಾಂತರಾದ ಸಜ್ಜನರು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಧ್ಯಾನಿಸುವಂತಹ ಮಂಗಳರನಾದ ಈಶಾನದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ!

೬೦-೬೧. ರುದ್ರದೇವನೇ! ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಕುಚ ಪಟಪಂಪರ್ಕದಿಂದ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳ, ಪದ್ಮದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾದ ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆನು!

೬೧-೬೨. ಭೀಕರಭಾವವನ್ನು ತೋರುವವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಭಯಂಕರ ವಿಹಾರವುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ವಂದನೆ! ಭಯಪರಿಹಾರಕನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಉಗ್ರಕೋಪಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

೬೨-೬೩. ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ರಥದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಪಾದಗಳಿಂದಲೂ, ಧನುರ್ಬಾಣಯುಕ್ತವಾದ ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೂ ತ್ರಿಪುರಾಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

೬೩-೬೪. ಶಂಕರಾ! ವಾಸುಕಿಯನ್ನೇ ಬಿಲ್ಲಿನಹಗ್ಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಪಕ್ಷಿರೂಪನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಮೇರುಪರ್ವತ

ಮಹತೇ ಮೇರುರೂಪಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಅಸ್ತು ಧನ್ಯನೇ |

ಘಟಾಃ ಪರಶನೇ ತೇಸ್ತು ಶೂಲಾಧಿಪತುಃ ಪರೋಪಮೇ |

|| ೪೫ ||

ಹಯಗ್ರೀವಾತ್ಮನೇ ತುಭ್ಯಮುಪೋತ ಇಪಮೇ ಸಮಃ |

ಸಂಹೀತರವಧೂಹಾರಹಾರೀಣಿ ಹರ ಯಾನಿ ತೇ |

ಅನ್ಯಾನ್ಯಸ್ರಾಣ್ಯಹಂ ತೂಣ ಇದಂ ತೇಭ್ಯೋಕರಂ ನಮಃ |

|| ೪೬ ||

ಧೃತಾಧರಸುತಾಲೀಲಾಸರೋಜಾಹತಬಾಹವೇ |

ತಸ್ಮೈ ತುಭ್ಯಮುಪೋರಾಯ ನಮೋ ಅಸ್ಮಾತ್ರವಸ್ಯ ಚ |

|| ೪೭ ||

ರಕ್ಷ ಮಾಮಜ್ಞ ಮಕ್ಷೀಣಾಮಶಿಕ್ಷಿತಮನನ್ಯಗಂ |

ಅನಾಥಂ ದೀನಮಾಪನ್ನಂ ದರಿದ್ರಂ ನೀಲಲೋಹಿತ |

|| ೪೮ ||

ದುರ್ಮುಖಂ ದುಷ್ಟಿಯಂ ದುಷ್ಟಂ ರಕ್ಷಮಾಮೀಶ ದುರ್ದಶಂ |

ಅದೃಶಾ ತಮಹಂ ನ ತ್ವದನ್ಯಂ ವಿಂದಾಮ ರಾಧಸೇ |

|| ೪೯ ||

ದಂತೆ ಬೃಹದ್ರೂಪಿಯಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ಧನುಸ್ಸು, ಪರಶು, ಶೂಲ ಇವು
ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಅಸದೃಶ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೪೫. ಹಯಗ್ರೀವಾತ್ಮಕನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ನಿನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ
ವಂದನೆ ! ದೈತ್ಯಪ್ರಿಯರ ಸೌಮಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಅಪಹಾರಮಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಬತ್ತ
ಳಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನಮಸ್ಕಾರವಾಡುವೆನು !

೪೬. ಆಟಕ್ಕಾಗಿ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಗೆ ಕಮಲಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ
ಬಾಹುಗಳುಳ್ಳ, ಅಘೋರನಾದ ಆ ರುದ್ರದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೪೭. ನೀಲಲೋಹಿತನಾದ ಶಿವನೇ ! ಅಜ್ಞಾನಿಯು, ಅಶಿಕ್ಷಿತನು, ಬೇರೆ
ಯಾರನ್ನೂ ನೆನೆಯದಿರುವವನು, ಅನಾಥನು, ದೀನನು, ನಿಷ್ಪನ್ನೇ ಶರಣು
ಹೊಂದಿರುವವನು, ದರಿದ್ರನೂ ಆಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು !

೪೮. ಈಶ್ವರನೇ ! ದುರ್ಮುಖ, ದುರ್ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು, ದುಃಖವಸ್ಥೆ
ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನೂ ಆಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ! ನಾನಾದರೋ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿ-
ಗಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವೆನು ! ನೀನು ಹೊರತು
ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ !

ಭವಾಖ್ಯೇಷಾಗ್ನಿನಾ ಶಂಭೋ ರಾಗಧ್ವೇಷಮದಾರ್ಚಿಸಾ |
 ಪಯಾಲೋ ದಿಹ್ಯಮಾನಾನಾಮಸ್ಥಾಕಮನಿತಾ ಭವ || ೭೯ ||
 ಪರದಾರಂ ಪರಾಪಾಸಂ ಪರವಸ್ತ್ರಂ ಪರಾಶ್ರಯಂ !
 ಹೃದಿ ಪಾಹಿ ಪರಾನ್ನಂ ಮಾಂ ಪುರುಷಾನುನ್ಯುರುಷ್ಟತ || ೮೦ ||
 ಲೌಕಿಕೈರ್ಯತ್ಯತಂ ದುಷ್ಟೈರ್ನ ನಿಮಾನಂ ಸಹಾಮಹೇ |
 ದೇವೇಶ ತವ ದಾಸೇಭ್ಯೋ ಭೂರಿದೋ ಭೂರಿ ದೇಹಿ ಮೇ || ೮೧ ||
 ಕುಲೋಕಾನಾಮಪತ್ನಾ ನಾಂ ಗರ್ವಿಣಾಮೀಶ ಪಶ್ಯತಾಂ |
 ಅಸ್ತುಭ್ಯಂ ಕ್ಷೇತ್ರಮಾಯುಶ್ಚ ವಸಸ್ಯಾರ್ಹತದಾಭರ || ೮೨ ||
 ಯಾಂ ಜಾತೋ ಮಹತೀಂ ಲಜ್ಜಾಮಸ್ಮದೀಯಾಂ ಘೃಣಾನಿಧೇ |
 ತ್ವಮೇವ ವೇತ್ಸಿ ನಸ್ತೂರ್ಣಮಿದಂ ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ಅಭರ || ೮೩ ||

೭೯. ದಯಾಳುವಾದ ಶಂಭುದೇವನೇ! ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಮದಗಳೆಂಬ
 ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ
 ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು!

೮೦. ಬಹುನಾಮಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮರಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಿ
 ಳುವ ಹರದೇವನೇ! ಸೃಷ್ಟಿ, ಇತರರ ಮನೆ, ಬೇರೆಯವರ ಬಟ್ಟೆ, ಪರಸೇವೆ
 ಮತ್ತು ಪರಾಸ್ಥ, ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು!

೮೧. ದಾಸರಿಗೆ ಬಹುಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ದೇವೇಶನೇ! ದುಷ್ಟ
 ರಾದ ಲೌಕಿಕರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅವಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆನು! ನನಗೆ
 ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕೊಡು!

೮೨. ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲದೇ ಅಹಂಕಾರಪಡುತ್ತಿರುವ,
 ದುರ್ಜನರ ಇದಿರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಆಯುಸ್ಸು ಮತ್ತು ವಾಸಾರ್ಹವಾದ ಮನೆ ಮುಂತಾ
 ದವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡು!

೮೩. ಕರುಣಾನಿಧಿಯೇ! ಐಶ್ವರ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ನಮಗುಂಟಾಗಿರುವ ಮಹಾ
 ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ನೀನೇ ತಿಳಿದಿರುವೆ. ಆದಕಾರಣ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುವ
 ನಮಗೆ ಬೇಗ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು!

ಜಾಯಾ ವಾತಾ ಪಿತಾ ಚಾನ್ಯೇ ಮಾಂ ದ್ವಿಷಂತ್ಯಮಿತಂ ಕೃತಂ |
 ದೇಹಿ ನೇ ಮಹತೀಂ ವಿದ್ಯಾಂ ರಾಯಾ ವಿಶ್ವಪುಷಾ ಸಹ || ೭೪ ||
 ಅದೃಷ್ಟಾರ್ಥೇಷು ಸರ್ವೇಷು ದೃಷ್ಟಾರ್ಥೇಷ್ವಪಿ ಕರ್ಮಸು |
 ಮೇರುಧನ್ವನ್ನಶಕ್ತೇಭ್ಯೋ ಬಲಂ ದೇಹಿ ತನೂಷು ನಃ || ೭೫ ||
 ಲಬ್ಧಾನಿಷ್ಟಸಹಸ್ರಸ್ಯ ನಿತ್ಯಮಿಷ್ಟವಿಯೋಗಿನಃ |
 ಹೃದ್ರೋಗಂ ಮಮ ದೇವೇಶ ಹರಿಮಾಣಂ ಚ ನಾಶಯ || ೭೬ ||
 ಯೇ ಯೇ ರೋಗಾಃ ಪಿಶಾಚಾ ವಾ ನರಾ ದೇವಾಶ್ಚ ಮಾಮಿಹ |
 ಬಾಧಂತೇ ದೇವತಾಃ ಸರ್ವಾ ನಿಬಾಧಸ್ತು ಮಹಾನಸಿ || ೭೭ ||
 ತ್ವಮೇವ ರಕ್ಷಿತಾಸ್ತಾಕಮನ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ |
 ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ವೀಕೃತ್ಯ ದೇವೇಶ ರಕ್ಷ ನೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತೇ || ೭೮ ||

೭೪. ಸ್ವಾಮಿ! ಪತ್ನೀ, ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಇತರರೂ ಸಹ. ಬಳಲಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಆದಕಾರಣ ದಯಾಳು ವಾದ ನೀನು ವಿಶ್ವವರ್ಧಕವಾದ ಸಂಸತ್ತು, ಮಹಾವಿದ್ಯೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು !

೭೫. ಮೇರುಧನ್ವನಾದ ಈಶ್ವರನೇ ! ಅದೃಷ್ಟಫಲ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಫಲ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಶಕ್ತರಾದ ನನಗೆ ಅಂತಹ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕನುಕೂಲವಾದ ಶಾರೀರಕಬಲವನ್ನು ಕೊಡು !

೭೬. ದೇವೇಶ ! ನಿತ್ಯವೂ ಸಾವಿರಾರು ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ, ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕಾಣದಿರುವ ನನ್ನ ಮನೋವೃಥೆಯನ್ನೂ, ಮೃತ್ಯು ಯೋಗವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸು !

೭೭. ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ರೋಗ, ಪಿಶಾಚ, ಮನುಷ್ಯ, ದೇವ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡವನಾದ ನೀನೇ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು !

೭೮. ಬ್ರಹ್ಮಪತಿಯಾದ ದೇವೇಶನೇ ! ನೀನೇ ನನಗೆ ರಕ್ಷಕನು ! ಇನ್ನಾರೂ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲ ! ಆದಕಾರಣ ನನ್ನನ್ನು ಅನಾಥನಾದ ಭಕ್ತನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಾಪಾಡು !

ತ್ವನೋವೋಮಾಪತೇ ಮಾತಾ ತ್ವಂ ಪಿತಾ ತ್ವಂ ಪಿತಾಮಹಃ |
 ತ್ವಮಾಯುಸ್ತ್ವಂ ಮತಿಸ್ತ್ವಂ ಶ್ರೀರುತ ಭ್ರತೋತ ನಃ ಸ್ವಸಾ || ೭೯ ||
 ಸಖಾ ಯತಸ್ತ್ವಂ ದೇವೇಶ ಕರ್ತಾ ಸರ್ವಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಃ |
 ತತಃ ಕ್ಷಮಸ್ವ ತತ್ಸರ್ವಂ ಯನ್ಮಯಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕೃತಂ || ೮೦ ||
 ತ್ವತ್ಸಮೋ ನ ಪ್ರಭುತ್ವೇನ ಫಲ್ಗುತ್ವೇನ ಚ ಮತ್ಸಮಃ |
 ತತೋ ದೇವ ಮಹಾದೇವ ತ್ವಮಸ್ಮಾಕಂ ತನಾಸ್ಕೃಹಂ || ೮೧ ||
 ಸುಸ್ಥಿತಂ ಭಸ್ಮಗೌರಾಂಗಂ ತರುಣಾದಿತ್ಯವಿಗ್ರಹಂ |
 ಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಸೌಮ್ಯಂ ಗಾಯೇ ತ್ವಾಂ ನಮಸಾ ಗಿರಾ || ೮೨ ||
 ಏಷ ಏವ ವರೋಸ್ಮಾಕಂ ನೃತ್ಯಂತಂ ತ್ವಾಮುಮಾಪತಿಂ |
 ಲೋಕಯಂತಮುಮಾಕಾಂತಂ ಪಶ್ಯೇಮ ಶರದಃ ಶತಂ || ೮೩ ||

೭೯. ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ! ನನಗೆ ನೀನೇ ಮಾತೆಯು! ನೀನೇ
 ಪಿತೃವು! ಪಿತಾಮಹನೂ ನೀನೇ! ಆಯುಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಸಹೋದರ,
 ಸೋದರಿ ಎಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ!

೮೦. ನೀನೇ ಸಕಲಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರಕರ್ತನಾದಕಾರಣ ನೀನೇ
 ನನಗೆ ಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಸಖನು! ಆದಕಾರಣ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

೮೧. ಪ್ರಭುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಮರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಪರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಮ
 ರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಮಹಾದೇವ! ನೀನೇ ನಮಗೆ ದೇವನು! ನಾನು
 ನಿನ್ನ ದಾಸನಾಗಿರುವೆನು!

೮೨. ಸ್ವಾಮೀ! ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತವು, ಭಸ್ಮ ಲೇಪನೆಯಿಂದ ಗೌರ
 ವರ್ಣವಾಗಿರುವ ಅವಯವಗಳುಳ್ಳವನು, ತರುಣಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ
 ಶರೀರವುಳ್ಳವನು, ಪ್ರಸನ್ನಮುಖನು, ಸೌಮ್ಯನೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಮಸ್ಕಾರ
 ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಗಾನಮಾಡುವೆನು!

೮೩. ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಉಮಾಪತಿಯಾದ, ನಮ್ಮಿಂದ ನೋಡ
 ಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಉಮಾಕಾಂತನನ್ನು ನೂಝ ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ದರ್ಶನಮಾಡಬೇ
 ಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ವರವು!

ಅರೋಗಿಣೋ ಮಹಾಭಾಗ ವಿದ್ವಾಂಸಶ್ಚ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ |

ಭಗವಂಸ್ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದೇನ ಜೀವೇಮ ಶರದಃ ಶತಂ

|| ಅೃ ||

ಸದಾರಾ ಬಂಧುಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ತ್ವದೀಯಂ ತಾಂಡನಾಮೃತಂ |

ಪಿಬಂತಃ ಕಾಮಮೀಶಾನ ನಂದಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ

|| ಲೃ ||

ದೇವದೇವ ಮಹಾದೇವ ತ್ವದೀಯಾಂಘ್ರಿಸರೋರುಹಂ |

ಕಾಮಂ ಮಧುಮಯಂ ಪೀತ್ವಾ ಮೋದಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ

|| ಲೃ ||

ಕೇೃಪಿ ನಾಗಾಃ ಪಿಶಾಚಾ ವಾ ಯೇ ವಾ ಕೇವಾ ಭವೇಭವೇ |

ತವ ದಾಸಾ ಮಹಾದೇವ ಭನಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ

|| ಅೃ ||

ಸಭಾಯಾಮೀಶ ತೇ ದೇವ ನೃತ್ಯವಾದ್ಯಗಲಸ್ತನಂ |

ಶ್ರವಣಾಭ್ಯಾಂ ಮಹಾದೇವ ಶೃಣುಯಾಮ ಶರದಃ ಶತಂ

|| ಲೃ ||

ಲೃ. ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಭಗವಂತನೇ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾವು ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಬಹುಶ್ರುತರೂ ಆಗಿ ರೋಗಬಾಧೆಯಿಲ್ಲದೇ ನೂರು ವರ್ಷ ಬದುಕಬೇಕು!

ಲೃ. ಈಶಾನದೇವಾ! ಪತ್ನೀ ಬಂಧುಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಿನ್ನ ತಾಂಡವ ಸುಧೆಯನ್ನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಪಾನಮಾಡುತ್ತಾ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ನಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರಬೇಕು!

ಲೃ. ದೇವದೇವನಾದ ಮಹಾದೇವನೇ! ಮಧುವಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ನೂರಾರುವರ್ಷಗಳು ಸಂತೋಷ ಪಡಬೇಕು!

ಲೃ. ಸರ್ಪ, ಪಿಶಾಚ, ಮುಂತಾದ ಯಾವಜನ್ಮವೇ ಬರಲಿ ಆ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮಹಾದೇವಾ! ಬಹುಕಾಲ ನಿನ್ನ ದಾಸರೇ ಆಗಿರಬೇಕು!

ಲೃ. ಈಶ್ವರದೇವನೇ! ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾಡುವ ನರ್ತನವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ನೂರಾರುವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಎರಡುಕಿವಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು!

ಸ್ಪೃತಿಮಾತ್ರೇಣ ಸಂಸಾರವಿನಾಶನಕರಾಣಿ ತೇ |

ಸಹಮಾಸಿ ಬಲು ದಿವ್ಯಾನಿ ಬ್ರುವಾಮ್ ಶರದಃ ಶತಂ || ೮೯ ||

ಇಷುಸಂಧಾನಮಾತ್ರೇಣ ದಗ್ಧತ್ರಿಪುರಧೂರ್ಜಟೇ |

ಅಧಿಭಿರ್ವ್ಯಾಧಿಭಿರ್ನಿತ್ಯಮಚಿತಾಃ ಸ್ಯಾಮ್ ಶರದಃ ಶತಂ || ೯೦ ||

ಚಾರುಚಾಮೀಕರಾಭಾಸಂ ಗೌರೀಕುಚಿಪಟೋರಸಂ |

ಕದಾಢುಲೋಕಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯುನಾನಂ ವಿಟ್ಟತಂ ಕವಿಂ || ೯೧ ||

ಪ್ರಮಥೇಂದ್ರಾವೃತಂ ಪ್ರೀತವದನಂ ಪ್ರಿಯವಾಸಸಂ |

ಸೇವಿಸ್ಯೇಹಂ ಕದಾ ಸಾಂಬಂ ಸುಭಾಸಂ ಶುಕ್ರಶೋಚಿಷಂ || ೯೨ ||

ಬಹ್ವೇನಸಂ ವಾಮಕೃತಪುಣ್ಯಲೇಶಂ ಚ ದುರ್ಮತಿಂ |

ಸ್ವೀಕರಿಸ್ಯತಿ ಕಿಂಸ್ವೀಶೋ ನೀಲಗ್ರೀವೋ ವಿಲೋಹಿತಃ || ೯೩ ||

೮೯. ಮಹಾದೇವಾ ! ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಂಸಾರ ಬಂಧವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯನಾಮಗಳನ್ನು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ನಾವು ಕೀರ್ತನಮಾಡುತ್ತಿಬೇಕು !

೯೦. ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸಂಧಾನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ತ್ರಿಪುರಗಳನ್ನು ದಹಿಸಿದ ಧೂರ್ಜಟಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅಂತರ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು !

೯೧. ಮನೋಹರ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಗೌರೀದೇವಿಯಿಂದ ದಾಳಿಂಗಿತನಾದ, ಯುವಕನು, ದಿಕ್ಪಾಲಕನೂ ಆದ ಕವೀಶ್ವರನನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡಿಯೇನು ?

೯೨. ಪ್ರಮಥಪತಿಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನು, ಪ್ರಸನ್ನಮುಖನು, ಪ್ರಿಯವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವನು, ಅತ್ಯಂತಕಾಂತಿಮಂತನು, ಶುಕ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವನೂ ಆದ ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗ ಸೇವಿಸಿಯೇನು ?

೯೩. ನೀಲಗ್ರೀವನು, ವಿಲೋಹಿತನೂ ಆದ ಈಶ್ವರನು ಬಹುಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ, ಅಲ್ಪಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡದಿರುವ ದುರ್ಮತಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವನೇ ಏನು ?

ಕಾಲಶೂಲಾನಲಾಸಕ್ತಂ ಭೀತಂ ವ್ಯಾಕುಲಮಾನಸಂ |
 ಕದಾನುದ್ರಷ್ಟ್ಯತೀಶೋ ಮಾಂ ಕಂಬುಗ್ರೀವಃ ಸನಾತನಃ || ೯೪ ||
 ಗಾಯಕಾ ಯೂಯಮಾಯಾತ ಯದಿ ರಾಗಾಗಿಲಿಸ್ಸವಃ |
 ಧನದಸ್ಯ ಸಖಾಯಂ ತಮುಪಾಸ್ಮ ಗಾಯತಾಂ ವರಾಃ || ೯೫ ||
 ಸ್ವಸ್ತೃಸ್ತು ಸಖಿ ತೇ ಜಿಹ್ವೇ ವಿದ್ಯಾದಾತುರುಮಾಪತೇಃ |
 ಸ್ತವಮುಚ್ಚತರಂ ಬ್ರೂಹಿ ಜಯತಾಮಿವ ದುಂದುಭಿಃ || ೯೬ ||
 ಚೇತ ಯಾಜನ ಶಾಂತಸ್ತ್ವಂ ನೇದಂ ವೇದಾಖಿಲಂ ಜಗತ್ |
 ಅಸ್ಯ ತೃಪ್ತಾಖಿಲಂ ಶಂಭೋರ್ಗೌರಂ ತತ್ತ್ವಪಿತಃ ಪಿಬ || ೯೭ ||
 ಸುಗಂಧಿಂ ಚ ಸುಖಸ್ಪರ್ಶಂ ಕಾಮದಂ ಸೋಮಭೂಷಣಂ |
 ಗಾಢಮಾಲಿಂಗ ಮಚ್ಛಿತ್ತ ಯೋಷಾ ಜಾರಮಿವ ಪ್ರಿಯಂ || ೯೮ ||

೯೪. ಕಂಬುಕಂಠನು, ಸನಾತನನೂ ಆದ ಈಶ್ವರನು ಯಮನ|ಬಾಧೆ ಯೆಂಬ ಬೆಂಕಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಭಯಪಟ್ಟು ವ್ಯಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿಯಾನು ?

೯೫. ಗಾಯಕರೇ ! ನೀವು ರಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಬಯಸುವುದೇ ಆದರೆ ಬನ್ನಿರಿ ; ಗಾಯಕವರರೇ ! ಕುಬೇರಸಖನಾದ ಆ ಈಶಾನದೇವನನ್ನು ಭಜಿಸೋಣ !

೯೬. ಸಖಿ ! ಜಿಹ್ವೇ ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ! ನಗಾರಿಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಜಯಧ್ವನಿಮಾಡುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾದಾಯಕನಾದ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳು !

೯೭. ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಶಾಂತನಾದ ನೀನು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಶಂಭುದೇವನ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸಕಲವೂ ತೃಪ್ತವಾಗುವುದು. ಚಿತ್ತವೇ ! ಇವನ ನಿರ್ಮಲಮುಹುರ್ದೆಯನ್ನು ಆದರದಿಂದ ತಿಳಿ !

೯೮. ಪ್ರೀಯು ಪ್ರಿಯನಾದ ಜಾರವುರುಪನನ್ನಾಲಂಗಿಸುವಂತೆ ಚಿತ್ತವೇ ! ನೀನು ಸುಗಂಧನು, ಸುಖಕರಸ್ಪರ್ಶವುಳ್ಳವನು, ಇತ್ಯದಾಯಕನೂ ಆಗಿರುವ ಚಂದ್ರಶೇಖರನನ್ನು ಗಾಢಾಲಿಂಗನೆ ಮಾಡಿಕೊ !

ಮಹಾಮಯೋಖಾಯ ಮಹಾಭುಜಾಯ

ಮಹಾಶರೀರಾಯ ಮಹಾಂಬರಾಯ |

ಮಹಾಕಿರೀಟಾಯ ಮಹೇಶ್ವರಾಯ

ಮಹಾಮಹಾಸುಷ್ಪತಿಮೀರಯಾಮಿ

|| ೯೯ ||

ಯಥಾಕಥಂಚಿದ್ರಚಿತಾಭಿರೀಷತ್

ಪ್ರಸನ್ನತೋ ಚಾರುಭಿರಾದರೇಣ |

ಪ್ರಪೂಜಯಾಮಿ ಸ್ತುತಿಭಿರ್ಮಹೇಶ

ಮಬಾಲಮುಗ್ರಂ ಸಹಸಾ ನಮಾಮಿ

|| ೧೦೦ ||

ನಮಃ ಶಿನಾಯ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕಾಯ

ಜಗತ್ಪ್ರಯೇಶಾಯ ದಿಗಂಬರಾಯ |

ನಮೋಸ್ತು ಮುಖ್ಯಾಯ ಹರಾಯ ಭೂಯೋ

ನಮೋ ಜಘನ್ಯಾಯ ಚ ಬುಧ್ನಿಯಾಯ

|| ೧೦೧ ||

೯೯. ಮಹಾಕಾಂತಮಂತನು, ದೊಡ್ಡಬಾಹುಗಳುಳ್ಳವನು, ದೊಡ್ಡ ಶರೀರವನ್ನು ತಾಳಿರುವವನು, ಮಹತ್ತಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಟ್ಟಿರುವವನು, ದೊಡ್ಡ ಕಿರೀಟಧಾರಿಯೂ ಆದ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮಹಾ ಮಹಾ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

೧೦೦. ಬಾಲಕನಲ್ಲದ, ಉಗ್ರರೂಪಿಯಾದ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಅವನ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂಜಿಸುವೆನು ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೧೦೧. ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರಕನು, ಮೂರುಲೋಕಗಳೊಡೆಯನು, ದಿಗಂ ಬರನೂ ಆದ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ಮುಖ್ಯದೇವನಾದ ಲಿಂಗರೂಪಿ ಹರನಿಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆನು !

ನನೋ ವಿಕಾರಾಯ ವಿಕಾರೇಣೇ ಶಃ
 ನನೋ ಭವಾಯಾಸ್ತು ಭವೋದ್ಯವಾಯಿ |
 ಬಹುಪ್ರಜಾತ್ಯಂತವಿಚಿತ್ರರೂಪ
 ಯತಃ ಪ್ರಸೂತಾ ಜಗತಃ ಪ್ರಸೂತಿಃ

|| ೧೦೨ ||

ತಸ್ಮೈ ಸುರೇಶೋರುಕಿರೀಟನಾನಾ
 ರತ್ನಾವೃತಾಷ್ಟಾಪದವಿಷ್ವರಾಯ |
 ಭಸ್ಮಾಂಗರಾಗಾಯ ನಮಃ ಪರಸ್ಮೈ
 ಪರಾತ್ಪರಂ ನಾಪರಮಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿತ್

|| ೧೦೩ ||

ಸರ್ವಾಧಿರಾಜೌಷಧಿನಾಥಯುದ್ಧ
 ಪ್ರಭೃಜ್ಞ ಟಾಮಂಡಲಗರ್ವರಾಯ |
 ಶುಭ್ಯಂ ನಮಃ ಸುಂದರತಾಂಡವಾಯ
 ಯಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ಸಂಚಿವಿಚೈತಿ ಸರ್ವಂ

|| ೧೦೪ ||

೧೦೨. ಈಶ್ವರನೇ! ಆವಿಕಾರಯು ಮತ್ತು ವಿಕಾರಯೂ ಆಗಿರುವ
 ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಜಗತ್ತನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಭವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಜಗನ್ನಾ
 ತೆಡ್ಡು ಯಾರಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದರೋ ಅಂತಹ, ಬಹುಪ್ರಜನು, ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯ
 ಕರ ರೂಪವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಈಶ್ವರದೇವನೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

೧೦೩. ದೇವೇಶರ ಕಿರೀಟಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಾನಾರತ್ನಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ
 ಬಂಗಾರದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ, ಭಸ್ಮಲೇಪನೆಯಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಅವಯವ
 ವುಳ್ಳ, ಉತ್ತಮನಾದ ಆ ದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಅವನೇ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮನು!

೧೦೪. ವಾಸುಕಿಚಂದ್ರರ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಕೋಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ
 ಜಟಿಗಳ ಸಮೂಹವೆಂಬ ಲತಾಗೃಹವುಳ್ಳ, ಮನೋಹರವಾಗಿ ನರ್ತನಮಾಡು
 ತಿರುವ, ಸಕಲಜಗತ್ತನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ದೇವಾ! ನಿನಗೆ
 ನಮಸ್ಕಾರ!

ಮುರಾರಿನೇತ್ರಾರ್ಚಿತವಾದಚರಣ
 ಮುಮಾಂಘ್ರಿಲಾಕ್ಷಾಸರಿರಕ್ತಪಾಣಿಃ |
 ನಮಾಮಿ ದೇವಂ ವೃಷ್ಣೋಽಕಂಠಂ
 ಹಿರಣ್ಯದಂತಂ ಶುಚಿವರ್ಣಮ್ಭಾರತ |

|| ೧೦೫ ||

ಅನಂತಮವ್ಯಕ್ತಮಚಿಂತ್ಯಮೇಕಂ
 ಹರಂತಮಾಶಾಂಬಕಮಂಜರಾಂಗಂ |
 ಅಜಂ ಪುರಾಣಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಯೋಃ
 ಪುಣೋರಣೀಯೋನ್ಮಹತೋ ಮಹೀಯೋಃ |

|| ೧೦೬ ||

ಅಂತಃಸ್ಥವಾತ್ಮಾನಮಜಂ ನ ದೃಷ್ಟ್ವಾ
 ಭ್ರಮಂತ್ರಿ ಮೂಢಾ ಗಿರಿಗಹ್ವರೇಷು |
 ಶಶ್ವಾದುದುಗ್ದಕ್ಷಿಣತಃ ಪುರಸ್ತಾ
 ದಘಃ ಸ್ವಿದಾಸೀದುಪರಿ ಸ್ವಿದಾಸೀತ್ |

|| ೧೦೭ ||

೧೦೫. ಮುರಾರಿನೇತ್ರಾರ್ಚಿತವಾದ ಚರಣಕಮಲವುಳ್ಳ, ಪಾರ್ಶ್ವದೇವಿಯು, ಪಾದದಮೇಲೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಲಾಕ್ಷಾರಸದಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಹಸ್ತಗಳುಳ್ಳ, ಸುವರ್ಣದ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳ, ಶುಭ್ರವರ್ಣೋಪೇತನಾದ ವೃಷ್ಣೋಽಕಂಠ ದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೧೦೬. ನಾಶರಹಿತನು, ಅವ್ಯಕ್ತನು, ಅಚಿಂತ್ಯನು, ಅದ್ವಿತೀಯನು, ಆಶೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವನು, ದಿಗಂಬರನು, ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು, ಪುರಾತನನು, ಸಣ್ಣವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸಣ್ಣದಾಗಿಯೂ, ದೊಡ್ಡವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡರೂಪದಿಂದಲೂ ಇರುವವನೂ ಆಗಿರುವ ಸ್ಥಾನುದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೧೦೭. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಅನಾದಿಯಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಪರ್ಮತಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪಕ್ಷಿಮ, ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ, ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಳಮೇಲ್ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆತ್ಮನನ್ನು ನೋಡಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವರು,

ಇಮಂ ಸಮಾಮೀಶ್ವರಮಿಂದುಮಾಲೇ
ಶಿವಂ ಮಹಾನಂದಮಶೋಕದುಃಖಂ |
ಹೃದಂಬುಜೇ ತಿಷ್ಠತಿ ಯಃ ಸರಾತ್ಮಾ
ಯತಶ್ಚ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರದಿಶೋ ದಿತಶ್ಚ

|| ೧೦೮ ||

ರಾಗಾದಿಕಾಪೆಟ್ಟಸಮುದ್ಭವೇನ
ಭ್ರಾಂತಂ ಭವಾಖ್ಯೇನ ಮಹಾಮಯೇನ |
ವಿಲೋಕ್ಯ ಮಾಂ ಸಾಲಯ ಚಂದ್ರಮಾಲೇ
ಭಿಷಕ್ತಮಂ ತ್ವಾಂ ಭಿಷಜಾಂ ಶೃಣೋಮಿ

|| ೧೦೯ ||

ದುಃಖಾಂಬುರಾಶಿಂ ಸುಖಲೇಶಹೀನ
ಮಸ್ಪೃಷ್ಟಪುಣ್ಯಂ ಬಹುಪಾತಕಂ ಮಾಂ |
ಮೃತ್ಯೋಃ ಕರಸ್ಥಂ ಭವ ರಕ್ಷ ಭೀತಂ
ಪಶ್ಚಾತ್ಪುರಸ್ತಾದಧರಾದುದಕ್ತಾತ್

|| ೧೧೦ ||

೧೦೮. ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, ಮಂಗಳಕರನು, ಮಹತ್ವಾದ ಅನಂದವುಳ್ಳವನು, ಶೋಕದುಃಖಗಳಿಲ್ಲದವನು, ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವನು, ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ವಿದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಿಳಿಗುತ್ತಿರುವವನೂ ಆದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ !

೧೦೯. ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯೇ ! ರಾಗ, ದ್ವೇಷ ಮುಂತಾದ ದೋಷಗಳಿಂದೂಟಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಹಾರೋಗದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕೃಪಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಕಾಪಾಡು ! ನೀನು ವೈದ್ಯರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈದ್ಯನೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವೆನು.

೧೧೦. ರುದ್ರದೇವನೇ ! ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವವನು, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರವೂ ಸುಖವಿಲ್ಲದವನು, ಪುಣ್ಯ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಇಲ್ಲದವನು, ಬಹು ಪಾಪ ಕರ್ತನು, ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವವನು, ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ ಪಾಶ್ವರ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ಭಯಹೊಂದಿರುವವನೂ ಆಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು !

ಗಿರೀಂದ್ರಜಾಚಾರುಮುಖಾವಲೋಕ
 ಸುಶೀತಯಾ ದೇವ ತನ್ನೆವ ದೃಷ್ಟಾಪಿ |
 ವಯಂ ದಯಾಪೂರಿತಯೈವ ಪೂರ್ಣ
 ಭಯಾನನಾ ನಾ ದುರಿತಾತ್ತರೇಮು

|| ೧೧೧ ||

ಅಸಾರಸಂಸಾರಸಮುದ್ರಮಧ್ಯೇ
 ನಿಮಗ್ನಮುತ್ಕ್ರೋಶಮನಲ್ಪರಾಗಂ |
 ಮಾಮಪ್ತಮಂ ಸಾಹಿ ಮಹೇಶಜುಷ್ಯ
 ಮೋಜಿಷ್ಯಯಾ ದಕ್ಷಿಣಯೇವ ರಾತಿಂ

|| ೧೧೨ ||

ಸ್ತೂರ್ಕ ಪುರಾ ಸಂಚಿತಪಾತಕಾನಿ
 ಸ್ತೂರ್ಕ ಯಮಸ್ಯಾಪಿ ಮುಖಂ ಯಮಾರೇ |
 ಬಿಭೇಮಿ ಮೇ ದೇಹಿ ಯಥೇಷ್ಟಮಾಯು
 ಯೇದಿ ಕ್ಷಿತಾಯುರ್ಯೇದಿ ನಾ ಪರೇತಃ

|| ೧೧೩ ||

೧೧೧. ದೇವಾ! ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಯಕಾತುರರಾದ ನಾವು ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯ ಸುಂದರ ಮುಖಾವಲೋಕನದಿಂದ ಶೀತಲವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ದಯಾ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಪಾಪಗಳನ್ನು ದಾಟಬೇಕು !

೧೧೨. ಮಹೇಶಾ! ದಾಟಲಶಕ್ಯವಾದ ಸಂಸಾರನೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅರಚುತ್ತಿರುವ, ಬಹು ಆಶೆಯುಳ್ಳ, ಅಸಮರ್ಥನಾದ, ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡು !

೧೧೩. ಯಮವೈರಿಯಾದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿರುವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಮರಾಜನ ಮುಖವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ನಾನು ಭಯಪಟ್ಟಿರುವೆನು. ಸ್ವಾಮಿ! ನನಗೆ ಆಯುಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಮರಣ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿ ದಯಾಳುವಾದ ನೀನು ನನಗೆ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು !

ಸುಗಂಧಿಭಿಃ ಸುಂದರಭಸ್ಮಗೌತ್ಮಿ
ರನಂತಭೋಗೈರ್ಮೃದುಲ್ವರಘೋರೈಃ |
ಇಮಂ ಕದಾಲಿಂಗತಿ ಮಾಂ ಪಿನಾಕೀ
ಸ್ಥಿರೇಭಿಗಂಗೆಃ ಪುರುರೂಪ ಉಗ್ರಃ

|| ೧೧೪ ||

ಕ್ರೋಶಂತಮೀಶಂ ಪತ್ರಿತಂ ಭವಾಬ್ಧೌ
ನಾಕುಸ್ಥಮಂಡೂಕಮಿವಾತಿಭೀತಂ |
ಕದಾನು ಮಾಂ ರಕ್ಷತಿ ದೇವದೇವೋ
ಹಿರಣ್ಯರೂಪಃ ಸ ಹಿರಣ್ಯಸಂದ್ಯಕ್

|| ೧೧೫ ||

ಚಾರುಸ್ಥಿತಂ ಚಂದ್ರಕಲಾವತಂಸಂ
ಗೌರೀಕಟಾಕ್ಷಾರುಹಯುಗ್ಮನೇತ್ರಂ |
ಅಲೋಕಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕದಾನು ಸಾಂಖ್ಯ
ಪಾದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಃ ಸರಸ್ವಾತ್

|| ೧೧೬ ||

೧೧೪. ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ವರ್ಣೋಹರಭಸ್ಮಲೇಪನೆಯಿಂದ ಗೌರವರ್ಣೋಪೇತವಾದ, ಅಪಾರ ಭೋಗಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ, ಮೃದುವಾಗಿರುವ, ಉಗ್ರವಾಗಿಲ್ಲದ, ಸ್ಥಿರವಾದ ತನ್ನ ಆಯವಗಳಿಂದ ಬಹು ರೂಪನಾದ ಈಶ್ವರನು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಅಲಂಗಿಸಿಯಾನು ?

೧೧೫. ಈಶ್ವರನನ್ನೇ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿರುವ, ಸಂಸಾರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುತನ, ಹುತ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಗೊಂಡಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಹಿರಣ್ಯರೂಪನೂ ಸುವರ್ಣನೇತ್ರನೂ ಆದ ದೇವದೇವನು ಯಾವಾಗ ರಕ್ಷಿಸಿಯಾನು ?

೧೧೬. ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತನು, ಚಂದ್ರಕಲೆಯಿಂದಲಂಕಿತನು, ಗೌರೀದೇವಿಯ ಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ವಿಕಸಿತಗಳಾದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವನು, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವವನೂ ಆದ ಸಾಂಖ್ಯದೇವನನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡಿಯೇನು ?

ಅಗಚ್ಛತಾನಾದಿಮುಮುಕ್ಷವೋ ಯೇ
ಯೂಯಂ ಶಿವಂ ಚಿಂತಯತಾಂತರೇಜ್ವೇ |
ಧ್ಯಾಯಂತಿ ಮುಕ್ತೈರ್ಭಮಮುಂ ಹಿ ನಿತ್ಯಂ
ವೇದಾಂತವಿಜ್ಞಾನಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾಃ

|| ೧೧೭ ||

ಆಯಾತ ಯೂಯಂ ಭವತಾಧಿಪತ್ಯೇ
ಕಾಮಂ ಮಹೇಶಂ ಗಿರಿಶಂ ಯಜಧ್ವಂ |
ಏವಂ ಪುರಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭೋ
ಭೂತಸ್ಯ ಜಾತಃ ಪತಿರೇಕ ಅಸೀತ್

|| ೧೧೮ ||

ಏಕಾಯನಂ ತಂ ವಿಪುಲಂ ಶ್ರಯಂತೇ
ಶ್ರೀಕಂಠಮೇನಂ ಸುಕೃತಾ ನಮಂತಿ |
ಶ್ರೀಮಾನಯಂ ಶ್ರೀಪತಿವಂದ್ಯಪಾದಃ
ಶ್ರೀಜಾಮುದಾರೋ ಧರುಣೋ ರಯೀಣೀಂ

|| ೧೧೯ ||

೧೧೭. ವೇದಾಂತವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತತ್ವನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು ಮುಕ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ದೇವನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ನೀವೂ ಉನ್ನಿರಿ! ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿರಿ!

೧೧೮. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನು ಈ ದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಭೂತಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಏಕಪತಿಯಾದನು. ಆದಕಾರಣ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೂ ಸಹ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಗಿರೀಶನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿರಿ!

೧೧೯. ಮುಖ್ಯಾಶ್ರಯನು, ಒಡ್ಡದೇಹವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಶ್ರೀಕಂಠನನ್ನು ಪುಣ್ಯವಂತರು ಸೇವಿಸಿ ನಮಿಸುವರು. ಇಂತಹ ಶ್ರೀಕಂಠದೇವನು ಸ್ವತಃ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನು, ಅವನ ಪಾದಪದ್ಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವನು ಉದಾರವಾಗಿ ಸಂಕುಪ್ತನನ್ನು ಕೊಡುವನು.

ಸುಪುತ್ರಕಾಮಾ ಅಪಿ ಯೇ ಮನುಷ್ಯಾ
ಯುವಾನಮೇನಂ ಗಿರಿಶಂ ಯಜಂತಾಂ ।
ಯತಃ ಸ್ವಯಂಭೂರ್ಜಗತೋ ವಿಧಾತಾ
ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ ಸಮವರ್ತತಾಗ್ನೇ

|| ೧೨೦ ||

ಅಲಂ ಕಿಮುಕ್ತ್ಯರ್ಬಹುಭಿಃ ಸಮೀಹಿತಂ
ಸಮಸ್ತಮಸ್ಯಾಶ್ರಯಣೇನ ಸಿದ್ಧೈತಿ ।
ಪುರೈನಮಾಶ್ರಿತೈ ಹಿ ಕುಂಭಸಂಭವೋ
ದಿನಾ ವ ನಕ್ತಂ ಪಲಿತೋಽಯುತಾನಿ

|| ೧೨೧ ||

ಅನ್ಯೈಶ್ಚಿತ್ಯಜ್ಯ ಮಮಾಕ್ಷಿಭ್ಯಂಗಾಃ
ಸರ್ವಂ ಸದೈನಂ ಶಿವಮಾಶ್ರಯಧ್ವಂ ।
ಅಮೋದವಾನೇಷ ಮೃದುಃ ಶಿವೋ ಯಃ
ಸ್ವಾಮಿಃ ಕಿಲಾಯಂ ಮಧುಮಾನುತಾಯಂ

|| ೧೨೨ ||

೧೨೦. ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನು ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಃ ಭುವಾಗಿದ್ದನು. ಅದಕಾರಣ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ಯುವಕನಾದ ಈ ಗಿರೀಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರಿ !

೧೨೧. ಹೆಚ್ಚು ಮಾತುಗಳಿಂದೇನು ? ಈಶ್ವರನ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಸಕಲವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ದೇವನನ್ನು ಅಹೋರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಿ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿಯು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಮುದುಕನಾಗಲಿಲ್ಲ.

೧೨೨. ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಭ್ರಮರಗಳೇ ! ಇತರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಶಿವನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿರಿ. ಅಮೋದವುಳ್ಳ ಇವನು ಮೃದುವು, ನುಂಗಳಕರನು, ಶುಚಿಕರನು, ಮಧುವುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿರುವನಷ್ಟೆ ?

ಭವಿಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಮಾನಹೀನೋ
 ವಿನಿರ್ಜಿತಾಶೇಷನರಾಮರಶ್ಚ |
 ನಮಶ್ಚ ತೇ ನಾಣಿ ಮಹೇಶಮೇನಂ
 ಸ್ತುಹಿ ಶ್ರುತಂ ಗರ್ತಸದಂ ಯುನಾನಂ

|| ೧೨೩ ||

ಯದ್ಯನ್ಮನಶ್ಚಿಂತಯಸಿ ತ್ವಮಿಷ್ಟಂ
 ತತ್ತದ್ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಖಿಲಂ ಧ್ರುವಂ ತೇ |
 ದುಃಖೇನ ವೃತ್ತಿಂ ವಿಷಯೇ ಕದಾಚಿ-
 ದ್ಯಜಾಮಹೇ ಸೌಮನಸಾಯ ಭದ್ರಂ

|| ೧೨೪ ||

ಅಜ್ಞಾನಯೋಗಾದಪಚಾರಕರ್ಮ
 ಯತ್ಸೂರ್ವಮಸ್ಮಾಭಿರನುಷ್ಠಿತಂ ತೇ |
 ತದೇವ ಶೋಧ್ಯಂ ಸಕಲಂ ದಯಾಲೋ
 ಪಿತೇವ ಪುತ್ರಾ ಪ್ರತಿ ನೋ ಜುಷಸ್ವ

|| ೧೨೫ ||

೧೨೩. ನೀನು ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲ ಮನುಷ್ಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ
 ಜಯಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವೆ! ವಾಣಿಯೇ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಈ ರೀತಿ
 ಮಹಾಮಹಿಮನೆಂದು ಶ್ರುತನಾಗಿರುವ ಯುವಕನಾದ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ
 ಮಾಡು !

೧೨೪. ಚಿತ್ತವೇ ! ನೀನು ಬಯಸುವ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಬಯಕೆ
 ಯಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು ಖಂಡಿತ. ದುಃಖಕರವಾದ ವಿಷಯಭೋಗವನ್ನು
 ಯಾವಾಗಲೂ ಅಶಿಸಬೇಡ ! ಮನಶ್ಚಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಂಗಳಕರನಾದ ದೇವನನ್ನು
 ಪೂಜಿಸು !

೧೨೫. ದಯಾಳುವಾದ ಈಶ್ವರದೇವಾ ! ತಂದೆಯು ಮಕ್ಕಳ ತಪ್ಪು
 ಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವಂತೆ, ಇದುವರೆಗೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾವು ಮಾಡಿರುವ ಅಪಚಾ-
 ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನುಕ್ಷಮಿಸಿ ಕಾಪಾಡು !

ಸಂಸಾರಾಖ್ಯ ಕೃದ್ಧ ಸರ್ಪೇಣ ತೀವ್ರೈ
ರಾಗದ್ವೇಷೋನ್ಮಾದಲೋಭಾಡಿಹಂಕೈಃ |
ದೇವ್ಯಂ ದೈವ್ಯಾ ಮಾಮ ದೇವತಾಃ ಪಿಣಾಕೀ
ದೇವಸ್ತುತಾ ತ್ರಾಹಿ ವಸಾಮಪ್ರಯಚ್ಛೇ

|| ೧೨೬ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಂತೇ ಯೇ ಸಮಾಧೇರ್ನಮಂತೇ
ರುದ್ರ ತ್ವಾಂ ತೇ ಯಾಂತಿ ಜನ್ಮಾಹಿದೇವ್ಯಾಃ |
ಸಂತೋ ನೀಲಗ್ರೀವಸೂತ್ರಾತ್ಮನಾಹಂ
ತಂ ತ್ವಾಂ ಯಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಂದಮಾನ

|| ೧೨೭ ||

ಭವಾದಿಭೀಷಣಜ್ವರೇಣ ಪೀಡಿತಾನ್ಮಹಾಮಯಾ
ನಶೇಷಸಾತಕಾಲಯಾನದೂರಕಾಲಲೋಚನಾಃ |
ಅನಾಥನಾಥ ತೇ ಕರೇಣ ಭೀಷಜೇನ ಕಾಲಹಾ
ಉದೂಷಣೋ ವ ಸೋಮ ಹೇ ಮೃಷಸ್ಯ ತೂರರಾಧಸೇ ||೧೨೮||

೧೨೬. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕೋಪಗೊಂಡ ಸರ್ಪ ಮತ್ತು ರಾಗದ್ವೇಷ, ಉನ್ಮತ್ತತೆ, ಲೋಭ ಮುಂತಾದ ಭಯಂಕರ ಗಜ ಇವುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಢಿಳಿಳುತ್ತಿರುವ, ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ದಯಾಳುವು, ಆಕ್ಷೇಪಿಸು, ಪಿಣಾಕಿ ದೇವನೂ ಆದ ನೀನೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು !

೧೨೭. ರುದ್ರದೇವನೇ ! ಸಮಾಧಿ ಎಂದರೆ ನಿಶ್ಚಲಧ್ಯಾನವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಸ್ತುತಿಸುವ, ಜನ್ಮವೆಂಬ ಸರ್ಪದಿಂದ ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಜ್ಜನರು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಹೊಂದುವರು. ನೀಲಗ್ರೀವ ಸೂತ್ರಾತ್ಮನಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಶರಣು ಹೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ !

೧೨೮. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮನೋವ್ಯಥೆಯ ಭಯದಿಂದಂಟಾದ ಜ್ವರಬಾಧೆಗೊಳಗಾಗಿರುವ, ಮಹಾರೋಗಗ್ರಸ್ತರಾದ, ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳಿಗೂ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ, ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅನಾಥರ ಉದ್ಧಾರಕನಾದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಹಸ್ತವೆಂಬ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು ! ದೋಷವಿಲ್ಲದ, ತೂರಸಾವ ಸೋಮದೇವನೇ ! ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿರುತ್ತೇನೆ, ಅನುಗ್ರಹಿಸು !

ಜಯೇಮ ಯೇನ ಸರ್ವಮೇತದಿಷ್ಟಮಷ್ಟದಿಗ್ಗಣಂ

ಭುವಃಸ್ಥಲಂ ದಿವಃಸ್ಥಲಂ ನಭಃಸ್ಥಲಂ ಚ ತದ್ಗತಂ |

ಯ ಏಷ ಸರ್ವದೇವದಾನವಪ್ರಭುಃ ಸಭಾಪತಿಃ

ಸ ನೋ ದದಾತು ತಂ ರಯಿಂ ಪುರುಂ ಪಿಶಂಗಸಾದೃಶಂ

|| ೧೨೯ ||

ನನೋ ಭನಾಯ ತೇ ಹರಾಯ ಭೂತಿಭಾಸಿತೋರಸೇ

ನನೋ ಭನಾಭಿಭೂತಿಭೀತಿಸಂಗಿನೇ ಪಿನಾಕಿನೇ |

ನಮಃ ಶಿನಾಯ ವಿಶ್ವಸಾಯ ಶಾಶ್ವತಾಯ ಹೇಲಯೇ

ನ ಯಸ್ಯ ಹನ್ಯತೇ ಸಖಾ ನ ಜೀರ್ಯತೇ ಕದಾಚನ

|| ೧೩೦ ||

ಸುರಪತಿಪತಯೇ ನನೋನಮಃ

ಪ್ರಜಾಪತಿಪತಯೇ ನನೋನಮಃ |

ಕ್ಷಿತಿಪತಿಪತಯೇ ನನೋನಮೋಽಂ-

ಬಿಕಾಪತಯೇ ಉಮಾಪತಯೇ ನನೋನಮಃ

|| ೧೩೧ ||

೧೨೯. ಇಷ್ಟವಾದ ಎಂಟು ದಿಕ್ಪುಗಳು, ಭೂಪ್ರದೇಶ, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ದೇವಲೋಕ ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜಯಿಸುವೆವೋ, ಯಾವ ದೇವನು ಸಕಲ ದೇವದಾನವರಿಗೂ ಪ್ರಭುವು, ಸಭಾಪತಿಯೂ ಆಗಿರುವನೋ ಅಂತಹ ಈ ರುದ್ರದೇವನು ನಮಗೆ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಸುವರ್ಣಸದೃಶವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಡಲಿ!

೧೩೦- ಭವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಆಭರಣಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವುಳ್ಳ ಹರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಾರಪಡಿಸುವಂತಹ ಉಗ್ರ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪಿನಾಕಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಜಗತ್ಪಾಲಕನು, ಶಾಶ್ವತನು, ಕ್ರೀಡಾಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಆ ಶಿವನ ಭಕ್ತರು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರ ಶಕ್ತಿಯೂ ಕುಂದುವುದಿಲ್ಲ!

೧೩೧. ದೇವೇಂದ್ರಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ನಮಸ್ಕಾರ! ಪ್ರಜಾಪತಿನಾಥನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ನಮಸ್ಕಾರ! ಭೂಪಾಲಕಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ನಮಸ್ಕಾರ! ಅಂಬಿಕಾಪತಿಯೂ, ಉಮಾಪತಿಯೂ ಆದ ದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ನಮಸ್ಕಾರ!

ವಿನಾಯಕಂ ವಂದನಮಸ್ತು ಕಾಹತ
 ಸ್ವನಾದ್ಯಸಂಘೃಷ್ಟಕಿರೀಟಮಸ್ತುಕಂ |
 ನಮಾಮಿ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಣತಾರ್ತಿನಾಶನಂ
 ಕವಿಂ ಕವೀನಾಮುಪಮಶ್ರವಸ್ತಮಂ

|| ೧೩೨ ||

ದೇವಾ ಯುದ್ಧೇ ಯಾಗೇ ವಿಪ್ರಾಸ್ತ್ರಪ್ಯಾಹ್ವಯಂ
 ದ್ವಯಂ ವಿಂದತಿ ಸ್ಕಂದಂ |
 ವಂದೇ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋಂ
 ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋಂ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋಂ

|| ೧೩೩ ||

ನಮಃ ಶಿನಾಯೈ ಜಗದಂಬಿಕಾಯೈ
 ಶಿವಪ್ರಿಯಾಯೈ ಶಿವವಿಗ್ರಹಾಯೈ |
 ಸಮುದ್ಭಭೂನಾದ್ರಿಸತೇಃ ಸುತಾ ಯಾ
 ಚತುಷ್ಕಪದಾರ್ಥಾಯುವತಿಃ ಸುಪೇಶಾಃ

|| ೧೩೪ ||

೧೩೨. ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ತಲೆಗಳ ತಗಲುವಿಕೆಯಿಂದಂಟಾದ
 ಧ್ವನಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಸಂಘರ್ಷವುಳ್ಳ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿ
 ರುವ, ಶರಣಾಗತರ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ಕವಿಗಳ ಸೋತ್ರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ
 ಗುರಿಯಾದ, ಸ್ವತಃ ಕವೀಶ್ವರನಾದ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಮ
 ಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೧೩೩. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಅಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ, ಯಾಗದಲ್ಲಿ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು “ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋಂ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋಂ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋಂ ”
 ಇತ್ಯಾದಿ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಉಭಯರೂ ಅವನನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೧೩೪. ಪರ್ಮತರಾಜನ ಮಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಹೆರಳುಗಳುಳ್ಳವಳು,
 ಷಣ್ಮುಖವತಿಯು, ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರಳು, ಶಿವಾರ್ಥಶರೀರಳು, ಶಿವಪ್ರಿ
 ಯೆಯು, ಜಗದಂಬಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಶಿವಸತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾಂ ಮಣಿನೂಪುರಾಂಘ್ರಿಂ
ಪ್ರಸನ್ನವಕ್ತ್ರಾಂ ಶುಕಪದ್ಮಹಸ್ತಾಂ |
ವಿಶಾಲನೇತ್ರಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಗೌರೀಂ
ವಚೋವಿದಂ ವಾಚಮುದೀರಯಂತೀಂ

|| ೧೩೫ ||

ನಮಾಮಿ ಮೇನಾತನಯಾಮಮೇಯಾ
ಮಿಮಾಮುಮಾಂ ಕಾಂತಿಮತೀಮಮೇಯಾಂ |
ಕರೋತಿ ಯಾ ಭೂತಿಸಿತೌ ಸ್ತನೌ ದ್ವೌ
ಪ್ರಿಯಂ ಸಖಾಯಂ ಪರಿಷ್ಕೃಜಾನಾ

|| ೧೩೬ ||

ಕಾಂತಾಮುಮಾಂ ಕಾಂತನಿಭಾಂಗಳಕಾಂತಿ
ಭಾಂತಾಮುಪಾತ್ತಾನತಹರ್ಯಜೇಂದ್ರಾಂ |
ನತೋಸ್ಥಿ ಯಾಶ್ವೇ ಗಿರಿಶಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವೇ
ವಿಶ್ವಾನಿ ದೇವೀ ಭುವನಾನಿ ಚಕ್ಷ್ಮೇ

|| ೧೩೭ ||

೧೩೫. ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳವಳು, ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಅಭರಣಗನ್ನು ಪಾದದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವಳು, ಪ್ರಸನ್ನಮುಖಳು, ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗಿಳಿ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವಳು, ವಿಶಾಲನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳವಳು, ವಾಗ್ಗೇತೃವು, ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವವಳೂ ಆದ ಗೌರೀ ದೇವಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೧೩೬. ಐಶ್ವರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಕ್ಕರೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವ ಎರಡು ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳ, ಪ್ರಿಯಸಖನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ಮೇನಾಕುಮಾರಿಯಾದ, ಅಪ್ರಮೇಯಳೂ, ಅಪರಿಮಿತ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವಳೂ ಆದ ಉಮಾದೇವಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೧೩೭. ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕಳು, ಗಿರೀಶನ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರುವವಳು, ಶಿವಪತ್ನಿಯು, ಪತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಅಂಗಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವಳು, ಪ್ರಣತರಾದ ಹರೈಜೇಂದ್ರರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವಳೂ ಆದ, ಉಮಾದೇವಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

ವಂದೇ ಗೌರೀಂ ತುಂಗಪೀನಸ್ತನೀಂ ತಾಂ
ಚಂದ್ರಾಚೂಡಾಂ ಕ್ಲಿಷ್ಟಸರ್ವಾಂಗರಾಗಾಂ |
ಮೈಷಾ ದುಃಖಪ್ರಾಣನಾಮಾತ್ಮಕಾಂತಿಂ
ದೇವೀಂ ದೇವೀಂ ರಾಧಸೇ ಚೋದಯಂತೀ

|| ೧೩೮ ||

ಏನಾಂ ವಂದೇ ದೀನರಕ್ಷಾಪಿನೋದಾಂ
ಮೇನಾಕನ್ಯಾಂ ಮಾನದಾಂ ನಂದದಾತ್ರೀಂ |
ಯಾ ವಿದ್ಯಾನಾಂ ಮಂಗಲಾನಾಂ ಚ ವಾಚಾ
ಮೈಷಾ ನೇತ್ರೀ ರಾಧಸಃ ಸೂನ್ಯತಾನಾಂ

|| ೧೩೯ ||

ಸಂಸಾರತಾಪೋರುಭಯಾಪಹಂತ್ರಿ
ಭವಾನಿ ಭೋಜ್ಯಾಭರಣೈಕಭೋಗೇ |
ಧಿಯಂ ವರಾಂ ದೇಹಿ ಶಿವೇ ನಿರರ್ಗಲಾಂ
ಯಯಾ ತು ವಿಶ್ವಾ ದುರಿತಾ ತರೇಮು

|| ೧೪೦ ||

೧೩೮. ಉನ್ನತವೂ ಮತ್ತು ದಪ್ಪವೂ ಆದ ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರನೊತರುವ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ, ಆತ್ಮಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಗೌರೀದೇವಿಯನ್ನು ನಮಿಸುವೆನು !

೧೩೯. ವಿದ್ಯೆ, ಮಂಗಳ, ವಾಕ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಸತ್ಯ ಇವುಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕಳಾದ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ದೀನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ, ಮೇನಾಕೂಮಾರಿಯಾದ ಮಾನ ಮತ್ತು ಆನಂದಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ ದೇವಿಯನ್ನು ನಮಿಸ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ |

೧೪೦. ಸಂಸಾರತಾಪದ ಭಯಾತಿಶಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಭೋಜ್ಯಾಭರಣಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಶಿವಸತ್ತಿಯಾದ, ಭವಾನಿದೇವಿಯೇ ! ಸಮಸ್ತಪಾಪಗಳನ್ನೂ ದಾಟುವಂತಹ, ನಿರರ್ಗಳವಾದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಛಾಂದಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು !

ಶಿವೇ ಕಥಂ ತ್ವತ್ಸಮತಾ ಕ್ವ ದೀಯತೇ
ಜಗತ್ಪತಿಃ ಕೇಲಿರಯಂ ಶಿವಃ ಫತಿಃ |
ಹರಿಸ್ತು ದಾಸೋನುಚರೀಂದಿರಾ ಶಚೀ
ಸರಸ್ವತೀ ನಾ ಸುಭಗಾದದೀತ

|| ೧೪೧ ||

ವಸುರುವಾಚೆ

ಇತ್ಯೇನೇನ ಸ್ತವೇನೇಶಂ ಸ್ತುತ್ಯೇತ್ಯಂ ಸ ಮಹಾಮುನಿಃ |
ಸ್ತೋಹಾಶ್ರುಪೂರ್ಣನಯನಃ ಪ್ರಣನಾಮ ಸಭಾಪತಿಂ

|| ೧೪೨ ||

ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಪಿಬನ್ನೀಶಂ ತಾಂಡನಾಮೃತಮಂಗಲಂ |
ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನನಾಪ್ಯಾಂತೇ ಗಾಣಪತ್ಯಮನಾಪ ಹ

|| ೧೪೩ ||

ಇಮಂ ಸ್ತವಂ ಜೈಮಿನಿನಾ ವಚೋದಿತಂ
ದ್ವಿಜೋತ್ತಮೋ ಯಃ ಪಠತೀಹ ಭಕ್ತಿತಃ |
ತಮಿಷ್ಯವಾಕ್ಸಿದ್ಧಿಮತಿಂ ಕವಿಂ ಶ್ರಿಯಃ
ಪರಿಷ್ಕಜಂತೇ ತನಯಾ ಯಥಾ ಪತಿಂ

|| ೧೪೪ ||

೧೪೧. ಜಗತ್ಪತನಾದ ಈ ಶಿವನು ಪತಿಯಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವ ಸ್ಥಾಪ್ತ
ಳಾದ ಶಿವಪತಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಸಾಮ್ಯವು ದಾಸರಾದ ಹರಿ, ಇಂದಿರಾ, ಶಚಿ,
ಮುನ್ನೋಹರ ಸರಸ್ವತೀ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು?

೧೪೨. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :—ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಈಶ್ವರನನ್ನು
ಸ್ತುತಿಸಿ ಆ ಮಹಾಮುನಿಯು, ಭಕ್ತಿಪರವಶನಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅನಂದಬಾಷ್ಪ
ವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ಸಭಾಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು.

೧೪೩. ಆ ಮುನಿಯು ಮಂಗಳಕರವಾದ, ಈಶ್ವರನ ತಾಂಡವವೆಂಬ
ಅಮೃತವನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಪಾನಮಾಡಿ ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದು
ಕೊನೆಗೆ ಗಣಪತಿ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

೧೪೪. ಜೈಮಿನಿಯು ಹೇಳಿರುವ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠನೆ
ಮಾಡಿ ವಾಕ್ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ, ಕವಿಯಾದ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನನ್ನು, ಈಗ

ಮಹೀಪತಿಯೈಸ್ತುಯುಯುತ್ಸುರಾದರಾ
 ದಮುಂ ಪಠತೈಸ್ಯ ತಥೈವ ಸಾದರಾತ್ |
 ಪ್ರಯಾಂತಿ ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರಮದಾಂತಕಾಂತಿಕಂ
 ಭಿಯಂ ದಧಾನಾ ಹೃದಯೇಷು ಶತ್ರುವಃ

೧೪೫ ||

ತೈವರ್ಣಿಕೇಷ್ಯನೈತನೋ ಯ ಏನಂ
 ನಿತ್ಯಂ ಕದಾಚಿತ್ ಪಠತೀಶಭಕ್ತಿತಃ |
 ಕಲೇವರಾಂತೇ ಶಿವಪಾರ್ಶ್ವವರ್ತೀ
 ನಿರಂಜನಃ ಸಮ್ಯಗುಪೈತಿ ದಿವ್ಯಂ

|| ೧೪೬ ||

ಲಭಂತೇ ಪಠಂತೋ ಮತಿಂ ಬುದ್ಧಿಕಾಮಾ
 ಲಭಂತೇ ತಥೈವ ಶ್ರಿಯಂ ಪುಷ್ಪಿಕಾಮಾಃ |
 ಲಭಂತೇ ಹಿ ಪುತ್ರಾನ್ನರಾಃ ಪುತ್ರಕಾಮಾ
 ಲಭಂತೇ ಹಿ ಧಾನ್ಯಂ ನರಾ ಧಾನ್ಯಕಾಮಾಃ

|| ೧೪೭ ||

ರಿಯು ಪತಿಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಕಲಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಆಲಂಗಿಸಿ
 ಕೊಳ್ಳುವುವು. ಎಂದರೆ ಅಂತಹವನಿಗೆ ಸಕಲಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಲಭಿಸುವುವೆಂದು
 ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೧೪೫. ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ದೊರೆಯು ಈ ಸ್ತೋತ್ರ
 ವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠನೆಮಾಡಿದರೆ ಶತ್ರುಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಯಗೊಂಡು
 ಬೇಗ ಯಮನಸವಿಸಾಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

೧೪೬. ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಈ
 ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠನೆಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯರು ಮೃತರಾದ
 ಮೇಲೆ ಈಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು
 ದಿವ್ಯಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೧೪೭. ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠನೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
 ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಐಶ್ವರ್ಯಕಾಮರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತೂ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು
 ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ ಸಂತಾನವೂ, ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವವರಿಗೆ ಧಾನ್ಯಸಮ
 ಛಿಯೂ ಲಭಿಸುವುದು.

ಸಾದಂ ವಾಸ್ಯಾರ್ಥಸಾದಂ ವಾ ಶ್ಲೋಕಂ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥಮೇವ ವಾ |

ಯಸ್ತು ಧಾರಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ಶಿವಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ || ೧೪೮ ||

ಯತ್ರ ನೃತ್ತಂ ಶಿವಶ್ಚಕ್ರೇ ತಾಂಡವಂ ತತ್ ಸ್ಥಲಂ ಶುಭೇ |

ಪುಣ್ಯಾತ್ಪುಣ್ಯತರಂ ತೀರ್ಥಂ ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಮುಚ್ಯತೇ || ೧೪೯ ||

ಯಸ್ತತ್ರ ಕುರುತೇ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪಿತ್ೃಣಾಂ ಮನುಜೋತ್ತಮಃ |

ಪೂರ್ವಜಾಃ ಸ ನಯೇತ್ಸ್ವರ್ಗಂ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ || ೧೫೦ ||

ಗಂ ಸುವರ್ಣಂ ಧರಾಂ ಶಯ್ಯಾಂ ವಸ್ತ್ರಮಾತಪವಾರಣಂ |

ಸಾನಮನ್ನಂ ದ್ವಿಜೇ ದದ್ಯಾತ್ತತ್ರ ತತ್ಸರ್ವಮಕ್ಷಯಂ || ೧೫೧ ||

೧೪೮. ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ ಅಥವಾ ಅರ್ಥಶ್ಲೋಕ ಇಲ್ಲವೇ ಒಂದುಪಾದ ಅಷ್ಟಾ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥಪಾದವನ್ನಾದರೂ ನಿತ್ಯವೂ ಪಠನೆಮಾಡುವವನು ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೧೪೯. ಶುಭಾಂಗೇ ! ಈಶ್ವರನು ನರ್ತನ ತಾಂಡವಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳವು ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರತೀರ್ಥವು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

೧೫೦. ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮನು ತನ್ನ ಪಿತ್ೃಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಪಡಬಾರದು.

೧೫೧. ಗೋವು, ಬಂಗಾರ, ಭೂಮಿ, ಹಾಸಿಗೆ, ವಸ್ತ್ರ, ಛತ್ರಿ, ಶಾನೀಯ, ಅನ್ನ ಇವುಗಳನ್ನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷಯಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುವು.

ಏತದಾಖ್ಯಾನಕಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪುಂಡರೀಕಪುರೋದ್ಭವಂ |

ಶೃಣುಯಾಚ್ಛ್ರಾವಯೇದ್ವಾಪಿ ಸೋಪಿ ರುದ್ರಪ್ರಿಯೋ ಭವೇತ್ || ೧೫೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದೇ ತ್ರ್ಯಂಬಕೇಶ್ವರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ವೇದಪಾದಸ್ತವೋ
ನಾಮ ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ತ್ರ್ಯಂಬಕೇಶ್ವರಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೧೫೨. ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಈ ಪುಂಡರೀಕಪುರಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶ್ರವಣ
ಪಠನೆ ಮಾಡುವವನೂ ಸಹ ರುದ್ರದೇವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದೊಳು ವಸು ಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತ್ರ್ಯಂಬಕೇಶ್ವರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ವೇದಪಾದಸ್ತವವೆಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತುಮೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಚತುಃಸಪ್ತ ತಿತನೋಃಧ್ಯಾಯಃ

— ೧೩೮ —

ಅಥ ಗೋಕರ್ಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚೆ

ಪುಂಡರೀಕಪುರಾಖ್ಯಾನಂ ತ್ವಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಶ್ರುತಂ ಗುರೋ |
ಗೋಕರ್ಣಸ್ಯಾದ್ಯತೀರ್ಥಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಮೇ ಸಮಾದಿತ || ೧ ||

ವಸುರನಾಚೆ

ಶೃಣು ಮೋಹಿನಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೀರ್ಥಂ ಪುಣ್ಯಪ್ರದಂ ನೃಣಾಂ
ಗೋಕರ್ಣಾಖ್ಯಂ ಹರಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸರ್ವಪಾತಕನಾಶನಂ || ೨ ||

ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರಸ್ಯ ತೀರೇಸ್ತಿ ವರವರ್ಣಿನಿ |
ಸಾರ್ಥಂ ಯೋಜನವಿಸ್ತಾರಂ ದರ್ಶನಾದಪಿ ಮುಕ್ತಿದಂ || ೩ ||

ಎಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಗುರುಗಳೇ! ನೀವು ಹೇಳಿದ ಪುಂಡರೀಕಪುರಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. ಈಗ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ ಎಂದು ಮೋಹಿನಿಯು ಕೇಳಿದಳು.

೨. ಮೋಹಿನೀ! ಸಕಲಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವು, ಪುಣ್ಯಪ್ರದವೂ ಆದ ಗೋಕರ್ಣವೆಂಬ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು; ಕೇಳುವೆಂಬುದಾಗಿ ವಸುವು ಹೇಳಿದನು.

೩. ಸ್ತುತೃಳಾದ ಮೋಹಿನೀ! ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ವಿಸ್ತಾರವು ಒಂದುವರೆ ಗಾವುದ. ಅದು ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು.

ಸಗರಸ್ಯಾತ್ಮಜೈರ್ವೇನಿ ಖನಿತೇ ಭೂತಲೇ ಕ್ರಮಾತ್ |

ಸಾಗರೋ ವರ್ಧಿತಸ್ತ್ವಾರಾತ್ ಸ್ಥಾವಯಾಮಾಸ ನೋದಿನೀಂ || ೪ ||

ತ್ರಿಂಶದ್ಯೋಜನನಿಸ್ತಾರಾಂ ಸತಿರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಕಾನನಾಂ |

ತತಸ್ತು ತ್ರಿಲಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಸದೇನಾಸುರಮಾನನಾಃ || ೫ ||

ತತ್ಸಾಧನಂ ಸಂಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸಹ್ಯಾದಿಗಿರಿಷು ಸ್ಥಿತಾಃ |

ತತೋ ಗುಹ್ಯಂ ಪರಂ ತೀರ್ಥಂ ಗೋಕರ್ಣಾಖ್ಯಂ ಸಮುದ್ರಗಂ || ೬ ||

ಚಿಂತಯಂತೋ ಮುನಿವರಾಸ್ತದುದ್ಧಾರೇ ಮತಿಂ ದಧುಃ |

ತತಃ ಸಂಮಂತ್ರೈ ತೇ ಸರ್ವೇ ಪರ್ವತೋಪತ್ಯಕಾಸ್ಥಿತಾಃ || ೭ ||

ಮಹೇಂದ್ರಾಚಲಸಂಸ್ಥಾನಂ ಪರಶುರಾಮಂ ದಿದೃಕ್ಷವಃ |

ಜಗ್ಮುರ್ಮುನಿವರಾ ದೇವಿ ಗೋಕರ್ಣೋದ್ಧಾರಕಾಂಕ್ಷಯಾ || ೮ ||

೪-೫ ದೇವೀ! ಸಗರಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪುತ್ರರು ಆಗಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಮುದ್ರವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ, ಅರಣ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೂವತ್ತುಗಾವುಧ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಆವರಿಸಿತು.

೫-೬. ತರುವಾಯ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳು, ಅಸುರರು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಕಲಮುನಿಗಳೂ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಗೋಕರ್ಣವೆಂಬ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವು ಸಮುದ್ರದ ಒಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಗೋಪ್ಯವಾಯಿತು.

೭. ಆಗ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾದ ಮುನಿವರೈರು ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಪರ್ಮತ ಮತ್ತು ಅದರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿದರು.

೮. ದೇವೀ! ಅನಂತರ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಹೇಂದ್ರಾಚಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಶುರಾಮದೇವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಮುನಿವರೈರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟರು.

ಸಮಾರುಹ್ಯ ತು ತಂ ಶೈಲಂ ದದೈಶುಶ್ಚ ಸ್ಯ ಚಾಶ್ರಮಂ |
 ಪ್ರಶಾಂತಕ್ರೂರಸತ್ವಾಥ್ಯಂ ಸರ್ವತುಷು ಸುಖಾವಹಂ || ೯ ||
 ಫಲಿತೈಃ ಪುಷ್ಪಿಶೈರ್ವಕ್ಷ್ಯೈರ್ಗಹನಂ ತತ್ತಪೋವನಂ |
 ಸ್ನಿಗ್ಧಭಾಯಮನಾಸಮ್ಯಂ ಸ್ವಾನೋದಿಸುಖಮಾರುತಂ || ೧೦ ||
 ತೇ ತದಾಶ್ರಮಮಾಸಾದ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷನಿನಾದಿತಂ |
 ವಿವಿಶುರ್ಯಷ್ಟಮನಸೋ ಯಥಾ ವೃದ್ಧಪುರಃಸರಂ || ೧೧ ||
 ಬ್ರಹ್ಮಾಸನೇ ಸುಖಾಸೀನಂ ಮೃದುಕೃಷ್ಣಾಜಿನೋತ್ತರೇ |
 ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪರಿವೃತಂ ಶಾಂತಂ ದದೈಶುಶ್ಚಂ ತಪೋಧನಂ || ೧೨ ||
 ಕಾಲಾಗ್ನಿಮಿವ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀಕ ದಗ್ಧ್ವಾ ಶಾಂತಂ ತಪಃಸ್ಥಿತಂ |
 ತೇ ಸಮೇತ್ಯ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವಿನಯೇನ ವಂದಿರೇ || ೧೩ ||

೯. ಮುನಿವರರು ಮಹೇಂದ್ರಾಚಲವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಶುರಾಮನ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರಜಂತುಗಳೂ ಸಹ ಪ್ರಶಾಂತತೆಯಿಂದಿದ್ದವು. ಆ ಸ್ಥಳವು ಎಲ್ಲಾ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿತು.

೧೦. ಆ ತಪೋವನವು ಫಲವುಷ್ಟಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಗಹನವೂ ದಟ್ಟವಾದ ಭಾಯೆಯುಳ್ಳದೂ, ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವಾದ ತಂಗಾಳಿಯುಳ್ಳದೂ ಆಗಿ ಅಸದೃಶವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿತು.

೧೧. ಆ ಮುನಿವರರು ವೇದಘೋಷಶಬ್ದದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹರ್ಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

೧೨. ಮೃದುವಾದ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಮೇಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ, ಶಿಷ್ಯಸಂಘಪರಿವೃತನಾದ, ಶಾಂತನಾದ ಆ ಪರಶುರಾಮ ಮುನಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು.

೧೩. ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಶಾಂತನಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠನಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಮುನಿಗಳು ವಿನಯದಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದರು.

ತತಸ್ತಾನಾಗತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುನೀ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ಭವಃ |

ಅರ್ಘ್ಯವಾದ್ಯಾದಿಭಿಃ ಸಮ್ಯಕ್ಸ್ವೀಯಾಮಾಸ ಸಾಧರಂ || ೧೪ ||

ತಾನಾಸೀನಾ ಕೃತಾಭಿಶ್ಯಾನುವಾಚಿ ಭೃಗುನಂದನಃ |

ಸ್ವಾಭತಂ ನೋ ಮಹಾಭಾಗಾ ಯದರ್ಥಮಿಹ ಚಾಗತಾಃ || ೧೫ ||

ತದ್ವದಧ್ವಂ ಸುವಿಶ್ವಸ್ತಾಃ ಕರಣೀಯಂ ಮಯಾಸ್ತಿ ಯತ್ |

ತಕ್ಷೋಬ್ರುವನ್ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಯದರ್ಥಂ ರಾಮಮಾಗತಾಃ || ೧೬ ||

ಅನೇಹ್ಯಸ್ಮಾ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೋಕರ್ಣನಿಲಯಾನ್ಮುನೀ |

ಪ್ರಸನ್ನಿಃ ಸಾಗರೈರ್ಭೂಮಿಂ ಯಸ್ಮಾತ್ತೀರ್ಥಾದ್ವಿನಾಸಿತಾಃ || ೧೭ ||

ಸತ್ಸಮಾತ್ಮಪ್ರಭಾವೇಣ ಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರವರಮದ್ಯ ನಃ |

ದ್ವಾತುಮಾರ್ಹಸಿ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ಸಮುತ್ಸರ್ಪಾರ್ಣವೋದಕಂ || ೧೮ ||

೧೪. ಅನಂತರ ಭೃಗುಕುಲಮಣಿಯಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಗೆಬಂದ ಆ ಮುನಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಘ್ಯವಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

೧೫-೧೬. ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕುಳಿತ ಆ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು “ ಪೂಜ್ಯರೇ! ನಿಮಗೆ ಸ್ಯಾಗತವು! ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆಬಂದ ಕಾರಣವೇನು? ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ಆಗಬೇಕಾದುದೇನು? ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಶುರಾಮನು ಕೇಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಮುನಿವರ್ಯರು ಪರಶುರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

೧೭. ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠಾ! ನಾವು ಗೋಕರ್ಣವಾಸಿಗಳಾದ ಮುನಿಗಳು. ಸ್ಥಗರಪುತ್ರರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಗಿದಮೇಲೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಾಗರದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಜಲಮಯವಾದುದರಿಂದ ನಾವು ಹೊರಹೊರಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವೆವು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.

೧೮. ಬಳಿಕ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರಾ! ನೀನು ಆತ್ಮಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಮುದ್ರಜಲವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಆ ಉತ್ತಮಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಈಗ ನಮಗೆ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ತಚ್ಚುತ್ವಾ ವಚನಂ ತೇಷಾಂ ನೈಸ್ತಶಸ್ತ್ರೋ ವ್ಯಚಿಂತಯತ್ |

ತತೋ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಭಗವಾ ಧರ್ಮಂ ಸಾಧ್ಯಭಿರಕ್ಷಣಂ

|| ೧೯ ||

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಸ್ವಧನುರ್ಬಾಣಾ ಸಂಪ್ರತಸ್ಥೇ ಸ ತೈಃ ಸಮಂ |

ಸೋವರುಹ್ಯ ಮಹೇಂದ್ರಾದ್ರೇದಿಶಂ ದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮಾಂ

|| ೨೦ ||

ಸಮುದ್ವಿಶ್ಯ ಯಯೌ ಶೀಘ್ರಂ ಸ ಸ್ಯಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ ಪರ್ವತಂ |

ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಾಗರತಟಂ ಸಾರ್ಧಂ ಗೋಕರ್ಣವಾಸಿಭಿಃ

|| ೨೧ ||

ಮುಹೂರ್ತಂ ತತ್ರ ವಿಶ್ರಮ್ಯ ವರುಣಂ ಯಾದಸಾಂ ಪತಿಂ |

ಮೇಘಗಂಭೀರಯಾ ವಾಚಾ ಪ್ರೋವಾಚ ವದತಾಂ ವರಃ

|| ೨೨ ||

ರಾವೋಹಂ ಭಾರ್ಗವಃ ಸ್ರಾಪ್ತೋ ಮುನಿಭಿಃ ಸಹ ಕಾರ್ಯವಾ |

ಪ್ರಚೇತೋ ದರ್ಶನಂ ದೇಹಿ ಕಾರ್ಯಮಾತ್ಮಯಿಕಂ ತ್ವಯಾ

|| ೨೩ ||

೧೯. ಮುನಿಗಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಸ್ತ್ರಸನ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದ ಭಗವಂತನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಧರ್ಮವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

೨೦-೨೧. ಬಳಿಕ ಅವನು ತನ್ನ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮುನಿಗಳಸಂಗಡ ಹೊರಟು ಮಹೇಂದ್ರಾಚಲದಿಂದಿಳಿದು ದಕ್ಷಿಣ ಪಶ್ಚಿಮ ಮಧ್ಯದಿಕ್ಕನ್ನು ಕುರಿತು ವೇಗದಿಂದ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಪರ್ಮತಪ್ರದೇಶವನ್ನು ದಾಟಿ ಗೋಕರ್ಣವಾಸಿಗಳೊಡನೆ ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

೨೨. ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಅಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಹೊಂದಿ ವಾಗ್ಮಿಪರೇನಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಸಮುದ್ರರಾಜನಾದ ವರುಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಮೇಘದಂತಿ ಗಂಭೀರವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೨೩. ವರುಣನೇ! ನಾನು ಭೃಗುಸುತನಾದ ರಾಮನು. ಮುನಿಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರುವೆನು. ನಿನ್ನಿಂದ ಅವಶ್ಯಕವಾದೆ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ದರ್ಶನಕೊಡು! ಎಂಬುದಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಮಾಡಿದನು.

ಏವಂ ರಾಮಸಮಾಹೂತೋ ಯಾದಃಪತಿರಹಂತಯಾ |
 ತ್ಪುತ್ವಾಪಿ ತಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ನಾಯಾತೋ ರಾಮಸನ್ನಿಧೌ || ೨೪ ||
 ಏವಂ ಪುನಃ ಪುನಸ್ತೇನ ಸಮಾಹೂತೋಪಿ ನಾಗತಃ |
 ಯದಾ ತದಾಪಿ ಸಂಕ್ರೌದ್ಧೋ ಧನುರ್ಜಗ್ರಾಹ ಭಾರ್ಗವಃ || ೨೫ ||
 ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಧಾಯ ನಿಶಿಖಂ ವಹ್ನಿದೈವಂ ತು ಭಾರ್ಗವಃ |
 ಅಸ್ತ್ರಂ ಸಂಯೋಜಯಾಮಾಸ ಶೋಷಣಾಯ ಸಮಗ್ರಹೀತ್ || ೨೬ ||
 ತತೋಸ್ತ್ರಂ ಸ ನಿರ್ನಿರ್ವರ್ತ್ಯ ವರುಣಂ ಸ್ಪ್ರಾಹ ಸತ್ಪರಂ |
 ಗೋಕರ್ಣೋ ದೃಶ್ಯತಾಂ ದೇವ ಉತ್ಸರ್ಪಯ ಜಲಂ ಕಿಲ || ೨೭ ||
 ತತೋ ರಾಮಾಜ್ಞಯಾ ಸೋಪಿ ಗೋಕರ್ಣೋದಕಮಾಹರತ್ |
 ರಾನೋಪಿ ತಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಗೋಕರ್ಣಂ ನಾಮ ಶಂಕರಂ || ೨೮ ||

೨೪. ಈರೀತಿ ರಾಮನು ಕರೆದರೂ ಸಮುದ್ರರಾಜನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ರಾಮನಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

೨೫. ಇದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಪುನಃಪುನಃ ರಾಮನು ವರುಣನನ್ನು ಕರೆದನು. ಆದರೂ ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕುಪಿತನಾದ ಭೃಗುಕುಮಾರನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

೨೬. ಆಗ ಭಾರ್ಗವನು ಸಮುದ್ರವು ಒಣಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ಸಂಧಾನಮಾಡಿ ವನ್ದಿದೇವತಾಕವಾದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಂಯೋಜನೆಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

೨೭. ಅದರಿಂದ ಅಸ್ತ್ರವು ಹೊರಟು ವರುಣನನ್ನು ಕುರಿತು “ ದೇವಾ ! ಬೇಗ ಜಲವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿತು.

೨೮-೨೯. ಅನಂತರ ಅವನು ಪರಶುರಾಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯಮೇರೆಗೆ ಗೋಕರ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದನು. ರಾಮನೂ ಸಹ ಆ ಗೋಕರ್ಣೋತ್ಪರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಹೇಂದ್ರಾದ್ರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನು. ಆ ದ್ವಿಜರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತರು.

ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪುನರ್ಮಹೇಂದ್ರಾದ್ರೌ ತಸ್ತುಸ್ತತ್ತ್ವೈವ ತೇ ದ್ವಿಜಾಃ |

ಯತ್ರ ಸರ್ವೇ ತಪಸ್ತಪ್ತಾ ಮುನಯಃ ಶಂಸಿತವ್ರತಾಃ || ೨೯ ||

ನಿರ್ವಾಣಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪುನರಾವೃತ್ತಿವರ್ಜಿತಂ |

ತತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವೇಣ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಭೂತಗಣೈಃ ಸಹ || ೩೦ ||

ದೇವ್ಯಾ ಚ ಸಕಲೈರ್ದೇವೈರ್ನಿತ್ಯಂ ವಸತಿ ಶಂಕರಃ |

ಏನಾಂಸಿ ದರ್ಶನಾತ್ಸ್ಯ ಗೋಕರ್ಣಸ್ಯ ಮಹೇಶಿತುಃ || ೩೧ ||

ಸದ್ಯೋ ವಿಯುಜ್ಯ ಗಚ್ಛಂತಿ ಪ್ರವಾತೇ ಶುಷ್ಕಪರ್ಣವತ್ |

ತತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಸೇವನರತಿಸ್ಪರ್ಶಾಂ ಜಾತು ನ ಜಾಯತೇ || ೩೨ ||

ನಿರ್ಬಂಧೇನ ತು ಯೇ ತತ್ರ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಸ್ಥಿರಜಂಗಮಾಃ |

ಮ್ರಿಯಂತೇ ದೇವಿ ಸದ್ಯಸ್ತೇ ಸ್ವರ್ಗಂ ಯಾಂತಿ ಸನಾತನಂ || ೩೩ ||

೨೯-೩೦. ಪ್ರಶಸ್ತವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಆ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪುನರಾವೃತ್ತಿರಹಿತವಾದ ಪರಮ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

೩೦-೩೨. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಶಂಕರನು ಭೂತಗಣ, ದೇವಿ, ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳು ಇವರೊಡನೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ವಾಸವಾಗಿರುವನು. ಆ ಗೋಕರ್ಣದಲ್ಲಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪಾಪಗಳು ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಣಗಿದ ಎಲೆಗಳು ಹಾರುವಂತೆ ಹಾರಿಹೋಗುವುವು. ಅಂತಹ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಲಾರದು.

೩೩. ದೇವೀ! ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಸಾಯುವ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕೂಡಲೇ ಪುರಾತನಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

ಸ್ತುತ್ಯಾಪಿ ಸಕಲೈಃ ಸಾಪ್ತರ್ಯಸ್ಯ ಮುಚ್ಯೇತ ಮಾನವಃ |

ತದ್ಗೋಕರ್ಣಾಭಿಧಂ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥನಿಕೇತನಂ

|| ೩೪ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರ್ವೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ಯಜಂತಶ್ಚ ಸದಾಶಿವಂ |

ಲಭಂತೇ ಯತ್ಫಲಂ ಮರ್ತ್ಯಾಸ್ತತ್ಸರ್ವಂ ತತ್ರ ದರ್ಶನಾತ್

|| ೩೫ ||

ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಭಿರ್ಹೀನಾ ಯೇ ತತ್ರ ನಿವಸಂತಿ ನೈ |

ಅಚಿರೇಣೈವ ಕಾಲೇನ ತೇ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ಹಿ

|| ೩೬ ||

ಜಪಹೋಮರತಾಃ ಶಾಂತಾ ನಿಯತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ |

ವಸಂತಿ ಯಸ್ಮಿನ್ಯೇ ತೇ ಹಿ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತ್ಯಭೀಷ್ಠಿತಾಂ

|| ೩೭ ||

ದಾನದೋಮಜಸಾದ್ಯಂ ಚ ಪಿತೃದೇವದ್ವಿಜಾರ್ಚನಂ |

ಅನ್ಯಸ್ಯಾತ್ಮೋಟಿಗುಣಿತಂ ಭವೇತ್ತಸ್ಮಿನ್ ಫಲಂ ಸತಿ

|| ೪೦ ||

೩೪. ಸ್ಮರಣಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮಾನವನು ಸಕಲಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ಅಂತಹ ಗೋಕರ್ಣವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿದೆ.

೩೫. ಸಕಲತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸದಾಶಿವನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಹೊಂದುವ ಫಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಪಡೆಯುವರು.

೩೬. ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

೩೭. ಜಪ ಹೋಮಾದಿಗಳ ಆಚರಣೆಯಿಲ್ಲಾಸಕ್ತರಾಗಿ ಶಾಂತರಾದ ನಿಯತಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದರೆ ಅವರೂ ಸಹ ಅಭೀಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೪೦. ಸಾಧಿಯೇ! ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನ, ಹೋಮ, ಜಪ ಮುಂತಾದುವು ಮತ್ತು ಪಿತೃ, ದೇವ, ದ್ವಿಜ ಇವರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಇತರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ದಾನಾದಿಫಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನಫಲವು ಬರುವುದು.

ಇತ್ಯೇತತ್ಕಥಿತಂ ಭದ್ರೇ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರಸಂಭವಂ |

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸರ್ವಪಾಪಘ್ನಂ ಪಠತಾಂ ಶ್ರಣ್ವತಾಮುಸಿ

|| ೩೯ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ
ಗೋಕರ್ಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮ ಚತುಃಸಸ್ತುತಿನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಗೋಕರ್ಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೩೯. ಭದ್ರೇ ! ಶ್ರವಣಪಠನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಕಲಪಾಪ
ಪರಿಹಾರಕವಾದ ಗೋಕರ್ಣಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿನಗೆ
ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಗೋಕರ್ಣ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೆಂಬ
ಎಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
ಮುಗಿದುದು.

ಪಂಚಸಸ್ತುತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚ

ಶ್ರುತಂ ಗೋಕರ್ಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವಸೋ ಪಾಪವಿನಾಶನಂ |

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯಾಪಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ || ೧ ||

ವಸುರುವಾಚ

ಶೃಣು ದೇವಿ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಚ |

ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನುಜೋ ದೇವಂ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾತಕೈಃ || ೨ ||

ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಾವತಾರೇ ಯೋ ದೇವಃ ಸಂಕರ್ಷಣಃ ಸ್ವಯಂ |

ಸರ್ವಭೂಮಂಡಲಂ ಹ್ಯೇತತ್ಸಹಸ್ರವದನಃ ಸ್ವರಾಟ್ || ೩ ||

ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ವಸುವೇ! ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಗೋಕರ್ಣಮಾಹಾತ್ಮಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. ಈಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾಹಾತ್ಮಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

೨. ದೇವೀ! ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ದೇವನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನೋ ಅಂತಹ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಾಹಾತ್ಮಿಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು ಎಂದು ವಸುವು ಮೋಹಿನಿಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು.

೩-೪. ಭಗವಂತನ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯೂಹಾವತಾರಗಳ ಮೈಕಿ ಸಂಕರ್ಷಣ ರೂಪಿ ಯಾದ ಹರಿಯ ಆವೇಶವುಳ್ಳ, ಸಹಸ್ರ ಮುಖಗಳುಳ್ಳ, ಸಂರಾಟನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣ ದೇವನು ಈ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡದೆಂದು ಗಣಿಸದೆ ತನ್ನ ಒಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವನು.

ಏಕಸ್ಮಿಂಚ್ಛಿರಸಿ ನೈಸ್ತಂ ನಾವೈಶ್ವಿದ್ಧಾರ್ಥಕೋಪಮಂ |
 ದೇವೋ ನಾರಾಯಣಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಾಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿವಂದಿತಃ || ೪ ||
 ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ಭರತೋ ಭದ್ರೇ ಶತ್ನುಘ್ನೋ ಹೈನಿರುದ್ಧಕಃ |
 ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ತು ಮಹಾಭಾಗೇ ಸ್ವಯಂ ಸಂಕರ್ಷಣಃ ಶಿವಃ || ೫ ||
 ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯೈಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಪೂರ್ವಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವೇವೋ ರಮಾಸತಿಃ |
 ರಾಮಾದಿನಾಮಭಿರ್ಜಜ್ಞೇ ದಶಭಾ ದಿಗ್ರಥಾನ್ಮೃತಾತ್ || ೬ ||
 ಶತಃ ಕಾಲಾಂತರೇ ದೇವಿ ನಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮುನೀಶ್ವರಃ |
 ಯಜ್ಞರಕ್ಷಾರ್ಥಮಾಗತ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥಯದ್ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಾ || ೭ ||
 ತತೋ ರಾಜಾ ದಶರಥಃ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋಪಿ ಪ್ರಿಯಾ ಸುತಾ |
 ಮುನೇಃ ಶಾಪಭಯಾದ್ವೀತೋ ದದಾ ತಾ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಾ || ೮ ||

ಅವನು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸಾಸುವೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಸಮಾನವೆಂತಲೂ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಮನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿವಂದಿತನಾದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಾಮಸುದೇವನೇ ಆಗಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿ.

೫. ಭದ್ರೇ ! ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ನಾಮಕಹರಿಯ ಆವೇಶವುಳ್ಳ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ ಭರತನು. ಅನಿರುದ್ಧರೂಪಿ ಹರಿಯ ಆವೇಶವುಳ್ಳ ಅನಿರುದ್ಧನೇ ಶತ್ರುಘ್ನನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾದರೋ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಂಕರ್ಷಣಾಂಶನು.

೬. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾನ್ನಾರಾಯಣದೇವನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ರಾಮ ಮುಂತಾದ ನಾಮಗಳಿಂದ ದಶರಥ ರಾಜನ ದಶೆಯಿಂದ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದನು.

೭. ದೇವೀ ! ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಮಿಶ್ರಾಮಿತ್ರಮುನೀಶ್ವರನು ದಶರಥರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

೮. ತರುವಾಯ ದಶರಥ ರಾಜನು ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಭಾವಿಸಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ ಮುನಿಯು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮುನಿಯೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಗತ್ವಾ ಯಜ್ಞಂ ಮುನೀಂದ್ರಸ್ಯ ಗಾಧಿಪಸ್ಯ ರರಕ್ಷತುಃ |
 ಸ ತಾಟಕಂ ಸುಬಾಹುಂ ತು ಹತ್ವಾ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ ದೂರತಃ || ೯ ||
 ಮಾರೀಚಂ ಮಾನವಾಸ್ತ್ರೇಣ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮತೋಷಯತ್ |
 ತತಃ ಪ್ರೀತಾನ್ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಾದಸ್ತಗ್ರಾಮಮವಾಸ್ಯ ಚ || ೧೦ ||
 ಉವಾಸ ಸ ಕಿಯತ್ಕಾಲಂ ಸಾನುಜಸ್ತೇನ ಸತ್ಯತಃ |
 ವೈದೇಹನಗರಂ ನೀತೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ತತ್ಪರಂ || ೧೧ ||
 ತತಸ್ತು ರಾಜಾ ಜನಕೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಂ ಸುಸತ್ವತಂ |
 ಪಪ್ರಚ್ಛ ಬಾಲಕಾನೇತೌ ಕಸ್ಯ ಹ್ವತ್ರಕುಲೇಶಿತುಃ || ೧೨ ||
 ತತಸ್ತಸ್ಮೈ ಮುನಿವರೋ ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯ ತೌ |
 ಪುತ್ರೌ ನಿನೇದಯಾಮಾಸ ಭ್ರಾತರೌ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣೌ || ೧೩ ||

೯. ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಬ್ಬರೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಾಟಕ, ಸುಬಾಹುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಯಜ್ಞವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

೧೦. ಮಾನವಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮಾರೀಚನನ್ನು ದೂರ ಓಡಿಸಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮುನಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮುನಿಯು ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಅಸ್ತ್ರಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

೧೧. ಈರೀತಿ ಮುನಿಯಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ವಿದೇಹ ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

೧೨. ಬಳಿಕ ಜನಕರಾಜನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಈ ಬಾಲಕರಿಬ್ಬರು ಯಾವ ರಾಜನ ಮಕ್ಕಳು? ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

೧೩. ಮುನಿವರನು ಇವರಿಬ್ಬರು ದಶರಥರಾಜನ ಮಕ್ಕಳು, ಸಹೋದರರು, ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಎಂದು ಇವರ ಹೆಸರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ತತೋ ವಿದೇಹಃ ಸುಪ್ರೀತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಮಂ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ |
ಸೀತೋರ್ಮಿಲಾಖ್ಯಾಯೋಃ ಪುತ್ರೋಶ್ಚೇತಸಾಕಲ್ಪಯತ್ಪತೇ || ೧೪ ||

ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಸ್ತು ಸ ಮುನಿರ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಸ್ಯ ಮನೋಗತಂ |
ಮೋದಮಾನೋಽಥ ಜನಕಂ ಪ್ರಾಹ ದರ್ಶಯ ತದ್ಭನುಃ || ೧೫ ||

ಸೀತಾಸ್ವಯಂವರೇ ನೃಪ್ತಂ ನ್ಯಾಸಭೂತಂ ಮಹೇಶಿತುಃ |
ರಾಜಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಸತ್ಪರಂ || ೧೬ ||

ಭೃತ್ಯತ್ರಿಶತ್ಕಾನಾಯಾಸ್ಯೈ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಸಾದರಂ |
ರಾಮಶ್ಚಂದೀಶಚಾಸಂ ತದ್ವಾಮದೋಷೋದ್ಧರಣ್ವಕ್ಷಣಾತ್ || ೧೭ ||

ಸಜ್ಯಂ ವಿಕೃಷ್ಯ ಸಹಸಾ ಬಭಂಜೇಕ್ಷುಮಿವೇಭರಾಟ್ |
ತತೋತಿ ಮಿಥಿಲಃ ಪ್ರೀತಃ ಸ್ಥೇ ಕನ್ಯೇ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಾ || ೧೮ ||

೧೪. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿದೇಹರಾಜನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ನನ್ನ ಕುಮಾರಿಯರಾದ ಸೀತಾ ಮತ್ತು ಉರ್ಮಿಳಿಯರಿಗೆ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಪತಿಗಳಾಗಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವರೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದನು.

೧೫-೧೬. ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞನಿಯಾದ ಆ ಮುನಿಯು ವಿದೇಹರಾಜನ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಜನಕರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವ, ಮಹೇಶ್ವರನ ನ್ಯಾಸಭೂತವಾದ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೋರಿಸು ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

೧೬-೧೭. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಕೂಡಲೇ ಮುನ್ನೂರು ಜನ ಅಳುಗಳಿಂದ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು.

೧೭-೧೮. ಅನೆಯು ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮುರಿಯುವಂತೆ ರಾಮನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಈಶ್ವರ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸೆಳೆದು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂಡಲೇ ಮುರಿದನು.

ಸಮುಚ್ಚೈರ್ಜ್ಯಾರ್ಪಯಾಮಾಸ ತಾಭ್ಯಾಂ ಶೇ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ |

ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮುನಿವರಾದನ್ಯೌ ರಾಜ್ಞೋ ದಶರಥಸ್ಯ ತು || ೧೯ ||

ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಹ ತಮಾಹೂಯ ಭ್ರಾತೃಕನ್ಯೇದಾಪಯತ್ |

ತತಃ ಸ ಕೃತದಾರ್ಪಿಸ್ತು ಚತುರ್ಭಿಸ್ತನಯೈಃ ಸಹ || ೨೦ ||

ಸಮರ್ಚಿತೋ ವಿದೇಹೇನಾಯೋಧ್ಯಾಂ ಮುನ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಯಯೌ |

ಮಾರ್ಗೇ ಭೃಗುಪತೇರ್ದರ್ಪಣಂ ಶಮಯಿತ್ವಾ ಸ ರಾಘವಃ || ೨೧ ||

ಪಿತೃಭ್ರಾತೃಯುತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮುಮುದೇ ಬಹುವತ್ಸರಾಃ |

ಪಂಡಿತೈಸ್ತು ವಶಿಷ್ಠಾದ್ಯೈರ್ಬೋಧಿತೋಸೌ ನಿಜಂ ಮಹಃ || ೨೨ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾಖ್ಯಂ ಬುಬುಧೇ ರಾಮೋ ವಾನುಷತ್ವಂ ವಿಡಂಬಯತ್ |

ತತೋ ದಶರಥೋ ರಾಜಾ ಜ್ಞಾತಜ್ಞೇಯಂ ನಿಜಂ ಸುತಂ || ೨೩ ||

೧೮-೧೯. ಜನಕರಾಜನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸೀತಾ, ಉರ್ಮಿಳಿಯರನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು.

೧೯-೨೦. ಅನಂತರ ಜನಕರಾಜನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯಿಂದ ದಶರಥ ರಾಜನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ ತನ್ನ ಸೋದರನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.

೨೦-೨೧. ಹೀಗೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿದೇಹ ರಾಜನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ದಶರಥನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮುನಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಸಡೆದು ಆ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ ಸಹಿತನಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಆ ರಾಘವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮನ ದರ್ಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದನು.

೨೨-೨೩. ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಂದಿರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಬಹುವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದನು. ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ರಾಮನು ವಶಿಷ್ಠರೇ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಖ್ಯವಾದ ನಿಜತೇಜಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದನು.

ರಾಮಂ ಸಮುದ್ಯತೋ ಹೃಷ್ಯೋ ಯಾವರಾಜ್ಯೇಭಿಷೇಚಿತುಂ |

ಯತ್ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕೈಕಯೀ ದೇವೀ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರೇಷ್ಠಾ ಕನೀಯಸೀ || ೨೪ ||

ಸನ್ನಿನಾಯ್ಕ ಹಠಾತ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತದರೋಚಿತ |

ತತೋ ರಾನೋ ಮುದೇ ತಸ್ಯಾಃ ಪಿತ್ರಾನನುಮತೋ ಯಯೌ || ೨೫ ||

ಸಭಾರ್ಯಃ ಸಸೌಮಿತ್ರಿಶ್ಚಿತ್ರಕೂಟಂ ಗಿರಿಂ ಶುಭೇ |

ಕಿಯತ್ಕಾಲಮುನಾಸಾಸೌ ತತ್ತ್ವಮುನಿವೇಷಧ್ಯಕ್ || ೨೬ ||

ಮಾತಾಮಹಗೃಹಾತ್ತಚ್ಛ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಾತಃ ಪಿತುರ್ವಧಂ |

ಸ ವಿಜ್ಞಾಯ ಮೃತಂ ತಾತಂ ಹಾ ರಾನೋತಿ ನಿರಾವಿಣಂ || ೨೭ ||

೨೩-೨೪. ತರುವಾಯ ದಶರಥರಾಜನು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ವಿದ್ಯೆಯ ನ್ನೇಲಿ ಕಲಿತು ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಯುವರಾಜಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾದನು.

೨೪-೨೫. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಜನ ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಾತ್ರಳು, ಕನಿಷ್ಠ ಪತ್ನಿಯೂ ಆದ ಕೈಕೇಯೀ ದೇವಿಯು ಅದನ್ನು ತಡೆದು ಹರದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಭರತನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದಳು.

೨೫-೨೬. ತರುವಾಯ ರಾಮನು ಆ ಕೈಕೇಯೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸೀತಾ ದೇವಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಕೂಟವೆಂಬ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುನಿವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ವಾಸಮಾಡಿದನು.

೨೭-೨೮. ಮಾತಾಮಹನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭರತನು ಆ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು “ಅಯ್ಯೋ! ರಾಮ!” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಂದೆಯು ಮೃತನಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೈಕೇಯಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ

ಧಿಕ್ಯತ್ಯ ಕೃಕಯೀಂ ಯೋತೋ ರಾಮಂ ಸ ವಿನಿವರ್ತಿತುಂ |

ತತಃ ಸ್ವಸಾದುಕೇ ದತ್ವಾ ಭರತಂ ವಿನಿವರ್ತ್ಯ ಚ |

|| ೨೮ ||

ರಾಮೋತ್ರೇಶ್ವಾಸ್ಯ ಗಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣಸ್ಯಾಶ್ರಮೇಷ್ವಗಾತ್ |

ತೇಷು ದ್ವಾದಶವರ್ಷಾಣಿ ಗಮಯಿತ್ವಾ ರಘೂದ್ವಹಃ |

|| ೨೯ ||

ಭಾರ್ಯಾನುಜಾನ್ವಿತಃ ಶ್ರೀಮಾಂಸ್ತತಃ ಪಂಚವಟೀಮಗಾತ್ |

ತತ್ರಾವಸಜ್ಜನಸ್ಥಾನೇ ತ್ರಿಶಿರಃಖರದೂಷಣಾತ್ |

|| ೩೦ ||

ಶೂರ್ಪಣಖ್ಯಾ ವಿಕೃತಯಾ ಪ್ರೇರಿತಾ ಸ ವ್ಯನಾಶಯತ್ |

ಫಲೋ ರಕ್ಷಃಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ಚತುರ್ದಶಭಿರಾಗತಾತ್ |

|| ೩೧ ||

ವಿಚಿತ್ರವಾಚೈರ್ನಾರಾಚೈರ್ಯಮಕ್ಷಯಮನೀನಯತ್ |

ಯಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ರಕ್ಷಸಾಂ ರಾಜಾ ಮಾರೀಚಂ ಕಾಂಚನಂ ಮೃಗಂ || ೩೨ ||

ರಾಮನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆತರಲು ಹೊರಟನು ಆಗ ರಾಮನು ಭರತನಿಗೆ ತನ್ನ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಆಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೨೯. ರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅತ್ತಿ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ಇವರುಗಳ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡುವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು.

೩೦-೩೧. ಭಾರ್ಯೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮನ ಸಹಿತನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಂಚವಟಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಜನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮೂಗು ಕೊಯಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ ಶೂರ್ಪಣಖಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಬಂದ ತ್ರಿಶಿರಸ್ಸು, ಖರ, ದೂಷಣ ಇವರನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದನು.

೩೧-೩೨. ತರುವಾಯ ಬಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವೇಗವುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೩೨-೩೩. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪತಿಯಾದ ರಾವಣನು ಬಂಗಾರದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮಾರೀಚನನ್ನು ತೋರಿಸಿ ರಾಮನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ

ದರ್ಶಯಿತ್ವಾಪನಾಹ್ಯೈತೌ ಸೀತಾಂ ಹೃತ್ವಾ ಜಟಾಯುಷಂ |
ರುಂಧಾನಂ ಮಾರ್ಗ ಅಹತ್ಯ ಲಂಕಾಯಾಂ ಸಮುಸಾನಯತ್ || ೩೩ ||

ಅಗತ್ಯ ತೌ ಹೃತಾಂ ಸೀತಾಂ ಮಾರ್ಗಮಾಣೌ ಸಮಂತತಃ |
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಟಾಯುಷಂ ಶಾಂತಂ ದೆಗ್ವಾ ಹತ್ವಾ ಕಬಂಧಕಂ || ೩೪ ||

ಶಬರೀಮನುಕಂಪ್ಯಾಥ ಋಷ್ಯಮೂಕಮುಸಾಗತೌ |
ತತಸ್ತು ಹನುಮದ್ವಾಕ್ಯಾತ್ ಸ್ವಸಮ್ಯುಃ ಪ್ಲವಗೇಶಿತುಃ || ೩೫ ||

ವಿದ್ವಿಷಂ ನಾಲಿನಂ ಹತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಮಕರೋನ್ಮೃಷಂ |
ತದಾಜ್ಞಪ್ತಾಸ್ತು ತೇ ಕೀಶಾಃ ಸರ್ವತಃ ಸಮುಸಾಗತಾಃ || ೩೬ ||

ಹನುಮತ್ಪ್ರಮುಖಾಃ ಸೀತಾಂ ಮಾರ್ಗಂತೋ ದಕ್ಷಿಣೋದಧಿಂ |
ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಂಪಾತಿವಚನಾಲ್ಲಂಕಾಯಾಂ ನಿಶ್ಚಯಂ ಗತಾಃ || ೩೭ ||

ರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ದೂರಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗು
ತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಡೆದ ಜಟಾಯುವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಲಂಕೆಗೆ ಸೀತೆ
ಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

೩೪-೩೫. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬಂದು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಸುತ್ತಲೂ
ಹುಡುಕುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಜಟಾಯುವನ್ನು ನೋಡಿ
ಅವನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಕಬಂಧನನ್ನು ಕೊಂದು, ಶಬರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿ, ಋಷ್ಯ
ಮೂಕಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

೩೫-೩೬. ತರುವಾಯ ಹನುಮಂತನ ಮಾತಿನಂತೆ ತನಗೆ ಸ್ನೇಹಿತ
ನಾದ ಕಪಿರಾಜನಾದ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ವೈರಿಯಾದ ವಾಲಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿಸಿದನು.

೩೬-೩೭. ಅನಂತರ ಸುಗ್ರೀವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಪ್ರಕಾರ ಆ ಕಪಿಗಳು
ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರು.
ಹನುಮಂತ ಮುಂತಾದ ಕಪಿಗಳ ಒಂದು ತಂಡವು ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೊರಟು
ದಕ್ಷಿಣಸಮುದ್ರವರೆಗೆ ಬಂದು ಸಂಪಾತಿವಚನದಿಂದ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿ
ಯಿರುವಳೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು.

ತತಸ್ತು ಹನುಮಾನೇಕಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಲಂಕಾಂ ಪುರಿಂ ಕಪಿಃ |
 ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಪರೇ ಪಾರೇ ಪಶ್ಯದ್ರಾಮಪ್ರಿಯಾಂ ಸತೀಂ || ೩೮ ||
 ದತ್ತ್ವಾ ರಾಮಾಂಗುಲೀರತ್ನಂ ನಿಶ್ವಾಸಮುಪಸಾದ್ಯ ತಾಂ |
 ತಯೋಃ ಕುಶಲಮಾಶ್ರಾವ್ಯ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಚೂಡಾಮಣಿಂ ತತಃ || ೩೯ ||
 ಭಂಕ್ತ್ವಾ ಚಾಶೋಕವನಿಕಾಂ ಹತ್ವಾ ಚಾಕ್ಷಂ ಸಸೈನ್ಯಕಂ |
 ಇಂದ್ರಜಿತ್ವಂಧನಾತ್ಮಾಪ್ಯ ಸಂಭಾಷ್ಯಾಸಿ ಚ ರಾವಣಂ || ೪೦ ||
 ದಗ್ಧ್ವಾ ಲಂಕಾಂ ಪುರಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುನರ್ಯತ್ನಾಃ ತು ಮೈಥಿಲೀಂ |
 ಲಬ್ಧ್ವಾ ಜ್ಞೋರ್ಣವಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ ರಾಮಾಯೈನಾಂ ನೈವೇದಯತ್ || ೪೧ ||
 ತತೋಸೌ ರಾವಣೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಬೋಧಿತೋಪಿ ಕನೀಯಸಾ |
 ಪ್ರದಾಸಂ ತತ್ರ ಮೈಥಿಲ್ಯಾಸ್ತದ್ಭರ್ತೃ ನ ತ್ವರೋಚಯತ್ || ೪೨ ||

೩೮. ಅನಂತರ ಹನುಮಂತನೆಂಬ ಕಪಿಯೊಬ್ಬನೇ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಅದರ ಅಂಚೆಯ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸತಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

೩೯. ಆ ದೇವಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಾಮನ ಅಂಗುಳೀಯಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅವಳಿಗೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಕುಶಲವಾರ್ತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅವಳಿಂದ ಚೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು ಗುರ್ತುಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

೪೦. ಬಳಿಕ ಅಶೋಕವನವನ್ನು ಹಾಳುವಾಡಿ ಅಕ್ಷಕುಮಾರನನ್ನು ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಇಂದ್ರಜಿತ್ತುವಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಬಂಧನದಿಂದ ರಾವಣನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದನು.

೪೧. ಅನಂತರ ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಪುನಃ ಜಾನಕೀ ದೇವಿಯ ದರ್ಶನವಾಡಿ ಅವಳ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದು ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೪೨. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಸಹೋದರನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಜಾನಕೀದೇವಿಯನ್ನು ಪತಿಯಾದ ರಾಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾವಣನಿಗೆ ಬಹುವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದು ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಸದಾಹತಸ್ತತಸ್ತೇನ ರಾವಣೇನ ವಿಭೀಷಣಃ |

ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಶರಣಂ ರಾಮಂ ರಾಮೋ ಲಂಕಾಮುಸಾರುಣತ್ || ೪೩ ||

ತತಸ್ತು ಮಂತ್ರಿಣೋಮಾತ್ಮಾಃ ಪುತ್ರಾ ಭೃತ್ಯಾಃ ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ |

ಯುದ್ಧಾಯ ತೇ ಕ್ಷಯಂ ನೀತಾಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಕಸೀಶ್ವರೈಃ || ೪೪ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಶಕ್ರಜೇತಾರಂ ಜಘ್ನಿವಾನ್ ಶಿಶೈಃ ಶರೈಃ |

ರಾಮೋಸಿ ಕುಂಭಶ್ರವಣಂ ರಾವಣಂ ಚಾಪ್ಯಜೀಘ್ರನತ್ || ೪೫ ||

ವಿಭೀಷಣೇನ ತತ್ಕೃತ್ಯಂ ಕಾರಯಿತ್ವಾ ನಿಜಾಂ ಪ್ರಿಯಾಂ |

ವಹ್ನಾ ಸಂಶೋಧ್ಯ ದತ್ತಾಸ್ತೌ ರಾಮೋ ರಕ್ಷೋಗಣೇಶತಾಂ || ೪೬ ||

ಲಂಕಾಮಾಯುಶ್ಚ ಕಲ್ಪಾಂತಂ ಯಯೌ ಚೀರ್ಣವ್ರತಃ ಪುರಿಂ |

ಪುಷ್ಪಕೇಣ ವಿಮಾನೇನ ಸಸುಗ್ರೀವವಿಭೀಷಣಃ || ೪೭ ||

೪೩. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ; ರಾವಣನು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದನು. ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ರಾಮನನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿದನು. ರಾಮನು ಬಂದು ಲಂಕೆಗೆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು

೪೪. ಅನಂತರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಮಾತ್ಯರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಭೃತ್ಯರನ್ನು ರಾವಣನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಲಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಸೀಶ್ವರರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮೃತರಾದರು.

೪೫. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇಂದ್ರಜಿತ್ತನ್ನು ನಿಶಿತವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದನು. ರಾಮನು ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮತ್ತು ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

೪೬-೪೭. ಬಳಿಕ ರಾಮನು ಅವರಿಗೆ ವಿಭೀಷಣನಿಂದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸ ಕುಲಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಾಂತವಾಗಿ ಆಯುಷ್ಯನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ತನ್ನ ಸತಿಯನ್ನು ಆಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧಳೆಂದು ತೋರಿಸಿ, ಸುಗ್ರೀವ ವಿಭೀಷಣರೊಡನೆ ಪುಷ್ಪಕವೆಂಬ ವಿಸ್ತಾರವಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ಸಂದಿಗ್ರಾಮಸ್ಥಭರತಂ ನೀತ್ಸಾಯೋಧ್ಯಾಂ ಸಮಾನಿತತ್ |

ಮಾತ್ಯಾಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ತಾಃ ಸರ್ವಾ ಭ್ರಾತರಸ್ತೇ ಪುರೋಧಸಾ || ೪೪ ||

ವಸಿಷ್ಠೇನಾನುವಿಜ್ಞಾಪ್ಯ ರಾಮಂ ರಾಜ್ಯೇಭಿಷೇಚಯೇ |

ತತೋ ರಾಮೋಪಿ ಭಗವಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಶಾಸನ್ನಿವಾರಸಾಃ || ೪೫ ||

ಲೋಕಾಪವಾದಾತ್ ಸಂತ್ರಸ್ತಃ ಸೀತಾಂ ತತ್ಯಾಜ ಧರ್ಮವಿತ್ |

ಸಾ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ವಾಲ್ಮೀಕೀರಾತ್ರಮಂ ನೈವಸತ್ಸಖಂ || ೫೦ ||

ಪುತ್ರೌ ಚ ಸುಷುಮೇ ತತ್ರ ನಾಮ್ನಾ ಖ್ಯಾತೌ ಕುಶೀಲವೌ |

ವಾಲ್ಮೀಕಿಸ್ತು ತಯೋಃ ಕೃತ್ಯಾ ಯಥಾ ಸಮುದಿತಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ || ೫೧ ||

೪೪-೪೫. ಬರುವಾಗ ನಂದಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಭರತನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಆಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಾತೆಯರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ರಾಮನ ತಮ್ಮಂದಿರೆಲ್ಲರೂ ಪುರೋಹಿತನಾದ ವಸಿಷ್ಠ ಮುನಿಯಿಂದ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಭಗವಂತನಾದ ರಾಮನೂ ಸಹ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೫೦. ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದ ರಾಮನು ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಸೀತೆಯು ವಾಲ್ಮೀಕಿಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಳು.

೫೧. ಅಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಕುಶ, ಲವ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಿದಳು. ವಾಲ್ಮೀಕಿಮುನಿಯು ಅವರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ರಾಮಾಯಣಂ ವಿರಚ್ಯೈತಾವಧ್ಯಾಪಯದುದಾರಧೀಃ |

ತೌ ಗಾಯಮಾಸೌ ಸತ್ವೇಷು ಮುನೀನಾಂ ಖ್ಯಾತಿಮಾಗತೌ || ೫೨ ||

ಯಜ್ಞೇ ರಾಮಸ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ನಾಜಿನೇಧೇ ಪ್ರವರ್ತಿತೇ |

ತತ್ರ ತಾಭ್ಯಾಂ ತು ತದ್ಗೀತಂ ಸ್ವಚರಿತ್ರಂ ಪ್ರಸನ್ನಧೀಃ || ೫೩ ||

ಮುನಿಮಾಕಾರಯಾಮಾಸ ಸಸೀತಂ ತತ್ರ ಸಂಸದಿ |

ಸಾ ತು ರಾಮಾಯ ತೌ ಪುತ್ರೌ ನಿವೇದ್ಯ ಜಗತೀಜನಿಃ || ೫೪ ||

ಜಗತ್ಯಾ ವಿವರಂ ಭೂಯೋ ವಿವೇಶಾಸೀತ್ತದದ್ಭುತಂ |

ತತಃ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಯಜ್ಞಮೇವ ತ್ರಯೋದಶ || ೫೫ ||

ಸಹಸ್ರಾಬ್ದೌ ಪ್ರಕುರ್ವಾಣಸ್ತಸ್ಮೌ ಭುವಿ ರಘೂತ್ತಮಃ |

ತತಸ್ತು ಕಾಲದುರ್ವಾಸಾಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಾಘವಂ ಪ್ರತಿ || ೫೬ ||

೫೨. ಉದಾರಚಿತ್ತನಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮುನಿಯು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮುನಿಗಳ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದರು.

೫೩. ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಕುಶಲವರು ರಾಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿದರು.

೫೪. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತನಾದ ರಾಮನು ಸೀತೆಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಯನ್ನು ಆ ಸಭೆಗೆ ಕರೆಯಿಸಿದನು. ಭೂಮಿಸುತೆಯಾದ ಆ ಸೀತೆಯಾದರೋ ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದಳು.

೫೫-೫೬. ಬಳಿಕ ಸೀತೆಯು ಪುನಃ ಭೂಮಿಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದಳು. ಅದು ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ರಘೂತ್ತಮನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೇ ಹದಿಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದನು.

ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಪ್ರೇಷಿತೋ ಭದ್ರೇ ವೈಕುಂಠಗಮನಾಯ ಚ |

ಸ ಏಕಾಂತಗತೋ ರಾಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕೋಪೀಹ ನಾವ್ರಜೇತ್ || ೫೭ ||

ಆಗತೋ ವಧ್ಯತಾಂ ಯಾತು ರಾಮಸ್ತತ್ಪ್ರತಿಜಜ್ಞಿವಾನ್ |

ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಸಮಾಹೂಯ ಪ್ರೇನಾಚಿ ರಘುನಂದನಃ || ೫೮ ||

ದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠಾತ್ರ ನಿರ್ವಿಷ್ಟೋ ವಧ್ಯತಾಂ ಮೇ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಿ |

ಸ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ರಾಮಸ್ಯಾಜ್ಞಾಂ ಸಮಾಚರತ್ || ೫೯ ||

ಪ್ರವೇಶನಂ ನ ಕಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರದದೌ ರಾಮಸನ್ನಿಧೌ |

ಏವಮೇಕಾಂತಗಂ ರಾಮಂ ಕಾಲಸಂವಿದಮಾಸ್ಥಿತಂ || ೬೦ ||

ಜ್ಞಾತ್ವಾಥ ದ್ವಾರಿ ದುರ್ವಾಸಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಸಮುಪಾಗಮತ್ |

ತಮಾಗತಂ ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸೌಮಿತ್ರಿಃ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಚ || ೬೧ ||

೫೭-೫೮. ಭದ್ರೇ! ತರುವಾಯ ಬ್ರಹ್ಮನು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲನನ್ನು ರಾಘವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಬಂದು “ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರೂ ಬರಕೂಡದು. ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅವರು ಸಾಯುವರು” ಎಂದು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೫೮-೫೯. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ರಘುನಂದನನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕರೆದು “ನೀನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರು. ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬರದಂತೆ ತಡೆಮಾಡು. ಹಾಗೂ ಯಾರಾದರೂ ಒಳಗೆ ಬಂದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಅವರು ಹತರಾಗುವರು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೫೯-೬೦. ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನಾಗಿ ರಾಮನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆದಿದ್ದನು.

೬೦-೬೧. ಈ ರೀತಿ ರಾಮನು ರಹಸ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಲನೊಡನೆ ಗೋಪ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ದುರ್ದಾಸ ಮುನಿಯು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು.

ಮುಹೂರ್ತಂ ಸಾಲಯೇತ್ಯಾಹ ಮಂತ್ರವ್ಯಗ್ರೋಸ್ತಿ ರಾಘವಃ |
 ದುರ್ವಾಸಾಸ್ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಾಲಸ್ಯಾರ್ಥವಿಧಾಯಕಃ || ೬೨ ||
 ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಸೌಮಿತ್ರಿಂ ದೇಹಿ ಮೇಂತಃಪ್ರವೇಶನಂ |
 ನೋಚೇತ್ತ್ವಂ ಭಸ್ಮಸಾತ್ಸದ್ಯಃ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿಚಾರಯ || ೬೩ ||
 ತತೋ ದುರ್ವಾಸಸಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋ ಜಾತಸಂಭ್ರಮಃ |
 ಮುನೇರ್ಭೀತೋ ವಿನೇಶಾಂತರ್ವಿಜ್ಞಾಪಯಿತುಮಗ್ರಜಂ || ೬೪ ||
 ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಕಾಲ ಉತ್ಥಾಯ ಕೃತಮಂತ್ರಕಃ |
 ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸಾಲಯೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಯಯೌ ರಾಮವಿಸರ್ಜಿತಃ || ೬೫ ||
 ತತೋ ನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ಭಗವಾನ್ರಾಮೋ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ |
 ಪ್ರತೋಷ್ಯ ತಂ ಮುನಿಂ ಪ್ರೀತೋ ದುರ್ವಾಸಸಮಭೋಜಯತ್ || ೬೬ ||

೬೧-೬೨. ಸುಮಿತ್ರತನಯನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ದುರ್ವಾಸ ಮುನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ರಾಘವನು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪೃತನಾಗಿರುವನು ; ಒಂದು ಮೂಹೂರ್ತಕಾಲ ತಡೆಯೆಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ಹೇಳಿದನು.

೬೨-೬೩. ಕಾಲನಿಂದ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ವಾಸ ಮುನಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡು “ ನನ್ನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡು ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವೆನು ! ಯೋಚಿಸು ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೬೪. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಮುನಿಗೆ ಭೀತನಾಗಿ ಆತುರ ದಿಂದ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೬೫. ಕೃತಸಂಕೇತನಾದ ಕಾಲನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಎದ್ದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸು ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

೬೬. ಬಳಿಕ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕವರೇಣ್ಯನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಭಗವಂತನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುನಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಣಮ್ಯೈನಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ಪ್ರಾಹ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ |
 ಭ್ರಾತರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸಂಕಟಂ ಧರ್ಮಕಾರಣಾತ್ || ೬೭ ||
 ಯತ್ತ್ವಂ ನೇ ವಧ್ಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ದೈವಂ ಹಿ ಬಲವತ್ತರಂ |
 ಮಯಾ ತ್ಯಕ್ತಸ್ತತೋ ವೀರ ಯಥೇಚ್ಛಂ ಗಚ್ಛ ಸಾಂಪ್ರತಂ || ೬೮ ||
 ತತಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ತಂ ರಾಮಂ ಸತ್ಯಧರ್ಮೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ |
 ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ತಪಶ್ಚಕ್ರೇ ನಗೋಪರಿ || ೬೯ ||
 ತತೋ ರಾಮೋಪಿ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾರ್ಥನಯಾ ಪುನಃ |
 ಸ್ವಧಾಮಾವಿಶದವ್ಯಗ್ರಃ ಸಸಾಕೇತಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ತಂ || ೭೦ ||
 ಗೋಪ್ರತಾರೇ ಸರನ್ಯಾಂ ಯೇ ರಾಮಂ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಸಂಪ್ಲುತಾಃ |
 ತೇ ರಾಮಧಾಮ ನಿವಿಶುರ್ದಿವ್ಯಾಂಗಾ ಯೋಗಿದುರ್ಲಭಂ || ೭೧ ||

೬೭-೬೮. ದುರ್ವಾಸಮುನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮನು ಸಹೋದರಾ! ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ! ಧರ್ಮ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಸಂಕಟವು ಬಂದಿತು! ನೀನು ನನ್ನಿಂದಲೇ ವಧ್ಯನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೈವವು ಬಲಿಷ್ಠವಾದುದು! ಆದಕಾರಣನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆನು! ವೀರಾ! ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಈಗ ಹೋಗು! ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೬೯. ಬಳಿಕ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ರಾಮನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪರ್ವತದಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು.

೭೦. ತರುವಾಯ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಮನೂ ಸಹ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಸಾಕೇತಪ್ರಜೆಗಳ ಸಹಿತನಾಗಿ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನವಾದ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

೭೧. ಆಗ ರಾಮನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಗೋಪ್ರತಾರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರಯೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರು ಮನೋಹರಾಂಗ ರಾಗಿ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ರಾಮಧಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು,

ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ತು ಕಿಯೆತ್ಕಾಲಂ ತಪೋಯೋಗಬಲಾನ್ವಿತಃ |

ರಾಮಾನುಗಮನೇನೈವ ಸ್ವಧಾಮಾವಿಶದವ್ಯಯಂ

|| ೭೨ ||

ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಪರ್ವತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ದತ್ವಾ ಸೌಮಿತ್ರಿರನ್ವಹಂ |

ಚಕ್ರೇ ನಿಜಾಧಿಕಾರಂ ಸ ತತಸ್ತತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಮುತ್ತಮಂ

|| ೭೩ ||

ಯೇ ಪಶ್ಯಂತಿ ನರಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲೇ |

ತೇ ಕೃತಾರ್ಥಾ ನ ಸಂದೇಹೋ ಗಚ್ಛಂತಿ ಹರಿಮಂದಿರಂ

|| ೭೪ ||

ತತ್ರ ದಾನಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸ್ವರ್ಣಗೋಭೂಮಿನಾಚಿನಾಂ |

ದತ್ತಂ ತತ್ರಾಕ್ಷಯಂ ಸರ್ವಂ ಹುತಂ ಜಪ್ತಂ ಕೃತಂ ತಥಾ

|| ೭೫ ||

ಬಹುನಾ ಕಿಮಿಹೋಕ್ತೇನ ದರ್ಶನಂ ತಸ್ಯ ದುರ್ಲಭಂ |

ಅಗಸ್ಯ ತ್ವಂತರಾ ದೇವೇ ದೃಷ್ಟೇ ಮುಕ್ತಿನರ್ ಸಂಶಯಃ

|| ೭೬ ||

೭೨. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಯೋಗ ಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ರಾಮನ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ನಾಶರಹಿತವಾದ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

೭೩. ಆ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಆ ಪರ್ವತವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗಿನಿಂದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಉತ್ತಮವಾಯಿತು.

೭೪. ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೭೫. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ, ಗೋವು, ಭೂಮಿ, ಅಶ್ವ ಇವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತವು. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದಾನ, ಹೋಮ, ಜಪ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗುವುವು.

೭೬. ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದರಿಂದೇನು? ದೇವಿ! ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲದ ದರ್ಶನವು ದುರ್ಲಭವು ಅದರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣದೇವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದುದೇ ಆದರೆ ಮುಕ್ತಿಯು ಲಭಿಸುವುದು, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಏತದ್ರಾಮಚರಿತ್ರಂ ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಖ್ಯಾನಸಂಯುತಂ |

ಶ್ರಾವಯೇದ್ಯೋಪಿ ಶೃಣುಯಾತ್ ಸ್ಯಾತಾಂ ತೌ ರಾಮವಲ್ಲಭೌ || ೭೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುನೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ
ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣಚರಿತ್ರಸಹಿತ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ
ನಾಮ ಸಂಚಸಸ್ತುತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೭೭. ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಪಾಖ್ಯಾನಸಹಿತವಾದ ಈ ರಾಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು
ಶ್ರವಣ ಪಠನಮಾಡುವವರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸು ನೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಚರಿತ್ರಸಹಿತವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಕಥನವೆಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
ಮುಗಿದುದು

ಷಟ್ ಸಸ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ಸೇತುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುನಾಚೆ

ಸಾಧು ಸಾಧು ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಯನ್ನೇ ರಾಮಾಯಣಂ ತ್ವಯಾ |

ಶ್ರಾವಿತಂ ಸರ್ವಪಾಪಘ್ನಂ ನೃಣಾಂ ಪುಣ್ಯವಿವರ್ಧನಂ

|| ೧ ||

ಅಧುನಾ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸೇತುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುತ್ತಮಂ |

ವಸುರುನಾಚೆ

ಶೃಣು ದೇವಿ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸೇತುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುತ್ತಮಂ

|| ೨ ||

ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನುಜೋ ದೇವಿ ಮುಚ್ಯತೇ ಭವಸಾಗರಾತ್ |

ಸೇತೋಃ ಸಂದರ್ಶನಂ ಪುಣ್ಯಂ ಯತ್ರ ರಾಮೇಶ್ವರೋ ವಿಭುಃ

|| ೩ ||

ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧-೨. ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು:— ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾ ! ಒಳ್ಳೆಯದು ! ಒಳ್ಳೆಯದು ! ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಕಲ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವೂ, ಪುಣ್ಯವೃದ್ಧಿಕರವೂ ಆದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆ. ಈಗ ನಾನು ಸೇತು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುವೆನು.

೨-೩. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು:— ದೇವಿ ! ಸೇತುಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ಮನುಷ್ಯನು ಸೇತುದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಕ್ತನಾಗುವನು. ರಾಮೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವ ಸೇತುವಿನ ದರ್ಶನವು ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾದುದು.

ದರ್ಶನಾದೇವ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಮಮರತ್ವಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ |

ರಾಮೇಶ್ವರಂ ತು ಸಂಪೂಜ್ಯ ನರೋ ನಿಯತಮಾನಸಃ

|| ೪ ||

ಸರ್ವಾಃ ಸಮಶ್ನುತೇ ಭೂತೀರ್ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ |

ಚಕ್ರತೀರ್ಥನಿಹಾನ್ಯಚ್ಚ ವರ್ತತೇ ಪಾಪನಾಶನಂ

|| ೫ ||

ಸ್ನಾನಂ ದಾನಂ ಜಪೋ ಹೋಮಸ್ತತ್ರಾನಂತ್ಯಂ ವಿಗಾಹತೇ |

ಕಾಲತೀರ್ಥಂ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಃ ಸ್ನಾಯಾತ್ತತ್ರ ಮಾನಸಃ

|| ೬ ||

ಸ ಉತ್ತಮಾಂ ಜನಿಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಮೋದತೇ ದೇವವದ್ಭುವಿ |

ತತಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಸುಭಗೇ ತೀರ್ಥಂ ಪಾಪವಿನಾಶನಂ

|| ೭ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿರ್ಧೂತಪಾಪೋಸೌ ನರಃ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ |

ಸೀತಾಕುಂಡಂ ತತಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾನಂ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಧಾಯ ಚ

|| ೮ ||

೪-೫. ಸೇತುವಿನ ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅದು ಅಮರನಾ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಮನುಷ್ಯನು ನಿಯತ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ರಾಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನೊದ್ದುಕೊಡುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಪಡಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಚಕ್ರತೀರ್ಥವೆಂಬ ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ.

೬-೭. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ಜಪ, ಹೋಮ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅನಂತ ಫಲದಾಯಕವಾಗುವವು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಕಾಲತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳಿ ದೇವತೆಯಂತೆ ಸುಖಪಡುವನು.

೭-೮. ಸುಂದರಿಯೇ ! ಅನಂತರ ಪಾಪವಿನಾಶನ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಪಿತೃಣಾಂ ದೇವಾಣಾಂ ಸರ್ವಾಸ್ತಾನಮಾನವಾಸ್ತುಯಾತ್ |
ಮಂಗಲಂ ತೀರ್ಥಮಾಸಾದ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯೇತ ಸಾತಕಾತ್ || ೯ ||
ಸ್ನಾತ್ವೇನಾಮೃತವಾಪ್ಯಾಂ ತು ಮಾನಪೋಷಮರತಾಂ ಲಭೇತ್ |
ಬ್ರಹ್ಮಕುಂಡೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಯೋಗಗತಿಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೧೦ ||
ಜಟಾತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನೀರೋಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಭಾಕ್ |
ಹನುಮತ್ಕುಂಡಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದುರ್ಜಯೋ ಜಾಯತೇಽರಿಭಿಃ || ೧೧ ||
ಅಗಸ್ತ್ಯತೀರ್ಥಂ ಅಪ್ನುತ್ಯ ಪುತ್ರವಾ ಧನವಾ ಭವೇತ್ |
ರಾಮಕುಂಡೇ ಪ್ಲುತೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ರಾಮಸಾಲೋಕ್ಯಮಾಸ್ತುಯಾತ್ |
ಸ್ನಾತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥೇ ವೈ ನರೋ ಯೋಗಗತಿಂ ವ್ರಜೇತ್ |
ಜಟಾತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನೀರೋಗೋ ಜಾಯತೇ ಭುವಿ || ೧೨ ||

೮-೯. ತರುವಾಯ ಸೀತಾಕುಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟರೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಿ ಕೊಡುವುದು. ಮಂಗಳ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು.

೧೦. ಅಮೃತವಾಪಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವನು ಅಮರ ಸದೃಶನಾಗುವನು. ಬ್ರಹ್ಮ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನರನು ಯೋಗಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೧. ಮನುಷ್ಯನು ಜಟಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ರೋಗವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಭಾಗಿಯಾಗುವನು ಹನುಮತ್ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವವನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅಜೇಯನಾಗುವನು

೧೨. ಅಗಸ್ತ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಪುತ್ರವಂತನು, ಧನವಂತನೂ ಆಗುವನು. ರಾಮಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ರಾಮಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೧೩. ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಯೋಗಗತಿಯನ್ನು ಕೊಂದುವನು ಜಟಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರೋಗಿಯಾಗುವನು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀತೀರ್ಥಾಭಿಷೇಕೇನ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾಃ ರೂಪವಾನ್ಭವೇತ್ |

ಅಗ್ನಿತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಕಲ್ಪಿಷೈಃ || ೧೪ ||

ಸ್ನಾನೇನ ಶಿವತೀರ್ಥೇ ತು ಶಿವಲೋಕಗತಿರ್ಭವೇತ್ |

ಶಂಖತೀರ್ಥೇ ತು ಸಂಸ್ನಾತೋ ನ ನರೋ ದುರ್ಗತಿಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೧೫ ||

ಯಮುನಾದಿಷು ತೀರ್ಥೇಷು ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದಿವಂ ವ್ರಜೇತ್ |

ಕೋಟೀರ್ಥಂ ತು ಸಂಪ್ಲುತ್ಯ ಸರ್ವತೀರ್ಥಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೧೬ ||

ಸಾಧ್ಯಾಮೃತೇ ಪ್ಲುತೋ ಯಾತಿ ನರಃ ಸಾಧ್ಯಸಲೋಕತಾಂ |

ಸರ್ವತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಲಭೇತ್ಕಾಮಾನಭೀಷ್ಟಿತಾಃ || ೧೭ ||

ಧನುಷ್ಕೋಟ್ಯಾಂ ತು ವಿಧಿವತ್ ಸ್ನಾತೋ ಮುಚ್ಯತೇ ಬಂಧನಾತ್ |

ಕ್ಷೀರಕುಂಡಾಪ್ಲುತೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ಭೋಗಾನುಚ್ಛಾದವಚಾಂಲ್ಲಭೇತ್ || ೧೮ ||

೧೪. ಲಕ್ಷ್ಮೀತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನು, ರೂಪವಂತನೂ ಆಗುವನು. ಅಗ್ನಿತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು.

೧೫. ಶಿವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಶಿವಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಶಂಖತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

೧೬. ಯಮುನಾ ಮುಂತಾದ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಕೋಟೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಗಳ ಫಲವೂ ಬರುವುದು.

೧೭. ಸಾಧ್ಯಾಮೃತವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನರನು ಸಾಧ್ಯಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಮನುಜನು ಸರ್ವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಯಸಿದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಭಿಸುವುದು.

೧೮. ಧನುಷ್ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದು ಕ್ಷೀರಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಉತ್ತಮಾಧಮ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು

ಕಪಿತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನವಯೋನಿಂ ಸಮಾಲಭೇತ್ |

ಗಾಯತ್ರಾಂ ಚ ಸರಸ್ವತ್ಯಾಂ ಸ್ನಾತೋ ಮುಚ್ಛೇತ ಕಲ್ಪಿಷಾತ್ || ೧೯ ||

ಋಣಮೋಚನತೀರ್ಥಾದೌ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಕ್ತೋ ಭವೇದ್ಭಜಾತ್ |

ಇತ್ಯೇತ್ಸೇತುತೀರ್ಥಾನಾಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಗದಿತಂ ಶುಭೇ || ೨೦ ||

ಪಠತಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವಪಾತಕನಾಶನಂ

|| ೨೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಸೇತುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮ ಪಟ್ಟಸ್ತುತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಸೇತುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೧೯. ಕಪಿತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಹೊಸ ಜನ್ಮ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಗಾಯತ್ರೀ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತೀ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು.

೨೦. ಋಣಮೋಚನ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಋಣಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು- ಮಂಗಳಸ್ವರೂಪಳೇ ! ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸೇತುವಿನಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು.

೨೧. ಈ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಶ್ರವಣ ಪಠನೆ ಮಾಡುವವರ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವುದು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದೊಳು ವಸು ಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಸೇತುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಕಥನೆಯೆಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಸಸ್ತ ಸಸ್ತ ತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅಥ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯವಾಚೆ

ಶ್ರುತಂ ಮಯಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೇತುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುತ್ತಮಂ |

ಅಥುನಾ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಸಂಗ್ರಹಂ

|| ೧ ||

ವಸುರುವಾಚೆ

ಶೃಣುಮೋಹಿನಿ ವಜ್ರಾಮಿ ನರ್ಮದೋಭಯತೀರಗಂ |

ಚತುಃಶತಂ ಮುಖ್ಯಕಮಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತೀರ್ಥಕದಂಬಕಂ

|| ೨ ||

ಏಕಾದಶೋತ್ತರೇ ತೀರೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ಚ ತ್ರಿವಿಂಶತಿಃ |

ಪಂಚತ್ರಿಂಶತ್ತಥಾ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ರೇವಾಸಾಗರಸಂಗಮೇ

|| ೩ ||

ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾ ! ಉತ್ತಮವಾದ ಸೇತು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಿದೆನು. ಈಗ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುವೆನು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

೨. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :—ಮೋಹಿನಿಯೇ ! ಕೇಳು ! ನರ್ಮದಾನದಿಯ ಎರಡು ತೀರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತೀರ್ಥ ಕದಂಬವು ಬಹು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೩. ನರ್ಮದಾನದಿಯು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದರ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು, ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು, ಸಂಗಮಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೂವತ್ತೈದು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆಯೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಓಂಕಾರತೀರ್ಥಂ ಪರಿತೋ ನಗಾದಮರಕಂಟಕಾತ್ |

ಕ್ರೋಶದ್ವಯೇ ಸರ್ವದಿಕ್ಷು ಸಾರ್ಥಕೋಟಿತ್ರಯೀ ಸ್ಥಿತಾ

|| ೪ ||

ಕೋಟಿರೇಕಾ ತು ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಕಪಿಲಾಸಂಗಮೇ ಸ್ಥಿತಾ |

ಅಶೋಕವನಿಕಾಯಾಂ ಚ ತೀರ್ಥಲಕ್ಷಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ

|| ೫ ||

ಶತಮಂಗಾರಗರ್ತಾಯಾಃ ಕುಬ್ಜಾಯಾ ಅಯುತಂ ತಥಾ |

ಸಹಸ್ರಂ ವಾಯುಸಂಗೇ ತು ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ ಶತಂ ಸ್ಥಿತಂ

|| ೬ ||

ಶತದ್ವಯಂ ಶುಕ್ಲತೀರ್ಥೇ ಸಹಸ್ರಂ ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥಕೇ |

ಮಾಹಿಷ್ಮತ್ಯಾಂ ಚ ಸಾಹಸ್ರಂ ಶೂಲಭೇದೇಯುತಂ ವಿದುಃ

|| ೭ ||

ದೇವಗ್ರಾಮೇ ಸಹಸ್ರಂ ಚೋಲೂಕೇ ಸಪ್ತಶತೀ ಸ್ಥಿತಾ |

ತೀರ್ಥಾನ್ಯಷ್ಟೋತ್ತರಶತಂ ಮಣಿನದ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂಗಮೇ

|| ೮ ||

೪. ಸುತ್ತಲೂ ಓಂಕಾರವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಮರಕಂಟಕಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕ್ರೋಶಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ದಿಕ್ಪುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರೂವರೆ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

೫. ಕಪಿಲಾಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅಶೋಕ ವನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

೬. ಅಂಗಾರಗರ್ತದಲ್ಲಿ ನೂರು, ಕುಬ್ಜಾ (ಕಜ್ಜಾ) ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ, ವಾಯುತೀರ್ಥಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ, ಸರಸ್ವತೀಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ನೂರು ತೀರ್ಥಗಳೂ ಇವೆ.

೭. ಶುಕ್ಲತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರು, ವಿಷ್ಣುತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ, ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ, ಶೂಲಭೇದದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಇವೆ ಯೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿದಿರುವರು.

೮. ದೇವಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ, ಉಲೂಕದಲ್ಲಿ ಎಳುನೂರು, ಮಣಿ ನದಿಯ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಒಂದುನೂರೆಂಟು ತೀರ್ಥಗಳೂ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿವೆ.

ವೈದ್ಯನಾಥೇ ಚ ತಾವಂತಿ ತಾವಂತ್ಯೇವ ಘಟೇಶ್ವರೇ |
ಸಾರ್ಥಲಕ್ಷ್ಯಂ ಚ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಸ್ಥಿತಂ ರೇನಾಬ್ಧಿಸಂಗಮೇ || ೯ ||

ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ವ್ಯಾಸೇ ದ್ವೀಪಶತಾನಿ ಚ |
ಸಂಗಮೇ ತು ಕರಂಜಾಯಾಃ ಸ್ಥಿತಮಷ್ಟೋತ್ತರಾಯುತಂ || ೧೦ ||

ಏರಂಡೀಸಂಗಮೇ ತದ್ವತ್ತೀರ್ಥಾನ್ಯಷ್ಟಾಧಿಕಂ ಶತಂ |
ಧೂತಪಾಪೇಷ್ವಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ಸಾರ್ಥಕೋಟಿಶ್ಚ ಕೋಕಿಲೇ || ೧೧ ||

ಸಹಸ್ರಂ ರೋಮಕೇಶೇ ಚ ದ್ವಾದಶಾರ್ಕೇ ಸಹಸ್ರಕಂ |
ಲಕ್ಷಾಧಿಕೇ ಸಹಸ್ರೇ ದ್ವೇ ಶುಕ್ಲತೀರ್ಥೇ ನರೇಶ್ವರಿ || ೧೨ ||

ಸಂಗಮೇಷು ತು ಸರ್ವೇಷು ಶತಮಷ್ಟಾಧಿಕಂ ವಿದುಃ |
ಕಾವೇರ್ಯಾಃ ಸಂಗಮೇ ನಂದೇ ತೀರ್ಥಪಂಚಶತೀ ಸ್ಥಿತಾ || ೧೩ ||

೯. ವೈದ್ಯನಾಥಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಘಟೇಶ್ವರದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ನೂರೊಂಟು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ನರ್ಮದಾಸಾಗರಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

೧೦. ವ್ಯಾಸಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂಬತ್ತೊಂಟುಸಾವಿರ ತೀರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದುನೂರು ದ್ವೀಪಗಳೂ ಇವೆ. ಕರಂಜಾಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರದೊಂಟು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

೧೧. ಏರಂಟೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಒಂದುನೂರೊಂಟು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಧೂತಪಾಪೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೊಂಟು, ಕೋಕಿಲದಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಇವೆ.

೧೨. ರೋಮಕೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ, ದ್ವಾದಶಾರ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ, ಶುಕ್ಲತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷದ ಎರಡು ಸಾವಿರ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಇವೆ.

೧೩. ಸಕಲ ಸಂಗಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದುನೂರೊಂಟು ತೀರ್ಥಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕಾವೇರೀ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಐದುನೂರು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

ಭೃಗೋಃ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಚ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಕೋಟಿರೇಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ |
ಭಾರಭೂತ್ಯಾಂ ಚ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಶತಮಷ್ಟೋತ್ತರಂ ಸ್ಥಿತಂ || ೧೪ ||

ಅಕ್ರೂರೇಶೇ ಸಾರ್ಥಶತಂ ವಿಮಲೇಶೇ ದಶಾಯುತಂ |
ಸಾ ಸಾರ್ಥಕೋಟಿರಿತ್ಯೇಷಾ ತೀರ್ಥಸಂಜ್ಞಾ ಚ ನಾರ್ಮದೇ || ೧೫ ||

ದಶಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ನವ ಚ ಕಪಿಲಸ್ಯಾಷ್ಟೈ ವೈ ವಿಧೋಃ |
ನಂದಿನಃ ಕೋಟಿಸಂಜ್ಞಾನಿ ತಥೈವಾಷ್ಟೈ ಶುಭಾನನೇ || ೧೬ ||

ನಾಗಾಗ್ನಿಸಿದ್ಧಾವರ್ತಾನಿ ಸಪ್ತಸಂಖ್ಯಾನಿ ಮೋಹಿನಿ |
ಕೇದಾರೇಂದ್ರಿಯವಾರೀಶನಂದಿದೈವಾನಿ ಪಂಚ ವೈ || ೧೭ ||

ಯಮೇಶಾ ವೈದ್ಯನಾಥಾಶ್ಚ ವಾಮನಾಂಗಾರಕೇಶ್ವರಾಃ |
ಸಾರಸ್ವತಾ ಮುನೀಶಾಶ್ಚ ದಾರುಕೇಶಾಶ್ಚ ಗೌತಮಾಃ || ೧೮ ||

೧೪. ಭೃಗುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ. ಭಾರಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದುನೂರಂಟು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

೧೫. ಅಕ್ರೂರೇಶಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದುನೂರು ಐವತ್ತೂ, ವಿಮಲೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನರ್ಮದಾ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದುವರೆ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಗಳು ನಾಮಗ್ರಹಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಗಿವೆ.

೧೬. ಆ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸೂರ್ಯತೀರ್ಥಗಳು, ಒಂಬತ್ತು ಕಪಿಲದೇವನ ತೀರ್ಥಗಳು, ಚಂದ್ರದೇವತಾಕ ತೀರ್ಥಗಳು ಎಂಟು, ಒಂದು ಕೋಟಿ ಎಂಟು ನಂದಿಯ ತೀರ್ಥಗಳು.

೧೭. ಮೋಹಿನೀ! ನಾಗ, ಅಗ್ನಿ, ಸಿದ್ಧಾವರ್ತರ ತೀರ್ಥಗಳು ಏಳು, ಕೇದಾರ, ಇಂದ್ರಿಯ, ವಾ, ಈಶ ಮತ್ತು ನಂದಿದೇವತಾಕಗಳಾದ ತೀರ್ಥಗಳು ಐದೈದು.

೧೮-೧೯ ಯಮೇಶ, ವೈದ್ಯನಾಥ, ವಾಮನ, ಅಂಗಾರಕ, ಈಶ್ವರ, ಸಾರಸ್ವತಮುನೀಶರು, ದಾರುಕೇಶ, ಗೌತಮ ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ

ಚೆತ್ತಾರ ಏವ ಗದಿತಾಸ್ತ್ರಯೋ ನೈ ವಿಮಲೇಶ್ವರಾಃ |
ಸಹಸ್ರಯಜ್ಞಭೀಷ್ಮೇಶಾಃ ಸ್ವರ್ಣತೀರ್ಥಾನಿ ಚಾಪಿ ಹಿ || ೧೯ ||

ಧೌತಪಾಪಕಗಂಜೇಶಋಣಮುಕ್ತಿಗುಹಾಹ್ವಯಂ |
ದಶಾಶ್ವಮೇಧನಂದಾಖ್ಯಂ ಮನ್ಮಥೇಶಾಖ್ಯಭಾರ್ಗವಂ || ೨೦ ||

ಪರಾಶರಾಯೋನಿಸಂಜ್ಞಂ ವ್ಯಾಸಾಖ್ಯಪಿತೃನಂದಿಕಂ |
ಗೋಪೇಶಮಾರುತೇಶಾಖ್ಯಂ ಜಂಗಲೇಶಾಖ್ಯಶುಕ್ತಕಂ || ೨೧ ||

ಅಪ್ಸರೇಶಂ ಪಿಪ್ಪಲೇಶಂ ಮಾಂಡವ್ಯದೀಪಕೇಶ್ವರಂ |
ಉತ್ತರೇಶಮಬೋಕೇಶಂ ಯೋಧನೇಶಂ ಚ ರೌಹಿಣಂ || ೨೨ ||

ಉಕೇಶಂ ಚ ದ್ವಿಸಂಖ್ಯಾಕಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಗದಿತಂ ಶುಭೇ |
ಸೈಕೋನನಿಂಶತಿಶತಂ ತೀರ್ಥಾನ್ಮೈಕೈಕಶಃ ಶುಭೇ || ೨೩ ||

ಸ್ತವಕೇಷು ಚ ತೀರ್ಥಾನಿ ದ್ವಿಶತಂ ಚ ಚತುರ್ದಶಂ |
ಶೈವಾನೈತಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ವೈಷ್ಣವಾನಿ ದ್ವಿನಿಂಶತಿಃ || ೨೪ ||

ಒಬ್ಬೊರೂ ನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿರುವರು. ವಿಮಲೇಶ್ವರರು
ಮೂರು ತೀರ್ಥಗಳ ಅಭಿವಾಸಿಗಳಾಗಿರುವರು. ಸಹಸ್ರಯಜ್ಞ, ಭೀಷ್ಮೇಶರು
ಸ್ವರ್ಣತೀರ್ಥಾಭಿವಾಸಿಗಳು.

೨೦-೨೩. ಧೌತಪಾಪ, ಕಂಜೇಶ, ಋಣಮುಕ್ತಿ, ಗುಹಾ, ದಶಾಶ್ವ
ಮೇಧ, ನಂದ, ಮನ್ಮಥೇಶ, ಭಾರ್ಗವ, ಪರಾಶರಾಯೋನಿ, ವ್ಯಾಸ, ಪಿತೃ,
ನಂದಿ, ಗೋಪೇಶ, ಮಾರುತೇಶ, ಜಂಗಲೇಶ, ಶುಕ್ತಕ, ಅಪ್ಸರೇಶ, ಪಿಪ್ಪಲೇಶ,
ಮಾಂಡವ್ಯ, ದೀಪಕೇಶ್ವರ, ಉತ್ತರೇಶ, ಅಬೋಕೇಶ, ಯೋಧನೇಶ, ರೌಹಿಣ,
ಉಕೇಶ ಈ ನಾಮಧೇಯಗಳುಳ್ಳ ಎರಡೆರಡು ತೀರ್ಥಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.
ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೂರುಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

೨೪. ಸ್ತವಕಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರುಹತ್ತಿನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಈ ತೀರ್ಥ
ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶೈವತೀರ್ಥಗಳು. ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವೈಷ್ಣವ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಸರ್ವತೀರ್ಥಾನಿ ಶಾಕ್ತಾನ್ಯಷ್ಟಾ ಚ ವಿಂಶತಿಃ |

ತೇಷು ಸಪ್ತ ಚ ಮಾತ್ಮಣಾಂ ತ್ರೀಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಾಣಿಃ ಶುಭಾನನೇ || ೨೫ ||

ವೈಷ್ಣವ್ಯಾ ದ್ವೇ ತಥಾ ಭದ್ರೇ ರೌದ್ರೀ ಶೇಷೇಷು ಸಂಸ್ಥಿತಾ |

ತಥೈಕಂ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲಸ್ಯ ತೀರ್ಥಮುಕ್ತಂ ಶುಭಾನನೇ || ೨೬ ||

ಅನಾಂತರಾಣಿ ಗುಹ್ಯಾನಿ ಪ್ರಕಟಾನಿ ಚ ನೋಹಿನಿ |

ಸಾರ್ಥತ್ರಿಕೋಟೀರ್ಥಾನಿ ಗದಿತಾನೀಹ ನಾಯುನಾ || ೨೭ ||

ದಿವಿ ಭುವ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ರೇನಾಯಾಂ ತಾನಿ ಸಂತಿ ಚ |

ಯಸ್ತೇತೇಷು ಮಹಾಭಾಗೇ ಯತ್ರ ಕುತ್ರಾಪಿ ಮಾನವಃ || ೨೮ ||

ಸ್ನಾನಂ ಕರೋತಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಸ ಲಭೇದುತ್ತಮಾಂ ಗತಿಂ |

ಸ್ನಾನಂ ದಾನಂ ಜಪೋ ಹೋಮೋ ವೇದಾಧ್ಯಯನಮರ್ಚನಂ || ೨೯ ||

೨೫-೨೬. ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವತಾಕಗಳಾಗಿವೆ. ಶಾಕ್ತ ತೀರ್ಥಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತಿಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃತೀರ್ಥಗಳು ಏಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ತೀರ್ಥವು ಮೂರು, ವೈಷ್ಣವೀತೀರ್ಥವೆರಡು. ಉಳಿದವು ರೌದ್ರೀ ತೀರ್ಥಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಂತೆಯೇ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲತೀರ್ಥವೆಂದೂ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೨೭. ಮೋಹಿನೀ ! ಇವೆಲ್ಲದೇ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೆ ಗುಹ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ವಾಯುದೇವನು ಇಲ್ಲಿ ಮೂರುವರೆ ಕೋಟಿ ತೀರ್ಥಗಳೆಂದೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು.

೨೮-೨೯. ಅವು ರೇವಾನದಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ದ್ಯುಲೋಕ, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಭೂಮಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಮಹಾಶಯಗಳೇ ! ಈ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವನು ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಗಿ ಉತ್ತಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಸರ್ವಮುಕ್ತಯತಾಂ ಯಾತಿ ನರ್ಮದಾಯಾಸ್ತುಟೇ ಕೃತಂ |
ಶ್ರೈಹಾತ್ಸಾರಸ್ವತಂ ತೋಯಂ ಸಪ್ತಾಹಾದ್ಯಾಮುನಂ ಸತಿ || ೩೦ ||

ಗಾಂಗಂ ಸಕೃತ್ಪ್ಲವಾತ್ಪುಣ್ಯಂ ದರ್ಶನಾದೇವನಾರ್ಮದಂ |
ಇತ್ಯೇಷ ಕಥಿತೋ ದೇವಿ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಸಂಗ್ರಹಃ || ೩೧ ||

ಸ್ತೂರತಾಮಸಿ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಂ ಮಹಾಪಾತಕಶಾಂತಿದಃ |
ಯ ಇಮಂ ಶೃಣುಯಾನ್ಮರ್ತ್ಯೋ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಸಂಗ್ರಹಂ || ೩೨ ||

ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಾ ಪಠೇದ್ವದ್ರೇ ಸೋಪಿ ಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ |
ಯದ್ಗೃಹೇ ಲಿಖಿತಂ ಚೈತನ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನರ್ಮದಾಭವಂ || ೩೩ ||

ವಿದ್ಯತೇಭ್ಯರ್ಚಿತಂ ತತ್ರ ನ ಮಾರೀ ನಾಗ್ನಿಜಂ ಭಯಂ |
ನ ರಾಜಚೋರಶತ್ರುಭ್ಯೋ ಭಯಂ ರೋಗಭಯಂ ನ ಚ || ೩೪ ||

೨೯-೩೦. ನರ್ಮದಾತೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ಜಪ, ಹೋಮ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ದೇವಪೂಜೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗುವುವು.

೩೦-೩೧. ಸರಸ್ವತೀ ನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮೂರುದಿನಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಏಳುದಿನಗಳ ಸ್ನಾನದಿಂದಲೂ, ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಪುಣ್ಯ ಬರುವುದು. ನರ್ಮದಾನದಿಯಾದರೋ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವು. ದೇವೀ! ಈ ರೀತಿ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವನು.

೩೨-೩೩. ಈ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸುಖವು ಲಭಿಸುವುದು. ಈ ಅಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶ್ರವಣಪಠನೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನೂ ಸಹ ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

೩೩-೩೪. ಈ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿಕಾ, ಅಗ್ನಿ ಇವುಗಳ ಭಯವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ, ಚೋರ, ಶತ್ರು ಇವರಿಂದಲೂ ಭಯವು ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರೋಗಭೀತಿಯಂತೂ ಅತ್ತ ಸುಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ತದ್ಗೃಹಂ ಪೂರ್ಯತೇ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಧನೈರ್ಧಾನೈರ್ನಿರಂತರಂ |

ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾದಿಕಾನಾಂ ಚ ವಿನಾಹಾದ್ಯೈಃ ಸುಮಂಗಲಂ

|| ೩೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದೇ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮ

ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೩೫. ಆ ಮನೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನಯುಕ್ತವಾಗಿ ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಪುತ್ರ, ಪೌತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ವಿನಾಹಾದಿ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುವು.

ಇಂತು ಶ್ರೀ ನಾರದೀಯ ಪುರಾಣೋತ್ತರ ಭಾಗದೊಳು ವಸುಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಕಥನೆಯೆಂಬ

ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅವಂತೀಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸ್ವಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚೆ

ಅತ್ಯದ್ಭುತಮಿದಂ ವಿಪ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಮದಾಭವಂ |

ಶ್ರುತಂ ತ್ವಯಾ ನಿಗದಿತಂ ನೃಣಾಂ ಪಾಪವಿನಾಶನಂ

|| ೧ ||

ಅಥುನಾ ತು ಮಹಾಭಾಗ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇವಂತಿಸಂಭವಂ |

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ದೇವವಂದ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾಕಾಲಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಭೋ

|| ೨ ||

ವಸುರುವಾಚೆ

ಶೃಣು ಭದ್ರೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹ್ಯವಂತ್ಯಾಃ ಪುಣ್ಯದಂ ನೃಣಾಂ |

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸರ್ವಪಾಪಘ್ನಂ ಯಥಾವತ್ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ

|| ೩ ||

ನಿಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು:—ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ, ಮನುಷ್ಯರ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹರಿಸುವಂತಹ ನರ್ಮದಾತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದನು.

೨. ಮಹಾಶಯಾ! ಸ್ವಾಮೀ! ಈಗ ಅವಂತೀಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ದೇವವಂದ್ಯನಾದ ಮಹಾಕಾಲದೇವನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

೩. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು. ಭದ್ರೇ! ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪುಣ್ಯದಾಯಕವು, ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವೂ ಆದ ಅವಂತೀಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು!

ಮಹಾಕಾಲವನಂ ಪುಣ್ಯಂ ತಪಃಸ್ಥಾನಮನುತ್ತಮಂ |

ಯತ್ರ ದೇವೋ ಮಹಾಕಾಲಃ ಸ್ಥಿತಸ್ತಪಸಿ ನಿತ್ಯದಾ

|| ೪ ||

ಮಹಾಕಾಲವನಾತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ನಾಪರಂ ವಿದ್ಯತೇ ಭುವಿ |

ಯತ್ರ ಗತ್ವಾ ನರೋ ದೇವಿ ಸ್ಪರ್ಧತೇ ದೈವತೈಃ ಸಹ

|| ೫ ||

ಕಪಾಲಮೋಚನಂ ನಾಮ ಯತ್ರ ತೀರ್ಥಂ ಸುಲೋಚನೇ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಹಾಸಿ ವಿಶುದ್ಧತಿ

|| ೬ ||

ತಥಾ ಕಲಕಲೇಶಾಖ್ಯೇ ದೇವಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಮಾನವಃ |

ವಿನಾದೇ ಜಯಮಾಪ್ನೋತಿ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಂ ಚ ಸಂತತಂ

|| ೭ ||

ಅತ್ರಾನ್ಯದಪ್ಸರಃಕುಂಡಂ ತೀರ್ಥಂ ತತ್ರಾಪ್ನುತೋ ನರಃ |

ಸುಭಗೋ ಭೋಗರ್ವಾ ಭೂಯಾತ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಂದರ್ಪಸನ್ನಿಭಃ

|| ೮ ||

೪. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ, ಪುಣ್ಯಕರವೂ ಆದ ಮಹಾಕಾಲವನವೆಂಬ ತಪಃಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಲದೇವನು ಯಾವಾಗಲೂ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.

೫. ಮಹಾಕಾಲವನಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಉತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ದೇವೀ! ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅವನು ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವಂತಹ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೬. ಸುಲೋಚನೇ! ಅಲ್ಲಿ ಕಪಾಲಮೋಚನವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯೂ ಸಹ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಶುದ್ಧನಾಗುವನು.

೭. ಅಂತೆಯೇ ಕಲಕಲೇಶಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ವಿನಾದದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನೂ, ಇಷ್ಟಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಡೆಯುವನು.

೮. ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ಯದಪ್ಸರಃಕುಂಡವೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಸಮಾನನು, ಮನೋಹರನೂ ಆಗಿ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು.

ಮಹಿಷಾಖ್ಯೇ ತಥಾ ಕುಂಡೇ ಸ್ನಾತಃ ಶತ್ಕ್ರಾಂಜಯೇದ್ರಣೀ |

ಸ್ನಾತಸ್ತು ರುದ್ರಸರಸಿ ರುದ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ

|| ೯ ||

ಕುಡವೇಶ್ವರಮಾಸಾದ್ಯ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಾನತಃ |

ವ್ಯಾಪಾರೇ ಲಾಭಮಾಪ್ನೋತಿ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಂ ಚ ಸಂತತಂ

|| ೧೦ ||

ವಿದ್ಯಾಧರಾಹ್ವಯೇ ತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಶುಧ್ಯತಿ |

ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ದೀರ್ಘಾಯುಶ್ಚ ಧನೀ ಭವೇತ್

|| ೧೧ ||

ಸಂಪೂಜ್ಯ ಶೀತಲಾಂ ದೇವೀಂ ನರಃ ಕಾಲವನೇ ಸ್ಥಿತಾಂ |

ವಿಸ್ಪೋಟಕಭಯಂ ನೈವ ಕದಾಚಿತ್ತಸ್ಯ ಜಾಯತೇ

|| ೧೨ ||

ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸದಾಶಿವಂ |

ನರೋ ನ ದುರ್ಗತಿಂ ಯಾತಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ

|| ೧೩ ||

೯. ಮಹಿಷಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಜಯವಾಗುವುದು. ರುದ್ರಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ರುದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನಾಗುವನು.

೧೦. ಕುಡವೇಶ್ವರನನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಧಾನೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಲಾಭವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು.

೧೧. ಮನುಷ್ಯನು ವಿದ್ಯಾಧರವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗುವನು. ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಂತನೂ ಮತ್ತು ಧನಿಕನೂ ಆಗುವನು.

೧೨. ಕಾಲವನದಲ್ಲಿರುವ ಶೀತಲಾದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನಿಗೆ ಜ್ವರಾದಿಗಳ ಬಾಧೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೧೩. ಅಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸದಾಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ದುರ್ಗತಿಗೀಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವನು.

ರಾಜಸ್ಥಲಂ ನರಃ ಸ್ರಾಪ್ಯ ತತಃ ಸಾಮುದ್ರಿಕೇ ಪ್ಲುತಃ |

ಸ್ನಾನಸ್ಯ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾನಾಂ ಲಭತೇ ಫಲಮುತ್ತಮಂ || ೧೪ ||

ಶಂಕರಸ್ಯ ತಥಾ ವಾಸ್ಯಾಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನಿಯಮವಾನ್ನರಃ |

ಸ್ರಾಪ್ಯೇಹ ನಾಂಭಿತಾ ಭೋಗಾನಂತೇ ರುದ್ರಪುರಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೧೫ ||

ಶಂಕರಾದಿತ್ಯಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನರಃ ಸ್ಯಾದ್ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮಜಃ |

ಸ್ನಾತಸ್ತು ನೀಲಗಂಗಾಯಾಂ ದೇವೀಂ ಗಂಧವತೀಂ ನರಃ || ೧೬ ||

ಸಂಪೂಜ್ಯ ಭಕ್ತಿಭಾವೇನ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ |

ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಾಜಿಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೧೭ ||

ಅಥ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಏಕಾನಂತಾಂ ಸುರೇಶ್ವರೀಂ |

ಸಂಪೂಜ್ಯ ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದ್ಯೈಃ ಸರ್ವಾನ್ಶಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೮ ||

೧೪. ರಾಜಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನನು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಗಳ ಸ್ನಾನಫಲವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು.

೧೫. ನಿಯಮವಂತನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಶಂಕರವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಯ ಭೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೧೬-೧೭. ಶಂಕರಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾರಿಂದಲೂ ಹಿಂಸಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀಲಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಗಂಧ ತೀರ್ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ವಿನೋಚನೆಯಾಗುವುದು. ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞದ ಫಲವು ಬರುವುದು.

೧೮. ಬಳಿಕ ಮನುಷ್ಯನು ಏಕಾನಂತಸುರೇಶ್ವರಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು.

ಹರಸಿದ್ಧಿಂ ನರೋಭ್ಯೈರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವಸಿದ್ಧೀಶ್ವರೋ ಭವೇತ್ |

ಪಿಶಾಚಿಕಾದಿಕಾರ್ಕ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸಮಭ್ಯೈರ್ಚ್ಯ ಚೇತುರ್ದಶ || ೧೯ ||

ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ |

ಹನುಮತ್ಕೇಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಚೇತ್ ಸ್ನಾತ್ವಾ ರುದ್ರಸರೋವರೇ || ೨೦ ||

ಯೋ ನರಃ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸ ಲಭೇತ್ಸಂಪದೋಪಿಲಾಃ |

ವಾಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರಮಭ್ಯೈರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಿಧಿರ್ಭವೇತ್ || ೨೧ ||

ಶುಕ್ರೇಶ್ವರಾದಿಲಿಂಗಾನಿ ಯೋಽರ್ಚಯೇಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾ ನರಃ |

ಸ ಸ್ಯಾದಪಿಲಭೋಗಾಢ್ಯಃ ಸರ್ವರೋಗವಿವರ್ಜಿತಃ || ೨೨ ||

ಪಂಚೇಶಾನಂ ಸಮಭ್ಯೈರ್ಚ್ಯ ಸ್ಯಾನ್ನರಃ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಭಾಕ್ |

ಕುಶಸ್ಥಲೀಂ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ವಾಂಛಿತಂ ಲಭತೇ ಫಲಂ || ೨೩ ||

೧೯-೨೦. ಹರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಸಿದ್ಧೀಶ್ವರ ನಾಗುವನು. ಪಿಶಾಚಿಕಾ ಮುಂತಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭೂತಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಪಡಬಾರದು.

೨೦-೨೧. ರುದ್ರಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹನುಮ ತ್ಕೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು. ವಾಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನಿಧಿಯಾಗುವನು.

೨೨. ಶುಕ್ರೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಭೋಗಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಸರ್ವರೋಗ ರಹಿತನಾಗುವನು.

೨೩. ಪಂಚೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೂ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು. ಕುಶಸ್ಥಲಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿದರೆ ಇಷ್ಟಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

ಅಕ್ರೂರೇಶಂ ತು ಸಂಪೂಜ್ಯ ಕ್ರೂರೇಭ್ಯೋಪ್ಯಭಯಂ ಲಭೇತ್ |
ಮಂದಾಕಿನ್ಯಾಂ ಸಮಾಪ್ನುತ್ಯ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೨೪ ||

ಅಂಕಪಾದಂ ನರೋಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಶಿವಸ್ಯಾನುಚರೋ ಭವೇತ್ |
ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಂ ಪ್ರಪೂಜ್ಯಾಥ ಭೋಗಾನ್ನಾನಾವಿಧಾಂಲ್ಲಭೇತ್ || ೨೫ ||

ಕರಭೇಶ್ವರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಯಾನಸೌಖ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಲಡ್ಡುಕಪ್ರಿಯವಿಘ್ನೇಶಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ || ೨೬ ||

ಕುಸುಮೇಶಾದಿಕಾರ್ಕ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವಾರ್ಕ ಭೋಗಾರ್ಕ ಸಮಶ್ನುತೇ |
ಯಜ್ಞವಾಸ್ತಾಂ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಾರ್ಕಾಂಡೇಶಂ ಸಮರ್ಚ್ಯ ಚ || ೨೭ ||

ಸರ್ವಯಜ್ಞಫಲಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಯುಗಮೇಕಂ ವಸೇದ್ಧಿವಿ |
ಸೋಮವತ್ಯಾಂ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸೋಮೇಶ್ವರಂ ಸತಿ || ೨೮ ||

೨೪. ಅಕ್ರೂರೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಕ್ರೂರರದಿಶೆಯಿಂದಲೂ ಅಭಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಮಂದಾಕಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೨೫. ಅಂಕಪಾದಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಶಿವನ ಅನುಚರನಾಗುವನು. ಆಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ನಾನಾ ವಿಧ ಭೋಗಗಳು ಲಭಿಸುವುವು.

೨೬. ಕರಭೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾನಸೌಖ್ಯವುಂಟಾಗುವುದು. ಲಡ್ಡುಕಪ್ರಿಯನಾದ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಿಯಾಗುವನು.

೨೭-೨೮. ಕುಸುಮೇಶ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಸಕಲ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ಯಜ್ಞವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಾರ್ಕಾಂಡೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಒಂದು ಯುಗದ ಸ್ವರ್ಗತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನು.

ಹರಸಿದ್ಧಿಂ ನರೋಭ್ಯೈರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವಸಿದ್ಧೀಶ್ವರೋ ಭವೇತ್ |

ಪಿಶಾಚಿಕಾದಿಕಾರ್ಕ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸಮಭ್ಯೈರ್ಚ್ಯ ಚೇತುರ್ದಶ || ೧೯ ||

ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ |

ಹನುಮತ್ಕೇಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಚೇತ್ ಸ್ನಾತ್ವಾ ರುದ್ರಸರೋವರೇ || ೨೦ ||

ಯೋ ನರಃ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸ ಲಭೇತ್ಸಂಪದೋಪಿಲಾಃ |

ವಾಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರಮಭ್ಯೈರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಿಧಿರ್ಭವೇತ್ || ೨೧ ||

ಶುಕ್ರೇಶ್ವರಾದಿಲಿಂಗಾನಿ ಯೋಽರ್ಚಯೇಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾ ನರಃ |

ಸ ಸ್ಯಾದಖಿಲಭೋಗಾಢ್ಯಃ ಸರ್ವರೋಗವಿವರ್ಜಿತಃ || ೨೨ ||

ಪಂಚೇಶಾನಂ ಸಮಭ್ಯೈರ್ಚ್ಯ ಸ್ಯಾನ್ನರಃ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಭಾಕ್ |

ಕುಶಸ್ಥಲೀಂ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ವಾಂಛಿತಂ ಲಭತೇ ಫಲಂ || ೨೩ ||

೧೯-೨೦. ಹರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಸಿದ್ಧೀಶ್ವರ ನಾಗುವನು. ಪಿಶಾಚಿಕಾ ಮುಂತಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭೂತಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲೇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಪಡಬಾರದು.

೨೦-೨೧. ರುದ್ರಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹನುಮ ತೈಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುವನು. ವಾಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನಿಧಿಯಾಗುವನು.

೨೨. ಶುಕ್ರೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಭೋಗಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಸರ್ವರೋಗ ರಹಿತನಾಗುವನು.

೨೩. ಪಂಚೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೂ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು. ಕುಶಸ್ಥಲಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿದರೆ ಇಷ್ಟಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

ಅಕ್ರೂರೇಶಂ ತು ಸಂಪೂಜ್ಯ ಕ್ರೂರೇಭ್ಯೋಪ್ಯಭಯಂ ಲಭೇತ್ |
ಮಂದಾಕಿನ್ಯಾಂ ಸಮಾಪ್ನುತ್ಯ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೨೪ ||

ಅಂಕಪಾದಂ ನರೋಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಶಿವಸ್ಯಾನುಚರೋ ಭವೇತ್ |
ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಂ ಪ್ರಪೂಜ್ಯಥ ಭೋಗಾನ್ನಾನಾವಿಧಾಂಲ್ಲಭೇತ್ || ೨೫ ||

ಕರಭೇಶ್ವರಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಯಾನಸೌಖ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |
ಲಡ್ಡುಕಪ್ರಿಯವಿಘ್ನೇಶಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸುಖೀ ಭವೇತ್ || ೨೬ ||

ಕುಸುಮೇಶಾದಿಕಾರ್ಕ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ಸರ್ವಾರ್ಕ ಭೋಗಾರ್ಕ ಸಮಶ್ರುತೇ |
ಯಜ್ಞವಾಸ್ತಾಂ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮಾರ್ಕಂಡೇಶಂ ಸಮರ್ಚ್ಯ ಚ || ೨೭ ||

ಸರ್ವಯಜ್ಞಫಲಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಯುಗಮೇಕಂ ವಸೇದ್ಧಿವಿ |
ಸೋಮವತ್ಯಾಂ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸೋಮೇಶ್ವರಂ ಸತಿ || ೨೮ ||

೨೪. ಅಕ್ರೂರೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಕ್ರೂರದೇಶಿಯಿಂದಲೂ ಅಭಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಮಂದಾಕಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೨೫. ಅಂಕಪಾದಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಶಿವನ ಅನುಚರನಾಗುವನು. ಆಮೇಲೆ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ನಾನಾವಿಧಭೋಗಗಳು ಲಭಿಸುವುವು.

೨೬. ಕರಭೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾನಸೌಖ್ಯವುಂಟಾಗುವುದು. ಲಡ್ಡುಕಪ್ರಿಯನಾದ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಿಯಾಗುವನು.

೨೭-೨೮. ಕುಸುಮೇಶ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಸಕಲಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ಯಜ್ಞವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಒಂದು ಯುಗದ ಸ್ಮರಣತವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನು.

ವಾಂಛಿತಾಂಲ್ಲಭತೇ ಕಾಮಾನಿಹಾಮುತ್ರ ಚ ಮೋಹಿನಿ |

ಯಾತನಾಕಲನೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯಾತನಾಂ ನೈವ ಪಶ್ಯತಿ || ೨೯ ||

ನರಕೇಶಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಗತಿಂ ಲಭೇತ್ |

ಕೇದಾರೇಶಂ ತತಃ ಸ್ತಾಚ್ಯ ರಾಮೇಶ್ವರಮಥಾಸಿ ವಾ || ೩೦ ||

ಸೌಭಾಗ್ಯೇಶಂ ನರಾದಿತ್ಯಂ ಲಭತೇ ವಾಂಛಿತಂ ಫಲಂ |

ಕೇಶವಾರ್ಕಂ ತು ಸಂಪೂಜ್ಯ ನರಃ ಸ್ಯಾತ್ಕೇಶವಪ್ರಿಯಃ || ೩೧ ||

ಶಕ್ತಿಭೇದೇ ತತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇತ್ಯುಗ್ರಸಂಕಟಾತ್ |

ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷುರಬ್ರಹ್ಮವಾಸ್ಯಾಂ ಸ್ನಾತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯಾಭಯೇಶ್ವರಂ || ೩೨ ||

ಅಗಸ್ತ್ಯೇಶಂ ಚ ವಿಧಿಜೇ ಸಂಪದಾಮಯನಂ ಭವೇತ್ |

ಓಂಕಾರೇಶಾದಿಲಿಂಗಾನಿ ಯೋ ನರಃ ಸಮ್ಯಗರ್ಚಯೇತ್ || ೩೩ ||

೨೮-೨೯. ಸೋಮವತೀತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೋಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಲೋಕ ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಸಿದ ಕಾಮನೆ ಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು. ಯಾತನಾಕಲನವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಯಾತನೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

೩೦-೩೧ ನರಕೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಅನಂತರ ಕೇದಾರೇಶ, ರಾಮೇಶ್ವರ, ಸೌಭಾಗ್ಯೇಶ, ನರಾದಿತ್ಯ ಇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಲಾಭವಾಗುವುದು. ಕೇಶವಾರ್ಕನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಕೇಶವನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು.

೩೨-೩೩. ತರುವಾಯ ಶಕ್ತಿಭೇದವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಭಯಂಕರ ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾಗುವನು. ಸ್ವರ್ಣಕ್ಷುರಬ್ರಹ್ಮವಾಪಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಭಯೇಶ್ವರನನ್ನು ಮತ್ತು ಅಗಸ್ತ್ಯೇಶನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಗಾಕರನಾಗುವನು.

೩೩-೩೫. ಓಂಕಾರೇಶಾದಿ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪೂಜಿಸುವನೋ ಅವನು ಮಹೇಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಡೆಯು

ಸ ಲಭೇದಬಿಲಾನ್ಮಾರ್ಗ ಮಹೇಶಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದತಃ |

ಮಹಾಕಾಲವನೇ ದೇವಿ ಲಿಂಗಸಂಖ್ಯಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ

|| ೩೪ ||

ಯತ್ರ ತತ್ರ ಸ್ಥಿತಂ ಲಿಂಗಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸ್ಯಾಚ್ಛಿವಸ್ತ್ರಿಯಃ |

ತಥಾ ಕನಕಶೃಂಗಾಹ್ವಾ ಕುಶಸ್ಥಲ್ಯಸ್ಯವಂತಿಕಾ

|| ೩೫ ||

ತಥಾ ಪದ್ಮಾವತೀ ದೇವಿ ಕುಮುದ್ವತ್ಯುಜ್ಜಯನ್ಯಪಿ |

ಪ್ರತಿಕಲ್ಪಭಿಧಾ ಭಿನ್ನಾ ವಿಶಾಲಾಖ್ಯಾಮರಾವತೀ

|| ೩೬ ||

ಕ್ಷಿಪ್ರಾಯಾಂ ವೈ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯೋ ಮಹೇಶಂ ಸಮರ್ಚಯೇತ್ |

ಸ ಲಭೇತ್ಸಕಲ್ಪಾರ್ಕ ಕಾರ್ಮಾ ದೇವಯೋಸ್ತು ಪ್ರಸಾದತಃ

|| ೩೭ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ತು ಗೋಮತೀಕುಂಡೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಲಭತೇ ನರಃ |

ಕುಂಡೇ ತು ವಾಮನೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸ್ತೌತಿ ನಾಮಸಹಸ್ರತಃ

|| ೩೮ ||

ವನು. ದೇವೀ! ಮಹಾಕಾಲವನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಲಿಂಗವನ್ನಾದರೂ ಪೂಜಿಸಿ ಶಿವಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅದರಂತೆಯೇ ಕನಕಶೃಂಗನಾಮಕವಾದ ಕುಶಸ್ಥಲಿಯೂ ಸಹ ಅವಂತಿಕಾಕ್ಷೇತ್ರಾಂತರ್ಗತವಾದುದು.

೩೬. ಹಾಗೆಯೇ ಪದ್ಮಾವತೀ, ಕುಮುದ್ವತೀ ಮತ್ತು ಉಜ್ಜಯಿನಿಗಳೂ ಸಹ ಅವಂತಿಕಾಕ್ಷೇತ್ರಾಂತರ್ಗತಗಳು. ಪ್ರತಿಕಲ್ಪವೆಂಬುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವುದು. ಅದು ವಿಶಾಲಾಖ್ಯವಾದ ಅಮರಾವತಿಯು.

೩೭. ಕ್ಷಿಪ್ರಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಹೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವದೇವಿಯರ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸಕಲಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು.

೩೮-೩೯. ಗೋಮತೀಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ವಾಮನಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸರ್ವದೇವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಧರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸಹಸ್ರನಾಮದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು.

ಶ್ರೀಧರಂ ಸರ್ವದೇವೇಶಂ ಯಃ ಸ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧಿರ್ದಿಭುವಿ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ವೀರೇಶಸರಸಿ ಯೋರ್ಚಯೇತ್ಪಾಲಭೈರವಂ || ೩೯ ||

ಸ ಸರ್ವಾಃ ಸಂಪದೋ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಶಿವಲೋಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಯಃ ಕುಟುಂಬೇಶ್ವರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪೂಜಯೇದಪಚಾರಕೈಃ || ೪೦ ||

ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿವಿಧಾನ್ಕಾಮಾನಂತೇ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಂ ಲಭೇತ್ |

ದೇವಪ್ರಯಾಗಸರಸಿ ಯೋರ್ಚಯೇದ್ದೇವಮಾಧವಂ || ೪೧ ||

ಸ ಭಕ್ತಿಂ ಮಾಧವೇ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪದಂ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸಮಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಕರ್ಕರಾಜಸ್ಯ ತೀರ್ಥೇ ತು ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರಯೇತಮಾನಸಃ || ೪೨ ||

ಸರ್ವರೋಗವಿವಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಧನೀ ಭೋಗೀ ಭವೇತ್ಸತಿ |

ಅಂತರ್ಗೃಹಸ್ಯ ಯಾತ್ರಾಯಾಂ ವಿಘ್ನೇಶಂ ಭೈರವಂ ಹ್ಯುಮಾಂ || ೪೩ ||

೩೯-೪೦. ವೀರೇಶ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕಾಲಭೈರವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಭೋಗಿಸಿ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೪೦-೪೧. ಕುಟುಂಬೇಶ್ವರನನ್ನು ಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಾನಾವಿಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೪೧-೪೨. ದೇವಪ್ರಯಾಗವೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ದೇವಮಾಧವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಮಾಧವದೇವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಷ್ಣುಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೪೨-೪೩. ಸಾಧ್ವಿಯೇ! ಜಿತಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಕರ್ಕರಾಜ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ರೋಗಗಳ ಸೊಂಕಿಲ್ಲದೆ ಧನಿಕನೂ, ಭೋಗಿಯೂ ಆಗುವನು.

೪೩-೪೪. ಅಂತರ್ಗೃಹಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ, ಭೈರವ, ಉಮಾದೇವಿ, ರುದ್ರ, ಆದಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು

ರುದ್ರಾದಿತ್ಯಾ ಸುರಾನನ್ಯಾನೋರ್ಚಯೇಚ್ಛದ್ವಯಾ ನರಃ |
ಯಥಾ ಲಬ್ಧೋಪಚಾರಾದ್ಯೈಃ ಸ ಭವೇತ್ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಭಾಕ್ || ೪೪ ||

ರುದ್ರಸರಃ ಪ್ರಭೃತಿಷು ತೀರ್ಥಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಭಾಮಿನಿ |
ಬಹೂನಿ ತೇಷು ಚಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಶಂಕರಂ ಸ್ಯಾತ್ಸುಖೀ ನರಃ || ೪೫ ||

ಅಷ್ಟತೀರ್ಥೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಾಂಗಂ ಯಾತ್ರಾಫಲಂ ಲಭೇತ್ |
ಕಾಲಾರಣ್ಯಸ್ಯ ನಿಧಿಜೇ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಮಯೋದಿತಂ || ೪೬ ||

ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪಾಪನಾಶನಂ |
ಅವಂತ್ಯಾ ಯನ್ನರಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ || ೪೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದೇ ಅವಂತಿಕಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮ
ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸಾರವಾಗಿ ಲಭಿಸಿದ ಪೂಜಾಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವ
ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

೪೫. ಭಾಮಿನೀ! ರುದ್ರಸರೋವರ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ
ಬಹುತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ
ಅವನು ಸುಖಿಯಾಗುವನು.

೪೬-೪೭. ಅಷ್ಟತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಾಂಗ
ಯಾತ್ರೆಯ ಫಲವು ಬರುವುದು. ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರೀ! ಪಾಪನಾಶಕವಾದ
ಕಾಲಾರಣ್ಯದ ಮತ್ತು ಅವಂತಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರು
ವೆನು. ಇದು ಸತ್ಯ! ಸತ್ಯ! ಇದನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ
ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದೊಳು ವಸುಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಅವಂತಿಕಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಕಥನವೆಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟೆ
ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಏಕೋನಾಶೀತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಧುರಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸ್ವಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯುವಾಚ

ಶ್ರುತಂ ಹ್ಯವಂತ್ಯಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವಸೋ ಸಾಪೇಹರಂ ನೃಣಾಂ |
ಅಧುನಾ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಮಧುರಾಭವಂ || ೧ ||

ವಸುರುನಾಚ

ಶೃಣು ಮೋಹಿನಿ ವಹ್ಯಾಮಿ ಮಧುರಾಯಾಃ ಶುಭಾವಹಂ |
ವೈಭವಂ ಯತ್ರ ಭಗವಾಂಜಾತಃ ಪದ್ಮಭುನಾರ್ಥತಃ || ೨ ||

ಅವಿಭೂಯ ವಿಭುಸ್ತತ್ರ ಸಂಪ್ರಪ್ತೋ ನಂದಗೋಕುಲಂ |
ತತ್ರ ಸ್ಥಿತ್ವಾಖಿಲಾಃ ಕ್ರೀಡಾಶ್ಚ ಕಾರ ಸಹ ಗೋಪಕೈಃ || ೩ ||

ಎಸ್ಮತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ವಸುವೇ ! ಮನುಷ್ಯರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂತಹ
ಅನಂತೀಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದೆನು. ಈಗ ಮಧುರಾಮಾಹಾ
ತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುವೆನು ಎಂದು ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು.

೨. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು:—ಮೋಹಿನಿಯೇ! ಕೇಳು ! ಚತುರ್ಮುಖನಿಂದ
ಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾದ ಭಗವಂತನು ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ, ಮಂಗಳಕರವಾದ ಮಧು
ರೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

೩. ಸ್ವಾಮಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿ ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರ ಸಂಗಡ ಸಮಸ್ತವಾದ ಆಟಗಳನ್ನಾ
ಳಿದಿರಲು.

ಹತ್ವಾ ಚ ಕಂಸಪ್ರಹಿತಾ ಪೂತನಾದೀನ್ನಿಶಾಚಿರಾಃ |

ವಿಜಹಾರ ಸ ಗೋಪೀಭಿರ್ವನೇಷು ದ್ವಾದಶಸ್ವಪಿ

|| ೪ ||

ವನೇಷು ಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಸಂತಿ ಯಾನಿ ಚ ಮಾಧುರೀ |

ತಾನಿ ತೇಹಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ಮೋಹಿನಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ

|| ೫ ||

ಆದ್ಯಂ ಮಧುವನಂ ನಾಮ ಸ್ನಾತೋ ಯತ್ರ ನರೋತ್ತಮಾಃ |

ಸಂತರ್ಪ್ಯ ದೇವರ್ಷಿಪಿತ್ಞಾನ್ವಿಷ್ಟಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ

|| ೬ ||

ಅಥ ತಾಲಾಹ್ವಯಂ ದೇವಿ ದ್ವಿತೀಯಂ ವನಮುತ್ತಮಂ |

ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಕೃತಕೃತ್ಯಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ

|| ೭ ||

ಕುಮುದಾಖ್ಯಂ ತೃತೀಯಂ ತು ಯತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸುಲೋಚನೇ |

ಲಭತೇ ವಾಂಛಿತಾಃ ಕಾಮಾನಿಹಾಮುತ್ರ ಚ ಮೋದತೇ

|| ೮ ||

೪. ಕಂಸನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಪೂತನೆ ಮುಂತಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅವನು ಹನ್ನೆರಡು ವನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು.

೫. ಮೋಹಿನೀ! ಮಧುರಾಕ್ಷೇತ್ರದ ವನಗಳಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಈಗ ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು.

೬. ಮೊದಲನೆಯದು ಮಧುವನವೆಂಬುದು ಅಲ್ಲಿನ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವ, ಋಷಿ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮನು ವಿಷ್ಟಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವನು

೭. ದೇವೀ! ತಾಲವನವೆಂಬುದು ಉತ್ತಮವಾದ ಎರಡನೆಯ ವನವು. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುವನು.

೮. ಸುಲೋಚನೇ! ಕುಮುದ ಎಂಬ ಮೂರನೆಯ ವನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಲೋಕ ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಸಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದಿ ಸುಖ ಪಡುವನು.

ತತಃ ಕಾಮ್ಯವನಂ ನಾಮ ಚತುರ್ಥಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ ।
ಬಹುತೀರ್ಥಾನ್ವಿತಂ ಯತ್ರ ಗತ್ವಾ ಸ್ಯಾದ್ವಿಷ್ಣುಲೋಕಭಾಕ್ || ೯ ||

ಯತ್ತತ್ರ ವಿಮಲಂ ಕುಂಡಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥೋತ್ತಮೋತ್ತಮಂ ।
ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರೋ ಭದ್ರೇ ಲಭತೇ ವೈಷ್ಣವಂ ಪದಂ || ೧೦ ||

ಪಂಚಮಂ ಬಹುಲಾಖ್ಯಂ ತು ವನಂ ಪಾಪವಿನಾಶನಂ ।
ಯತ್ರ ಸ್ನಾತಸ್ತು ಮನುಜಃ ಸರ್ವಾನ್ಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೧ ||

ಅಸ್ತಿ ಭದ್ರವನಂ ನಾಮ ಷಷ್ಠಂ ಸ್ನಾತೋತ್ರ ಮಾನವಃ ।
ಕೃಷ್ಣದೇವಪ್ರಸಾದೇನ ಸರ್ವಭದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯತಿ || ೧೨ ||

ಖಾದಿರಂ ತು ವನಂ ದೇವಿ ಸಪ್ತಮಂ ಯತ್ರ ಮಾನವಃ ।
ಸ್ನಾನಮಾತ್ರೇಣ ಲಭತೇ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ || ೧೩ ||

೯. ಕಾಮ್ಯವನವೆಂಬುದು ನಾಲ್ಕನೆಯದೆಂದು ಉತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹುತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ವಿಷ್ಣುಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು.

೧೦. ಆ ವನದಲ್ಲಿ ವಿಮಲವೆಂಬ ಕುಂಡವು ಸಕಲ ತೀರ್ಥೋತ್ತಮವು. ಭದ್ರೇ! ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೧೧. ಬಹುಲವೆಂಬ ವನವು ಐದನೆಯದು. ಅದು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಡೆಯುವನು.

೧೨. ಭದ್ರವನವೆಂಬುದು ಆರನೆಯದು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಕೃಷ್ಣದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದುವನು.

೧೩. ದೇವೀ! ಖಾದಿರವನವೇ ಏಳನೆಯದು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವನಾತ್ಮದಿಂದ ಮಾನವನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಮಪದವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಮಹಾವನಂ ಚಾಷ್ಟಮಂ ತು ಸದೈವ ಹರಿವಲ್ಲಭಂ |

ತದ್ವೈಷ್ಟ್ಯಾ ಮನುಜೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಶಕ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೧೪ ||

ಲೋಹಜಂಘಂ ತು ನವಮಂ ವನಂ ಯತ್ರಾಪ್ನುತೋ ನರಃ |

ಮಹಾವಿಷ್ಟಪ್ರಸಾದೇನ ಭುಕ್ತಿಂ ಮುಕ್ತಿಂ ಚ ವಿಂದತಿ || ೧೫ ||

ಬಿಲ್ವಾರಣ್ಯಂ ತು ದಶಮಂ ಯತ್ರ ಸ್ನಾತಃ ಸುಮಧ್ಯಮೇ |

ಶೈವಂ ನಾ ವೈಷ್ಣವಂ ನಾಪಿ ಯಾತಿ ಲೋಕಂ ನಿಜೇಚ್ಛಯಾ || ೧೬ ||

ಏಕಾದಶಂ ತು ಭಾಂಡೀರಂ ಯೋಗಿನಾಮತಿವಲ್ಲಭಂ |

ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸರ್ವಸಾಪ್ತೈರ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ || ೧೭ ||

ವೃಂದಾವನಂ ದ್ವಾದಶಂ ತು ಸರ್ವಸಾಪನಿಕೃಂತನಂ |

ಯತ್ಸಮಂ ನ ಧರಾಪೃಷ್ಠೇ ವನಮಸ್ತೃಪರಂ ಸತಿ || ೧೮ ||

೧೪. ಮಹಾವನವೆಂಬ ಎಂಟನೆಯ ವನವು ಯಾವಾಗಲೂ ಹರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದುದು. ಮನುಷ್ಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಇಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುವನು.

೧೫. ಲೋಹಜಂಘವೆಂಬುದು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ವನವು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಮಹಾವಿಷ್ಟುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಭೋಗಮೋಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೬. ಹತ್ತನೆಯದಾದ ಬಿಲ್ವಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶೈವ ಅಥವಾ ವೈಷ್ಣವ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೭. ಭಾಂಡೀರವನವು ಹನ್ನೊಂದನೆಯದು. ಅದು ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

೧೮. ಸಾಧ್ವಿಯೇ ! ಸಕಲ ಪಾಪವಿನಾಶಕವಾದ ವೃಂದಾವನವು ಹನ್ನೆರಡನೆಯದು. ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ವನವಿಲ್ಲ.

ಯತ್ರ ಸ್ನಾತಸ್ತು ಮನುಜೋ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃತರ್ಪಣಂ |
 ಕೃತ್ವಾ ಋಣತ್ರಯಾನ್ಮುಕ್ತೋ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೧೯ ||
 ವಿಂಶತಿಯೋಜನಾನಾಂ ತು ಮಾಧುರಂ ಪರಿಮಂಡಲಂ |
 ಯತ್ರ ಕುತ್ರಾಪ್ನುತಸ್ತತ್ರ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೨೦ ||
 ತನ್ನದ್ಯೇ ಮಥುರಾ ನಾಮ ಪುರೀ ಸರ್ವೋತ್ತಮೋತ್ತಮಾ |
 ಯಸ್ಯಾ ದರ್ಶನಮಾತ್ರೇಣ ಭಕ್ತಿಂ ವಿಂದತಿ ಮಾಧವೇ || ೨೧ ||
 ವಿಶ್ರಾಂತಿಸಂಜ್ಞಕಂ ಯತ್ರ ತೀರ್ಥರತ್ನಂ ನರೇಶ್ವರಿ |
 ತತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ವೈಷ್ಣವಂ ಲಭತೇ ಪದಂ || ೨೨ ||
 ವಿಶ್ರಾಂತೇರ್ನಿಕಟೇ ದಕ್ಷೇ ವಿಮುಕ್ತಂ ತೀರ್ಥಮುತ್ತಮಂ |
 ತತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಮುಕ್ತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ || ೨೩ ||

೧೯. ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವ, ಋಷಿ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಮಾಡಿದರೆ ಮೂರು ಋಣಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೨೦. ಮಥುರಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಸುತ್ತಳತೆಯು ಇಪ್ಪತ್ತು ಗಾವುದಗಳು. ಅಸರ ಹದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೂ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯು ಲಭಿಸುವುದು.

೨೧. ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಥುರೆಯೆಂಬ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ಅದರ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಧವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೨. ನರೇಶ್ವರೇ! ಅಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಎಂಬ ಉತ್ತಮ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವೈಕುಂಠಸ್ಥಾನವು ದೊರೆಯುವುದು.

೨೩. ವಿಶ್ರಾಂತಿತೀರ್ಥದ ಹತ್ತಿರ ಅದರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿಮುಕ್ತತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದು.

ತತೋಪಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ಭಾಗೇ ರಾಮತೀರ್ಥಂ ಜನೇಶ್ವರಿ |

ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರೋಽಜ್ಞಾನಬಂಧಾನ್ಮುಕ್ತೋ ಭವೇದ್ಧ್ರುವಂ || ೨೪ ||

ಸಂಸಾರನೋಕ್ಷಣಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧಕ್ಷಿಣೇ ತೀರ್ಥಮುತ್ತಮಂ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತು ಮನುಜೋ ವಿಷ್ಣುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೨೫ ||

ಪ್ರಯಾಗಾಖ್ಯಂ ತತೋ ದಕ್ಷೇ ತೀರ್ಥಂ ತ್ರಿದಶದುರ್ಲಭಂ |

ಸ್ನಾತಸ್ತತ್ರ ನರೋ ದಕ್ಷೇ ತೀರ್ಥಂ ತ್ರಿದಶದುರ್ಲಭಂ | ೨೬ ||

ತತಃ ಕನಖಲಂ ತೀರ್ಥಂ ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರಃ ಸತಿ |

ಸ್ವರ್ಗವಾಸಾದ್ಯ ದೇಹಾಂತೇ ಮೋದತೇ ನಂದನಾದಿಷು || ೨೭ ||

ತದ್ಧಕ್ಷೇ ತಿಂದುಕಂ ತೀರ್ಥಂ ಯಸ್ಮಿನ್ ಸ್ನಾತೋ ನರೋತ್ತಮಃ |

ರಾಜಸೂಯಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನೋದತೇ ದಿವಿ ದೇವವತ್ || ೨೮ ||

೨೪. ಜನೇಶ್ವರೇ! ಅದಕ್ಕೂ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಮತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅಜ್ಞಾನಬಂಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.

೨೫. ಅದರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರನೋಕ್ಷಣವೆಂಬ ಉತ್ತಮ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಖಪಡುವನು.

೨೬. ಅದರ ದಕ್ಷಿಣ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಪ್ರಯಾಗವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ದೇವೀ! ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಅಗ್ನಿಷ್ವೇನು ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೨೭. ಸಾಧ್ವೀ! ಬಳಿಕ ಕನಖಲತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಂದನ ಮುಂತಾದ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವನು.

೨೮. ಅದರ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ತಿಂದುಕವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನರೋತ್ತಮನು ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಯಂತೆ ಸುಖಪಡುವನು.

ತತಃ ಪರಂ ಪಟುಸ್ವಾಮಿತೀರ್ಥಂ ಭಾಸ್ಕರವಲ್ಲಭಂ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯತ್ರ ರವಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭುಕ್ತಭೋಗೋ ದಿವಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೨೯ ||

ತಸ್ಮಾದ್ಧಕ್ಷಿಣತೋ ಭದ್ರೇ ಧ್ರುವತೀರ್ಥಮನುತ್ತಮಂ |

ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ಧ್ರುವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಲಭತೇ ವೈಷ್ಣವಂ ಪದಂ || ೩೦ ||

ಧ್ರುವತೀರ್ಥಾತ್ತತೋ ದಕ್ಷೇ ತೀರ್ಥಂ ಸಪ್ತರ್ಷಿಸೇವಿತಂ |

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುರ್ನೀ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಋಷಿಲೋಕೇ ಪ್ರಮೋದತೇ || ೩೧ ||

ದಕ್ಷಿಣೇ ಋಷಿತೀರ್ಥಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷತೀರ್ಥಮನುತ್ತಮಂ |

ಯತ್ರ ವೈ ಸ್ನಾನಮಾತ್ರೇಣ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಪಾಪತಃ || ೩೨ ||

ತದ್ಧಕ್ಷೇ ಬೋಧಿನೀತೀರ್ಥಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯತ್ರ ತು ಮಾನವಃ |

ದತ್ತ್ವಾ ಪಿಂಡಂ ಪಿತೃಭೃಶ್ಚ ನಯೇತ್ತಾಂಸ್ತ್ರಿದಶಾಲಯಂ || ೩೩ ||

೨೯- ಅದಾದಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯವಾದ ಪಟುಸ್ವಾಮಿ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೋಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿ ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೩೦. ಭದ್ರೇ! ಅದಕ್ಕೂ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಧ್ರುವತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಧ್ರುವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ವೈಕುಂಠಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು.

೩೧. ಆ ಧ್ರುವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸೇವಿತವಾದ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಋಷಿಗಳನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಋಷಿಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭೋಗಪಡುವನು.

೩೨. ಋಷಿತೀರ್ಥದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಮೋಕ್ಷತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು.

೩೩. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬೋಧಿನೀತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪಿಂಡದಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವನ ಪಿತೃಗಳು ದೇವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

ತದ್ವಕ್ಷೇ ಕೋಟೀರ್ಥಂ ವೈ ಯತ್ರ ಸ್ನಾನೇನ ಮಾನವಃ |
ಸರ್ವಪಾಪವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೩೪ ||

ವಿಶ್ರಾಂತೇರುತ್ತರೇ ಭಾಗೇ ತೀರ್ಥಮಸ್ತೃಸಿಕುಂಡಕಂ |
ಯತ್ರ ಸ್ನಾತೋ ನರೋ ದೇವಿ ವೈಷ್ಣವಂ ಲಭತೇ ಪದಂ || ೩೫ ||

ಅಸಿಕುಂಡಸ್ಯ ಸೌಮ್ಯೇ ತು ನವತೀರ್ಥಂ ಸುಲೋಚನೇ |
ಯತ್ರ ವೈ ಸ್ನಾನತೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೩೬ ||

ತೀರ್ಥಂ ಸಂಯಮನಂ ನಾಮ ತತ ಉತ್ತರತಃ ಸ್ಥಿತಂ |
ತತ್ರ ಸ್ನಾನೇನ ದಾನೇನ ಯಮಲೋಕಂ ನ ಪಶ್ಯತಿ || ೩೭ ||

ತದುತ್ತರೇ ಪರಂ ತೀರ್ಥಂ ಧಾರಾಯತನಸಂಜ್ಞಕಂ |
ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತು ಮನುಜಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ಮೋದತೇ || ೩೮ ||

೩೪. ಅದರ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗಿ ಎಷ್ಟುಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೩೫. ವಿಶ್ರಾಂತಿತೀರ್ಥದ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸಿಕುಂಡಕವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ದೇವೀ! ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ವೈಷ್ಣವಸ್ಥಾನ (ವೈಕುಂಠ) ವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೩೬. ಅಸಿಕುಂಡದ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನವತೀರ್ಥವಿದೆ. ಸುಲೋಚನೇ! ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅನಂದಿಸುವನು.

೩೭. ಅದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಯಮನವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಯಮಲೋಕದರ್ಶನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೩೮. ಅದರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಧಾರಾಯತನವೆಂಬ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಪಿತೃಗಳೊಡನೆ ಸಂಗತನಾಗಿ ಅನಂದಿಸುವನು.

ತದುತ್ತರೇ ನಾಗತೀರ್ಥಂ ಯತ್ರ ಸ್ನಾನೇನ ಮೋಹಿನಿ |
ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯಭಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗೇ ಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ||

ತದುತ್ತರೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಘಂಟಾಭರಣಕಾಹ್ವಯಂ |
ಸ್ನಾನಾತ್ಪಾಪಾಪಹಂ ತೀರ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗತಿಪ್ರದಂ || ೪೦ ||

ಅಸ್ಮಾತ್ಸಾಮ್ಯೇ ಪರಂ ತೀರ್ಥಂ ಸೋಮಾಖ್ಯಂ ಯತ್ರ ಸಂಪ್ಲುತಃ |
ಸೋಮಲೋಕಮನಾಪ್ನೋತಿ ವಿಸಾಪೋ ಮನುಜೋತ್ತಮಃ || ೪೧ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರಾಚೀಸರಸ್ವತ್ಯಾಂ ತಸ್ಮಾದುತ್ತರತಃ ಶುಭೇ |
ಯತ್ರ ನೈ ಸ್ನಾನಮಾತ್ರೇಣ ನರೋ ವಾಗೀಶ್ವರೋ ಭವೇತ್ || ೨ ||

ತದುತ್ತರೇ ಚಕ್ರತೀರ್ಥಂ ಯತ್ರ ಸ್ನಾತಸ್ತು ಮಾನವಃ |
ಚಿತ್ವಾ ಶತ್ರುಗಣಂ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮೋದತೇ ಯುಗಸಪ್ತಕಂ || ೪೩ ||

೩೯. ಮೋಹಿನೀ! ಅದರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ನಾಗತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಭಯವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಖಪಡುವನು.

೪೦. ಅದರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಘಂಟಾಭರಣಕಾಹ್ವಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು.

೪೧. ಇದರ ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೋಮವೆಂಬ ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮನು ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸೋಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೪೨. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಚೀಸರಸ್ವತೀ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ವಾಗೀಶ್ವರನಾಗುವನು.

೪೩. ಅದರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಚಕ್ರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಶತ್ರುಗಣವನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಏಳು ಯುಗಗಳ ಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುವನು.

ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕಂ ತೀರ್ಥಂ ತಸ್ಮಾದುತ್ತರತಃ ಸ್ಥಿತಂ |

ಯತ್ರ ಸ್ನಾನೇನ ಸುಭಗೇ ನಾಜಿಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೪೪ ||

ಗೋಕರ್ಣಾಖ್ಯಂ ಶಿವಂ ತತ್ರ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಧಿವನ್ನರಃ |

ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಸ್ಯಾಂತೇ ಶಿವಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ೪೫ ||

ವಿಘ್ನರಾಜಾಹ್ವಯಂ ತೀರ್ಥಂ ತಸ್ಮಾದುತ್ತರತಃ ಸ್ಥಿತಂ |

ಯತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಹ್ಯವಿಘ್ನೇನ ಸರ್ವಕರ್ಮಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೪೬ ||

ತದುತ್ತರೇ ಹ್ಯನಂತಾಖ್ಯಂ ತೀರ್ಥಂ ತತ್ರಾಪ್ಲುತೋ ನರಃ |

ಚತುರ್ವಿಂಶತೀರ್ಥಾನಾಂ ಮಾಧುರಾಣಾಂ ಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೪೭ ||

ಮಾಧುರಾಯಾಂ ಮಹಾಭಾಗೇ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವೇವೋ ಹರಿಃ ಸ್ಥಿತಃ |

ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಸ್ವರೂಪೇಣ ಮಾಧುರಾಣಾಂ ವಿಮುಕ್ತಿದಃ || ೪೮ ||

೪೪. ಅದರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞದ ಫಲವು ಬರುವುದು.

೪೫. ಅಲ್ಲಿರುವ ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರನನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಕಲೇಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆನಂದಿಸುವನು.

೪೬. ಅದರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನರಾಜವೆಂಬ ತೀರ್ಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನನಾಗಿ ಸಕಲ ಕರ್ಮಫಲವೂ ಬರುವುದು.

೪೭. ಅದರ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಅನಂತವೆಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಮಧುರಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೪೮. ಮಹಾಶಯಳೇ ! ಮಧುರಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಷ್ಣುದೇವನು ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿದ್ದು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವನು.

ಏಕಾ ನಾರಾಹಮೂರ್ತಿಶ್ಚ ಪರಾ ನಾರಾಯಣಾಹ್ವಯೋ |
ವಾಮನಾಖ್ಯಾ ತೃತೀಯಾ ಚ ಚತುರ್ಥೀ ಹಲಧಾರಿಣೀ || ೪೯ ||

ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಂ ನರೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಾನತಃ |
ನರೋ ಮುಕ್ತಿಮನಾಪ್ನೋತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ || ೫೦ ||

ರಂಗೇಶಂ ಚಾಸಿ ಭೂತೇಶಂ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಂ ಚ ಭೈರವಂ |
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಿಧಿವತ್ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಫಲಂ ಲಭೇತ್ || ೫೧ ||

ಚತುಃಸಾಮುದ್ರಿಕೇ ಕೂಪೇ ಕುಬ್ಜಾಯಾಶ್ಚ ಗಣೇಶಿತುಃ |
ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಾಖ್ಯಗಂಗಾಯಾಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯೇತ ಪಾತಕಾತ್ || ೫೨ ||

ಸರ್ವಸ್ಯ ಮಾಧುರಾಖ್ಯಸ್ಯ ಮಂಡಲಸ್ಯ ಶುಭಾನನೇ |
ಅಧಿಪತ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋ ದೇವಃ ಕ್ಲೇಶವಃ ಕ್ಲೇಶನಾಶನಃ || ೫೩ ||

೪೯-೫೦. ವರಾಹ ಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರಥಮವು, ನಾರಾಯಣರೂಪವು ಎರಡನೆಯದು, ಮೂರನೆಯದು ವಾಮನರೂಪವು, ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಹಲಧರ ಮೂರ್ತಿಯು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುವ ಚತುರ್ವ್ಯೂಹವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ವಿಧಾನೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಅವನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಪಡಬಾರದು.

೫೧. ರಂಗೇಶ, ಭೂತೇಶ, ಮಹಾವಿದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಭೈರವ ಇವರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸಾಂಗತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೫೨. ಚತುಸ್ಸಾಮುದ್ರಿಕಕೂಪ, ಕುಬ್ಜತೀರ್ಥ, ಗಣೇಶತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾಖ್ಯಗಂಗೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಗುವುದು.

೫೩. ಶುಭಾನನೇ! ಕ್ಲೇಶಪರಿಹಾರಕನಾದ ಕ್ಲೇಶವದೇವನು ಸಮಸ್ತ ಮಾಧುರಾಮಂಡಲಕ್ಕೂ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವನು.

ಅದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೇಶವಂ ಭದ್ರೇ ಮಘುರಂ ಪುಣ್ಯಮಂಡಲಂ |

ಜನುನಿರರ್ಥಕಂ ತಸ್ಯ ಸಂಸರೇದ್ಭವಸಾಗರೇ

|| ೫೪ ||

ಅನ್ಯಾನ್ಯಸಂಖ್ಯತೀರ್ಥಾನಿ ತತ್ರ ಸಂತಿ ಶುಭಾನನೇ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ತೇಷ್ವಪಿ ದತ್ವಾ ಚ ಕಿಂಚಿತ್ತತ್ರ ಸ್ಥಿತಾಯ ಚ

|| ೫೫ ||

ನರೋ ನ ದುರ್ಗತಿಂ ಯಾತಿ ಸತ್ಯಂ ತುಭ್ಯಂ ಮಯೋದಿತಂ |

ಮಘುರಾಯಾಶ್ಚ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಶ್ರಾವಯೇದ್ಯಃ ಶೃಣೋತಿ ಚ |

ಸೋಪಿ ಭಕ್ತಿಂ ಹರೌ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸರ್ವಾನ್ಮಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೫೬ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ

ಮಘುರಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವರ್ಣನಂ ನಾಮೈಕೋನಾ-

ಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಇತಿ ಮಘುರಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೫೪. ಭದ್ರೇ! ಕೇಶವನನ್ನೂ ಮಘುರಾ ಎಂಬ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೂ ನೋಡದಿರುವವನ ಜನ್ಮವು ನಿರರ್ಥಕವು. ಅವನು ಈ ಸಂಸಾರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವನು.

೫೫. ಶುಭಾನನೇ! ಮಘುರಾಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ದಾನಮಾಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನೂ ಸಹ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವು.

೫೬. ಮಘುರೆಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣ ಪಠನ ಮಾಡುವವನೂ ಸಹ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆಯುವನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀ ನಾರದೀಯ ಪುರಾಣೋತ್ತರ ಭಾಗದೊಳು ವಸುಮೋಹಿನೀ

ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮಘುರಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ವರ್ಣನೆಯೆಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು

ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಅಲೀತಿನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವೃಂದಾವನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾರಭ್ಯತೇ

ಮೋಹಿನ್ಯವಾಚಿ

ಮಥುರಾಯಾಸ್ತು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವನಾನಾಂ ಚಾಪಿ ಮಾನದ |

ಶ್ರುತಂ ವೃಂದಾವನಸ್ಯಾಪಿ ರಹಸ್ಯಂ ಕಿಂಚಿದೀರಯ

|| ೧ ||

ವೃಂದಾರಣ್ಯಂ ಭುವೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಕೀರ್ತಿರೂಪಂ ರಹೋಗತಂ |

ತಚ್ಚೋಕ್ತುಂ ಮಮ ನಾಂಘಾಸ್ತಿ ತನ್ನಿರೂಪಯೆ ವಿಸ್ತರಾತ್

|| ೨ ||

ವಸುರುವಾಚಿ

ಶೃಣು ದೇವಿ ರಹಸ್ಯಂ ಮೇ ವೃಂದಾರಣ್ಯಸಮುದ್ಭವಂ |

ಯೆನ್ನ ಕಸ್ಮೈಚಿದಾಖ್ಯಾತಂ ಮಯಾ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಗುರೂತ್ತಮಾತ್

|| ೩ ||

ನಿಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಮೋಹಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು :—ಮಾನದಾತನಾದ ವಸುವೇ ! ಮಥುರೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ವನಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. ವೃಂದಾವನದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳು.

೨. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ! ವೃಂದಾವನವು ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿರೂಪವು. ರಹಸ್ಯವಾಗಿರುವ ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಬಯಕೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸು.

೩. ವಸುವು , ಹೇಳಿದನು :—ದೇವೀ ! ರಹಸ್ಯವಾದ ವೃಂದಾವನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಾನು ಉತ್ತಮಗುರುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದಿರುವೆನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು,

ಗುರನೇ ಕಥಿತಂ ಭದ್ರೇ ನಾರದೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ |

ವೃಂದಯಾ ನಾರದೇ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ರಹಸ್ಯಂ ಗೋಪಿಕಾಪತೇಃ || ೪ ||

ತದಹಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜಗದುದ್ಧಾರಕಾರಣಂ |

ಏಕದಾ ನಾರದೋ ಲೋಕಾಃ ಪರ್ಯಟೇ ಭಗವತ್ತಿಯಃ || ೫ ||

ವೃಂದಾರಣ್ಯಂ ಸಮಾಸಾಢ್ಯ ತಸ್ಮಾ ಪುಷ್ಪಸರಸ್ತಟೇ |

ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರತೋ ದೇವಿ ಮಾಥುರೇ ಮಂಡಲೇ ಸ್ಥಿತಂ || ೬ ||

ವೃಂದಾರಣ್ಯಂ ತುರಿಯಾಂಶಂ ಗೋಪಿಕೇಶರಹಸ್ಥಲಂ |

ಗೋವರ್ಧನೋ ಯತ್ರ ನಿರಿಃ ಸಖಿಸ್ಥಲಸು ಸತಃ || ೭ ||

ವೃಂದಾಯಾಸ್ತತ್ಪೋರಣ್ಯಂ ನಂದಿಗ್ರಾಮಾನುಯಾಮುನಂ |

ತಟೇ ತು ಯಾಮುನೇ ರಮ್ಯೇ ರಮ್ಯಂ ವೃಂದಾವನಂ ಸತಿ || ೮ ||

೪. ಭದ್ರೇ! ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಆ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ರಾದ ನಾರದರು ಉಪದೇಶಿಸುವರು. ಗೋಪಿಕಾಪತಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ವೃಂದಾ ದೇವಿಯು ನಾರದರಿಗೆ ಹೇಳುವಳು.

೫-೭. ಜಗದುದ್ಧಾರಮಾಡುವಂತಹ ಆ ವೃಂದಾವನರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು.

ಒಂದು ದಿನ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ನಾರದಮುನಿಯು ಲೋಕ ಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ವೃಂದಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಾಯುವ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಸರೋವರದ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದನು.

ದೇವೀ! ಮಾಥುರಾನುಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ. ಗೋಪಿಕೇಶನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ರಹಸ್ಯ ಸ್ಥಳವೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಶವೂ ಆದ ವೃಂದಾವನವು ಮಾಥುರಾನುಂಡಲದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಖಿಸ್ಥಲವದ ಹತ್ತಿರ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯಿದೆ.

೮. ವೃಂದೆಯ ಆ ತಪೋವನವು ಯಮುನಾತೀರದಲ್ಲಿ ನಂದಿಗ್ರಾಮ ವನ್ನನುಕರಿಸುವಂತಿದೆ. ಸಾಧ್ಯ! ಮನೋಹರವಾದ ಯಮುನಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಸುಂದರ ವೃಂದಾವನವು ಪುಣ್ಯಕರವಾದುದು.

ಪುಣ್ಯಂ ತತ್ರಾಸಿ ಸುಭಗೇ ಸುಪುಣ್ಯಂ ಕೌಸುಮಂ ಸರಃ |

ವೃಂದಾಯಾಸ್ತು ತಟೇ ರಮ್ಯೇ ಅಶ್ರಮೋಽತಿಸುಖಾವಹಃ |

|| ೯ ||

ನಿತ್ಯಂ ವಿಶ್ರಮತೇ ಯತ್ರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಸಖಿಭಿರ್ಹರಿಃ |

ಮುಹೂರ್ತಂ ಸ ತು ವಿಶ್ರಮ್ಯ ಸ್ನಿಗ್ಧಭಾಯತರೋಸ್ತಲೇ |

|| ೧೦ ||

ಶೀತಲಂ ಪುಷ್ಪಸರಸೋ ವಾರ್ಯಹಸ್ಪೃಶ್ಯ ನಾರದಃ |

ಕೃತ್ವಾ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಂ ಕರ್ಮ ತಸ್ಯ ತತ್ರ ಸರಸ್ತಟೇ |

|| ೧೧ ||

ತತ್ರ ವೃಂದಾಶ್ರಮೇ ರಮ್ಯೇ ಗೋಪ್ಯೋ ಗೋಪಾಶ್ಚ ಮೋಹಿನಿ |

ಆಯಾಂತಿ ವರ್ಗಶೋ ಯಾಂತಿ ನಾರದಸ್ಯ ವಿಸತ್ಕತಃ |

|| ೧೨ ||

ಅಭೈವಂ ಯಾಮಮೇಕಂ ತು ತತ್ರ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ತು ನಾರದಃ |

ಪ್ರಹರಾರ್ಧಾವಶಿಷ್ಟೇಽಹ್ನಿ ವಿನೇಶಾಶ್ರಮಮದ್ಭುತಂ |

|| ೧೩ ||

೯. ಸುಂದರಾಂಗೀ! ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕುಸುಮಸರೋವರವು ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರವಾದುದು. ಮನೋಹರವಾದ ವೃಂದಾತೀರದಲ್ಲಿ ಸುಖಕರವಾದ ಅಶ್ರಮವಿದೆ.

೧೦. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಹೊಂದುವನು. ಅವನು ಒಂದುಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಅಲ್ಲಿರುವ ವೃಕ್ಷದ ನಿಬಿಡಭಾಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೧. ಶೀತಲವಾದ ಆ ಪುಷ್ಪಸರೋವರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಾರದನು ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಕರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಿ ಸರೋವರದ ತೀರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೨. ಮೋಹಿನೀ! ನಾರದನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ ರಮ್ಯವಾದ ಆ ವೃಂದಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಗೋಪಿಕಾಪ್ತಿಯರು, ಗೋಪಾಲಕರೂ ಸಹ ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೩. ನಾರದನು ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಯಾಮದವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಅಶ್ರಮದೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಯತ್ರ ವೃಂದಾ ಸ್ಥಿತಾ ದೇವೀ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಪರಾಯಣಾ |

ಸಮಾಗತಾನಾಂ ಸತ್ಕಾರಂ ವಿದಧಾನಾ ಫಲಾದಿಭಿಃ

|| ೧೪ ||

ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಪಸೀಂ ಭದ್ರೇ ನಾರದಃ ಸಾಧುಸಂಮತಃ |

ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ವಿನಮ್ರಾಂಗೋ ನಿಷಸಾದ ಧರಾತಲೇ

|| ೧೫ ||

ತತಃ ಸಾ ಧ್ಯಾನಯೋಗಾಂತೇ ಸಮುನ್ಮೀಲ್ಯ ವಿಲೋಚನೇ |

ಆಸನಂ ಸಂದಿದೇಶಾಘೋರತಿಥಯೇ ನಾರದಾಯ ವೈ

|| ೧೬ ||

ತತಃ ಸ ನಾರದಸ್ತತ್ರ ಸತ್ಕೃತೋ ವೃಂದಯಾವಸತ್ |

ರಹಸ್ಯಂ ಗೋಪಿಕೇಶಸ್ಯ ತಸ್ಯಾ ಜಿಜ್ಞಾಸುರಾದರಾತ್

|| ೧೭ ||

ತಯಾ ಕೃತಾಂ ಸತ್ಪ್ರತಿಂ ತು ಸ್ವೀಕೃತ್ಯ ವಿಧಿನಂದನಃ |

ಸುಪ್ರಸನ್ನಾಂತರಾಂ ವೃಂದಾಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಹಾರ್ದಯ ಮೃಜಿಜ್ಞವತ್ || ೧೮ ||

೧೪. ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಭಕ್ತಿಭರಿತಳಾದ ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಬಂದವರಿಗೆ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತಾ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಳು.

೧೫. ಭದ್ರೇ! ತಾಪಸಿಯಾದ ಆ ವೃಂದಾದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಧುಸಮ್ಮತನಾದ ನಾರದಮುನಿಯು ಆ ದೇವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದನು.

೧೬. ಧ್ಯಾನಯೋಗವು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಆ ದೇವಿಯು ಕಣ್ಣೆರೆದು ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ನಾರದಮುನಿಗೆ ಆಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು.

೧೭. ಹಾಗೆ ವೃಂದಾದೇವಿಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ನಾರದಮುನಿಯು ಗೋಪಿಕೇಶನಾದ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಆ ವೃಂದಾದೇವಿಯರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದನು.

೧೮. ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನಾದ ನಾರದನು ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆಕೆಯು ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಮನೋಗತವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ಸಾ ತು ತದ್ವಾಂಭಿತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಧ್ಯಾನಯೋಗೇನ ಭಾಮಿನಿ |

ಸ್ವಸಖೀಂ ಮಾಧವೀಂ ತತ್ರ ಸಮಾಹೂಯಾಬ್ರವೀದಿದಂ || ೧೯ ||

ಮಾಧವಿ ಪ್ರಿಯಮೇತಸ್ಯ ನಾರದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |

ಸಂಪಾದಯ ಯಥಾ ಮಹ್ಯಮಾಶ್ರಮಸ್ಯ ಸುಪುಣ್ಯತಾ || ೨೦ ||

ಸ್ವಾಶ್ರಮಂ ಹ್ಯಾಗತಸ್ಯೈವ ಯೋ ನ ಸಂಪಾದಯೇತ್ಪ್ರಿಯಂ |

ನಿಷ್ಕಲೋ ಹ್ಯಾಶ್ರಮಸ್ತಸ್ಯ ಫೇರುರಾಜಗೃಹೋಪಮಃ || ೨೧ ||

ಅಥ ಸಾ ಮಾಧವೀ ದೇವೀ ನೀತ್ವಾ ನಾರದಮಾಜ್ಞಯಾ |

ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾಯಾಸ್ತು ವೃಂದಾಯಾಃ ಸರಸಸ್ತಟಮುತ್ತಮಂ || ೨೨ ||

ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಸ್ನಾತುಂ ತಂ ಸಂದಿದೇಶ ಹ |

ತತಸ್ತದಾಜ್ಞಯಾ ಭದ್ರೇ ನಾರದೋ ದೇವದರ್ಶನಃ || ೨೩ ||

೧೯. ಭಾಮಿನೀ! ಆ ವೃಂದಾದೇವಿಯಾದರೋ ಮುನಿಯ ಅಭೀಷ್ಟ ವನ್ನರಿತು ಧ್ಯಾನಯೋಗದಿಂದ ತನ್ನ ಸಖಿಯಾದ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

೨೦. ಮಾಧವೀ! ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನಾರದಮುನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಬಹುಪುಣ ಬರುವುದು ಈ ಆಶ್ರಮವೂ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಾನವಾಗುವುದು.

೨೧. ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದವರ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅಂತಹವನ ಆಶ್ರಮವು ನಿಷ್ಫಲವು. ಅದು ಫೇರುರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

೨೨. ಬಳಿಕ ಆ ಮಾಧವೀದೇವಿಯು ತನ್ನ ಒಡೆಯಳಾದ ವೃಂದಾದೇವಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ನಾರದಮುನಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದ ಸರೋವರದ ತೀರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

೨೩-೨೪. ಬಳಿಕ ವಾಯುವ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾರದನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಭದ್ರೇ! ಅನಂತರ ದೇವರನ್ನು

ನಿಮಮಜ್ಜ ಜಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಧ್ಯಾಯಂಚ್ಛ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂಗಮಂ |

ನಿಮಜ್ಜ ಮಾನೇ ಸರಸಿ ನಾರದೇ ಮುನಿಸತ್ತಮೇ

|| ೨೪ ||

ಯಯಾ ವೃಂದಾಂತಿಕಂ ಭದ್ರೇ ಸಂನಿಧಾಯ ತದೀಸ್ಸಿತಂ |

ಅಥಾಸೌ ನಾರದಸ್ತತ್ರ ಸನ್ನಿಮಜ್ಜೋದ್ಗತಸ್ತದಾ

|| ೨೫ ||

ದದರ್ಶ ನಿಜಮಾತ್ಮಾನಂ ವನಿತಾರೂಪಮದ್ಭುತಂ |

ತತಸ್ತು ಪರಿತೋ ನೀಕ್ಷ್ಯ ನಾರದೀ ಸಾ ಶುಚಿಸ್ಥಿತಾ

|| ೨೬ ||

ಪೂರ್ವೋತ್ತರಾಯಾಂ ತಿಷ್ಠಂತೀ ಅಹ್ವಯಂತೀ ಕರೇಂಗಿತ್ಯೈಃ |

ದದರ್ಶ ವನಿತಾಂ ರಮ್ಯಾಂ ಭೂಷಿತಾಂ ಭೂಷಣೋತ್ತಮೈಃ

|| ೨೭ ||

ತತಸ್ತಯಾ ಸಮಾಹೂತಾ ನಾರದೀ ಸಾ ತದಂತಿಕಂ |

ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಿಶ್ವಾಸಿತಾ ಸ್ವಸ್ಥಾ ನೀತಾ ಚಾಪಿ ಸ್ಥಲಾಂತರಂ

|| ೨೮ ||

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾರದನು ಮಾಧವಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂಗಮವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು.

೨೪-೨೬. ಭದ್ರೇ! ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಾರದನು ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅವನ ಅಭಿಲಷಿತವು ನೆರವೇರುವಂತೆ ಸಂಧಾನಮಾಡಿ ಮಾಧವಿಯು ವೃಂದಾದೇವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. ಈ ನಾರದನು ಅಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಎದ್ದಮೇಲೆ ತಾನು ಅದ್ಭುತ ಸ್ತ್ರೀರೂಪ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು.

೨೬-೨೭. ಬಳಿಕ ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತಳಾದ ಆ ನಾರದಿಯು ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಲಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾದ, ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ, ಕೈ ಮತ್ತು ಇಂಗಿತಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರಸ್ತ್ರೀ ಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಂಡಳು.

೨೮. ಅನಂತರ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಾರದಿಯು ಆಕೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಳು.

ರತ್ನಪ್ರಾಕಾರಖಚಿತೇ ಭವನೇ ವನಿತಾಕುಲೇ |

ಪ್ರಾಪಯ್ಯ ತಾಂ ನಿವೃತ್ತಾಸೌ ಸಾಪಿ ತಾಭಿಃ ಸುಸತ್ಯತಾ || ೨೯ ||

ವಿಶಾಖಾದಿಸಖೀವೃಂದೈರಾಶ್ವಾಸ್ಯಾನ್ಯಪ್ಯೇಕಯೌ ತತಃ |

ಪ್ರಾಪಿತಾಭ್ಯಂತರಂ ದೇನಿ ಸಾಪತ್ಯದ್ಗೋಪಿಕೇಶ್ವರಂ || ೩೦ ||

ದೊತ್ಯಾಂ ತಸ್ಯಾಂ ನಿವೃತ್ತಾಯಾಂ ಸಮಾಹೂತಾ ಪ್ರಿಯೇಣ ಸಾ |

ನಾರದೀ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯೇಶಂ ಲಜ್ಜಾನಮ್ರಾಂತಿಕಂ ಯಯೌ || ೩೧ ||

ರಸಿಕೇನ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ರಮಯಿತ್ವಾ ನಿರ್ಜಿತಾ |

ಕ್ರಮೇಣೈವ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸಾ ಪುನಃ ಕಾಸುಮಂ ಸರಃ || ೩೨ ||

ಸಾ ಪುನಸ್ತತ್ರ ಮಾಧವ್ಯಾ ಮುಚ್ಚಿತಾ ದಕ್ಷಪತ್ನೀ ಮೇ |

ಪುಂಭಾವಮುಭಿಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ನಾರದೋ ವಿಸ್ಮಿತೋಭವತ್ || ೩೩ ||

೨೯. ಹೀಗೆ ಆ ನಾರದಿಯನ್ನು ರತ್ನಖಚಿತಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ, ನಾರೀಸಮೂಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆ ನಾರಿಯು ನಿವೃತ್ತಳಾದಳು.

೩೦. ಆ ನಾರದಿಯೂ ಸಹ ಅವರಿಂದ ಸತ್ಕೃತಳಾಗಿ ವಿಶಾಖಾ ಮುಂತಾದ ಸಖೀಜನರಿಂದ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಒಬ್ಬ ನಾರಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದಳು. ದೇವೀ ! ಅಲ್ಲಿ ನಾರದಿಯು ಗೋಪಿಕೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

೩೧. ನಾರದಿಯನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ದೂತಿಯು ಹೊರಟುಹೋದನಂತರ ಪ್ರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು ಆ ನಾರದಿಯು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನ ಸವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

೩೨. ರಸಿಕನಾದ ಅವನು ನಾರದಿಯನ್ನು ಅಲಿಂಗನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಮಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪುನಃ ಕಾಸುಮಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

೩೩- ಅಲ್ಲಿ ಮಾಧವಿಯು ನಾರದಿಯನ್ನು ನೈಋತ್ಯದಿಕ್ಕಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದಳು. ಕೂಡಲೇ ಪುರುಷರೂಪವು ಬಂದಿತು. ನಾರದನು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡನು.

ತತೋ ವೃಂದಾಜ್ಞಯಾ ತತ್ರ ಸರಸಃ ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣೇ |
 ಏಕಾಂತಂ ತಪ ಆಸ್ಥಾಯ ತಸ್ಯ ತತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಣೋತ್ಸುಕಃ || ೩೪ ||

ಏವಂ ತಪಸ್ಯತಸ್ತಸ್ಯ ನಾರದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ |
 ವೃಂದಯಾ ಪ್ರೇಷಿತೈರ್ವೃತ್ತಿಂ ನಿಜಾಂ ಕಲ್ಪಯತಃ ಫಲೈಃ || ೩೫ ||

ಏಕದಾ ನಾರದಸ್ತತ್ರ ವಿಚರನ್ನಾಶ್ರಮಾಂತರೇ |
 ಶುಶ್ರಾವ ಸೌಭಗಂ ಶಬ್ದಂ ಕಯಾಚಿತ್ಸಮುದೀರಿತಂ || ೩೬ ||

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಕೌತುಕಾವಿಷ್ಟೋ ನಾರದೋ ಧ್ಯಾತ್ಮದರ್ಶನಃ |
 ವಿಚಿನ್ವನ್ನನಮಾಸ್ಥಾಯ ನ ದದರ್ಶ ಚ ತತ್ಪದಂ || ೩೭ ||

ತತಃ ಸ ವಿಸ್ಮಯಾವಿಷ್ಟೋ ವೃಂದಾಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸಾದರಂ |
 ಸಾಹಿ ತಸ್ಮೈ ಸಮಾಚಖ್ಯೌ ಕುಬ್ಜಾವೃತ್ತಾಂತಮಾದಿತಃ || ೩೮ ||

೩೪. ತರುವಾಯ ವೃಂದಾದೇವಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಾರದನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಅದರ ಅಗ್ನೀಯ ದಿಗ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೩೫. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಆ ನಾರದನು ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

೩೬. ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ನಾರದನು ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು ಆಶ್ರಮದ ಒಳಗೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ನಾರೀಮಣಿಯು ಹೇಳಿದ ಮನೋಹರಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

೩೭. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನಾರದನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ವನದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದನು. ಆದರೂ ಆ ಸ್ಥಳವು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

೩೮. ಬಳಿಕ ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ನಾರದನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ವೃಂದಾದೇವಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆ ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಕುಬ್ಜೆಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನೊದಲಿನಿಂದ ನಾರದನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಭೂಮ್ಯಂತರಗೃಹಸ್ಥಾನಾ ಕುಬ್ಜಾ ನಾರೀ ವರಾ ವಿಭೋಃ |

ಕಾಮನೇಕಾಂತಕೇ ಸ್ವೇಶಂ ಸಮುಪಾಚರತಿ ಸ್ವಯಂ || ೩೯ ||

ನ ತಾಂ ಕೋಪಿ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜಾನಾತಿ ಮಯಾ ವಿನಾ |

ತತಃ ಸಂಕ್ಷೇಪತೋ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಯಂ ದಿದೃಕ್ಷುಸ್ತಪೋಚರಃ || ೪೦ ||

ಪ್ರಾತಃ ಪ್ರಬೋಧಿತೋ ಮಾತ್ರಾ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಭುಕ್ತ್ವಾನುಗಾನ್ವಿತಃ |

ಗೋಚಾರಣಾಯ ವಿಪಿನೇ ವೃಂದಾವನ ಉಪಾವಿಶತ್ || ೪೧ ||

ಸಖಿಭಿರ್ಗೋಪಕೈಃ ಕ್ರೀಡಾಂ ಕುರ್ವತ್ ಸಂವಾರಯಂಶ್ಚ ಗಾಃ |

ದ್ವಿತೈಃ ಪ್ರಿಯಸಖೈರತ್ರ ಮಮಾಶ್ರಮ ಉಪಾವ್ರಜತ್ || ೪೨ ||

ಮಯಾ ಪ್ರಕಲ್ಪಿತೈರ್ವತ್ಸ ಭವನೇ ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕೇ |

ಫಲಮೂಲಾದಿಭಿರ್ಭಕ್ಷ್ಯೈಸ್ತರ್ಪಿತಃ ಪ್ರಿಯಯಾಸ್ಸಪತ್ || ೪೩ ||

೩೯. ಕುಬ್ಜೆಯು ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನ ನಾರೀಮಣಿಯು, ಅವಳು ಭೂಮಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಳು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ತಾನೇ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿರುವಳು.

೪೦-೪೧. ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಆ ಕುಬ್ಜಾದೇವಿಯನ್ನು ನಾನು ಹೊರತು ಯಾರೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು. ನೀನು ಯಾರ ದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ, ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು ತಾಯಿಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಭಕ್ತರು ಮತ್ತು ಅನುಚರರ ಸಹಿತನಾಗಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು.

೪೨. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಗೋಪಾಲಕರ ಸಂಗಡ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಗೋವುಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾ ಇಬ್ಬರುಮೂವರು ಪ್ರಿಯಸಖರಿಂದ ಕೂಡಿ ನನ್ನ ಈ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುವನು.

೪೩. ವತ್ಸಾ! ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕಭವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಫಲ, ಗೆಡ್ಡೆ ಮುಂತಾದ ಉಪಹಾರದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಪ್ರಿಯೆಯೊಡನೆ ಮಲಗುವನು.

ಸುಸಖ್ಯಾ ರಾಧಯಾ ತತ್ರ ಸೇವ್ಯಮಾನೋ ವ್ರಜಪ್ರಿಯಃ |

ಸಾರ್ಥಯಾಮಂ ವಿಹರತಿ ನಿಕುಂಜೇಷು ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ || ೪೪ ||

ರಾಧಾದಿಭಿಸ್ತತ್ರ ಸುಪ್ತೋ ನೀಜಿತಃ ಶಯನಂ ಗತಃ |

ಸಾರ್ಥಯಾಮೋ ಸ್ವಯಂ ಬುದ್ಧೋ ನಿಜಾಃ ಸಂಮಾನ್ಯ ತಾಃ ಪ್ರಿಯಾಃ ||

ಗೋಪೈರ್ಗೋಪಿಭಿರ್ವೃತಃ ಸಾಯಂ ವ್ರಜಂ ಯಾತಿ ಪ್ರಹರ್ಷಿತಃ |

ಸಖ್ಯಃ ಸಖ್ಯಸ್ಥಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಿಯಾಂ ಸಂಚರ್ಯ ರಾಧಿಕಾಂ || ೪೫ ||

ತಯಾ ಸಹ ವಿಶಾಲಾಪ್ತೈಃ ಸ್ವಗೇಹಾನ್ಯಾಂತಿ ಚಾನ್ವಹಂ |

ಏವಂ ಗತಾಗತಂ ಕುರ್ವಂಲ್ಲಿಲಾಂ ನಿತ್ಯಾಮುಸಾಗತಃ || ೪೬ ||

ಮಯೈವ ದೃಶ್ಯತೇ ವತ್ಸ ನಾಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಭವಾದಿಭಿಃ |

ಮಯಾಪ್ಯಲಕ್ಷಿತಂ ವತ್ಸ ಕುಬ್ಜಾಸಂಕೇತವೈಭವಂ || ೪೭ ||

೪೪. ಅಲ್ಲಿ ವ್ರಜಪ್ರಿಯನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಖಿಯಾದ ರಾಧಾದೇವಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವವನಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಲತಾಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರ ಯಾಮಪರ್ಯಂತ ವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುವನು.

೪೫-೪೬. ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ರಾಧಾ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಾ ನಿದ್ರಿಸುವನು. ಒಂದೊಂದೆಯಾಮವಾದನಂತರ ತಾನೇ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಆ ಪ್ರಿಯೆಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಗೋಪಗೋಪಿಯರ ಸಂಗಡ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು- ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ರಾಧೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಖಿಯರನ್ನು ಅವರ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಲಪಿಸುವನು.

೪೭. ಆ ರಾಧೆಯೊಡನೆ ವಿಶಾಲನೇತ್ರೆಯರಾದ ಪ್ರಿಯೆಯರು ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಶೃಷ್ಟನು ಯಾವಾಗಲೂ ಲೀಲಾವಿಲಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.

೪೮. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆನು. ವತ್ಸಾ ! ಇವನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳೂ ಸಹ ನೋಡಲಾರರು. ಕುಬ್ಜೆಯ ಸಂಕೇತವೈಭವವನ್ನಾದರೂ ನಾನೂ ಸಹ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರೀತಪ್ರಿಯೋಕ್ತ್ವಾ ಜಾನಾಮಿ ಸುಗೋಪ್ಯಂ ಪ್ರವದಾಮಿ ತೇ |

ಅಂಗರಾಗಾರ್ಪಣಾತ್ಪುಣ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸಂಕೇತಮುತ್ತಮಂ || ೪೯ ||

ಸದಾ ಸಾ ಸೇವನವ್ಯಗ್ರಾ ಸೈಕೈಕೇನಾಪ್ಯನೇಕಧಾ |

ಶತಕೋಟಿಮಿತಾನೈವಂ ಮಿಥುನಾನಿ ವಸಂತಿ ಹಿ || ೫೦ ||

ಕುಬ್ಜಾ ಕೃಷ್ಣಾನುರೂಪಾಣಿ ನಾನಾಕ್ರೀಡಾಪರಾಣಿ ಚ |

ಸಂಭೂತಾನ್ಯಾದ್ಯಮಿಥುನಾತ್ ಸ್ಥಾವರಂ ಭಾವಯಂತ್ಯಸಿ || ೫೧ ||

ಗತಾಗತವಿಹೀನಾನಿ ನಿತ್ಯಂ ನವನವಾನಿ ಚ |

ತದಗಮ್ಯಂ ತೃತೀಯಸ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಸ್ಯೈಕತಾಂ ಗತಂ || ೫೨ ||

ರೂಪಂ ವಿಲಕ್ಷಣಂ ವಿಪ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಯೈಕಲಂ |

ಏಕೈವಾಹಂ ವಿಜಾನಾಮಿ ಶ್ರುತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ವಮಪ್ಯಥ || ೫೩ ||

೪೯. ಪ್ರಿಯನು ಸಂತುಷ್ಟನಾದಾಗ ಆ ವೈಭವವನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಗೋಪ್ಯವು ಅದರೂ ನಿನಗೆ ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ಕುಬ್ಜೆಯು ಅಂಗರಾಗವನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಆ ಉತ್ತಮ ಸಂಕೇತ ವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವಳು.

೫೦-೫೨. ಆ ಕುಬ್ಜೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೃಷ್ಣಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತಳಾಗಿರುವಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿರುವನು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಆದ ಕುಬ್ಜೆಯೂ ಸಹ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನೂರುಕೋಟಿ ದಂಪತಿಗಳಾಗಿ ನಾನಾವಿಧ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಳಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವಳು.

ಮೊದಲನೆಯ ಮಿಥುನದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಮಿಥುನಗಳೂ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಸ್ಥಾವರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಗಮನಾಗಮನರಹಿತರಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಸಹೊಸದಂತೆ ಕಾಣುವುವು.

೫೨-೫೪. ಮೂರನೆಯ ಮಿಥುನವು ಎರಡನೆಯ ಮಿಥುನದೊಡನೆ ಏಕೈವಾಗುವುದು. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವು. ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಯು

ದಗ್ಧಃ ಷಟ್ಕರ್ಣಗೋ ಮಂತ್ರ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ಸಮುಪಾಚರ |

ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ಬಲಭಂ ಸೋಽಪಿ ವೃಂದೋಕ್ತ್ವಾ ನಾರದೋ ಮುನಿಃ || ೫೪ ||

ಉಭಯಂ ಚಿಂತಯತ್ ಸ್ವಾವೋ ಮುನಿಸ್ತತ್ತ್ವೇನ ತತ್ಪರಂ |

ಏತದ್ರಹಸ್ಯಂ ವಿಧಿಜೇ ವಿಷಯಂ ಗುರುಶಿಷ್ಯಯೋಃ || ೫೫ ||

ನೈವ ಕೋಪ್ಯಸರೋ ವೇತ್ತಿ ಧರ್ಮಶ್ಲೋಕವಾಯೋರಪಿ |

ಏಕ ಏವ ವಿಜಾನಾತಿ ವಕ್ತಾ ಶ್ರೋತೃಕತಃ ಶುಭೇ || ೫೬ ||

ತದೇಕಂ ತತ್ವಮೇವಾಸ್ತಿ ನೇಹ ನಾನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ |

ಗದಿತಂ ತೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ರಹಸ್ಯಂ ಗೋಪಿಕೇಶಿತುಃ || ೫೭ ||

ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಆ ರೂಪವು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದು. ಅದನ್ನು ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿರುವೆನು. ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳಿ ನೀನು ಈಗ ತಿಳಿದಿರುವೆ.

ಯಾವ ಗೋಪ್ಯವಿಷಯವೇ ಆಗಲಿ ಮೂರು ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಅದು ಹಾಳಾಗುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಆರ್ಯರು ನುಡಿದಿರುವರು. ಅದನ್ನು ನೀನು ನೆನಪಿ ನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿಡು. ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬೇಡ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೃಂದಾದೇವಿಯು ಹೇಳಿದಳು.

೫೪-೫೫. ಇಂತಹ ದುರ್ಲಭವಾದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾರದ ಮುನಿಯೂ ಸಹ ವೃಂದೆಯು ಹೇಳಿದ ಪುಕಾರ ಉಭಯವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪರನಾದನು. ವಿಧಿಕುಮಾರೇ! ಈ ರಹಸ್ಯವು ಗುರುಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗೇ ತಿಳಿಯಲರ್ಹವು.

೫೬-೫೭. ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದು! ಅದರಂತೆ ಕಾಪಾಡುವುದು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಧರ್ಮವು. ವಕ್ತೃವೊಬ್ಬನೇ ತಿಳಿದಿರುವನು. ಅವನೊಬ್ಬನಿಂದ ಶ್ರೋತೃವು ತಿಳಿಯುವನು.

ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ತತ್ವವು ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದು. ಅನೇಕರೂಪಗಳು ತೋರಿದರೂ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ತತ್ವವಿರುವುದು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಧನ್ಯಳಾದ ಮೋಹಿನೀ! ಗೋಪಿಕೇಶ್ವರನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಪ್ರಕಾಶಾಚರಿತಂ ಚಾಪಿ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಸಮ್ಯಜ್ಞಾಶಾಮಯ |

ಯತ್ರ ಸಂದರ್ಶಿತಂ ತತ್ಸಂ ತ್ವತ್ಪ್ರೀತಿ ವಿಧಿನಂದಿನಿ

|| ೫೮ ||

ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಕುಂಡಮೇತದ್ಧಿ ಪುಣ್ಯಂ ವೃಂದಾವನೇ ವನೇ |

ತತ್ರ ಯಃ ಸ್ನಾತಿ ಮನುಜೋ ಮೂಲನೇಷಂ ವಿಭಾವಯತ್

|| ೫೯ ||

ವೈಭವಂ ಪಶ್ಯತೇ ಕಿಂಚಿದೇವಂ ನಿತ್ಯವಿಹಾರಿಣಃ |

ಶಕ್ರೇಣ ಜ್ಞಾತತತ್ಪ್ರೇಸ ಗೋವಿಂದೋ ಯತ್ರ ಚಿಂತಿತಃ

|| ೬೦ ||

ಗೋವಿಂದಕುಂಡಂ ತದ್ಭದ್ರೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರಾಪಿ ತಲ್ಲಭೇತ್ |

ಏಕೋನೇಕಸ್ವರೂಪೇಣ ಯತ್ರ ಕುಂಜವಿಹಾರಿಣಾ

|| ೬೧ ||

ವಲ್ಲವೀಭಿಃ ಸಮಾರಚ್ಛೋ ರಾಸಸ್ತದಪಿ ತದ್ವಿಧಂ |

ಯತ್ರ ನಂದಾದಯೋ ಗೋಸಾ ದದೃಶುರ್ವೈಭವಂ ವಿಭೋಃ

|| ೬೨ ||

೫೮-೫೯. ವಿಧಿಕುಮಾರೀ ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಕಟಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಸ್ಥಾನವೇ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಕುಂಡವು. ಇದು ಈ ವೃಂದಾವನವೆಂಬ ವನದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕರವಾದುದು.

೫೯-೬೦. ಆ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ರೀತಿ ನಿತ್ಯವಿಹಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ವೈಭವವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕಾಣುವನು.

೬೦-೬೧. ಭದ್ರೇ ! ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಇಂದ್ರನು ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದ ಸ್ಥಾನವೇ ಗೋವಿಂದಕುಂಡವು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದು.

೬೧-೬೨. ಒಬ್ಬನೇ ಆದ ಕೃಷ್ಣನು ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಿಂದ ಲತಾಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವಾಗ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಗಡ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳವೂ ಅಂತಹುದೇ ಆಗಿದೆ.

ತಚ್ಚ ತತ್ಪ್ರಕಾಶಾಖ್ಯಂ ತೀರ್ಥಂ ಶ್ರೀಯಮುನಾಜಲೇ |
ದರ್ಶಿತಂ ಯತ್ರ ಗೋಪಾನಾಂ ಕಾಲಿಯಸ್ಯ ವಿಮರ್ದನಂ || ೬೩ ||

ತಚ್ಚ ಪುಣ್ಯಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ತೀರ್ಥಂ ಪಾಪಾಪಹಂ ನೃಣಾಂ |
ದಾನಾಗ್ನೀರ್ನೋಚಿತಾ ಯತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಬಾಲಧನಾರ್ಭಕಾಃ || ೬೪ ||

ಗೋಪಾಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ತತ್ಪುಣ್ಯಂ ತೀರ್ಥಂ ಸ್ನಾನಾದಘಾಪಹಂ |
ಯತ್ರ ಕೇಶೀ ಹತಸ್ತೇನ ಲೀಲಯೈವ ಹಯಾಕೃತಿಃ || ೬೫ ||

ತತ್ರ ಸ್ನಾತಸ್ತು ಮನುಜೋ ಲಭತೇ ಧಾಮ ವೈಷ್ಣವಂ |
ಯತ್ರ ದುಷ್ಟೋ ವೃಷಸ್ತೇನ ಹತಸ್ತತ್ರಾಭವಚ್ಛುಚಿಃ || ೬೬ ||

ಅರಿಷ್ಟಕುಂಡಂ ವಿಖ್ಯಾತಂ ಸ್ನಾನಮಾತ್ರೇಣ ಮುಕ್ತಿದಂ |
ಧೇನುಕೋಽಘೋ ಬಕೋ ವತ್ಸೋ ಪ್ಯೋನೋ ಲಂಬಾಸುರೋಪಿ ಚ ||

೬೩. ಅದು ತತ್ಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ತೀರ್ಥವು. ಯಮುನಾಜಲದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಕಾಲಿಯ ಎಂಬ ಮಹಾಸರ್ಪವನ್ನು ವಿಮರ್ದನೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿರುವನು.

೬೪. ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಬಾಲಕರು ಮುಂತಾದವರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿಸ ಸ್ನಾನವು ಉತ್ತಮತೀರ್ಥವಾಗಿ ಅದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೬೫. ಅಶ್ವಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿದ ಕೇಶಿಯೆಂಬ ಅಸುರನನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವು ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹರಿಸುವುದು.

೬೬-೬೭. ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸಂಹೃತವಾದ ವೃಷಭವು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧಹೊಂದಿದ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ವೈಷ್ಣವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಅದು ಅರಿಷ್ಟಕುಂಡವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು ಲಭಿಸುವುದು.

ಹತಾಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ಲೀಲಾಸು ತತ್ರ ತೀರ್ಥಾನಿ ಯಾನ್ಯಪಿ |

ತೇಷು ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರೋ ಭಕ್ತಃ ಸಂತಪ್ಯ ಸಿತ್ಯದೇವತಾಃ || ೬೮ ||

ಲಭತೇ ವಾಂಞಿತಾ ಕಾಮಾ ಗೋಪಾಲಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದತಃ |

ಸುಸ್ತಂ ಭುಕ್ತಂ ವಿಚರಿತಂ ಶ್ರುತಂ ದೃಷ್ಟಂ ವಿಲಕ್ಷಣಂ || ೬೯ ||

ಕೃತಂ ಯತ್ರ ಚ ತತ್ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸ್ನಾನಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಪ್ರದಂ |

ಶ್ರುತಃ ಸಂಚಿಂತಿತೋ ದೃಷ್ಟೋ ನತಃ ಶ್ಲಿಷ್ಠಃ ಸ್ತುತೋರ್ಥಿತಃ || ೭೦ ||

ಯತ್ರ ಪುಣ್ಯನರೈರ್ಭದ್ರೇ ತಚ್ಚ ತೀರ್ಥಂ ಗತಿಪ್ರದಂ |

ಯತ್ರ ಶ್ರೀರಾಧಯಾ ಭದ್ರೇ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಸುದಾರುಣಂ || ೭೧ ||

೬೭-೬೮. ಪಾಪಿಯಾದ ಧೇನುಕಾಸುರ, ಬಕಾಸುರ, ವತ್ಸಾಸುರ, ವ್ಯೋಮ ಮತ್ತು ಲಂಬಾಸುರ ಇವರು ಲೀಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳು.

೬೮-೬೯. ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಸಿತ್ಯದೇವತೆಗಳ ತಪಣಮಾಡಿದರೆ ಗೋಪಾಲನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಇಷ್ಟಕಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

೬೯-೭೦. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಮಲಗಿದ, ಭೋಜನಮಾಡಿದ, ಸಂಚರಿಸಿದ, ಕೇಳಿದ, ನೋಡಿದ ಮತ್ತು ವಿಲಕ್ಷಣ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು.

೭೦-೭೧. ಭದ್ರೇ ! ಪುಣ್ಯವಂತರಾದ ಜನರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದ, ಅವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ, ಆಲಂಗಿಸಿದ, ಸ್ತುತಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳು. ಅವೂ ಸದ್ಗತಿದಾಯಕಗಳಾಗುವುವು.

ತಚ್ಚೈಕುಂಡಂ ಮಹತ್ಪುಣ್ಯಂ ಸ್ನಾನೇ ದಾನೇ ಜಪಾದಿಕೇ |
ವತ್ಸತೀರ್ಥಂ ಚಂದ್ರಸರಸ್ವತ್ಯೈವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಸರಃ || ೨೨ ||

ರುದ್ರಕುಂಡಂ ಕಾಮಕುಂಡಂ ಪರಮಂ ಮಂದಿರಂ ಹರೀಃ |
ವಿಶಾಲಾಲಕನಂದಾದ್ಯಾನೀಯಕುಂಡಂ ಮನೋಹರಂ || ೨೩ ||

ವಿಮಲಂ ಧರ್ಮಕುಂಡಂ ಚ ಭೋಜನಸ್ಥಲಮೇವ ಚ |
ಬಲಸ್ಥಾನಂ ಬೃಹತ್ಸಾನುಃ ಸಂಕೇತಸ್ಥಾನಕಂ ಹರೀಃ || ೨೪ ||

ನಂದಿಗ್ರಾಮಃ ಕಿಶೋರ್ಯಾತ್ಮ ಕುಂಡಂ ಕೋಕಿಲಕಾನನಂ |
ಶೇಷಶಾಯಿಪರ್ಯೋಚ್ಚಿತ್ ಕ್ರೀಡಾದೇಶೋಕ್ಷಯೋ ವಟಃ || ೨೫ ||

ರಾಮಕುಂಡಂ ಚೀರಚೌರ್ಯಂ ಭದ್ರಭಾಂಡೀರಬಿಲ್ವಕಂ |
ಮಾನಾಹ್ವಂ ಚ ಸರಃ ಪುಣ್ಯಂ ಪುಲಿನಂ ಚಕ್ರಭೋಜನಂ || ೨೬ ||

೨೧-೨೨. ಭದ್ರೇ ! ಶ್ರೀರಾಧಾದೇವಿಯು ಅತಿ ಕಠಿನವಾಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳವು ಶ್ರೀಕುಂಡವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಅದು ಸ್ನಾನ, ದಾನ, ಜಪಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಹಾಪುಣ್ಯದಾಯಕವು.

೨೨-೨೩. ವತ್ಸತೀರ್ಥ, ಚಂದ್ರಸರೋವರ, ಅಪ್ಸರಸ್ಸರೋವರ, ರುದ್ರಕುಂಡ, ಕಾಮಕುಂಡ, ವಿಶಾಲಾ, ಅಲಕನಂದಾ ಮುಂತಾದುವು, ಆನೀಯಕುಂಡ ಇವು ಮನೋಹರವು, ಉತ್ತಮವೂ ಆದ ಹರಿಮಂದಿರವು.

೨೪. ವಿಮಲ, ಧರ್ಮಕುಂಡ, ಭೋಜನಸ್ಥಳ, ಬಲಸ್ಥಾನ, ಬೃಹತ್ಸಾನು ಇವು ಹರಿಯ ಸಂಕೇತಸ್ಥಾನಗಳು.

೨೫-೨೬. ನಂದಿಗ್ರಾಮ, ಕಿಶೋರೀಕುಂಡ, ಕೋಕಿಲಕಾನನ, ಶೇಷಶಾಯಿ, ಕ್ಷೀರಸಾಗರ. ಕ್ರೀಡಾದೇಶ, ಅಕ್ಷಯವಟ, ರಾಮಕುಂಡ, ಚೀರಚೌರ್ಯ, ಭಾಂಡೀರಬಿಲ್ವಕ, ಮಾನಸರಸ್ಸು, ಪುಣ್ಯಪುಲಿನ, ಚಕ್ರಭೋಜನ, ಅಕ್ರೂರವನ,

ಅಕ್ರೂರಂ ತಾಕ್ಷ್ಯಗೋವಿಂದಬಹುಲಾರಣ್ಯಕಂ ಶುಭೇ |
ಏತದ್ವೃಂದಾವನಂ ನಾನು ಸಮಂತಾತ್ಮಂಚಯೋಜನಂ || ೭೭ ||

ಸುಪುಣ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಕೃಜ್ಜುಷ್ವಂ ದರ್ಶನಾದೇವ ಮುಕ್ತಿದಂ |
ಯಸ್ಯ ಸಂದರ್ಶನಂ ದೇವಾ ನಾಂಭಂತಿ ಚ ಸುದುರ್ಲಭಂ || ೭೮ ||

ಲೀಲಾಮಾಭ್ಯಂತರೀಂ ದ್ರಷ್ಟ್ವಂ ತಪಸಾಪಿ ನ ಚಿಕ್ಷಮಾಃ |
ಸರ್ವತ್ರ ಸಂಗಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಯಸ್ತು ವೃಂದಾವನಂ ಶ್ರಯೇತ್ || ೭೯ ||

ನ ತಸ್ಯ ದುರ್ಲಭಂ ಕಿಂಚಿತ್ತ್ರಿಸು ಲೋಕೇಷು ಭಾಮಿನಿ |
ವೃಂದಾವನೇತಿ ನಾಮಾನಿ ಯಃ ಸಮುಚ್ಚರತಿ ಪ್ರಿಯೇ || ೮೦ ||

ತಸ್ಯಾಪಿ ಭಕ್ತಿರ್ಭವತಿ ಸತತಂ ನಂದನಂದನೇ |
ಯತ್ರ ವೃಂದಾವನೇ ಪುಣ್ಯೇ ನರನಾರೀಪ್ಲವಂಗಮಾಃ || ೮೧ ||

ತಾಕ್ಷ್ಯವನ, ಗೋವಿಂದವನ, ಬಹುಲಾರಣ್ಯ ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೃಂದವನವೆನಿಸುವುವು. ಇದು ಸುತ್ತಲೂ ಐದುಗಾವುದ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳದು.

೭೭. ಈ ವೃಂದಾವನವು ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರವಾದುದು. ಬಹು ಪುಣ್ಯವಂತರು ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸಿದುವರು. ಇದರ ದರ್ಶನವಾಶ್ರಮದಲೇ ಮುಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ದೇವತೆಗಳೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾದ ಈ ವೃಂದಾವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಬಯಸುವರು.

೭೯-೮೦. ಹರಿಯ ಆಭ್ಯಂತರ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ದುರ್ಲಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

೮೦-೮೧. ಭಾಮಿನೀ! ವೃಂದಾವನವೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವನ್ನಾದರೂ ಹೇಳುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಸಹ ನಂದಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಭಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವುದು.

ಕೃಮಿಕೀಟಪತಂಗಾದ್ಯಾಃ ಖಗಾ ವೃಕ್ಷಾ ನಗಾ ಮೃಗಾಃ |

ಸಮುಚ್ಚರಂತಿ ಸತತಂ ರಾಧಾಕೃಷ್ಣೇತಿ ಮೋಹಿನಿ

|| ೮೨ ||

ಕೃಷ್ಣಮಾಯಾಭಿಭೂತಾನಾಂ ಕಾಮಕಶ್ಮಲಚೇತಸಾಂ |

ಸ್ವಪ್ನೇಪಿ ದುರ್ಲಭಂ ಪುಂಸಾಂ ಮನ್ಯೇ ವೃಂದಾವನೇಕ್ಷಣಂ

|| ೮೩ ||

ವೃಂದಾರಣ್ಯಂ ತು ಯೈರ್ದೃಷ್ಟಂ ನರೈಃ ಸುಕೃತಿಭಿಃ ಶುಭೇ |

ತೈಃ ಕೃತಂ ಸಫಲಂ ಜನ್ಮ ಕೃಪಾಪಾತ್ರಾಣಿ ತೇ ಹರೇಃ

|| ೮೪ ||

ಕಿಂ ಪುನರ್ಬಹುನೋಕ್ತೇನ ಶ್ರುತೇನ ವಿಧಿನಂದಿನಿ |

ಸೇವ್ಯಂ ವೃಂದಾವನಂ ಪುಣ್ಯಂ ಭವ್ಯಂ ಮುಕ್ತಿಮುಖೇಪ್ಸುಭಿಃ

|| ೮೫ ||

ದೃಶ್ಯಂ ಗಮ್ಯಂ ಚ ಸಂಸೇವ್ಯಂ ಧೈಯಂ ವೃಂದಾವನಂ ಸದಾ |

ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇ ಸಮಂ ತಸ್ಯ ಭುವಿ ಕೀರ್ತಿವಿವರ್ಧನಂ

|| ೮೬ ||

೮೨-೮೨. ಮೋಹಿನೀ! ಪುಣ್ಯಕರನಾದ ಈ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿಗಳು, ಕೃಮಿ, ಕೀಟ, ಪತಂಗ ಮುಂತಾದುವು, ವೃಕ್ಷಗಳು, ವೃಕ್ಷಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ಮೃಗಗಳೂ ಸಹ ಯಾವಾಗಲೂ 'ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ' ಎಂಬ ದಾಸಿಯೇಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

೮೩. ಕೃಷ್ಣನಾಯೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮವೆಂಬ ಕಶ್ಮಲವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ವೃಂದಾವನದ ದರ್ಶನವು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದುರ್ಲಭವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವೆನು.

೮೪. ಮಂಗಳರೂಪಿಯಾದ ಮೋಹಿನೀ! ವೃಂದಾವನವನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವಂತರ ಜನ್ಮವೇ ಸಫಲವು ಅಂತಹವರು ಹರಿಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು

೮೫. ವಿಧಿಕುಮಾರೀ! ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಿದುದರಿಂದೇನು. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಲ್ಲರೂ ಪುಣ್ಯಕರವು ಮಂಗಳಕರವು ಅದ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು.

೮೬. ಯಾವಾಗಲೂ ವೃಂದಾವನದ ದರ್ಶನ, ಗಮನ, ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಇವುಗಳಲ್ಲಾ ಸಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನನಾದ ಯಶಸ್ವರ ಕರ್ಮವು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಯತ್ರ ಗೋವರ್ಧನೋ ನಾಮ ದ್ವಿಜಃ ಕಲ್ಪೇ ಪುರಾತನೇ |

ವಿರಕ್ತಃ ಸರ್ವಸಂಸಾರಾತ್ತಸ್ತರ್ವಾ ವರಮಂ ತಪಃ

|| ೮೭ ||

ತದ್ಗತ್ವಾ ದೇವಿ ದೇವೇಶೋ ಭಗವಾನ್ನಿಷ್ಟುರವ್ಯಯಃ |

ಕ್ರೀಡಾಸ್ಥಾನಂ ನಿಜಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವರಂ ದಾತುಂ ದ್ವಿಜನ್ಮನೇ

|| ೮೮ ||

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವದೇವೇಶಂ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಂ |

ವಿಲಸತ್ಕೌಸ್ತುಭೋರಸ್ಥಂ ಮಕರಾಕೃತಿಕುಂಡಲಂ

|| ೮೯ ||

ಸುಕಿರೀಟಂ ಸುಕಟಕಂ ಕಲನೂಪುರಭೂಷಿತಂ |

ವನಮಾಲಾನಿವೀತಾಂಗಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಿತವಕ್ಷಸಂ

|| ೯೦ ||

ಪೀತಕಾಶೇಯವಸನಂ ನವಾಂಬುದಸಮಪ್ರಭಂ |

ಸುನಾಭಿಂ ಸುಂದರಗ್ರೀವಂ ಸುಕಪೋಲಂ ಸುನಾಸಿಕಂ

|| ೯೧ ||

೮೭. ದೇವೀ ! ಪೂರ್ವಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಗೋವರ್ಧನನೆಂಬ ದ್ವಿಜನು ಸಕಲ ಸಂಸಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದನು.

೮೮. ದೇವೇಶನು, ನಾಶರಹಿತನು, ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನೂ ಆದ ಐಷ್ಠ್ಯದೇವನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವರಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಕ್ರೀಡಾಸ್ಥಾನವಾದ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

೮೯-೯೧. ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪಾಣಿಯು, ವಕ್ಷಃಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾದ ಕೌಸ್ತುಭ ಮಣಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು, ಮಕರದಂತಿರುವ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನು, ಒಳ್ಳೆಯ ಕಿರೀಟ, ಕಡಗಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು, ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಾಭರಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತನು, ಕಂಠದಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವವನು, ವಕ್ಷಃಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳವನು, ಹಳದಿಯ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಟ್ಟಿರುವವನು, ನೂತನ ಮೇಘದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವವನು, ಸುಂದರವಾದ, ನಾಭಿ, ಕುತ್ತಿಗೆ, ಕೆನ್ನೆ, ಮೂಗು, ಹಲ್ಲು ಇವುಗಳುಳ್ಳವನು, ಸಮೀಚೀನ ಮಂದಹಾಸಯುಕ್ತನು, ಮನೋಹರ ಮೊಣಕಾಲು,

ಸುದ್ವಿಜಂ ಸುಸ್ಥಿತಂ ಸುಷ್ಪಜಾನೂರುಭುಜಮಧ್ಯಕಂ |

ಕೃಪಾರ್ಣವಂ ಪ್ರಮುದಿತಂ ಸುಪ್ರಸನ್ನಮುಖಾಂಬುಜಂ || ೯೨ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ಸಹಸೋತ್ಥಾಯ ನನಾಮ ಭುವಿ ದಂಡವತ್ |

ವರಂ ಬ್ರೂಹೀತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಹ ಗೋವರ್ಧನೋ ಹರಿಃ || ೯೩ ||

ಪದ್ಭ್ಯಾಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಮತ್ಪ್ರೇಷಂ ತಿಷ್ಠ ಚೈವ ವರೋ ಮಮ |

ತಚ್ಚ್ಛ್ವಾ ಭಕ್ತವಶ್ಯೋ ವೈ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ || ೯೪ ||

ತಸ್ಯಾ ತತ್ಪ್ರೇಷಮಾಕ್ರಮ್ಯ ತದಾ ಭೂಯೋ ದ್ವಿಜೋಬ್ರವೀತ್ |

ನಾಹಂ ತ್ವಾಮುತ್ಸಹೇ ದೇವ ನಿಜಪ್ರೇಮೇ ಜಗತ್ಪತೇ || ೯೫ ||

ತೊಡೆ, ಭುಜಮಧ್ಯ ಇವುಗಳುಳ್ಳವನು, ಕೃಪಾಸಾಗರನು, ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನು, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಮುಖಕಮಲವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಆ ದೇವದೇವೇಶನನ್ನು ಗೋವರ್ಧನದ್ವಿಜನು ನೋಡಿದನು.

೯೨-೯೪. ಕೂಡಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎದ್ದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ದಂಡಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದನು. ಹರಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ! ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವೆನು. ವರವನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅನಂತರ ಗೋವರ್ಧನನು ಹರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ವಾಮೀ! ನೀನು ನನ್ನ ಹಿಂಭಾಗವನ್ನು ಪಾದಗಳಿಂದಾಕ್ರಮಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಇದೇ ನಾನು ಬೇಡುವ ವರವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

೯೪-೯೫. ಭಕ್ತಪರಾರ್ಥಿನನಾದ ಹರಿಯು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಅವನ ಹಿಂಭಾಗವನ್ನು ಪಾದಗಳಿಂದಾಕ್ರಮಿಸಿ ನಿಂತನು. ಆಗ ದ್ವಿಜನು ಪುನಃ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೯೫. ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ದೇವಾ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿಳಿಯುವುದನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆನು. ಅದಕಾರಣ ನೀನು ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಬೇಕು.

ಅನತಾಗಯಿತುಂ ತಸ್ಮಾದೇವನೋವ ಸ್ಥಿರೋ ಭವ |

ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಕೃತ್ವಾ ಗೋವರ್ಧನಂ ದ್ವಿಜಂ || ೯೬ ||

ಗಿರಿರೂಪಧರಂ ಯಾತಿ ನಿತ್ಯಂ ಯೋಗಿವನಂ ಕ್ವಚಿತ್ |

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರೇ ಭಗವಾಃ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಗೋವರ್ಧನಂ ದ್ವಿಜಂ || ೯೭ ||

ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಿಜಸಾರೂಪ್ಯಂ ನಂದಾದ್ಯೈಃ ಸಮಭೋಜಯತ್ |

ಅನ್ನಕೂಟೇನ ದೋಹೇನ ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಬಲಂ ದ್ವಿಜಂ || ೯೮ ||

ತೈಟ್ಟರೀತಂ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ನವನೋಘಾನಸಾಯಯತ್ |

ಮಿತ್ರಂ ಸ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸಂಜಾತಂ ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ || ೯೯ ||

ತಂ ಯೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ನರೋ ದೇವಿ ಪೂಜಯೇದುಪಚಾರಕೈಃ |

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಪರಿಕ್ರಮೇನ್ನ ತಸ್ಯ ಪುನರುದ್ಭವಃ || ೧೦೦ ||

೯೬-೯೭. ಬಳಿಕ ಜಗತ್ಪತಿಯು, ಗೋವರ್ಧನವಿಪ್ರನು ಗಿರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಗಿರಿಯು ನೆಲೆಸಿರುವ ಯೋಗಿನನಕ್ಕೆ ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಬರುತ್ತಿರುವನು.

೯೭-೯೮. ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಗೋವರ್ಧನ ದ್ವಿಜನು ತನ್ನ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಂದ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿದನು. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಇಷ್ಟವಾದ ಅನ್ನರಾಶಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

೯೯. ಅವನಿಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ವಾಮಿಯು ನೂತನ ಮೇಘಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ, ಆ ಜಲದಿಂದ ಅವನ ದಾಹವನ್ನಡಗಿಸಿದನು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅವನು ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನಾದನು.

೧೦೦. ದೇವೀ! ಆ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನು ಉಪಚಾರದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲ.

ಗೋವರ್ಧನೋ ಗಿರಿಃ ಪುಣ್ಯೋ ಜಾತೋ ಹರಿನಿವಾಸತಃ |

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದರ್ಶನೇನಾಲಮನ್ಯಪುಣ್ಯಾಚಲಸ್ಯ ಚ | || ೧೦೧ ||

ಯಾಮುನಂ ಪುಲಿನಂ ರಮ್ಯಂ ಕೃಷ್ಣವಿಕ್ರೇಡನಾಂಚಿತಂ |

ತ್ವಮೇವ ಬ್ರೂಹಿ ಸುಭಗೇ ಕ್ಷಾನ್ಯತ್ರ ಜಗತೀತಲೇ || ೧೦೨ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ವನನದೀಗಿರೀ |

ಸುಪುಣ್ಯಾನ್ಪುಣ್ಯದಾನ್ಸ್ನಾಣಾಂ ಸೇವ್ಯಂ ವೃಂದಾವನಂ ಸದಾ || ೧೦೩ ||

ಯಮೀ ಪುಣ್ಯಾ ನದೀ ಯತ್ರ ಪುಣ್ಯೋ ಗೋವರ್ಧನೋ ಗಿರಿಃ |

ತತ್ತ್ವಿಂ ವೃಂದಾವನಾತ್ಪುಣ್ಯಮರಣ್ಯಂ ಭುವಿ ವಿದ್ಯತೇ || ೧೦೪ ||

ಕಲಿಕಲ್ಮಷಭೀತಾಸಾಂ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಚೇತಸಾಂ |

ನಾನ್ಯಂ ವೃಂದಾವನಾತ್ ಸೇವ್ಯಮಸ್ತಿ ಲೋಕೇಷ್ಟಸಿ ತ್ರಿಷು || ೧೦೫ ||

೧೦೧. ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯು ವಾಸಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅದು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲಪುಣ್ಯಾಚಲದರ್ಶನ ಫಲವೂ ಬರುವುದು. ಆದರೆ ದರ್ಶನಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಇತರ ಪುಣ್ಯಾಚಲ ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ.

೧೦೨. ಸುಂದರೀ! ಕೃಷ್ಣನು ವಿಹಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮನೋಹರವಾದ ಯಮುನಾನದಿಯ ಮರಳುದಿಣ್ಣಿಗೆ ಸಮಾನವಾದುದು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿದೆ? ನೀನೇ ಹೇಳು !

೧೦೩. ಆದಕಾರಣ ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯಕರವು, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪುಣ್ಯದಾಯಕವೂ ಆದ ವನ, ನದಿ, ಗಿರಿ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಯಾವಾಗಲೂ ವೃಂದಾವನವನ್ನೇ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

೧೦೪. ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಯಮುನಾನದೀ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾದ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿ ಇವುಗಳಿರುವ ವೃಂದಾವನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ವನವು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿದೆಯೇ ಏನು ?

೧೦೫. ಕಲಿಯ ಕಲ್ಮಷದಿಂದ ಭಯಪಡುತ್ತಿರುವ, ಸ್ವಕ್ಷಂದನಾದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತಚಿತ್ತರಾದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೃಂದಾವನಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಸೇವ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲ.

ಯಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ಯಂ ವಿಚಿರತಿ ಹರಿಗೋಪಗೋಗೋಪಿಕಾಭಿ
 ಒರ್ಹಾರ್ಪೀದೀ ನಟವರವಪುಃ ಕರ್ಣಕಾರಾವತಂಸೀ |
 ವಂಶೀಹಂಸೀಸ್ತನಚಿತರವೋ ವೈಜಯಂತೀವೃತಾಂಗೋ
 ಸಂದಸ್ಯಾಂಗೋ ಧೃತಮಣಿಗರ್ಜಾ ಯಶ್ಚ ಹಂಸೋಹವಾಖ್ಯಃ || ೧೦೬ ||

ಯಸ್ಯ ಧ್ಯಾನಂ ನಗಜನಿಯುತೋಽರ್ಹನಿಶಂ ವೈ ಗಿರೀಶೋ
 ಭಕ್ತಿಕ್ಲಿನ್ನೋ ರಹಸಿ ಕುರುತೇ ಹೃದ್ಧನಾರೀಶ್ವರಾಖ್ಯಃ |
 ಗಾಯತ್ರೀಂ ಸ್ತ್ರೀಂ ಹೃದಯಕುಹರೇ ಪದ್ಮಯೋನಿರ್ವಿಧತ್ತೇ
 ನೇತ್ತ್ವೀಂದ್ರೋ ದಶಶತಮಿತ್ಯರ್ವೀಕ್ಷತೇ ವೈ ಶಚೀಂ ತಾಂ || ೧೦೭ ||

ಅಶ್ರೋತ್ರೇಶೋ ರಹಸಿ ವನಿತಾಂ ರಕ್ಷತಿ ಸ್ವಾಂ ರಸಜ್ಞೋ
 ವಂಶೀನಾದಶ್ರವಣಜಭಿಯಾ ಕಾಮವಾರ್ತಾ ಜನೀನಾಂ |
 ಭೇದಂ ಶೋಷಂ ತದನು ದಹನಂ ಭೇದನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಾಸೀ
 ಚ್ಛ್ರೀಗೋಪೀಶಾಧರಜನಿಸುಧಾಂ ಸಾದರಂ ಶೀಲಯಂತೀ || ೧೦೮ ||

೧೦೬. ನವಿಲುಗರಿಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಶಿಖೆಯುಳ್ಳ, ಉತ್ತಮ ನಟನಂತೆ ಶರೀರವುಳ್ಳ, ತಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟತಾವರೆ ಹೂವನ್ನು ಮುಡಿಮುಕೊಂಡಿರುವ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವ, ಹಂಸಧ್ವನಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ವೈಜಯಂತೀಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ, ನಂದ ಗೋಪನ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಉದ್ಘೃತವಾದ ಮಣಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಹಂಸನಾಮಕನಾದ, ಅಹೇಯನಾದುದರಿಂದ ಅಹಂವಸಿಸಿರುವ ಹರಿಯು ಗೋಪಾಲಕರು ಮತ್ತು ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವನು.

೧೦೭-೧೦೮. ಕೃಷ್ಣನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ವೇಣುನಾದವನ್ನು ಗೌರಿಯು ಕೇಳಿ ಮರುಳಾಗುವಳೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಗಿರೀಶನು ಪಾರ್ಶ್ವತಿಯನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಗಲಿರಲೂ ಅವನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರನೆನಿಸಿದವನು.

ಯಾಭಿವ್ಯಂದಾವನಮನುಗತೋ ನಂದಸೂನುಃ ಕ್ಷಪಾಸು
ರೇನೋ ಚಂದ್ರಾಂಶುಕಲಿತಸಮುದ್ಯೋತಭದ್ರೇ ನಿಕುಂಜೇ |
ತಾಸಾಂ ದಿಷ್ಟಂ ಕಿಮಹಮಧುನಾ ವರ್ಣಯೇ ವಲ್ಲವೀನಾಂ
ಯಾಸಾಂ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಚ ರಣರಜಃ ಶ್ರೀಶವಿಧ್ಯಾದ್ಯಲಭ್ಯಂ || ೧೦೯ ||

ಯತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತ್ಯುಣಮೃಗಖಗಾಯೇ ಕೃಮಿಪ್ರಾಣಿವೃಂದಾ
ವೃಂದಾರಣ್ಯೇ ವಿಧಿಹರರಮಾಭ್ಯರ್ಹಣೇಯಾ ಭವಂತಿ |
ತತ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯಾದ್ವಯಪದರತೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಂ ಗತಃ ಕೌ
ಪ್ರೇಮಸ್ನಿಗ್ಧೋ ವಿಹರತಿ ಸುಖಾಂಭೋಧಿಕಲ್ಲೋಲಮಗ್ನಃ || ೧೧೦ ||

ಈ ಶಂಕೆಯಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ಗಾಯತ್ರೀ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ತನ್ನ
ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಧರಿಸಿರುವನು. ಅಂತೆಯೇ ಇಂದ್ರನೂ ಆ ಶಚೀದೇವಿ
ಯನ್ನು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವನು. ಅಶ್ವೋತ್ರೇಶನು, ರಸಜ್ಞನೂ
ಆದ ಶೇಷನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕಾಂತೆಯನ್ನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು.
ಸೀಮಂತಿನಿಯರ ಕಾಮವಾರ್ತೆಯು ಗೋಪೀನಾಥನ ಅಧರಾಮೃತವನ್ನು ಆದರ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಸ್ವಾದನೆಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾಗಿ, ಮಾತು ಮುಂದುವರಿ
ಯದೆ ನಿಂತು, ನೀರಸವಾಗಿ, ಬೆಂದು ಅಡಗಿಹೋಯಿತು.

೧೦೯. ನಂದಕುಮಾರನು ರಾತ್ರಿಕಾಲಗಳೆಲ್ಲ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಚಂದ್ರರಶ್ಮಿಗಳ ವ್ಯಾಪನೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ಶುಭಲತಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ವಿಹರಿಸಿದನೋ ಅಂತಹ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಅದೃಷ್ಟ
ವನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ಅವರ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಧೂಳಿಯು
ಈಶ, ವಿಧಿ ಮುಂತಾದವರಿಗೂ ಹೋದಲಶಕ್ಯವು.

೧೧೦. ಆ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ನಾಸಿಸುವ ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿ, ಕೃಮಿ
ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಹುಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಾವರ
ವಸ್ತುಗಳೂ ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಇವರಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡಲರ್ಹ
ಗಳಾಗುವುವು. ಅಂತಹ ವೃಂದಾವನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನು

ಯತ್ರ ಕ್ರೂರಾಃ ಸಹಜಮಸುಭೃದ್ವಾತಜಾಂತಾ ವಿಸೃಜ್ಯ
 ವೈರಂ ಸ್ವೈರಂ ಸುಹೃದ ಇವ ತತ್ಸೌಖ್ಯಮೇವಾಶ್ರಯಂತೇ |
 ತತ್ಕಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಭುಮಿವ ಜನಃ ಸಂಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಗಚ್ಛತ್
 ಕ್ವಾಪ್ಯನ್ಯತ್ರ ಪ್ರಭವತಿ ಸುಖೀ ಕೃಷ್ಣಮಾಯಾಕರಂಡೇ || ೧೧೧ ||

ವೃಂದಾರಣ್ಯಂ ತದಖಿಲಧರಾಪುಣ್ಯರೂಪಂ ಶ್ರಯನ್ಮೀ
 ಸ್ವಾಂತಂ ಧ್ವಾಂತಂ ಜಗದಿದಮಧಃಕೃತ್ಯ ವರ್ವರ್ತಿ ಶತ್ಪತ್ |
 ಗೋಪೀನಾಥಃ ಪ್ರತಿಪದಮಪಿ ಪ್ರೇಮಸಂಕ್ಲಿನ್ನಚೇತಾ
 ನೀಚಂ ವೋಚ್ಛಂ ನ ಚ ಗಣಯತಿ ಪ್ರೋದ್ಧರತೈವ ಭಕ್ತಾ || ೧೧೨ ||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖಸಾಗರದ ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನಾಗಿ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೂಡಿ
 ವಿಹರಿಸುವನು. ಬಳಿಕ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪಾದಸೇವೆಯಲ್ಲಾ ಸಕ್ತ
 ನಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೧೧. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ವೈರಿಗಳಾದ ಕ್ರೂರಜಂತುಗಳೂ
 ಸಹ ಯಾವ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ, ಸಹಜವಾದ ಬಹು ವೈರವನ್ನೂ
 ಬಿಟ್ಟು ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವುವೋ, ಅಂತಹ
 ಪ್ರಭುವಿನಂತಿರುವ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಜನರು ಸುಖಪಡುವರೆಂದು
 ಹೇಳತಕ್ಕುದೇನು? ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ವೃಂದಾವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
 ಕೃಷ್ಣಮಾಯೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಯಂತಿರುವ ಯಾವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಸುಖವು ಲಭಿ
 ಸೀತು ! ಎಂದರೆ ವೃಂದಾವನವು ಅತ್ಯಂತ ಸುಖದಾಯಕವು; ಅಂತಹ ಸುಖಪ್ರದ
 ಸ್ಥಾನವು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವ.

೧೧೨. ವೃಂದಾವನವು ಸಮಸ್ತ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ ಪುಣ್ಯರೂಪ
 ವಾದುದು. ಅದನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತೃಣೀಕರಿಸಿ
 ವರ್ತಿಸುವುದು. ಆ ವೃಂದಾವನಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಕಲಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೇಮ
 ಪೂರಿತದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುವ ಗೋಪೀನಾಥನು ಉಚ್ಚನೀಚಭಾವವನ್ನು
 ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ವೃಂದಾವನ, ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಭಕ್ತರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿ
 ಉದ್ಧರಿಸುವನು.

ಗೋಪಾಃ ಗೋಪೀಃ ಖಗಮೃಗನಗಾಗಾಪಗಾಭೂರಜಾಂಸಿ

ಸ್ತೃತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣಮತಿ ಜನೇ ಪ್ರೇಮರಜ್ಜ್ವಾ ನಿಬದ್ಧಃ |

ದಾಸ್ಯಂ ಭಕ್ತೇ ಕಲಯತಿತರಾಂ ತತ್ತಿಮನ್ಯಂ ವ್ರಜೇಶಾತ್

ಸೇವ್ಯಂ ದೇವಂ ಗಣಯ ವಿಧಿಜೇದ್ರಹಂ ತು ಜಾನಾಮಿ ನೈವ || ೧೧೩ ||

ಏತತ್ಸಂಕ್ಷೇಪತಃ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವೃಂದಾರಣ್ಯಸಮುದ್ಭವಂ |

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವಿಧಿಜೇ ತುಭ್ಯಂ ವಕ್ತವ್ಯಂ ನಾವಶೇಷಿತಂ || ೧೧೪ ||

ಸಂಸಾರಭೀತ್ಯೈರ್ಮನುಜೈರೇತದೇವ ಸದಾನಘೈಃ |

ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಕೀರ್ತನೀಯಂ ಚ ಸ್ಮರ್ತವ್ಯಂ ಧೈಯಮೇವ ಚ || ೧೧೫ ||

೧೧೩. ಗೋಪಾಲಕರು, ಗೋಪಿಕಾಪ್ತ್ರೀಯರು, ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷಿ, ಮೃಗ, ಬೆಟ್ಟ, ನದಿ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಧೂಳಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಭಕ್ತಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಪಾಶಬದ್ಧನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ದಾಸಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುವನು. ವಿಧಿಕುಮಾರೇ ! ಇಂತಹ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ವ್ರಜಪತಿಯನ್ನುಳಿದು ಸೇವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ದೇವನನ್ನು ನಾನು ಕಾಣೆನು !

೧೧೪. ವಿಧಿಜಾತೇ ! ಈ ವೃಂದಾರಣ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದಾವುದೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

೧೧೫. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಭಯಪಡುತ್ತಿರುವ, ಪಾಪರಹಿತರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ವೃಂದಾವನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು, ಪಠನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ವೃಂದಾವನಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಯಃ ಶೃಣೋತಿ ನರಃ ಶುಚಿಃ |

ಕೀರ್ತಯೇದ್ವಾಪಿ ವಿಧಿಜೇ ಸೋಪಿ ವಿಷ್ಣುರ್ನ ಸಂಶಯಃ || ೧೧೬ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದೇ ಶ್ರೀವೃಂದಾವನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮಾ
ಶೀತಿಸಂವಾದೋಧ್ಯಾಯಃ

ವೃಂದಾವನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

೧೧೬. ವಿಧಿಕುಮಾರೇ ! ವೃಂದಾರಣ್ಯದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿ
ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಶ್ರವಣಪಠನೆ ಮಾಡುವವನೂ ಸಹ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು
ಪಡೆದು ಅವನ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಇಂತು ಶ್ರೀ ನಾರದೀಯ ಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದೊಳು ವಸುಮೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೃಂದಾವನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯ ಕಥನವೆಂಬ
ಎಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಏಕಾಶೀತಿಸಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ವಸುರುನಾಚಿ

ಯದೇತತ್ಪೀತೀತಂ ದೇವಿ ತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುತ್ತಮಂ
ಶಲ್ವಭಸ್ವ ಮಹಾಭಾಗೇ ಚರಿತ್ವಾ ತೀರ್ಥಮಂಡಲಂ

|| ೧ ||

ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಾಮಂತ್ರೈ ಸಿತರಂ ತೇ ಸರೇಶ್ವರಿ |
ವೃಂದಾವನಮುಪಾಗಮ್ಯ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮೃಗೈಃ ಸಹ

|| ೨ ||

ಸೂತ ಉನಾಚಿ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮೋಹಿನೀಂ ವಿಪ್ರೋ ವಸುಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಪುರೋಹಿತಃ |
ಸತ್ಪತ್ಯ ಪೂಜಿತೋಭೀಷ್ಟಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಯಯಾ ತಥಾ

|| ೩ ||

ಎಂಬತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ವಸುವು ಹೇಳಿದನು :—ಧನ್ಯಳಾವ ದೇವೀ! ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವ
ಉತ್ತಮವಾದ ತೀರ್ಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿನಾದ
ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದು.

೨. ನರೇಶ್ವರೀ! ನಾನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಈ ವೃತ್ತಾಂತ
ವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೃಗಗಳೊಡನೆ ವರ್ತಿಸುವೆನು.

೩. ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು :—ಹೀಗೆ ಮೋಹಿನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವಳ ಪುರೋ
ಹಿತನಾದ ವಸುನಾಮಕಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆಕೆಯಿಂದ ಬಹುವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಸ ಗತ್ವಾ ತತ್ರ ಧಾತಾರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಜಗತಾಂ ವಿಧಿಂ |
 ಪ್ರಣಮ್ಯ ನೋಹಿನೀವೃತ್ತಂ ತಂ ಕಾತ್ಸರ್ಯೇನ ನೈವೇದಯತ್ || ೪ ||
 ತಚ್ಚುತ್ವಾ ವಚಿನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಸೋದ್ವಿಜಾಃ |
 ಪ್ರಸನ್ನಃ ಪ್ರಾಹ ತಂ ವತ್ಸ ಸುಕೃತಂ ಹಿ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ || ೫ ||
 ಯಾ ಮಯಾ ನೋಹಿನೀ ವಿಪ್ರ ದೇವಕಾರ್ಯಾರ್ಥಮಾತ್ಮಜಾ |
 ನಿಯುಕ್ತಾ ಕೃತಕಾರ್ಯಾ ಸಾ ತ್ವಯಾ ಶಸ್ತಾ ಕ್ಷಯಂ ಗತಾ || ೬ ||
 ಭೂಯೋ ಮಮಾಜ್ಞಯಾ ವತ್ಸ ತ್ವಯಾ ಸಂಜೀವಿತಾಧುನಾ |
 ನೀತಾ ಕೃತಾರ್ಥತಾಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸೋನೈಸ್ತತ್ಸೋಧಿಕಃ ಕೃತೀ || ೭ ||
 ಯತ್ತ್ವಯಾ ಮಹ್ಯಮಾಖ್ಯಾತಂ ನೋಹಿನೀವೃತ್ತಮುತ್ತಮಂ |
 ಪ್ರಸನ್ನಸ್ತೇನ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಬ್ರೂಹಿ ತುಭ್ಯಂ ವರಂ ದ್ವಿಜ || ೮ ||

೪. ಆ ವಸುವು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಡೆದ ಮೋಹಿನೀವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದನು.

೫. ಶೌನಕಾದಿಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ! ವಸುನಾಮಕಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ವತ್ಸ! ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೬. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ! ದೇವತೆಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಮೋಹಿನಿಯು ನಿಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅದರಂತೆ ಅವಳು ಕೆಲಸಮಾಡಿದನಂತರ ನೀನು ಅವಳಿಗೆ ಶಾಪಕೊಡಲಾಗಿ ಅವಳು ನಾಶವಾದಳು.

೭. ವತ್ಸಾ! ನೀನು ಪುನಃ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಆಕೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿರುವೆ. ಆಪ್ತೇ ಅಲ್ಲ; ಆಕೆಗೆ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾದಿಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವೆ. ಆದಕಾರಣ ನಿನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯು ಇನ್ನಾರು?

೮. ದ್ವಿಜಾ! ನೀನು ಉತ್ತಮವಾದ ಮೋಹಿನೀವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವೆನು. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ದ್ವಿಜಸ್ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಲೋಕಭಾನಿನಾ |

ಪ್ರಣಮ್ಯ ವನೇ ಸ ವರಂ ವೃಂದಾರಣ್ಯನಿವಾಸನಂ

|| ೯ ||

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಜಗತಾಂ ಧಾತಾ ಸ್ಮಯಮಾನಚತುರ್ಮುಖಃ |

ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಪನ್ನಾರ್ತಹರಸ್ತಥಾಸ್ವಿತಿ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ

|| ೧೦ ||

ಸ ಪ್ರಣಮ್ಯ ನಿಧಾತಾರಂ ವಸುರ್ದೃಷ್ಟಮನಾಸ್ತತಃ |

ವೃಂದಾವನಮುಪಾವ್ರಜ್ಯ ತಪಶ್ಚ ಕ್ರೇ ಸಮಾಹಿತಃ

|| ೧೧ ||

ತಪತಸ್ತಸ್ಯ ತು ವಸೋಃ ಸಂವತ್ಸರಗಣಾ ದ್ವಿಜಾಃ |

ವ್ಯತೀಯುಃ ಪಂಚಸಾಹಸ್ರಾಸ್ತತಸ್ತುಷ್ಠೋ ಹರಿಃ ಸ್ವಯಂ

|| ೧೨ ||

ಗೋಪೈಃ ಪ್ರಿಯಸಖೈರ್ದ್ವಿತ್ವೈರ್ಯುತೋಭ್ಯಾಹ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಂ |

ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ವ್ಯಥುಷೇ ವಿಪ್ರ ತುಷ್ಠೋಹಂ ತಪಸಾ ತವ

|| ೧೩ ||

೯. ಆ ದ್ವಿಜನು ಲೋಕಕರ್ತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ “ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು ” ಎಂಬುದಾಗಿ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

೧೦. ಮುನೀಶ್ವರರೇ! ಶರಣಾಗತರ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಕರ್ತನಾದ ಚತುರ್ಮುಖನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೧೧. ಆ ವಸುವು ಸಂತುಷ್ಟಚಿತ್ತನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶಾಂತನಾಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದನು.

೧೨-೧೩. ಹಾಗೆಯೇ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾ ವಸುವು ಐದುಸಾವಿರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು. ಅನಂತರ ಆ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಹರಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರರಾದ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಗೋಪಾಲಕರೊಡನೆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಿಪ್ರಾ! ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರುವೆನು. ನಿನಗೇನು ಬೇಕು? ವರಕೊಡುವೆನು ಕೇಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ತತಃ ಸ ವಸುರುತ್ಥಾಯ ಅಷ್ಟಾಂಗಾಲಿಂಗಿತಾವನಿಃ |
 ಪ್ರಾಹ ವೃಂದಾವನೇ ದೇವ ವಾಸಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸರ್ವದಾ || ೧೪ ||
 ಅಥ ವಿಷ್ಣು ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾ ವರಂ ತದ್ವಾಂಛಿತಂ ದದೌ |
 ತೇನಾಭಿವಂದಿತೋ ಭೂಯೋ ಹ್ಯಂತರ್ಧಾನಮುಪಾಗತಃ || ೧೫ ||
 ಸ ದ್ವಿಜಸ್ತತ್ಪ್ರಭೃತ್ಯೇವಂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾರೂಪಧರಃ ಸ್ಥಿತಃ |
 ಚಿಂತಯ್ ಸತತಂ ದೇವಂ ವೃಂದಾರಣ್ಯಕುತೂಹಲಂ || ೧೬ ||
 ಕದಾಚಿದ್ಯಮುನಾತೀರೇ ನಿವಿಷ್ಟಸ್ತಂ ವಿಚಿಂತಯ್ |
 ದದರ್ಶ ನಾರದಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ವೃಂದಾರಣ್ಯಂ ವಿಧೇಃ ಸುತಂ || ೧೭ ||
 ಸ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಪರಮಂ ಗುರುಮಾತ್ಮನಃ |
 ಪಪ್ರಚ್ಛ ವಿವಿಧಾನ್ ಧರ್ಮಾನ್ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿವರ್ಧನಾನ್ || ೧೮ ||

೧೪. ಬಳಿಕ ಆ ವಸುವು ಎದ್ದು ಬಗ್ಗಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ದೇವಾ! ಯಾವಾಗಲೂ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೧೫. ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠರೇ! ವಿಷ್ಣುವು ವಸುವು ಬಯಸಿದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪುನಃ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

೧೬. ಆ ದ್ವಿಜನು ಆಗಿನಿಂದಲೂ ತನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವೃಂದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲಿಯಾದ ದೇವನನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೭. ವಸುವು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಯಮುನಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ವೃಂದಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನಾದ ನಾರದಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

೧೮. ವಸುವು ಆ ನಾರದನನ್ನು ನೋಡಿ ತನಗೆ ಪರಮಗುರುವಾದ ಆ ಮುನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವಂತಹ ನಾನಾವಿಧ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಸ ತೇನೈವ ಸುಸಂಪ್ರಸ್ಯೋ ನಾರದೋಽಧ್ಯಾತ್ಮದರ್ಶನಃ |

ತಸ್ಮೈ ಪ್ರೋನಾಚೇ ನಿಖಿಲಂ ಭವಿಷ್ಯಂ ಚರಿತಂ ಹರೇಃ || ೧೯ ||

ಏಕದಾಹಂ ಗತೋ ವಿಸ್ರ ದೇವಂ ಕೈಲಾಸವಾಸಿನಂ |

ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರಷ್ಟುಂ ಭವಿಷ್ಯಂ ಚ ವೃಂದಾವನರಹಸ್ಯಕಂ || ೨೦ ||

ತತಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ದೇವೇಶಂ ತಪಃಸಿದ್ಧಿಃ ಸಮಾವೃತಂ |

ಮಹೇಶಂ ಸ್ವಮಹಿಮ್ನಾ ಹೃದೈವಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗೋಲಕಂ || ೨೧ ||

ಅಪ್ಯಚ್ಛಮೀಪ್ಸಿತಂ ಭದ್ರ ಸ ಮಾಂ ಶ್ರಾಹ ಸ್ಮರ್ಯ ಹರಃ |

ವೃಥಾತ್ರ ಯತ್ತ್ವಯಾ ಪೃಷ್ಟಂ ಹರೇರ್ನೃತ್ಸಮನಾಗತಂ || ೨೨ ||

ತತ್ತೇ ಬ್ರವೀಮಿ ಯತ್ಸೂರ್ವಂ ಶ್ರುತಂ ಸುರಭಿವಕ್ತೃತಃ |

ಏಕದಾ ಸುರಭಿದ್ವೃಷ್ಟಾ ಮಯಾ ಗೋಲೋಕಮಧ್ಯಗಾ || ೨೩ ||

೧೯. ಹೀಗೆ ಅವನು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಲಾಲಿಸಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನಾರದನು ಅವನಿಗೆ ಹರಿಯ ಭವಿಷ್ಯಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

೨೦. ವಿವ್ರಾ! ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯಾದ ಮಹೇಶ್ವರ ದೇವನನ್ನು ನೋಡಿ ಭವಿಷ್ಯವಾದ ವೃಂದಾವನರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆನು.

೨೧. ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರಾದ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗೋಲಕದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ತನುಸ್ಥರಿಸಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು.

೨೨-೨೩. ಭದ್ರಾ! ಆ ಹರನು ನಕ್ಕು ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರಾ! ನೀನು ಕೇಳಿರುವ ಹರಿಯ ಭವಿಷ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸುರಭಿಯು ಮುಖದಿಂದ ನಾಡು ಕೇಳಿರುವೆನು. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೨೩-೨೪. ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ವತ್ಸಗಳ ಸಹಿತಳಾಗಿ ಸ್ನೇಹಚಿತ್ತಳು, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನಳೂ ಅದ ಸುರಭಿಯು ಗೋಲೋಕ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕಾಣೆ

ಸ್ವಸಂತಾನಸಮಾಯುಕ್ತಾ ಸುಪ್ರೀತಾ ಸ್ನಿಗ್ಧಮಾನಸಾ |
ತತಃ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಭವಿಷ್ಯಾರ್ಥೇ ಗವಾಂ ಮಾತಾ ಪಯಸ್ವಿನೀ || ೨೪ ||

ಮಹ್ಯಂ ಪ್ರೋವಾಚ ದೇವರ್ಷೇ ಭವಿಷ್ಯಂ ಚರಿತಂ ಹರೇಃ |
ಸುಖಮಾಸ್ತೇಧುನಾ ದೇವಃ ಕೃಷ್ಣೋ ರಾಧಾಸಮನ್ವಿತಃ || ೨೫ ||

ಗೋಲೋಕೇಸ್ಥಿನ್ಮಹೇಶಾನ ಗೋಪಗೋಪೀಸುಖಾವಹಃ |
ಸ ಕದಾಚಿದ್ಧರಾಲೋಕೇ ಮಾಥುರೇ ಮಂಡಲೇ ಶಿವ || ೨೬ ||

ಅವಿಭೂಯಾದ್ಭುತಾಂ ಕ್ರೀಡಾಂ ವೃಂದಾರಣ್ಯೇ ಕರಿಸ್ಯತಿ |
ವೃಷಭಾನುಸುತಾ ರಾಧಾ ಶ್ರೀದಾಮಾನಂ ಹರೇಃ ಪ್ರಿಯಂ || ೨೭ ||

ಸಖಾಯಂ ವಿರಜಾಗೇಹದ್ವಾಸ್ಥಂ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಶಪಿಸ್ಯತಿ |
ತತಃ ಸೋಪಿ ಮಹಾಭಾಗ ರಾಧಾಂ ಪ್ರತಿಶಪಿಸ್ಯತಿ || ೨೮ ||

ಸಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ನಾನು ಹರಿಯ ಭವಿಷ್ಯಚರಿತ್ರೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದೆನು.

೨೪-೨೬. ದೇವರ್ಷಿಯಾದ ನಾರದನೇ! ಗೋಮಾತೆಯಾದ ಸುರ ಭಿಯು ಹರಿಯ ಭವಿಷ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಮಹೇಶಾ! ಈಗಲೂ ಕೃಷ್ಣ ದೇವನು ರಾಧಾದೇವಿಯಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ ಗೋಪಗೋಪಿಯರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ರುವನು.

೨೬-೨೭. ಅವನು ಒಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಮಥುರಾ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ವೃಂದಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು.

೨೭-೨೮. ವೃಷಭಾನುವಿನ ಸುತಳಾದ ರಾಧೆಯು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟಳಾಗಿ ಹರಿಗೆ ಪ್ರಿಯಸುಖನು, ವಿರಜಾಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರುವವನೂ ಅದ ಸುದಾಮ ನನ್ನು ಶಪಿಸಿದಳು.

ಯಾಹಿ ತ್ವಂ ಮಾನುಷಂ ಲೋಕಂ ಮಿಥಃ ಶಾಸಾದ್ಧರಾಂ ತತಃ |
ಪ್ರಾಪ್ಯೈತೋಥ ಹರಿಃ ಸಶ್ಚಾಕ್ಷೃಹ್ಮಣಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಕ್ಷಿತಾ || ೨೯ ||

ಭೂಭಾರಹರಣಾಯೈವ ವಾಸುದೇವೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ |
ವಸುದೇವಗೃಹೇ ಜನ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಾದವನಂದನಃ || ೩೦ ||

ಕಂಸಾಸುರಭಿಯಾ ಸಶ್ಚಾಕ್ಷೃಜಂ ನಂದಸ್ಯ ಯಾಸ್ಯತಿ |
ತತ್ರ ಯಾತೋ ಹರಿಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪೂತನಾಂ ಬಾಲಘಾತಿನೀಂ || ೩೧ ||

ವಿಯೋಜಯಿಷ್ಯತಿ ಪ್ರಾಣೈಶ್ಚಕ್ರವಾತಂ ಚ ದಾನವಂ |
ವತ್ಸಾಸುರಂ ಮಹಾಕಾಯಂ ಹರಿಷ್ಯತಿ ಸುರಾರ್ದನಂ || ೩೨ ||

ದಮಿತ್ವಾ ಕಾಲಿಯಂ ನಾಗಂ ಯಮ್ಯಾ ಉಚ್ಛಾಟಯಿಷ್ಯತಿ |
ದುಃಸಹಂ ಧೇನುಕಂ ಹತ್ವಾ ಬಕಂ ತದ್ವದಘಾಸುರಂ || ೩೩ ||

ಅನಂತರ ಅವನೂ ಸಹ ನೀನು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು- ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪರಸ್ಪರ ಶಾಸದಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟೋಣ ಎಂಬುದಾಗಿ ರಾಧಾದೇವಿಗೆ ಪ್ರತಿಶಾಪಕೊಟ್ಟನು.

೨೯-೩೦. ಆಗ ಹರಿಯು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾಗಿ ಭೂಭಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಸುದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿ ವಾಸುದೇವನಾಮಕನಾಗಿ ಅವತರಿಸುವನು.

೩೧-೩೨. ಅನಂತರ ಯಾದವನಂದನನು ಕಂಸಾಸುರನ ಭಯದಿಂದ ನಂದಗೋಪನ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಹರಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಾಲ ಸಂಹಾರಕಳಾದ ಪೂತನೆ, ಶಕಟಾಸುರ, ದೇವಹಿಂಸಕರಾದ ವತ್ಸಾಸುರ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು.

೩೩. ಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲಿಯಸರ್ಪವನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವನು. ತಡೆಯಲಶಕ್ಯನಾದ ಧೇನುಕಾಸುರ, ಬಕಾಸುರ, ಅಂತೆಯೇ ಅಘಾಸುರ ಇವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು.

ದಾವಂ ಪ್ರದಾಹಂ ಚ ತಥಾ ಪ್ರಲಂಬಂ ಚ ಹನಿಸ್ಯತಿ |
 ಶ್ರುತ್ವಾಣುನಿಂದ್ರಂ ವರುಣಂ ಪ್ರಮತ್ತಾ ಧನದಾತ್ಮಜಾ || ೩೪ ||

ನಿಮದಾಂಸ್ತು ನಿಧಾಯೇತೋ ಹನಿಸ್ಯತಿ ಪೃಷಾಸುರಂ |
 ಶಂಖಚೂಡಂ ಕೇಶಿನಂ ಚ ವೈದ್ಯೋಮಂ ಹತ್ವಾ ವ್ರಜೇ ವಸತ್ || ೩೫ ||

ಏಕಾದಶಸಮಾಸ್ತತ್ರ ಗೋಪೀಭಿಃ ಕ್ರೀಡಯಿಸ್ಯತಿ |
 ತತಶ್ಚ ಮಧುರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಜಕಂ ಸಂನಿಹತ್ಯ ಚ || ೩೬ ||

ಕುಬ್ಜಾನ್ಮೃಜ್ವೀಂ ತತಃ ಕೃತ್ವಾ ಧನುರ್ಭಂಕ್ತ್ವಾ ಗಜೋತ್ತಮಂ |
 ಹತ್ವಾ ಕುವಲಯಾಪೀಡಂ ಮಲ್ಲಾಂಶ್ಚಾಣೂರಕಾದಿಕಾಃ || ೩೭ ||

ಕಂಸಂ ಸ್ವಮಾತುಲಂ ಕೃಷ್ಣೋ ಹನಿಸ್ಯತಿ ತತಃ ಪರಂ |
 ಏಮುಚ್ಯ ಪಿತರೌ ಬದ್ಧೌ ಯವನೇಶಂ ನಿಹತ್ಯ ಚ || ೩೮ ||

೩೪-೩೫. ಬಳಿಕ ದಾವ, ಪ್ರದಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರಲಂಬಾಸುರರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವನು. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ, ವರುಣ, ಮದಿಸಿದ ಧನದಾತ್ಮಜರು ಇವರ ಮದಪರಿಹಾರನಾಡಿ ವೃಷಾಸುರ, ಶಂಖಚೂಡ, ಕೇಶಿ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯೋಮಾಸುರ ಇವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನು.

೩೬. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಅನಂತರ ಮಧುರೆಗೆ ಬಂದು ರಜಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು.

೩೭. ಅನಂತರ ಕುಬ್ಜೆಯನ್ನು ಸುಂದರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದು ಕುವಲಯಾಪೀಡವೆಂಬ ಗಜೋತ್ತಮವನ್ನೂ, ಚಾಣೂರ ಮುಂತಾದ ಮಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವನು.

೩೮. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸೋದರಮಾವನಾದ ಕಂಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಂಧಿತರಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಯವನೇಶನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು.

ಜರಾಸಂಧಭಯಾತ್ಮಜ್ಞೋ ದ್ವಾರಕಾಯಾಂ ಸಮುಷ್ಯತಿ |

ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಸತ್ಯಭಾಮಾಂ ಚ ಸತ್ಯಾಂ ಜಾಂಬವತೀಂ ತಥಾ || ೩೯ ||

ಕೈಕೇಯೀಂ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಮಿತ್ರವಿಂದಾಂ ಕಾಲಿಂದಿಕಾಂ ವಿಭುಃ |

ಪಾರ್ಥಾ ಸೋಡಶಸಾಹಸ್ರಾ ಭಾಮಂ ಹತ್ವೋದ್ವಹಿಷ್ಯತಿ || ೪೦ ||

ಪೌಂಡ್ರಕಂ ಶಿಶುಪಾಲಂ ಚ ದಂತವಕ್ತ್ರಂ ವಿದೂರಥಂ |

ಶಾಲ್ವಂ ಚ ಹತ್ವಾ ದ್ವಿವಿದಂ ವಲ್ಲ್ವಲಂ ಘಾತಯಿಷ್ಯತಿ || ೪೧ ||

ವಜ್ರನಾಭಂ ಸುನಾಭಂ ಚ ಸಾರ್ಧಂ ನೈ ಷಟ್ಪುರಾಲಯೈಃ |

ತ್ರಿಶರೀರಂ ತತೋ ದೈತ್ಯಂ ಹನಿಷ್ಯತಿ ವರೋರ್ಜಿತಂ || ೪೨ ||

ಕೌರವಾ ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ನಿಮಿತ್ತಮಿತರೇತರಂ |

ಕೃತ್ವಾ ಹನಿಷ್ಯತಿ ಶಿವ ಭೂಭಾರಹರಣೋತ್ಸುಕಃ || ೪೩ ||

೩೯೨೪೦. ತರುವಾಯ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಹತಮಾಡಿ ರುಕ್ಮಿಣೀ, ಸತ್ಯಭಾಮಾ, ಸತ್ಯಾ, ಜಾಂಬವತೀ, ಕೈಕೇಯೀ, ಲಕ್ಷಣಾ, ಮಿತ್ರವಿಂದಾ, ಕಾಲಿಂದೀ ಮುಂತಾದ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರದನೂರಿಂಟು ಮಂದಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು- ಭೂದೇವಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವನು.

೪೧. ಮತ್ತು ಪೌಂಡ್ರಕ, ಶಿಶುಪಾಲ, ದಂತವಕ್ತ್ರ, ವಿದೂರಥ, ಶಾಲ್ವ, ದ್ವಿವಿದ, ಬಲ್ವಲ ಇವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು.

೪೨. ವಜ್ರನಾಭ, ಸುನಾಭ, ಷಟ್ಪುರಾಲಯರು, ವರೋರ್ಜಿತನಾದ ತ್ರಿಶರೀರದೈತ್ಯ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಹರಿಸುವನು.

೪೩. ಭೂಭಾರವನ್ನು ಸರಿಹರಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಯುಕ್ತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಕೌರವ, ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ನಿಮಿತ್ತಮಾಡಿ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಘಾತಮಾಡುವನು.

ಯದೋ ಯದುಭಿರನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಂಹೃತ್ಯ ಸ್ವಕುಲಂ ಹರಿಃ |

ಪುನರೇತನ್ನಿಜಂ ಧಾಮ ಸಮೇಷ್ಯತಿ ಚ ಸಾನುಗಃ

|| ೪೪ ||

ಏತತ್ತೇಭಿಹಿತಂ ಶಂಭೋ ಭವಿಸ್ಯ ಚರಿತಂ ಹರೇಃ |

ಗಚ್ಛ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಜಗತೀತಲಗೇ ಹರಾ

|| ೪೫ ||

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಸುರಭೀರ್ವಾಕ್ಯಂ ಭೃಶಂ ಪ್ರೀತೋ ವಿಧಾತೃಜ |

ಸ್ವಸ್ಥಾನಂ ಪುನರಾಯಾತಸ್ತುಭ್ಯಂ ಚಾಪಿ ಮಯೋದಿತಂ

|| ೪೬ ||

ತ್ವಂ ಚ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಕಾಲೇನ ಚರಿತಂ ಗೋಕುಲೇಶಿತುಃ |

ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಶಾಲಿನೋ ವಾಕ್ಯಂ ವಸುರ್ಹೃಷ್ಯತನೂರುಹಃ

|| ೪೭ ||

ಗಾರ್ಯ ಮಾರ್ಥ್ಯ ವಿಭುಂ ತಂತ್ರಾ ರಮಯಾಮ್ಯಾತುರಂ ಜಗತ್ |

ಏತದ್ಭವಿಸ್ಯಂ ಕಥಿತಂ ಮಯಾ ತುಭ್ಯಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ

|| ೪೮ ||

೪೪. ಬಳಿಕ ಹರಿಯು ಯದುಗಳನ್ನು ಯಾದವರಿಂದಲೇ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪುನಃ ತನ್ನ ಈ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವನು.

೪೫. ಶಂಕರಾ! ಹರಿಯು ಈ ಭವಿಸ್ಯಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಹರಿಯು ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನೀನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡು ಎಂದು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸುರಭಿಯು ಹೇಳಿದಳು.

೪೬. ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರನಾದ ನಾರದನೇ! ಸುರಭಿಯು ಹೇಳಿದ ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ನನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಬಂದೆನು. ಆಗ ನಾನು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವೆನು.

೪೭. ಕಾಲಕ್ರಮವಾಗಿ ನೀನೂ ಸಹ ಗೋಕುಲೇಶ್ವರನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡುವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈಶ್ವರನು ನುಡಿದ ಆ ಮಾತನ್ನು ನಾರದನಿಂದ ಕೇಳಿ ವಸುವು ಆನಂದದಿಂದ ರೋಮಾಂಚವುಳ್ಳವನಾದನು.

೪೮-೪೯. ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾ! ಜಗತ್ತು ಆ ಹರಿಯು ವಿಹಾರವನ್ನು ನೋಡಲು ಕಾತರವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಜಗದಾದಿದೇವನನ್ನು ತಂತಿಯಿಂದ ಗಾನ

ಯಥಾ ತು ಗೌತಮಸ್ತದ್ವದಹಂ ಚಾಪಿ ಹಿತೇ ರತಃ |

ಸೂತ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನಾರದಸ್ತಸ್ಮೈ ವಸನೇ ಸ ದ್ವಿಜನ್ಮನೇ || ೪೯ ||

ಜಗಾಮ ವೀಣಾಂ ರಣಯಂಶ್ಚಿಂತರ್ಯ ಯದುನಂದನಂ |

ಸ ವಸುಸ್ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವ್ರಜೇ ಸುಪ್ರೀತಮಾನಸಃ || ೫೦ ||

ಉವಾಸ ಸರ್ವದಾ ವಿಪ್ರಾಃ ಕೃಷ್ಣ ಕ್ರೀಡೇಕ್ಷಣೋತ್ಸುಕಃ || ೫೧ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ವಸುನೋಹಿನೀಸಂವಾದೇ
ವಸುಚರಿತ್ರನಿರೂಪಣಂ ನಾಮೈಕಾತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಮಾಡುತ್ತಾ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಹರಿಯ ಈ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ
ಹೇಳಿರುವೆನು ಗೌತಮನಂತೆ ನಾನೂ ನಿನಗೆ ಹಿತೈಷಿಯು.

೪೯-೫೦. ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು:—ಆ ನಾರದಮುನಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ನಾದ ವಸುವಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಯದುಕುಮಾರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ವೀಣೆ
ಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

೫೦-೫೧. ಆ ವಸುವೂ ಸಹ ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ
ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಕ್ರೀಡಾವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂ
ಹಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದೊಳು ವಸುನೋಹಿನೀ
ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಸುಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರೂಪಣೆಯೆಂಬ ಎಂಬತ್ತೊಂದ
ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ದ್ವೈತೀತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಋಷಯಃ ಲೂಚಿಃ

ಸೂತ ಸಾಧೋ ತ್ವಯಾಖ್ಯಾತಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚರಿತಾಹೃತಂ |
ಶ್ರುತಂ ಕೃತಾರ್ಥಾಸ್ತೇನ ಸ್ತೋ ವಯಂ ಭವದನುಗ್ರಹಾತ್ || ೧ ||

ಗತೇ ವಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಮೋಹಿನೀ ವಿಧಿನಂದಿನೀ |
ಕಿಂ ಚಕಾರ ತತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ತನ್ನೋ ನ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ || ೨ ||

ಸೂತ ಉವಾಚಿ

ಶೃಣುಧ್ವಮೃಪಯಃ ಸರ್ವೇ ಮೋಹಿನ್ಯಾಶ್ಚ ರಿತಂ ಶುಭಂ |
ಯಚ್ಚಕಾರ ವಸೋಃ ಪಶ್ಚಾತ್ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಪರಿಸೇವನಂ || ೩ ||

ನಿಂಬತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

೧. ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು:- ಸಾಧುವಾದ ಸೂತನೇ! ನೀನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಜರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆ. ನಿಮ್ಮ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾವು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವು.

೨. ವಸುವು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಮೇಲೆ ವಿಧಿಕುಮಾರಿಯಾದ ಮೋಹಿನಿಯು ಏನುಮಾಡಿದಳೆಂಬುದನ್ನು ನಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸೂತನನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

೩. ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು:—ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿರಿ! ವಸುವು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಮೋಹಿನಿಯು ಮಾಡಿದ ಶುಭಕರವಾದ ತೀರ್ಥಸೇವನೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು.

ಯಥಾನುಶಿಷ್ಟಾ ಪಸುನಿ ಪೋಹಿನೀ ಸಾ ವಿಧೇಃ ಸುತಾ |

ಋಗಾಮ ವಿಧಿನಾ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾರ್ಥಂ ಸ್ವರ್ಗದೀಶತಂ

|| ೪ ||

ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಸಮಾಪ್ನುತ್ಯ ಗಂಗಾದೀನಿ ತು ನೈಧಸೀ |

ಚಚಾರ ವಿಧಿವದ್ಭಿಷ್ಣು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ ಸಂಗತಾ

|| ೫ ||

ಪುರೋಹಿತೇನ ವಸುನಾ ಯಸ್ಯ ತೀರ್ಥಸ್ಯ ಯೋ ವಿಧಿಃ |

ಕಥಿತಸ್ತತ್ರ ಕಾರೇಣ ಸೇವಮಾನಾ ಚಚಾರ ಹ

|| ೬ ||

ತೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ದೇವಾಂಶ್ಚ ವಿಷ್ಣ್ವಾದೀನ್ ಪೂಜಯಂತ್ಯಥ |

ಸಮರ್ಪಯಂತೀ ವಿಶ್ವೇಭ್ಯೋ ದಾನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ

|| ೭ ||

ಗಯಾಯಾಂ ವಿಧಿವದ್ಭರ್ತುಃ ಸಿಂಡದಾನಂ ಚಕಾರ ಹ |

ಕಾಶ್ಯಾಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಚ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ

|| ೮ ||

೪. ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರಿಯಾದ ಆ ಮೋಹಿನಿಯು ವಸುವು ಅಪ್ಪಣಿಕೊಡಿಸಿದ ವಿಧಾನಾನುಸಾರವಾಗಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಾದಳು ಗಂಗಾನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು.

೫. ವಿಧಿಪುತ್ರಳಾದ ಮೋಹಿನಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಗಂಗಾದಿ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿ ವಿಧಾನುಸಾರ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಚಾರಮಾಡಿದಳು.

೬. ಪುರೋಹಿತನಾದ ವಸುವು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಯಾ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ತೀರ್ಥಸಂಚಾರಮಾಡಿದಳು.

೭. ಆಯಾ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣ್ವಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವಳಾಗಿ ನಾನಾವಿಧ ದಾನಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

೮. ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಾನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ತಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ತು ನೈವೇದ್ಯಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸಾ ಜಗದೀಶಿತುಃ |

ಶುದ್ಧದೇಹಾ ತತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲಂ || ೯ ||

ತಂ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವಿಧಿವದ್ಗತ್ವಾ ಸೇತುಂ ಸಮರ್ಚ್ಯ ಚ |

ರಾಮೇಶ್ವರಂ ಮಹೇಂದ್ರಾದ್ರಿಂ ಭಾರ್ಗವಂ ಸಮವಂದತ || ೧೦ ||

ಗೋಕರ್ಣಂ ಚ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಂ ಗತ್ವಾಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ತಮೀಶ್ವರಂ |

ಪ್ರಭಾಸಂ ಪ್ರಯಯಾ ವಿಸ್ರಾಃ ಸಾರ್ಥಂ ತೈರ್ದ್ವಿಜಸತ್ತಮೈಃ || ೧೧ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ದೇವಾದೀಂಸ್ತಸ್ಯ ಯಾತ್ರಾಂ ವಿಧಾಯ ಚ |

ದ್ವಾರಕಾಯಾಂ ಹರಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಜಗಾಮ ಸಾ || ೧೨ ||

ತತ್ರಾಪಿ ವಿಧಿವದ್ಯಾತ್ರಾಂ ಸಂವಿಧಾಯ ನರೇಶ್ವರೀ |

ಗಂಗಾದ್ವಾರಮುಪೇಯಾಥ ತತ್ರ ಸಸ್ನಾ ವಿಧಾನತಃ || ೧೩ ||

೯. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೋಹಿನಿಯು ಜಗದೀಶ್ವರನ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಭಕ್ಷಣೆಮಾಡಿ ದೇಹಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಲಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

೧೦. ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸೇತುವಿಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಹೇಂದ್ರಾದ್ರಿಗೆ ಬಂದು ಪರಶುರಾಮನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಳು.

೧೧. ಬಳಿಕ ಗೋಕರ್ಣವೆಂಬ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠರೊಡನೆ ಪ್ರಭಾಸಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

೧೨. ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವಾದಿಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಮಾಡಿ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಹರಿಯ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು.

೧೩. ನರೇಶ್ವರಿಯಾದ ಮೋಹಿನಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಗಂಗಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದಳು.

ತತಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾನೋದಾಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಮುದಾನ್ವಿತಾ |
 ಬದರ್ಯಾಶ್ರಮಮಾಸಾದ್ಯ ನರನಾರಾಯಣಾನ್ವಷೀ || ೧೪ ||

ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯಾಥ ಕಾಮಾಕ್ಷೀಂ ಯಯೌ ದೃಷ್ಟ್ವಂ ತ್ವರಾನ್ವಿತಾ |
 ಸಿದ್ಧನಾಥಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತತೋಯೋಧ್ಯಾಮುಸಾಗತಾ || ೧೫ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರಯ್ಯಾಂ ವಿಧಿವತ್ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಸೀತಾಪತಿಂ ತತಃ |
 ಮಧ್ಯಯಾತ್ರಾಮುಸಾಶ್ರಿತೃ ಯಯಾವಮರಕಂಟಕಂ || ೧೬ ||

ಮಹೇಶಂ ತತ್ರ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪ್ರತಿಸ್ತೋತ್ರಸ್ಸು ನಮದಾಂ |
 ಸಂಸೇವ್ಯೋಂಕಾರಮೀಶಾನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀಂ ಯಯೌ || ೧೭ ||

ತ್ಯಂಬಕೇಶಂ ತತಃ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸಾ ಶ್ರಿಪುಷ್ಕರಂ |
 ಪುಷ್ಕರೇಷು ವಿಧಾನೇನ ದತ್ವಾ ದಾನಾನ್ಯನೇಕಶಃ || ೧೮ ||

ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸಾ ತು ಮಥುರಾಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥೋತ್ತಮೋತ್ತಮಾಂ |
 ವಿಧಾಯಾಭ್ಯಂತರೀಂ ಯಾತ್ರಾಂ ಯೋಜನಾನಾಂ ತು ವಿಂಶತಿಂ || ೧೯ ||

೧೪-೧೫- ತರುವಾಯ ಕಾನೋದಿಯನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನರನಾರಾಯಣಮುಷಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಕಾಮಾಕ್ಷೀದೇವಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೊರಟಳು. ಬಳಿಕ ಸಿದ್ಧನಾಥನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದಳು.

೧೬. ಅಲ್ಲಿ ಸರಯೂನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸೀತಾಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಧ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಮರಕಂಟಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು.

೧೭. ಅಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನರ್ಮದಾನದಿಯ ಸೇವನೆ ಮಾಡಿ ಒಂಕಾರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

೧೮. ತ್ಯಂಬಕೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಶ್ರಿಪುಷ್ಕರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾದ ಅನೇಕ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

೧೯. ತರುವಾಯ ಮೋಹಿನಿಯು ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಮಥುರೆಗೆ ಬಂದಳು. ಇಪ್ಪತ್ತುಗಾವುದ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳ ಆ ಮಥುರಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಳಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿದಳು.

ಸರಿಕ್ರಮ್ಯ ಪುರೀಂ ಸಶ್ಚಾಚ್ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಂ ದದರ್ಶ ಸಾ |

ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಂಶತೀರ್ಥೇ ತು ಸಮಾಸ್ಯಾಥ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ || ೨೦ ||

ಭೇನೂನಾಮಯುತಂ ಸ್ತಾದಾನ್ಮಾಥುರೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯಲಂಕೃತಂ |

ಸಂಭೋಜ್ಯ ತಾಂ ವರಾನ್ವೇನ ಭಕ್ತಿಕ್ಲಿನ್ನೇನ ಚೇತಸಾ || ೨೧ ||

ಸಮಸೃತ್ಯ ವಿಸೃಜ್ಯೈರ್ತಾಂ ಕಾಲಿಂದೀಂ ಸಮುಪಾವಿಶತ್ |

ತತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟ್ವಾ ಸಾ ದೇವೀಂ ಕಾಲಿಂದೀಮಘನಾಶಿನೀಂ || ೨೨ ||

ಸಾದ್ಯಾಪಿ ನಿರ್ಗತಾ ಭೂಯೋ ಯಮತಿಥ್ಯಂತಮಾಸ್ಥಿತಾ |

ಸ್ನಾರ್ತಾಂ ಸೂರ್ಯೋದಯಂ ಸ್ತಾಸ್ಯ ಶ್ರೌತಾನಪ್ಯರುಣೋದಯಂ || ೨೩ ||

ನಿಶೀಥಂ ನೈಷ್ಠರ್ವಾ ವಿಸ್ತಾಃ ಸ್ತಾಸ್ಯ ದೂಷಯತೇ ವೃತಾಃ |

ಮೋಹಿನೀವೇಧರಹಿತಾಮುಪೋಷ್ಯೈಕಾದಶೀಂ ನರಃ || ೨೪ ||

೨೦-೨೧. ಅನಂತರ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಚತುರ್ವ್ಯೂಹ ವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದಳು. ಇಪ್ಪತ್ತು ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಧುರಾವಾಸಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದಳು.

೨೧-೨೨. ಬಳಿಕ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವನ್ನ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ತಾನು ಕಾಳಿಂದಿಯನ್ನು ಕುರತು ಹೊರಟಳು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪಾಪನಾಶಕಳಾದ ಕಾಳಿಂದೀದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

೨೩-೨೪. ಆ ಮೋಹಿನಿಯು ಇದುವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಯಮನಿಗೆ ಅತಿಥಿಯಾದಳು. ಮೋಹಿನಿಯು ಸ್ಮೃತ್ಯುಕ್ತ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ವೇದವಿಹಿತವ್ರತಗಳನ್ನು ಅರುಣೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನೈಷ್ಠವ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಸಿಸಿ ಅವನ್ನು ಆಗ ದುಷ್ಟಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಳು.

ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಣುಮುಭ್ಯ ಚೈ ವೈಕುಂಠಂ ಯಾತ್ಯಸಂಶಯಂ |
 ಮೋಹಿನೀ ವಿಧಿಜಾ ದೇವೀ ವಿಷ್ಣು ಜೈಕಾದಶೀ ದ್ವಿಜಾಃ || ೨೫ ||
 ವಿಷ್ಣು ಜಾಸ್ವರ್ಧಯಾ ಧಾತ್ರಾ ಮೋಹಿನೀ ಸಾ ವಿನಿರ್ಮಿತಾ |
 ರುಕ್ಮಾಂಗದಸ್ತು ರಾಜರ್ಷಿರ್ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಪರಾಯಣಃ || ೨೬ ||
 ನ ತು ವಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ತಾ ಸಾ ತಮೋಕಾದಶೀವ್ರತಾತ್ |
 ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಂ ಗತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಸಭಾಯೇ ಸಸುತೇ ನೃಪೇ || ೨೭ ||
 ಸ್ವರ್ಧಂತ್ಯೈಕಾದಶೀಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ಯಮಾಂತೇ ಮೋಹಿನೀ ಸ್ಥಿತಾ |
 ಇತ್ಯೇತದುಕ್ತಂ ನಿಪ್ರೇಂದ್ರಾ ಮೋಹಿನೀಚರಿತಂ ಮಯಾ || ೨೮ ||
 ಯದರ್ಥಂ ನಿರ್ಮಿತಾ ಧಾತ್ರಾ ತಥಾ ಚಾತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ |
 ನಾರದೀಯೋತ್ತರಂ ಹ್ಯೇತತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮೋ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿದಂ || ೨೯ ||

೨೪-೨೫. ಮನುಷ್ಯನು ಮೋಹಿನೀನೇಧರಹಿವಾದ ಏಕಾದಶಿಯನ್ನು ಉಪನಾಸಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ವಿಷ್ಣುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನು.

೨೫-೨೬. ದ್ವಿಜರೇ ! ಮೋಹಿನೀದೇವಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಳು. ಏಕಾದಶಿಯು ವಿಷ್ಣುಜಾತವು. ವಿಷ್ಣುನಿರ್ಮಿತವಾದ ಏಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ರುಕ್ಮಾಂಗದರಾಜರ್ಷಿಯು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಪರನು.

೨೭-೨೮. ವಿಧಿಜಾತೆಯಾದ ಮೋಹಿನಿಯು ಅವನಿಂದ ಏಕಾದಶೀವ್ರತವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಶಕ್ತಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ರುಕ್ಮಾಂಗದನು ತನ್ನ ಪತ್ನೀಪುತ್ರಸಹಿತನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಮೋಹಿನಿಯು ಏಕಾದಶೀಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವವಳಾಗಿ ಯಮನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಳು. ನಿಪ್ರೇಂದ್ರರೇ ! ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೋಹಿನಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು.

೨೯. ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಲು ಅವಳು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು.

ಅತ್ರ ಸಮ್ಯಕ್ ಹರೇರ್ಭಕ್ತಿಃ ಸಾಧ್ಯತೇನುಪದಂ ನೃಣಾಂ |
 ನಾರದೀಯಂ ಪುರಾಣಂ ತು ಲಕ್ಷಣೈರ್ಧಶಭಿರ್ಯುತಂ || ೩೦ ||
 ಯಃ ಶೃಣೋತಿ ನರೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ಗಚ್ಛೇದ್ವೈಷ್ಣವಂ ಪದಂ |
 ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮನೋಕ್ಷಾಣಾಂ ಚತುರ್ಣಾಂ ಕಾರಣಂ ಪರಂ || ೩೧ ||
 ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಪುರಾಣಾನಾಮಿದಂ ಬೀಜಂ ಸನಾತನಂ |
 ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಚ ನಿವೃತ್ತಂ ಚ ಪುರಾಣೇಽಸ್ಮಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ || ೩೨ ||
 ವಿಸ್ತರಾದುದಿತಂ ಸರ್ವಂ ಪಾರಾಶರ್ಯೇಣ ಧೀಮತಾ |
 ಅಲೌಕಿಕಚರಿತ್ರ್ಯಥ್ಯಂ ಪುರಾಣಂ ನಾರದೀಯಕಂ || ೩೩ ||
 ಯಸ್ಮೈ ಕಸ್ಮೈ ನ ದಾತವ್ಯಂ ಮಹ್ಯಂ ವ್ಯಾಸೇನ ಕೀರ್ತಿತಂ |
 ಹಿತ್ವಾ ಸ್ವಶಿಷ್ಯಾಕ ಪೈಲಾದೀನ್ ಮಹ್ಯಂ ನಾರದಸಂಹಿತಾಂ || ೩೪ ||

ಈ ನಾರದೀಯಪುರಾಣದ ಉತ್ತರಭಾಗವು ಭೋಗಮೋಕ್ಷಪ್ರದಾಯಕವೆಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೩೦. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಹರಿಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ನಾರದೀಯಪುರಾಣವು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೩೧. ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರವಣಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ವೈಷ್ಣವಸ್ಥಾನ ಎಂದರೆ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆನಂದಿಸುವನು. ಈ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣವು ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವು.

೩೨-೩೩. ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರೇ! ಸಕಲ ಪುರಾಣಗಳಿಗೂ ಸನಾತನವಾದ ಈ ಪುರಾಣವು ಬೀಜವಾಗಿದೆ. ಈ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪರಾಶರಪುತ್ರನು, ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆದ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮುನಿಯು ಹೇಳಿರುವನು. ನಾರದೀಯಪುರಾಣವು ಅಲೌಕಿಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ.

ಯೋ ವ್ಯಾಚಕ್ರೇ ಸಮಸ್ತಸ್ಮೈ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ |
 ಪುರಾಣಸಂಹಿತಾನೇತಾಂ ನಾರದಾಯ ವಿಸತ್ತಿತೇ || ೩೫ ||

ಸನಕಾದ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಮುನಯಃ ಪ್ರಚಕಾಶಿರೇ |
 ಹಂಸಸ್ವರೂಪೀ ಭಗವಾನ್ಯದಾ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಶಾಶ್ವತಂ || ೩೬ ||

ತದುಪಾದಿತದೇತೇಭ್ಯೋ ವಿಜ್ಞಾನೇನ ವಿಜೃಂಭಿತಂ |
 ತದಿದಂ ಭಗವಾಃ ಸಾಕ್ಷಾನ್ನಾರದೋಧ್ಯಾತ್ಮದರ್ಶನಃ || ೩೭ ||

ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ಮುನಯೇ ರಹಸ್ಯಂ ನಿರ್ದೇಶ ಹ |
 ಮಯಾ ಪ್ರಕಾಶಿತಂ ಹೈತದ್ರಹಸ್ಯಂ ಭುನಿ ದುರ್ಲಭಂ || ೩೮ ||

ಚತುರ್ವರ್ಗಪ್ರದಂ ಸ್ಥಾನಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಪಠತಾಂ ಸದಾ |
 ವಿಪ್ರೋ ವೇದನಿಧಿಭರ್ಯಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಜಯತೇ ಮಹೀಂ || ೩೯ ||

೩೪-೩೫ ಶೀಲಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ರಿಯದೆ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಬಾರದು. ನನಗೆ ವ್ಯಾಸಮುನಿಯು ಇದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮೈಲ ಮುಂತಾದವರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಈ ನಾರದಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ, ವಿಷ್ಣುವತಾರನಾದ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೩೫-೩೮. ಪೂಜ್ಯರಾದ ಸನಕಾದಿಮುನಿಗಳು ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನಾರದನಿಗೆ ಈ ಪುರಾಣಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವರು. ಹಂಸಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ವವನ್ನು ಈ ಸನಕಾದಿಮುನಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ವಿಜ್ಞಾನವಿಜೃಂಭಿತನಾದ ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಪೂಜ್ಯನು, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆದ ನಾರದಮುನಿಯು ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ದುರ್ಲಭವಾದ ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದೆನು.

೩೯. ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರವಣಪಠನೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವರ್ಗವು ಲಭಿಸುವುದು. ಇದನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೇದನಿಧಿಯಾಗುವನು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಜಯಿಸುವನು.

ವೈಶ್ಯೋ ಧನಸವೃದ್ಧಃ ಸ್ಯಾಚ್ಛೋದ್ರೋ ಮುಚ್ಯೇತ ದುಃಖತಃ |

ಪಂಚವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರೀ ಸಂಹಿತೇಯಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ || ೪೦ ||

ಪಂಚಸಾದಸಮಾಯುಕ್ತಾ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೇನ ಹ |

ಅಸ್ಯಾಂ ವೈ ಶ್ರುತಯಮಾಣಾಯಾಂ ಸರ್ವಸಂದೇಹಭಂಜನಂ || ೪೧ ||

ಪುಂಸಾಂ ಸಕಾಮಭಕ್ತಾನಾಂ ನಿಷ್ಕಾಮಾನಾಂ ವಿನೋಕ್ಷಣಂ |

ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ನೈಮಿಷಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಗಯಾಂ || ೪೨ ||

ಮಥುರಾಂ ದ್ವಾರಕಾಂ ವಿಸ್ರಾ ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಂ |

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ನರ್ಮದಾಂ ಚ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಶ್ರೀಪುರುಷೋತ್ತಮಂ || ೪೩ ||

ಹವಿಷ್ಯಾಶೀ ಧರಾಶಾಯೀ ನಿಃಸಂಗೋ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ |

ಪತಿತ್ವಾ ಸಂಹಿತಾನೇನಾಂ ಮುಚ್ಯೇತೇ ಭವಸಾಗರಾತ್ || ೪೪ ||

೪೦. ವೈಶ್ಯನು ಧನಸವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಶೂದ್ರನು ದುಃಖ ವಿನೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಈ ಪುರಾಣಸಂಹಿತೆಯು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರಗ್ರಂಥಪರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳದು ಎಂದು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

೪೧-೪೨. ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನವ್ಯಾಸಮುನಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಈ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಐದು ಪಾದಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದರೆ ಸಕಾಮಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಕಲ ಸಂದೇಹಗಳ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು. ನಿಷ್ಕಾಮಭಕ್ತಜನರಿಗೆ ವೋಕ್ಷ ವಾಗುವುದು.

೪೨-೪೪. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ! ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವಾದ ನೈಮಿಷ, ಪುಷ್ಕರ, ಗಯ, ಮಥುರಾ, ದ್ವಾರಕಾ, ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ನರ್ಮದಾ, ಶ್ರೀಪುರುಷೋತ್ತಮಕ್ಷೇತ್ರ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು, ಸಂಗವರ್ಜಿತನೂ ಆಗಿ ಹವಿಷ್ಯಭೋಜನ ಮತ್ತು ಭೂಶಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ಪುರಾಣಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಪಠನೆಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಸಂಸಾರಸಾಗರದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವನು.

ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತಾನಾಂ ಚ ಸರಿತಾಂ ಜಾಹ್ನವೀ ಯಥಾ |
 ವೃಂದಾವನಮರಣ್ಯಾಣಾಂ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಾಂ ಕೌರವಂ ಯಥಾ || ೪೫ ||
 ಯಥಾ ಕಾಶೀ ಪುರೀಣಾಂ ಚ ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಮಥುರಾ ಯಥಾ |
 ಸರಸಾಂ ಪುಷ್ಕರಂ ವಿಸ್ತಾಃ ಪುರಾಣಾನಾಮಿದಂ ತಥಾ || ೪೬ ||
 ಗಣೇಶಭಕ್ತಾಃ ಸೌರಾಶ್ವ ವೈಷ್ಣವಾಃ ಶಾಕ್ತಶಾಂಭವಾಃ |
 ಸರ್ವೇಧಿಕಾರಿಣೋ ಹೃತ್ ಸಕಾಮಾಶ್ಚಾಸ್ಯಕಾಮಕಾಃ || ೪೭ ||
 ಯಂ ಯಂ ಕಾಮಮಭಿಧ್ಯಾಯನ್ನರೋ ನಾರ್ಯಥವಾದರಾತ್ |
 ಶೃಣೋತಿ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಾಪಿ ತಂ ತಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ || ೪೮ ||
 ರೋಗಾರ್ತೋ ಮುಚ್ಯತೇ ರೋಗಾದ್ವಯಾರ್ತೋ ನಿರ್ಭಯೋ ಭವೇತ್ |
 ಜಯಕಾನೋ ಜಯೇಚ್ಛತ್ಪ್ರಾನ್ನಾರದೀಯಾನುಶೀಲನಾತ್ || ೪೯ ||

೪೫-೪೬. ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶೀವ್ರತವೂ, ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯೂ, ವನಗಳ ಪೈಕಿ ವೃಂದಾವನವೂ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೊಳಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವೂ, ಪುಣ್ಯಪತ್ರನ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಯೂ, ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಥುರೆಯೂ, ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಕರವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವಂತೆ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪುರಾಣವು ಅತ್ಯುತ್ತಮವು.

೪೭. ಗಣೇಶಭಕ್ತರು, ಸೂರ್ಯೋಪಾಸಕರು, ವೈಷ್ಣವರು, ಶಾಕ್ತರು ಮತ್ತು ಶೈವರು, ಸಕಾಮರುಅಥವಾ ನಿಷ್ಕಾಮರಾದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೪೮. ಗಂಡಸು ಅಥವಾ ಹೆಂಗಸು ಯಾವ ಯಾವ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಶ್ರವಣ ಪಠನೆ ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಆಯಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೊಂದುವರು.

೪೯. ನಾರದೀಯಪುರಾಣವನ್ನು ಮನನಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೋಗ ಪೀಡಿತನು ನೀರೋಗಿಯಾಗುವನು. ಭಯಗ್ರಸ್ತನು ನಿರ್ಭಯನಾಗುವನು. ಜಯಾಭಿಲಾಷಿಯು ಶತ್ರುಜಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದೌ ರಜಸಾ ವಿಶ್ವಂ ಮಧ್ಯೇ ಸತ್ವೇನ ಸಾತಿ ಯಃ |

ತಮಸೋಂತೇ ಗ್ರಸೇದೇತತ್ತಸ್ಮೈ ಸರ್ವಾತ್ಮನೇ ನಮಃ || ೫೦ ||

ಋಷಯೋ ಮನವಃ ಸಿದ್ಧಾ ಲೋಕಪಾಲಾಃ ಪ್ರಜೇಶ್ವರಾಃ |

ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯಾ ರಚಿತಾ ಯೇನ ತಸ್ಮೈ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ || ೫೧ ||

ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ ನ ಮನೋ ಯತ್ರ ಸಂವಿಶೇತ್ |

ತದ್ವಿದ್ಯಾದಾತ್ಮನೋ ರೂಪಂ ಹ್ಯರೂಪಸ್ಯ ಚಿದಾತ್ಮನಃ || ೫೨ ||

ಯಸ್ಯ ಸತ್ಯತಯಾ ಸತ್ಯಂ ಜಗದೇತದ್ವಿಕಾಶತೇ |

ವಿಚಿತ್ರರೂಪಂ ವಂದೇ ತಂ ನಿರ್ಗುಣಂ ತಮಸಃ ಪರಂ || ೫೩ ||

ಆದೌ ಮಧ್ಯೇ ಚಾಪ್ಯಜನಶ್ಲಾಂತೇ ಚೈಕಾಕ್ಷರೋ ವಿಭುಃ |

ವಿಭಾತಿ ನಾನಾರೂಪೇಣ ತಂ ವಂದೇಹಂ ನಿರಂಜನಂ || ೫೪ ||

೫೦. ಅದಿಯಲ್ಲಿ ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಮಧ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ತಗುಣದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ತನೋಗುಣದಿಂದ ಸಂಹರಿಸುವ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಆ ದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೫೧. ಋಷಿಗಳು, ಮನುಗಳು, ಸಿದ್ಧರು, ಲೋಕಪಾಲಕರು, ಪ್ರಜೇಶ್ವರರು, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳು ಇವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

೫೨. ವಾಕ್ಯ ಯಾರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಷಯಾಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಮನಸ್ಸೂ ಸಹ ಯಾರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಲ್ಲವೋ ಅಂತಹುದೇ ಪ್ರಾಕೃತರೂಪರಹಿತನು, ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕನೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೫೩. ಯಾರ ಸ್ಪಷ್ಟತ್ವಾದಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಯಭೂತವಾದ ಈ ಜಗತ್ತು ರಚಿತವಾಗಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ಪ್ರಕೃತ್ಯತೀತನು, ಲೌಕಿಕಗುಣರಹಿತನೂ, ವಿಚಿತ್ರರೂಪನೂ ಆದ ದೇವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು.

೫೪. ಉತ್ಪತ್ತಿರಹಿತನು, ಏಕಾಕ್ಷರಪ್ರಣವಶ್ರತಿಪಾದ್ಯನೂ ಆದ ಯಾವ ಸ್ವಾಮಿಯು ಅದಿಮಧ್ಯಾನಸಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾರೂಪಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗುವನೋ ಅಂತಹ ನಿರ್ದೋಷನಾದ ದೇವನನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

ನಿರಂಜನಾತ್ ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಜಗದೇತಚ್ಚರಾಚರಂ |
 ತಿಷ್ಠತ್ಯಸ್ಯೇತಿ ನಾ ಯಸ್ತಿಸ್ತತ್ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಮದ್ವಯಂ || ೫೫ ||
 ಶಿವಂ ಶೈವಾ ವದಂತೈನಂ ಪ್ರಧಾನಂ ಸಾಂಖ್ಯವೇದಿನಃ |
 ಯೋಗಿನಃ ಪುರುಷಂ ವಿಪ್ರಾಃ ಕರ್ಮ ಮೀಮಾಂಸಕಾ ಜನಾಃ || ೫೬ ||
 ವಿಭುಂ ವೈಶೇಷಿಕಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಂ ಶಕ್ತಿಚಿಂತಕಾಃ |
 ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ವಿತೀಯಂ ತದ್ವಂದೇ ನಾನಾರೂಪಕ್ರಿಯಾಸ್ಪದಂ || ೫೭ ||
 ಭಕ್ತಿರ್ಭಗವತಃ ಪುಂಸಾಂ ಭಗವದ್ರೂಪಕಾರಿಣೀ |
 ತಾಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಚಾಪರಂ ಲಾಭಂ ಕೋ ನಾಂಭತಿ ವಿನಾ ಪಶುಂ || ೫೮ ||
 ಭಗವದ್ವಿಮುಖಾ ಯೇ ತು ನರಾಃ ಸಂಸಾರಿಣೋ ದ್ವಿಜಾಃ |
 ತೇಷಾಂ ಮುಕ್ತಿರ್ಭವಾಟವ್ಯಾ ನಾಸ್ತಿ ಸತ್ಸಂಗಮಂ ನರಾಃ || ೫೯ ||

೫೫- ನಿರ್ದೋಷನಾದ ಯಾವ ಆದಿದೇವನಿಂದ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕ ವಾದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನಿಂದಲೇ ಪಾಲಿತವಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದೋ ಅವನು ಜ್ಞಾನರೂಪಿಯು, ಸತ್ಯನು ಮತ್ತು ಅದ್ವಿತೀಯನೂ ಆಗಿರುವನು.

೫೬-೫೭. ಅಂತಹ ಸೃಷ್ಟ್ವಾದಿಕರ್ತನನ್ನು ಶೈವರು ಶಿವನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಸಾಂಖ್ಯರು ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಯೋಗಿಗಳು ಪುರುಷನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಮೀಮಾಂಸಕರು ಕರ್ಮವೆನ್ನುವರು. ವೈಶೇಷಿಕಾದಿಗಳು ವಿಭುವೆನ್ನುವರು. ಶಾಕ್ತರು ಶಕ್ತಿಯೆನ್ನುವರು. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ರೂಪಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಸ್ಪದನಾದ ಅದ್ವಿತೀಯಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು !

೫೮. ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಮನುಜರಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಅಂತಹ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಪಶುವು ಹೊರತು ಚೇತನನಾದ ಯಾವನುತಾನೇ ಬೇರೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಬಯಸಿಯಾನು ?

೫೯. ದ್ವಿಜರೇ ! ಭಗವದ್ವಿಮುಖರಾದ ಸಂಸಾರಿಪುರುಷರಿಗೆ ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂತಹವರು ಸಾಧುಸಹವಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಲಾರರು.

ಸಾಧವಃ ಸಮುದಾಚಾರಾಃ ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಾವಹಾಃ |
 ದೀನಾನುಕಂಪಿನೋ ವಿಸ್ತಾಃ ಪ್ರಪನ್ನಾಸ್ತಾರಯಂತಿ ಹಿ || ೬೦ ||
 ಯೂಯಂ ಧನ್ಯತಮಾ ಲೋಕೇ ಮುನಯಃ ಸಾಧುಸಂಮತಾಃ |
 ಯನ್ಮುಹುರ್ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಕೀರ್ತಿಂ ಪಲ್ಲವನೂತನಾಂ || ೬೧ ||
 ಧನ್ಯೋಸ್ಮೈನುಗೃಹೀತೋಸ್ತಿ ಭವದ್ವಿಲೋಕಮಂಗಲಂ |
 ಯತ್ ಸ್ಮಾರಿತೋ ಹರಿಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸರ್ವಕಾರಣಕಾರಣಂ || ೬೨ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀನಾರದೀಯಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗೇ ಮಹಾಪುರಾಣೇ
 ಏತತ್ಪುರಾಣಶ್ರವಣಾದಿಫಲನಿರೂಪಣಂ ನಾಮ
 ದ್ವೈಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ
 ಸಮಾಪ್ತಮಿದಂ ನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣಂ

೬೦. ಉತ್ಕೃಷ್ಟಸದಾಚಾರವುಳ್ಳ, ಸಕಲಲೋಕಹಿತೈಷಿಗಳು, ದೀನದಯಾ
 ಳುಗಳು, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪನ್ನರೂ ಆದ ವಿಪ್ರರು ಅಜ್ಞರನ್ನೆದ್ದರಿಸುವರು.

೬೧. ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ವಾಸುದೇವನ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನೂತನ
 ಪಲ್ಲವವು ಮೂಡುವುದನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವ, ಸಾಧುಸಂಮತರಾದ ಶೌನಕಾದಿ
 ಮುನಿಗಳೇ ! ನೀವೇ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಧನ್ಯತಮರು !

೬೨. ಶೌನಕಾದಿಮುನಿಗಳೇ ! ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಂಗಳಕಾರಕನು, ಸಕಲ
 ಜಗತ್ತಿಗೂ ಆದಿಕಾರಣನೂ ಆದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೀವು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿ
 ದರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆನು.

ಇಂತು ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣೋತ್ತರಭಾಗದೊಳು ಪುರಾಣ
 ಶ್ರವಣಾದಿಫಲನಿರೂಪಣೆಯೆಂಬ ಎಂಬತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು
 ಮುಗಿದುದು.

ಇಂತು ವಿದ್ವಚ್ಛಕ್ರಜೂಡಾಮಣಿ ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ಗೋವಿಂದಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯ
 ತನಯ “ ಪಂಡಿತರತ್ನಂ ” ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದಾಂಕಿತ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ

ವಿರಚಿತವಾದ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾನುವಾದದೊಳು

ಶ್ರೀನಾರದೀಯಮಹಾಪುರಾಣವು ಮುಗಿಯಿತು.

ಗ್ರೇಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು

ಮಂಗಳಂ

